

Tři věci proslavily Liverpool
- kopaná, box a herci. Slávu
herců a dokonce i boxu a kopa-
né zastihuje dnes sláva JOHNA
LENNONA, PAULA MC CARTNEYHO,
GEORGE HARRISONA A RINGO STAR-
RA. Můžeme je kritizovat, nená-
vidět, pohrdat jejich hudbou,
jejich manýrami.....ale jejich
jména už vešla do historie.

Johnův otec Fred Lennon odešel na moře v 16 letech. Živil se jako pikolík a číšník a při občasném pobytu na pevnině se scházel s Julií Stanleyovou. Tak to šlo asi dvanáct let. V roce 1938 se vzali. Druhého dne po svatbě nastoupil Fred na loď a odjel do Západní Indie. Bylo léto roku 1940, léto bitvy o Británii a nikdo nevěděl, kde je Fred Lennon. 9. října 1940 se narodil chlapeček při náletu a dostal jméno John Winston Lennon. Jméno Winston bylo projevem záchvatu vlastenectví; jméno John vybrala Juliina vdaná sestra Mimi.

Když bylo Johnovi 18 měsíců, šla si Julie do námořní kanceláře vyzvednout peníze od Freda. Tam jí řekli, že peníze přestaly docházet. "Fred zběhl z lodi," řekla Mimi. "Nikdo nevěděl, co se s ním stalo. Julie našla pak jinou známost a chtěla se vdát. Kdyby si přivedla Johna, byly by z toho vznikly nesnáze, a tak jsem ho vzala k sobě." Fred Lennon líčí svou "dezerci" jinak. Při vypuknutí války byl prý právě v New Yorku a doslechl se, že má být přeložen na jinou loď jako pomocný steward. "Kapitán mi řekl, Freddy, koukej se nalinkovat a odjezd zmeškej." Později, jak říká, strávil 3 měsíce ve vězení v Africe na základě žaloby, že na lodi ukradl alkohol. Peníze pro Julii neměl, ale "řekl jsem jí, je válka, pusinko, koukej se pobavit. Byl to největší omyl mého života." Když se potom Julie přestěhovala k svému novému muži a Johna si vzala Mimi, vrátil se Fred na moře.

JOHN: "AŽ ELVIS MĚ UCHVÁTIL"

Johnovi se po školních letech nestýská. "Někam jsem to došel. Všichni učitelé byli hloupí, až na jednoho nebo dva. Musel jsem se stát milionářem. Kdybych toho nedosáhl jinak,

než že by ze mne byl zloděj, byl bych se musel stát zlodějem. Ale já byl na zloděje příliš zbabělý. Fakticky jsem plánoval ještě s jedním klukem, že vykrademe nějaký krám, a to doopravdy. V noci jsme si chodili obhlížet obchody, ale nikdy jsme se k tomu neodhodlali."

John neměl žádnou hudební výchovu. Na lacinou foukací harmoniku, kterou mu koupil strýc George, se naučil hrát úplně sám, bylo to v módě. Mimi ho sice odrazovala od pop-music, ale ke konci školní docházky v Quarry Bank ho pop-music začala zajímat, když slyšel Johnieho Raye a Frankieho Laina v rozhlasu. Jenže až do poloviny 50. let byla v Británii pop-music cosi cizího, čistě amerického.

Potom se staly tři věci. V dubnu 1954 uvedla skupina BILL HALEY AND COMETS skladbu Rock around the Clock a když jí britští rokebrolovi fanoušci uslyšeli ve filmu The Blackboard Jungle jako hlavní šlágr, začali vytrhávat v kinech sedadla. K druhé události došlo v lednu 1956, kdy britský hudebník Lonnie Donegan zahrál skladbu Rock Island Line tak, že jí mohl hrát každý.

Třetí událostí byl Elvis Presley. Jeho Heartbreak Hotel byl v květnu 1956 na prvním místě v žebříčcích gramodesek ve 14 zemích. "Nic mě vážně nesaujalo, ažbteprve Elvis," říká John. Jeho matka Julie mu koupila starší kytaru za deset liber šterlinků a naučila ho několika akordům. Cvičit musel tak, aby ho Mimi neviděla. "Kytara je dobrá věc, Johnne," říkala, "ale na živobytí si s ní nevyděláš."

"Nakonec jsme si ve škole utvořili skupinu," vzpomíná John. "Poprvé jsme vystupovali v Rose Street na oslavě Dne britského impéria. Nic nám za to nedali. Potom jsme hrávali na pánských večírcích a na svatbách a sem tam jsme dostali pár šupů. Ale většinou jsme hráli, protože nás to bavilo."

Bali si název THE QUARRYMEN. Nosili křiklavé oděvy jako praví "Teddy Boys", vlasy si vyčesávali nahoru jako Elvis. Po celém Liverpoolu vyrůstaly kapely jako huby po dešti. Dne 19. června 1957 přivedl Ivan Vaughan k Johnovi kamaráda. Co se tehdy událo, je pro Johna zahalené mlhou, protože se opil (ažkolí mu bylo teprve 16). Ostatní se na ten den pamatují velmi dobře, zejména Vaughanův kamarád Paul McCartney. "A to byl den, kdy to všechno začalo," říká John.

ZTRATIL MÁMU A NAŠEL KYTARU

James Paul McCartney se narodil 18. 6. 1942 v soukromém oddělení liverpoolské nemocnice. Jeho příchod na svět byl bezvadný, protože jeho matka bývala vrchní sestrou na porodnici a zacházeli s ní jako s hvězdou. V době, kdy se narodil Paul, pracoval jeho otec ve dne v Napierových strojírnách a v noci hasil požáry. Jakmile mu skončilo válečné zaměstnání u Napierů, chytal se příležitostné práce. Jeho manželka pracovala jako terénní sestra a po narození druhého syna Michaelsa v r. 1944 se vrátila k práci porodní asistentky.

Paul se dostal bez obtíží na liverpoolský institut, nejchvalněji známé gymnasium ve městě. Vždycky byl dokonale zdrav. Ve svém ročníku byl fyzicky nejvyspělejší. "Jednou jsem nakreslil pro naši třídu sprostý obrázek. Papír se poskládal tak, že bylo vidět jen ženskou hlavu a nohy, ale když se rozložil, byla tam žena - celá nahá. Taková klukovina. Omylem jsem to zapomněl v náprani kapse u košile. Jednou přijdu domů a matka mi to ukazuje - tohle jsi dělal ty? Řekl jsem, ne, to já nebyl, to Kenny Alpin, jeden kluk z naší třídy. Dva dny jsem odolával, potom jsem se přiznal. Strašně jsem se styděl."

Po prvním roce, když se mu nedařilo v latině, měl Paul školy až po krk. "Nikdy mi nikdo nedokázal vysvětlit, proč se mám učit. Domácí úkoly, to byla otrava. O letních večerech si ostatní kluci hráli venku. Prostě jsem nemohl vydržet doma. To, počem jsem toužil, byly ženy, peníze a šaty. Občas jsem trochu kradl, cigarety a podobně. Celá léta jsem měl jediné přání - mít sto liber. Myslel jsem, že když je budu mít, budu mít i dům, kytaru a auto."

Paulovi bylo právě 14, když jeho matku začaly trápit bolesti na prsou. Bylo jí tehdy pětadvacet. Do měsíce po operaci zemřela na rakovinu. "Vzpomínám si pouze na to, že jeden z nás, nevím kdo, řekl blbý vtíp," říká Michael. Paul se na to pamatuje: "To jsem byl já. První, co jsem řekl, bylo: Co si počnem bez jejích peněz?" Tu noc oba plakali na lůžku a Paul se mnoho dní modlil, aby se matka vrátila. "Bláhové modlení, to vítě. Řekl bych, že to dokonale ukazuje, jak hloupé je náboženství."

Jim McCartney byl v třiapadesáti postaven před úkol vychovat dva chlapce ve věku 14 a 12 let z platu pouhých osmi liber šterlinků týdně. Michael dodnes nechápe, jak to otec mohl zvládnout. "Byli jsme hrozní. Ale on byl báječný."

Michael soudí, že matčina smrt na Paula velmi zapůsobila. "Člověk ztratí mámu a najde kytaru. Snad se to tehdy zrovna tak zběhlo; byl to prostě únik."

Paul je mezi Beatles jediný, jehož otec měl hudební "záse-
mi". Ve svých 17 letech, těsně po 1. světové válce, měl Jim malý orchestr. Později často hrával doma na klavír. "Paula to nikdy nezajímalo. Ale rád poslouchal hudbu ze sluchátek. Když mu potom bylo 14, najednou chtěl kytaru." Kytara stála 15 liber a Paul z ní nemohl vyloudit pořádný tón. Pak si uvědomil, že příčina je v tom, že je levák. Odnesl kytaru zpět a dal si ji předělat. "A potom," jak říká Michael, "byl ztracen. Hrál na ní na toaletě, ve vaně, všude. Zkoušel hrát kousky Elvise Presleyho a vůbec všechno, co bylo populární. Otec byl přesvědčen, že je to ohavné."

"Dělal jsem si starosti, aby se z něho nestal chuligán," říká Jim. "Stále jsem mu vykládal, že nemá nosit úzké kalhoty. Ale prostě mě udolal. Vlasy měl dlouhé už tenkrát. Přišel třeba od holiče a vypadal úplně stejně, takže jsem říkal - aha, měli zavřeno."

Pak přišel onen červnový den v roce 1957, kdy vzdal Ivan Vaughan Paula na návštěvu ke Quarrymenům.

"Nebyli zlí," vypovídá Paul. "John hrál na sólovou kytaru. Ale hrál na ni jako na benžo. Z ostatních neměl žádný o hře ani tolik ponětí co John. Měl jsem na sobě bílé sportovní sako a černé boty. Byly tak úzké, že v nich byl každý paf. Mluvili jsme o samé obyčejné věci a trochu jsme se vztahovali. Ukázal jsem jim, jak se hraje Twenty Flight Rock."

"Pamatuji se, jak se ke mně přiblížil jeden nachmelený chlápek a funěl mi za krk. Co chce ten mazavka, myslím si. A on řekl, že Twenty Flight Rock patří mezi jeho nejmilejší. Už jsem věděl, že je znalec."

Byl to John. Bylo mu 16, mně teprve 14, tak to už byl pro mě chlap. Ukázal jsem mu pár dalších akordů, které neznal. Potom jsem šel. Cítil jsem, že jsem udělal dojem."

John si po dlouhém přemítání přece jen vzpomíná na setkání s Paulem. "Až do tehdy jsem byl vůdcem slepé party." říká, "A teď si povídám, co bude, když ho vezmu. Co se stane? Ale byl dobrý. A taky vypadal jako Elvis." Asi za týden dostal Paul posvátný, aby se připojil ke skupině."

Poprvé s nimi vystupoval Paul veřejně na tanečním večírku v místním Konzervativním klubu. Po tanci zahrál Johnovi několik melodií, která sám složil, a John se hned také pustil do skládání.

Paul začal brzy pomýšlet na to, že by se ke skupině mohl připojit další chlapec z jejich gymnasia. Byl dokonce ještě mladší než Paul. A když přivedl tohoto kámoše k Johnovi, Ivan Vaughan se shrotil: George Harrison, jak se tento kámoš jmenoval, byl sakra naskrz chuligán.

REBELANT V KANÁRKOVĚ VESTĚ

George Harrison jako jediný z Beatles pochází z normálního, aliáného rodinného prostředí. Je nejmladší z Beatles a také nejmladší ze čtyř dětí Harolda a Louisy Harrisonových. Narodil se 25. února 1943 v Liverpoolu. Harold býval roznašečem zboží, skladem u obchodního loďstva, holičem, průvodčím a nakonec řidičem autobusů. Patnáct měsíců pobíral podporu v nezaměstnanosti.

George chodil do základní školy v Dovesdale, o tři třídy níž, než John Lennon. Nikdy se tam ale nepotkali. "Když jsme dělali stipendijní zkoušku," vypráví George, "ptal se nás učitel, kdo si myslí, že jí udělal. Jen jediné dítě zvedlo ruku. Byl to malý klouštík. Ukázalo se, že byl jediný, kdo zkoušku neudělal."

Michael McCartney, Paulův mladší bratr, si pamatuje, že George nosil dlouhé vlasy o několik let dříve než kdokoli jiný. Částečně to bylo proto, že jeho otec stříhal celou rodinu sám, aby se ušetřilo; měl staré, tupé námořnické nůžky. Také paní Harrisonová si vzpomíná, že George nosil do školy čepici nasazenou vysoko na vršku kštiny. "A velmi úzké kalhoty. Nevím proč, ale dokonce si je přešival na mém stroji, aby byly ještě užší."

Jednou přišel George do školy v kanárkově žluté vestě pod školní bundou. "Oblíkat se do nápadných šatů, nebo aspoň se snažit být trochu odlišný," říká. To byla součást vzpoury."

Tři roky měl na ústavě samé nepříjemnosti. Ve čtvrtém ročníku jsem zjistil, že "nejlepší je zachovat klid a být stichs."

Jako dítě¹⁸ projevoval George o hudbu zájem. Když mu však bylo kolem čtrnácti, začal najednou útržky papíru pokrývat kresbami kytar. Paní Harrisonová vzpomíná: "Jednou mi řekl, mámo, jeden kluk ve škole má kytaru, za kterou dal pět liber, ale nechá mi ji za tři. Koupíš mi ji? Řekla jsem, že ano. Měla jsem tehdy nějaký mimořádný příjem."

George se snažil učit se sám, ale příliš mu to nešlo. Nikdy se tomu nenaučil, fíkával. Ale naučíš, chlapče, naučíš, tvrdila jsem. Vysedával u kytary, až mu opuchávaly prsty. Potřeboval lepší kytaru. Tak jsem řekla ano, pomůžu ti koupit novou. Dostal ji, stála třicet liber. Byla elektrická, či soci takového."

Jednoho dne oznámil George matce, že bude hrát v klubu Britské legie. "Řekla jsem mu, že je určitě cvok," vypráví paní Harrisonová. "Vždyť ani neměl žádnou skupinu." Ale měl. Byl to jeho bratr Peter a jeden jeho kamarád s kytarou, k tomu bedna od čaje a foukací harmonika. "Byli hrozně rozdílení, když přišli domů," vzpomíná dál paní Harrisonová. "Toho křiku. Nemohla jsem si z toho vybrat, co se stalo. Potom mi ukázali deset šilinků, které každý dostal. Chudák chlapec, co hrál na čajovou bednu, vypadal zle. Od hraní měl prsty rozedřené do krve."

Mezitím začali George a Paul McCartney trávit volné hodiny spolu. Johnovi trvalo ale dost dlouho, než požádal George, aby se připojil ke Quarrymenům. Jak říká John, "znal víc akordů než my". Teď zoufale potřebovali bubeníka, ale žádný, kterého sehnali, sřejmě nemohl zůstat. John také zjistil, že není snadné získat angažmá. Skupin bylo mnoho a většinou mnohem lepších, než byli THE QUARRYMEN.

To už chodil John na grafickou školu, kde se poprvé objevil na podzim 1957 ve svých nejužších texaskách a v nejdelším černém saku - právě tak záměrně provokativním jako vždy. Aby s úzkými džínami prošel kolem Mimi, dělal to tak, že měl přes ně oblečeny normální kalhoty, které si sundal až u autobusové zastávky. "Měl ze mne být ilustrátor," vypovídá John dále. "Právě tak dobře mě mohli poslat, abych skákal po laně. Propadl jsem u všech zkoušek. Ale zůstal jsem, protože to bylo lepší než někde pracovat."

"V noci 15. července 1958 k nám přišel polda a pověděl nám o tom neštěstí." Došlo k němu několik okamžiků poté, co Julie vyšla z Mimina domu. "Ozvalo se příšerné zakvílení," vzpomíná Mimi. "Letím ven a už byla mrtvá, srazilo ji auto." Když policista sdělil Johnovi smutnou zprávu, John prý zesinal. "To bylo to nejhorší, co jsem kdy zažil. A pomyslel jsem si, že od nynějška už nejsem nikomu odpovědný."

DOBA ZRÁNÍ

Matčina smrt shlížela Johna s Paulem McCartneyem, který stratil matku před dvěma lety. Ostatní studenti z grafické školy tvrdí, že Juliina smrt vystupňovala Johnovu bezohlednost. Thelma Picklesová, jedna z jeho přítelkyn, říká, že byl "úplný lotr"; od každého si vypůjčoval. "Když šel po ulici,

pokřikoval po starých lidech. Viděl-li nějakého mrzáka nebo tělesně postiženého, dělал hlasité poznámky, například 'Někdo je schopen všeho, jen aby se vyhnul vojně.' "

"Měla jsem z toho hrůzu," přiznává Cynthia Povelová, která se později stala Johnovou manželkou. "Byl tak hrubý- Molly - uklízečka - přistihla jednou Johna, když mě udeřil, lépe řečeno fackoval. Řekla mi, že jsem hloupá, že jsem si s ním začala."

V roce 1959 hrávali v klubech pro pracující a na různých večírcích. Oblékali se jako kovbojští páskové - černobílé košile, bílé třepení na zadních kapsech kalhot, černé tkaničky jako vázanky. John Lennon byl stále ještě na umělecké škole, ale George Harrison už školy nechal a šel na učení na elektrické. Paul McCartney byl ještě na institutu. "Neměl jsem valné mínění o hudbě, o kterou se zajímal Paul," prohlašuje Jim Mc Cartney, "ale jednou jsem přišel domů v půl šesté a slyšel jsem je hrát. Tenkrát jsem si uvědomil, že začínají být dobří." V tomto období složili John a Paul společně asi sto písniček. Jen jedna z nich se hrála: Love Me Do.

Začali vážně přemýšlet o novém názvu své skupiny. Jedna skupina, kterou měli rádi, se jmenovala BUDDY HOLLY AND THE CRICKETS (Cvrčci). John přemýšlel. "Napadli mi brouci (beetles)," říká. "Umyslel jsem si, že se to bude psát BEATles, aby to připomínalo beatovou hudbu. Čistě se psiny."

Kamarád, který vedl jinou beatovou skupinu, prohlásil, že "Beatles" je název na nic. Proč prý si nedají název LONG JOHN AND THE SILVER BEATLES (Dlouhý Honza a Stříbrní brouci - nardě-ka na Lennonovu vysokou postavu a piráta Silvera ze Stevensonovy Pokladu na ostrově?) Ale při přehrávce pro Larryho Farnese který byl tehdy králem britského rokenrolu, byli požádáni o uvedení přesného názvu... Vyšli odtamtud jako SILVER BEATLES.

Larry Farnes neměl o SILVER BEATLES zvláštní mínění, ale přece jen jim nabídl čtrnáctidenní tourné po Skotsku, aby doprovázeli nového zpěváka, kterého si vysoce cenil. V prvním návalu profesionalismu si změnilí jména. Z Paula se stal Paul Ramon, z George Carl Harrison. Ostatní si pamatují, že John si říkal Johnny Silver. Paul poslal se zájezdu otcí pohlednice s oznámením: "Byl jsem požádán o autogram." Ale po návratu ze Skotska jim Larry Farnes už nenabídl žádnou práci; dnes přiznává, že proměškal velkou šanci. Silver Beatles se vrátili do tančírny plných opilých chuligánů a krátce hráli v jednom striptýsovém klubu. Několikrát se jim podařilo účinkovat v Casert Clubu, což byla bašta džezové hudby, ale když ohlásili "starou oblíbenou táty Duke Ellingtona" a spustili rovnou beatové číslo, šeditelství se to nelíbilo. Vrátili se dokonce do Kasby (Casbah) přestože tam trvale sídlila skupina BLACK JACKS s Petem Bestem a bicích. "Byli jsme šťastni, když jsme hráli víc než dvakrát do týdne," vzpomíná George. "vydělávali jsme všeho všudy asi 15 šilinků za večer plus tolik topinek a vejcem a coca-cola, kolik jsme snědli a vypili."

V létě 1960 se BLACKJACKS rospadli a bubeník Pete Best sástal bez práce. V srpnu na telefonoval Paul McCartney... "Paul mi řekl, že dostali džob v Hamburku, jestli bych nechtěl u nich hrát bicí. Odpověděl jsem, že ano. Řekli mi, že dostanu 15 liber týdně, což byla pěkná palata."

HAMBURK CHTĚL PODÍVANOU

Allen Williams byl majitel liverpoolských nočních podniků, který pomohl Beatles (to byl nyní jejich definitivní název) ke smluvnímu vystoupení před Larry Parnesem a ke skotskému turné. Vyslal také dvě liverpoolské skupiny k Hamburčanovi jménem Bruno Koschmieder, majiteli rokenrolového klubu Kaiserkeller. Skupiny měly úspěch a Koschmieder žádal další.

Hamburk je německý Liverpool. Obyvatelé Hamburku i Liverpoolu mluví se stejným nosovým přízvukem. Obě města dokonce leží na stejné rovnoběžce, přibližně na 53° severní šířky. Ale Hamburk je dvakrát tak velký jako Liverpool a víc než dvakrát tak zkašený. Na Reeperbahnu, hlavní ulici hamburské čtvrti hříchů, je patrně víc striptýzových klubů než v kterékoli jiné ulici na světě. Když tam Beatles v srpnu 1960 přijeli, byl Hamburk střediskem pro dodávky zbraní alžírským nacionalistům. Tato činnost přivábila do města cizí dobrodruhy a peníze. Boj soupeřících gangů se soustřeďoval kolem nočních podniků a kluby přijímaly do služeb číšníky podle tělesné zdatnosti.

Beatles přijeli do Hamburku minibusem. Řídil jej Allen Williams. V celé cestě si pamatuje John jedině to, že při zastávce v Holandsku něco "štípil" v obchodech.

Jejich nový profesionální úbor se skládal ze sametových sak, ze kterých si brali své obvyklé úkasky černé džínsy, bílé košile, černé stuhý jako vázanky a špičaté střevíce italského vzoru. Vlasy nosili vyčesané nad čelem vzhůru a hladce dozadu jako Tony Curtis.

"Bruno Koschmieder nás zavedl do Kaiserkelleru," vzpomíná Pete Best. "Tam se nám líbilo. Ptali jsme se, kdy se ta, nastěhujeme. Řekl, že tam ne. Pak nás vzal do jiného podniku, jmenoval se Indra a byl mnohem mneší. Bylo už půl dvanácté v noci a v celém podniku bylo jen dva lidi. Ukázali nám naši šatnu, ze které se vyklubaly pánské toalety. Očekávali jsme, že budeme bydlet v hotelu, ale místo toho nás zavedli do kina Bambi, kde nám Koschmieder ukázal naše ložnice. Podobalo se to kalkatské věznici. Ale že jsme byli mladí a pitomí, hned jsme zalehli." Jeden z nich nebyl nadšen ani Indrou, ani přespáním v Bambi.

"Chodili jsme pozdě spát a druhý den nás budil hluk z kina," vypráví John. "Zkoušeli jsme nejdřív obsadit dámskou toaletu, protože to byla nejčistší umývárna, ale vždycky se tam kolem nás spaly staré tlusté Němky."

Ze všeho nejdůležitější bylo dělat podívanou, "show". Přestože Beatles byli rokenrolová skupina, v Liverpoolu hrávali velice smírně. Zde je ale vybízeli, aby nadělali tolik rámu, co jen lze. John tedy "dělal show" stále, v extázi skákal a válel se po zemi. Pete Best do toho zpočátku nezapadal, ale brzy se zlepšil, konečně jako všichni. "Nemohli jsme si pomoci," říká Paul. "V Liverpoolu jsme hrávali jenom hodinu. V Hamburku jsme museli hrát osm hodin. Hráli jsme na plné pecky, pořád. Němci to milovali."

Po dvou měsících Indra zavřeli. Sousedé si stěžovali na velký hluk. Beatles přesídlili do Kaiserkelleru.

Pete Best vzpomíná, že hodně pil. "Jinak to ani nešlo. Měli jsme spoustu děvčat. Brzy jsme přišli na to, že je lze snadno získat." Ale pracovali perněji než kdykoli předtím.

Liverpoolská skupina, která hrála v Kaiserkelleru před příchodem Beatles, byla vystřídána skupinou RORY STORM AND THE HURRICANES. Beatles se pak s touto skupinou střídali po hodině v nepřetržitém dvanácti hodinovém programu. "Ze zpívání nás už začaly bolet hlasivky," připomíná John. "Zjistili jsme, že se člověk udrží v bdělém stavu po jídání pilulek na zhubnutí, tak jsme je polykali," Pete Best je nebral, ale u ostatních to znamenalo počátek zájmu o narkotika. Nikdy se pořádně nenejedly a sotva spali. "Hraní, pití a chození s Mábama, kde jsme měli vsít čas na spaní?" medituje John.

Viděli, jak číšníci vybírají opilým hostům peníze z kapes. Jednoho večera se John rozhodl, že to také zkusí. "Vybrali jsme si k tomu jednoho od britské mariny. Dlouho jsme s ním klábosili a přitom jsme se snažili zjistit, kde má peníze. Nakonec jsme mu ale dali pár facek a nechali toho.

Se skupinou Roryho Storma vycházeli kamarádsky. Roryho bubeník strávil množství času tím, že pozoroval Beatles při hře a chtěl po nich písničky. Georgeovi se nelíbil jeho vzhled. "Vypadal jako lump, to dělal ten pramínek šedivých vlasů. Ale ukázalo se, že je z nich ze všech nejlepší." To bylo první setkání Beatles s Ringo Starrem, ale trvalo ještě dlouho, než se důkladně seznámili. Ještě méně se snažili o navazování známostí s britskými vojáky. "Jakmile jsme mezi obecenstvem ucítili kouř ze Senior Service, už jsme věděli, že bude mela - než skončil program, všichni leželi na zemi polomrtví, protože se pokusili vyvolat rvačku. Číšníci měli hned kudly nebo obučky venku, v životě jsem neviděl takové mordýře."

Do blízkosti Reeperbahnu přijde jen málokterý počestný Hamburčan. Ale Klaus Voormann a Astrid Kirchherrová tam chodili. Byli to první intelektuálové, kteří se stali ctiteli Beatles. Klaus se narodil v Berlíně jako syn významného lékaře. V Hamburku stíchoval, chtěl se stát profesionálním malířem, zabýval se i fotografií a seznámil se s Astrid. Astrid pocházela z hamburské měšťanské rodiny a stala se Klausovou přítelkyní, načež se Klaus přestěhoval do mansardy Astridina domu. V roce 1960 se jednou večer nepohodli a Klaus si uemyslel jít do kina.

Ale, jak říká, Uslyšel jsem z nějakého auterénu hrozný hluk. Sešel jsem se podívat, co se tam děje. Ještě nikdy jsem nebyl v takovém podniku. Byla to drastická podívaná. Ale co mi vyrazilo dech, to byla skupina na jevišti a hřmot, který vyluzovala."

Byla to skupina Roryho Storma s Ringem u bicích. Navíc si Klaus sedl, aniž měl o tom tušení, přímo vedle druhé skupiny, která tam účinkovala, vedle Beatles. "Vypadali legračně. Potom šli na pódium a hráli Sweet Little Sixteen; zpíval John. Šokovali mě ještě víc než Rory. Ochtěl jsem se k nim přiblížit, ale nevěděl jsem jak. Byl jsem úplně ohromen. Zůstal jsem tam celou noc. Nemohl jsem se odtrhnout od jejich hry, hráli tak dobře, hlučně a zvláštně. A stále přitom skákali."

Následujícího večera Klaus přemluvil Astrid, aby s ním šla. "Měla jsem strach," přiznává Astrid. "Ale brzy jsem na to zapomněla. Něco mne posedlo. Teddy Boys mě vždycky fascinovali.

Teď jsem je měla před sebou, s načešnými vlasy a dlouhými kotletami. Seděla jsem s pusou dokořán."

Klaus a Astrid počali blouznit o Beatles, což mělo za následek, že začali přicházet i jejich kolegové studenti. Postupně se smocňovali stoly a vytvářeli ovzduší Kaiserkelleru. "Sál začal patřit nám," říká Klaus.

Beatles trávili volný čas povídáním a popíjením s Klausem, Astrid a jejich přáteli. Německy neuměli, ale někteří Němci trochu rozuměli anglicky. "Holota jedna existencialistická," vyjádřil se George. "Říkal jsem jim 'axis' a byli to první Němci, s kterými se mi kdy chtělo mluvit," dodává John.

Na druhý den je Astrid vzala do neďalekého zábavního parku, fotografovala je a pak je pozvala domů na čaj. Pokoj měla temný a tajemný. Na stěně visela černá láčka. Jeden z Beatles ji odhrnul a shledal, že hledí do zrcadla. "Bylo to mé cocteauovské období," vysvětluje Astrid. "Hele," zajásal George, "šunkový chlebičky! Nevěděl jsem, že Němci znají šunkový chlebičky." Astrid je pak dopravila zpět do Kaiserkelleru a potom už vždy s sebou nosila fotoaparát. Byla první, kdo objevil fotografické možnosti Beatles.

S blížícími se vánocemi 1960 začali Beatles pomýšlet na to, aby se dostali do lepšího podniku, do Top Ten. Manžer Peter Eckhorn si vyslechl jejich hru a nabídl jim smlouvu.

Potom dostal George oznámení, že má opustit Německo. "Kdosi si konečně uvědomil, že je mi teprve sedmáct a že nemám povolání ani k zaměstnání, ani k pobytu. Měl jsem hrozné pocity." Jak říká Astrid, "u vlaku stál jako solný sloup, jako utracené dítě. Dala jsem mu raneček cukroví a pár jablek."

Přestěhovali se do Top Ten bez George a hráli jen jedny večer, než vypukly další nepříjemnosti. "Paul a já jsme vyklízeli ležení v Bambi, svítili jsme si, abychom viděli, co děláme, a asi jsme při tom něco zapálili," říká o tom Pete Best. "Policie nás posadila na tři hodiny za kátr a potom nám řekli, že budeme deportováni."

V té době, co byli Beatles pryč, snažily se ostatní skupiny v Británii podobat se týmu CLIFF RICHARD AND THE SHADOWS. Kopírovaly jejich střizlivě šedé obleky, kravaty ve sladěných tónech, vyleštěné boty a pávabné, umírněné taneční kráčky. Naproti tomu Beatles hráli hlučně a divoce a vypadali hrubě a nepořádně jako zvrhlí divoši. Hráli pro podívanou, dělali "show", a tím vytvořili svůj vlastní, nový styl.

"To udělal Hamburk," soudí John. "Jestliže jsme měli přivést šunce do varu a vydržet to dvanáct hodin, museli jsme do toho opravdu řezat. V Hamburku jsme museli zkoušet všechno, co nám napadlo. Neměli jsme koho napodobovat."

Ve většině míst končilo jejich hraní rvačkami, zvláště když Paul zpíval Long Tall Sally, standardní rokenrolové číslo, se chromného rámu a vzrušení. "V Grosvenorské dvoraně ve Wallasey bývalo vždycky sto kluků z Wallasey hotových seprat sto kluků ze Seacombe," tvrdí Paul. "Jednou to vypuklo dřív, než jsem si uvědomil, co se děje, a zkoušel jsem zachránit svůj zesilovač. Jeden chuligán mě drapnul a povídá, brácho, ani hnout, nebo seš mrtvej." Jiné takové místo byl sál v Hambledonu. Jednou tam proti sobě válčili hasícími přístroji.

Beatles by již byli vydělávali mnohem více peněz, ale stále ještě neměli manažera. "Chvilí nám trvalo, než jsme pochopili,

že jsme už lepší než jiní," říká George. "Potom jsme začali přicházet na to, že lidé se kupí kolem nás, že se chodí koukat na nás osobně, nejenom že by šli tancovat."

BRIAN EPSTEIN: "LITUJI, NEZNÁM"

V sobotu 28. října 1961 ve tři hodiny odpoledne přišel do whitechapské prodejny firmy North End Music Stores v Liverpoolu mladík v černé kožené bundě a žádal gramofonovou desku My Bonnie, kterou nahráli Beatles. Brian Epstein, který stál za pultem, odvětil, že velmi lituje. Nikdy neslyšel ani o této desce, ani o Beatles.

Brian Epstein ovšem věděl, že v Liverpoolu přímo bují beatové skupiny, ale tyto skupiny desky nenatáčely a on v obchodě Epsteinovy rodiny prodával desky. Byl znechucen svými nedostatečnými vědomostmi. V pondělí ráno žádal další dva zákazníci My Bonnie. Epstein obtelefonoval několik agentů, kteří dováželi zahraniční desky; žádný ji neměl. Promluvil se svými známými, kteří měli přehled o tom, co se hraje, a k svému úžasu se dověděl, že Beatles jsou nejen britská skupina (a ne německá, jak se domníval), ale že jsou dokonce z Liverpoolu. Ptal se děvčat v kramě; řekly mu, že Beatles jsou báječní. A že dokonce jsou to ti hoši, na které si jednou stěžoval, protože celý den lekovali kolem pultů, poslouchali desky a žádnou neкупili.

Epstein se rozhodl k návštěvě Kaverny (The Cavern). "Byla tam tma, dusno a zápach," vyjádřil se později. "Krával byl ohlušující. Pak nastoupili Beatles. Nebyli příliš upravení ani příliš čistí. Při hraní kouřili, jedli a mluvili, obraceli se vždy k obecenstvu a směli se svým vtápám." Epstein nevěděl, kdo je kdo, ale nemohl odtrhnout zrak od Johna, který nejvíce skákal. "Bylo na něm jasně patrné obrovské vzrušení. Zdálo se, že všichni vyzařují jakýsi osobní magnetismus."

Konferenciér Bob Wooler ohlásil Epsteinovu přítomnost mikrofonom. "Copak sem přivádí pana Epsteinova?" tápal se George sarkasticky. Epstein vysvětlil, že byl žádan o jejich německou desku; mohli by mu pomoci? George mu pověděl, že firma se jmenuje Polydor. Epstein se spojil s Polydorem a objednal 200 kusů My Bonnie. Dále se přistihl při tom, že chodí do Kaverny stále častěji, a začal se vyptávat mezi svými známými z gramofonových kruhů, co to je "dělat manažera" nějaké skupině.

Třetího prosince 1961 pozval Epstein Beatles do své kanceláře. Mluvílo se o budoucnosti, ale o smlouvách nevěděl nikdo nic, protože žádný nikdy smlouvu neviděl. Před další schůzkou navštívil Epstein advokáta, který mu řekl: "Další epsteinovský nápad. Jak dlouho potrvá, než vás přestane zajímat?" Při druhém setkání prohlásil Epstein, že jim chce dělat manažera; že bude požadovat 25 procent. Řekl, že těch pět procent potřebuje na provozní výlohy; očekával, že bude mnoho měsíců prodávávat. Beatles podepsali smlouvu o čtyři dny později v Kosbě. Epstein ji nepodepsal nikdy: "Dal jsem své slovo, a to stačí."

Brian Epstein prosazoval Beatles pomocí svých styků a obchodů s gramofonovými deskami. Společnost Decca poslala koncem prosince 1961 do Liverpoolu Mike Smitha, svého znalce v oboru interpretů a repertoáru, aby se podíval, co je pravdy na jeho vychloubání. Smith přelíbil, že zařídí přehrávku ve studiu firmy Decca v Londýně; byla stanovena na 1. leden 1962. To samo

s sobe mnoho neznal, ale tak daleko se nedostala ještě žádná skupina z Liverpoolu.

Do Londýna jel Epstein vlakem. Neil Aspinall, který nikdy v životě nebyl ani před Londýnem, vzal Johna, Paula, George a Peta v najaté dodávce. "Cesta nám trvala deset hodin," vzpomíná Aspinall, "a u Wolverhamptonu jsme zabloudili ve směru. Na Charing Cross Road jsme se pokoušeli dostat něco k jídlu. Byli jsme vyslovená banda neotesanců. Polévka stála asi šest šilinků a my na to - děláte si legraci? Našeť jsme byli vyzváni k odchodu."

Šli jsme na Trafalgarové náměstí a viděli, jak tam všichni silvestrovští bumbálkové padají do kašny. Potom jsme potkali dva chlápky v rauši. Měli nějakou marihuanu, ale to jsem taky ještě nikdy neviděl. Když slyšeli, že máme dodávku, ptali se, jestli by si to tam mohli vykouřit. Honem jsme křičeli, že to nejde. Byli jsme polomrtví strachem."

Následujícího rána - Nový rok se v Anglii neslaví - přišli pánové od firmy Decca pozdě, což Epsteinův krajně znechutilo. ("Cítili jsme, že se s námi jedná jako s někým, na kom vůbec nezáleží.") Beatles byli vyzváni, aby své staré, potlučené zesilovače ponechali stranou. Nehráli žádnou ze svých skladeb; Epstein jim poradil, aby se drželi osvědčených "standardů", a tak George zpíval The Sheik of Araby a Paul Red Sails in the Sunset a Like Dreamers Do.

Když dohráli, každý se zděl potěšen. "Mike říkal, že nahrávky jsou ohromné," říká Pete Best. "Mysleli jsme, že to máme v suchu." Ale v březnu po dlouhém doprošování informovala Decca Epsteinův, že Beatles nahrávat nebude. Jednak se jim nelíbil zvuk, jednak prý kytarové skupiny vycházejí z módy.

Epsteinova otec začínalo slobit, že syn strácí s Beatles tolik času. Brian mu oznámil, že hned vezít magnetofonové nahrávky do Londýna a "zadat hop nebo trop". Otec souhlasil, pokud to nebude trvat déle než jeden dva dny. Brian měl namířeno do oddělení pro maloobchodní odbyt firmy EMI na Oxford Street. EMI - Electric and Musical Industries - je největší podnik na výrobu gramofonových desek ve Velké Británii a dnes již na celém světě. EMI již jednou nabídku Beatles odmítla, ale George Martinovi z Parlophonu (tato firma je součástí mateřské společnosti) se líbil Paulův hlas (Till There Was You) a Georgeova kytara; tvrdil, že nahrávky jsou docela zajímavé, aby se Beatles umožnila hlasová zkouška. To bylo v květnu 1962.

Dne 6. června přehrávali před Georgem Martinem ve studiu EMI c St. John's Wood v Londýně. Epstein zaslal Martinovi předem seznam navržených kusů včetně několika původních skladeb, ale hlavně se šlágrů jako Besame Mucho. Ze seznamu si Martin vybral tři nebo čtyři kousky, mezi nimi Love Me Do a P. S. I Love You. "Říkal jsem si, že nemohu nic stratit, pořídím-li s nimi zvukový záznam, přestože jsem neměl ani potuchy, co si s tím počnu." Pozorně ale poslouchal a řekl, že je to pěkné. A že jim vskáče.

NEŠTASTNÍ PETE

Martin si dal na čas. Nevěděl, co s nimi má nahrát - zda si máže troufnout nechat je hrát něco vlastního, anebo zda by

pro ně neměl obstarat autora. Napsal Epsteinovi až koncem července 1962. A že si přeje, aby Beatles podepsali smlouvu s Parlophonem. Brian, John, Paul a George byli u vytržení. Petu Bestovi neřekli nic.

"Ve středu 15. srpna večer jsme hráli v Kaverně," říká o tom Pete Best. "Následujícího večera jsme měli jet do Chesteru a já měl vzít Johna. Ptal jsem se ho, kdy ho mám vyzvednout. Řekl mi, že pojede sám. Povídám, co že děje? Ale už byl pryč. Vypadal, jako by měl z něčeho strach. Potom volal Brian a chtěl, abych za ním přišel druhý den ráno s Neilem (Aspinallem)."

"Neil mě k němu zavedl. Brian vypadal velmi nejistě a celou dobu přecházel sem a tam. Prý - mám pro tebe špatné zprávy. Chlapci chtějí, abys odešel a aby tam přišel Ringo."

"To byla strašná bomba. Dvě minuty jsem nebyl schopen ani slova. Ptal jsem se proč, a nebyl jsem s to dostat kloudnou odpověď. Řekl, že George Martinovi se má hra moc nelíbila. Dál řekl, že chlapci jsou toho názoru, že se k nim nehodím."

"Konečně jsem řekl, že když je to tak, tak je to tak. Vyšel jsem a pověděl jsem to Neilovi, který čekal venku. Musel jsem být bílý jako stěna."

"Brian vyšel za námi a domlouval nám. Ptal se mě, jestli bych mohl zůstat do konce týdne, než bude moci nastoupit Ringo. Řekl jsem, že jo." Ale Pete se ten večer neukázal a Epstein byl rozmrzen. "Jak jsem mohl?" komentuje to Pete. "Co to mělo za smysl? Dva týdny jsem prostě seděl doma. Celou tu dobu chodily žáby až k našim dveřím. Utábořily se na zahradě a vyvolávaly mě ven."

"Pete si do té doby neuvědomil, kolik má přívrženců," říká jeho matka. "Vždycky býval velice plachý a tichý, nikdy si nepouštěl pusu na spacír jako někteří, které bych mohla jmenovat." Zcela neoprávněně byl nejvíc postižen spínáním Bestových obdivovatelek Brian Epstein. Po dva večery se neodvážil do blízkosti Kaverny a potom si musel opatřit tělesnou stráž. Johna, Paula a George se snažily Bestovy ctitelky zalátit nebo poškrábat, jejich stoupánky se zase pokoušely zahnat Bestovy ctitelky na útěk. Několik dívek bylo zraněno a George měl modřinu na oku.

Neil Aspinall prohlašuje, že všichni souhlasili s Petovým vyhazovem, ale že konečný impuls dal George, protože byl největším Ringovým obdivovatelem. Petova matka má prostší teorii: "Za všechno vděčili jeho hraní. Žárlili a chtěli se ho zbavit."

Není pravda, že Beatles hráli jen podle toho, jak hrál Pete Best, ale jeho bicí skutečně znamenaly mnoho pro první úspěchy celé skupiny. "Když jsme se vrátili z Německa, hrál jsem solidní beat," poznamenává k tomu Pete. "To bylo tenkrát v Liverpoolu něco neslýchaného. Dokonce i Ringo ve skupině Roryho Storma napodoboval náš beat. Jestli jsem na to nestačil, proč si nevzal někoho jiného už dřív? Bylo jich spousta."

Po rozchodu s Beatles hrával Pete s jinými skupinami, ale v r. 1965 zanechal veřejného vystupování nadobro. Oženil se, přestěhoval se k matce v Liverpoolu a nastoupil v jedné pekárně za 18 liber týdně. Je tam dodnes.

Pete prohlašuje, že vždycky věděl, že skupina bude mít úspěch. "To, že jsem věděl, co ztrácím, mě rozlaďovalo nejvíce. Čeho jsem se nejvíce bál, byla lidská krutost... Tak já byl ten špatný. Ze začátku mi bylo všeho moc líto. Když mě vykopli, vážně jsem si přál, abych je nikdy nebyl poznal. Dnes už ne. Zažil jsem s nimi krásné chvíle."

Ať už byly důvody pro vyhazov Peta Besta jakékoli, na způsobu, jak to bylo provedeno, bylo cosi úskočného. "Byli jsme zbabělci," říká John. "Ale kdybychom to byli řekli Petovi do oší, bylo by to ještě horší. Patrně by z toho byla bývala rvačka." Stěží lze pochybovat, že Epstein pro to nebyl. "Věděl jsem, jak je Pete populární. Byl vlastně první, kterého jsem poznal. A byl jsem velmi rozrušen, když jednoho večera za mnou přišli té tři a že prý chtějí Ringa."

POSLEDNÍ PŘÍRŮSTEK

Richard Starkey - Ringo Starr - je z Beatles nejstarší. Jeho matka Elsie se seznámila s jeho otcem Richardem Starkeyem v roce 1936, kdy byli oba zaměstnáni v jedné liverpoolské pekárně. Vzali se a společně s rodiči Ringova otce se přestěhovali do drsné čtvrti Dingle. "Množství lidí nacoaných do krabiček a toužících ven," charakterizuje ji Ringo.

Bratce před Ringovým narozením si Starkeyovi najali domek na Madryn Street, což je bezútěšná řada nízkých jednopatrových baráků. Jejich domek byl větší než většina ostatních, měl tři místnosti nahoře a tři dole, místo obvyklých dvou. Tam se Ringo narodil 7. července 1940 těsně po půlnoci. Dali mu jméno Richard - a říkali mu Ritchie - po otci. Jeho maminka si pamatuje, jak ležela na lůžku a ještě se vzpamatovávala z porodu, když uslyšela, když se rozhoukaly sirény. Letecký poplach. Začaly německé nálety na Liverpool.

Než začal Ringo chodit do školy u sv. Silace, kterou měl 300 yardů od domova, vrátila se Elsie Starkeyová ke svému původnímu povolání jako barmanka. V 6 letech dostal Ringo zánět slepého střeva; následoval zánět pobřišnice. Zůstal v nemocnici déle než 12 měsíců a když se vrátil do školy, bylo mu 7 let. Byl velice pozadu a neuměl číst ani psát.

Na školu sv. Silase má Ringo málo vzpomínek - kromě toho, že chodil za školu a obíral děti na hřišti o drobné. "Chodili jsme krást různé maličkosti k Woolworthovi" (obchodní dům).

Při závěrečné zkoušce Ringo propadl. Chodil tedy do Dingle Vale Secondary Modern School. Elsie Starkeyová začala zatím chodit s malířem a dekoráterem Harrym Gravesem. "Řekla jsem Ritchiemu, že si mě Harry chce vzít," vypráví. "Řekl, vdej se, maminko, věčně nebudu malý." Elsie a Harry se skutečně v dubnu 1953 vzali. O několik měsíců později, to bylo Ritchiemu 13, dostal rýmu, z které se vyvinul zánět pohrudnice. Tentokrát zůstal v nemocnici téměř 2 roky. Z těch časů má pěkné vzpomínky na otčima: "Nosíval mi hromady amerických comiců. Je fakt, že když se někdy s maminkou pohádali, býval jsem na jeho straně. U Harryho jsem poznal jeho laskavost."

Když vyšel Ringo z nemocnice, bylo mu patnáct a oficiálně už měl po školní docházce. Když si šel do Dingle Vale pro vysvědčení, které potřeboval k přijetí do zaměstnání, byl už ze školy tak dlouho pryč, že si na něho téměř nikdy nepamatoval.

Ale o několik let později tato škola vystavovala o návštěvních dnech školní lavici, ve které Ringo Starr sedával. Kdo se v ní chtěl vyfotografovat, zaplatil pol šilinku.

Ringo dostal práci jako poslíček u Britských železnic. "Šel jsem tam kvůli uniformě, ale dali mi jen čepici. Za šest týdnů jsem odesel. Nejenom proto, že jsem nedostal uniformu. Člověk tam musí projít lékařskou prohlídkou a já nevyhovoval." Šest měsíců strávil jako barman na lodi, které jezdila do Severního Walesu. "Zúčastnil jsem se jednoho celonočního mejdanu, namazal jsem se a šel rovnou do práce. Byl jsem drzý na šéfa; řekl mi: 'Hochu, sbal si svých pět švestek.'"

Potom se učil montérem. Jako chlapec neprojevoval žádný vztah k hudbě, ačkoli v nemocnici měli na oddělení kapelu a zdá se, že se Ringo zájem o bicí datuje z té doby. Jeho první bicí souprava byla z druhé ruky a otčím mu ji koupil v Londýně za 10 kilogramů liber. Založil pak skupinu, které hrávala ostatním učňům při polední přestávce. Jednou přišel jeho dědeček Starkey na návštěvu a Ringově matce a povídá: "Víš, co chce ten sakramentskej kluk?"

Chtěl 50 liber jako základní splátku na novou bicí soupravu, které stála sto liber. "Děda mu ty peníze dal," vzpomíná Elsie. "Ritchie je poctivě splácel po libře týdně ze své mzdy."

Ringo si jen nejasně pamatuje, jak jednou v Liverpoolu zahlédl Beatles. Když však v létě 1961 slavil Ringo 21. narozeniny a na oslavu přišly všechny přední liverpoolské skupiny, Beatles a toho nebyli. Byli jen jednou ze skupin v jiné části Liverpoolu.

Když se v r. 1962 vrátil Ringo do Hamburku jako samostatný hudebník, vážně pomýšlel na to, že tam zůstane. Nabízeli mu vlastní byt, auto a 30 liber týdně. Ale rozhodl se, že se vrátí k Rorymu Stroomovi. A právě tohoto léta mu zatelefonoval John Lennon a požádal ho, aby se připojil k Beatles. John mu řekl, "že si bude muset sčesat vlasy, ale křtlety si může nechat."

Peníze přiměly Ringa k rozhodnutí: "Dostal jsem jinou nabídku za 20 liber týdně, od skupiny KING SIZE TAYLOR AND THE DOMINOES. Beatles mi nabídli 25." Předtím se Ringo už málem vystěhoval dom USA. Jenže "pak jsem dostal dotazník a v něm samé jestli dánský předek vašeho dědečka byl komouš. Nemohl jsem to pochopit. Kdybych to byl pochopil, byl bych šel."

S Ringem, který do souboru výborně zapadl, byli Beatles definitivně nejlepší skupinou v Liverpoolu. Ale jejich místní úspěchy začaly rozbíjet stará přátelství. "Když začaly gramofonové společnosti podepisovat smlouvy s beatovými skupinami, přestávalo veškeré kamarádství," říká o tom Ringo. "Některým se to podařilo, některým ne. Lidi se začali vzájemně nenávidět."

MANŽELKY A CITELKY

Cynthia Powellová byla v jiném stavu. Nechtěla Johna nutit, aby si ji vzal. Ale, jak říká John, "Řekl jsem ano, budeme se muset vzít. Nijak jsem se nebránil." Když to pověděl Mimi, "jen zaúpěla." Žádní rodiče nebyli přítomni civilnímu obřadu, který se konal 23. srpna 1962 - týden po vyhnání Peta Besta - u téhož matričního úřadu, kde byli oddáni i Johnovi rodiče. John, Paul a George přišli v černém. "Neslyšel jsem ani slovo z toho, co ten chlápek říkal, protože venku dělala strašný hravá vrtná souprava. Potom jsme přešli přes ulici a dali si k obědu kufata. Na dárky si nemohu vzpomenout. Všechno to byla psina."

Jednou z obdivovatelek Beatles byla i Maureen Coxová. V Kaverně se jednou osmělila políbit Paula, "ale nejraději jsem měla Ritchieho. Tak jsem čekala, až vyjde Ritchie, a políbila jsem ho taky." Ringo se na to nepamatuje. O tři týdny později požádal Ringo v Kaverně Maureen o tanec; od té doby nevynechala v Kaverně jediné vystoupení, přestože si brzy uvědomila, že má fanatičtější ctitelky než byla ona. "Hol y se mezi sebou praly," říká. "Myslím, že to částečně šílal sex, částečně hudba. To bylo peklo, ty šílené výkřiky, když se objevili."

Když si Maureen jednou vyšla s Ringem - vzali se totiž v únoru 1965 - musela se držet v pozadí. "Bylo to o život. Děvčata chodívala do kadeřnicství, kde jsem pracovala a vyhrážovala mi - prý jestli se ještě jednou sejdeš s Ringem, ta: si to odneseš! Dostávala jsem výhrušné vzkazy." "Počkej, brácha tě zřídí," vzazovaly. Jednou v noci čekala Maureen za rince ve boze. "Najednou přišla nějaká dívka a povídá, ty chodíš s Ringem? Ře-la jsem, že nechodím, že je to jenom kamarád mého bratra. Lžeš, řekla a než jsem stačila uhnout, prostrčila ruku oknem a škrábala mě do obličeje. Začala na mě ječet velmi vybraná slova. Jen taktak, že jsem včas vytáhla o yňko."

V dubnu 1965 po narození syna Juliana - dostal jméno po babičce Julii - se musel John Lennon přestrojit, aby se mohl dostat do nemocnice na návštěvu k Cynthii. "Tamhle je jeden z nich, slyšel jsem někoho zařvat, a už jsem musel utíkat." Ale když v létě 1962 čekali Beatles na zprávu od velkého George Martina z Londýna, byla jejich jména stále ještě pouze známá v Liverpoolu....

ODKUD PŘÍCHÁZÍ PÍSEŇ

Všichni Beatles už byli milionáři, ale po svém americkém turné 1966 - po svém posledním zájezdu vůbec - neměli žádnou představu o tom, co by mělo přijít nyní. Po letech společného života cítili, že je na čase, aby každý hledal svou totožnost zvlášť. George se svou manželkou Pattii odjel do Indie, kde chtěl George studovat hrát na sitaru. John přijal roli ve filmu Jak jsem vyhrál válku; byl to protiválečný film, myšlenka se Johnovi líbila, ale zjistil, že se mu nelíbí hrát ve filmu. Ringo, který z celé čtveřice dbý na rodinu se soustředil na rodinný život. Paulovi chyběla hudba, záviděl jak Georgeovi jeho objev indické hudby, a tak se rozhodl, že složí hudbu pro další film, The Family Way. Ale práce ho netěšila a odjel na dlouhý zájezd do Afriky a pak počátkem r. 1967 do USA, aby navštívil svou anglickou přítelkyni Jane Asherovou, která se věnuje svému vlastnímu uměleckému povolání a právě byla na zájezdu s britskou divadelní společností Old Vic. Vrátil se zpět a s námětem na televizní film: Všichni nastoupí do autobusu a začnou se dít různé věci. Autobus bude totiž "kouzelný", takže budou moci dělat, co se jim zachce. Bude i "záhadný"; žádný nebude vědět, kam jedou, ani co budou dělat. Byl pořízen zvukový záznam doprovodu, ale potom se na filmu Magical Mystery Tour nepracovalo téměř 6 měsíců.

Mezitím nahráli Beatles své dosud nejbáročnější album gramofonových desek - Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band (Orchestr Klubu osamělých srdcí seržanta Peppera). V hudbě se odráží jak Georgeův indický mysticismus, tak záli-

ba Beatles v drogách. To už požívali narkotika doopravdy; v roce 1965 se George a John seznámili s LSD, aniž si uvědomili, co to je. "Bylo mi, jako bych nikdy předtím nebyl doopravdy mluvil, viděl, myslel a slyšel," vyjádřil se George. Toto období netrvalo dlouho. V létě 1967, když se Beatles seznámili s Mahářišim, žili již bez narkotik.

Pak se vrátili k Paulově námětu na televizní film. Namaložili 43 lidí do autobusu a odjeli do Devonu. Dva týdny natáčeli a očekávali, že výroba skončí do týdne. Trvalo to však 11 neděl, když byl film o vánocích 1967 uveden v televizi, označil jej Daily Express za "vulgární pitomost". To bylo za pět let poprvé, co měli Beatles špatnou kritiku. Zato Sergeant Pepper byl hotový průlom; hudební kritik William Mann vyplnil v Timesech dlouhatánský sloupec prohlášením, že Pepper je doposud největším tvůrčím činem v oblasti pop-music.

Jeden z důvodů, proč Beatles přestali vystupovat na zájezdech, byl ten, že již potřebovali takovou orchestraci a tolik elektronických zařízení, že nemohli dobře hrát na pódiu. První dlouhohrající deska Beatles Please Please Me se nahrávala jeden den a stála 400 liber šterlinků; Sergeant Pepper zabral 4 měsíce a stál 25 000 liber. Podle George: "Teď, když hrajeme pouze ve studiích, nikdy nevíme, co máme dělat. Složí-li Paul novou píseň, přinese ji do studia v hlavě. Pro něho je velice těžké, aby nám ji předal, a pro nás, abychom ji převzali. A to zabere hodně času."

Je fakt, že Beatles nevědí, anebo si nemohou vzpomenout, jak a proč to či ono udělali. I když je člověk přímo u toho, nemůže vidět, co se děje v jejich hlavách; může jediné slyšet, co z nich vychází.

Metoda hledání a omýlů je nákladná. Hrají-li s čtyřicetičlenným orchestrem, jako tomu bylo v případě A Day in the Life, jsou náklady obrovské. Je často obtížné vytušit, co vlastně hledají, a někdy se zdá, že se v jejich kpněčné, komplikované a dokonale mixované nahrávce utopila původně prostá melodie. Ale vědí, co chtějí, i když to nedovedou vysvětlit.

George Martin schvaluje jejich metodu. "Viděl jsem jednou ve filmu pracovat Picassa," hovořil Martin. "Začne od nápadu a pak jej překryje něčím jiným. Někdy se stane, že se původní myšlenka smaže." Je však pravda, že u Beatles narůstají technické komplikace. Při domácím přehrávání základních záznamů písně Strawberry Fields Forever došel John k názoru, že nezpívají dost chraptivě. Martin přepsal partituru a zapadil smyčce. Pořídila se nahrávka, ale ani ta se Johnovi nelíbila. Požádal Martina, aby zkombinoval první polovinu původního záznamu s druhou polovinou druhého záznamu. Martin soudil, že to není možné. Ale shledal, že zrychlí-li pomalé tempo druhého záznamu, mohl by složit obě části dohromady, protože dostane stejné tempo i stejnou tóninu.

"Zpočátku se beze mne vůbec nemohli obejít," prohlašuje Martin. Nic neznali a spoléhali se, že ji budu vydávat desky s ohlušujícími rýmusem, jaký provozovali v Kaverně. Nyní vědí, co chtějí, ale spoléhají na mé aranžmá. Z vychovatele čtyř Bonzů z Liverpoolu jsem se proměnil v to, čím jsem dnes; ovládám výrobu gramofonových desek," dodává s jistou dávkou

humoru.

John klade otázku: "Co je to nadání?" A odpovídá: "Základní talent je víra, že dožijete něco udělat. Ale do svých 15 let jsem se nijak nelíbil od ostatních. Potom jsem si vzal do hlavy, že klopím píaničku, a složil jsem ji. Někteří lidé chtějí rozbít mýtus o talentu a všem namluvit, že nadání neexistuje. Talent nemají jen politikové, tam je to všechno podfuk."

"Nikdy jsem nepociťoval žádnou odpovědnost, když jsem se stal takzvaným idolem," říká John dále.

"Nikdy si neuvědomuji, že jsem Beatle, do ud u toho nejsou lidé a nezačnou reagovat. Zapomínám na to, ale pak přijdu někam, kde jsem ještě nebyl, a lidé začnou zírat. Koukali po nás, i když jsme ještě nebyli hlavní - když jsme chodili na autobus do Kaverny, celí v kůži a s kytarami. Tenkrát se nám to líbilo. Byla to součást naší vzpoury."

Johnovi se ze všech Beatles nejvíce protiví to, že se nemůže volně pohybovat jako normální občan. Děsí se myšlenky, že by byl hlavní nadosmertí. "Co kdybychom se na mnoho let ztratili, pomohlo by to? Bylo by nádherné být docela zapomenut."

John se málokdy snaží navazovat styk s vnějším světem, vyjma pomocí televizoru, který u něho hraje nepřetržitě. "Dívat se na televizi pár týdnů je právě tak dobré jako narkotika. Je to totéž, jako hledět do ohně a snít s otevřenýma očima."

John také, jak se zdá, nejvíc potřebuje společnost ostatních tří Beatles. "Jsem-li tři dny sám, přestávám existovat. Musím vidět ostatní, abych viděl sebe."

"Potřebujeme jeden druhého. Dřív, když jsme se sešli po delší přestávce, dlouho jsme si potřásali rukama, nebo jsme bláznivě šepčeli. Nyní se podle buddhistického způsobu obejme pažami. Není to ale nic jiného než normální pozdrav jako 'Dobrý den,.'

"PRODĚLALI JSME MILIÓŇ ZMĚŇ"

Po smrti Briana Epsteina převzal obchodní záležitosti Paul. Stal se z něho průbojný podnikatel. Jednou došlo k neshodám s EMI a Paul zatelefonoval přímo prezidentu společnosti Siru Josephu Lockwoodovi. Sir Joseph skočil do svého rollis-royce a jel za Paulem do bytu, aby spor osobně urovnal. Společnost Apple Corps Ltd., která má pobočky v 9 zemích, 4 sektory (film, elektronika, hudba, nákup a odbyt) a "uměleckou nadaci" složení podpoře nových talentů, je výsledkem zejména Paulova obchodnického ducha.

"Prodělali jsme milión povrchových změn," tvrdí Paul. "Je to podobné, jako když přijdete do prvotřídního podniku. Zachutná vám avocádo a špenát a začnete si je dávat. Naučíte se znát vína a dáváte si vína. Teprve až to máte za sebou, můžete se zase stát sami sebou. Takže budete-li mít v poledne chuť na ovesné vločky, objednáte si je bez pocitu, že vás mají za legračního stráždu ze severní Anglie."

"My čtyři jsme opravdu jedna osoba," říká Paul. "Jsme všem samostatní jedinci, ale dohromady tvoříme Kamarády s velkým K, kteří jsou jeden celek. Ringo má v sobě cosi sentimentálního. George je velmi rozhodný. To přispívá k rozhodnutí celé čtveřice. John má pohyb. A já - já jsem konzervativní. Byl jsem poslední, který ochutnal drogy a LSD a oblékl květinové saty. Když se objevila nová Fenderova

kytara, John a George se pro ni okamžitě hnali. Já jsem váhal a přemýšlel."

Nejvíce se z této čtveřice změnil George. Jednu dobu byl považován za nejhezčího. Dnes si jeho obdivovatelky stěžují, že má neupravené vlasy. Bývalý "roztomilý hošík" z hamburských časů (jak ho označila Astrid Kirchherrová) byl první, který se dokázal povznést nad všeobecnou "beatlemánii", když v r. 1966 odjel i se svou manželkou Pattí do Indie. Byl z nich nejvíce posedlý touhou stát se milionářem; při každé salouně podroboval Epsteinovu křížovému výslechu. Dnes je mu pozlátka okolo Beatles lhostejná. Nemůže uniknout žádostem o autogram a telefonickým hovorům, ale dovede být hrubý. Pattie jednou koupila hrst starých brýlových obrouček a poslala je komusi, kdo je prý potřeboval pro lidi v Africe. Zpráva o tom se dostala do londýnského listu Daily Mirror a George zuřil. Vyalechl však v telefonu složitý příběh jednoho nešťastníka, jak půjčil jedné přední americké herečce 250 liber šterlinků a ona zemřela, aniž oboem vrátila; měl za to dostat výpověď a zda by mu prý Ringo nemohl pomoci. George řekl, že ano, zavěsil a poznamenal: "Eh, co je to dvě stě padesát liber?"

George hrával na kytaru mnohem lépe než Paul a John, ale dlouho mu trvalo, než začal skládat. Jeho první skladba Don't Bother Me vyšla teprve tehdy, když Beatles v listopadu 1963 natočili svou dlouhohrající desku. George své skladby dodnes podceňuje a ani přesně neví, pro která alba skládal.

George v hlas nemá velký rozsah, ale má své obecenstvo. Ctitelé a ctitelky stále píší do časopisu Beatles Monthly, proš ho John a Paul nenechají zpívat víc. "Zpíval bych, kdybych chtěl," odpovídá George. Za skladatele a textaře stále považuje Johna a Paula, ale není si jist, jak chce dál pokračovat se svou vlastní hudební tvorbou. Prohlašuje: "Teprve teď jsme začali dělat film doopravdy. Člověk se musí umět vymknout celému tomu zmatku s lidmi, kteří to financují, se společnostmi, s tovární technikou a se scénáři vypracovanými do posledního slovíčka. Budeme-li někdy nuceni používat finančníka, zajistíme si, aby neměli žádný vliv."

Ringova matka a nevlastní otec Harry Graves jsou z rodičů Beatles jediní, kteří dosud žijí v Liverpoolu. Bydlí v luxusní vilce, kterou jim Ringo zakoupil za 8000 liber v exkluzivní čtvrti. Harry opustil své malířské a dekorátérské řemeslo v r. 1965 ve věku 51 let. "Ritchie mě už dlouho nutil, abych šel na odpočinek, ale nezdálo se mi, že bych měl jít. Pak mě jednou jeden jeho kamarád viděl stát ve sněhu na dvacítimetrovém žebříku a Ritchie mě přiměl, abych se toho vzdal... Musel jsem si zvyknout na jiný život. Je to divné - po tolika letech nemít nouzi o peníze. Ale ve vlaku se stále kupujeme jen druhou třídu."

John je jediný z Beatles, který obývá dům s knihovnou. Ringo vlastní několik brožur, několik na pohled mírně ohmataných knílek o indickém náboženství a několik na pohled neohmataných historických románů.

Několik místností vyhradil Ringo svým osobním věcem, hlavně drahému fotografickému příslušenství. Také trochu maluje. Jeho choť Maureen tráví celé hodiny tím, že maluje na textil spleť vzorů a obrazce. Jejich první syn Zak se narodil v září 1966, Jason následoval v srpnu 1967. Maureen má pro chlápce chůvu a učižku, ale stejně jako manželky ostatních Beatles vaří sama.

Ringo se stejně jako ostatní tři snaží pro změnu vést soukromý život. Jednou pozdě večer se vracel s Johnem z Londýna Johnovým rolls-roycem a minuli hospůdku, kde se ještě svítilo. "Vypadalo to vábně," vzpomíná Ringo, "jen jsme došli domu, rozhodli jsme se, že se převlékneme a půjdeme se napít. Hospoda byla docela obyčejná, taková, jaké jsme znali, když jsme do ní dřív chodili. Když nás barman poznal, měl z nás velkou radost. Poručili jsme si každý láhev černého piva. Museli jsme rozdat několik autogramů, ale nebylo to tak zlé."

Před několika lety dostali všichni šekové knížky, ale nepoužívali jich. "V životě jsem nepodepsal šek," prohlašuje Ringo.

Necítí žádné nutkání přispívat na charitativní účely. "Vláda si stejně bere 90 % našich peněz, vláda je vydává na sociální účely, takže je to totéž, jako kdybych pěstoval dobročinnost."

"Vlády ovšem nejsou k ničemu. Autobusy, železnice, nic nefunguje. Všechno, co dělá vláda, se proměňuje v bláto místo ve zláto. Naše vláda je jako viktoriánská Anglie. Staromódní."

"Vlády jsou stejné, labouristické, nebo konzervativní. Žádná mi nic nenabízí."

Ringo je prý sentimentální. "Nemohl bych žít jinde než v Anglii. Tady žije má rodina. Anglie není lepší než jiná země, ale tady je mi prostě dobře." Má také staromódní seвероanglický názor, že doma je pána muž: "Nemyslím, že ženy mají rády rovnoprávnost. Mají rády, když je někdo ochraňuje, a na oplátku se rády starají o muže. Je to tak a ne jinak." Maureen zřejmě souhlasí, že je to tak a ne jinak. Jako jediná z manželek Beatles čekává na Ringa dlouho do noci, než přijde domů z natáčení, a má pro něho přichystáno jídlo třeba v půl páté ráno. Maureen také odpovídá na dopisy fanoušků. Kromě Georgeovy matky je v celém okruhu kolem Beatles jediná, kdo na to dbá. A vždy mu říká Ritchie, nikdy Ringo.

Jsou-li Beatles pohromadě, bývá Ringo - který se se skupinou připojil jako poslední - zatlačován do pozadí. "Kdybychom stáli všichni čtyři před miliónem našich fanoušků a ti se měli seřadit za toho, koho mají nejraději, myslím, že nejvíc by jich měl Paul. John a George by byli druhí a já poslední. Ale za mnou jdou i Johnovi a Paulovi ctitelé, takže kdyby se spočítaly i hlasy za druhé pořadí, mohl bych vyhrát," soudí Ringo.

Ringo se domnívá, že kdyby se jeho osud nebyl utvářel tak, jak se utvářel, byl by se dál potuloval s tlupy chuligánů. "Dnes, no, dnes bych byl asi dělník. Co bych si přál - abych se dostal do dějepisných knížeček a aby o mně četli četly."

Hudební historik 60. let by musel odpovědět, že o Ringovi a ostatních Beatles se již v knihách píše, ovšem moudře by se zdržel odpovědi na otázku, do jaké míry seriózně.

POMOC ! POMOC ! POMOC ! POMOC !

Melodie č. 3/1966 - Ivan Soeldner

"Natáčení Help! se nám líbilo více než Hard Day's Night, ale myslím, že Hard Day's Night je lepší film," říká Paul McCartney v interview pro New York Herald Tribune. "Věděli jsme, že nemůžeme udělat nový Hard Day's Night a chtěli jsme, aby příští film byl něco jiného. Help! je dobrý film, ale není to náš film, připadali jsme si v něm jako hosté. Myslím, že všichni mají o Help! příliš vysoké mínění."

Beatles podruhé filmovi

Dlouho očekávaný barevný film Help! - Pomoc - byl koncem loňského roku uveden do západoevropských kin.

Film si zaslouží pozornost hned po několika stránkách. První pochvalu zaslouží producent, kterému se podařilo spojit Beatles s filmaři, kteří mají talent a podobný názor jako Beatles. Film Pomoc! má totiž onu vzácnou rovnováhu, v níž hvězdy nezastiňují filmařinu a filmařina hvězdy. Tuhle vlastnost v tomto žánru najdete skutečně málokdy, spíš se setkáte se skřípěním rozporu mezi utlačovaným hercem a utlačující kamerou.

Beatles si s režisérem Richardem Lesterem a kameramanem Davidem Watkinem porozuměli znamenitě. Kromě napínavého příběhu se zde našlo ještě místo pro 14 nových písniček a vedle Ringa Starra jako hlavního "stara" se dostal ke slovu i v příběhu také Paul McCartney; George Harrison a John Lennon jim v ději spíš sekundují, ale všichni se samozřejmě po-dílejší plnou měrou na písničkách.

Hlavním hrdinou je tedy Ringo Starr. Hraje - Ringo Starra. Ažkoliv se jedná o fantastický příběh, autoři jej zasadili do reálného Londýna s reálnými Beatles. Ringo dostane od nějaké své obdivovatelky prsten - a shodou okolností je to prsten, podle nějž je pokaždé poznána oběť jakési indické bohyně. Příslušníci této záhadné podzemní sekty, jimž ztráta prstenu znemožnila jejich "bohulibé" obětování, samozřejmě zajásají, když při jednom televizním vysílání spatří prsten na Ringově prstu. Věc má však jeden malý háček. Ringo nemůže prsten stáhnout a tak se nedobrovolně stává onou předurčenou obětí. Frchá se svými třemi přáteli před stále se převlékajícími rafinovanými pronásledovateli. Při tomto útěku napříč světem se k němu přilepí ještě dva potrhilí vědci, kteří považují stažení prstenu z Ringova prstu za věc své vědecké cti (nepodařilo se jim to předtím ani laserem) a pak samozřejmě ještě inspektor Scotland Yardu, v němž autoři filmu mírně zesměšni-li britskou policii.

Celý film je přitom jemnou parodií na limonádové boniády, které teď zaplavují západní kina. Děj se odehrává střídavě v Londýně, ve švýcarských Alpách a nakonec v romantické džungli Bahamských ostrovů, Beatles se všude dostávají do výstředních bandovských situací, ohrožováni veškerými prostředky lidské rafinovanosti a techniky. Není třeba zdůrazňovat, že zorným úhlem je zde humor a kdo si ještě pamatuje na Ringo Starra

s Perného dne, nemusí být přesvědčován o tom, že to je humor dobrý.

Písničky už známe z rozhlasu, z desek a z magnetofonů. Jejich obrazové zpracování není daleko za jejich kvalitou hudební. Nezapomenutelná je především lyžařská pasáž z Alp; fotografie odtamtud s Beatles v krátkých černých pešákách jsou pro film typické. Zase musím připomenout námě americké grotesky; příbuznost a vřelý vztah k nim projevili Beatles s režisérem Lesterem už v Perném dni a ve snímku Pomeš ji znovu dokazují.

Obohacením je zde barevná Watkinova kamera, které odpovídá tím nejnáročnějším požadavkům na moderní obraz, velmi odvážně a nekonvenčně střídá širokoúhlé objektivy a teleobjektivy, a hlavně v písňových pasážích se svou dynamikou ztotožňuje s dynamikou hudby Beatles.

Celý film je navíc prošípován řadou chytrých slovních i obrazových narázek, které mu dávají zvláštní říz: své zde dostane nejen James Bond a Scotland Yard; svou razanci mají i "koloniální" pasáže z Baham a některé ostatní scény.

Dotazník Marcela Prousta pro Beatles: (100+1" 6.14/66)

Francouzský spisovatel M. Proust (1871-1922) sestavil kdysi 33 vtipných otázek pro vtipné lidi a jeho dotazník se stal v pařížských salónech velkou módou. 12 z Proustových otázek předložil mnichovský časopis Twen Beatles. Odpovídají však jen tři: George, Paul a Ringo. Odpovědi Johna Lennona nedovolil manager uveřejnit, protože byly prý příliš volné.

Co nejhoršího by se vám mohlo přihodit?

G: Kdybych neměl v čaji cukr.

P: Kdyby mě po dvou hodinách spánku vsbudili.

R: Kdybych neměl kde spát.

Co je pro vás největším štěstím na zemi?

G: Ježíš.

P: Jezdit po krajině na kole, dítit sluncem na tváři, slyšet štěbetání ptáků na stromech a potom spadnout a rozbít si kolena.
A: Celý den spát.

Váš oblíbený malíř?

G: Hitler.

P: Tajemství.

R: John Lennon.

Váš nejmilejší zaměstnání?

G: Rychle růst.

P: Moje

R: Spát.

Jaké vlastnosti máte u dívek nejraději?

G: Volné mravy.

P: Zdravé názory.

R: Spoustu věcí...

Čeho si u svých přátel nejvíce vážíte?

G: Jejich plíc.

P: Možnost být s nimi.

R: Jejich 1,66 metru.

Jaký je váš největší nedostatek?

G: Razení a startování.

P: Můj páseí hrudník.

R: Mých 1,73 metru.

Čím byste chtěl být?

G: Ovesnou vločkou.

P: Chrámem.

R: Metrem a 88 centimetry.

Jaký přirodní dar byste chtěl mít?

G: Kečnické nadání.

P: Hodinky.

R: 1,68 metru.

Kterou válečnou událost nejvíce obdivujete?

G: Bitvu z roku 1163

P: Volební vítězství ěabouristů.

R: Žádnou.

Jak byste chtěl zemřít?

G: Ve spánku, prosím.

P: Rád, kdyby to šlo rychle.

R: Rychle.

Vaše volební heslo?

G: Non nobis solum, sed toti mundo nati.

(Ne pro sebe, nýbrž pro svět narození.)

P: Důvěřuj v Fána a jeho světlo Ti bude svítit!

R: Buď hodný na svého psa a buďeš vědycky mít přítele.

.....
Pětadvaceti minutami temperamentní ohlušující hudby skončilo představení 4 zážračných chlapců z Liverpoolu. Rozdávající úsměvy a rukypolíbení unešeným dívkám po stranách jeviště, odchází Beatles za kulisy. Mikrofony byly odpojeny. Naráz ustal pekelný povyk pronikající až do žaludku. Potlesk, vřísot a blažené sténání pozvolna ochablo. xxx Vtom se na schodech vedoucích na jeviště objevilo děvčátko. Dívka šla po špičkách a se vztaženými pažemi. V sepjetých rukou svírala zřejmě jakousi vzácnou drahocennost, poklad, jež by mohl zničit každý závan vzduchu, každý náraz. Dívka se opatrně vyhýbala lidem směřujícím v širokých proudech k východům z hamburské haly Ernsta Mercera a nakonec úpěnlivě poprosila mladého fotografa: "Pomoc mi, abych se odsud dostala v pořádku ven. Mám v ruce popel z cigarety Paula McCartneyho. Sama jsme viděla, jak jej oklepal." xxx Taxikář, kterému jsem epizodu vykládal, neprojevil žádné pochopení: "Kdyby mi má dcera přišla s takovou pitomostí, dal bych jí pár na zadek!" xxx U Damnaforu nemůžeme dál. Náměstí se černá lidmi. Na zelených plochách u Moorweide se perou policisté s mládeží mezi 12 a 13. Policie nesačila koně, psy, stříkačky a gumové obušky. Hamburští strážci pořádku nemají právě lehkou ruku, jde-li o to, přivést k rozumu vzrušené mládence s pážecími dšesy a dívky v květovaných kalhotách. Fanoušci big-beatu jsou snadno označováni za "chuligány" a "povaleče". Naproti tomu se mnichovský policejní dozor obeznámil s džezem a s big-beatovou hudbou a způsobem života mladých lidí. xxx Mnichovský policejní psycholog dr. Umbach říká: "Je nám jedno, jak dlouhé vlasy si nechají nerůst. Dospělí na fotbalovém hřišti také nejsou vždy ukázněni." xxx A Beatles? Ještě před dvěma lety se prorochovalo: "Ti se uštvou k smrti. Ti se uštvou." Zatím se však proslavili. Už dávno přerostli beat z počátečních let. Jejich písně zpívají slavní umělci. Jejich skladby hrají proslulé orchestry. xxx Jenom sami Beatles se neberou vážně. Říkají: "Neumíme nic, ale máme obrovskou švandu."

(100+1 č. 16 -25. 8. 1966)

BEATLES - Jenom sen zace?

Mnoho článků bylo u nás o Beatlesnapsáno, mnoho slov bylo řečeno, ale všude se setkáváme se stejnou tematikou: záliby jednotlivých členů skupiny, příhody z jejich života, jejich slávy, snahy o proniknutí do jejich soukromí atd. atd. Ale to jediné, co na Beatles stojí za obdiv, to, co ze čtyřech neznámých liverpoolských mladíků udělalo světové proslulé osobnosti - totiž jejich hudba - všechna pojednání taktně obcházejí. Příčin je hned několik: předně se předpokládá, že posluchače této hudby nemohou zajímat teoretické úvahy o hudbě, kterou zbožňují (což je asi bohužel pravda). Dalším důvodem je, že většina hudebních teoretiků nevzala tuto hudbu

Dosud na vědomí a mezi laickými přívrženci beatu se nenajdou do-
statečně fundovaní jedinci, kteří by mohli provádět
hlubší analýzu (což nám připomíná situaci v jazzové hudbě před
několika lety.) Zde opět hudební praxe předběhla teorii. A po-
číná se někdo vyjádřit o hudbě Beatles, jde spravidla o projev
laického, zbožného obdivu a nadšení nebo kategorické odmítnutí,
a něčím je patrně baprosté neepochopení této hudby a nechutí
snát její existenci. The Herald Tribune o ní napsal "75 %
reklamy, 20 % dlouhých vlasů, 5 % zpěvavého skučení a kouzelná
atmosféra, hka kterou Beatles vděčí Barnumovi..." Jejich hudba
je prý primitivní, stačí snát 2-3 akordy na kytaru a člověk mō-
že hrát big beat. Tedy žádné hudební hodnoty, ale hudební analfab-
etismus a neschopnost - a přesto toto "naprosté nic" hýbe
světem.

Je sice pravda, že na ohlas beatu má největší vliv módnost,
reklama, navození atmosféry, pocit uvolnění a využití, který
sladí v této hudbě nalézají - tedy převážně faktory mimohudeb-
ní. Ale pouze jimi úspěch beatu nevysvětlí nikdo. A tak by snad
bylo na čase všimnout si i hudby Beatles - jen tak se nám totiž
podaří vyloupnout ze slupky módního balastu reklamy, obchodních
zájmů a nánosů jiných časových projevů zdravé jádřko, které
žourálo na stromě hudby a které má skutečnou a trvalou hodnotu.

Posloucháme-li soustředěněji skladby z repertoáru Beatles,
překvapí nás velmi brzy značná svéráznost hudebního jazyka, jeho
neobvyklost a neotřelost, spojená s velkým množstvím nápadů.
Toto tvrzení platí hlavně o skladbách autorské dvojice John
Lennon - Paul Mc Cartney, ale skladby z pera George Harrisona
jsou neméně zajímavé.

Mike Hennessey v Melody Makeru píše: "Beatles představují
vrchol - poněvadž mají talent, originalitu, osobnost a styl.
Ale bezpochyby nejdůležitější faktor jejich úspěchu spočívá
v autorské spolupráci Johna Lennona a Paul Mc Cartneye. Spolu
s přirozeným smyslem pro harmonii u nich nalezneme vysoce origi-
nální pojetí formy jejich písní, obohacujících soudobou popu-
lární hudbu." Hledat odpověď na otázku, v čem spočívá origina-
lita skladeb Beatles, není jednoduchá a vyžaduje provést melo-
dickou, harmonickou, a formální a rytmickou analýzu jejich písní.
Ale o jejich hudební hodnotě se můžeme přesvědčit snadněji ne-
přímě. Stačí, prostudujeme-li repertóár předních světových
interpretů pop music a jazzu a budeme udiveni, jak úspěšní jsou
Lennon a Mc Cartney jako skladatelé. Count Basie natočil LP
desku "Basie's Beatle Bag" (Verve V6 8659), obsahující výhrad-
ně jejich skladby, na desce Ellington '66 (Reprise R 6154) na-
lezneme All My Loving a I Want To Hold Your Hand, Ella Fitzge-
raldová zpívá na desce Hello Dolly (Verve V6 4064) resp. Ella
a Louis (Amiga 850 079) skladbou Can't Buy Me Love, Gerry Mul-
ligan zařadil do svého repertoáru Can't Buy Me Love a Hard
Day's Night (Limelight LS 86 021), Oliver Nelson hraje Michelle
a Yesterdays (Impulse A 9113) - a tak bychom mohli pokračovat
dál a dál. Dosud jsme uváděli jen interprety z oblasti jazzu,
ale o oblasti pop music je vliv Beatles pochopitelně mnohem
větší. Uvedme alespoň několik interpretů, kteří zařadili do
svého repertoáru skladby Beatles: Lena Horne, Brenda Lee, Peggy
Lee, Keely Smith, Boston Pops Orchestra, Peter Nero, Andy
Williams atd. atd. Bylo natočeno album "Baroque Beatles Book"
obsahující skladby Beatles v barokní interpretaci; Arthur

Wilkinson aranžoval "The Beatle - Cracker Suite" (Louskáček na broučky - podle Čajkovského Louskáčku) a Fritz Spiegel natočil "Eine kleine Beatlemusic" (Malá broučí hudba - jako Malá noční hudba W. A. Mozarta). Množství soudobý skladatel se může pochlubit tak velkým ohlasem svých děl. Úspěch a rozšíření samy o sobě ovšem nejsou důkazem kvality: Měly by však poskytnout alespoň podnět k věcnému a objektivnímu rozboru. Neboť označovat hudbu, která dosáhla takového úspěchu a které s potěšením naslouchají milióny, za primitivní a špatnou, aniž bychom se jí podrobněji zabývali, je spíše projevem nesnášenlivosti, nepochopení nebo závisti, než výsledkem zdravého soudu. A tak nemívá, než začít alespoň jedním z dílčích úkolů: analýzou skladeb z repertoáru Beatles po stránce historicky stylové, zvukové, harmonické i formové.

Na tomto místě je snad možno shrnout alespoň stručně závěry, z nichž rozbor zařazený do rubriky "Zpraxe pro praxi", dospěl - a malou připomínkou se vyhnout nedorozuměním. Beatles přinesli do vývoje populární hudby nesporně něco nového. Bylo by ovšem upřílišněné přičítat zásluhu za změny, které prosadili, vždy jen bezvýhradně jim. Mnoho nových rysů, které se v tvorbě Beatles objevily, navazuje logicky na obecné vývojové tendence současné pop music a jazzu: modální citění, které nalezneme v některých amerických lidových písničkách a vystoupilo do popředí v souvislosti s obrodou folk music i v některých směrech moderního jazzu; frygické spoje (i když v poněkud jiné podobě) se běžně užívají v boogie Woogie a staly se dokonce jazzovým klišé, také prvky orientální a indické hudby využívá jazz a na indické nástroje hrají i jiné skupiny (např. Rolling Stones), nesymetrickou písňovou formou najdeme např. v muzikálech atd. atd. Mimořádný význam Beatles však vyplývá z hloubky a intenzity, s níž využívali všech těchto prvků, z originality a logičnosti jejich zpracování a v neposlední řadě ovšem i z dosahu jejich práce jak mezi posluchači, tak mezi hudebníky. Hudba Beatles působí jako živý pramen pro ostatní pop music - jako stálý zdroj inspirace.

Dnes ji nikdo nemůže označovat za primitivní projev hudebního analfabetismu: tyto přívlastky by totiž padly na něho samotného. Elektroelektrické zvuky kytar s polozapomenutým hudebním jazykem středověké církevní hudby a divokým polorytmickým citěním černého kontinentu vytvářejí z beatu nový, mocný proud hudby 20. století. Kam dorazí a co přinese je ještě velkým otazníkem; jeho dosavadní přínos je však již nesporný.

(Miloslav Kosař - Melodie 8/1967)

Beatles a jejich hudba

Rozbor práce velkých skladatelských nebo interoretadních osobností populární hudby ještě nemá zpracován a vyskoušen metodický postup, jímž by se měly řídit: obvyklá harmonicko-formová analýza, jaké se používá ve vážné hudbě, by tu asi nevystačila, neboť každý jev musí být neustále konfrontován s celkovou hladinou a úrovní současné populární hudby. Mimořádný význam tu mají také zřetelné stylové. Dosáhlou tvorbu Beatles by bylo třeba zkoumat z celé řady nejrozličnějších hledisek; hrozí tu ovšem nebezpečí, že bychom při takovém postupu snadno

stratili orientaci. Proto snad bude vhodné vytknout si jediné hledisko, které bychom se pokusili důsledně sledovat. Tímto kritériem pro nás bude hledání toho nového, v populární hudbě neobvyklého a osobitého, co hudební jazyk Beatles přináší. Je proto pochopitelné, že si budeme méně všimnout celé řady dalších detailů, které jsou sice pro hudbu Beatles také důležité, ale které jsou společné i jiným interpretům a jež Beatles pro své účely jen převzali.

SKLOJE A KORENY. Beatles přišli se svou hudbou v době, kdy světovou modzu opanoval rock'n'roll. Je tedy pochopitelné, že se tento styl musel promítnout i do jejich pojetí a v jejich nejstarších nahrávkách bychom vevtku tyto vlivy snadno našli (Twist And Shout, Rock Over Beethoven, Long Tall Sally aj.) V těchto skladbách se ve vokální složce prosazuje shout styl přejatý z rock'n'rollu. Rhythm and blues měl však na Beatles hlubší vliv než jen prostřednictvím své nejprimitivnější větve, totiž rock'n'rollu. I když nejsou Beatles povětšinou příliš dobře hodnoceni jako interpreti rhythm and blues, přesto bychom v jejich repertoáru našli několik zajímavých skladeb tohoto stylu (např. Money). Spolu s r&b pronikaly do jejich zpěvu prvky černošské duchovní hudby - hlavně gospel songs (ostatně r&b a gospel jsou si vzájemnou atmosférou interpretačně i harmonicky dosti blízké). Zvolání Oh-Oh Yeah v závěru Little Child nebo P-S-I Love You nám silně připomene Mahalia Jacksonovou nebo Claru Wardovou. Z oblasti blues a r&b převzali ještě Beatles do své hudby rytmickou stránku doprovodu. Kingo Starr hraje na bicí převážně grobový doprovod, složený z osmi jednotek v jednom taktu. Tento drobný rytmus dává větší možnosti výrazu a vhodné kombinaci akcentů je schopen vyvolat mnohem větší napětí než obvyklý čtyřdobý doprovod. Tento způsob doprovodu nám však připomíná slavné Eight to the Bar ("8 do taktu") a jména boogie wogie pianistů Alberta Ammonse, Pete Johnsona, Mead "Lux" Lewise a dalších.

Na nástrojové obsazení bezpochyby působila i skifflová tradice. Tyto vlivy bychom našli i v ostatních beatových skupin. Avšak to nejdůležitější, co je nutné u Beatles hlavně zdůraznit, jsou silné projevy anglické církevní hudby. Anglie má velkou tradici v kostelním zpěvu - historicky vzato, právě zde kdysi začínaly vznikat první počátky vícehlasu. Tato tradice se udržela dodnes a je velmi zajímavé, že na počátku své dráhy zpívali Beatles v kostele poblíž dostihové dráhy Aintree (ostatně v kostele začínala svou dráhu velká řada slavných zpěváků pop music). Snad právě tato hudba měla rozhodující vliv na jejich harmonické i formotvorné myšlení. Důležité také je, že sborová praxe jim dala zkušenosti a předpoklady pro vlastní práci a kolektivní vokální projev Beatles je dnes (vedle skladby) jejich nejvýraznější a nejsilnější stránkou. Je-li těžké určit z instrumentálního úvodu ktrající skupinu, potom hned po nástupu zpěvu je možné bezpečně poznat zda jde o Beatles či ne.

ZVUKOVÉ ZVLÁŠTNOSTI: Tradiční obsazení beatových skupin: lead guitar, guitar, bas guitar, drums nedává příliš velké zvukové možnosti. Místo se tedy často foukací harmonika, místo elektrické kytary španělka, piano, tamburina, a některých skupin též varhany. Beatles však rozšiřují své možnosti dosti neobvykle. Nečece

Hard Day's Night je doprovází velký smyčcový orchestr, což není volba příliš šťastná, protože nutí do obvyklých klíšé a schémat. Mnohem zajímavější je deska Revolver, kde užívají indický strunný nástroj zvaný tabla, na který hraje Anil Bhagwat. Nejzajímavější v tomto směru je Harrisonova skladba Love You To, která využívá prvky indické hudební kultury. Ve skladbě Eleanor Rigby je použit klasický smyčcový kvartet. Nejzajímavější je strhující beat, s jakým kvarteto hraje, a také skutečnost, že tato velmi náročná skladba byla nafilována v Anglii mezi nejúspěšnější skladby roku 1966.

Jak jsme konstatovali, využívá hudební myšlení Beatles po mnoha stránkách středověkých představ a nepřekvapí nás tedy ani použití dechových nástrojů v přísně barokním stylu. Míhnerou ukázkou je např. solový part lesního rohu ve skladbě For No One., který musí nadechnout všechny milovníky barokní hudby. Ze hry hornisty Alana Civila je zřejmé, že Beatles mají pro spolupráci k dispozici vynikající instrumentální klasického vzdělání. Barokní hudební nástroje bychom měli i v nejnovější nahrávce Beatles na SP s názvem Penny Lane: jsou zde zobcové flétny s bachovskými trumpetami stylizově kontrapunktuujícími v nejlepších oktávách. Druhá strana desky je pro nás značným překvapením. Ve skladbě Strawberry Fields Forever se hlásí nový hudební výraz - psychedelická hudba. O něco podobného se pokoušeli Beatles už v Revolveru - s dvojitou skladbou Taxman zaznívá tajemné počítání, kašel a různé pazvuky, a také poslední skladba (Tomorrow Never Knows) je vyšperkovaná zvukovými triky. Avšak teprve Strawberry Fields Forever dosahuje patřičně silného účinku. Je užito pospátku nahraných blok-fléten, pozadu nahraného šinelu, se kterého je vytvářen rytmický doprovod v šestnáctinách, sekce kontrabasů, ale nejsilnější je atmosféra vyvolaná zpěvem a kytarami Beatles. Hudba, která je hrána do ztracena (fade out) se náhle ve zvucích fléten jakoby pospátku vrací a výsledný hudební vjem je velmi silný. Podobné pocity jsem zažil naposled při nervovém selhání, kdy se naprosté ticho transformovalo v mozkou do stejných zvukových představ.

HARMONICKÁ ANALÝZA. Harmonie je bezesporu tou nejvýraznější, nejosebitější a nejzajímavější součástí většiny skladeb z pera J. Lennona a P. McCartneye. Světová populární hudba se dosud napájela převážně ze zdrojů jazzu a její harmonický jazyk tvořil harmonický aparát vyspělého romantismu: tlesnanti (zahuštěné) vícezvuky (4-6tízvuky), zhuštěný harmonický spád věty, bohatá chromatika, bohaté modulace, ale v podstatě jasné tonální citění, vycházející z moderní dur a moll-tonality. Avšak už v prvních skladbách Beatles se vyskytly harmonické obraty, které se těžko vysvětlily z hlediska klasické tonální harmonie a z hlediska dur-mollového citění ostatní populární hudby. Tyto zvláštnosti se během času vyvíjely a ustalovaly. V období Hard Day's Night byla harmonická mluva Beatles již velmi svérázná, ale, což je nejzajímavější, vyvíjela se dále. A dneš, na základě LP desky Revolver, můžeme konstatovat, že harmonické myšlení a citění Beatles se zcela odklonilo od toho, co známe z ostatní populární hudby, a jde svou vlastní cestou.

Již v prvních skladbách Lennona a McCartneye se velmi často vyskytovala malá septima, harmonizovaná buď trojzvukem na sníženém VII. stupni, nebo trojzvukem na III. (mollovém)

stupni. Nejzajímavější však je, že se tento kvintakord VII. stupně (resp. III.st.) rozvádí zpět do toniky: nemůžeme jej tedy chápat jako mimotonální akord, ale musíme jej vztahovat k tonickému centru (Př. 1a Hard Day's Night). Tato malou septimu bychom mohli chápat jako mollovou dominantní tercii - ta však není v citění dur-mollovém přirozená a je vždy nahrazena velkou tercií - citlivým tónem, je-li v běžném citění septima součástí akordu, rozvádějícího se do toniky, je (skoro) vždy v e l k á a má funkci citlivého tónu, který se rozvádí do tonické primy. Malou septimu jako součást akordu, rozvádějícího se do toniky, nemůžeme tedy vysvětlit v rámci běžného harmonického durmollového citění (a tím méně poučkami klasické harmonie dur moll tónin). Těchto příkladů bychom našli v tvorbě Beatles mnohem více, obzvláště v pozdějším období.

T o j s o u B E A T L E S

Anglický Liverpool je šedivé a špinavé místo, které má asi 750 000 obyvatel. Na počátku tohoto století byl pro mladé obyvatele jediným klídem, který otevírá bránu do světa peněz, přepychu a blahobytu, box. V 50. letech jej nahradil rokenrol. Dnes už je každý patnáctý chlapec ve věku od 14 do 24 let členem jedné ze 400 big-beatových skupin. Čekají a říkají si: Vždyť Beatles, miliónáři, kterým sama královna předala Řád britského impéria, také tak před lety začínali....

V r. 1955 založil John Lennon, Paul McCartney, George Harrison - společně se čtvrtým "Liverpoolčanem", (který zemřel na leukémii dříve, než okusil slávy) skupinu Quarrymen Skiffle Groupe. Producovali se za coca-solu, obložené chlebičky, směšné obnosy. Za nějaký čas odjezí do hamburské Keeperbahn hrát twist. Zde se poprvé objevili ve svých populárních dčesech. Koukali se v hotelovém bazénu a do začátku představení jim nestačily vlasy uschnout. A tak si je sčesali do čela a jejich "beatle-look" vzbudil pozornost. Po návratu do Anglie se přejmenovávali na Moon Dogs a hrají v bývalém skladišti zeleniny, nyní klubu příznačně pojmenovaném Caverna (Jaskyně). A tam je také objevil syn obchodníka s hudebninami Brian Epstein, jejich dnešní manažér. Za bubny usešl Richard Starkey alias Ringo Star a znovu změnilí název - tentokrát už definitivně - na Beatles (Brouci).

Pan Epstein kromě obchodního ducha projevil i smysl hudební. Donutil totiž Paula a Johna, aby napsali vlastní skladby. A jsou to právě jejich písničky "Love Me Do" a "Please, Please Me", které se staly nečekanými triumfy a byly jako první ve Velké Británii vydány na desce s milionovým nákladem. Pak už Beatles stoupali po žebříčku slávy výš a výš...

Jejich úspěchy a popularitu sledovali se zájmem i filmaři. Ale Beatles všem jejich nabídkám dlouhou dobu odolávali. Až v r. 1964 přistoupili na jakýsi kompromis mezi dokumentárním

snínkem o svém soukromém životě a filmech hraných. Byl to "Per-ny den", který se nakonec dostal i do našich kin, kde přes-vědčil leckteré škarohlídy, že ti čtyři (na kterých nápad-nější jsou snad jen jejich poněkud delší vlasy, ale nikoliv tzv. "máničky") jsou vlastně sympatičtí mladenci a navíc vý-borní muzikanti. A nejen to. Anglický komunistický deník Daily Worker o nich napsal: "...jsou natolik populární, že veřejnost doslova sleduje každé jejich slovo.... a proto pro pokrokové síly Velké Británie má veliký význam už to, když Beatles prohlásili, že například v žádném případě nepojedou do Jihoafrické republiky, protože odsuzují rasismus...."

Nám nakonec nezbyvá, než doufat, že brzy uvidíme na plát-nech československých kin jejich druhý film - barevnou ko-medii "Help" - a snad jednou i ten třetí, který mají nato-čit letos a který má provzatimní název "Nestavte most níž, než je řeka."

Anglický Liverpool je šedivé a špinavé město.... Každý patnáctý chlapec ve věku od 14 do 24 let touží stát se slav-ným jako Beatles.....

(Magazín "Co vás zajímá" 6/1966
A. Rumpolík)

Beatles mají na kontě již téměř stovku gramofonových desek, dva úspěšné celovečerní filmy, zájezdy do tří kontinentů, množství poct, odměn a Řád MBE.

Zájem o jejich vystoupení neochabuje. V létě minulého ro-ku vystoupili na dva měsíce předem vyprodaném sportovním stadionu v New Yorku před 56 000 nadšenými diváky, v Paříži dokázali naplnit obrovský stadion Palais des Sports, což se od dob vystoupení Ray Charlese ve Francii nikomu nepodařilo.

Dlouhohrající deska s melodiemi z filmu HELP! byla zlatou 14 dní před zahájením prodeje, poprvé v padesátileté historii gramoflágrové produkce dosáhly již předběžné objednávky hea-nice jednoho miliónu kusů. Šestá LP deska s názvem "HUBBER SOUL" se 14 novými písněmi znamená další úspěch a rozhodnutí Beatles pokračovat dále v nastoupené sestě pro-fesionálních Pop-Stars.

Melodie 6/1966

NOVÍ BEATLES

Natáčení hudby pro nejnovější album Beatles mělo začít v 7 hodin večer ve studiu E.M.I. v Londýně, ale chlapci přiš-li pozdě. V 8 místnost náhle ožila. Vešel Paul McCartney a prozpěvoval si nějakou bláznivou melodii. John Lennon za ním. Krátce nato se objevil Ringo, George Harrison byl posled-ní. Naposledy jsem je viděl v roce 1966 v New Yorku na kon-certě v Shea. Stáli a pohybovali se na pódiu jako ztracené

leutky, chlapečtí Beatles s plakáty, s obálkami gramofonových desek a starých televizních snímků. Teď jsou z nich dospělí lidé a naprosto rozdílné individuality. Chvilí jsem uvažoval nad jejich svíslými francouzskými kníry, nad jejich knižními obličejí a podivným oblečením a uvědomoval jsem si, že jaké míry šel každý z nich svou cestou. Tři ze čtyř jsou například ženatí (svobodný je Paul McCartney) a dva jsou otcové rodin. Myslel jsem na úžasné změny, které prodělává jejich hudba, na nový směr, jímž se ubírá. Beatles naprosto laskavě ignorují nejstarší metaforu platnou pro "show business": "Když zjistíš, co lidé chtějí, nechoď proti proudu." Nahrávají hudbu tak odlišnou od té, která je proslavila, že by mohli velmi snadno ztratit většinu obdivovatelů. Na tom jim však ani trochu nezáleží. Záleží jim na tom, aby hudbou vyjádřili to, co prožívají.

Natáčení začíná tak nenápadně, že se zdá, jako by vůbec nezačínalo. Paul si sedl ke klavíru a brál. (Toužil jsem po magnetofonu, protože improvizovaný koncert byl skvělý). John zatím zahlédl na pianě knížku Cummingsových básní a začal si v ní číst. Ringo byl hladový, nebo možná jen bez zájmu, šel do kouta a spolykal tam talíř šlouchaných brambor s faulemi. George se pyšnil černým frakem, koupeným ve vetešnictví v Chelsee. "Nejspíš ho nějaký vrchní ze Savoye měl už dost," řekl.

U klavíru teď seděl vysoký, štíhlý mladý muž v nenápadném šedém obleku a obyčejné kravatě. Byl to George Hamilton, producent, který také upravuje hudbu v zákulisí, takže si vysloužil přezdívku Pátý Beatle. Paul a John mu vysvětlovali, že celý den skládali písničku, kterou by teď chtěli nahrát. "Tobrá, tak spuste," řekl. Paul vytukal bohatý sortiment akordů a John zazpíval falsetem melodií. Zopakovali ji asi šestkrát. Martin přikyvoval a dělal si poznámky. V tomto zárodečném stadiu se píseň podobala raným skladbám Beatles aranžovaným v rytmu pneumatického klavíru a s textem zřídka kdy výmluvnějším než "jé, jé, jé.". Během tohoto dlouhého večera a ještě mnoha dalších se však podstatně změnil. "Představ si, že jsi v lodi na řece, mezi pomerančovníky a pod modrým nebem," zpíval John znovu a znovu, zatímco George Harrison zkoušel doprovod na kytaru a Ringo, upíjející pomerančovou šťávu, byklepával rytmus. Pomalu jsem chápal pozoruhodný proces vzniku hudby Beatles. Začíná vždycky téměř z ničeho. Beatles (neznaají noty) skládají i při natáčení.

Své první, narychlo stlučené album, dali v roce 1963 dohromady za za pouhých 12 hodin. Nyní mají sami vyšší nároky. Lucy v nebi s diamanty je částí dlouhohrající desky, která se bude jmenovat Kapela klubu osamělých srdcí seržanta Peppera. Začali ji natáčet loni v listopadu a začátkem letošního srpna nebyli ještě hotovi.

"Jako by to už ani nebyli Beatles," řekl kolega, který jim byl neblízku již v dobách jejich skromných začátků. "Scházet se k natáčení je pro ně už jen koníčkem - velkým koníčkem. Beatles jsou dnes čtyři velmi odlišní, nenučitelně bohatí muži, z nichž každý žije svým vlastním životem."

Nejsložitější život má pravděpodobně 26letý John. Otevřel se před ním svět literatury, umění, filosofie a myšlení. Hodně zte - od Bertranda Russella až po Allena Ginsberga - a píše

žáně, jimž rozumí jen on sám. Loni na podzim přijal hlavní roli ve filmu Jak jsem vyhrál válku hlavně proto, aby zjistil, může-li přežít jako John Lennon. Sám to ještě neví a odborníci se společnost United Artists, kteří zhlédli hrubý sestřih filmu, jsou neméně zmateni. Poslední svobodný Beatles, 24letý Paul, je jediný, kdo ještě žije v Londýně. Z ostatních se už stali přesměstěti šlechtici. Paul vznešeně proplová londýnským "rozkolébaným životem", chodí na večere, do diskoték a konverzuje o umění a o fotbalu. Velmi dobře si uvědomuje nedostatků tohoto světa a má své vlastní názory na to, čeho bude zapotřebí, aby se všechny napravily. Hluboce věří v možnosti LSD jako všeléku. George, rovněž 24letý, našel náplň svého života v tajemstvích Východu. Před nějakým časem se začal zajímat o hudbu jakéhosi Inda, Raviho Šankara, který hraje na domorodý nástroj, zvaný sitara. George si jej koupil a loni na podzim odjel do Indie. Strávil tam dva měsíce u mistrových nohou, naučil se jakž takž hrát na jeho nástroj a pohroužil se do indické kultury a filosofie. Tato zkušenost je patrná v jeho myšlení. "Víte, my Beatles jsme vlastně ani ještě nezačali. Budoucnost je daleko za hranicemi naší představivosti. Také hudba je nekonečná. Právě jsme objevili, co můžeme udělat jako hudebníci. Jaké prahy můžeme překročit. Nezáleží už tolik na tom, jsme-li na prvním místě nebo ne. Nevedí, když nás lidé nemají rádi. Jen námi nepohrdejte."

Jediným zdrojem stálosti mezi Beatles byl a je 26letý Ringo Starr, nejméně složitý a nejméně zvědavý ze všech a jediný, kdo nepřispěl k pokroku jejich hudby. Zatímco ostatní holdují svým intelektuálním nebo okultním zájmům, Ringo sbírá staré meče, sestavuje domácí kino a shromažďuje materiál pro museum Beatles.

Byla už téměř půlnoc a po čtyřech hodinách úmorné práce zněla Lucy v nebi s diamanty stále ještě hrozně. Pátý Beatles Martin se ušklíbl. "Dnes to vůbec nejde," děsil se. "Vědí, že teď je to strašné a sbaží se to vyrovnat. Bude trvat možná týden, než se jim to zalíbí, jestliže se jim to vůbec bude někdy líbit. Přicházejí stále s něčím novým, s něčím, co by mě nemapadlo ani ve snu. Stále mě s něčím překvapují."

Když nahráli svou poslední úspěšnou písničku Věčná jahodová pole, ztratil už Martin naději, že s ním budou vůbec někdy spokojeni. Deska začíná tajemným kvílivým zvukem, který má naznačovat, že nám chípce spívají z vesmíru. John a George hrají na kytary, Ringo na bicí a Paul na mellotron, nákladný moderní nástroj, jakési "programované" elektrické varhany. Napodobuje různé zvuky orchestru - dají se do něho například naprogramovat pásy s nahrávkami hry na flétnu a stisknutím určitých knoflíků získá hrát tón podobný zvuku flétny. Za několika večerů byla nahrávka hotová a John si záznam samyšeně přehrával.

"Není to přesně to, co jsem měl na mysli, když jsem to psal," řekl a poručil si úplně novou verzi, a níž ostatní Beatles nadšeně souhlasili, protože jsou ještě stále nejlepší kamarádi a přímo zbožně respektují své vzájemná přání. Ve spolupráci s Martinem vytvořil John novou partituru pro tři čela a čtyři trubky. Pofád to nebylo to pravé. Nahrávali varianty tak jako se kladou vrstvy ovoce na koláč. Přidali ještě rytmickou pasáž Ringových bubnů, přehráli ji, znovu přehráli a znovu při-

Sali. Když pořád ještě nebyli spokojeni, napadlo je, aby dále ve studiu dali do ruky bonga, tamburiny, bubínky a tympány, a to všechno se ještě přidalo na koláč. Pak George nahrál jeden motiv na starou harfu, kterou objevil ve vetešnictví, a Paul dodal další motiv na mellotronu. Nakonec se tato páska o několika vrstvách nahrála přes originál, který se Johnovi nelíbil, a Beatles byli nadšeni. Od původních nahrávek s třemi kytarami a Ringovou skupinou bicích nástrojů přešli Beatles v posledním roce k přepvapivě bohatému výběru nástrojů. V jejich partiturách se objevují francouzské rohy, hoboje, fagoty, klarinety, zvláštní klavír (zní asi jako když vevíka běží po drátě), harmonium, spinet, tambor a samozřejmě Georgova sitara. Kladší nářev který by se hodil pro speciální varhany s parními píšťalami. Když nahrávali skladbu Ben v životě, shromáždili 42 členný orchestr, složený převážně z členů Královské filharmonie. Výsledkem je hudba, v níž zásluhou nahrávek nahrávaných ve vrstvách zní jeden orchestr jako sto orchestrů. Je to vyjící útok na smysly. Je to naprosto jiné než všechno, co Beatles dosud natočili a podobá se trochu tomu, co Michelangelo Antonioni dělá ve filmu. Nyní se jedná o to, aby mystický štal režíroval příští film Beatles, jestliže se vůbec uskuteční.

Ve dvě hodiny ráno začala Lucy s diamantovými očima vypadat k světu. Paul navrhl změnit tempo, John přepsal slova, George skoušel novou kytaru a Ringo přidal další bicí nástroje. Požádali, aby si mohli pásku znovu přehrát. V přestávce jsem se zeptal Paula, nemají-li obavy, zda je dav fanoušků bude následovat do těchto vzdálených hudebních končin. Odpověděl upřímně:

"Určitě stratíme některé fanoušky. Ztratili jsme je i v Liverpoolu, když jsme avlíkli kožené bundy. Stát na místě však nemá smysl. Vždycky jsme si říkali, že není možné, abychom byli třicetiletí Beatles. Teď jimi budeme, a brzo. Dospěli jsme tam, kde už nejsou žádné překážky. Hudebně vzato, jsme tam právě teď, v tomto okamžiku."

"100 + 1" - 8. 16/1967
Thomas Thompson,
LIFE, Chicago

RINGO: jako když se chodí do kanceláře

Ringo Starr odpověděl redaktoru časopisu *Melody Maker* Jacku Huttonovi na několik otázek způsobem, který se značně lišil od vtipkování, jímž tak často "obšťastňoval novináře.

Žije prý teď velmi klidným životem - vstává v devět ráno a vrací se domů pravidelně o půl osmé večer, jako kdyby chodil do kanceláře. Pořadavky na ~~jak~~ mladé hudebníky prý se od dob počátků Beatles velmi zvýšily: "Když jsem začínal, neuměl jsem nic, a nikdo z nás nic pořádně neuměl. Ale kdo se chce dnes dostat do nějaké skupiny, musí už mít pár let hraní za sebou a musí být opravdu dobrý."

Sám se ani dnes nepovažuje za vynikajícího bubeníka. V pop musiv však prý dnes působí řada bubeníků, kteří jsou skutečně vynikající. Jeho hru prý určují John a Paul: "Píší písničky, vědí, jak si to představují, a já se je trochu snažím doplnit. Většinou mají takovou obecnou představu, co by měly dělat bicí - stejně jako co by měla dělat kytara, varhany, piano nebo čtyřicetičlenný orchestr... A tak mě tak trochu vedou ke stylu, kterým pak hraju." Vznik hnutí *flower power* vysvětluje Ringo jako obvykle trochu jednoduše: "Jeden z důvodů, proč to vzniklo, byly ty nepokoje v celém světě. My všichni máme pocit, že my jsme je nezavinili. To mají na svědomí ti dědci ve vládě, co pořád jenom křičí: 'Já chci nějakou válku, opatřete mi nějakou válku!' K odvodu pro válku do Vietnamu by se mu rozhodně nechtělo, pro jistotu však hned doplňuje: "To, v čem se pečou Američani, je jejich věc. Mně se na Vietnamu nelíbí, že se tam lidé navzájem zabíjejí. Nevidím žádný důvod, proč by měl člověk druhého zabíjet."

Melodie č. 2/1968

OMAMNÉ JEDY A POP-MUSIC

Za prototyp hudby vzniklé pod vlivem omamných jedů, je označováno album Beatles "Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band". V interview v Observeru však nedávno Paul McCartney odmítl tvrzení, že touto deskou propagují Beatles omamné jedy. Ve skutečnosti patří deska se "Sergeantem Pepperem" k fázi beata, v níž definitivně zanikly všechny posobnosti s jeho začátky. Mnohem komplikovanější formy, prudké změny rytmu a nové instrumentální efekty rozbily tradiční písňovou formu. Dnes už je veta po podobnosti se slágy, které se beat nikdy nemohl vyhnout.

Od té doby, co Rolling Stones před lety sanotovali monotónní sborový spěv připomínající Orient, pronikla beatová hudba do nového světa tónů. Milníky na této cestě byly především desky Beatles "Revolver" a "Strawberry Fields Forever".

Deskou se "Sergeantem Pepperem" obohatili Beatles svou hudbu o nové technické prostředky. Elektronické zvuky tvoří zvukové koláže překračující svou odvahou všechno, na čem jsme zvyklí. Ovšem některé radikální skupiny jako The Pink Floyd nebo The Mothers of Invention v tom Beatles ještě předstihly, neboť téměř úplně nahradily zvěv zvukovou kulisou.

Znakem této hudby je estetika bezuzdného gagu. Ironizování a sebareparování v umění - i v hudbě - se vyskytovaly často. Co se však děje v dnešním beatu, působí jedinečně. Ve skladbě Beatles nebo The Pink Floyd je možná všechno: od šumu po klasickou hudbu, od mláčeného slova po křik, od rámusu, který trhá uši, až po medově sladkou citovku.

A nová beatová hudba využívá této mnohostrannosti, celé řadě zvukových možností. Přeskakuje z jednoho tradičního stylu do druhého, používá narážek, stále častěji cituje vlastní nápady, zejména Beatles, což vytváří ironické zabarvení. Forma této hudby nemá nic společného s omamnými jedy, i když je známo, že populární beatoví hudebníci, jako Mick Jagger, jsou stíháni pro požívání LSD. Říká se sice, že mnozí beatoví hudebníci polykají omamné jedy, ale ty se polykaly i v dobách slávy klasického džezu, jenomže ještě nikoho nenapadlo prohlašovat vývoj džezového stylu za výplod požívání marihuany.

Jisté je, že mohou vzniknout mnohem jednodušší "songy LSD" s tradičními formami než skladby Beatles. Hlavním příkladem byl v posledních týdnech "A White Shade of Pale" od Procula Haruma, který zvukem varhan s volným rytmem apeloval na posvátné city; skladba byla náznakem beatového oratoria, neměla však nic společného s novými zvukovými experimenty a stereofonními rozkošemi, nýbrž zachovala se konzervativní písňovou formu.

Beatová hudba se už dávno stala protikladem toho, co si pod beatovou hudbou představují starší generace. I v době úspěchu však zůstala věrna složitým experimentům, ovšem zařazeným do výjimek: Poslední album Beatles "The Magical Mystery Tour" narazilo zejména ve Velké Británii na zjevný odpor. Televizní film, jímž proložili Beatles svou hudbu, označili kritické zřeteli za nesmysl, podobně jako veřejnost odmítla poslední filmy Richarda Lestera.

Rýsuje se změna vkusu. Poprvé se zdá, že obecenstvo už není ochotno kráčet spleťtými cestami až k úplné bizarnosti. Totální citát se už nepřijímá jen jako gesto ideologického zavobození. Projevuje se nelibost nad tím, že se umělec tak volným zahráváním se styly proměňuje v jakéhosi cirkusového klauna. Zdá se, že jsou vyčerpány i možnosti sebepagoďování. Beatová hudba zřejmě stojí před velkou změnou, neboť od té doby, co je v beatu možné všechno, už dávno do ní pronikla nada. Bylo by divné, kdyby na to nereagovali nejlepší tvůrčové pop-music.

"100+1" - 7/68

TANTIÉMY OD TOREADORA

Angličtí berní úředníci počítali půl roku a pak udělali bilanci: Ozdámili, že zesnulý manažer Beatles Brian Epstein zanechal jen čtvrt miliónu liber - a že tedy nejlépe place-by impresárie na světě zemřel téměř v chudobě. Epsteinova dědička, jeho matka Queenie, však odhaduje majetek svého syna podstatně výš. Krátce před smrtí jí Brian svěřil, že "Beatles a já jsme dohromady vydělali 25 miliónů liber." Jeho podíl je nejméně šest miliónů. Také Queenie Epsteinová odhaduje dědictví na šest až sedm miliónů liber a je zároveň připravena zaplatit dědické poplatky, čtyři až pět miliónů liber.

Úřední a soukromé výpočty se od sebe liší, protože zástupci státní pokladny se přepočítali.

Epstein byl vášnivý a nešťastný hráč a dokázal za jedinou noc prohrát desetitisíce. Jako obchodník byl však nesmírně důvtipný a mistrně klamal výběrčí daní.

Své firmy s Beatles, North End Musical Stores (NEMS) a Northern Songs, ~~zakazka~~ vybudoval tak složitě a obratně, že účetnictví finanční správy ještě dodnes dokonale neprohlédli jejich strukturu a vypočetli jen prozatímní částku.

NEMS se například důmyslně prolíná s jinými americkými a anglickými manažerskými firmami a všechny dohromady tvoří koncern. Kurs akcií NEMS lze určit jen s velkými obtížemi, protože se s nimi na burze neobchoduje. Sám Epstein odhadoval v roce 1967 svůj 75procentní podíl - zbytek patří Beatles - asi na čtyři milióny liber.

Ostatní podnikání bývalého prodáváče nábytku Epsteina bylo neméně složité: Podíly na nočních podnikcích, malobchodech a divadelních představeních se proplétají s příjmy z garáží, nakladatelství a tantiémami, které mu dluží jeden španělský toreador.

Epsteinova nejvýnosnější investice byli ovšem Beatles. Z dá se, že na nich vydělával dokonce víc než každý zpěvák jednotlivě.

Bohatství však nepřiblížilo manažera vytoženému cíli. Toužil se stát pátým Beatlem. Zpívající idoly v něm však viděly jenom impresária a jednou ho chtěli dokonce propustit.

Osamělý muž si pro útěchu říká "Otec Beatles", vypil přemnoho lahví whisky, kouřil marihuanu a zvykl si na LSD.

Jeho sarti - zemřel ve 32 letech po nadměrné dávce prášku na spaní - vyvedla Beatles z míry jen nakrátko. George Harrison utěšoval plačícího Paula McCartneyho: "Mrtvé je jen Brianovo tělo. Vráti se, protože vždy zápasil o štěstí."

Beatles ovšem poznali, že je jejich manažer George opřavdivý opáčil. První produkce, při níž se museli úpěně obejít bez Epsteinů, nebyla šťastná. Barevný televizní film *Magical Mystery Tour* byl jejich první velký neúspěch.

"100+1" - 7/68

Ž L U T Á P O N O R K A

Když už vyzkoušeli hnedle všechny ostatní, Beatles se teď vrhli do báječné svěží celovečerní pohádky v podobě velkorysého kresleného filmu. Jako všechny jiné vedlejší produkty Beatles, i *Žlutou ponorku* budou analyzovat a skoumat kritici a učenici. Budou v ní hledat rafinované společenské "poselství". Nakonec ale zůstane jen čistý požitek a nádherného nesmyslu, který pozvedá čteníci na úroveň najestetištější sbírky postav a situací od dob Alenky v říši divů, Ōzu, Tolkienových *Hobbitů* nebo ztřeštěného snu, který se vám zdál v oné noci, kdy jste vyplnili ledničku. Tato pop-odyssea britské výroby začíná, když starý Fred, dirigent kapely Klubu osamělých srdcí seržanta Peppera, uprchně z ukupovaného Pepperlandu ve *Žluté ponorce* a vynoří se v Liverpoolu, aby požádal o pomoc Beatles. Do vzniklé krize jsou zapleteni obyvatelé Pepperlandu, milující láska, květiny a písničky. Pepperlandské si však podrobili antihudební nepřátelé štěstí, modří Spatnoři. A tak Liverpoolci vyplují, aby zpěvem vrátili do pepperlandské krajiny trochu života. Po cestě musí však ponorka i posádka překonávat mnohá nebezpečí, které na ně číhají v moři Příšer, v moři Spotřebního zboží, v mořích Času, Hudby, Vědy, Ničeho, Francie, Heleně, v moři Děr.

Z výletu se stane psychedelické superpoppanoráma vyšperkované snad nejdívočejším a neoriginálnějším kaleidoskopem živočichů, jaký byl kdy nakreslen a se čtyřmi Beatles tak doznanale roztomile surrealistickými, že originály vedle nich vypadají skoro staromódně. "Zamordujte je!" huláká vrchní modrý Spatnoř a zatíná modré drépy,ouchá si modrou košili, dupe a modrá vztoky nad příjezdem Beatles do Pepperlandu. Sčelník už se svou odpornou bandou zamordoval všechnu barvu a hudbu v zemi, až byli lidé zdeptáni, vysušení a zašedlí. K udržení tohoto ponurného statu quo je pro každou špatnost hned po ruce příslušný Spatnoř, od bachratých Motýláků-dupeků přes chlapavého purpurového x Tarka se žraločí tlemou na břiše k všemožným jiným druhům surrealistických příšerek, jaké si jen můžeme představit.

Ve dni tuhého boje objeví Beatles staré hudební nástroje, které Špatňourůi ukryli, hodí na sebe narychlo improvizované uniformy kapely a nakonec - k nevyřetelné hrůze Špatňourů - začnou hrát ("Ha," zachroptí náčelník, "konec a ožily." "Zvukem hudby," přizvukuje Max). Beatles brzy vespívají do sešlého Pepperlandu barva, radost a lásku kouzelnou národní hymnou (čím jiným?) Kapely Klubu opuštěných srdcí seržanta Peppera. Co však je nejlepším, jejich hudba úplně přerodí kruté Špatňoury, stanou se z nich nejen vynavašiči pop-music, ale zapřisáhlí milovníci Beatles, jako jsme ostatně my všichni.

Ale všechny výstřednosti, legraci, bláznovství a psychofeličké nesmysly stranou; pod jednoduchým dětským povrchem Žluté ponorky jsou skryty hlubší vrstvy stejného druhu nevinné hyšivosti. Ať se jdou schovat všichni, kdo zermocení hledají symboly a alegorie: Beatles tu zpívají oslavnou píseň na jednoduchý lahodný nesmysl a parodii sebe sama. x Tato domyslná naivita Žluté ponorky může ohlašovat začátek opravdové renesance rozmarů absurdnosti v nejlepších tradicích Lewise Carolla.

Stejně jako Alenka, má i Žlutá ponorka všechno rozjívěné kouzlo a recesi, které vyhovují všeobecné lidské touze po upřísněném bláznovství. Ve Žluté ponorce, inspirované písničkou Lennona a McCartneyho, jsou čtyři nové melodie Beatles, plus jedenáct "klasických". Pro oči to je celoující, živý proud mihotavých barev, překvapujících nápadů a střetěných postav, které se všechny zrodily v hlavě západoněmeckého kreslíře Heinze Edelmanna. "Heinz je náš Babi," říká nadšeně Paul McCartney.

Edelmann nebyl nadšen původní verzí filmu a vytvořil novou alternativu, ve které vystupují stovky zvilých padouchů, ~~špatňourů~~ Špatňourů. Vedle obrázků, melodičnosti, beatlovského vtípu a naprosto potřebné svěžesti ponorky je tu i síla Beatles aných. Uvěříme-li jejich neokázalý vliv na veřejné mínění, můžeme tento film považovat za první výbuch v ohnositroji nového spontánního veselí.

"100+1" - 1968
(LOOK/Des Moines)

BEATLES A SPOL.

Dva slavní angličtí Beatles, John Lennon a Paul McCartney, si v newyorském hotelu St. Regis natáhli nohy na kávový stůlek, srkali pivo, klepali popel na koberec a pak vysvětlili, proč se cítí tak volně.

ž "Dostali jsme se do situace, kdy už nepotřebujeme žádné peníze," pravil lehkomyslně Paul McCartney.

"Jo," řekl Lennon, "všechno, co teď vyděláme, shrábne bernák."

Spolu se svými vlasatými partnery Georgese Harrisonem a Ringo Starrem utopili pořádný kus svého jmaší v zábavním elektronickém a obchodním podniku Apple Corps Ltd.

Společnost už začala uskutečňovat spoustu plánů. Patří mezi ně i stavba nahrávacího studia, čtyři reklamní filmy, dva velké textilní obchody a asi osmáct patentovaných vynálezů mladého odborníka na elektroniku, jemuž Beatles přezdívali Kouzelný Alex. "Alex dělá fantastické věci," řekl Lennon. "Střešně rád bych vám o nich pověděl, ale v tomto světě byznysu jsme se poučili, že všude chodí špióni v hnědých pršácích a černých brýlích a že nesmíme nic říkat, dokud věc není na trhu."

Apple bude také řídit všechno podnikání Beatles s výjimkou desek (mají ještě smluvní závazky k jiné firmě), objevovat a vychovávat nové talenty. "Chceme dát mladým lidem příležitost, aby se mohli prosadit a nemuseli se plazit po kolenou před šéfem nějaké velké firmy," řekl Paul McCartney.

Manažerem firemního podnikání je šestadvacetiletý Neil Aspinall, přítel Beatles z dětství. Prohlašuje, že bude trvat nejdéle rok, než se společnost postaví na nohy, ale "pak bude určitě vydělávat milióny."

Beatles zatím rozhodně víc myšlenka sama než zisk. "Cílem této společnosti není hromada prachů v bance," řekl John Lennon. "To už máme za sebou. Jde spíš o to, abychom zjistili, zda můžeme získat uměleckou svobodu v rámci podnikatelské struktury a zda můžeme tvořit věci a prodávat je, aniž bychom účtovali trojnásobné náklady."

Beatles a jejich šestičlenná správní rada otevřou brány novým talentům a dovolí jim, aby pracovaly. Firma je bude omezovat co nejméně. Beatles však zůstanou výhradními vlastníky každého dokončeného díla.

"Máme kolem sebe zkušené lidi, kteří budou podnik řídit," řekl McCartney, "ale konečně říz slovo si ponecháme sami. Mělo by to vyjít."

Apple Corps má filiálky v devíti zemích. Třicet šest stálých administrativních zaměstnanců se zanedlouho přestěhuje do budovy nového ředitelství v Londýně. A bude-li mít společnost úspěch, "bude možné prodávat akcie i veřejnosti."

I když v poslední době strávili přece jen nějaký čas v úředech, nemají Beatles v úmyslu stát se úředníky. "Pravda, jde o obchod," řekl McCartney. "Ale my se přitom chceme bavit." Věrní těmto slovům, najali si čínskou džonku a první schůzku správní rady uspořádali na vodě poblíž sochy Svobody.

"100+1" 13/68
NEWSWEEK/Washington

Když mi bylo třináct

Paul McCartney : Jeden ze čtveřice Beatles, nikoliv však peskečů. Věřil se dokonce, že je nejnadanější. Letos v červnu mu byl 26 let. Jediný se dosud neoženil. Hraje na pět hudebních nástrojů, ve skupině na basovou kytaru. Žije ze všech čtyř nejskromněji - vlastní jediné auto.

- Všichni o mně říkali, že jsem nadaný, i když jsem levák. Ve škole mi nešel zeměpis, plotl jsem si města: Berlín jsem prohlásil za hlavní město západního Německa. V matematice mi dělala značné potíže trojčlenka. Peníze jsem si však dovedl spočítat vědycky. Hudebně jsem měl rád, ale jinou než můj otec. Ten miloval chrámovou. S oblibou si doma přehrával na klavír Bacha nebo Haydna. Já si melodii zapamatoval a potom jsem se ji snažil zahrát rychleji, rytmicky. Byly z toho potíže. Otec volal: "Přesáň!" "Tobě se to nelíbí, tati?" "Znesvěcuješ Bacha!"

Já, kamarád George a další jsme byli posadí novým rytmem; po swingu přicházela éra rokenrolu. Páni, to byla muzika! Něco docela nového. Doma jsem to "rozbalit" nemohl.

Učitel Snowden mne ve škole krotil, když jsem si vybranával nějakou melodii na lavici. Tvrdil, že jsem veliký talent. Ale na kreslení. I jako levák.

I naši měli se mnou velké plány: chtěli mi dát klasické vzdělání. Předem mne určili na univerzitní studia. Bylo mi třináct, když jsem získal v kreslení první cenu; vyhrál jsem souběžně na škole. Co to bylo za obrát? Namaloval jsem fotbalové hřiště, s bílými brankami a sytě zeleným trávníkem. Na celé hrací ploše ležel jediný šloviček ve středovém kruhu.

"Kdo je to?" zajímal se učitel Snowden.

"Já."

"A proč právě ty?"

"Mně se líbí mít celý trávník pro sebe...."

"Co tam děláš, nemáš ani míč..."

"Já tam sním. Právě jsem měl kouzelný sen: Liverpool se probíjoval do finále Poháru a porazil tam Everton 5:0"

"Tak to byl opravdu jen sen," řekl učitel a zasmál se. Tědla totiž Evertonu, druhému liverpoolskému klubu.

Pamela Archerová, kterou jsem tehdy tajně zbožňoval, nebyla mým obdivem nadšena a prohlásila přítelkyním: "Ten Paul je mazal." Dobré přítelkyně mi pochopitelně její názor přinesly. Pak jsem pro Pamela složil píseň, samozřejmě mě milostnou, ale ani to s ní nehnulo.

Tenkrát "letěly" bandže a kytary. Ušetřil jsem si dvě libry, třetí mi věnovali naši, čehož pouději liti. Koupil jsem si starší španělku a doma to "rozbalil."

O prázdninách, to už mi bylo čtrnáct, mě naši posadili do vlaku, abych obětoval teta v Brightonu. Hned první stanicí jsem vystoupil, čekal mne tam George Harrison. Pošli jsme cestu stopem a s kytarou. Neuvěřitelné - byla mi na obtíž. Mělkdo nám dal najíst. Lidé říkali: Zebrají a mají tak nádhernou kytaru! Střelil jsem ji s prodávákem - nebyl ze mne dobrý obchodník. Dostal jsem za ni necelé dvě libry. Rovněž jsem Georgovi: "Bez kytary může být šloviček živ."

Neměl jsem pravdu.

JOHN LENNON, K TABULI

5

John Winston Lennon se narodil 9. října 1940 v Liverpoolu. Měří 180 cm, váží 72 kg. Oči: hnědé. Vlasy: hnědé. Soudruženec nemá, jen dvě nevlastní sestry. Je ženatý, jeho manželka se jmenuje Cynthia, John jí říká Cyn a od září 1963 spolu mají syna. Zakládající člen skupiny od roku 1960. Hraje na basko, doprovodnou kytaru (šestistrunná, značka Sickenbacker) a foukací harmoniku. Jezdí svým vozem Rolls-Royce. Bydlí v novém domě v Surrey, má rád moderní jazz, skupinu The Shirelles a zpívajícího básníka Boba Dylana. Nemá rád tradiční jazz. Tak představuje J. Lennona ve své knížce Poplach kolem Beatles Jiří Cerný.

oba články ze "7" č. 15/1

Článek ze "100+1" 9/68

Na vrcholu slávy a bohatství se jich zmocnil pocit nicoty. Britským Beatles připaděl jejich život najednou pustý a prázdný.

"Máme skoro všechno, co lze penězi koupit," přemítal sedmadvacetiletý Ringo Starr, nejstarší z Beatles. "A když už jsi tak daleko, přestaneš pro tebe mít věci dosažitelné za peníze smysl. Začneš hledat něco docela jiného."

Liverpoolští zpěváci hledali to "jiné" zprvu v marihuana-
novém snění a v opojení LSD. Nyní to našli v "Zemi snů" - jak se jmenuje komfortní klauzura hinduistického mnicha jménem Maharishi Maheš Jogi (mahariši znamená velký mudrc, Maheš je příjmení a Jogi znamená učitel), jemuž je pravděpodobně 57 let a který loni na podzim cestoval po Evropě.

V "Zemi snů", na lesnatém pahorku nad posvátným Gangem, 250 kilometrů od Dillí, se procházejí Beatles ve vlajícím bílém rochu. Jejich ženy a rovněž hledající bývalá manželka Franke Sinatry Mia Farrowová na sobě mají pestré sárí. Prozpěvují hinduistické hymny a celé hodiny hloubají nad mystickými slovy sanskritu. Kurs pohroužení v sebe potrvá do konce dubna. Potom chtějí Beatles být sami "guru" - učiteli indického obřadstvosloví duše - s diplomem od Maharishiho Maheše Jogiho.

Maheš se stal módou. V roce 1958 založil svou "Mezinárodní meditační společnost". Od té doby byli jeho hosty z Gangu manažeři a lékaři, inženýři, umělci a intelektuálové. Za tříměsíční kurs zaplatili "jednu týdenní mzdu".

Jogi cestoval osmkrát na Západ, v první třídě tryskového letadla. V Londýně a v Los Angeles, v Římě a v Kíně mu vzdávaly hold statisíce. Mluví totiž jazykem Západu.

"Meditace, to přece znamená jen namazat stroj," hlásá metafyzik, který ověšen květy, sedí na hnědé jelení kůži nebo na bílé plachtě.

Maheš říká, že by člověk "měl žít stoprocentně spirituálně". Kdyby každý žil na dvě stě procent, bylo by zajištěno štěstí a mír pro svět. A to všechno lze získat snadno: patnáctiminutovým speciálním myšlenkovým a dechovým cvičením denně.

Pro Beatles, své nejproměnlivější apokalypty, dal Maheš na svém šestihektarovém pozemku zvlášť zřídit přistávací plochu pro vrtulníky. Kromě toho bylo středisko myšlení obehnané ostnatým drátem. Má chránit medituující Beatles před dotěrnými fanoušky - a před skutečnou mystikou Indie.

Na druhé straně ostnatého drátu seje propast mezi Východem a Západem: žebráci, žalostníci, nazí mniši a poutníci lemují břeh Ganga a noří se do posvátných vod, aby smyli hřích a nuzotu.

Beatles se nejvyššího zasvěcení vzdali. "Je příliš chladno," oznámili prostřednictvím svého manažera.

Ze ostnatým drátem však angličtí kytaroví guru žijí v zemi snů i podle západních pojmů. Jogi poskytuje svým západním hostům přepychový bungalow s moderními apartmány. Všeude je teplá voda studená i teplá, telefon a klimatizační zařízení. Zvlášť pro Beatles byly koupelny vybaveny mramorovými vanami.

K meditacím se šáci Jogiho odebírají do haly Sat-Hangh rozdělené na 84 pohodlné cely. Přednášky koná mistr v podzemí, v sále zařízeném veškerou orientální nádhrou. Maheš, který denně spí jen jednu hodinu na tvrdé podlaze křídí živí se hlavně destilovanou vodou s trochou medu, vydal za svůj "ašram" (posvátné místo) kolem 30 000 liber šterlinků.

Jeden z anglických poustevníků, Ringo Starr, se přece jen necítil dobře. Krátce po příjezdu už si nařikal na vegetariánskou stravu - a na zákaz alkoholu. Nedávno se svou ženou vypravil předčasně do Londýna.

Pozůstali Beatles však chtěli vydržet až do zralosti guru - s anglickou stravou v konzervách, které jim ke Gangě poslal uprchlík Ringo.

JOHN LENNON A JOKO ONO

Už není žádné tajemství, že manželství Johna Lennona stroskotalo. Mladý muž, kterého mnoho lidí pokládalo za nejnadanějšího z Beatles, už pověřil vyřizováním rozvodových záležitostí svého advokáta a totéž udělala i jeho žena Cynthia, s níž je Lennon ženat už šest let.

Přechodně to vypadalo, že je opět sblížili jejich jogínský zážitek. Na začátku letošního roku odletěli Beatles do severní Indie usadnout k nohám "velkého učitele" Maharišiho Maheše Jogiho. John Lennon vzal svou ženu Cynthia, George Harrison manželku Pattie Boydovou a Paul

McCartney svou přítelkyni Jane Asherovou. Zpočátku to na Beatles zapůsobilo mocným dojmem. Když však několik týdnů zpočátku naslouchali poučkám "velkého učitele" a strávili bezpočet hodin v mlčenlivém rozjímání, vrátili se do Londýna předčasně. A zatímco Cynthia trávila třítydenní dovolenou v Itálii, stala se Johnovou stálou průvodkyní Joko Ono.

Kdo je Joko Ono?

Čtyřicetiletá Japonka, tedy o sedm let starší než Cynthia a než John Lennon sám. Přijela do Anglie z Kalifornie, z prostředí amerických hippies. Před osmácti lety vynalezla novou "formu umění" skládající se z kompozic z hudby, malířství, poezie a objektu". Předváděla své výtvary mladým obdivovatelům v Americe, v Kaniě a v Japonsku, přičemž se jí vždy znovu dařilo ohromovat své publikum. V Greenwich Village v New Yorku vybídla diváky, aby jí velkými nážkami odtrhávali šaty z těla. Jiné "umělecké dílo" záleželo v tom, že nechala se šebříku kopat olejovou barvou na psací stroj. Pak vysvala diváky, aby společně s ní nážkami skákali se šebříku na strany otevřeného koncertního křídla. Uspořádala klavírní koncert, jehož kompozice záležela v tom, že neslyšně tiskla na jedinou klávesu. Když se jí někteří kritici posmívali, označila je za "nechápané divochy".

Mezi malbami, které vystavovala, byl obraz, jemuž přezdívala "Krvavý kus". "Musíte malovat svou vlastní krev," nabádala ušklíbavě návštěvníky galerie. "Musíte malovat, dokud neztratíte vědomí! Musíte malovat, dokud nezemřete!" V Tokiu uspořádala výstavu svých pozdějších děl. Co obraz, to nepomalované plátno.

Kromě těchto uměleckých výkonů měla Joko Ono čas i na soukromý život. Nejprve se provdala za jednoho studenta hudby. Když bylo toto manželství rozvedeno, uzavřela další, které je dodnes platné. Také její druhý muž je Američan, jmenuje se David Cox a je označován tu za uměleckého kritika, tu za filmového producenta či kameramana.

V Anglii se Joko Ono stala nejprve známou filmem, který loni natočila v Londýně. Film se jmenuje "Číslo 4" a skládá se pouze ze záběrů 365 holých kadek. Každý záběr trvá patnáct vteřin, film sám půl druhé hodiny. Cenzura dělala potíže. Nakonec bylo mistrovské dílo předvedeno v jednom malém londýnském kinu, po několika dnech opět staženo. Kritici označili "Číslo 4" za nejnevкусnější a nejnudnější film všech dob. Joko Ono naproti tomu prohlásila, že tím "podstatně přispěla k zajištění světového míru".

John Lennon jí byl fascinován. Dne 18. června byla v Britském národním divadle premiéra jednoaktovky zpracované podle dvou jeho knih psaných originálním jazykem a leckdy velmi vtipných. Byl to nový vrchol jeho kariéry. Jen málokterý spisovatel se až dosud dočkal ještě za svého života cti, že ho uvedlo toto nejotihočnější ze všech divadel Londýna. Snoho večera se po Johnově boku neobjevila Cynthia, nýbrž Joko Ono. Japonka je v jeho

společnosti neustále. Nedávno zasadili do dvou obrovských kořenáčů dva žaludy, přičemž Lennon slavnostně prohlásil: "Tento symbolický akt má znázornovat, že ve mně a v Joku se setkává Východ se Západem."

Jak budou na neočekávané zvraty svého idolu reagovat nesčetní fanoušci Beatles? Pro jeho jogínské dobrodružství jich rozhodně většina měla přímé porozumění a co se děje teď, určitě jeho popularitu nezvýší. Pro milióny teenagerů byl úspěch Beatles přímo symbolickým vyjádřením jejich životního rytmu. Obzvláštního lesku dodala jejich vzestupu ke slávě a k bohatství skutečnost, že pochází z proletářského prostředí Liverpoolu. Ale názory a způsob života hippies, k nimž se John Lennon dnes nepokrytě hlásí, odmítají s výsměšným opovržením - až na nepatrnou menšinu - právě kruhy, ve kterých Beatles našli své nejvášnivější obdivovatele. Zdá se, jako by do známého světa vnikl nějaký cizí prvek a zničil víc než jen pouhé jedno manželství...

LONDON ILLUSTRATED NEWS - 100+1 - č. 17/1968

+ + + +

BEATLES - BEATLES - BEATLES - BEATLES - BEATLES

John LENNON : "Jmenuji se John Winston Lennon. Jsem krátkozraký, ale zato mám moc dobrý sluch. V Liverpoolu jsem setoužil mít peníze a proto jsem vynalezl hudební ekvipáž. Byla to Quarrymen Skuffle Group. V té době jsem imitoval Elvise Presleyho, jehož jsem i nadále obdivovatelem. - Po Pete Bestovi se objevil mezi námi nosatý chlapec Richard Starkey alias Ringo Starr, vynikající hudebník, bubeník, schopný vyprovokovat srdce všech dívek. Nikdy jsem neviděl člověka, který by byl tak milovaný, jako Ringo. Dívky na něho pohlédnou a omělují. Podíívají se na jeho nos a hotovo. Tak je to. - Neumím říci nic pěkně popořádku. Platu věci dohromady. Jakmile jste bohatí, pak lidé přijímají všechno, ať uděláte či řeknete cokoli. - Nemohu si stěžovat na osud. Narodil jsem se chudý, syn otce alkoholika. Má matka zemřela, když mi bylo čtrnáct. - Dostávám tuhy milostných dopisů, i poté, co jsme se oženili. Moje žena Cynthia je všechny šte a moc se baví. - Jsem rád sám sebou se všemi chybami a smyálem pro humor. - Jsem-li spokojen s úspěchem Beatles? Jistěže ano ! Kdyby tomu tak nebylo, pak bych nemohl obdarovat tetu Mimi domem za 25 000 liber /2 a půl milióna Kčs/. Chudák tetu Mimi, vychovává mne od doby, kdy zemřela matka. Strašně se chudinka vyděsila, jakmile se dozvěděla, že chci být kytaristou. Nakonec ale říká: - John, snad je to tak dobře. Bylo by ale zapotřebí jít s holiči. - Nechápe, že dlouhé vlasy jsou symbolem rebelie a radosti Beatles. - Velice rád píšu texty a drobné historky bez hlavy a paty. - Jsem dokonale šťastný se svou manželkou Cynthií a Johnem Charlesem Julianem, naším bratrem. Stále si říkám a opakuji: Je to všechno štěstí

a bylo to štěstí. Když jsem si vymyslel Beatles, nemohl jsem tušit, že vyhrávám první cenu v loterii života."

Lingo STARR: "Skromnost stranou: nejsem hezký, ale u žen mám úspěch. Podívejte se dobře na Paula Mc Cartneyho: může být hezčí chlapec než on? Přesto však dostávám víc milostných dopisů než Paul, George a John dohromady. Bydlím ve Weybridge, můj dům tam najdete na špatné kopce. Čas od času mě sleduje John dalekohledem, aby věděl, co právě dělám. - Nejsem intelektuál jako John, ani vzdělaný jako Paul. Mám ale vrozený vkus pro módu. Mou největší pýchou je sbírka starých zbraní. Pušky, karabiny, dýky, meče - nekonečné množství zbraní, po kterých slídím v kdekjakém obchodě se starožitnostmi. S nemenším zaujetím sháním televizní přístroje. Jsem jimi obklopen a všechny fungují. - Jsem ženat s Laureen Coxovou, máme dva překrásné chlápce, Zaka a Sasona, miluju je k zbláznění a nadevšecko na světě. Ibožnuji fakt, že jsem jedním z Beatles. Okouzluje mě cestování s Beatlesy. Pozorně naslouchám dívkám, když hystericky vykřikují mé jméno. I popularita má však svoji špatnou stránku. Když se chce člověk projet na kole, může tak učinit pouze na biciklu zahaleném černými záclonami..."

Paul Mc CARTNEY : "Od malička jsem přítel J. Lennona a G. Harrisona. Bylo nám 16, když jsme začínali s hudbou. Mým přáním bylo stát se profesorem. - Velice rád čtu a chodím do divadla. Byl bych rád i dramatickým hercem. Jsem taky úplně zblázněný do stranných nástrojů. Když mám inspiraci, ať je to v kteroukoliv hodinu, ve dne či v noci, satelefonuji J. Lennonovi a on přijde za mnou. Lennon je - co do rychlosti - báječný textař. Stačí poznamenat, že během jediné noci jsme udělali 4 písně, které měly veliký úspěch: Taxman, Yellow Submarine, Dr. Robert a Eleanor Rigby. - Jsem nejzdravlivější ze všech Beatlesů. Bydlím v osamoceném domě, hrazeném před obdivovatelkami vysokými zdmi. Je tam garáž, 2 automobily a skvělá zahrada. Největší radost v životě jsem měl, když jsem zjistil, že mám dost peněz na to, abych mohl darovat tátovi závodního koně. Vtec byl moc dojat a já jsem také cítil uvnitř pohnutí. A potom ještě jednou, když byla v Caverně v Liverpoolu umístěna deska s nápisem: Tady Beatles hladověli. - Rude chtějí být k nám milí a téměř nás lynčují. - Nejinteligentnější člověk, jehož znám, je John Lennon. Je to vyjimečný člověk. Umírám smíchy, když jsme spolu. Je náho, bez jeho vtipů a chování, bychom se snad nedvážili předstoupit před davu dívek a chlapců..."

George HARRISON : "Když jsme byli velmi malí, byl John Lennon nejdřív jenom můj spolužákem - ne přítelem. V gymnáziu jsem se pak sešel s Paulem, ten mi dal první hudební lekci. A první kytaru jsem si koupil když mi bylo 4 a stála dvě a půl libry. Začínali jsme s Johnem a Paulem... Jsou to talentovaní skladatelé a byli by jimi v aždém jiném hudebním žánru. - Zbytek už zná celý svět: miliardy desek, šlágr britského impéria, filmy, esety, da-

vy obdivovatelů... Můj venkovský dům v Esheru je celý bílý. Žijí tam se svou manželkou Patty Boydovou. Máme jednu služebnou a ta se o mne stará jako o míminko. Hudba zabírá 24 hodin mého dne. Mám supermoderní hudební síň. Zabývám se tam magnetofony, gramofony a elektronikou celý den. Mám několik nových skladeb - až budou zveřejněny, stanou se hitem, o tom vůbec nepochybuji. Nedávno jsem byl v New Delhi a vrátil jsem se nadšen indickým hudebním nástrojem sitarem. - Dosáhli jsme určitého věku a musíme měnit styl. Mýlí se všichni, kdo si myslí, že Beatles zahynou - Beatles se jenom mění. Vždyť naši fanoušci taky rostou, taky se vyvíjejí. - Je již ověřeno, že základem našeho úspěchu nejsou výhradně dlouhé vlasy a hlučné - jé, jé..."

Pionýr - 10 / 1968

+ + + + +

M E L O D I E - č. 11 - 1968

Beatles to dokázali ! Premiéra jejich gramofonové značky Apple se skutečně vydařila. Úspěch SP Hey Jude /7 minut 20 Vteřin dlouhé, z toho prakticky polovinu tvoří fade-out/ se samozřejmě předpokládal, ovšem Beatles také umístili hned první deskou do čela britského žebříčku zpěvačku Mary Hopkin ! Those Were the Days, skladba židovsko-ruského nádechu pochází z Ameriky, producentem desky je Mc Cartney, výborné aranžmá vypracoval George Harrison.

V záři těchto úspěchů přesto dokáží do jisté míry pochopit hořkost populárního "téměř underground" disc-jockeye Johna Peela, který od Beatles očekával, že se k stanou, resp. zůstanou představiteli a vůdci mladé generace, jejíž zájmy a pocity by měly vzít za své. Místo toho se však Beatles vrhají do světa byrokratického podnikání a založení společnosti Apple nazval Peel nevкусem. Beatles sami se ovšem o Apple vyjadřují jako o firmě, která poskytne jakémukoliv talentovanému umělci právě tu svobodu a tvůrčí podmínky, kterých by jinde bez kompromisů nedosáhl. Zůstává tedy otázkou, nakolik budou Beatles své úmysly realizovat.

ODHALENÍ BEATLES

Jenom jedné dívce se podařilo to, o čem sní milióny obdivovatelek Beatles. Jmenuje se Mary Hopkinová, je jí 18 let a pochází z Jižního Walesu. Před několika dny nahrála s Beatles gramofonovou desku, o níž kritika tvrdí, že se zrodila nová princezna zpěvu stylu Joan Baezové.

Jestliže byly obdivovatelky zdrceny tím, že čtveřice mezi sebe vzala Mary, pak počtení v knize Huntera Daviese o Johnovi, Paulovi, Georgem a Ringovi bude pro ně "zhroucením nebes". Davies je redaktorem listu Sunday Times, proslulého svými objevy a senzacemi. A kniha o Beatles to všechno slibuje za 2 a půl knihy. Davies zveřejňuje slova Beatles i na ta nejchoulostivější témata.

Např. Paul o sexu: "Svou první zkušenost jsem měl v patnácti. Wyní si uvědomuji, že je to příliš brzy."

Ringo o zájezdech: "Jedinou zábavou nám byly hotely v noci, kdy jsme kouřili omamné látky atd."

John o stylu hudby a textů: "Víme, že klameme, protože víme, že publikum chce být klamáno. Koušek dáváme sem, koušek tam, abychom je elektrizovali."

Hunter Davies skýtá dychtivým čtenářům i několik indiskrétních informací, jako např. "John kradl v obchodech, Paul mívá dobré známky jenom ve slohových školách a všichni s výjimkou Ringa byli vegetariáni! A aby podráždil beatlemaníaky, Davies píše, že kdysi se John rozvedl se svou ženou Cynthií, po dlouhé hodině ležel na divaně a oknem pozoroval déšť či modrou oblohu, aniž by byl s kým promluvil... J.V.

Mladý svět -41/1968

+ + +

...A NA POMOC

Poslední singl Beatles - Hey Jude - vyskočil spozhlivě do čela anglického žebříčku, ale mezi kritiky vládne stále rozpačité pocity. Mluví se o tom, že opakovaná závěrečná fráze trvá na konci tohoto sedminutového /!!/ snímku příliš dlouho a líbivá, jednoduchá melodie připadá řadě kritiků jako "krok zpět". "Kroky zpátky jsou docela hezké," odpovídá na to Paul McCartney v Melody Makeru, "jenom nafouknutí intelektu-

šlové by chtěli pořád vykračovat kupředu. My jsme měli pocit, že je na čase trochu ustoupit, protože jsme na to měli chuť. Člověk může pořád dělat dobrou muziku, aniž by musil postupovat kupředu. Někteří lidé by asi chtěli, abychom šli tak daleko dopředu, až bychom úplně zmizeli v nedohlednu našich B stran". Jak známo, zařazuje většina skupin v zahraničí na B stranu svých singlů náročnější, nuzikantsky zajímavější skladby, "Hey Jude" má na B straně "Revolution", což zní jako klasické, řadu let staré rockové čísllo. Zajímavý je však jeho text, který polemizuje s módní "čínskou" revolučností za každou cenu: každý prý chce odstranit zlořády a všechno špatné, ale chcete-li přitom vyhodit celý svět do povětří, pak přitom Beatles laskavě vynechte! Jenže Paul Mc Cartney už pospíchá, aby "závažnost" takových prohlášení ve světě pop-music trochu "užemnil":

"Mám dojem, že si lidé myslí, že všechno, co děláme nebo říkáme, je politické prohlášení, jenže tak to není. Konec konců, je to vždycky jenom písnička a my neděláme nic víc, než zpíváme písničky. Někdy mě to rozčiluje, když lidé ve všem vidí kdovíjak důležité prohlášení. Ale nakonec si uvědomím, že na tom tolik nezáleží a je mi to jedno." To sice zní jako zajímavá lekce těm, kdo by chtěli význam /i angažované/ pop-music příliš přecenovat - ale tak jednoduše, jak by vyplývalo z těchto řádků, situace ještě není.

Zdrženlivé stanovisko k "angažovaným" nebo "podzemním skupinám" vyplývá i z další části Mc Cartneyho interview. Doors nebo Jefferson Airplane se mu docela líbí, ale jestli se na ně půjde podívat v Londýně, to ještě neví. Daleko raději by prý viděl živou show s Elvisem. "Víte, co bych udělal hrozně rád? Rád bych dělal producenta pro jedno LP s Elvisem. Jeho alba nebyla v poslední době moc dobře produkována a jako jeho fanoušek si myslím, že bych to dokázal udělat dobře. Pokusil bych se dostat do toho stejnou náladu, jakou měly jeho první LP desky. To by bylo ohromné!"

Melodie - 12 /1968

JAM SESSION KRITIKŮ

Pozvali jsme si do redakce několik kritiků, zabývajících se populární hudbou a dali jsme jim přečíst toto:

J o h n L E N N O N : "Mám dojem, že já jsem k naší muzice lhostejný proto, že jí jiní lidé berou tak vážně. Je to hezké, když se to lidem líbí, ale když ji začnou ocenovat, vidět v ní kdovíco hlubokého, dělat z ní kdovíco, stane se z toho velký podvod. Lidé si myslí, že Beatles vědí, o co tady běží. Nevíme. Prostě to jen děláme. Lidé chtějí vědět, jaký vnitřní význam měla písnička o Mr. Kitovi. Žádný. Prostě jsem ji udělal. Poskládal jsem k sobě spoustu slovíček a pak jsem k nim přidělal nějaký ten rámus. Jenže tomu nikdo neuvěří. Lidé tomu nechtějí věřit. Chtějí, aby to bylo důležité."

Melodie: Co vy na to, páni kritici?

- J. Tůma: "Myslím, že výroky Beatles nelze brát příliš vážně. Oni sami, kdyby se dozvěděli, jak nad jejím výrokem vážně debatujeme, by se myslím dobře bavili."
- J. Kotek: "Myslím, že úkolem tohoto výroku v našem případě je dovést nás dál, k tématům, která se týkají současnosti, ba řekl bych přímo: naší žhavé současnosti. Nechejme se tedy ochotně vyprovokovat a všimněme si toho, co je z tímto výrokem. Všimněme si otázky sdělnosti hudby, co hudba může a nemůže, právě dnes, u nás, udělat."
- A. Matzner: "Já za sebe mám nejradši eru trubadůrů, truvérů, jokulátorů, kdy umělec nyl kejklíř a kdy to nebyla osobnost opředená až mystickou pavučinou nějaké moci. Ať už větší, nebo menší. Proto je mi Lennonův výrok sympatický a jsem rád, že si dnes pop-music tu kejklířskou tvář ponechává".
- J. Černý: "Písníčka, je-li jednou na světě, existuje pak už jako umělecký fakt a nic se na tom nedá zpěnit. Jestliže Beatles napíšu Eleanor Rigby, tak můžou potom stokrát říkat, že je to jen tak, že je to sranda. Pro mne to bude stále jedno z nejvýmluvnějších svědectví o osamocenosti člověka této doby. Je paradoxem dneška, že umělci, kteří popírají jakýkoliv hlubší smysl svého žánru nebo svých děl, tak právě ti jsou umělecky nejsilnější, zatímco ti, kteří mluví a rozumují o velikosti umění, tvoří pak díla nechci říct průměrná, ale v každém případě horší..."
- Melodie: John Lennon se ve svém výroku určitě nesmál tolik obecenstvu, jako kritikům, kteří skutečně kolikrát najdou ve věci i to, co v ní není.
- A. Matzner: "Proto reagujeme všichni tak, jako že je to výrok výborný a že jsme se mu s chutí zasmáli."
- J. Černý: "Beatles na to mají jistě právo. Četl jsem před nedávnem knihu od X jistého pana Daviese, o Beatles. Je to kniha o klasikách, kde není možné psát jen o Beatles, ale rodokmen musí jít až k pradědečkovi každého z nich, musí být popsán Liverpool se vším všudy. Johns Lennona po přečtení této knihy jistě napadl ne jeden vtipný výrok. Možná, že jsou Beatles skutečně klasici a že je nutné, aby měli kritiku toho klasického vzoru. Já častokrát přemýšlím o závěru jedné starší studie zde přítomného pana Kotka: jestli totiž populární hudba nepřejímá už v dnešní době funkce hudby vážné, pochopitelně ve svých špičkách a jestli pod tou vizitkou pop-music a v té krátké, třiminutové podobě, nesplňuje vlastně to,

co vyžadovala estetika po staletí od hudby vážné.

J. Tůma : "Přitom je třeba říci, že špička, nebo avantgarda, je někdy něčím jiným, než co si pod tím pojmem představujeme. Beatles jsou bezesporu jednou z nejlepších skupin, která produkuje dnešní pop-music. Ale nejsou avantgardou, nebo nejsou jen avantgardou. To nové, to revoluční, vybojovává někdo jiný - např. underground-music., angažovaná hudba, na kterou můžeme mít své názory, jejíž cíle mohou být diskutabilní, ale ona je tím, co razí cestu. Proto mluvčími mladých lidí jsou dnes vedle Beatles třeba i Mothers of Invention, stojící v čele sexuální revoluce a desítky dalších amerických skupin. "

Melodie - č.1 -1969

.....

Beatles. Už 3 roky nekorunovaní králové mezinárodního show-byznysu. John, Paul, George a Ringo - každý z nich je dnes několikanásobný milionář. A přece je čím dál těžší udržet si dnes špičkové postavení. Ještě nikdy nebyla konkurence tak silná, tak dobrá. Ostatní beatové skupiny celého světa zatroubily na poplach. K útoku na trůn Beatles.

Boj o beatovou korunu vypukl na všech frontách současně. V Americe se objevili Beach Boys a později Monkees. V Anglii Nersey Beats, Tremeloes a samozřejmě Rolling Stones. V NSR začali zkoušet štěstí Lords.

Bývalý manager Beatles Brian Epstein bojoval tvrdě a s úspěchem. Zvyšoval náskok před konkurencí, prodával své hvězdy stále výhodněji. Každá nová deska Beatles byla hit, ozdoba přehlídek slágrů. Nikdo, ani sám Epstein, nedovedl tento úspěch vysvětlit slovy. "Hudba a naše přátelství, to jsou prostě jiskry, které zapalují naše představení," řekl jednou na tiskovce.

Jeden čas bylo poblouznění, které Beatles vyvolali, přímo děsivé: fanoušci demolovali koncertní sály, ochromovali provoz na nádražích a letištích. Jediný Paulů, Georgův, Johnův nebo Ringův vlas, jehož se obdivovatelé zmocnili v divoké honbě, se v západním Německu prodával za 50 marek. Útržek kravaty Ringo Starra měl na fanouškovském trhu cenu 200 marek. Většina rodičů krčila nechápavě a rozzlobeně ramena.

Na jednom zahraničním turné žádal kdosi Beatles, aby uzdrevili chromého tina, že na něho vloží ruku. To už měl světových hvězd dost si jejich manager. Ná sledovala mekká vlna. Výstřelky fanoušků povolily...

John Lennon : "Poskládal jsem k sobě spousty slo-
víček a pak jsem k nim přidal ně-
jaký ten rámus... /píseň Mr. Kite/

POPELKA POP-MUSIC
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Se svými dlouhými lněnými vlasy a modrýma očima vy-
padá Mary Hopkinová jako obrázek k dětské říkance a
vyprávění o její cestě za slávou zní jako pohádka.

Mary jela do Cardiffu, kde ji porota vybrala ze 200
kandidátek soutěže talentů - Opportunity Knoks, or-
ganizované britekou společností BBC. Poprvé se obje-
vila v televizi 4.5.1968, den po oslavě svých 18. na-
rozenin. Náhodou ji tam uváděla manekýnka Twiggy a
upozornila na ni Mc Cartneyho, který hledal zpěváka
pro gramofonovou společnost Apple Records.

"Den po skončení soutěže, když jsem se vrátila z
Cardiffu, jsem našla telegram tohoto znění: Voďtejte
Petera Browns Apple Records!" ,vzpomíná Mary. Zatele-
fonovala mu a později zjistila, že hlas, který ji
požval k uzavření smlouvy do Londýna, patřil Mc Cart-
neyu.

Osobní setkání se slavným Beatle ji mile překvapi-
lo: "Je tak hezký a obyčejný, v tom nejlepším slova
smyslu. Víte, odjakživa jsem byla tím největším fa-
nouškem Beatles v Jižním Walesu. Měli byste vidět můj
sedit na geometrii, byl celý pomalovaný obrázky Beat-
les..."

A co o ní říkají Beatles ?

"Mary je hodná a tichá, nesměle se směje a při kaž-
dé příležitosti se červená." /Mc Cartney/

"Má výborný hlas a taky nevypadá nejhůř. Nevadí nám,
že nás svou slávou zastínila. Myslíme si, že je bá-
ječná!" /G. Harrison/

"S takovým nosem bych to dotáhl taky tak vysoko" /
/Ringo Starr/

"Mary je opravdu výtečná. Důkazem toho je, že s ní
spolupracujeme právě my." /J. Lennon/

BGT

Mladý svět-8/1969

Mnoho povyku překřičí muziku

Nová deska - či spíše dvoudeskový komplet - Beatles je tedy na světě: do prodeje ji slavnostně uvedli 22. listopadu. A současně, jako je tomu u nových nahrávek Beatles téměř vždy, začal také kolotoč hlubokomyslných kritických hlasů pro i proti.

"Hodnocení" kritiků dodaly tentokrát na pikantnosti některé výroby Beatles, které jsme zaznamenali - že-konec konců není nutné kráčet v pop music neustále a za každou cenu kupředu a objevovat pořád něco nového, nebo o tom, že jejich písničky si nikdy nehladly kdovíjak složité cíle, a že jednotlivé obraty, nad jejichž významem si kritika láme hlavu, prostě "žádný význam nemají". Což jako by chtěla dokázat série hned 30 písniček vysloveně "před-Sgt. Pepperovského" typu: některé z nich jsou nápadité a melodicky působivé, jiné (a většina - jak už to v takovém množství nezbytně musí být) průměrné nebo i podprůměrné.

Reaksi kritiky shrnuje Michael Smith v Melody Makeru: "Dávno v dobách, kdy slovo 'pop' znamenalo prostě populární hudbu a nic jiného, mohl člověk v Melody Makeru marně hledat slova jako 'významný', 'hluboký', 'protest' nebo 'filosofie'. Pop music byla tehdy složitá a trvalá asi jako kousek cukru. Hudba se od té doby nezměnila - leda jen na povrchu - ale způsob, jakým se o ní píše, mezitím tak ztlákl a nafoukl se, že hlubokomyslné umělecké kritiky nedělních novin se ve srovnání s ním cítí jako pohádka o červené Karkulce.

Nejkrásnější paradox je v tom, že Beatles, kteří vědycky viděli v pop music legraci (jejich nahrávky překypují parodiemi, chytáky, boudami na posluchače nebo vyhloupenou recesí jako např. 'Revolution 9') vyvolávají ten nejnehomlůvavější a nejhorší způsob hlubokomyslných úvah o pop music.

Tak třeba Tony Palmer dokáže v Observeru napsat o poslední desce Beatles (možná, že nejhorší, jakou kdy nahráli) toto: 'Jsou-li ještě nějaké pochybnosti o tom, že Lennon a McCartney jsou největšími písničkáři od dob Schubertových, pak vydání nového dvoudeskového kompletu Beatles příští pátek by zcela jistě mělo smést poslední zbytečky kulturního anobství záplavou radostného muzicírování, kterou neuslyší jen nevědomci a neuznají jen hlupáci.'

A nikdo se tomu ani nezasměje

Poslouchal jsem tuhle desku pozorně, ověřil jsem si, že nemám uši z hadrů, a tak mám své vlastní názory o tom, co je to kulturní anobství.

Nevím, jestle se kdy Beatles samým zdálo, že vytvořili něco velmi pamětihodného: podle toho, jak si neustále střílejí z toho, co dosud udělali, nechce se mi věřit, že by se sami jako profesionální písničkáři stavěli do stejné kategorie s Schubertem, nebo i s Gerschwinem, Haroldem Arlenem, nebo Jerome Kernem."

Jenže tady jde zřejmě o něco jiného:

"Aťkoliv nějaká slabomyslná hvězda pop music vypustí něde v kavárně s pusy, plné vajících nebo opékanych brambůrů nějakou pitomost, vždycky se najde nějaký zářivý talent pop žurnalistiky, který se těchto vášnivých perel zmocní a předloží je veřejnosti jako apokalyptickou pravdu, dokazující, že pop music je zákeřný lék na stárky občanských práv, Vietnam, ekonomické konflikty, prášné kostely, narkomani, krvavilství, avšak s antikoncepční pilulky."

Fan Smith má zřejmě všechny důvody k tomu, aby ho takový přístup rozhořčoval. Běhat s komára velblouda a přecenovat, co pop music může a chce dokázat, není opravdu pranic odbovného. Ani v tom případě - ani když v ní na druhé straně někdo vidí třeba rafinovanou tajnou zbraň proradné kontrarevoluce.

Melodie 2/1969

Beatles a jejich desky

Evolution se ten příběh stává legendou. Jak byl v Liverpoolském obchodním centru ve Whitechapel krám s deskami a ten patřil společnosti NEMS a ta zase Epsteinům, židovské rodině, která sem před jedním z bojných pogromů v Polsku utekla na počátku století. A jak 26. října 1961 ve tři odpoledne vešel do krámu mladík (dnes už se ví, že jakýsi Raymond Jones) a žádal desku My Bonnie s Beatles. Jak se za pultem sedmadvacetiletý Brian Epstein, nedostudovaný alept herectví na Královské akademii dramatických umění zalavil, neboť neměl ani desku, ani poněví, kdo jsou Beatles. I obtelefonoval všechny gramofonové společnosti - jak kortomilá a hlediška našeho prodávče - až zjistil, že Beatles jsou skupina dokonce z Liverpoolu, že tuto desku nahráli v Hamburku a v Anglii že žádnou nemají, neboť ostatní žánrová skupina z Liverpoolu zatím není na deskách a že kradí v Caverna Clubu, což je od Epsteinovic krám dva bloky. Nebylo než sestoupit do sokvajického rock'n'rollového mléka, poznat čtyři polochuligány a vyjednat jim nahrávku na desky.

Oč těch dob uteklo jednak mnoho vody, jednak přes 70 milionů leber a kapes posluchačů za desky Beatles.

Do jara 1968 - před založením vlastní gramofonové firmy Apple - vydali Beatles u britského Parlophoneu 17 SP desek, 14 EP a 2 LP. Pouze první single deska, Love Me Do z listopadu 1962, musela o úspěch těžce zápolit a nedostala se výš než na 17. místo bestsellerového žebříčku. Všechny další se dostaly vždy až do čela. V Anglii senejlépe prodávaly She Loves You (1 527 000) a I Wanna Hold Your Hand (1 509 000). Té druhé se v USA prodalo tři milióny, ve světě celkem pět miliónů. Zlatou deskou, uznáním se prodal vyšší jednoho miliónu, byly odměněny dosud všechny vydané SP i LP desky Beatles. Spočítáme-li veškerou pro-

dokci Beatles do ledna 1968 a přepočítáme-li EP desky jako dva singly a LP (album) jako pět singlů, jsme u čísla 225 miliónů. To je víc, než se kdy prodalo s Elvisem Presleym. A v této chvíli - rok po uvedeném statistickém souhrnu - Beatles pravděpodobně už vstali i světový primát amerického "faráři od Sv. Dominika" Bingu Crosbymu, jehož 250 miliónů nám připadalo ještě před několika lety nepřekonatelných....

Není divu, že autor jediné autobiografie Beatles, autorizované jimi samými, Hunter Davies, pojal své dvoudílné knižní téma (o překladu uvažuje Mladá fronta) jako záležitost klasickou: píše takřka o každém kameni, o který kdy Beatles v Liverpoolu zakopli, o všech jejich dědečcích a babičkách, o každém učiteli; po němž ve škole hodili křídou a tak. Až se zdá, že záloha 60 000 liber, kterou pan Davies na rukopis dostal, možná odpovídá úspornému sběratelství faktů.

Leč beatové klasikové, nositelé Řádu britského impéria, se stále ještě nemíní chovat v souladu s příslušnými povinnostmi. Experimentují v hudbě, filosofii, obchodě i sokromém životě. Na řadu měsíců propadli učení indického jogína Maharishiho Jogiho, zapomněli na svět a rozjímali; sólový kytarista George Harrison, který to bral nejdůležitěji, se navíc nechal silně inspirovat indickou hudbou. Sem si natočili a zrežirovali televizní barevný film Magical Mystery Tour, pokračující v poetické klauniádě celovečerních filmů A Hard Day's Night a Help. Složili hudbu ke kreslenému celovečernímu filmu nazvanému podle jejich hitu Yellow Submarine - Žlutá ponorka. (Nač dílem západoněmeckého grafika Edelmana zde sice složili hudební kritici většinou pař, ale filmoví odborníci ponorku po zásluze ocenili.) Knež po založení vlastní společnosti Apple pomohl osmnáctiletá Mary Hopkinová z Walesu k celosvětovému hitu Those Were The Days - To byly ty časy.

Abychom dostáli i kondelíkovskému přístupu mnohých českých deníků k populární hudbě, dodejme, že John Lennon odešel od své rodiny k japonské malířce Yoko Ono a mj. vydal album, na jehož zadní straně se nechal se svou družkou vyfotografovat nahý zezadu - a na přední zředu. V obchodech se nesmělo prodávat, na dobírku jste však dostali až do domu. Taký byl souzen kvůli drogám. Další podobné lahůdky přenecháme těm, jimž hudba sama mnoho nepoví a vrátme se k deskám.

Vývoj Beatles se dá dobře sledovat podle jejich alb. Zopakujme se je alespoň v názvech a připomeneme některé charakteristické skladby. Duben 1963, PLEASE, PLEASE ME (misery, Love Me Do; tehdy ještě i šest písní jiných autorů, např. A Taste Of Honey a Twist And Shout). Listopad 1963, WITH THE BEATLES (All My Loving, Little Child, I Wanna Be Your Man, od jiných autorů Please Mister Postman, Roll Over Beethoven). Srpen 1964, A HARD DAY'S NIGHT (Tell Me Why, If I Feel, Can't Buy Me Love. První album pouze z vlastních písní. Konec rock'n'rollové autorské éry Beatles.) Listopad 1964, BEATLES FOR SALE (I'm A Loser, Eight Days

A Week, Baby's In Black. Obsazení se trochu rozšiřuje. Taký je zde vděkuplné, melancholické poohlédnutí za slavnými rockovými hity jiných interpretů, např. Rock And Roll Music a Kansas City.) Srpen 1965, HELP! (Yesterday, Ticket To Ride, You've Got To Hide Your Love Away. Beatles přibírají smyčce a další nástroje. Značně se zlepšila úroveň textů). Prosinec 1965, RUBBER SOUL (Norwegian Wood, Nowhere Man, Michele, Girl.) Srpen 1966, REVOLVER (Taxman, Eleanor Rigby, Yellow Submarine, Good Day Sunshine. Předzvěst vážných experimentů příštího alba). Duben 1967. Sergeant Pepper's LONELY HEARTS CLUB BAND (She's Leaving Home, Lovely Rita, Lucy In The Sky With Diamonds, A Day In The Life. Hudba, která má občas bliž k Bergovi než k Beatles 1964). Prosinec 1967, MAGICAL MYSTERY TOUR, 2x EP (Pool On The Hill, Your Mother Should Know, I'm The Walrus).

A jako po poutově pestrém obalu Seržanta Peppera, kaleidoskopu slavných tváří, zákonitě přišlo nové dvojalbum - už u Apple - celé bílé, tak i hudba tohoto alba byla tečkou za všemi výboji, smířením a laskavě sebeironizujícím přehládem.

Nemohou už teď Beatles dál, nebo se jen potřebovali zastavit a nadýchnout? Začalo je bavit vlastní podnikání? Chybí jim chápavý Brian Epstein, jehož majetek odhadovaly Financial Times na sedm miliónů liber, ale jehož pravé schopnosti patrně nikdo neodhadl dost vysoko, anebo se Beatles s tragickou smrtí svého objevitele (16. září 1967) vyrovnali stejně rychle jako se svým podivným dětstvím, ptostoupeným chudobou (Ringo, Paul a John), chorobami (Ringo), sirobou (Paul), rodinnými rozvraty (John) a společnou nechutí všech čtyř k liverpoolské společnosti? TO ukáže teprve budoucnost.

Nicméně jednu uzavřenou kapitolu světové pop music - Beatles 1962 až 1968 - už máme před sebou jako na dlaní, přesně zachycenou na deskách Parlophon. A výběr z této kapitoly vyjde na LP desce v Supraphonu v Gramofonovém klubu v edici pop-music na obj. č. O 13 0599, st. 1 13 0599. Tedy už žádní "taky Beatles", jaké nám například před lety nabídl nabídl SP deska společnosti Amiga. To byl totiž ve skutečnosti Tony Sheridan, doprovázený čtyřmi kluky, kteří si už tenkrát, v roce 1961 v Hamburku říkali Beatles. Tedy právě ta deska My Bonnie, pro kterou si 28. října 1961 ve tři odpoledne....

Však tu legendu znáte.

Jiří Černý
Hudba + život - 3/1969

BEATLES - PROMĚNĚNÍ BOZI POPU

Místo motta trochu historie: Skupina The Beatles vznikla začátkem devětapadesátého roku v britském Liverpoolu. Hrála rock'n'roll a "hledala se" v nejružnějších nočních lokálech a klubech v Liverpoolu a Hamburku. V říjnu 1961 objevili Beatles svého proslulého manažera Briana Epstein. Ve dvaašedesátém roce mají Beatles svou stabilní - dnešní sestavu: John Lennon, Paul McCartney, George Harrison, Ringo Starr, a začíná jejich závratná kariéra. Beatles natáčeji u gramofonové společnosti E.M.I. svou první desku - singl Love Me Do, absolvují první televizní pořad People and Places. V dubnu třiašedesátého roku vydávají i první dlouhohrající LP desku Please Please Me. Ale to už všechno dostalo neuvěřitelný spád. Beatles prorážejí do čela Top Twenty - dvaceti nejprodávanějších desek. Vznikají jejich fan-kluby, vycházejí Beatles-žurnály. Svět je slyší a chce je i vidět. Každé místo, kde mají koncertovat, obléhají desetitisíce obdivovatelů... Beatles vydělávají neuvěřitelné sumy. Miliardy na jejich jméno získávají nejrušnější podnikatelé ve všech koncích světa. Miliardy plnou i do státní pokladny Velké Británie... Odměnou za ně dostávají 26. října 1965 od anglické královny Řád britského impéria.... Natáčeji filmy, vystupují v televizi, koncertují, točí řadu desek... I Beatles se stávají boží show-businessu.....

Jako by to už nebyli Beatles, říkají, ale v sedmašedesátém roku pracovníci nahrávacího studia E.M.I. Svoje první album dali ve třiašedesátém roce dohromady za pouhých dvacet hodin. A teď...? Dlouhohrající desku Kapela klubu osamělých srdcí seržanta Peppera začali natáčet v listopadu šestadesátého roku a ještě v dubnu sedmašedesátého nebyla hotova. "Scházejí se k natáčení tak, jako by to bylo jen jejich koníčkem..." vyčítají mnozí. Začínají z ničeho. Stále ještě neznají noty. Písně tvoří vlastně až ve studiu... V jedné reportáži se natáčení Beatles líčí tak, jako by ani natáčením nebylo. Paul sedí u klavíru a hraje, improvizuje skvěle. John si zatím čte básně, které našel pohozené na pianě a Ringo jí. Snad z hladu, snad z nezájmu se usadil v koutě a spolykal talíř štouchaných brambor s fazulemi. Georges se pyšní černým frakem koupeným ve vetešnictví v Chelsea... Určitou zálibou je až příchod producenta Hamiltona, vysokého štíhlého mladíka v nenápadném sedém obleku, který upravuje "beatlesáckou" muziku a vysloužil si přezdívku Pátý Beatle.... Paul a John mu vysvětlují písničku, kterou připravili. "Dobré, tak spusťte!" říká Hamilton a Paul vyfuká bohatý sortiment skordů a John zpívá falsetem melodii... Všechno se opakuje šestkrát a Hamilton si dělá neustále poznámky. Píseň se v zárodečném tvaru podobá raným skladbám Beatles, aranžovaným v "rytmu pneumatického kladiva" a doprovázeným textem zřídka kdy vjaluvnějšíším než "...jé, já, já, já, já..." Během večera se

však podstatně mění. Je půlnoc a píseň Lucy v nebi s diamanty zní stále ještě hrozně. "Není to přesně to, co jsem měl na mysli..." říká John a ostatní nadšeně souhlasí s přípravou nové verze. John s Hamiltonem připravuje novou partituru pro tři čela a čtyři trubky. Není to stále ještě ono. Nahrává se jedna partitura za druhou. Vypadá to, jako by se kladly vrstvy ovoce na koláč. Ringo přidává rytmic-kou pasáž na bubny, George nahrává jeden motiv na starou harfu, kterou objevil ve věšáctví, a Paul se připojuje s mellotronem... Diváci ve studiu dostávají do rukou bonga, tamburíny, bubny a tympány.... Vznikla páska o několika vrstvách. Technici ji přehrávají přes originál, který se Beatles nelíbil. Výsledkem jsou všichni nadšení. Ve dvě hodiny ráno začíná Lucy v nebi s diamanty vydat k světu. Paul však ještě mění tempo. John přepisuje slova. Ringo přidává další bicí nástroje... A píseň je konečně hotova... Beatles se domnívají, že dospěli tam, kde začíná jejich opravdová muzikantská budoucnost. Mají před sebou prostor, v němž už nejsou žádné překážky. Rozhodli se, že do tohoto prostoru vstoupí. A skutečně vstoupili.

Skandální prohra? Do výmočného vysílání zařadila britská televize nový beatlesácký film The Magical Mystery Tour. Film bez konce a začátku, film bez děje, experiment provázený náročnou hudbou... Byl z toho poprask. Na slavný čtyřlístek se s obrovskou chutí a vervou vrhly řady kritiků. "Ušvých posluchačů -noví- Beatles totálně propadli!" psaly desítky novin a časopisů. Hudba, jíž Beatles ve filmu The Magical Mystery Tour produkovali, není a nemůže být pro mladou a nejmladší generaci srozumitelná. I jazz je proti ní sdílnější... Tímto způsobem se prý mohou bavit Beatles nejvýš sami. Jako velký vykřičník se na adresu Beatles připsala připomínka, že neodmyslitelnou součástí pop-music je zábava. Budou-li Beatles tuto skutečnost ignorovat, jsou prý jen neuvěřitelní domýšlivci a nafoukanci... Beatles však základní poučku show-businessu: Vyhov přání posluchače! přehlížejí úmyslně. Od samého začátku své kariéry ji přehlížejí a proto také zřejmě došli až tak vysoko. Stát jen na vydobyté pozici by pro ně znamenalo konec. Proto dnes nahrávají docela jinou hudbu, než jaká je proslavila.... Paul McCartney k tomu prohlásil: "Určitě ztratíme některé fanoušky. Ztratili jsme je už v Liverpoolu, když jsme svlékli kožené bundy..." a George Harrison dodává: "Nezáleží už tolik na tom, jsme-li na první místě nebo ne. Nevadí, když nás lidé nemají rádi... Jen aby nás nepohrdali..."

Zájem veřejnosti je nevyzpytatelný, a tak se stalo, že "prokleté" melodie z televizního filmu The Magical Mystery Tour měly na dlouhohrající LP desce úspěch. V řadě zemí byla dokonce mezi nejprodávanějšími LP. Nejdéle ve Spojených státech... O černé kartě, kterou veřejností vynášejí, Beatles moc dobře věděli, a tak měli v záloze "léčivý" hit. Vyšli s ním koncem roku 1967 a už v lednu se celým světem roznese písnička Hello Goodbye. Okamžitě vyhrála hit-parády v USA, Velké Británii, ve Spolkovém Německu, Holandsku.

Přísnými kritiky předpovídaný ústup ze slávy se u Beatles nekonal. Naopak se stalo něco, co znovu vyrazilo veřejnosti dech. A nejen posluchačům. Stejně "postiženi" byli i zpěváci showbusinessmani.

Šok se jmenuje rock'n'roll a zavinila ho posklední deska Beatles: Lady Madonna. Nová beatlesácká píseň je sociální balda. Vypráví o těžce pracující matce, je jednoduchá, má snadno zapamatovatelnou sugestivní melodii byla natočena bez jakýchkoli zvukových elektronických efektů. To, čím způsobila tak velké překvapení, je skryto v aranžmá. Lady Madonna je totiž aranžovaná v rock'n'rollovém stylu. Úspěch byl okamžitý. Znovu se píseň objevila mezi nejprodávanějšími. To však nebylo u Lady Madonny to nejpodstatnější. Její nejdůležitější přínos je v tom, že dala velice silný impuls k celosvětové renesanci rock'n'rollové hudby... Sení dně, aby ve Velké Británii nevznikla alespoň jedna nová rock'n'rollová skupina. Ve Spojených státech "oprátili" k novému lesku skoro zapomenutou rock'n'rollovou hvězdu Billa Haleye. Další americký nester rocku, dodnes hlavní Elvis Presley, znovu natáčí své staré proslulé hity jako Love Me Tender, Heart Break-Hotel... Věčně zatracování, věčně obdivování a věčně experimentující Beatles stojí znovu v samém centru "nového" hudebního dění.

Beatles hledají sebe, a to znova ve chvíli, kdy jejich Lady Madonna rozhýbala svět pop-music v "nově" objeveném rock'n'rollovém stylu. Zpívající milionáři, kteří si mohou opatřit všechno, co jen lze penězi zaplatit, došli k okamžiku, kdy prý musí začít hledat docela něco jiného.... Co? To jim napovědělo setkání s indickým "světcem a mudrcem" jogi Maharishi Maheshem. Loni podnikal tento vlasatý a vousatý mnich Evropou kazatelské turné. Jeho jímavé výstupy vyvolaly rozruch. O muže, který chce úsměvem a květinovou barvou napravit svět, začal být zájem. Mezi posluchači jógina byli i Beatles a byli jim tak nadšeni, že se s ním sešli. Při hodinové rozmluvě se "svatým" mužem mu Beatles slíbili, že přestanou požívat LSD a Marihuanu a že za ním přijedou do Indie... "Maharishi je náš veliký Guru - učitel," začali rozhlašovat ihned po setkání a splnili i svůj cestovní slib. Letos, začátkem roku, odjeli Beatles do Ríšíkeši... Ise, dvě stě padesát kilometrů od New Delhi, na březích posvátné řeky Gangy, vybudoval Yogi Maharishi Mahesh svoji meditační "akademii"... Po příjezdu Beatles usměvavý jogin poněkud znervózněl. Měl své zkušenosti s jinou proklulou anglickou skupinou Rolling Stones. Když se rozkřiklo, že jsou Rolling Stones v joginově akademii, srotily se davy jejich obdivovatelů a probily se k nim... Jogin se bál i nebezpečných a chudáků, kteří by mohli k bohatým Beatles přijít prosit o milodary a tak nechal celý objekt obehnat ostnatým drátem.

Meditace v luxusu čekaly na čtyři Beatles a jejich manželky. V budoárech s tekoucí teplou a studenou vodou, s mramorovými koupelnami, klimatizací a telefonem - stavba akademie přece stála tři a půl miliónu našich korun - přemýšleli

"broučci" o mistrovských slovech. Jogin je připravoval zak, že jim řekl vždy jedno slovo a oni se jím měli zabírat. Denně prováděli dvě hodiny - hodinu ráno a hodinu večer - transcendentálních meditací. Tři měsíce se všichni až na Ringo Starra, kterému k jídlu nestačila jen věčně opakovaná rýže s ostrým kořením a vrátil se do Londýna, věnovali své duševní obrodě... "Každý musí stoprocentně materiálně i duševně žít," hlásá Yogi Maharishi. "Jen tak můžeme konečně dosáhnout štěstí a klidu." Podle Maharishiho stačí denně patnáct minut myšlenek a dechových cvičení a mohou se od hrozného otrovtví osvobodit i narkomani. Všichni mohou žít šťastně. Věří tomu i Beatles...

Světce nebo lumpa a špióna? Taková otázka se točí kolem učitele a "duchovního otce" Beatles, kolem Yogi Maharishi Maheshe. V indickém parlamentě ji přednesl poslanec Krišnan Anirudham. Řekl, že proti joginovi osobně nic nemá. Mezajímá ho prý ani metoda na hrabání peněz - za jednu meditaci se Maharishimu platí pětadvacet dolarů. To, nad čímž se však musí pozastavit, je mnohem závažnější věc. Anirudham se ptal, proč si Yogi Maharishi vybral pro svou "akademii" právě jedno z nejstrategičtějších míst v celé Indii. Rišikeši, kde jogin sídlí, leží poblíž hraničního prostoru mezi Indií a Tibetem. Zde se s podporou Sovětského svazu buduje velké průmyslové centrum... Poslanec Anirudham dále poznamenal, že i kdyby se prý mýlil a Maharishi sám špiónáž neprovozoval, tak že přesto Indii škodí. Přitahuje do oněch velice strategicky důležitých míst stovky cizinců a vytváří tak prý předpoklady pro potenciální diverzi, která může budovanému průmyslu ublížit... Vystoupení vyvolalo v indickém parlamentu velkou diskusi. Anirudham nalezl mnoho odpárců. Tvrdí, že jeho obavy jsou nadsazené a argumentovali tím, že Yogi Maharishi dělá naopak velice záslužnou práci. Šíří do celého světa indickou filosofii a kulturu a navíc pro Indii opatřuje potřebné valuty... Na pozici Maharishových zastánců se postavila i sama ministerská předsedkyně Indira Gándhiová... Věc se špiónáží Yogi Maharishiho Maheshe zastala tak zatím uzavřena.

Čtyřmilionová klientela, kterou jogin po celém světě má, i přes tyto parlamentní boje o jeho čest neustále roste. Jsou v ní i jména známých a značně populárních lidí: Rolling Stones, mladá Sinatra, manželka Shirlay MacLainová, zpěvák Donovan, americký spisovatel Salinger... i sami Beatles. Všichni touží po úniku z dnešního přetechnického světa, svázaného spoustou konvencí a předsudků. Hromadně se obracejí k orientálnímu myšlení a k orientální hudbě. Georges Harrison, ale i proslulý violoncellista Pablo Casals, se učí hrát na indický nástroj - na sitar. Všichni "znavení" vyhledávají zakladatele Mezinárodní

společnosti pro meditaci - Yogi Maharishi Mahesh... Neberou na vědomí ani výroky bývalého joginova asistenta Yogi Mudholkara, který o Maharishi tvrdí, že je jen ubohý Earlatán, zatížený touhou po bohatství, luxusu a přepychu, podvodník, který se pro získání majetku neštítí zneužít celou kastu jogínů.... Maharishiovi žáci hledají cestu k sebezdokonalení, hledají vnitřní jistotu a klid. Tou cestou je filosofie absurdnosti: zen-buddhismus. Co je to zen-buddhismus? ptáš se. A velký učitel odpovídá: "Cítíš-li hlad, jez. Pociťíš-li spánek - spi... Není definice cesty k sobě samému. Ten, kdo ví, nemluví. Kdo mluví, nic neví..." Meditace je velkou příležitostí k účinku před přetechizovaným myšlením, před sobectvím a nenávisť. Meditace je šance, jak objevit opravdové štěstí.

Beatles přinesou národům poselství o učení, které jemnými úsměvy a barevnými květinami zachrání lidstvo. Po třech měsících pobytu u svého "mistra" Yogi Marishiho k tomu mají dostatek sil... Podle zpráv americké agentury AP chystají film. Připravuje jej George Harrison a hlavní roli v něm má hrát sám Yogi Maharishi Mahesh... Námět filmu ještě není zpracován. Ví se však, že má být směsí meditací, pop-music (ve filmu bude hrát a zpívat i populární americká skupina Beach Boys), vědy a myticismu. Beatles také hodlají vydat speciální dlouhohrající LP desku. Mladí lidé na ní budou klást Yogi Maharishimu otázku z oblasti transcendentální meditace a on na ně bude odpovídat. Za doprovodu nervní hudby.

Sláva a znovu zase sláva zdobí čtyři hochy z Liverpoolu. A využili jí i nakladatelé, pracující pro poslední sběratelskou módu - pro plakáty... Před časem několik podnikavých Pařížanů skoupilo zbytky starých plakátů a začali je prodávat. Nápad se ujal. O plakáty byl dokonce takový zájem, že je nakladatelé dávali dotiskovat. Lautrecův Moulin Rouge, plakáty filmových hvězd Charlie Chaplina, Marlen Dietrichové, Gérarda Philipa, Jamese Deana, plakáty politiků, zpěváků... Nyní se v této plakátové galerii objevily i tváře Beatles. Nové tváře....

Beatles tak, jak je dosud nikdo neviděl, zněl titulok, pad nímž uveřejnil americký obrázkový časopis Look čtyři portréty. Snímky se prý staly za jediný týden slavnější a známější než portrét samotné Mony Lisý... Jak vznikly? Americký král módních fotografů Richard Avedon si pozval do svého fantasticky vybaveného studia v londýnské umělecké čtvrti Chelsea čtyři Beatles. Pracoval s nimi celý den a získaný materiál experimentálně dotvářel několik týdnů. Nakonec z tohoto jeho snažení vyšla barevná vize přeměněných bohů... Ve čtyřnásobné zvětšenině se prodává v celém světě jako plakátová série. Přijde "bratru" na dvě stě korun.

Proměnění boží popu zdobí ve své plakátové podobě milió-
ny bytů a studentských klubů. Světem hýbá "obrozená" rock'
n'rollová vlna, kterou rozvířili. Diskutuje se o jejich hud-
bě z filmu The Magical Mystery Tour a všichni společně če-
kají na vlivy indického jogína. V Indii "sebenalezení"
Beatles zatím žijí ve svých fantasticky vybavených domovech
a chystají světu show-businessu nová překvapení. Jaká bude
jejich muzikantská tvář za rok? Těžko říci. Minulost, bohatá
jako zlatý poklad, však zaručuje, že rozhodně zajímavá.

Pavel Bartík - Květy 1969

PERNÍ DEN

Co dělali Paul, George, Ringo a
John 12. března 1969

12. 3. 1969 - 11,30 hod. Beatle Paul McCartney v zajetí foto-
reportérů a Lindy Eastmanové -
SVATBA - rozsudek: "na doživotí"

12. 3. 1969 - 21,00 hod. Beatle George Harrison v zajetí
policie - DROGY - rozsudek bude
vynesen příští týden

PAUL: "Jsem velmi, velmi šťastný. Všichni tři se máme
nesmírně rádi. Nevím, co bych víc dodal."

GEORGE: "Nechce se mi vůbec mluvit. Nevím, co bych k tomu
dodal."

JOHN: "Těším se, až uvažu! Jak se člověk musí učit užívat života, a
tak se musí učit těšit se na smrt."

RINGO: "Ještě se mi narodí holčička, bude se jmenovat
'Škola'".

PAUL

Zpráva o tom, že Paul, poslední svobodný mládenec mezi
"Brouky" se žení, se rozletěla teprve v předvečer slavnost-
ního dne. Pro zasvěcené nebyla překvapením.

Linda Eastmanová, 27letá americká profesionální fotograf-
ka žila s Paulem v jeho londýnském domě už několik měsíců.
Linda je rozvedená a má šestiletou dcerku Hearther. S Paulem
se seznámila na newyorském letišti, kde obletovala Beatles
a fotosparáty při jejich americkém turné. Rodiče Lindy, ma-
gitéle firmy na výrobu fotografických a filmových materiálů,
na svatbu pozváni nebyli, otec Paula z Liverpoolu nepřišel.

Ale přišlo 120 fotografů a asi 2000 dívek. Z nich jen asi 60 usedavě plakalo. Dvě plačící byly vyvedeny policií pro nepřístojné chování. Plakaly totiž příliš hlasitě a rvaly si vlasy. Většina nařikajících sledovala pak novomanžele v taxicích až k jejich domu a tam se vzájemně utěšovaly. Tři z nich stály před domem celou noc.

G E O R G E

Přibližně stejný počet plačících se očekává koncem příštího týdne při soudu s George Harrisonem. Policie vnikla do jeho bungalovu v luxusní čtvrti Esher v pozdních večerních hodinách pro důvodné podezření z přechovávání drog. Skupina 8 detektivů a speciálně vycvičených psů doslova denichala po rozlehlém domě /cena domu je prý 40 000 liber a George si jej vlastnoručně pomaloval psychedelickými obrazy/. Pátání bylo úspěšné a George byl zatčen spolu se svou ženou Patty, 24 letou modelkou.

/Podobnou aféru v menším měl loni John Lennon. Ta se skončila jen pokutou 200 liber, ale od té doby byly pokuty za drogy zvýšeny./

R I N G O

Ringo Starr strávil celý tento perný den v twickenhamském filmovém studiu, v němž se natáčí film The Magic Christian. Ringo v něm hraje spolu s Peterem Sellersem hlavní roli. Jak se zdá, vrhl se tento nosatý bubeník střemhlav na hereckou dráhu. Před nedávnem měl v Londýně premiéru anglický film Candy, jeden z nejlépe obsazených filmů roku. Hrají v něm Richard Burton, Marlon Brando, Ch. Aznavour, Eva Aulinová a Ringo Starr, který si zahrál roli mexického zahradníka. Ringo je vyložený komik.

Zúčastnil jsem se z "party" u Cynthie Lennonové, bývalé manželky Johna - a nebyl Ringo, byla by tam asi pěkná otrava, přestože tam byly takové hvězdy show-biznisu jako Twiggy, Paul Mc Cartney a členové různých pop skupin. Většinou se poslouchaly české konkurenční autorů a zobaly oříšky. Pro jídlo a pití se chodilo o patro níž, kdy vyvěřela matka Cynthie. Ringo tu byl od toho, aby dělal legraci. Úlohu měl ulehčenou tím, že se sedělo na koberci, který pouštěl chlupy...

Ringo sám je ve svých 26 letech dvojnásobným tatínkem a zdá se že další radostná událost u Starrů se očekává. Ringo totiž nepokrytě jevil zájem o nějaké originální jméno, nejraději pro holčičku. Vzpomněl jsem si, že naše noviny svého času psaly, že na jisté tiskové konferenci Ringo prohlásil, že svého prvního syna dal pojmenovat českým Zak /Zák/, což znamená "pupíl". Ringo si na nic takového nepamatoval a tento výrok, vložený do jeho úst, dementoval. Ale pravil, jsou-li v češtině tak pěkná slova jako "žák", mohl bych mu pomoci. Nejdříve se ptal, jak se česky řekne "the Ring" a hrdě ukázal na 3 velké prsteny na

své ruce. Při pokusu vyslovit slovo "prsten" se popřekal. Pak ukázal na své vlasy, sahající až po rameno a projevil uspokojení nad českým "vlas". Další částí těla jako řasa, obočí, oko za, itla jeho žena Marreen. Přesli jsme tedy na květiny, já si vzpomněl na řeřichu, mateřidoušku a šařík, to se však Starrům taky nehodilo. Nakonec vyhrála "Skola", pro případ, že to bude holčička...

JOHN

Co dělal toho dne John Lennon, není známo. Na svatbu pozván nebyl a "drogovou aféru" má za sebou. Jestliže odpočíval, buď mu to přáno. V poslední době pravidelně zaplnoval svými výstřednostmi první stránky novin.

Po aféře, kdy se rozvedl s Cynthií a zasnoubil se s 35 letou japonskou režisérkou Ono přišla aféra s drogami. V Yoko našel vhodnou partnerku pro své kousky, které jsou často v rozporu s jeho proklamovanými životními názory, tak i se zákonem. Společně se vyfotografovali nazí jako vyhnanec z ráje a snímek použili jako obálku své gramodesky. O snímku, jehož je Lennon sám autorem, prohlásil: "Dvě boží děti, tak jak je pánbůh stvořil, jen o něco starší."

Další reprízu na stejné téma měli John a Yoko na velkém happeningu v Albert Hallu, kde bylo přítomno asi 5 tisíc lidí. Nejprve vyprovokovali publikum k hromadnému stryptýzu a potom nazí vstoupili Yoko s Johnem do speciálně zhotoveného pytle na jevišti. Pytel se 10 minut třásl.

Každé jeho interview je aférou samo o sobě. Třeba toto: "Hledám si malou farmu, kde bych mohl pěstovat orientální rostliny. Jsme s Yoko vegetariány. Mělo by tam být malé jezírko a pár kuřátek. Nyní mám 12 koček a uvažuji o tom, mám-li si všechny udržet. Poshodně bych chtěl mít pár slepic."

- "Litujete té stryptýzové scény?"

"proč bychom jí litovali? V tu chvíli jsme měli chuť se svléknout, tak jsme se svlékli."

- "Cítíte se lépe jako vegetariáni?"

"Jistěže, sladíme jen medem."

- "Říká se, že vaše desky se prodávají dobře jen proto, že jsou od Beatles. Snažte se, abyste dál zvyšovali laťku náročnosti?"

"Nemůžeme se nesnažit. Není-li deska dobrá, nepomůže ani to, že je od Beatles. Podívejte se - Presley: je stále stejně dobrý, ale když udělal špatnou desku, zakopl."

- "Zajímáte se o politiku?"

"O něco tak hrozného je lépe se nezajímat. Wilson a všichni ostatní sledují jen své vlastní zájmy. O prostý lid se nezajímá nikdo."

- "Co si myslíte o smrti?"

"Docela se na ni těším. Jak se člověk učí užívat života, tak se musí učit těšit se na smrt."

"Připravuje vás na ni Mahariši ?"

"Ano, intenzívně."

"Buďte vám schůzet sláva ?"

"Možná, že krátký čas ano. Pak si ale zvyknu."

+ + +

Přestože se Beatles už 2 roky neobjevili na veřejném koncertě, beatlemánie trvá. Jež jí zasažena už 3. beatová generace. Publikum se příliš nezměnilo. Je snad ještě mladší, než kdy jindy předtím. Z rozčepýřených kluků zpívajících Perný den se však stali zdatní obchodníci se všemi starostmi, které přináší byznys. Beatles koupili za 500 tisíc liber dům v centru Londýna a založili společnost Apple. Zaměstnávají přes 40 lidí a kromě vydávání desek obchodují s elektronickým zařízením, filmy a televizními programy. A právě společnost Apple se stala tím jablkem sváru.

Zdá se, že se John Lennon přepočítal, když před 2 roky proslavoval založení této společnosti. Sliboval velké zisky a netušil, že vsadil na špatného koně. Apple denně prodělávala horentní sumy. Beatles prohlašují, že půjde-li to takhle dál, že budou šebřáci. Vinu svalují částečně na Johna, ten s tím však nechce mít nic společného: utrácíme - nevidáno. Má peníze nezajímají.

Po smrti dlouholetého manažera Beatles Briana Epsteinova nastalo mezi Beatles bezvládí. Spory vyvrcholily při natáčení televizního filmu, kde se "nejslavnější po Kristu" pohádali a podle některých zpráv dokonce poprali. Jisté je, že George odmítl pokračovat v natáčení a odjel domů do Liverpoolu. Přijel, ať když byl ujištěn, že John je nemocen.

Přestože jim to ve zpěvu stále znamenitě ladí, každý jde svou cestou. V soukromí se příliš nestýkají. Pohromadě je drží jen láska k hudbě, kterou dělají a touha jít dál, být nejlepší. Sladké sousto slávy už jim dávno zhořklo a každý se s tím vyrovnává po svém. Ale všechny aféry patří do jejich soukromého života. Jako profesionálové jsou ocenováni hudebními odborníky stále na prvních místech většiny šebřiček. Jejich nového dvojitého alba bylo během měsíce prodáno na 12 miliónů kusů.

A tak lépe než připomínat další skandály je poslechnout si dobrou muziku. Jednou z nejžádanějších a nejhranějších písní nového dvojalba je "Back in the USSR", hraná ve svěžím rock'n'rollovém rytmu.

Oldřich Karásek

Mladý svět - léto 1969

NAHOTA S MIKROFONEM

Poslední 2 roky byly poznameny pronikáním nahoty na světovou pop-scénu. Otázky nudismu se dostaly dokonce na stránky hudebních časopisů. Sex v magazínech a na obálkách gramofonových desek šokuje, pobuřuje, revoltuje, varušeje... Vevšech svých formách však přitahuje pozornost čtenářů. Jinými slovy: nahota je výborná publicita!

John Lennon je sice jedním z prvních naháčů a také nejslavnějším, ale zdaleka nebyl prvním, kdo vykročil na pole nové reklamy. Celá nudistická kampaň začala ve velkém prakticky na podzim minulého roku, když se v londýnském West Endu odehrála premiéra avantgardního amerického muzikálu Hair. Od té doby se stále více hvězd nestydatě svléká. Nikomu to nevaří - celá záležitost je přecházena šklebky, každý to považuje za dobrou legraci, dokonce... dokud to neudělají Beatles !!! Potom se sstává celý svět, nebesa se hrouť, rostávají polární ledovce a žurnalisté z Fleet Streetu dostávají materiál o další indiscretnosti Beatles pro své stránky svých časopisů. A teď je nám jasné, kde jsme se opravdu ocitli, jeden z Beatles je doslova ukřižován veřejným míněním. Obrázek Paul McCartneyho, nad nímž veřejnost dlouho vyklíkvala, byl pořízen v koupaci vaně jeho přítelkyní, uměleckou fotografkou Lindou Eastmanovou /v minulých dnech se Paul s touto dívkou oženil/. Fotografie vůbec nikoho neprostránuje až na to, že Paulovy vlasy jsou na veřejnosti příliš známy. To je vše. Bezvýznamné, řeknete si. A my s vámi souhlasíme - opravdu to nestojí za ten povyk. Je samozřejmě mnohem jasnější, proč bylo tolik varuchu kolem známých nudistických fotek Johna Lennona a japonky Yoko Ono. John nejprve hodlal nahrát desku s Yoko a být její producentem. Domníval se, že nejlepší fotografií na obálku bude nahotina. To bylo v době, kdy se ještě oba pořádně nestarali. Když se ale začali častěji stýkat a rozhodli se desku točit společně, bylo přirozené, že se na obálce objevili nazí oba. Dvojici vyfotografoval Lennon sám. Jedna z fotografií ukazuje Johna a Yoko sedadu /to je pro zadní stranu LP/ a titulní strana je věnována pohledu zepředu. Fotografie nejsou RETUŠOVÁNY, nic není přitvarováno, nikde není fíkově list. Jen stěží se tedy divíme, že album, nazvané Two Virgins /Dvě panny/zahrnující hudbu s filmem, v němž hraje John a který Yoko natočila, se okamžitě dostalo do potíží. Distributoři Apple odmítli desku rozšiřovat. Společnost Track Records nabídla, že bude desku prodávat svou obchodní síť Polydorem, ale ten později rovněž odmítl. Nakonec se deska prodávala prakticky "na kolečká" - pouze na písemné objednávky. Johnova reakce na celý ten sirkus byla typicky beatlesovská: "Jsem si jist, že vše-

chno časem umlkne. Příklad rok už o tom nebude nikdo vědět - vždyť právě tolik vzruchu bylo kolem minisukní. Když lidé nadávají na Yoko a na mne, víme, že jsou setišení předsudky a proto nám to moc nevadí..."

J. Havelka + M. Skalka
Pop MusicExpress - 6/1969

BEATLES ----- BEATLES

Kdyby John Lennon nežil tam, co Paul McCartney, Beatles by možná ani neexistovali. Kdyby George Harrison nechodil do školy s Paulem McCartneym, založil by si třeba vlastní skupinu a byl mnohem lepší. Kdyby Ringo Starr odmítl oholit vousy na své bradě, svět by se možná ani nedozvěděl, že v Liverpoolu jsou kluci, kteří si říkají Beatles.

"Kdyby to bylo špatně dopadlo, asi bychom zapadli někde v Londýně do klubu a hustě nadávali," říká John.

Ale John se znal s Paulem, Paul se zase znal s Georgem, dokonce jej učil první akordy na kytaru. Ale to už bylo dávno. John s Paulem hráli ve skupině, která neustále měnila své jméno i složení a pod různými pitomými názvy, jako třeba Beat Boys nebo Quarrymen hráli na školních sedánkách a příležitostně i v těch nejsačousenějších Liverpoolských pubech. V roce 1960 se k nim přidal spolužák Stuart Sutcliffe, začali si říkat Beatles, odložili valchym, banja a vozembouchy, zakoupili nejlacnější elektrické kytary, přibrali bubeníka Pete Besta a odjeli do Hamburku hrát do adoptované stodoly - kina s honosným názvem Kaiserkeller. Stuart je opustil a rozhodl se, že se usadí v Hamburku a Beatles zase museli opustit německé výsostné území - oficiálně proto, že Georgemu Auslândpolizei odmítla prodloužit pracovní povolení kvůli jeho neplnoletosti /bylo mu tehdy 17/. Povídá se, že kino bylo zapáleno majiteli přímo nad hlavou, aniž by byl vyšetřen pachatel.

A tak se tedy Cavern Club v Liverpoolu se zápachem mokvajících zmražených brambor a párou vyatupující z kuchyně stal místem, které pomohlo Beatles k větší popularitě. V létě odjeli znovu do Hamburku, tentokrát do klubu Top Ten, doprovázen zpěváka Tony Sheridanem. S ním natočili také první desku, ale daleko důležitější bylo, že se začali česat jako máničky, nebo chcete-li jako "bítlaáci" a tak zavedli módu, která ještě dnes přivádí spousty rodičů po celém světě na pokraj šílenství. Po návratu do Liverpoolu se stali natolik populární, že vyhráli anketu časopisu Merseybeat a jejich lokální obliba byla naprosto bez konkurence.

Beatles ale stále ještě nevydali v Anglii ani jednu desku. A tak se stávalo, že za jistým mladým mužem,

prodávajícím desky v otcově obchodu se smíšeným elektro-
sbožím, chodili lidé a chtěli nahrávky z Beatlesu on jim
nemohl posloužit, v životě ani jméno skupiny neslyšel/
podle hesla "náš zákazník - náš pán" a také vzhledem
k tomu, že viděl příležitost, sestoupil Brian Epstein
k Beatles jako deus ex machina v antickém divadle, ob-
lékl je, učesal, nakrmil a poslal je znovu do Hambur-
ku, do už tehdy špičkového Starolubu. A sám mezitím
inzeroval v novinách a obcházel s nahrávkami gramofono-
vé firmy, kde jej však systematicky vykazovali do pat-
řičných míst.

Teprve u společnosti BMI narazil na člověka s dobrým
nosem, který snad pro Beatles udělal víc, než Beatles
sami: George Martina, tmuňho nahrávacího režiséra, či
jak se říká, producenta. Ve studiu Beatles poprvé pozna-
li, jaké to je, když člověk rozumí noty. A George Marti-
novi, který naprosto nepochyboval o konečném výsledku,
to dalo spoustu práce, než poněkud samostatné "přírodní"
talenty poupravil do studijní "Pozor - hotovo - jedem"
formy. Nakonec se mu to podařilo. V roce 1962 se obje-
vuje SP Love Me Do + P.S. I Love You na 17. místě Top
20. První úspěch - o Beatles se začíná mluvit jako o na-
dějích. Všechny další singly pak dělají pravidelně takou-
vou díru do světa, že se jen potichu díváme, jak to že
se ještě svět nerozplynul. První LP - Please Please Me -
se prodává jako ž. nic jiného, druhé with the Beatles
je trhákem ještě před vydáním. Ale to je vlastně už
příliš známé.

Dáváté revoluce:

Ob-la-di, Ob-la-da, life goes on, život pokračuje. Jak
ten život pokračuje! Double album, poslední velkododáv-
ka nových píniček. Jak říká Tony Palmer v londýnském
Observeru: "Jestliže ještě někdo mohl pochybovat, že Le-
nnon a Mc Cartney jsou největší skladačské od dob Schu-
berta /!!!/, při poslechu tohoto nového dvojalba by měly
zmizet poslední stopy kulturního anabství a buržoazních
předauků v záplavě radostného muzifikování, které jen
ignorant a hluchý neuslyší..."

Nakonec vás nezbude, než vatát a aplaudovat. Ať už je
víš vkus, co se týče pop-music, jakýkoliv, budete spo-
kojeni. Myslíte-li si, že pop rovná se Engelbert Humpe-
rdinck, Beatles to dělají líp - bez sentimentu, ale
s nadšením. Myslíte-li si, že pop - to je rock'n'roll,
Beatles to dělají líp, ale nekonečně motivěji. Jestli
za pop považujete rákos, otupující mysl, Beatles to dě-
lají líp! Hučebně formují své představy tak vzdálené,
že je ti ostatní ani nezahlednou. Potíž je asi v tom,
že se nedá přesně určit, jestli to Beatles opravdu dě-
lají líp, jak tvrdí Tony Palmer, nebo jestli si z toho
dělají legraci. Kdybychom se na to zeptali Johna nebo
Paula, asi by také nevěděli. Nejpravděpodobnější tedy
je, že si dělají legraci především z nás, kteří jejich
desky posloucháme. - Celá tato záležitost se dost ry-
chle oposlouchá. Zatímco k některým starým věcem se ne-
ustále vracíme, takové Ob-La-Di už nemůžeme vysledit.
Beatles už určitě vydali lepší alba i Dvojitá LP deska,

nazvaná jednoduše Beatles, však dobře prezentuje fakt, jak se Beatles postupem času změnili.

My ale máme Beatles pořád rádi !
Je fantastické, jak někdo může donutit své fans, aby jej sledovali po spleťtých cestách hudebního vývoje. Beatles se to podařilo? donutili nás, abychom je yeah-yeah milovali, dokud zpívali yeah-yeah, abychom je há-hó milovali, když si s námi hraji na sovy mezi větvení všelijaké indické hudby a jedenaštyřicetičluných orchestrů, a nesmyslných zvukových kolísání a pseudoblues. Tahají nás za nos a my se necháme a ještě jsme rádi, že máme někoho, kdy by nás za ten nos tahal. A dáváme jim přednost před těmi, kteří nám zjevně dávají najevo, že půjdou tam, kam my budeme chtít aby šli. Nejspíš jsme moc líní na to, abychom sami někoho za nosa tahali .

Z l o m :

" Byli jsme bohatý a slavný a tak nám to začalo všechno lézt na mozek. Tak jsme si řekli, že to zarazíme - a trvalo nám 2 roky, než jsme se dostali z toho prázdna," říká John.

V r. 1966 přestali Beatles s veřejnými vystoupeními: v květnu je viděli naposled jejich fanoušci v Anglii, v červenci v Německu /Bravé - Blitztournee/ a v srpnu v Americe, v Los Angeles. Konec beatlemanie, už žádní teenageři, přenocující ve frontě před pokladnou, už žádné dívky, pronásledující je na každém myslitelném místě v každou nemyslitelnou hodinu, chtějící držet Ringa za nos nebo žádající Johnův rozvod. Sbohem, reflektory přeplněných místních hal a obřích stadiónů, sbohem, řídicí publikum !

Když aružili sami sebe jako jevištní modly, měli na sebou zhruba deset úspěšných singlů, šest LP, 2 celovečerní filmy, spoustu televizních vystoupení a byli známí po celém světě. A před sebou spoustu práce. Na podzim 1966 vychází LP Revolver. Album, které spolu s předchozím LP Rubber Soul znamená obrát v hudebním vývoji Beatles / už se na něm objevily lesní rohy a sitar/.

V únoru 1967 vychází pak singl Penny Lane + Strawberry Fields Forever, který šokuje drtivou většinu lidí. I mezi fanoušky je přijat s kolísáním - byl to po dlouhé době první singl, který se nedostal na 1. místo v Hit Parade. 1. června 1967 byla vydána LP Sgt. Pepper's Lonely Club Heart Band: to je nejlepší LP, které doposud Beatles udělali. O seržantovi Běanskovi se nemá cenu rozepisovat, je to deska notoricky známá a po právu. Předchozí /ale i následující/ alba byla souborem písniček, tu horších, tu lepších, ale Sgt Pepper's, to je ucelené album. Tak jako Rolling Stones vyrobili jen jednou Aftermath, Byrds Notorious Byrd Brothers, who Who Sell Out, Small Faces On the Outside, The Who, Mothers In Invention were Only In It For the Money, John Mayall Blues From Laurel Canyon, Paul Butterfield East West, Al Kooper Projections, tak i Beatles udělali jen jednoho seržanta Peppera a jen stěží se jim podaří kdy vytvořit lepší album.

27. června pak přišel TV pořad World, Live vysílání z celého světa: každá země si měla vybrat, co by jí nejlépe reprezentovalo - a co by mohlo Anglii lépe reprezentovat, než Beatles? Beatles natočili během vysílání novou písničku All You Need Is Love - přímo z velkého mejdanu, na který pozvali mezi jinými také Steve Marriotta a Micka Jaggera, P. Mo Cartney dirigoval dvanáctičlenný smyčcový orchestr a deska, na druhé straně se skládala Baby Youre A Richmann, se stala snad nejdůležitější nahrávkou Beatles. Další desky Beatles pak šly rychle za sebou - všechny vydané singly se pak dostaly na první místo v žebříčku, stejně jako dvojité album na první místo mezi nejprodávnějšími dlouhohrajícími deskami.

P o d n í k á n í :

Nebylo vždy nachlup stejné mezi Beatles. Už jen v jejich příjmech jsou dost velké rozdíly: John a Paul vydělávají daleko více, protože více komponují. Ale v tomto směru na tom byl nejlépe Brian Epstein - smolova, kterou s Beatles podepsal, mu zaručovala 23% všech čistých zisků. Epstein mohl za tyto peníze investovat do otcových NEMS enterprises i angažovat další zpěváky. Mohl si také dovolit říct, jak se mu zacházelo. Mohl odjet na celý zbytek života na Havaj nebo si koupit koloniální sídlo v Indii. Byl to tedy po všech stránkách "mladý úspěšný muž" a i Beatles se s ním nakonec sžili a už na něj neklíčeli, aby si počítal svoje procenta a jich si nevšímal. Proto byli všichni velmi překvapeni, když byl jednoho dne v srpnu 1967 nalezen ve svém londýnském bytě mrtev. Poblíž více prášků na spaní, než bylo jeho zvykem. Dodnes se neví přesně, jestli to byla sebevražda, jak se povíдалo, nebo jen "nešťastná náhoda", jak zněla oficiální správa.

Všichni Beatles bez výjimky byli Epsteinovou smrtí otřeseni. Najednou se jim ukázal život z té druhé, horší strany. Rozhodli se, že nepřijmou žádného jiného manažera a budou si svoje finanční záležitosti řídit sami.

A pak začali investovat: Založili gramofonovou firmu Apple, jejímž šéfem je Američan Ron Kass, tiskovým mluvčím firmy se stal Derek Taylor, který tiskového agenta pro Beatles dělal již dlouhou dobu /nejdříve v Anglii a potom pomáhal udržovat jejich popularitu ve státech, zároveň se staral i o další, např. o Byrda/, jako personální šéf pracuje u Apple Peter Asher, známý jako zpěvák a duo Peter and Gordon, jinak také bratr dlouholeté Paulovy přítelkyně Jane Asherové. Paul se s Jane rozešel /neví se proč/ loni v létě: úspěšný singl Hey Jude - to prý byla poslední výzva k usmíření /tak se to alespoň vykládalo/- Jude nepřišla a tak se Paul, jako poslední s Beatles oženil letos v březnu se svou novou přítelkyní, americkou fotografkou Lindou Eastmanovou.

Paul měl také lví podíl při prosazování Apple - objevil zpěvačku Mary Hopkin, angažoval ji pro Apple a stal se jejím producentem. Kdo by neznal *Those Were the Days*, která se v jejím podání na podzim minulého roku rozlétla světem a vytlačila dokonce *Hey Jude* ze špičky Top 20. Lepší reklamu si nová společnost ani nemohla přát. Přesto ale ze správ z tisku vyplývá, že Apple byla pasivní a Beatles museli doplácet z vlastní kasy.

To jim ale vůbec nebrání v tom, aby se nerozhodli podniknout invazi na americký gramofonový trh: Štáb Apple se má usídlit v Los Angeles a Peter Asher už angažuje americké interprety. "Chceme se usadit v USA stejně tak, jako se americké gramofonové firmy uhnízdují v Evropě. Naše americká společnost nebude jen filiálkou té evropské, ale samostatnou gramofonovou a nakladatelskou firmou, plně zapojenou do amerického trhu a jedoucí americkým stylem," říká Američan Michael O'Connor, jemuž bylo svěřeno vedení americké Apple.

John a Yoko:

"Jsem opravdu janek z toho, jak se lidé můžou tak pohláznit, když vidí dva, co se mají opravdu rádi," komentuje John Lennon všechny pomluvy a ušmívá se přitom na svou novomanželku, japonskou filmačku Yoko Ono. Beatles odjeli začátkem roku 1968 do Indie ke známému jogínovi Maharishi Maheshovi, aby se v jeho luxusním horském středisku v Himalájích přiučili něco transcendentální meditace. A tam John poznal svou budoucí druhou ženu. Rozhodl se, že ji získá pro Apple, protože Yoko nedělala jen experimentální filmy, ale také experimentální hudbu. Na podzim 68 skutečně začala natáčet dlouhohrající desku /John dělal původně producenta, ale dokončili ji spolu/. První velký zájem bulvárních plátek vzbudila jejich podzimní společná aféra s omamnými drogami a pak přišel ten velký mumraj kolem obalu jejich LP *Two Virgins*. Byla vydána Apple, ale deska sama je na můj vkus příliš experimentální. Na obalu byli na přední straně John a Yoko zepředu a na zadní straně zezadu úplně nazí. Obaly musely být částečně staženy z oběhu, v USA jich bylo 30 tisíc zsbaveno na letišti v New Yorku, přestože byli přebaleny ještě jedním obalem z hnědého papíru. A tisk psal a psal a psal, epš ale nadával, než seriózně informoval.

John a Yoko se na jaře konečně vzali /jakmile první žena Cynthia povolila Johnovi rozvod/ a vůbec jim nevadí, že na ně lidé nadávají a snaží se je rozdělit. "Vždycky existoval někdo, kdo chtěl rozeštvat Beatles. Pak ale všichni víčeli, že to nemá cenu a nechali to být. Teď mají zase něco, kde se můžou vydovádět. Ale ono je to časem taky přejde." John prohodil tato moudrá slova v Amsterodamu v posteli s Yoko, kde 14 dní stávkovali v nejlepším pokoji tanečního Hiltonu /20 liber za noc/ pod velkým plakátem *MIR VLASŮM, MIR POSTELÍ*! John a Yoko připravují druhou dlouhohrající desku. Má vyjít na podzim na nové filiálce Apple.-

Firma s názvem Zappel připravuje desku, která se má jmenovat Wedding Album. Jedna strana má být ze studia, mají na ní být též 2 minuty ticha /"Na ty si vyhradíme autorská práva," směje se John/ a druhá strana z koncertu, který dávali studentům v Oxfordu. John byl vědecky trochu výraznější postava, než ostatní Beatles. I když často a rád přiznával, že se v kultuře /na rozdíl od Paula/ vůbec nevyzná. Přesto vydal 2 knížky povídek, In His Own, Write /Písání, vyšle v ukázkách jednak v překladěch Luboše Trávníčka v Poplachu kolem Beatles manželů Černých, jednak v klasickém světě v překladu Angličana Pynsenta/ a Spaniard in Works /ukázka vyšle ve slovenské Revui světové literatury č. 3/67/. Obě knihy John doprovázel vlastními kresbami. Hrál také jednu z hlavních rolí ve filmu How I Won the War /Jak jsem vyhrál válku/, ale kritika tvrdila, že jako Beatle je John daleko lepší, než filmový herec. Teď tedy bude s Yoko a s kameramanem Nickem Knowlesem dělat přece jen filmy - pro Apple Films, i když většinu z nich asi normální divák nikdy neuvidí...

F i l m :

Beatles nikdy nestáli stranou filmu. Už jejich první filmy - A Hard Day's Night a Help! natočil režisér Richard Lester. Dá se říci, že úspěšné - oba filmy přinesly sympatickou dávku humoru a Perný den nám přiblížil beatlemánii. Nejcennější na hereckých výkonech Beatles bylo to, že se nesnažili hrát si na něco jiného, než sami jsou. Byli nádherně přirození a jejich vtipy s špílce se do děje bezky hodily.

Třetí film se měl natáčet už v r. 1966, pak v r. 1967 a nakonec byl začleněn do plánu pro tento rok. Viskový mluvčí Derek Taylor prohlásil, že práce na filmu mají proběhnout i v létě a na podzim by už měla přijít do prodeje dlouhohrající deska s písní filmu. Jinak si ale Beatles drží všechny informace pod pokličkou, aby něco náhodou naproniklo na veřejnost.

V televizi se Beatles objevovali v posledních letech méně často, než v r. 1963-66. Zato k vánocům 1967 připravili svým fans krásné překvapení - show Magician Mystery Tour se 6 novými písničkami, které pak vyšly na 2 EP deskách jako příloha knížečky s fotografiemi z filmu. Ty skladby prý byly také lepší, než celá show, jak tvrdila kritika.

I jednotliví Beatles mají s filmem co společného. John natáčí filmy - kroniky s Yoko Ono, sám dobrácký Ringo se pomalu stává filmovou hvězdou, stělnal postavu mexického zbraňáka ve filmové verzi amerického bestselleru Candy, kde hrál spolu s M. Burtonem a Ch. Aznavourem a nedávno dokončil natáčení filmu Magic Christian a Peterem Sellersem.

Ani George Harrison nezdáral stranou filmového dění - komponoval hudbu k filmu Wonderwall a ta

vyšla koncem loňského roku na Apple na LP Wonderwall, Music By G. Harrison. George se už dlouho zabývá indickou filosofií /jako jediný vydržel loňské školení u Maharishi Maheše až do konce/ a indickou hudbou. Nechal se dokonce školit u Ravi Shankara ve hře na sitar a sitar dokonce uplatnil i na této LP. Deska se ale ládem moc nelíbila. Po pravdě - existuje celá řada nahrávek od Beatles, kde George hraje na sitar: Norwegian Wood, She Said, Within You Within Me nebo The Inner Light, ale ty já jsem se vždycky snažil přeskakovat a s vděkem jsem kvitoval, že na Double Album nebyla žádná sitarová skladba.

Žlutá ponorka:

"Tento film je největším kresleným filmem naší generace, našeho století," tak jej přijali američtí kritici.

Kdyby se m n e někdo ptal, jaký je můj největší zážitek ve spojitosti s Beatles, řeknu bez rozmyšlení, že je to film Yellow Submarine., kreslený a animovaný Heinzem Edelmannem, Němcem asimilovaným v Anglii. Edelmann se nechal inspirovat písníčkami Beatles /hlavně LP Sgt Pepper's/ a na základě jeho kresbiček vznikl pak film, " jehož děj se odehrává v hudbynilovné zemičce Pepperland, umístěné kdeasi na dně moře. Roztačená květinová zem je zákeřně přepadena Modrými Špatnáky, kteří zlikvidují hudbu a barvy za pomoci různých monster a zřodiček, jako třeba Chňapavých Purpurových Turků nebo Motýláků Dupáků nebo Jabkáčů Kamenáčů, co každého, kdo se jen pohne, odbovnají tím, že ho basí metrákovou renatou královskou přes hlavu. Jenom starý námořník Fred uteče ve žluté ponorce a dojede do Liverpoolu a přiměje Beatles, aby jeli s ním na pomoc Pepperlandu a tak se cestuje zpátky a musí se projet sedmerem moří a Beatles jsou najednou malí a pak zase staří anebo je všechno vyseje Vysavačňý muž a pak proskákají otvory v Moři dír a jsou v Pepperlandu a honí je Špatnácké tryskový Stíhací pěst a při tom na ně škodolibě pomrkává a pak musejí ukrást nástráje /samozřejmě hudební, jaké jiné by mohly zloduchy obrátit na útěk/ a zahrají All You Need Is Love a Špatnáci utíkají, ale nakonec je dohání kouzlo a začnou barevnět a obrástat květinami a vrátí se zpátky do Pepperlandu aby spolu s jeho obyvateli žili navždy v míru a v bratrství..."

Celá jedenapůlhodinová podívaná se rozvíjí před vašimi očima v kaleidoskop nejfantastičtějších tvarů, obrazů a barev, hlavně barev, protože Edelmann jako první objevil, že v kresleném filmu nejen Mickeymouse může mrkat očima a stříhat ušima, ale že se každá barva dá plynule měnit v její pravý opak. A tak sedíte a jste napnuti, ne jak se bude dál vyvíjet děj, ale co si Edelmann ještě dokáže vymyslet. Beatles sami film namluvili a je v něm přes tucet písniček, z toho 4 nové /ty 4 spolu s Yellow Subma-

rine a All You Need Is Love a Martinovými instrumen-
tálkami vyšly také na LP Yellow Submarine/. Jedna z
těch nových se jmenuje All Together Now a je to
nejkrásnější písnička, jakou jsem kdy od Beatles
slyšel.

Kvĕtinové dary s e s ď í k y o d m ě t a j í :

ať tohle dočtete, budete nadávat. Třeba za to, že
jsem nenačítal na věci, na které zrovna VY nadává-
te. Nebo že jsem nadával na věci, na který VY nena-
dáváte. Nebo že jsem zapomněl poznamenat, že Beatles
se chystají uspořádat po skoro 3 letech první živé
vystoupení a natočit na něm svoje první "live" al-
bum, na kterém má být asi 9 věcí s Paulem, tři s Joh-
nem a zbytek s Georgem a Ringem. A že už to měli
natáčet 18. února a pak přesunuli termín na neur-
čito. Nebo že si na singl Get Back + Don't Let My
Down pozvali amerického varhaníka Billy Prestona,
a když vlastně nikdo neví, proč.

Šdybych byl mluvil s Beatles, mohl to být o něco
lepší článek. Ale Beatles jsou ti nejnezapomenutel-
nější lidé, které jsem nikdy nepotkal.

Luboš Turek

Pop Music Expres - 7,8 /1969

X X X X X

A k t u a l i t y M e l o d i e - 8.15 /1969

Současná produkce gramofonových desek, to nejsou
odaleka jen tituly z Hit Parade a tak už ani nepře-
kvapí, že holandská společnost Negram vydává desku
s výmluvným názvem Jsem homosexuál, natočenou pod-
le stejnojmenné knihy Henryho Thomase. Spíše udiví,
že v téže zemi je na indexu všech rozhlasových sta-
nic Balada o Johnovi a Yoko skupiny Beatles, neboť
se v ní hovoří o Kristu. Také mnohé americké stani-
ce vynechávají při přehrávce posledního singlu Beat-
les alespon jednu "neblahou" sloku. John Lennon na
tuto cenzuru reagoval při svém sedmičlenním "bed -
in pro mír" v montrealském Queen M Elizabeth Ho-
telu, kde ho samozřejmě provázela Yoko Ono: "Musí
být nenávidět, za čím Kristus stál iJediným mí-
stem, kde mohou slyšet jeho jméno, je kostel". Do
těhož hotelu si John Lennon nechal přivést aparatu-
ru společnosti Capitol, vpustil dovnitř asi 50
ranku čekajících fanoušků a v tomto prostředí nato-
čil písně Give Peace a Chance /Dejte míru šanci/
a Pamatujte na lásku, které možná vyjdou jako nový
singl Beatles...

SMĚLE DO DALŠÍCH OBCHODŮ A AFÉR...

Chudák Lennon, co se jen nalopotí, aby ty lidi už konečně našel tak, že mu už dají pokoj a uvrhnou jej do všeobecného opovržení a zapomnění. Rozvod, "přírodní" fotografie s japonskou přítelkyní /a nyní manželkou/ Yoko Ono, veřejně vyhlášené užívání drogy, neuctivé výroky o konkoliv - a Lennon si sřejmě s hrůzou uvědomuje, že Beatles je doveleno cokoliv. Lidé se jich nezlekou, naopak, obrat jejich desek stoupá a za úřední rok 1968 vydělali Lennon a Mc Cartney jen na autorských právech svých písní 911 000 liber šterlinků, tedy o 111 000 liber víc, než před rokem. Jen ze Spojených států, od společnosti Capitol, dostanou za čtvrtletní prodej svých posledních desek - Hey Jude a LP Beatles - 2 500 000 dolarů, které jen hravě uhradí investice, které Beatles vložili do své gramofonové společnosti Apple, otevřené loni v dubnu. Za domovní blok pro úřední místnosti firmy v Londýně totiž zaplatili 1 250 000 dolarů a 500 000 dolarů je stále vybavení studie. Tím ovšem ještě nejsou investice a konce - Beatles už totiž hledají podobné pracoviště v Los Angeles /asi pro 6 zaměstnaných osob/ a rezidenci, kde by trávili asi polovinu každého roku. Do Ameriku už také odcestoval obchodní producent firmy Peter Asher /dříve polovina známého dua Peter and Gordon/, který bude po 2 měsíce studovat americkou scénu a hledat pro Apple nové talenty. Po prvních nahrávkách /včetně LP/ a Beatles, Mary Hopkin, Jackie Lomaxem, americkým folkeingerem James Taylorem, Modern Jazz Quartetem a skupinou Iveye, přijde nyní na řadu i nahrávka newyorsk. tria Mortimer a poměrně laciné LP s mluveným slovem, na němž se mají představit takové osobnosti, jako je studentský vůdce Daniel Cohn-Bendit a Pablo Picasso. Chystá se také "follow-up" k LP Two Virgins s J. Lennonem a Yoko Ono, přínášející smát elektronických zvuků a pověstný obal, motivovaný citátem z Bible: "A byli oba nazi, muž i žena jeho, a nestyděli se před sebou..." Deska se nachází v amerických žebříčcích a to i přesto /nebo právě proto ?/, že je v některých amerických státech horlivě zabavována, i když společnost Tetragrammaton balí obal do hnědého toaletního papíru.

Ačkoliv Apple, sídlící v Saville Row, kam se po válce stahovali nejlepší londýnští krejčí, má i své nakladatelství, může v nich vydávat jen Harrisonovy a Starrovy skledby. Protože Lennon a Mc Cartney jsou až do r. 1973 připoutáni kontraktem k nakladatelství Northern Songs.

Hodně se teď hovoří o veřejném vystoupení Beatles /i když např. odmítli čtyřmilionovou nabídku na 4 koncerty v USA/, které by bylo jejich prvním od srpna 1968 /San Francisco/, o nové LP, která už je prý natočena a bude obsahovat písně pro jejich TV pořad.

Hovoří se i o Ringově roli ve filmu Candy /o Ringo-
vi kritika prohlašuje, že je lepším hercem, než John/
a Harrisonově účasti v prvním filmu Raviho Shankara
a o tom, že John je vegetarián, o poslední LP z ani-
movaného filmu Yellow Submarine, která pro Beatles
znamená 14. zlatou LP v USA, o novém filmu, pro nějž
bude psát hudbu George /podobně jako v případě v Ca-
nnes uvedeného Wonderwallu/ i o tom, že Paul odmítl
v New Yorku žádost, aby hovořil k Black Power a od-
ůvodněním, že se necítí být reprezentantem bílých
lidí. Přesto však snad největší pozornost vzbudila
svatba Paul Mc Cartneyho /loni v červenci se roze-
šel s Jane Asher/ a o rék starší newyorskou fotogra-
fku Lindou Eastmannovou, rozvedenou a matkou šesti-
leté holčičky. Paul poznal Lindu na tiskové konfe-
renci. Ona na něj zavakala aparátem a stali se přá-
teli. Zpráva o nové romanci se roznese tehdy, když
Paul v Lindině bytě a v její nepřítomnosti odpové-
děl na telefonický hovor.

Největší pozornost však zřejmě budí filmové expe-
rimenty Yoko Ono, která už před několika lety nato-
čila film, v němž se na plátně nestřídá nic, než ho-
lá lidská zadnice. Tentokrát Ono experimentuje ve
filmu No. 5, který po 32 minuty ukazuje Lennonovu
tvář, natočenou zvláštní kamerou, která zachycuje
30 000 snímků za minutu. Film je však promítán nor-
mální rychlostí a jeho součástí je i publikum, které
má bruchet, zpívat a pískat. Lennon, jehož klapky u
piana jsou natřeny různými barvami /"každý tón před-
stavuje barvu"/ vydal svou novou knihu The Lennon
Play a jeho prvotině In His Own Write se už dostalo
divadelní adaptace v londýnském Old Vicu.

Slyšel jsem, že zprávy o tom, že Lennon se porval
s Harrisonem, nemusí být pravdivé. Zato však má
John na svědomí jiný happening, když totiž v lon-
dýnském procinci vylezl s Yoko Ono na scénu v londýns-
kém ctihodném Royal Albert Hall, aby za doprovodu
třinácti šokovali diváky tak, že se jakási dívka v
sále svlékla a dva muži ji následovali. Hoch na
sám dívky pak na policii vypověděl: "Dělala to, i
já, ale nikdy ne veřejně..."

Avšak málo platné, právě jsem si znovu /po koliká-
té už ?/ doposlechl nové písně z LP Yellow Submarine
a musím znovu opakovat: MÁM VÁS RÁD - a proto směle
do dalších obchodů a afér ! Ale hlavně do muziky !

BEATLES VČERA A DNES

Snali se už od dětství. Uchodili spolu v Liverpoolu do školy a po vyučování se scházeli a hráli. Z prvních úspor si koupili kytary. Trochu hudebních znalostí měl jen John, který se už předtím učil na trubku. Na bici s nimi tehdy hrál Pette Best - toho znali také ze školy. Vystupovali, kde se dalo - bez honoráře. Často měnili název, aby se zdálo, že jde o novou skupinu. Až později zůstali u názvu The Silver Beatles. Stříbrní brouci.

Ve roce dostali angažmá ve známém podniku Jeekyni Club. To bylo v r. 1960. První vystoupení skončilo nezdarem. Hosté byli zvyklí na tiše se línoucí tóny blues a slow foxu a najednou přišli kluci s elektrickými kytarami a s bubeníkem, jehož paličky nic nešetřily. Druhý den však přišli příznivci rock'n'rollu a bylo vyhráno. První zájezd do zahraničí - Star Club v Hamburku. Úspěch. O něco později natočili v Hamburku první desku. Náklad nebyl velký, přesto se několik desek dostalo do Anglie a mladí lidé měli zájem.

A hlavně měl zájem Brian Epstein, zástupce gramofonové firmy North End + Stores v Londýně a Liverpoolu. Když zákazníci žádali v jeho obchodě desky My Bonnie /o které Epstein neměl celkem ponětí/, rozhodl se, že navštíví "hnízdo" skupiny, které desku nahrála - Kavernu. "Bylo tam tma, dusno, ohlušující kravál. Nastoupili Beatles. Nebyli příliš upravení ani čistí. Při hraní kouřili, jedli a mluvili, obraceli se zády k obecenstvu a směli se vlastním vtipům." Epstein neznal skladence jmény, ale nemohl odtrhnout oči od Johna, který nejvíce skákal. "Zdálo se mi, že John je nejvíce vzrušen. Všichni vyzařovali jakýsi osobní magnetismus."

Epstein koupil 200 desek "My Bonnie" a nabídl Beatles, že se stane jejich managerem. A s panem Epsteinem, který byl geniálním obchodníkem a znalcem, to Brouci definitivně vyhráli. Od onoho 3. prosince 1962 začíná cesta ke slávě a bohatství už "kompletních" Beatles, kteří P. Besta vyměnili za bubeníka Ringa Starra. V r. 1966 jsou přájeti a vyznamenáni anglickou královnou, vystupují v pařížské Olympii. Zájezd do USA se už koná za početné asistence policie, která Brouky chrání před statisíčovými davy vášnivých obdivovatelů.

Beatles měli úspěch i ve filmu. Perný den a Pomoc, v němž hráli, jsme viděli i u nás. Za největší úspěch v oblasti pop-music oslnila kritika anglického listu Times dlouhohrající desku s podivným názvem Sgt. Peppers Lonely Club Heart Band - tedy Klub osamělých srdcí seržanta Pepře. Vyдали také sérii skladeb Kouzelná magie této cesty, doplněnou vtipným textem a ilustracemi pro děti. Napsali i scénář ke kreslenému filmu Žlutá ponorka, kde naši 4 hrdinové zápasí se světem zla a násilí.

Úspěch Beatles přinutil i některé známé hudebníky vážné hudby vážně se zamyslet nad výboji pop-music. Skla-

detel a dirigent Leonard Bernstein /autor známého muzikálu West Side Story/ upravil jednu z jejich skladeb na symfonickou suitu. Prohlásil, že tvorba Beatles je zajímavější, než většina současné vážné hudby.

Beatles mají vlastní gramofonovou společnost nazvanou Apple, kde dávají příležitost mladým talentům. Jejich nejnovějším objevem je sedmáctilétá blondýnka z Walesu - Mary Hopkinová. Písníčka Those Were the Days kterou nedávno vydali v jejím podání jako novinku, získala 1. místo v anglické hitparádě.

Mary objevil Mc Cartney úplnou náhodou - je upřímná, stydlivá a půvabná. Docela obyčejná dívka, která se dostala do bláznivého světa pop-music. "Proč mám úspěch? Myslím, že důvodem je moje jednoduchost. Přirozený hlas, to, se teď publikum nejvíce líbí. Chtěla bych být hvězdou, ale ne takovou jako Sandie Shaw nebo Dusty Springfieldová, protože pak bych to nebyla já."

Je sedm let "nepřetržitě slávy a drobných skandálů" se Beatles v mnohém změnili. Dva roky se už neobjevili na veřejném koncertě, ani v soukromí se příliš nesetkávají, ale láska k hudbě a touha dělat ji co nejlépe, trvá. A mladé publikum zůstalo věrné.

Sedmíčka - č. 34/1969

KDO NEVŠÍÍ, A Ť ...

Do Prahy přijede jeden ze čtveřice Beatles - John Lennon. Na první pohled zní tato zpráva skutečně nepravděpodobně, ale rozhlásil ji osobně Karel Gott. Lennon v únoru zavítal do Londýna, dojednal si natáčení pro britskou televizi a připravil vydání svých prvních anglických gramofonových desek. Přá této příležitosti také navštívil Beatlesovskou společnost Apple. A právě v této budově se sešel s Johnem Lennonem. Lennonova cestovatelská vášně je všeobecně známá a protože o ní K. Gott věděl, pozval Johna do Prahy. Lennon pozvání přijal a prohlásil, že by našemu obecenstvu velice rád zazpíval. Vezme prý s sebou svoji manželku Yoko Ono a desetičlenou kapelu Plastic Ono Band. Ale... ano, v této chvíli přišla řeč na finanční stránku věci. Lennon by prý zazpíval buď za honorář, nebo zadarmo. V případě, že budeme chtít vystoupení zadarmo, musí vědět, na jaké účely bude výtěžek z koncertu použit. K. Gott o rozmluvě s Lennonem informoval pracovníky Pragokonzertu a navrhl jim, aby byly finanční prostředky věnovány na SOS vesničky. Muži z Pragokonzertu souhlasili a Johnu Lennonovi už napsali... A tak věřme, že do Prahy on, Yoko Ono i Plastic Ono Band skutečně přijedou.

Větrník - č. 9/1969

S BEATLES JE KONEC

Edá se to doopravdy neuvěřitelné, ale je to opravdu tak: příběh s jménem Beatles opravdu končí. Britská hudební skupina, která se provědy stala kouskem hudební historie a která výrazně poznamenala celé moderní dějiny, prostě neexistuje. Rozpadla se.

Už delší dobu se jednotliví členové Beatles uplatňovali "na vlastní pěst" a jako skupina se sblížili pouze v nahrávacích studiích. Prim vedl John Lennon. Jeho jméno zdobilo strany světového tisku nejčastěji. Jednou se více méně bouřlivě debatovalo o jeho výstavě 14 grafických listů, které byly v Anglii zakázány, jindy se čtenáři a filmoví a televizní diváci dožívali o Johnových akcích podporujících mír. Ale nejen to. John vydal a ilustroval dvě knížky povídek, hrál ve filmu, natáčel a natáčí s desetičlenou kapelou Plastic Ono Band...

George Harrison kromě meditování o indické filozofii sledoval produkci skupiny Hare Krishna Temple a Ringo Starr světu ukázal, že má herecké nadání a ve filmech Shady i Magic Christian posbíral dost a dost obdivu i dolarů...

A Paul McCartney? Poslední se oženil, jeho osoba se stala předmětem málem spiritistických úvah, ale jinak žil v ústraní. Objevil sice zpěvačku Mary Hopkin, ovšem sám se nijak aktivně neuplatňoval. A přece to byl právě on, kdo vlastně rozhodl o tom, že je s Beatles konec. Začátkem dubna ohlásil, že ze skupiny vystupuje a že napříště nebude spolupracovat ani autorem. Jako příčinu svého rozhodnutí uvedl, že se vysoce nepřekonatelně osobní, obchodní i umělecké nezhody s vedením firmy Apple. Současně novinářům oznámil, že vydá samostatnou LP, kterou připravil společně se svou manželkou Lindou a kterou nazval McCartney.

Beatles přestali tedy existovat. Zbylo na ně mnoho vzpomínek a téměř 250 miliónů gramofonových desek, rozprodaných ve všech končinách světa. Jejich jméno se stalo pojmem, který znají milióny. Patří k těm několika vyvolaným jménům, na která se nezapomene...

Větrník 8. 11/1969

KDY ZEMŘEL PAUL MCCARTNEY?

Američané mají nový spolek. Louis Yager z university Hofstra se stal prezidentem spolku, který nese název "Ist Paul McCartney Dead Society" - Společnost P. McCartney je mrtev. Pověst o smrti tohoto člena slavného čtyřlístku Beatles je teď poslední módní řádou na Západě... Seriózní týdeník Time dokonce věnoval nedávno celý pověstem, které se často udržují s tím

větší vytrvalostí, čím častěji jsou cementovány. Donesen je prý v Americe rozšířen názor, že Hitler žije v Paraguai nebo v Argentině anebo že John Kennedy přežil atentát.

Podobným způsobem byl pohřben Paul Mc Cartney. Tento nejméně vyšetřební Brouk se skutečně začínal strážet z očí veřejnosti. Je známo, že Beatles se soukromě příliš nestýkají, každý žije svým životem, jenom občas natáčeji společně desky. Pouze John Lennon se objevil před několika týdny v antické říze, zrostlý jako Bedřich Engels znovu coby zpěvák - společně se svou japonskou ženou Yoko Ono - na pódiu na jamessu festivalu v Americe. Paul se oženil a tráví většinu času na chalupě ve Skotsku: na podzim se jim narodilo dítě.

Louis Tager tomu však nevěří. Tvrdí, že to jsou výmysly a že současný Paul Mc Cartney je dvojnák toho původního, který zahynul před třemi lety při autohavárii. Má pro to celou řadu důkazů a to většinou "autentických" - přímo od Beatles. Např. na LP Sgt. Peppers drží na obalu muž na skupinové fotografii za Paulem zdviženou ruku nad jeho hlavou - to je orientální symbol smrti. Na zadní straně téže obálky jsou 4 Beatles vyfotografováni tak, že 3 jsou tváří ke kameře, jeden - Paul, zády k ní. Na obálce dalšího titulu Magical Mystery Tour je jediný Paul v masce černého orla, jehož kostým je také symbolem smrti. Na jiné fotografii má zase Paul na paži pásku se zkratkou G.F.B., což je v londýnské policejní terminologii "officially pronounced dead" - oficiálně prohlášen za mrtvého. Na fotce u posledního alba na LP Abbey Road sděluje 4 Brouci za sebou jako pohřební průvod: jediný a nich je bosý - Paul. A v posedi ještě stojí volkswagen, v němž se prý sabil.

Další důkazy prý poskytly desky. Dr. Henry W. Truyp provedl podle tvrzení časopisu Life elektronický rozbor Paulova hlasu na dvou deskách - na Yesterday, natočené před údajnou Paulovou smrtí a na novější Hey Jude. A skutečně mu na sobagramu vyšly dva podstatně odlišné záznamy, i když na poslech šlo o totožné hlasy. Existuje tedy dvojnák?

Tagerova společnost provedla ještě velice důkladné rozboru dalších písníček, pouštěla si jednotlivé nahrávky jinými rychlostmi, rokládala a skládala stereofonické záznamy a také objevila pozoruhodné věci. Ve skladbě Revolution No. 9 z bílého dvoudeskového alba Beatles, se stále opakuje "number nine, number nine" - číslo 9. Mc Cartney má 9 písmen. A navíc, když se tato skladba pustí pospátku, je slyšet pouliční bouřačku, šluk kolem ní, hlasy volající "vytáhněte mne: zavolejte doktora!" a podobně, samotná Number Nine prý posadu zní jako "Obraťte mě, mrtvý muži..." Na téže desce bylo objeveno jakési kvílení a když si na pustili pospátku, slyšeli zase J. Lennona, jak volá "Paul je mrtev, chybí, chybí, chybí!" Když zase skoušeli hrát skladbu Strawberry Fields Forever rychlost 45 otáček místo 33, slyšeli J. Lennona pro změnu vykřikovat "I buried Paul" - pohřbil jsem

Paula.

Všechna tahle odhalení otřásla světem. Řada z nich vyvolávala při nejmenším silné podezření.

Reportéři mnoha časopisů se rozhodli vypátrat tajemství Paulovy smrti, a zjistili další zajímavé věci, po nichž řada předchozích bablin rychle splaskla. Beatifikace Lennon si nebrumelal "I Buried Paul" - pohřbil jsem Paula, nýbrž "I'm very bored" - moc se nudím. V masce mrože nebyl Paul, ale Lennon, na fotografii šel Paul bos, protože bylo horko. Nakonec se nechal slyšet sám neboštík, vyhledaný dopisovatelem na své skotské farmě: "To všechno je nesmírně stupidní... Lidé, kteří si tohle vymýšlejí, by se měli starat trochu víc sami o sebe. Život je krátký. Ať se tedy starají o sebe a ne o to, jestli jsem živý nebo mrtvý. Já říkám všechno nahlas. Když chci něco sdělit, napíšu písničku. Nejsem avatá, jsem jenom lidé. Můžete nějak rozšířit, že jsem normální člověk a že chci žít v klidu a teď už musím jít, čekají mě doma dvě děti..."

Ivan Soeldner - Mladý svět č. 31/1969

|||||

|||||

|||||

Kniha B E A T L E S v písních a obrazech...

Ve Velké Británii vyšla velice zvláštní kniha, vydaná Alanem Aldridgem pod názvem Beatles v Písních a obrazech.

"Verše z bible se ilustrují už odedávna. I Beatles jsou v jistém smyslu náboženstvím - tím, co říkají, spívají i tím, co představují, inspirují desítky lidí všech možných oborů lidské činnosti..." Zkrátka pan Alan Aldridge se rozhodl, že může-li být ilustrované bible, mohou být ilustrováni i Beatles. Obrátil se na 43 britských výtvarníků a požádal je, aby si z tvorby Beatles vybrali takovou píseň, kterou by chtěli ilustrovat. Nikdo neodmítl. A. Aldridge k těmto ilustracím přidal texty písní a citáty Paula, Johna, Ringa a Georgeho, které mu ochotně přenechal Hunter Davies, autor dvoudílné historie Beatles, připojil i několik obrázků, které vytvořili fankouškové a to vše vydalo atraktivní, sugestivní a úchvatně naotřelou a originální knížku, ve které si člověk s chutí a potěšením salistuje.

P. Mc Cartney : " My čtyři jsme opravdu jedna osoba. jsme ovšem samostatní jedinci, ale dohromady jsme kamarádi a velkým E, jsme jeden celek...jme Beatles"

John Lennon /o písní Hey Jude/:

" Mělo to být - hey Jules - , ale jednoho dne jsem jel autem do Weybridge navštívit Cynthia a syna Juliana a našel jsem prostě spívat -hey Jules, don't make it bad- Pak jsem Julieovo jméno změnil. Tak se to ostatně obvykle dělá."

J. Lennon : "... jsme už dnes populárnější, než sám Ježíš Kristus. Nevím však, co přijde dříve, zda to bude křesťanství nebo rock 'n' roll."

P. se Cartney: /o písni Yellow Submarine/:

"Věděl jsem, že to bude mít určitou souzvučnost, avšak byla to opravdu dětská písnička. Moc se mi zamlouvala představa, že si ji budou spívat děti..."

"... teď už je po všem. Je to svým způsobem konec, není-liž pravda?" To prohlásila Diane Robinsonová, patnáctiletá dívka z Londýna v den, kdy se oženil i Paul...

Ringo : " Lady Madonna... Zní to jako Elvis, není-li pravda. Ne - nezní to jako Elvis - i v těch částech, kde je to hodně vysoko..."

Před deseti lety hrávali v nejhrůznějších denních i nočních klubech - stryptýzové nevyjímaje, byli oblečeni jako kovbojští páskové, říkali si The Silver Beatles a za veškeré kromě topinek a vajec a coca-coly dostávali pouhých 15 šilinků... Dnes jsou z nich miliónáři, vlastní svoji společnost Apple a uznává je jako osobnosti vlastně celý kulturní svět. Na gramofonové desky nahráli a naspívali stoosmdesát písní, které si v převážné většině sami složili a otextovali, mají na svém kontě celovečerní filmy Perný den, Pomoc a Žlutá ponorka a s jejich nahrávkami se už prodalo na 250 miliónů desek. Beatles jsou klasiky pop-music. Zdobí je sláva, jsou brány dívčích snů, klepů i skandálů, píší se o nich knihy a dokonce se objevili mezi 15 tisíci světovými osobnostmi stihodného mezinárodního slovníku Kdo je kdo... "Hovořit dnes o Beatles v obvyklých výrazech jako o rock 'n' rollové atrakci je téměř neuctivé. Jejich hudba se totiž stala strhující sociální historií naší generace a její kultury..."

Před 10 lety byli neznámí.

Dnes, i když se změnili - nejen co do popularity a výše bankovního konta - zůstávají takovými Beatles, kteří stojí za poznání.

Jako takové je jistojistě přijme i budoucnost.

Pavel Bartík - Mladý svět 52/1969

LONDÝN - BABYLÓN POP-MUSIC

Společnost, ve které se stále něco děje, je Apple. Beatles rádi experimentují. Nejprve to byla deska Give Peace a Chance - a vída, úspěch. Mají prostě šťastnou ruku. Ale také v neposlední řadě, na každou desku se značkou Apple padá také trocha jejich glorioly. Další bláznivý nápad Beatles nese název Hare Krishna Temple. Tuto "skupinu" objevil G. Harrison,

který je znám svým zaujetím pro východní kulturu. Kolik má tato skupina členů, nevím. Já je nepočítal. Dostalo se mi pozvání na recepci Hara Krishna Mantra od Derek Taylora, tiskového šéfa Apple. Šel jsem tam, ale proto, že na recepci se měl dostavit G. Harrison. Recepce se konala ve stanu /tedy velkém/ za hranicemi Londýna na soukromém pozemku. Novinářů tam bylo požehnaně. Skupina nejprve zahrála svůj první a jediný hit za doprovodu domorodých tibetských nástrojů. Ti hoši a děvčata jsou ovšem z Ameriky a toulají se po světě. Skladba má název Hara Krishna Matra a zpívají ji více než falešně. Jeden soufalec hrál i na trubku a to způsobem, který by jistě přivedl na pokraj zoufalství pana Kubernáta. Pak vystoupil mluvčí této fantastické sekty, na které je sympatické pouze to, že hlásají mír a vyzval přítomné novináře k diskuzi. Diskuze ovšem netrvala dlouho. Ve dveřích se totiž objevil George. Novináři docela nezdvořile odešli, nechali sektu sektou a vrhli se na George, až mu to bylo zsamotnému trapné. Celé Georgeho interview bylo na náš vkus příliš náhožensky laděné a tak jen několik zajímavých otázek :

Novinář: "Ještě medituujete ?"

George: "Ano, každý den, nikdy jsem nepřestal obvykle meditovat 3/4 hodiny, ale někdy i několik hodin."

Novinář: "Jaké je vaše náboženství ?"

George: "To není vůbec důležité, Bůh má mnoho podob. Každý si může vybrat. Ať už je to Ježíš, Buddha nebo kdokoliv jiný."

A v tom duchu pořád dokola. Derek viděl, že mě tyto otázky příliš nezajímají a tak tedy Georgeho odlákal a představil mu mou maličkost. K mému údivu byl George o Čes. státě velmi dobře informovaný. Na otázku, zda by se rád podíval do Prahy, ať už soukromě nebo s ostatními, řekl: "Ano, rádi bychom do Prahy přijeli a zvláště pak John. John by jel, jak jen to bude možné." A měl pravdu. Za několik dní na to jsem mluvil v kanceláři s Johnem a Yoko. Rozhovor mi opět zařídil Derek.

Když jsem tuto dvojici poprvé na vlastní oči uviděl, byl jsem mírně překvapen. To proto, že jsem Johna téměř neviděl, z jeho obličeje byl ke spatření pouze jeho orlí nos a pár nesmírně chytrých očíček. Zbytek byl zahalen neproniknutelným závojem vlasů a vousů. Yoko k mé radosti nevypadala tak otřeseně, jako na fotografiích/ no ale Sofia Loren to v žádném případě nebyla/.

Druhé překvapení jsem zažil, když John začal mluvit. Mluvil totiž nesmírně rozumně a věcně, ve srovnání s Harrisonem. Projevil nesmírný údiv, proč jsme je ještě nepozvali na koncert do Prahy, když je máme tak rádi, jak tvrdím. Prý by rádi přijeli. To jsem se zase divil já. Připadal mi tak trochu jako starý dobrý král, kterému nikdo z jeho poddaných nic nepoví. Po celou dobu rozhovoru mi vnucoval jejich kolekci desek a vůbec všechny poslední desky a produkce Apple a byl strašně zklaman, když jsem

ne řekl, že už je nám.

Však tedy alespoň jeden z nepotlačených obalů a samolepky mi pro vás svůj autoportrét /spolu s Yoko/ a připsal věnování. Potvrdil mi Georgeova slova, že se strošně rád s Yoko přijel do Prahy, ale stále čeka, až je nějaká naše instituce pozve. A zbývá jen dodat, že už se na tom pracuje a že je tu tedy snad už brzy vidíme....

P. Černocký - Pop Music Express - 12/69

+ + + +

BEATLES U MIKROFONU

Beatles, kteří se v kontraktu zavázali vydávat nejméně 1 LP a 3 SP do roka, přispěli k "plnění plánu" dlouho očekávaným albem Abbey Road. Ať už si o Beatles myslíme v poslední době cokoliv, tuhle tu práci odvedli na výbornou. Opět prokázali svou všestrannost - je zde good-bieový Maxwell's Silver Hammer, rocková balada ve stylu padesátých let Oh, Darling, refrénová píseň Carry That Weight, mě zvláště imponující slečká balada Because, bočně z moderního blues v I Want You /She's So Heavy/ atd. - a některá témata /např. právě I Want You/ zpracovali daleko hlouběji, než na předchozích nahrávkách.

Poslednosti jistě neujde vzešlap tvorby George Harrisona, jehož písně Something a Here Comes the Sun patří k vrcholům desky - první dokonce vychází jako A strana na singlu. Také Ringova skladba Octopus's Garden je zatím jeho nejlepší!

Abbey Road je už samozřejmě bestsellerem číslo jedna a těžit nás může i ujištění, že ještě před začátkem roku 1970 vyjde další již natočené album Beatles a nazvan Get Back...

Jar. Tůma
Melodie - 1/1970

X X X

Beatle John Lennon se rozhodl, že se stane politikem. Pořádá ve dnech 3.-5. července v Torontu "mírový festival" a horlivě se zabývá jeho přípravou. Celostránkový inzerát v Herald Tribune hlásil s obdivuhodnou skromností: "War is Over - if You Want". /Válka nebude, budete-li chtít/. A nejpozději na jaře chce mít Lennon světový plebiscit: "Všichni mladí lidé mají hlasovat, zda by raději válku nebo mír". /Poslovný citát/. Zatím nebylo řečeno, kdo je dostatečně mlad, aby měl hlasovací právo. Patnáctiletí, dvacetiletí, pětadvacetiletí? Tricetiletí kmeti jsou určitě vyloučení. O výsledku plebiscitu se nepochybuje. Je to podobné, jako kdybychom položili otázku: "Chcete být raději zdraví a bohatí, nebo nemocní a chudí?" - Bylo by však poshybné odjetí bestového politika deměvem. Nemáme zapomínat, že

Tento mladý muž nedávno prohlásil, že "systém" - západní svět - "musí zmizet". A nyní pár miliónů beatových fanatiků, poslušně svého idolu, prohlásí, že jsou "pro mír", ať budou demonstrovat, že milióny právě tak měrumilovných občanů, kteří se však takovými povrchnostmi nespokojí, jsou spokojeni staříci. Válka mezi generacemi - ostatně také válka - se asi zostří, aniž se světovému míru přiblížíme třeba jen o krok.

100+1 - 7/70

Oldies But Goldies

Melodie 3/70

She Loves You - From Me To You - We Can Work It Out - Help! - Michelle - Yesterday - I Feel Fine - Yellow Submarine - Can't Buy Me Love - Bad Boy - Day Tripper - A Hard Day's Night - Ticket To Ride - Paperback Writer - Eleanor Rigby - I Want To Hold Your Hand. The Beatles. Supraphon O 13 0599, 1 13 0599. Desks Gra - gramofonového klubu, nahrávky EMI - Parlophon.

Další velmi zajímavý dramaturgický počin Supraphonu a jeho pop edice Gramofonového klubu. Původní, velmi kvalitní nahrávky firmy Parlophon neutrpěly příliš ani našimi "lisovacími metodami" a krásný laťový barevný obal kompletně převzatý z originálu, je na naše poměry až po špičce "top".

O desce samotné říká její český producent Jiří Černý mimo jiné:

"....Mezi deseti alby, které tato-původně liverpoolská, teď už spíš londýnská - skupina už do léta 1969 vydala, zaujímá "kolekce" dílohu památné krabičky, téměř bibličtiny krabičky, kam se ukládají vzácnosti a hříchy z mládí. Není to prostý výběr hitů ze všech dob, nýbrž obrázek mladých Beatles, časově přesně vymezený jejich třetím a třináctým singlem: od ~~xx~~ From Me To You až k Yellow Submarine. Takže si poslechneme - byť v jiném pořadí - jedenáct po sobě jdoucích singlů (všechny byly v britské Top Twenty číslem jedna a všechny se prodaly v nákladu vyšším jednoho miliónu), ke dvěma dokonce i jejich druhé strany a nádvěkem parádní díla z LP desek, Michelle a Yesterday. Šestnáctá nahrávka, jediná, která se ze sousedství zlatých desek vymyká, je Bad Boy, doklad povinné, leč pro Beatles typické úcty k někdejšímu vzorům z éry tvrdého rock'n'rollu..."

Podle dohody mezi Parlophonem a Supraphonem se naschytla možnost převzít v roce 1969 jednu k o m p l e t n ě n ě desku z devíti LP, které Beatles pro EMI natočili (obě zatím "poslední" - double album "The Beatles" a podzizní "Abbey Road" - jsou už na Apple).

Pro naše fans by bylo rozhodně přitažlivější, kdyby měla vyjít původně plánovaná, speciálně sestavená profilová deska, ale smluvní podmínky jsou dost tvrdé. Za těchto okolností bylo vybrání Collection snad opravdu nejšťastnější - už proto, že obsahuje skladby pro jednatelivě tvůrčí období daného časového úseku opravdu typické. Jasně zde můžeme sledovat spojnici Lennonova a McCartneyho génia mezi skladbami typu She Loves You nebo From Me To You a o hodně později o dokonalejší Eleanor Rigby či Spisovatelem paperbacků. Tak, jako se John přes všechny své skandály a meditace nakonec z pozice hejksa v kožené bundě a s delšími vlasy, než bylo vyres, dostal až k postavení jednoho z předních anglických intelektuálů ke zhmožnění avantgardy v sobě samém, stejně s ním rostly i jeho písně. Z prostinkých, vlezlých písniček se postupně staly skladby, k o m p o - s i c e, které dnes patří k tomu nejlepšimu, co současné světová hudba všech žánrů může vůbec nabídnout.

A obdobně se vyvíjely texty. Žvatlání plně přesla - seného cukrkandlu políbků a obdobných rekvizit se pře - senulo do úplně jiné roviny, k problému člověka ve spo - lednosti, k osamělosti jedince uprostřed stáda, k pro - stěte sdánlivě vědních věcí, které nemůžeme ani polí - bit, ani držet za ruku, ale které je přesto tak krásné milovat.

Opravdu velká škoda, (a je to snad i největší zápor celé desky), že současně nevyšly i tištěné originální texty s českými překlady (jako např. u desky Simona a Garfunkela z téže edice) - ač už připraveny! I tak je však výborným doplňkem "Kolekce" zasvěcený a v mezích rozsahu i dost podrobný průvodní text Jiřího Černého; kdy která skladba byla natočena, do jaké spadá éry, a tomu vždy nějaká zajímavost, perlička z natáčení, citát kritika nebo historika. Vše zpracováno s pečli - vostí a láskou k věci v našich poměrech takřka nevída - nou.

Snažme se tedy uvěřit slibu, že tento ešiční skutek, pozdě se Beatles týče, není poslední, že je opravdu jen takovou první návštěvkou, po jejíž předání se posadne závěs a do salónu našeho Šlágrového trhu vstou - pí oni samotní a velcí v celé kráse své minulé, sou - časně i budoucí tvorby.

Žrpělivost prý přináší ráže - a Beatles jsou více než rážem. Jejich impozantní dílo je celou jednou vel - kou zahradou, plnou nejrozměšjších kvítků a květin, lís - tačků, stonků, rostlin. Jejich písničky jsou - jak říká Jiří Černý - "pro celý svět, pro barevné i bílé, movité i nuzaky, vědouce i prostomyslné. Jako Hemingwayovy knížky nebo Hembrandtovy obrazy....."

Jan Křtitel Sýkora

SVODOBÍ KRYSAŘI

Blágr je pojem starý téměř 100 let a za tu dobu také zásadě nezměněný, je pro dnešní mládež mrtev. Taneční hudba otců nemá už s pop-music synů a dcer nic společného. Co to však je pop-music? Je to jenom mnohohlasový hluk, nebo je to způsob vyjadřování generace, která proti západní konzumní společnosti vytváří svou antispolečnost? Výstřelek nebo aluva lidí, jimž je bližší podzemí než normy západního života?

.....hudba zvaná v Evropě beat, v Anglii pop, v Americe rock, bez přestání zaznívá na rozhlasových vlnách a televizních frekvencích, na gramofonových deskách a magnetofonových páscích. V průměru 12 hodin denně vypouští západoevropské vysílače do éteru skustické narkotikum. A to, co tu vyje, fidluje, ječí, rachotí a cvrčí, zní jako esperanto ze všech hudebních nářečí světa.

Od té doby, co před 3 roky předvedli Beatles své Sgt. Peppers Lonely Club Heart Band, smísili pop-muzikanti při mohutné jam-session bluesové výkřiky a gospel-akordy, folk-song a concerto grosso, džez a a rag v "elektrickou hudbu pro tělo i pro duši", jak řekl zpěvák Joe Mc Donald.

... bluesová a rock'n'rollová epidemie řádila hlavně v Liverpoolu. Tam, v průmyslových džunglích u řeky Mersey, v jejích chudinských čtvrtích žilo v r. 1959 většinou procento barevných, víc nezaměstnaných a sociálních a kriminálních živlů než v kterékoliv jiné britské městě, cítili se mladí proletáři stejně deklasovaní jako černoši.

Ve svém hněvu buchovali agresivní černášské rytmy a probuchovali se tím ze sklepů a stok nahoru. Vždyť asi v 400 liverpoolských beatových skupinách - většinou 3 kytaristé a jeden hráč na bicí - dosáhli nezlatilí vyvrženci rychle vážnosti a peněz. Ba více, s talentem a šikovným managerem se stali vysoce placenou atrakcí v show-bussineasu.

Už v roce 1963, dva roky po tom, co je Brian Epstein vyvedl z liverpoolského sklepa Cavern, prodali Beatles, tato tajná zbraň britské bilance zahraničního obchodu /expremiér Wilson/ desky za 18 milionů dolarů. V dubnu 1964 zaznamenaly americké seznamy bestsellerů 14 titulů Beatles současně.

Následovaly je jiné skupiny. V krátké době obsadily koncertní síně a hitparády západního světa skupiny Animals, Rolling Stones, Kings a Pretty Things.

"Vpád beatové hudby v letošním roce," shrnoval americký odborný časopis Billboard za rok 1964, "je nutno připsat vlivu britských skupin." Z 49 bestsellerů dlouhotrvajících desek v Americe pocházelo 17 od anglických souborů, z toho 5 od Beatles....

Beatles opět přišli

O stejnojmenné písničce z filmu Žlutá ponorka, která se v Ringově interpretaci proslavila po celém světě, říká jeden z jejích autorů - PAUL:

"Věděl jsem, že to bude opravdu dětská písnička. Moc se mi zamlouvala představa, že ji budou zpívat děti."

Poprvé v Československu se objevili ve filmové podobě ("Perný den"), podruhé v knížce ("Poplach kolem Beatles"), třetíkrát znovu na filmu ("Pomůci"). A juncem minulého roka přišli po delší pauze opět! Vyšla jim jejich první LP deska u nás (v NDR vyšla už před čtyřmi lety) a před vánoční pak knížka Beatles v písniích s obrazy. Sestavil ji šestadvacetiletý výtvarník Alan Aldridge; vyhrál mnoho kreslířských soutěží a dnes má v Londýně své studio. V úvodu knihy říká: ".....Snažil jsem se předložit knihu, která by pro oči a představivost byla tak zábavná, jako je gramofonové album Beatles pro posluchače. Při ilustraci textů písničky může výtvarník ukázat, co umí."

Ilustrace Alana Aldridgea a několika desítek dalších výtvarníků a fotografů ukazují, že jejich autoři toho umějí dost. Je těžké vybrat na tak malý prostor z takového množství obrázků a textů. Rozhodli jsme se pro pár komentářů této čtveřice:

"V našich písniích je hodně nahodilosti, psaní, přemýšlení - přemýšlení pro jiné, pak bás, a máte skládací hřístku."
BEATLES

JOHN LENNON o své písničce "Good morning, Good morning":

"Často sedím u píána, pracuju na písničce a mám otevřenou televizi jako pozadí. Jsem-li poněkud dele a práce mi příliš nejde, dostanou se slova z televize na povrch. To byl také ten případ, kdy jsem slyšel 'Good, morning, Good morning'..... Byla to reklama na pšeničné vločky."

RINGO:

"Museli jsme si koupit dům na venkově. Bydleli jsme ve městě, dokud byl Zak (Ringův syn, pozn. red.) nevlavěl, měli jsme však stále hrůzu z toho, že by mohl nějaký fanoušek unést z kočárku a nalepít si ho do svého alba s Beatles."

První polovina šedesátých let můžeme jednoznačně nazvat obdobím Beatles. Nepřišli s žádnou omáčkou, proklamací, slovy, programy. Pívali jednoduché, prosté, libí se písně s právě takovými texty. Hráli příjemně a osobně. Seděli si s klávesou revoluci, měli jen na tu dobu dlouhé vlasy a nezvyklý děs. Když začala beatlemanie a čtvrté ovlivnila hudba a přistupem k životu a světu mladší víc než kdokoliv jiný, snažil se jim každý fanoušek maximálně přiblížit. Nejen poslouchat jejich písně, ale žít si podle nich. To, co se dělo, naprosto přerostlo rámec hudby. Každý chtěl vědět, co ten či onen Beatle říká, jí, co si myslí a jakou pastou si čísti zuby.... Kdožto zajímal rozbor melodií, Beatles osmotně nejvíc se všech, až Jan prcto, že se veřejně přikrmávali a osamlostí not. Skladba čhci tá držet za ruku si veřejně koupilo deset miliónů fanoušků. Oblíbeni se jako Beatles, osali se jako Beatles, zkrátka a dobře chtěli stát před zrcadlem skutečnosti a vidět se při tom jako John, Paul, George a Ringo. Obdobně se chovali fanoušci Stones, Animals spoč. Nebylo vinou hudby, nebylo jí to na úkor a nebylo to ani jejím cílem, že se o ní počti, když se stala ideologií a životní filozofií čísti mladé generace, zajímal tisk, sociologové, politici, vědci nebo anglická královna. Byl to její druhý - sportovní nechtěný dosah, na kterém později stavěli společi sociálně kritických písní a protest songů. Omeřit se při rozboru protest songů na notový záznam a pokračovat je jakožto umění tvárů a kompoziční, znamená zřejmě tolik, jako popsat květ rostliny, naznačit se o její druhu, místa výskytu, podmínkách, plodu atd. Ovšem notám zřejmě nebude pop-music stihána a kakešována v zemích s fašistickým režimem, jako je Španělsko a Řecko.

Hudba uplynulých pětácti let a hudba současnosti nesouže být nikdy posuzována jen podle not v osnově. Je proto, že by nechtěla, ale proto, že dosáhla neopovratelně rozsáhlejších a - kloví - pro budoucnost stejně i historicky významných výsledků. A proto, že takové hodnocení by znamenalo její naprosto znehodnocení, zpěleštění, zneuctění a nepochopení....

A. Galschaller
Melodie - 6/1970

Žlutá ponorka Heinze Edelmanna

Dnes vám můžeme představit hlavního grafika a ilustrátora časopisu TWEN Heinze Edelmanna. Jeho sláva a světová proslulost začala s premiérou kresleného filmu Žlutá ponorka, který odborná kritika považuje za mimořádně zajímavé umělecké dílo. Jisté je, že k popularitě filmu přispěl fantastický, humorný i ztřeštěný děj, který ve Žluté ponorce prožívají její čtyři hrdinové - známí Beatles, skutečným tvůrcem je však H. Edelmann. Stvořil postavy bizarní, podivné, "takové jaké se nám zjevují ve snu" a obdařil je kouzlem poezie. Po premiéře Žluté ponorky, která do dnes proplová milióny biografů na celém světě a těší velké i malé diváky, jako kdysi filmy Disneyovy či loutkové filmy našeho Jana Trnky, začali hovořit kritikové o "Edelmanii", o svérázném výtvarném projevu. Ale dejme slovo samotnému Heinzovi Edelmannovi, který v interviewu s holandskými novináři řekl:

"Narodil jsem se v Ústí nad Labem a moje matka byla Češka, vystudoval jsem akašemi výtvarných umění a grafiku v Bavorsku, nyní bydlím v holandském hlavním městě Haagu se ženou a malou dcerkou Valentinou. V mládí jsem vzplál láskou pro kreslení, grafiku a zeměpis. Strašně rád totiž kreslím a cestuji."

"Yellow submarine" - Žlutou ponorku jsem začal dělat už jako hlavní grafik a výtvarník časopisu Twen. Beatlesse o osud tohoto kresleného filmu příliš nezajímali. Přišli teprve na premiéru. A jací jsou? Nu, Ringo je takový pozitivní chlapík, je nejusedlejší, nejkliďnější, Paul McCartney má zase největší nadání, je to intelektuál, John je strašně přirozený, dělá to, co si myslí, a George..... toho jsem v Londýně vůbec nezastihl, toulal se někde s indickým mistrem jógy po Indii. Žlutá ponorka Beatles ani po prvním zhlédnutí nijak nenadchla, teprve později, když kritikyse začaly předbíhat v obdivu, připojili se s chválou i "Brouci".

Chtěl bych udělat dobrý kreslený film pro děti i dospělé, takový, kde by se nestřílelo z revolveru a nebyly tam žádné bomby - film plný pohody a míru. Myslím, že se mi to podaří. Pracuji teď na Gulliverových cestách."

- ek -

článek ze "7" č. 23/70

První polovina šedesátých let můžeme jednoznačně nazvat obdobím Beatles. Nepřišli s žádnou omáčkou, proklamací, slovy, programy. Zpívali jednoduché, prosté, líbivé písně s právě takovými texty. Hráli příjemně a oslovili. Kečklali začala revoluce, měli jen na tu dobu slouchavky a nezvyklý děs. Když začala beatlemanie a otevřela ovlivnila hudbu s přístupem k životu a světu mladší víc než kdokoli jiný, snažil se jim každý fanoušek nějakým způsobem přiblížit. Hej, poslouchat jejich písně, ale tak si podle nich. To, co se dělo, naprosto přerostlo rámec hudby. Každý chtěl vědět, co ten či onen Beatle říká, jí, co si myslí a jakou pastou si čistí zuby.... Každého zajímal rozbor melodií, Beatles samotné nejvíce ze všech, až Jan p. to, že se veřejně přiznávali k nemelodii not. Skladbu chce tě držet za ruku si ve skutečnosti koupilo deset miliónů fanoušků. Oblékali se jako Beatles, česali se jako Beatles, zkrátka a dobře chtěli být před zrcadlem skutečnosti a vidět se při tom jako John, Paul, George a Ringo. Obdobně se chovali fanoušci Stones, Animals spoď. Nebylo vinou hudby, nebylo jí to ani dříve a nebylo to ani jejím cílem, že se o ní počalo, když se stala ideologií a životní filosofií části celé generace, zajímal tisk, sociologové, politici, školy nato anglická královna. Byl to její druhý - společenský zachtaný dosah, na kterém později stěžíli zpěváci sociálně kritických písní a protest songů. Omezení se při rozboru protest songů na notový záznam a posuzování je jakožto umění tvůrčí a kompoziční, znamená zároveň tolik, jako popsat květ rostliny, nazvat se a její druhu, místo výskytu, podmínkách, plodu atd. Také noty zřejmě nebudou pop-music stíhána a zakazována v zemích s fašistickým režimem, jako je Španělsko a Itálie.

Hudba uplynulých patnácti let a hudba současnosti nemůže být nikdy posuzována jen podle not v osnově. Je proto, že by neobstála, ale proto, že dosáhla nesrovnatelně rozlehlejších a - širších - pro budoucnost už i historicky významných výsledků. A proto, že tato hodnocení by znamenala její naprosté znehodnocení, zpláštění, zneuctění a nepochopení....

A. Goldschneider
Melodie - 6/1970

PODOBNOST ČISTĚ NÁHODNÁ

Začátkem března proběhla tiskem zpráva, že singapurská policie zabavila ve všech obchodech a gramofonových deskách nahrávky skupiny Beatles. Důvodem k zákroku byl názor, že hudba Beatles podněcuje mládež k užívání drog.

Je zcela pravděpodobné, že dost lidí tato zpráva taky překvapila. Jsou sice známy případy Johna Lennoona nebo Paul Mc Cartneye, kteří byli stíháni pro užívání narkotik, ale že by přímo jejich hudba vedla mladé lidi k tomuto zlovyku? O této otázce se na Západě diskutuje už dosti dlouho a přesto se odborníci stále nemohou dohodnout. Konečně, nejde jen o nahrávky Beatles, i když právě jejich desky se vydávají za exemplární ukázkou. A to především LP Sgt. Peppers..., které vydala v r. 1967 společnost Parlophone Capitol. Ve stejném čase, kdy Beatles točili toto album, někteří ze skupiny přiznali, že užívali LSD. První píseň na desce, po úvodním Sgt. Peppers chóru, je With a Little Help From My Friends. Zpěvák v ní rozechvěně vypráví, že jedině díky pomoci svých přátel se mu podařilo zůstat na živu a také pomocí jich se povznášel do výšin. Tato myšlenka podle amerického novináře S. Tagiho nenechává nikoho na pochybách, o jaké přátele se jedná. Iniciály další písně na desce, Lucy in the Sky With Diamonds, byly hned některými lidmi označeny za LSD. Beatles na to odpověděli, že se jedná o podobnost čistě náhodnou. Nicméně, text písně je šnůra barevných, fantastických a čistě halucinačních obrazů s úměrně divným hudebním pozadím. Snad nejvíce protichůdných názorů vzbudila poslední píseň v albu, A Day in the Life. Její text byl ihned označen za popisování účinků drog, ačkoliv jeden z brouků prohlásil, že se jedná pouze o popis snu.

Nepotkal jsem dosud člověka, který by uvěřil, že text známé Žluté ponorky skupiny Beatles vlastně vůbec nevypráví o ponorce, ale o drogách. Ale přece se zdá, že je to pravda. Odborníci si vzali text pod lupu a zjistili, že Žlutá ponorka vůbec není ponorka, ani banán, ani na žluto natřená velryba, nýbrž v anglickém slangu docela obyčejná kapsle obsahující amfetamin nebo jakoukoli jinou drogu. Člověk tuto kapsli spolkne - odtud název ponorka.

V prosinci 1968 nahráli Beatles píseň Happiness Is a Warm Gun. Její text, stejně jako u většiny inkriminovaných písní, je dvojsečný. Někteří v něm nic zvláštního neviděli, jiným připadal úmyslný, neboť se velice podobal šargonu, kterým se označují základní drogy. "Gun" - pistole - může být docela značně přeložena jako podkožní stříkačka, kterou uživatelé heroínu používají pro "shoot" - střelení - heroínu do žil.

Skupinou Beatles jsem tento malý přehled začal a s ní také vše zakončím. Je totiž fakt, že Beatles se chytli nastupující módy a sami jí dávali impulsy. Po jejich LP Sgt. Peppers, o kterém byla zmínka na začátku, se strhla přímo lavina písní, které se zabývaly drogami. Jmenujme je ty nejznámější: Mind Excursion od skupiny The Trade Winds, Itchy - Koo Park se skupinou The Small Faces, skladba The Off of My Cloud od Rolling Stones, LP deska Electric Ladyland s Jimi Hendrixem.

Za několik měsíců na to se dere na cestu do světa psychedelická hudba. "Psychedelic" se stalo heslem pro popesání stavu, který si úplně podrobuje mysl a smysly a tak není divu, že hned v začátcích jakékoliv užití tohoto slova vypadalo jako evokace symbolu drog. Objevila se psychedelická bižuterie, psychedelické obleky, plakáty, kluby. Ale samotná psychedelická hudba se brzy stala zmateným pojmem, který mohl znamenat spoustu odlišných věcí. Jedni tvrdí, že je to hudba o užívání drog, druhí prohlašují, že je to hudba nabádající ke zvyšování spotřeby drog a třetí s úplně opačného pólu poznamenávají, že psychedelická hudba znamená náhražku za užívání drog. A tak experti diskutují, co je psychedelické, zda silný rytmus a drásavý zvuk elektrických kytar, či naopak jemné hlavní melodické téma. Ať už je to tak či onak, je jasné, že slovo psychedelic bylo tak často užíváno, či spíše přežíváno, že se svou účelností stalo bezvýznamným. Někteří lidé dokonce celé hnutí přejmenovali na "acid rock" - jedovatý rock. Ale písně týkající se omamných jedů se tolik liší ve svém výrazu a stylu, že nemohou být dány prostě do jednoho pytle.

Jindřich Jirásek - Po Music
Expres - červen 1970

O BEATLES

Náš dnešní tisk se zmiňoval o Beatles zpravidla jen tehdy, když se někdo z jejich členů ženil, nebo když byl zatčen kvůli drogám. Beatles poslední dobou ale vůbec nebyvají zatýkáni a už vůbec se neženou: čtenářům deníků by tedy zřejmě tato skupina úplně vymizela z paměti, kdyby se před několika měsíci neobjevila zpráva, že Beatles se rozpadli. Oznámil to prý Paul McCartney. Noviny konstatovaly, že Beatles už definitivně nejsou, že už spolu nebudou hrát, vydávat desky, že je to konec jedné éry, důležitý mezník a že bude studené léto...

Pochopitelně, nebyla to pravda, Beatles se nerozpadli. Paul samozřejmě nic takového neřikal, říkal trochu něco jiného, nicméně novináři si to upravili po svém.

Přesto se s Beatles událo za poslední dobu mnoho jiných věcí. Hudební scéna prošla velkými změnami od dob počátku skupiny, přes období beatlemanie a rok 1967, kdy Beatles vydali svoje nejslavnější album Sgt. Peppers. A nynější postavení Beatles se liší od jejich postavení za beatlemanie stejně jako od jejich postavení před 3 lety: Beatles byli tehdy považováni za něco absolutního, za něco, k čemu nemůžeme nic přirovnat, za něco, co takové zůstane věčně. Ale byli to Beatles, kteří se změnili a my, kteří změnu nechťeli připouštět, protože jsme je považovali za stálé.

První úspěchy Beatles přišly začátkem 60. let. Existence skupin obdobné koncepce, v takovém množství byla tehdy něčím novým. V rock and rollu byly od té doby běžné kapely skládající se z několika nahraditelných muzikantů, pro většinu posluchačů nezajímavých a anonymních a jednoho zpěváka, na kterého se soustřeďoval veškerý obdiv. Invaze skupin, z nichž byli Beatles nejpopulárnější, přinesla jiné pojetí: ~~xxxxxxxxxxxx~~ nedominoval zde zpěvák, instrumentalista byl stejně důležitý jako vokalista a všichni se snažili podat ucelený hudební výkon podle určitých představ. Přiznání fanoušků, loveců autogramů, připomínky kritiků i tvůrčí činnost hudebníků se ro-
zložovaly mezi celou skupinu.

Anglické skupiny, říkalo se jim "beatové" a řadily se do stylu "Mersey sound" atd., vycházely z amerického rock'n'rollu. Beatles hráli sklady Ch.erryho, upravovali si další americké rock'n'rollové hity. Jejich hudba byla jednoduchá, strhávala k tanci - a hlavně byla svěží. Nebyla již tak syrová a hypnoticky monotónní, jako ranný rock'n'roll: vícehlasý zpěv a melodické nápady vlastních skladeb Beatles zvýšily jejich přitažlivost pro nejmladší generaci.

Beatles měli vše, co skupina potřebuje k úspěchu: dobře vypadali, dovedli psát výborné skladby a uměli je s odpichem zahrát a zazpívat. Beatles jsou zkrátka nejpopulárnější skupinou, jejich úspěchy se stupňují. Pravidelně obsazují první místa žebříčků, anket. Stejně rychle se objevují zasvěcené předpovědi konce celé té "módní záležitosti". Každá země, každá konkurenční gramofonová společnost má již svou "odpověď" na Beatles /i u nás novináři jednu skupinu tak pojmenovali - Olympic/, mnozí se dohady o tom, která skupina převezme trůn, která Beatles překoná, až tato "móda" přejde. Beatles dovedou se svou popularitou zacházet a dovedou si ji uchovat. Pro každého z nich se stala hudba velmi tvrdým

a vyčerpávajícím zaměstnáním, které dává peníze, úspěch, slávu, ženy, ale bere vše - volný čas, soukromí, svobodu. Pro každého z nich je ale hra a Beatles ideálním působištěm; všichni 4 se navzájem výborně vyvažují a doplňují. Ironie, důraznost a tehdejší drzost Johna Lennona, je kompenzována něžností a umírněností Paula McCartneyho jak v jejich společných skladbách, tak ve zpěvu a pro Johna a Paula by nebylo lehké v té době najít kytaristu a bubeníka tak vhodné, jako jsou George a Ringo. Společná existence skupiny byla nutná pro jejich další úspěchy: byla nutná pro jejich další tvorbu a vyhrávání jejich talentů. Kdyby se tehdy Beatles rozpadli, časem by se na ně zapomnělo. Kdyby změnilí obsazení, znepřátelili by si fanoušky. Beatles našťáště nic takového nechtěli ani nepotřebovali a tak zůstalo vše v pořádku.

V takové situaci byli tedy Beatles, když si získávali slávu u obecnosti a respekt u odborníků. Všeobecná popularita této skupiny totiž svým rozměrem, intenzitou i svou stálostí brzy předčila vše, co svět v této oblasti poznal a provokovala odborníky všech druhů k úvahám o její příčině. Provokovala také hudební kritiky - to popisovali desky Beatles v superlativech. Provokovala i hudebníky z jiných žánrů - ti se přestali bát je poslouchat a objevili v nich spoustu zajímavého a krásného. Beatles hudebně vyhrávali, jejich hudba se zdokonalovala, jejich nahrávky byly víc a víc složitější. Skladby Paula a Lennona byly častěji nahrávány dalšími umělci a získávaly jim úspěch. Jejich autoři byli považováni za mistry ve svém oboru.

Beatles byli sice nejpopulárnější skupinou, ale nebyli jedinými průkopníky. Další skupiny talentovaných jednotlivců přicházely s deskami plnými výborných nápadů. Všichni se snažili přinést co nejvíce progresu - ale to už nebyly vždy úmysly seriálních průkopníků.

Toto hnutí si vytváří početné obecnost a počátku produkuje vynikající hudbu. Seznamuje posluchače s výbornými muzikanty, kteří do té doby neměli příležitost se uplatnit. Skupiny již k úspěchu nutně nepotřebují hit v hitparádách: nové skupiny se prosazují na základě úspěšných koncertů a někdy jen příznivému ohlasu kritiky. Ke zslávě přichází nová generace skupin a hudebníků, kteří si budují postavení na základě těchto nových možností. Objevují se výborná alba Jefferson Airplane, Mothers of Invention a značnou popularitu získávají skupiny Electric Flag a BS and T.

Pochopitelně, netrvá dlouho a u tendencí, nedávno revolučních, se začínají projevovat jejich slabiny, ze včerejších nonkonformistů je dnes masa konzervativců obohacená davem snobů. Pod nálepkou progresivní se veze masová produkce dobře vymyšlených, propracovaných, ale naprosto bezdůvodně složitých sbytečných a neupřímých výplodů nových skupin.

Jeden fakt ale zůstává: nová vlna dala příležitost - alespon částečně - talentovaným lidem. Všichni ti výborní muzikanti, kteří měli předtím sotva na živobytí, se stali hvězdami, aniž by se nějak publikum podbízel. Mohli si vybírat studio, smyčcové či dechové sekce, aranžéry, technik, kteří jim pomohli natočit desku. Pochopitelně, že si mohli vybírat i spoluhráče.

Spoluhráče. To je důležité. Jinými slovy, existence skupin se stala pouhou formální záležitostí. Určití lidé hráli společně jen potud, pokud jim to navzájem vyhovovalo. Pro dobrého hudebníka, zpěváka nebylo těžké si k natočení desky pozvat ke spolupráci novou sestavu muzikantů. Na jedné straně to přineslo hudebníkům svobodu. Na druhé straně tato možnost pomohla k natočení spousty desek, které vznikly jen proto, že se budou prodávat. Nebyly "komerční" v pravém slova smyslu. Byly ale "progresivní".

Doba zde ale opět předběhla posluchače. Ti chápali konec skupin jako konec své oblíbené trojice či čtveřice a jako tečku za tvorbou jejich členů. Ideálním dokumentem tohoto procesu je historie skupiny Cream. Před vznikem Cream jsou členové skupiny zkušenými muzikanty, ale pro běžného posluchače zůstávali neznámými jmény. Ale Cream vznikli v pravou chvíli a mohli se tak jako první skupina stát populární na základě svého talentu, aniž by se při tom podbízel. Během své existence si vydělali členové Cream značné jmění, hudebně vyzráli, vstoupili do povědomí publika a získali respekt ostatních hudebníků. Když se skupina - k velké nelibosti danoušků - rozpadla, měli její bývalí členové jistotu, že se budou moci věnovat svým individuálním cílům a že k tomu budou mít všechny prostředky. Podobně se to podařilo i dalším. Mothers of Invention, Janis Joplin atd.

Pochopitelně, nejen touha po svobodné práci, ale i samolibost, nesnášenlivost a ješitnost vedly k rozkladu skupin.

A všechny tyto změny se projevovaly i u Beatles. Často dříve, než u ostatních skupin, protože Beatles byli vakutku progresivní. Lennon a McCartney již dávno nepíší společně. Skupinu zásobují dále, ale každý svými vlastními skladbami. V tomto oboru dospěl na úroveň jejich mistrovství i George Harrison. Mezi Johnem a Paulem vznikl stín konkurence:

oba psali víc materiálu, než pod jménem Beatles mohli natočit. Lennon tedy založil občasnou skupinu Plastic Ono Band, sde kterou svoje skladby nahrává.

Paul Mc Cartney velmi vyspěl instrumentálně. Jeho zpěvy a baskytara byly již delší dobu bez obdoby a teď k nim přibýlo bubnování / které můžete slyšet na LP Abbey Road/, kytara a varhany. I Ringo a George pracovali na vlastních projektech - George hrál na koncertech s jinými umělci, Ringo naopak s veřejným vystupováním skončil a věnoval se filmování. Paul i Ringo vydávají své samostatné LP, které nenesou jméno Beatles. John již několik takových desek natočil dříve se svou manželkou Yoko Ono a s Plastic Ono Bandem. A znamená to konec Beatles?

Nikdo ze skupiny nic takového neřekl. Ani Paul Mc Cartney ve vytištěném interview, pro které si sám sestavil otázky. Tam pouze konstatuje, že už nebude s Johnem společně psát /nepíše sice spolu už několik let/ a že momentálně neví, kdy spolu Beatles budou opět nahrávat - jestliže k tomu dojde. Ani slovo o rozpadu - s skupině navíc vychází během dalšího měsíce nové album Let it Be.

Beatles nezatřili nic ani ze své důležitosti, ani ze svého talentu. Důležitost ztratila jen otázka, zda se Beatles rozpadají jako skupina: Beatles dozráli do stádia, kdy každý z nich může tvořit jednotlivě a kdy je srovnat tento způsob pro každého nejvhodnější a nejsvobodnější. Nelze si proto hlavu s tím, když v budoucnosti někdo řekne, že skupinu opouští. Vzdálem se na tom, budou-li hrát společně nebo individuálně nebo v jiných skupinách. Konec Beatles by mohl nastat jenom tehdy, když by nechali hudbu a začali by třeba sbírat motýly. Jenže toho se, myslím, nemusíme bát.

Petr Dorůžka - Melodie -7/1970

+ + + +

H I N S E H U K Á T E ...

Během posledních let se světová pop-music změnila nejen po hudební stránce: změnil se také její obchodní aparát. Pořádají se obrovské koncerty bez vstupného, vznikly nové způsoby reklamy a hledají se nové cesty, jak posluchačům představovat začínající umělce, jak odhalovat jejich kvality, aniž by se spoléhalo jenom na štěstí, které není vždy tak spravedlivé. Prakticky jde o to, jak najít či objevit neznámé zpěváky, skupiny, poskytnout jim studio, techniku, producenta, manažera - a pokud je třeba, i repertoár a zařídí, aby se o nich obecnost dověděla. Je to tedy práce, která přísluší každé gramofonové společnosti. A každá společnost, pokud chce obstát v konkurenci, se stará o přiblížení nových talentů, které - až přijde

jejich čas - jí umožní další prosperitu.

Dělo by se tedy, že tento systém musí fungovat sám o sobě. Potíž je však v tom, že na odpovídajících místech ve společnosti sedí někdy lidé s dlouhým vědomím. - např. jeden takový producent firmy Decca odpovídal v r. 1962 na nabídku Beatles, že čtyřčlenné skupiny jsou passé. A není to jenom otázka délky vědomí - gramofonové společnosti jako takové stojí na komerční bázi, chtějí vydělávat peníze a nemají zájem o někoho, kdo má sice fantastický talent, ale kdo jim tímto nezaručí finanční úspěch.

Většina gramofonových firem si získala filiálku pro "progresivní materiál", obsazenou příslušníky nové generace: Philips má svoje Vertigo, EMI má Harvest a Decca má Deram. Ale ani to příliš nepomohlo - "dospělé" společnosti se jen přizpůsobovaly době, bylo to vítězství spíše finančního než hudebního zájmu: systém se nezměnil. Došlo také k zrušení několika pokusů získat společnost nového ražení. Tyto snahy jsou velmi sympatické, ale bývají odsouzeny ke kompromisu. První to zkusili Beatles.

Když v létě 1967 zemřel jejich manažer Brian Epstein, rozhodli se vyřizovat si všechny obchodní záležitosti sami. Začali také uvažovat o vlastním podnikání. Jednotlivě totiž stáli napsat více písní, zaranžovat a vyprodukovat více skladeb, než by mohli vydat společně jako Beatles. Věděli, že existuje mnoho neobjevených umělců, ignorovaných velkými gramofonovými společnostmi, jejichž talent by potřeboval jen příležitost, pomoc, reklamu. Tak vznikla myšlenka firmy Apple, kam Beatles investovali svoje peníze a svůj talent. Apple měla podle prvotního plánu sdružovat i další počínky, zaměřené i na vydávání knih, produkci filmů, vymýšlení elektronických hraček. Vedení takové společnosti vyžadovalo pochopitelně víc než jen hudební talent, dobrou vůli a peníze. Z laicky vedené Apple se stal netvor, který s Beatles vysával peníze, ale šádně nepřinášel, stroj, který se nedal sestavit. Z velkého koncernu zbyla jen gramofonová pobočka, vyhledávaná hlavně těmi, kteří neměli ani talent, ani kontakty. Beatles potřebovali manažera, který by Apple dostal z nesnází. Rozhodli se pro Allena Kleina, amerického businessmana, mimo jiné zastupce Rolling Stones a přes Paulův odpor s ním v červnu 1969 podepsali smlouvu. Z Apple se stala fungující mašina, valící se ovšem někde jinde, než měli Beatles v plánu. Finanční potíže se vyřešily, ale vznikly nové problémy. Klein svým příchodem sice zachránil prosperitu firmy, ale také z ní vypudil mnoho talentovaných lidí, kteří sem přišli za volnější prací bez komerčních zábran. Příchod Kleina pomohl také rozdělit Beatles jako skupinu: Paul se nyní od Apple distancuje.

A jaký byl hudební příspěvek Apple? Beatles objevili pro svou značku Mary Hopkinovou, čistý pří-

jenný hlas, pro který mohli hledat melodie a aranžovat je, který vydělával peníze. Dále objevili Jamese Taylora, amerického písničkáře, na kterého by mohli být pyšní - kdyby ovšem neprošli před Allenem Kleinem ke konkurenční společnosti, dále Yoko Ono, nyní Johnovu manželku, která by asi u žádné jiné společnosti neuspěla a jen čas řekně, jestli právem či ne. Billyho Prestona, varhaníka, o kterém se vědělo už dříve a který již vydal několik LP na jiných značkách, a několik nevýrazných skupin jako Ivis, Badfinger, White Trash. Přínos Apple můžeme tedy zredukovat na Mary Hopkin a na tvorbu Johna, Paula, Georgeho a Ringa, na jejímž uskutečnění má ovšem existence Apple pramalou zásluhu. ...

Petr Dorážka, Melodie - 11/1970

----- ++++++ -----

Konec minulého roku dal i jasnou odpověď na otázku, která už po mnoho měsíců trápila všechny fanoušky pop-music. Jaká je budoucnost Beatles? Různé nepotvrzené zprávy naznačovaly, že legendární britská skupina je na rozpuštění a skutečnost, že se 4 "brouci" neukázali už dlouhou dobu pohromadě, tyto zvěsti podporovala. Na Silvestra minulého roku podal Paul McCartney žalobu u londýnského soudu, ve které požádal o formální zrušení partnerství čtyř hudebníků s tím, aby se budoucí příjmy skupiny rozdělily rovným dílem pro všechny. Že nejde jen o malé částky, dokazuje zpráva z Londýna, že odhaduje současně příjmy Beatles and Company na 17 milionů dolarů ročně. Formální krok k rozpadu skupiny byl učiněn a tím sřejmě končí i 14-ti leté přátelství čtyř chlapců z Liverpoolu, kteří obrátili svět vzhůru nohama a také ke štěstí a penězům přišli...

D E F I N I T I V N Í R O Z C H O D

XX

Setkali se poprvé před 14 lety a do světa pop-music pronikli v r. 1963. Za 7 let spolupráce natočili desítky světových hitů, kterých se podle skromného odhadu prodalo na deskách na 250 milionů kusů. V r. 1963 nebral ještě nikdo kapelu s le-

gračným jménem a podivným záštíhem vlasů vážně. Jejich první vystupování a svěží neotřelé skladby získaly zakrátko publikum a beatlemánie si mohla dobýt zeměkouli. V pol. 60. let Beatles patřili k této planetě stejně jako generál de Gaulle, Ho Či Min nebo anglická královna. Stali se pojmem, idolem, tvořili dějiny. Mglodko ovlivnil takovým způsobem život mládeže na západní polokouli jako Beatles a jejich hudba. Založili styl, jehož důsledky můžeme sledovat dodnes.

Paul Mc Cartney, John Lennon, Ringo Starr a George Harrison se stačili oženit, mít potomky, opět se rozvést, natočit 3 filmy /Perný den, Help a Nech to být/, vydělat milióny, pobavit stamilióny a také zestárnout. Je jim již přes 28 let. Ztratili nálepku nevinných teenagerů, nechali si narůst vousy a na jejich místo se vedrali jiní, jejichž zájem o hudbu právě Beatles vyvolali. Beatles ztratili také geniálního manažera Epsteina, který zemřel již v r. 1967. Jak se s odstupem doby zdá, byl to jeden z uzlových bodů jejich kariéry. Ztrátu manažera se na čas podařilo překonat, Beatles natočili ještě řadu velmi úspěšných desek, založili i vlastní produkční společnost Apple, nicméně byla to právě Epsteinova smrt, jež předznamenala rozpad společenství.

Vloni v září navštívil reportér amerického magazínu Newsweek budovu firmy Apple v londýnské Savile Row. Na budově visela černá vlajka a na otázky o budoucnosti "brouků" odpovídali zaměstnanci firmy "bez komentáře". Černá vlajka věstila rozchod skupiny, která už v té době byla spíše umělými finsnčními důvody uměle udržovaným komentářsko-ektivem. Každý ze čtveřice měl již tehdy i dlouho předtím své vlastní zájmy. Paul vydal již v květnu 1970 svou vlastní desku a žil se svou ženou a dvěma dětmi na farmě ve Skotsku. George byl v Londýně a v novém apartmá připravoval svou novou desku. John, který taky tvořil nezávisle na skupině, byl s Yoko v Los Angeles. Reportéři je několikrát viděli v blízkosti jakéhosi obakurního psychologa Janowa, jehož kniha První výkřik se stala na západě USA bestsellerem. Jediný, kdo se v této době ještě staral o firmu, byl Ringo. Pravidelně dojížděl ve svém Mercedesu do sídla Apple a řídil obchodní záležitosti skupiny. Avšak i Ringo vydal svou samostatnou desku. Vyšla v Nashvillu v USA ve středu country a western hudby, kde měla velký úspěch.

Snaha o osamostatnění byla tedy zřejmá u každého ze čtveřice Beatles. Zdá se však, že hlavním iniciátorem rozchodu byl přece jenom Paul. Se skupinou se postupně loučili jak John, tak Ringo, tak i George. Paul, který byl experty odjakživa považován

za nejlepšího hudebníka čtyřlístku, vydal prohlášení nezávislosti loni v dubnu. Zpočátku to nikdo nebral dost vážně a interview s Ringo Starrem tomu nasvědčuje. Také Ringo se zpočátku domníval, že i v Paulově případě je jen o dočasný temperamentní výbuch, který musí přijít na každého, kdo žije dlouhá léta pohromadě se stejnými lidmi. Ringo doufal, že se vše urovná, jako v případech, kdy odešel on, George či John. Nestalo se tak a v srpnu 1970 se objevil v populárním anglickém časopise Melody Maker v rubrice poštovní schránka i dopis od Paula, ve kterém jednoznačným "NE" odpovídá na otázku, zda se Beatles dají ještě někdy dohromady. Pod jeho podpisem se objevila malá kresbička, na které Paul znázornil smějící obličej. Byl to úsměv, jehož význam byl pochopen v plné míře až v prosinci.

Současně s oznámením z Londýna, že Beatles mají přestat i právně existovat, přišla zpráva z USA, která dává najevo, že skupina se rozchází na právě v nejlepším. J. Lennon v rozhovoru s časopisem Rolling Stones, který natočil na magnetofonový pásek počátkem prosince a zveřejnil v den, kdy v Londýně Paul předstoupil před soud, říká, že to byl on, kdo první definitivně opustil skupinu. Prohlásil doslova, že stejně jako ostatní členové Beatles "měl plné zuby být stále ve stínu Paula". Obvinil Paula, že po smrti Epsteinova "chtěl strhnout vládu nad skupinou na sebe".

Nejzávažnější však jsou v Lennonově interview pasáže o Beatles v dobách jejich největší slávy. John prohlašuje, že celá skupina pořádala při zájezdech sexuální orgie a užíval těžké drogy. Lennon říká doslova, že "zájezdy Beatles se podobaly Felliniho filmu Satyricon". Sám se přiznává, že užíval léta heroin. Redaktor časopisu se Johna ptal, proč tyto skutečnosti neuvedl v autobiografii o Beatles, která vyšla. John se vymluvil na manželky, "jejichž citů by se pravda velmi dotkla". Na všech výroci Johna Lennona je nejzajímavější právě skutečnost, že veřejnost o podobných poklescích legendárních zpěváků nic nevěděla. Dojem, který Beatles dělali, byl právě opačný a často se o nich dokonce v tisku psalo, že právě jenom díky klidnému rodinnému životu se čtveřice udržela tak dlouhou dobu na vrcholu popularity. Smrt managera Epsteinova byla sice jedním signálem o tom, že ve skupině není něco v pořádku - Epstein zemřel pravděpodobně tím, že si vzal větší dávku drogy, než bylo únosné, o čemž se už před 3 lety psalo. Ale později se objevily i jiné důvody smrti, které tvrzení části tisku přehlušily /nešťastná náhoda s léky či sebevražda/.

Jedna legenda tedy končí, i když v srdcích fanoušků bude existovat i nadále. Rodí se legenda nová,

podstatně odlišná od té, kterou jsme znali my a většina našich čtenářů. Při "praní špinavého prádla" se jistě dozvíme řadu nových skutečností. V jejich světle se pravděpodobně objeví Beatles v poněkud jiné podobě. Odhalí se pozadí výroby idolů miliónů, hvězd filmového plátna a obrázkových časopisů, jimž k prozážení nestačí jen jejich umění. Fantastická mašinerie managerů, disc-jockeyů, i novinářů určuje "image" - obraz hrdinů moderní doby. Idol je vyráběn pro určité vrstvy a Beatles zpívali jak pro beatniky tak pro britskou královnu, která jim udělila Řád britského impéria. Ale již tehdy při předávání vyznamenání si v Buckinghamském paláci "kluci z Liverpoolu" odskočili na záchod, aby si mohli dát zakázaného šluka z marihuanové cigarety. Život a představa, jak je vidět, často liší. Hudba a skladby Beatles budou bavit dál. I když ty nejnovější budou podepsány vždy jen jedním jménem z těch čtyř,...

Aleš Benda, Mladý svět -5/71

IIII IIII IIII

KONEC DLOUHOVLASÉ LEGENDY

Byli živoucí legendou, ta vlasatá čtveřice Liverpoolu, která v 60. letech ovlivnila hudební vkus a vývoj miliónů dospívajících chlapců a dívek po celém světě. Vtip a šťastnou ruku prokázali už při volbě jména pro svůj kvartet: Beatles - slovní hříčka vyjadřující beatový charakter jejich hudby, foneticky však navozující představu brouků. Začali vesklepních lokálech liverpoolské dělnické čtvrti a ještě roku 1959 - tehdy 16-18 ti letí hoši - neměli ani na zpáteční cestu tramvají, když se vraceli z neúspěšného vystoupení v soutěži mladých hudebních talentů. Vítězové tehdejší soutěže zapadli beze stopy - kolik podobných soutěží se ve světě pořádalo a pořádá - ale John, Paul, Ringo a George brzy zazářili jako nejjasnější stálice na obloze pop-music.

Jejich bezpříkladně rychlý vzestup provázený extatickými stavy posluchačstva by si zasloužil zvláštní sociologickou studii. Postrádali jakéhokoliv hudebního i všeobecného vzdělání, zápasili zprvu i s notami, ale měli talent a píli. A také trochu štěstí, že v Brianu Epsteinovi našli obratného a obchodně zdatného manažera, který se postaral o publicitu a komerční stránku jejich činnosti. Předtím však vystihl náladu mládeže v kapitalistické

kém části světa: rozčarování nad trvajícím sociální nerovností, nad bezohlednou honbou za ziskem, kterou pozorovali v generaci rodičů, protest proti odlidšťujícím konvencím kapitalistické společnosti, touhu po lásce a přátelství. Beatles dovedli tyto pocity vtělit jemnou a poetickou formou do svých skladeb, třebaže nevytvářeli vysloveně protest-songy jako mnozí jejich předchůdci a hlavně epigoni. Nesnažili se o společenskou angažovanost ani o cílevědomou kritiku kapitalistické společnosti: tvořili prostě své texty a melodie tak, aby odpovídaly cítění co nejširšího okruhu svých vrstevníků, aby byly zpěvné a přitažlivé pro mladé lidi bez rozdílu rasy a národnosti.

Světový úspěch a neutuchající příliv peněz však brzy nadanou čtveřici omámil tak, že se ochotně začlenila do zábavního průmyslu své doby: Beatles uspořádali před nadšeným mladým publikem desítky koncertů v Evropě, v Americe, Japonsku a dokonce i na Novém Zélandu, nahráli spoustu gramofonových desek, z nichž každé se prodalo mnoho miliónů kusů, natáčeli filmy. Texty jejich písní sklouzávaly do banality, jejich vystupování režírovali náboroví psychologové. Beatles se stali součástí společenského systému, establishmentu, proti němuž zpočátku mířil nesmělý, spontánní kritický podtext jejich písní. Nic nevyjadřuje tuto jejich integraci příznačněji než Řád britského impéria, který jim za zásluhy o export gramofonových desek, přinášející britské státní pokladně desítky miliónů liber, udělila královna Alžběta 2. K slavnostnímu převzetí řádu se Beatles dostavili do Buckinghamského paláce v úboru obchodních magnátů londýnské city - v dokonale padnoucím černém obleku s tvrdým kloboukem na hlavě a deštníkem v ruce. Vevrcholných letech jejich popularity se příjmy každého z nich odhadují na milióny liber šterlinků ročně a podle toho též žili: Střídali nejdražší automobily, každý z nich si koupil luxusní venkovské sídlo. Když Lennonův velký černý rola-royce se spuštěnými záclonkami projížděl Londýnem, lidé se ohlíželi v domnění, že jede anglická královna.

Ale horních deset tisíc britské společnosti, k nimž se svými příjmy a majetkem přiřadili, je mezi sebe nikdy nepřijalo. Dokonce, když byli vyznamenáni Řádem Britského impéria, význačný britský deník The Times otiskl řadu dopisů rozhořčených čtenářů a mnoha jiných majitelů tohoto řádu, většinou armádních a námořních důstojníků se odhodlalo k bezpříkladné protestní akci - na znamení nesouhlasu s tímto "znesvěcením" řád vrátili královně. Neboť Beatles přes všechny své úspěchy u mladé generace byli v očích starších generací jen jakýmsi potřeštěným šašky, jež netřeba brát vážně.

Proto se též těšili šaškovské svobodě říkat mocným tohoto světa kousavé impertinence. Když se např. jejich jednoho londýnského koncertu zúčastnila i královská rodina v čele s královnou, John Lennon, nejvýbojnější a nejvýstřednější z vlasaté čtveřice, zvolal do publika: "Teď všichni tleskejte do taktu!" a s kývnutím ke královské lóži dodal: "Ti tam nahoře můžou jen chřestit svými šperky!" Všechny londýnské noviny příštího dne zaznamenaly toto extempore, ale neopomněly vylíčit milostivý úsměv, jímž je královna kvitovala. Právě tak spíš pobaveně než s rozhořčením přijímali i většina prostých Angličanů jejich extravagance: netajené holdování omamným drogám, ačkoliv je britské zákony zakazují, mysticismus a spojení s indickým "svatým mužem", z něhož se vyklubal jen ziskuchtivý podvodník a zejména ne megalomaničké výroky, jimiž především John Lennon mnohokrát překročil míru vkusu a taktu. Sotva komu jinému, než jim by bez úplného znemožnění prošla Lennonova vychloubání, že jsou "populárnější než Kristus" nebo že jeho - Lennonův - talent lze srovnat s talentem Shakespearovým nebo van Goghovým. Většina čtenářů britských a amerických časopisů, kteří se o těch výrocích dočítali, reagovala na ně konstatováním, že nezáleží na tom, co Lennon říká, ale jakou hudbu tvoří. Šaškovská svoboda Lennonovi i ostatním Beatles zůstávala, nechtěli dělati a říkali cokoli.

I Beatles však stárli a v druhé polovině 60. let začala jejich šťastná hvězda zapadat. Poslední společný koncert pořádali koncem roku 1966 v San Franciscu. Ještě v dubnu 1967 však zaznamenali světový úspěch s deskou Kapela klubu osamělých srdcí seržanta Pepře: většina odborníků v pop-music se shoduje, že je to nejhodnotnější, co kdy vytvořili. To už však byli Beatles nejenom idály mládeže a největšími hvězdami světové pop-music, ale úspěšnými podnikateli v kapitalistickém stylu - podniky firem Beatles and Co. a Apple Corp. Ltd., jež pro ně vedl jejich manager B. Epstein. Kdysi protikapitalističtí Beatles se tak stali - jaká ironie!! - kapitalisty velkého stylu, kteří těžili nejenom z výroby a prodeje svých gramofonových desek, ale i z módního bazaru pro mládež "Jablko". I v jejich podnikatelské činnosti však nastal náhle zlom po smrti B. Epsteina, zaviněné omamnými drogami: vedení jejich podniků se načas ujal nešprťavější z nich - Paul McCartney, ale později je na přání ostatních - a proti vůli McCartneyově - převzal americký agent pochybné pověsti Allen Klein. Mezi Beatles nastaly spory, které téměř znemožňovaly další společnou tvůrčí práci: poslední - a zdá se, že definitivně - jejich společnou skladbou je píseň s nechtěně symbolickým názvem "Let It Be" - Nech to být - ze začátku roku 1970. Rozhod

zavinily nejen neshody v obchodních záležitostech, ale i neshody osobní, jež nabývaly na intenzitě. Když se Lennon oženil s japonskou filmarkou Yoko Ono, proslulou režii provokativního filmu ukazujícího jen a jen nejružnější lidské zadky - ostatní Beatles považovali toto manželství za morální i uměleckou degradaci celého kvarteta, zejména když Lennon s manželkou neváhali pořádat veřejné erotické "show". Beatles začali tvořit každý samostatně a Lennon a Ringo Starr zkusili štěstí - s nevalným úspěchem - i jako filmoví herci.

Zbýval jen poslední krok - po faktickém rozehodu i rozchod formální: i k tomu však došlo, když v poslední den loňského roku - 31. prosince 1970 - požádal Paul McCartney londýnský soud o likvidaci společných firem "The Beatles and Co." a "Apple Corp." a o soudní zjištění a rozdělení společného jmění. Při spletitosti obchodních záležitostí čtyř dlouhovlasců se může soudní řízení vléci dlouhou dobu, ale jedno se zdá už dnes jisté: bohatství Beatles není zdaleka tak pohádkové, jak se soudilo. Jméno Beatles činilo koncem roku 1970 - podle údajů jednoho z právních zástupců - 738 000 liber šterlinků. Na daních však Beatles dlužili státu více než 1 150 000 liber - mají tedy co splácet. Peníze se jim doslova rozkutálely: v dobách své slávy utráceli Beatles až 20 000 liber týdně a podle trpkých slov Lennonových z nich "kdekdo tyl a žil". Obavy, že budou žít v bídě, jsou ovšem zcela zbytečné: majetek jejich obchodních společností se odhaduje na 100 milionů dolarů. Toto jmění vložené do společných podniků navrhuje nyní Paul McCartney rozdělit, třebaže si musí být vědom, že větší část podílu každého z nich pohltí vysoká daň z přírůstku majetku. Někteří finanční odborníci ovšem předpokládají uvedený odhad za příliš vysoký a soudí, že pravdě odpovídá jen asi čtvrtina této částky.

Dlouhovlasá čtveřice se tedy rozchází ne v právě nejlepším ovzduší vzájemné nedůvěry a osočování. Výřečný Lennon komentoval Paulovu žalobu výrokem, že lituje, že jí sám už dávno nepodal a McCartney ujišťuje, že je ochoten si někdy vypít s Lennonem skleničku jako za starých časů, ale - dodává - "ne právě teď". Lennon v jedné ze svých nejnovějších skladeb - už samostatných - konstatuje: "Sen je doznán". Ze čtveřice mládenců vyšlých z liverpoolského proletariátu si jen Lennon uchoval bojovnější levicové smýšlení, ale je svými výstřednostmi už příliš zkompromitován. Beatles - se vším co znamenali, dnes nenávratně náleží minulosti.

Lubor Valenta - Magazín Co vás zajímá - 1971

1. Bílá záhada kolem Beatles?

1
Mělo by nemít rád pohádky, zvláště když v nich vystupují symboly černokněžnicí, ale slavní Beatles? Jak napínavý a chytře vymyšlený byl třeba příběh o údajné smrti Paula McCartneyho, spojený s rozpitváním nahrávek skupiny, které měly podat svědectví o celém případu. V jednom z posledních čísel Touch, podzemního časopisu americké gramofonové společnosti Elektra, publikovali nedávno Bruce a Steve Harrisovi další zajímavé story, týkající se zmizení alba Beatles, nazvaného Hot As Sun.

Příběh je dobře beletristicky zpracován, takže se čte jako napínavá detektivka, a navíc vychází ze zdánlivě faktických údajů: v devítiměsíční pauze mezi vydáním "bílého alba" The Beatles a LP Abbey Road proskakovaly odborným tiskem pověsti, že Beatles jsou ve studiu, kde pilně natáčejí. Jeden časopis dokonce prozradil, že nové album Beatles ponese název Hot As Sun (Horké jako slunce) a bude mimo jiné obsahovat snímky Don't Let Me Down, Dirty Old Man, Maxwell's Silver Hammer, Proud As You Are a Here Is Just Another Even Number. Po čase vyšly desky Abbey Road a Let It Be a Beatles zaznamenali činnost s informací, že žádné společné snímky již nevydají. Vratě se ke zprávě onoho časopisu: snímek Maxwell s Silver Hammer vyšel na LP Abbey Road, Don't Let Me Down byla B strana od Get Back, na sólové desce Paula McCartneyho je instrumentálka Hot As Sun, čili názvy skladeb byly opravdu aspoň do jisté míry uveřejněny na faktickém podkladu. Kam se tudíž poděly další jmenované tituly, proč nevyšla LP Hot As Sun?

A tady začíná vlastní děj slánku. V roce 1968 se na newportském folk-festivalu seznámili tři mladí lidé - jedna neznáme. Po nějaké té pijácké party se domluvili na plánu, který z nich měl udělat boháče. Sešli se znovu v březnu 1969 v Londýně, kde si odděleně pronajali soukromé pokoje. Jak vyplývá z dialogů, mladá dívka, zaměstnaná u společnosti Apple jako sekretářka, zřejmě nic slého netuší, prozradila jednemu z nich, že Beatles dokončili práci na novém albu Hot As Sun. Další nenucená konverzace - a bylo jasné, že album existuje na magnetofonových pásech pouze ve třech kopiích. Jedna je tam a tam v dříve známé Apple, druhou má koncern EMI, pod nějž Apple spadá, třetí leží u producenta George Martina. 22. března - po dokonalém prostudování pracovního řádu všech zaměstnanců a zainteresovaných - se naši tři muži rozjeli k akci. Té noci se ztratily tři pásky s nahrávkou alba Hot As Sun. George Martin našel místo své kopie dopis, který ve zkratce obsahoval toto: nesajímá nás hudba Beatles, dáme vám všechny kopie zpět za 100 000 dolarů (polovinu vyplatíte v librách, druhou část v do-

larech), k předání pásek a peněz dojde na této a této letecké lince z Paříže do Alžíru. Dále je popsán způsob předání, který má být bezpečný pro obě strany. A pozorování: pořídíme si kopii pro sebe.

Společnost Apple nejprve chtěla předložit celou záležitost veřejnosti a tím i policii, brzy si však uvědomila, k čemu by došlo. Desítky podlouhnických výrobců gramodesek by záhy nabízely "zaručeně pravé" album Hot As Sun a pak, mají-li být zloději zatčeni, nesáhli jím na tom, zda vydají pásky nepoškozené, nebo je zničí. Každá deska Beatles je světovým bestsellerem, přijít o ni by znamenalo nesmírnou ekonomickou ztrátu.

Pracovník Apple okamžitě odjíždí do Paříže, splní vše podle pokynů a přiváží tři nahrávky Hot As Sun. Pak nastává úlek - všechny kopie jsou beznadějně zničené. Počvedli ho snad vyděrači? Nikoliv, k poškození nedošlo jejich vinou. Protože byla obava, aby snad v letadle někdo neuložil bombu nebo aby se někdo nepokusil letadlo unést, nechali tajně všechny cestující projít záření, které mělo odhalit, zda neschovávají zbraně. A protože záření ničí magnetofonový záznam, bylo album Hot As Sun vymazáno z existence. V dopise Georgi Martinovi však stálo: jednu kopii si pořídíme pro sebe. Někdo ve světě má tedy nikdy nevydané album Beatles...

Kariéra Beatles se však stává podkladem i pro zápletku divadelní hry! Na 16. listopad byla v londýnském divadle Royal Court premiéra hry Howarda Bakera "Nikdo nebyl zachráněn", v níž vystupuje postava Johna Lennona. Lennon se však na jevišti neobjeví osobně - jeho roli převezme známý Mike d'Abo, který byl jeden čas zpěvákem skupiny Manfreda Manna. Děj hry je postaven na známé písni Paula McCartneyho Eleanor Rigby, jejíž krásný text hovoří o smutku staré opuštěné ženy - ve hře je však "Eleanorou" dvacetiletá dívka, které čeká nemanželské dítě. Žije na venkově, kam se Lennon občas ukrývá před novináři a hudebními agenty. Jednou má poruchu na automobilu, zůstává přes noc a seznamuje se s dívkou. Tak jak narůstá jejich milostný vztah, zbavuje se dlouhých vlasů a indických oděvů a stává se obyčejným člověkem. Jednoho dne však dívku opouští a ta teprve poslechem písně Eleanor Rigby v rádiu poznává, že jí Lennon jen využil jako inspirace k napsání této písně.

Co tomu všemu asi Beatles říkají?

Melodie 2/71

Spověď jednoho z BEATLES

Paul McCartney vypráví o rozchodu s Johnem Lennonem, Ringo Starrm a George Harrisonem a o svém novém životě.

"Tažil jsem, že dojde k roztržce," říká Paul McCartney. Božsný rozchod se však stal rozvodem. Poslední den v roce 1970 podal Paul McCartney žalobu na Johna Lennona, Ringo Starra a George Harrisona a žádal o zrušení partnerství Beatles & Co. Obvinil obchodního manažera Allena Kleina z neschopnosti a prohlásil, že rozsáhlé obchodní aféry jejich společnosti APPLE nejsou nic jiného než důsledek neomírného nepořádku v účetnictví. Podivné ticho, které po celé měsíce obklopovalo známý kvartet, se pak změnilo ve válku slov. Následoval interview Johna Lennona v časopise Rolling Stone; tvrdilo se v něm, že Paul se snaží získat mezi Beatles rozhodující postavení a převážit písní všech jejich záležitostí.

"Už nám leze krkem být jen Paulovými pobočníky," řekl John. George uvedl, že jednou musel opustit zkoučku, protože Paul příliš prosazoval svou maximální nadřazenost nad ním. Ringo dodal, že Paul - "celý bez sebe" - se s ním pohádal o datu vydání jedné gramofonové desky a vyhržoval, že ho "zničí".

Až dosud se Paul nebránil a mlčel. Teprve nedávno souhlasil s poskytnutím rozhovoru, v němž vysvětluje své motivy a mluví na svou ochranu. Interview se konalo v Los Angeles během natáčení jeho nové desky "Ram". Rozhovor zaznamenal Richard Meryman a vyniká širokým záběrem.

Celá ta historie The Beatles, jak se zdá, se udála již před mnoha lety, tak dávno jako nic jiného. A to je právě to. S Beatles je konec, naprostý konec. Zůstali jsme každý zvlášť, žijeme svůj vlastní život, jaký jsme si zvolili. Myslím, že dokud tady Beatles byli - nevím, jak bych to jinak vyjádřil, - dokud tu zkrátka byli, neexistovaly žádné zábrany, protože jsme si navzájem rozuměli. Něco jako mezi manželi. Když jsme začínali, měli jsme všichni stejný cíl. Všechny nesnáze začaly, když jsme přestali mít shodný cíl - a to se stává, myslím, od roku 1966, když se přestalo jezdit na zájezdy.

Když jsme pracovali na "Bílém albu", opustil Ringo skupinu, protože jsme ho příliš nepochopili. Za dva dny se ale vrátil. V době, kdy jsme nahrávali "Abbey Road", kritizovali jsme se s Johnem již zcela otevřeně a já měl dojem, že John nemá zájem na jiných melodiích než vlastních. Když se dělala deska deska "Let It Be", došlo k dalšímu sporu o některé písně. Tentokrát odešel se zkoušky George - a řekl, že skupinu opustí. Za několik dní

Jsem se však všichni sešli u Ringa a George souhlasil, že se vrátí alespoň do dokončení desky. Cítil jsem definitivní roztržku, rozchod. A John stále opakoval, že jsme v muzice ustrnuli. Jednou v noci, bylo to na podzim 1969, jsme o tom s Lindou uvažovali. Myslel jsem si: "To je ono, co mi chybí, a co chybí i jim - hraní." My jsme totiž už dlouho pro nikoho nehráli. Jestliže chce někdo být opravdu dobrým muzikantem, musí mít neustálý kontakt s člověkem, s obecenstvem.

Napadlo mě, že bychom mohli vystupovat po vesnicích a městečkách v sálech tak pro dvě stě lidí. Někdo by nám najal sál, vylepil plakáty, například na "Sobotní zábavu s Rickym a Redstreak". My bychom tam pak jednoduše přijeli autobusem, lidé by se přišli podívat a bylo by to. Myslel jsem, že je to velkolepý nápad, ale John řekl: "Ty jsi ale bláze!"

V té době Johnovi imponovalo hrát pro dvě stě tisíc lidí, protože byl zrovna na nějakém velkém festivalu nebo kde. Chtěl uspořádat něco podobného. Nyní chápu, co tím myslel. Ví, kde John vidí pokrok. Ale já se na to dívám poněkud jinak.

Dohadovali jsme se v kanceláři společnosti Apple, jak dál. Byl tam Ringo a souhlasil; možná že tam nebyl George. A tak John řekl: "Buď jak buď, stejně opouštím skupinu." A pak: "Chci rozvod." Doslova řekl: "Chci rozvod." A poprvé to skutečně myslel vážně.

Do nás jako kádyž uhodí. Uvědomili jsme si, že ta skvělá věc, jejíž jsme byli součástí, už nikdy nebude. Rozsekl to. Zasáhlo by to kohokoli. Je to stejné, jako když třeba se loučíte se školou, kterou máte rádi; také se vás to dotkne. Nebo comeli jiného, co považujete za své. Naši věci byli Beatles.

Způsob života Beatla byl způsob života dítěte, které objevuje velký svět, vstupuje do něj s přáteli a plně jej dobude. Bylo to fantastické. Byl to neuvěřitelný zážitek. A tak, když se vynořila myšlenka, že bychom se měli rozjít, nebyla přijatelná pro nikoho z nás. Byl to konec legendy, dokonce i v našich myslích. Marilyn Monroeová nakonec také uvěřila, že je Marilyn Monroeová. Teď cítím, že s Beatles to bylo stejné - mluvím teď jen za sebe. Každý z nás byl ve svých vlastních očích Beatle, a do určité míry nám to zůstalo.

Když se tak ohlížím nazpátek, myslím, že John řekl velkou pravdu: "Podívejte, všechno jaksi do sebe zapadá." Teď s tím souhlasím. Natočili jsme desku, měla se jmenovat "Get Back" a na obálce měla být fotografie, na které jsme byli seřazeni přesně jako na naší první desce. I titul a pozadí byla přesná reprodukce. A tak John řekl: "Vidíte, je to dokonalý kruh."

Myslím, že to, co John udělal, bylo znamenité v tom smyslu, že všechno je v pořádku a že teď každý z nás půjde vlastní cestou. Když nežijete jeden s druhým v též domě, nejste pevně a natrvalo svázáni. Od té

chvilu jsme každý měl žít samostatným životem. Pro nás to byla po dlouhé době opravdová výhra... a taky se to shodovalo s mým seznámením s Lindou. A tak na začátku roku 1970 jsem zavázal Johnovi a Paul jsem mu, že také opustím Beatles. Řekl: "Dobrá, tak to jsme už dva, kdo se s tím vypořádali."

Myslí, že kdyby zůstal jen na nás čtyřech, kdybychom nebyli ničím ovlivňováni, rozešli bychom se ještě týž den, kdy John prohlásil, že vystupuje z party. Každý by sebral svou tašku... tohle jsou moje boty, tohle je můj míč, tohle je tvůj míč... a byli bychom pryč. Dosaď jsem přesvědčen, že to je jediná cesta, jak se rozloučit, i když jsou do toho zamíchané jakékoli obchodní záležitosti. Jenomže samozřejmě my nejme jen čtyři kluci. Jsme součástí velkého obchodního stroje. I když Beatles již neexistují, byznys Beatles pokračuje. A proto jsem musel podat žalobu o rozpuštění Beatles, abych na obchodní úrovni udělal to, co jsme měli udělat jen mezi sebou. Cítím, že se to muselo stát.

Na tiskových konferencích se nás často ptali: "Co budete dělat, až bublina praskne?" Když jsem nedávno mluvil s Johnem, řekl něco v tom smyslu: "Nuže, bublina praskne." A já jsem řekl: "Už praskla." V tom to vězí. A proto jsem to musel udělat, proto jsem musel podat žalobu. Ať si nikdo nemyslí, že z toho má nějaké potěšení. Musel jsem to udělat, protože bublina praskla všude kromě na papíře. Smlouva je jediná věc, která nás ještě spojuje.

Víte, před lety jsme uzavřeli smlouvu, která nás měla držet pohromadě jako skupinu deset let. Ať někdo z nás chtěl udělat cokoli..... vydat desku, cokoli... musel k tomu mít souhlas ostatních. Protože předtím mezi námi nebyly žádné rúznice, někdo z nás se ani nepodíval na to, co podepisuje. Podepsali jsme ji v roce 1967 a objevili ji vlastně teprve loni. Objevili jsme kontrakt, který nás svazoval na deset let. Následovalo: "Ach jo, to je směr." "Zatracení!" "Kluci, neměli bychom to roztrhat?"

Potíž je v tom, že ostatním třem poradili, aby to neroztrhali. Bylo jim řečeno, že by to mohlo mít nemilé následky. Začalo to vyřadat jako tři proti jednomu, což se taky stalo po několika našich obchodních jednáních. Výsledek vyzněl vždy tři proti jednomu. Tak se také Allen Klein stal manažerem "Apple", což já jsem nechtěl. Ale k tomu náš souhlas nepotřebovali.

Chápejte, novězi to v klucích. Nejsem to ti ostatní tři. Myslí, že my čtyři se máme ještě docela rádi. Nemí v tom zlá krev, alespoň ne z mé strany. Mluvil jsem s nimi docela nedávno a nezdálo se mi, že by mě nenáviděli. Je to tedy ta obchodní stránka věci. Je to Allen

Klein. Začátkem r. 1969 ho John angažoval jako svého obchodního manažera a chtěl, abychom my ostatní udělali totéž. V tom bodě jsme se nikdy neshodli.

Klein je neuvěřitelný. Je to stělesněný New York. Řekne: "Co chcete? Já vám to koupím." Je toho hodně, o čem chci mluvit a o čem nechci, ale jednou to stejně vyplave na hladinu, protože musím náležitě dokumentovat materiál k soudu. Nezbyvá než jít a bojovat... ... což jsem vlastně nikdy nechtěl.

Celé léto ve Skotsku jsem přemáhal sám sebe. Bylo to zoufalé. Leželo mi to v žaludku celé léto. Přemýšlel jsem, zda by nešlo podat jen žalobu na A. Kleina, ale je nutné žalovat i ostatní tři.

Nejdřív jsem řekl ne, to nemůžeme udělat. Smíříme se s tím. Ale pořád se děly takové malé nepříjemnosti. Byly to maličkosti ve slovnání s tím, co se stalo... ale... např. jsem vydal svou desku "Mc Cartney". Připravil jsem ji celou společně s Lindou... nahrávky, obálky, reklamu... všechno, co se předkládá gramofonové společnosti. A tuše začaly objevovat ty malé "reklamy". Dole např. stálo: "Natočeno na deskách společnosti Apple," což tenkrát bylo OK. Ale někdo k tomu ještě přidal: "Abkco company." To je Kleinova společnost a neměla s mou deskou nic společného. Vypadalo to, jako kdyby Klein měl nějakou zásluhu na mé desce.

Možná to zní jako nicotnost, ale mohl bych uvést i jiné příklady. Ale to se dělo neustále. Začal jsem se cítit jako mladší partner, jako kdyby Klein byl šéf a já nula. Nuže, já jsem starší partner. Myslím, že můj názor je zrovna tak dobrý jako někoho jiného, zvláště když jde o mou věc. Pochopil jsem, že se buď to budu muset bránit, nebo se mnou bude někdo vláčet. Zisk z LP Mc Cartney stále ještě zadržuje společnost Apple, ačkoliv na desce jsem jen já a Linda. John vydal teď novou desku, která se jmenuje Power to the People. Je tam verš, který vyzývá vládu... "Dejte nám, co nám patří". Pro mne je teď vládou společnost Apple. Vraťte mi, co mi patří!

Pak jsme znovu a znovu probírali tu žalobu. Bylo mi jasné, že se z toho už nedostanu. Po posledním telefonním rozhovoru s Johnem mám dojem, že se na to dívá z téhož hlediska. Řekl: "Nuže, tedy, jak se z toho chceš dostat?"

Můj advokát, John Eastman, je opravdu skvělý chlapík. Vidí, v jaké jsme situaci a sympatizuje s námi. Scházeli jsme se spolu na vrcholcích hor v Skotsku a procházeli jsme se. Vemutují si na moment, kdy jsme se dohodli, že budu muset podat žalobu. Stáli jsme na takovém vysokém kopci a dívali se na jezero... Byl takový hezký den, jen bylo trochu chladno... a probírali jsme všechno ještě jednou. Nemí žádné východisko? Nakonec jsme si řekli: "He, musíme to udělat." Jediná alternativa byla dalších 7 let partnerství... alter-

nativa stejných nepříjemností dalších sedm let.

A já jsem se tedy změnil. Humorné na tom je, že si myslím, že celé té změně hodně pomohl John Lennon. On vlastně začal... já jsem jen pokračoval v jeho slépějích John tenkrát první řekl: "Podívej se, já chci být někým jiným, než dosud." A já jsem si myslil: "To je fajn." Líbí se mi, že to udělal a já udělám totéž pro sebe. On tomu dal punc správnosti.

Jestliže to v partnerství u nás nehraje... jako třeba v manželství... máme dostatek podkladu pro jeho zrušení. To je senzační! Ať žije stará dobrá britská justice! Ale než jsem to všechno podnikl, musel jsem se sám sobě napřed zeptat, zdali něco takového jako spravedlnost vůbec existuje. Vrhł bych se třeba do sporu a pak by mě mohli lehce doběhnout. Vyprávěl bych jim svou historii, všechno bych jim vyložil a pak by se celá justice obrátila a... míním tím, že dnes lidé na spravedlnost příliš nevěří. Já si opravdu myslím, že pravda zvítězí, ale není to zrovna nejrozšířenější myšlenka. Jenže já jsem byl celý svůj život zamilovaný do dobra... ve smyslu dobro versus zlo.

Můžete si přečíst, co o mně píše strana těch druhých a budete si myslet, že jsem lump. Já si myslím, že mám pravdu. Ale copak si to nemyslíte všichni?

Protože jsem musel podniknout tyto kroky proti ostatním třem, vypadá to, jako bychom se nenáviděli. Mohu mluvit pouze za sebe, ale já je mám pořád rád. A možná, že je to víc, než jen "mít rád". Ale momentálně na nich nejsem závilý. Netěší mě to, není to příliš zábavné. Nemohu také tvrdit, že je miluji. Ale vím, že až bude po všem, budu je mít zase opravdu rád.

Lidé říkají, že je škoda, že taková hezká věc musela tak ošklivě skončit. Také si to myslím. Je to škoda. Mám rád pohádky. Moc by se mi zalouvalo, kdybychom se všichni 4 proměnili v malé obláčky, stoupali bychom do nebe a každý z nás by si hleděl jen svých věcí. Ale člověk si brzy uvědomí, že život je příliš tvrdý. Ignoroval jsem Johnovo interview v Rolling stones. Podíval jsem se na to a líbilo se mi, že řekl, co si myslí. Ale zdálo se mi, že kromě toho, že si ulehčil, to rozhodně naší věci nepomůže. Lidé se asi teď ptají, jestli to měl John opravdu zapotřebí. Interview mě však nerozzlobilo. Bylo tak vzdáleno našemu světu, že jsem to četl téměř s potěšením. Uznávám, že v tom, co John řekl, jsou i elementy pravdy. Ani ta otevřená nenávisť mě nebolela. Je to fantastické, ale John už je takový.

+ + +

Opravdu nemohu popsat, kam svou hudbou mířím, protože se stále mění. K tomu není co dodat. Působí na mě určité vlivy a vzpomínky od dob, kdy jsem byl opravdu malý až do dneška. Melodie, které jsem kdysi slyšel v rádiu. Melodie, které hrál otec na klavír. Melodie, které jsem našel v rock and rollu. Melodie,

teré jsme vytvořili ve skupině. Moje muzika zahrnuje toto vše... je velmi osobní... zvláště teď, když ji píše jen jedna osoba, místo čtyř. Dělán jen to, co cítím. Udělám si pohodlí, ale je to dobrá práce.

Psal jsem některé písničky dohromady s Lindou... a moji vydavatelé nás žalují, protože nevěří, že je psala se mnou. Znáte to: najednou se za něho vdá a najednou píše písničky. "Ach, samozřejmě /a mrkají na sebe/, píše písničky."

Jednoho dne jsem jí však řekl: "Naučím Tě skládatelskému řemeslu, i kdybych tě měl ke klavíru přivázat, naučím Tě, jak píše muziku já..." protože já vlastně muziku neskládám, jen zapisuju melodie podle sluchu. A rád s někým spolupracuji na písničkách. Kdybych si měl třeba sednouta složit písničku, zvánělo by mi to příliš prací... bylo by to něco jako domácí úkol. Když se mnou skládá Linda, je to spíš jako hra. Když jsme ale napsali asi 10 písniček, zjistili jsme, že se to začíná až moc podobat práci. A já jsem nikdy nebral nic vážně.

Proto, když jsme se rozhodli, že vydáme nové album, chtěli jsme si z toho udělat zábavu... nemá smysl dělat něco, co člověka netěší. LP vyjde už brzo a pak bych chtěl dát dohromady novou kapelu, protože nerad sedím jen tak s rukama v klíně. Opravdu rád hraji. Můj hudební směr? Zkouším muziku, která není příliš romantická, ale přesto má v sobě romantické prvky. Osobně nemám rád nic, co zní příliš roztomile. Moje muzika je, myslím, nejlepší tehdy, když je v ní tvrdost i měkkost.

Nejlepší věci vznikají často z improvizace, ale to je choulostivé. Jdu do studia, vím, že budu improvizovat. Kdybych ale někomu prozradil, že hodlám improvizovat, už by to improvizace nebyla. Tak tam jen přijdu a začnu hrát a musím být u toho nějaký chytrý technik, který pozná, kdy to má nahrávat. Je to velmi obtížné, protože často uniknou nejlepší věci. Zrovna včera večer jsem byl ve vynikající formě a nenahráli to. Když jsme to potom zkusili ještě jednou, už to nebylo ono. Moc jsem se snažil a opakoval se, ale nevyšlo to.

Někdy to má ovšem i výhody. Někdy se mi ani nechce o tyto okamžiky se s někým dělit. Budiž, publikum to neslyšelo, ale slyšel jsem to já a ty. Je to krásné. Je to opravdové. Moment byl jen pomíjivý, jako ostatně všechno. Nic v životě není provždy. A to je právě krásné. Věci pomínou, aby udělaly místo novým. Poznání, že vše je jen dočasné, jim vlastně přidává i na krásu.

Myšlím, ať se mi to líbí nebo ne, v hudbě soutěžím s ostatními třemi. Je to lidské a řekl bych, že je to pro nás dobré. V poslední době George ukázal, že není žádný vycpaný panák. Jsem opravdu dobfí, každý z nás, individuálně.

Víte, v mém životě jsou 3 období. Nejdřív to byla doba, kdy jsem chodil do školy. Pak je období, kdy jsem

hodně četl. . . Dylan Thomas, paperbacky, hodně her, Tennessee Williams, věci, které mi ukázal můj učitel literatury. Sedával jsem na borní plošině v autobusech, četl a kouřil dýmku. A pak přišly všechny ty věci okolo Beatles. Teď opět cítím, že mohu dělat, co chci. A tak je to, jako kdybych byl nejdřív já, pak Beatles a teď jsem zase já.

Život je v podstatě vážná věc. A nemůžete jej prožívat, jako kdybyste měli devět životů. Přesto jsem se někdy tak choval. Myslím, že to dělají všichni, když třeba říkají: "Udělám to zítra." Ale já to už tak dál dělat nemohu. "Záběr jedna" o nás Beatles měl být, jak jsem již řekl, malé stoupající obláčky. Ale my jsme včas nestihli "záběr jedna" a tak děláme "záběr dva". A protože jsem nespokojen se "záběrem dva", mohu se jen snažit ve všem špatném najít něco dobrého. A to dobré je, že jsem pochopil svůj život, že jsem se s ním smířil. Linda a já, jako manželský pár, jsme si bližší právě pro tyto potíže a pro ta rozhodnutí.

Všechno kolem Beatles bylo úžasné. Miloval jsem z toho každou minutu. Bylo to nádherné. Ale byl to velmi neurovnaný život. Někdo mi třeba ráno zavolal a řekl, že za hodinu mám být v Apple. Zvykl jsem si na to, že za mnou stále někdo stál. Jestliže však jste opravdový klovák, musíte se jednou probudit. Musíte vzít na svá bedra tzv. věcičky a záležitosti, protože právě z nich se skládá život. Loni o vánocích jsem měl Apple až po krk. Bylo to kvůli vánočnímu stromečku. "Objednáte si také jeden, protože společnost kupuje jeden pro každého?" Nenávídím to. Ufíxli jsme si potom jeden sami ve Skotsku v lese.

Miluji teď svůj život, protože dělám více obyčejných věcí a to mě přináší uspokojení a radost. Linda a já jsme někdy ještě obyčejnější, než obyčejní lidé.

V New Yorku jedeme podzemkou do Harlemu, kde strávíme příjemný večer v Apollu. Večer se procházíme v Central Parku. Možná, že nás tam jednou někdo zabije. Když jsme tam šli letos v zimě naposled, zrovna padal sníh - bylo to jako při měsíčku ve Vermontu... prostě jedinečné. Předpokládám, že jestliže někdo poleká mne, já zase polekám jeho.

Snažíme se svůj život příliš neorganizovat. Děláme, co nás zrovna napadne. Byli jsme ve Skotsku a rozhodli jsme se, že navštívíme Shetlandské ostrovy. Naložili jsme auto spoustou věcí, dvěma dětmi a naším ovčáckým psem Martou. Druhý den jsme dorazili do malého přístavu Scrabsteru. Napřívaz jsme se sice už nevešli, ale vůbec nám to nevadilo. člověk by neměl nikdy klest na mysl. Tak jsme si řekli, že ve skutečnosti jsme ani nechtěli jet tím obyčejným přívazem. Rozhodli jsme se, že jej zkusíme předhonit, ale záhy jsme od toho opustili: bylo to trochu komplikované. . . leťadlem spodobně. Pokusili jsme se ehnat nějaký menší rybářský člun. Dohadovali jsme se, kolik jim dáme a napadla nás romantická myšlenka, že raději přijmou láhev skotské než 30 liber.

Ptal jsem se na několika lodích, ale žádná neplula na Orkneyské ostrovy. Pak jsem našel jeden člun, vystoupil jsem na palubu, otevřel jsem něco jako padací dveře a tam byla místnost, kde všichni spali. Nejdříve kapitán odmítl, ale když jsem mu ukázal 30 liber, dal si říct.

"Enterprise" se jmenovala ta malá fantastická loď. Kapitán se jmenoval George a měl na sobě krásný shetlandský svetr. Naložili jsme všechny svoje věci a několik lidí, kteří se u toho seakupili, nám zamávalo na rozloučenou. Když jsme odrazili, nabídl nám kapitán pivo a Linda, která se snažila být ve všem jako ostatní, si dala mohutný lok a podala sklenici dále. Muže, na rozbouřeném moři se nemá pít, také naše maličká Mary pozvala manželku, jako obvykle. To mi dodalo. Už dlouho mi nebylo tak špatně. Snažil jsem se nenápadně vyjít na palubu, kde jsem se prozíravě nahnul přes zábradlí. Kapitán přišel za mnou a začal se se mnou bavit. Ale já neměl na rozhovor náladu. Nakonec to pochopil, ukázal na rybářský koš a řekl: "Udělej to támhle." Tak nám bylo všem špatně, ale dopluhi jsme šťastně na Orkneyské ostrovy a odtamtud už jsme se dostali klidně do Shetlandu - bylo to prima.

Děláme věci tímhle způsobem. Obvykle trochu vyštědřně, protože na to máme peníze. Vždycky mě zajímalo, co se stalo s těmi maharadži, kteří nevěděli co s penězi. Ale nikdy jsem se s nimi nesetkal a tak zkoušíme dělat věci sami. Lidé nás někdy poznají, ale respektují naše soukromí. Je to krásné. Když přijdete jako hvězda, zachází se s vámi jako s hvězdou a to má svoje nevýhody. Často ale nosíme jen obvyklé kalhoty a tenisky... včera v noci nás nepustili do dvou restaurací, vrátný ve smokingu nás nepustil. Ale docela se mi to tak líbí. Jsem nadšen, když někde objevím, že i dnes, v době betonu, ještě existují živí koně a místa, kde roste spousta trávy a nebe je čisté. Takové je to ve Skotsku. Je to tam a nikdo se o to nestará. Prostě to tk roste. Vždycky se mi ulehčí, že vzduch ještě není všude zkažený, že všude není Hudson a drogy. Když jsme ve Skotsku, sázíme rostliny, hlavně zeleninu a pak je tam necháme a ony samy vyrostou. Ale nejen samy vyrostou, ale budou potom dobré k jídlu! Pro mne je to něco trvalého. Nejíme maso, protože na své farmě máme ovce a jednoho dne jsme zrovna jedli kousek skopového a najednou jsme si uvědomili, že vlastně jíme kousek těch tvorů, kteří si tak mírumilovně hrají pod našimi okny. Ale nejeme v tom přisnutí. Nechci na sebe pověsit velkou ceduli "Jsem vegetarián". Rád sám sobě leccos povolují, dávám si šanci. Také ty si dej šanci, synu! A tak si myslím, že každý musí prožít svůj vlastní život. Znít to jako nějaká fráze, ale musíme si to opravdu uvědomit. Je to zvlášť důležité pro mne. Jinak by totiž nek

Jinak by totiž někdo jiný místo mne prožíval kus mého života.

Ale teď bych už měl přestat mluvit a začít pracovat. Ještě jsem dnes nic neudělal a začíná mě to znepokojovat. Musím dokončit tu desku. Musíme se vrátit k sázení semen...

Life, Chicago "100+1" - 16/71

John Lennon o míru:

Když před časem otiskl pařížský týdeník L'Express s J. Lennonem rozhovor, světový tisk přetiskl ne-li celé znění, tak alespoň dlouhé výňatky! Lennon tehdy kromě jiného řekl:

"... jen anobové kritizují slova jako - komerční - nebo - populární -. Např. slovo usilovat má špatnou pověst. Ale přesto si myslím, že kdyby se pouhým usilováním docílil světový mír, bylo by to krásné..."

Celý Lennonův rozhovor, všechna činnost Beatles podle Lennona vedla k těmto závěrům: Beatles se podařilo dosáhnout velké resonance na jejich mírovou činnost. Lidé, kteří je obklopovali, pochopili, že jim nejde jen o hudbu a o velký úspěch. Beatles dosáhli toho, že milióny mladých lidí na celém světě byly podníceni k mírové činnosti. Je zajímavé, že resgovali nejen fandové po-music, ale lidé všech věkových skupin a všech sociálních vrstev. Kdyby nyní Lennon vyšel na ulici, je pravděpodobné, že by k němu někdo přišel a hovořil by s ním spíše o míru, než o kterékoliv jiné věci. První, co se mu prý přihodilo, když vstoupil do newyorských ulic bylo, že k němu přiskočila jedna žena a řekla: "Mnoho zdaru v tom, co děláte! Pro mír."

Po tom, co se Beatles rozpadli, jsou Lennonovy názory zajímavým hodnocením jejich práce. Spíše se zdají nadnesené, nicméně zvláště v poslední době nahrávky J. Lennona, které udělal v USA, vyznívají jednoznačně v podporu míru...

S BEATLES JE DEFINITIVNÍ AMEN ...

Na Silvestra se Paul Mc Cartney obrátil na londýnský soud se žádostí, aby oficiálně rozpustil nejslavnější skupinu světa všech dob - BEATLES.

Jako důvod tohoto "rozvodu" Paul uvedl, že Beatles už téměř 2 roky společně neuspořádali ani jediné vystoupení. Dále Paul požádal, aby soud zajistil rovnoměrné rozdělení všech příštích honorářů na 4 díly...

Tak skončili definitivně Beatles. Beatles jako skupina. Samozřejmě, jednotlivci pracují i nadále, a jsou tací, kteří tvrdí, že aktivita všech dnešních "beatlesáků" je ve srovnání se společnou minulostí ještě větší. Zajímá vás co dělají ?

G. HARRISON nahrává, skládá a čas od času pracuje také jako producent. Příkladem začátkem letošního roku se na trhu objevilo jeho nové třídeskové album. Je zde natočeno 23 písniček. Bez zajímavosti jistě není, že některé z nich Harrison skládal společně se slavným americkým "trubadýrem" Bobem Dylanem.

JOHN LENNON a jeho choť Yoko Ono pobývají střídavě v USA a v Evropě. Angažují se v boji proti válce. John občas maluje, občas skládá, jeho manželka zpívá. Společně nahráli v Kalifornii LP - je na ní 10 úplně nových písniček.

Ringo STARR se dostává na výsluní, o jakém se mu dříve mohlo jen snít. U firmy Apple vydal nedávno SP s valčíkovou písní BRAUCOUPS OF BLUES - měla úspěch jak u posluchačů, tak u odborníků a ve svaťostánku country-music. V Nashvillu ve státě Tennessee nazpíval a vydal zajímavé album Cooche Co.

Na posledním místě jsme si nechali "rebela" PAUL MC CARTNEY. Věnuje se především rodině. S manželkou Lindou a dcerami Alicí a Heather také často jezdívá do USA, zejména do New Yorku, kde má Linda příbuzné. A zde také natáčel Paul nové písně. Jinak má rád hlavní roli ve filmu Lord Byron and Mary Shelley.

S Beatles je tedy definitivní konec. Prozatím. Kdo může vědět, co se stane třeba za rok, za dva. Je přece dost příkladů všelijakých zmaudření. Ovšem bude-li se jednotlivým Beatles vést jako sólistům tak dobře jako nyní, může to čekání na návrat zabrat celou věčnost. I nezbyvá fanouškům nic jiného, než vzpomínat.

BEATLES KOUZEL ZBAVENÍ

I když Beatles už dávno nejsou takovým idolem jako před lety, zájem novinářů o ně neustupuje. A není na tom nic divného: čtyři Brouci stále poskytují témata pro nejrůznější úvahy a spekulace o jejich dnešním působení i plánech do budoucna.

J. Lennon připravil spolu s Plastic Ono Band nové LP. Pozval si pro tuto příležitost skutečně popřední spolupracovníky: varhaníka Billy Prestona, basistu Klause Voormana a svého bývalého kolegy, bubeníka Ringo Starra. Paul Mc Cartney také plánuje vydání svého LP a na nových písních pracuje na své farmě ve Skotsku. G. Harrison vzbudil pozornost svým trojalbem nazvaným Všechny věci jednou pominou. Desky jednotlivých členů budou až do roku 1977 vycházet pod značkou EMI, jedné z největších zahraničních gramofonových firem. A v nejbližší době se též očekává premiéra filmu sestaveného ze starých záznamů - má to být dokument o historii Beatles.

Přesně o 9 roků po nahrání první skladby skupiny Beatles přišla zpráva, že Paul Mc Cartney se rozchází se svými kolegy. Zkrátka byla jasná i otázka, jestli budou spolu ještě někdy vystupovat - odpověď byla záporná. A téměř současně s vyhlášením Paula, které vyvolalo velký rozruch, uveřejnili v Londýně interview, které poskytl John Lennon americkému časopisu Rolling Stones a ve kterém Paula ostře napadl: vyčetl mu, že po smrti B. Spsteina se pokoušel na sebe strhnout vedení skupiny. Není neznámý ani další rozhovor, ve kterém si John stěžoval, že Paul a George se hrubě chovají k jeho nynější manželce - Ono Yoko. V tomto rozhovoru uvedl Lennon i některé údaje o minulosti Beatles v období jejich největší slávy, které skupině neslouží příliš ke cti. Rozhovor byl podnětem k opětovnému zvýšení zájmu o čtyři Brouky. A tak vyšlo najevo i to, že prý George trvá na urychlení prodeji společnosti Apple - možná tedy soudit, že společnost brzy zanikne. Všichni mají podepsané smlouvy s koncertem EMI, pro který se zavázali 6 let nahrávat - buď jako skupina, nebo jednotlivci.

/tal/ - Populár - 9/1971

MŮJ ŽIVOT S BEATLES

aneb JAK TO UDĚLAT, ABY SE SYMPONÁK ODVÁZAL

Slavné postavy vyvolávají za nějaký čas v život záplavu vzpomínkové literatury, v níž jejich přátelé - nebo jen někdy vzdálení pamětníci, - vzpomínají, "jak je znali". Vyjímkou z tohoto pravidla nebudou zřejmě ani Beatles. Hodnota takových vzpomínek může být případ od případu velmi různá, ale seriál rozhovorů, uveřejněný v časopise Melody Maker, v nichž na svou spolupráci s Beatles vzpomíná George Martin, patří rozhodně k těm nejzajímavějším.

O spolupráci G. Martina se slavnou čtveřicí panovalo mnoho dohadů. Byla to součinnost, jaká je pro dnešní pop příznačná: zkušený muzikant, který bezpečně zvládl i technické problémy svého řemesla, se stává partnere, které terminologie našich profesionálů často pohrdavě označuje za "písače". O technice hudby vědí zpravidla velmi málo nebo nic, své nápady často nedovedou ani zapsat a jen je "pískají". A přece mají něco, co z nich dělá pozoruhodné osobnosti, o nichž se obecenstvo dovídá daleko víc, než o jejich muzikantských partnerech v pozadí. Profesionálové mívají o takovém partnerství představy své a často se poptávají: kdo je tedy v tomto případě skutečný tvůrce - či podíl na konečném úspěchu je větší a rozhodující?

G. Martin byl producentem a aranžérem všech desek Beatles od jejich začátků až k poslední desce Let It Be /u té ovšem jen částečně, jak se ukáže/. Jeho vyprávění je místy zbarveno ne právě přátelským rozchodem s Beatles i nepřímě lichotivým výrokem, který ho v jedné ze svých agresivních chviliek poctil John Lennon: "Ukažte mi nějaký kus muziky, který napsal G. Martin!" Přesto však podává svědectví, které zní velice věrohodně a říká zajímavé věci o tom, jak vznikají nahrávky, které pak kritika shodně označuje za mistrovská díla svého oboru. Martinovi připisuje beatlesovský okruh zásluhu, že první rozeznal talent tehdy neznámých muzikantů a rozhodl se pro práci s nimi v době, kdy řada jeho slavnějších producentů kolegu jejich z ukázkové nahrávky zamítla. V jeho vlastním podání vypadá tato zásluha poněkud skromněji. O ukázkovém pásku, který tenkrát slyšel, říká: "Ty písničky mě rozhodně tehdy neomráčily - vlastně mě ani trošku neomráčily. Na obranu všech těch, kteří ten pásek odmítli, musím říct, že stály opravdu za starou belu, byl nahrán někde v kumbálu, mizerně vyvážen, písničky nebyly moc dobré a skupina zněla dost syrově. Ale já jsem zrovna něco potřeboval a myslel jsem si, že tohle je natolik zajímavé, aby stálo za to udělat s nimi zkušební nahrávku."

Martin opravdu "něco potřeboval": jeho specialitou u EMI byly v té době nahrávky komediálních čísel /třeba s Petrem Šallersem, známým i u nás z řady filmů, např. Večírek/. Jenže takové nahrávky ~~xxx~~ nemají právě charakter špičkových slágrů a Martin otevřeně přiznává, že např. svému kolegovi Norrie Paramorovi záviděl jeho spolehlivého hit-makera Cliffa Richarda a že hledal něco podobného i pro sebe. Zkušební snímek s Beatles tedy nahrál jedno odpoledně ve studiu na Abbey Road - skupina se mu celkem líbila a s jejími členy vycházel celkem přátelsky, jen nevěděl, co si počít se skladbami, které Beatles tehdy hráli. "Jako skladatelé prostě pro mě nic neznamenal. Neukázali mi, že by dovedli něco napsat. Jejich píseň Love Me Do mi připadala velice slaboučká, ale bylo to nejlepší, co jsme od nich mohli nahrát - nic lepšího neměli a já jsem jim neměl co nabídnout." A tak se Martin pokoušel najít pro Beatles vhodnou písničku některého profesionálního skladatele. Vybral písničku Mitche Murrayho How Do You Do It. Skupině se nelíbila, chtěla raději zahrát nějakou vlastní věc, ale Martin prohlásil, že od nich ještě nic dobrého neslyšel. Písnička se tedy nahrála, John ji nazpíval jako sólista /Martin zpočátku formoval Beatles podle tehdy obvyklé fašóny: jako sólového zpěváka a doprovodnou skupinu a nemohl se rozhodnout, bude-li se na sólistu hodit lépe John nebo Paul/. Ale skupina argumentovala znovu, že by dávala přednost vlastním skladbám - a přinesla Martinovi Please Please Me. "Musím přiznat, že tohle už mě osmráčilo," konstatuje Martin. "Vypracovali si tam všechny ty drobné harmonické triky sami a bylo to ohromné. Tak jsem jim řekl, to je báječné, tohle je váš hit pro první místo žebříčku." How Do You It nahrál tedy znovu jiný zpěvák a dostal se s touto nahrávkou také na první místo. G. Martin měl pravdu, ale jen zčásti: byl to hit - ale ne pro Beatles.

Po úspěchu Please Please Me došlo na první LP. Natožili ji za den - od 10 hodin ráno ~~xxx~~ do 11 večer. Martin vzpomíná, jak tehdy vypadala jejich spolupráce. "Psali tenkrát už vlastní písničky, ale představovali si je spíš jako písničky než jako nahrávky. Nemysleli na to, jakou podobu má mít nahrávka. . . viděli to prostě jako jen chorus, střed a konec. Když jsem s nimi začínal, zorganizoval jsem jim začátky a konce a sóla. Teď to všechno připadá jako primitivní, ale když začali písničku zpívat poprvé, změřili jsme si prostě na stopkách, kolik trvá chorus a když jsme se dostali třeba po minutu a dvacet vteřin, řekl jsem prostě - dobrá, ale to je málo, dejte tam ještě jednou prostředních 8 taktů - nebo jsme doplnili kousek kytarového sóla nebo trochu piana. Bylo to blbuvzdorně jednoduché a postupně se nám spolupracovalo stále líp. Ve stu-

diu byli jen oni a když byl potřeba nějaký klávesový nástroj, tak jsem zaskočil já. Další nástroje jsme začali přibírat až na Yesterday."

Yesterday bylo podle Martina především Paulovou záležitostí /už tenkrát bylo možno říci, čím podíl v písničce převládá: Paulovy věci byly spíš naslédlé, Johnovy tvrdé /. Hrál si s tou písničkou dlouho dobu, měl napřed jen melodii a té říkal "Miehané vajčko". Když byla písnička hotová i s textem, nemohl si Martin představit, jak by ji mohli nahrát. "Nedovedl jsem si prostě představit, co by si k tomuhle počal Ringo se svým bubnováním. Tak jsem řekl Paulovi, že nejlepší bude, když prostě půjde do studia a bude tam jen zpívat. Paul tedy jenom zpíval a hrál na kytaru. Opravdu mě nic nenapadlo, co by se s tím mohlo udělat - ledaže by se k tomu přidaly smyčce. Paul na to: - Co? Taj jako to dělá Norrie Paramor nebo Mantovani? Nikdy! - Pak mě napadlo zkusit to s klasickým smyčcovým kvartetem a Paul prohlásil, že je to dobrý nápad. Seděli jsme na tom celý den, on měl své představy, jak by smyčce měly znít a já jsem pak napsal partituru pro smyčcový kvartet a nahrál jsem to."

Yesterday byl tedy první snímek, na němž spolupůdkovali ještě jiní hudebníci, než Beatles a G. Martin a byl to také první snímek, na němž se ozval jiný druh hudby, než jakou Beatles sami na vlastní nástroje hráli. LP deskou Revolver začíná období zkoumání, kde se Beatles seznamují s dalšími a novými způsoby, jak dělat hudbu. Nesměřovali ani vždycky tam, kam by je možná byl chtěl dovést G. Martin. "Pokoušel jsem se povědět jim všechno, co jsem sám znal. Strávil jsem nějaký čas s Johnem a hrál jsem mu klasickou hudbu, Raveľa a takové věci, ale to na něho zřejmě nijak zvlášť nezapůsobilo. Ale zato se zajímali o všechno možné, - co znělo třeba jako Stockhausen. Toho objevili sami. Myslím, že jsme tenkrát o muzice moc a moc mluvili a dnes už je těžko říct přesně, kdo vlastně co objevil. Ale pokud jde o Tomorrow Never Knows ... To si tenkrát koupili magnetofony, začali si s nimi doma hrát a - myslím, že na tohle přišel Paul - začali si dělat takové malé smyčky. Když na kterém koliv magnetofonu překryjete mazací hlavu a nasadíte smyčku z pásky, můžete tam nahrát nějaký zvuk, za pár vteřin ho přerušit a zvuk se pak ve smyčce točí pořád dokola a neustále se znásobuje. Takže z toho můžete vybudovat docela legrační zvukové víry a když je pak přehráváte různými rychlostmi, dostanete všechny ty zvuky, co tak podivně znějí. Pro nahrávku Tomorrow Never Knows mi kluci donesli spoustu smyček nahanými různými rychlostmi. Já jsem si je přehrál, některé jsem vyřadil a jiné nechal, takže jsme nakonec měli 8 smyček s různými zvuky. Nahráli jsme předtím už základní snímek s Johnovým hlasem a bicími a myslím, že jsme pustili přes reproduktor Leslie Johnův hlas, protože mi řekl - Chci, aby

aby můj hlas zněl jako kdyby přicházel z nějakého vrcholku v Tibetu - zřejmě mu tenkrát zrovna udělala tibetská kniha mrtvých. Chtěl, aby bylo rozumět slovům, ale aby hlas zněl jako kdyby přicházel z vesmíru - tak jsem mu to pustil přes Leslie reproduktor a jeho to docela omráčilo. Pak jsme nasadili všechny ty smyčky - měli jsme 8 magnetofonů, na každý jsme nasadili jednu smyčku a všechno jsem to pustil do mix-pultu, takže jsem v každém okamžiku mohl přimíchat zvuk z kterékoliv z těch 8 smyček. Tak jsme dostali ten výsledný efekt."

A na otázku, považuje-li takové věci za prospěšné, pro pop-music, Martin odpovídá: "Jistě, protože v tomto studiu jsme byli už tak daleko, že jsme si mohli dovolit nějaké to riziko a experiment. Koniec konců, byl to jen jeden snímek na celé, elpíčku a kdyby se lidem nelíbil, tak to prostě byla směla a dost."

Stejná metoda převládala i na některých nahrávkách LP Sgt. Peppers. Začalo to nějakým konkrétním nápadem některého z Beatles - podnětem, který přišel z okruhu jejich zájmů, z novin, z četby, z každodenního života. Realizace tohoto nápadu už byla záležitostí práce ve studiu a na té se podíleli všichni zúčastnění. Velké technické zkušenosti G. Martina jim umožňovaly najít nejlepší způsob, jak tyto nápady uvést do praxe a experimentování při jejich realizaci přivádělo na svět další doplňky a obohacení původního nápadu. Tak třeba o nahrávce Mr. Kite z alba Sgt. Peppers vypráví: "Základní nápad dostal John z jednoho cirkusového plakátu. Často si pro své písničky vypůjčoval takové náměty a mně ten nápad připadal obromyslný. Když to John přišel nahrávat, řekl, že chce, aby z toho byly cítit piliny manéže, aby v tom byla atmosféra pouti a cirkusu. Tak jsem začal zpracovávat elektronické zvuky, aby to téhle představě odpovídalo. Opatřil jsem si spoustu zvuků parních varhan, takových, jaké hrají na poutích, byly na nich třeba Sousovy pochody, Zvon svobody a takové věci. Celé odpoledne jsem strávil se zvukařem, nahráli jsme to všechno na jeden pásek a pak jsem mu řekl, aby ho rozstříhal na patnáctipalcové kousky - každý takový kousek hraje asi jednu vteřinu. Pak jsem řekl: - teď to všechno vyhodíte do vzduchu, sesbírejte ty kousky a slepte je dohromady. - Některé z těch kousků tam teď byly pozpátku a některé v normální podobě, takže když jsme si to znovu přehrávali, byla z toho hrozná zvuková motanice. To nám dokonale vyhovovalo a udělali jsme z toho takový rásus v pozadí. Přimíchal jsem ho přes celý snímek a k tomu jsme přidali Bala Evanse na basovou harmoniku a já s Johnem jsme hráli na varhany, já na Hammondky a John na Lowrey. John hrál melodii a já harmonii a běhy, protože John chtěl, aby na tom byl takový rásus, jako když se něco řítí. Takže jsem na Hammondkách hrál chromatické běhy nahoru a dolů a pak jsme je použíteli poloviční rychlostí. Pásek jsme zpomalili, zvuk klesl o oktávu a mně se to docela líbilo..."

Na vrcholný snímek Beatles se obvykle považuje závěrečná skladba Sgt. Peppersa - A Day In the Life. Ta vznikla dokonce ze dvou úlolek písniček, které měly být použity samostatně. John měl po ruce fragment písničky, začínající slovy " Tak jsem dnes četl v novinách..." a obsahující slavný citát o tisíci dírách, v němž někteří vykladači později viděli narážku na 100 vpichů po injekční stříkačce a drogami. Jako v mnoha jiných případech i tady šlo o přímý citát, který Johnovi utkvěl v hlavě z náhodného pohledu do novin. "začali jsme to nahrávat, Paul byl u pianu a John u kytary a pak jsme si řekli, že bychom do toho potřebovali ještě nějaký motiv jiný a Paul řekl - Já tady mám ještě tu druhou písničku, co začíná Vstal jsem, vyskočil jsem xx z postele... Jestli chcete, tak ji tam můžete nějak přimontovat. Buďte se to hodit? - Kluci o tom chvíli přemýšleli a pak došli k názoru, že to půjde. Potom chtěli ještě navíc něco nového, ale neveděli co. Tak se rozhodli, že tam zatím nechají díru - nahrají jen rytmický doprovod - a pak si tam něco doplní. Řekl jsem dobrá, dejme tomu, že to bude určitý počet taktů, třeba 24 taktů rytmického doprovodu na dvou místech a co s tím uděláme, na tom se dohodneme později. Oni na to : - A jak my poznáme, že je to zrovna 24 taktů? - Tak jsme si Malý postavili k pianu aby nám počítal - jedna - dvě - tři... atd. -ěl po ruce dokonce budíka, protože současně měřil stopáž a ten budík při tom začal zvonit. Na nahrávce, když pořádně posloucháte, můžete slyšet, jak Mal říká : Jeden - a dvacet, dvacet... Když jsme skončili, zeptal jsem se jich, co uděláme s těma zatracenýma dírami. Paul řekl, že by tam chtěl mít symfonický orchestr a já jsem řekl - neblázní, Paule, to je sice hezký mít 98 lidí, ale s menším počtem uděláš zrovna tolik. Paul na to :- Chci, aby se mi tam pořádně odvázel symfonák...Tak jsem mu řekl, že když tam chce mít opravdu symfonák, tak já pro něj něco napíšu. A Paul na to : - Ne, já nechci, abys něco psal. Když to napíšeš, bude to celé od tebe. Já tam chci mít nějaký vodvaz...- Řekl jsem - podívejme se na to prakticky, nemůžeš si prostě pozvat do studia symfonický orchestr a říct, pánové, raďte se odvázet, protože to by k něčemu nevedlo. Muzikanti by se prostě zatvářili ~~ta~~ rozpačitě a sem tam by ze sebe vydali nějaký podivný rámus. Tak jsem angažoval 41 členný orchestr, polovinu normálního symfonického obsazení a nějaký čas jsme na tom seděli s Paulem a Johnem. Napsal jsem ty harmonie, které jasně vyplývaly z doprovodu a John a Paul navrhli, že v těch 24 takttech bychom měli mít takový ohromný výkřik, který

by začínal z velmi klidné muziky a skončil by ohromným rýmusem. Tak jsem pro každý nástroj orchestru na začátku těch 24 taktů napsal jeho nejnižší notu - pro cello např. dolní C a na konci těch 24 taktů jsem jim předepsal jejich nejvyšší tón, který se hodál k akordu E dur. Přes celých 24 akordů jsem jim předepsal jen poco a poco glissando a při nahrávce jsem hudebníkům řekl, že prostě mají pomalu postupně klouzat k tomu nejvyššímu tónu a dechaři, kteří se mezitím musí nadechnout, kdy je to napadne. Ale když došlo k nahrávce, kluci řekli, že z toho chtějí udělat skutečnou událost. Pozvali si všechny své přátele a řekli jim, aby se na to zvláště oblékli. Mick Jagger tenkrát přišel s Marianne Faithfull a přišli všichni jejich kamarádi Apple Shopu - ti Holanďani. Muselo jich tam být alespoň 40 a všichni se odvažovali s tyčinkami indického kadidla. Paul mi řekl: - My se na to dáme do květinového úboru, ale ty nemůžeš, protože ty na to nejsi. - Tak jsem mu řekl: - Děkuju pěkně. - Paul na to: - Ale musíš si vzít frak a orchestr taky. - Tak jsem objednal orchestr ve fracích a Paul pak donesl spoustu karnevalových doplňků - takové ty legrační klobouky a falešné nosy - a já je rozdělil muzikantům v orchestru. Sám jsem si nasadil nos jako Cyrano, Eric Gruneberg, ten výborný basista, si na ruku, v které držel smyčec, vybral gorilí tlapu a vypadalo to moc hezky. Byla to ohromná legrace."

Symfonický orchestr ve fracích, falešné nosy, gorilí tlapa, hromada partáků, kteří se odvažují - to zná pro školené profesionální muzikanty přímo hrůzostrašně. Ale kupodivu, výsledkem je nahrávka, které kritika / a nikoliv neoprávněně / přisuzuje téměř filosofický význam. Kritikové a teoretikové mohou uvažovat o způsobu, jakým dnes v pop-music vznikají hodnoty. Nepochybně se velice liší od způsobu, jakým pracuje skladatel vážné hudby. Ale možná, že právě i něco z těchto neortodoxních postupů - možnost improvizovat s cirkusovými plakáty, útržky z novin, možnost "zařadit si" ve studiu podle libosti a okamžitého nápadu - způsobuje, že ve vyjimečných a špičkových případech dokáže pop-music vyjádřit něco, co by žádný jiný druh hudby patrně nedokázal. Pro konečný výsledek není rozhodující, co vytvořili autoři vědomě a podle předem připraveného a zváženího tvůrčího plánu - v každém druhu umění je ostatně tvůrčí představa a může se podstatně lišit od skutečného působení díla na posluchače. Na desce o Sgt. Pepperovi si kritika / a zase právem / vážila především její ucelenosti a sevřenosti. Podle G. Martina byla vlastně výsledkem náhody. Začalo to s natáčením jednotlivých snímků - před vánocemi byly nahrány Strawberry Fields Forever, potom When I'm 64 a Penny Lane. Na vánoce si hoši udělali pauzu, ale

bylo třeba vydat nový singl - tak se pro něj vybraly skladby Strawberry... a Penny Lane. Kdyby tomu tak nebylo, byly by se obě tyto písničky objevily na desce o Sgt. Pepperovi - a možná, že by to na "ucelenosti" desky nic nezměnilo.

Jenže už po Pepperovi se začaly mezi členy skupiny objevovat rozdíly v názorech. Johnovi se právě "ucelenost", která se projevila při Sgt. Pepperovi, nelíbila a bylo prý obtížné přesvědčit jej, aby souhlasil s podobnou koncepcí desky Abbey Road. Mimo to byl John pro živé, bezprostřední snímky a proti zvukovému kouzelnictví ve studiu. Těmito rozpory byla od samého začátku poznamenána práce na LP Let It Be. "Tvoje práce je postarat se, abychom měli dobrý zvuk," říkal Martinovi. "Nechci žádné střihání nebo playbackové překrývání hlasů ani nástrojů. Musí to být takové jako ve skutečnosti."

"Tak jsme pokračovali v práci tímto způsobem," pokračuje Martin, "a bylo to velice únavné. Kluci totiž opakovali tytéž věci znovu a znovu a když člověk něco nahrává už po sedmadvacáté, je hrozně těžké rozhodnout se, jestli třeba třináctý snímek byl lepší než devatenáctý. Žádný nebyl moc dobrý, žádný nebyl perfektní - bylo by k možné z toho udělat perfektní věc, kdybych byl mohl stříhat a kombinovat, mělo to ovšem ten surový zvuk a já jsem chápal, že to má i jisté přednosti. Takže jsme prostě nahráli poctivou desku a nechali jsme ji zatím v této podobě ležet. Mezitím jsme nahráli Abbey Road, což byl vlastně návrat zpátky, protože tady jsme mohli stříhat a dělat skutečnou produkci a to mně daleko líp vyhovovalo." Jenže pak už došlo k rozchodu, John donesl pásek s Let It Be Phillu Spectorovi a ten k němu doplnil všechny ty "nebeatlesovské orchestrace s harfami a sbory v pozadí" - přesný opak toho, co Lennon původně chtěl. "Neříkám, že G. Martin zní trochu rozčarovane, hovořili o těchto závěrečných záležitostech."

Trochu takového kritického odstupu lze vyčíst i z jeho dnešního pohledu na Beatles. Na jejich celkový vývoj, včetně "výletů" do oblasti indické filosofie nebo drog, se dívá jako na obvyklý proces dospívání. "Nedovedli pochopit, že procházejí prostě většinou věcí, kterými mladí lidé při dospívání procházejí tak jako tak. Objevovali najednou nové věci - náboženství, matematické argumenty, vesmír - jako by je nikdy nebyl objevil někdo před nimi." Z jejich dnešní činnosti - což je příznačné - si Martin váží nejvíce práce právě G. Harrisona, u níž znalecky oceňuje její technickou složitost. "Georgeho jsme vlastně trochu zahnali do osamocení, protože ve svých skladbách nikdy nemohl s nikým spolupracovat a když potom došlo k roztržce, měl nejvíce síly k tomu být sám."

"G. Harrison se naučil spoustu věcí o producentství, studiové technice a tak potom dokázal strávit skutečně ve studiu tolik času, kolik chtěl. Tu možnost měl ostatně každý z nich, protože každý z nich měl dost peněz, aby si to mohl zaplatit. Ale já vím,

že když George dělal své vlastní album, strávil jen 6 měsíců tím, že svůj vlastní hlas šestnáctkrát dubboval a věnoval se produkčnímu zpracování. Už to, že člověk má dost vytrvalosti, aby něco takového zvládl, samo o sobě něco znamená, ale když při tom současně vyprodukuje skutečně dobré zvuky a dobrou muziku a dobré texty, tak je to ohromné. Tomu se skutečně obdivuji."

John je teď, podle G. Martina, trochu jednodušší než dříve - Power To the People je prý prostě jen další odvar z Give a Chance a ve skutečnosti prý to není příliš dobré. Paulovo prvé LP /účinkoval na něm jen Paul a Linda/ prý byla "až příliš taková malá rodinná záležitost." A Martinův komentář končí větou: "Nemyslím, že Linda může nahradit Johna Lennona, stejně jako Yoko nemůže nahradit Paula McCartneyho."

Zní to logicky a mnozí fanouškové Beatles dají Martinovi za pravdu. Co jednotliví členové někdejší čtveřice dokáží samostatně, budeme moci posoudit za nějaký čas. Ale Martinovy interviewy jsou v každém případě cenné jako malé nahlédnutí do vlastní kuchyně pop-music, jakého se širšímu obecenstvu dostává jen velmi zřídka. Možná, že právě tahle kuchyně a její metody by si zasloužily podrobnějšího prozkoumání. Rozptýlilo by možná mnoho vžitých iluzí i předpokladů - a snad by i pomohlo k tomu vědět pop-music takovou, jaká ve skutečnosti je.

Zprac. Lub. Dorůžka

Melodie- 12/1971

BEATLES se mohou pochlubit následujícími prodejními výsledky svých LP desek: Abbey Road - 5 miliónů ks, Meet the Beatles - 4,3 mil. ks, Hey Jude - 3,3 mil. ks, Hey Jude - 3,3 mil. ks, Let It Be - 3,3 mil. ks, Sgt. Peppers - 2,7 mil. ks, Rubber Soul - 2,5 mil.ks, A Hard Days Night - 2,5 mil. ks, Double - 2,2 mil ks, Magical Mystery Tour - 2 mil. ks a Revolver - 1,5 mil. ks , vše pouze v USA.

Melodie 1971

MĚŘÍTKO ZVANÉ Mc CARTNEY

Jednou se v Liverpoolu na pouti seznámili 2 kluci, John a Paul. Bývali pak spolu každý den a Paul učil Johna kytarové akordy. Protože byl Paul levák, musel si John vždycky doma zkoušet před zrcadlem, aby si vybavil správnou polohu prstů. Hned v prvním roce spolu aložili stovku písníček. Začínali pokaždé tím, že nahoru na papír napsali: Další originál J. Lennona a P- Mc Cartneyho. Z té první stovky písníček se na desky dostala jediná - Love Me Do.

Ale i když se skupina Beatles proslavila po celém světě a později už se dalo poznat, kterou písničku složil Paul a kterou John, stále je podepisovali společně. Nicméně, necelého půldruhého roku po rozchodu Beatles, v září 1971, oslovuje John na svém nejnovějším albu Imagine v jedné písni Paula "Jakpak spíš" / How Do You Sleep/ a pět a půl minuty mu pak s dramatickým doprovodem vyčítá lennosit, domýšlivost, nedostatek nápadů a ústup ze slávy. Ale opravdu je Paul líný? Ustoupil ze slávy? Proč ty spory s Johnem?

Když ještě Beatles existovali, vědecky se zdálo, že první, kdo jednou případně skupinu opustí, bude John. Zejména poté, co se seznámil s japonskou avantgardní režisérkou Yoko Ono a rozvedl se s Cynthií. John také vydal první samostatné album /Two virgins, listopad 1968/, po němž následovala další. I George Harrison měl už v květnu 1969 vydána 2 alba, jedno s vlastní hudbou k filmu Wonderwall a druhé s elektronickou hudbou. Zdálo se, jakoby jediný Paul se cítil plně uplatněný v rámci skupiny.

Až v dubnu 1970, u příležitosti svého prvního sólového alba nazvaného prostě Mc Cartney, poslal Paul redakci New Musical Expressu do stálé rubriky Chvilka otázek / Question - Time /obsáhlý rukopis, jehož otázky i odpovědi si sestavil sám.

Citujeme nejdůležitější:

- Postrádal jste při natáčení samostatného LP ostatní Beatles a U. "artina? Vyskytl se např. okamžik, kdy vás napadlo: kdyby tak tu byl na tohle místo Ringo?
Odpověď: NE!

- Plánujete někdy nějaké LP nebo singl s Beatles?
Odpověď: NE!

-Je váš rozchod s Beatles dočasný nebo stálý? Díky osobním rozdílům nebo hudebním?

Odpověď: Kvůli osobním, hudebním i obchodním rozdílům. Ale především proto, že je mi líp s rodinou. A dočasný nebo stálý? Nevím...

-Myšlíte, že se skladatelská spolupráce Lennon - McCartney někdy znovu obnoví?

Odpověď: NE.

-Co soudíte o Lennonově mírové akci, o Plastic Ono Bandu, o vrácení Řádu britského impéria, o vlivu Yoko, o Yoko?

Odpověď: Johna mám rád a to, co dělá, respektuji. Já z toho však žádné potěšení nemám. ..

+ + +

Ta bomba ovlivnila další Paulův život - a nejen jeho - ještě víc, než ty, které dopadly na Liverpool při jeho porodu 18. 6. 1942. Asi ještě nějaký čas pár novinářů ze sentimentu - zcela pochopitelného - psalo, že to vlastně ještě nemusí být rozchod, rozchod to byl. Paulův právník také požádal soud o převzetí kontroly nad hospodářským podnikem Beatles - Apple, zbytek Beatles s managerem Kleinem se odvolávali, ale nakonec vzali odvolání zpět, soud dosadil do Apple úředního správce a revizory, zatímco

John, George a Ringo bývají čas od času alespoň chvíli spolu a dokonce probleskovaly zprávy o znovuoobrození skupiny s jiným baskytaristou, Paul žije jako by Beatles nikdy neexistovali.

Je mu líp s rodinou, tedy s americkou fotografkou Lindou Lindou Eastmanovou a třemi dětmi.

Ač se to při povrchním pozorování nezdá, Paulovy osudy se v posledních letech silně podobají Lennonym. Podobnou délku jako Johnovo manželství měla i Paulova známost s herečkou Jane Asherovou. Když se Paul v létě 1967 na recepci k vydání LP Sgt. Peppers poprvé sešel s Lindou, bylo ještě vše v pořádku. O vánocích se s J. Asherovou tajně zasnoubili. Po půl roce však už tisk psal o tom, že Jane "už podruhé nechala Paula na holičkách". A v březnu 1969 se Paul s dcerou newyorského právníka a příslušnicí slavné rodiny výrobce fotoaparátů Eastman - Kodak oženil.

Linda měla z prvního manželství šestiletou Heather, v září přibyla Paulova Mary a loni v říjnu další dítě.

Linda změnila Paulův život tak, jako Yoko Lennonová, i když jiným způsobem. Vnesla do něho klid, který Paul potřeboval. Léta žil obklopen novináři a nemohl se svou snoubenkou pomalu udělat krok, aby z toho nebyl titul. Horská farma ve Skotsku s ovce, doma pečeným chlebem a hospodou, kde Paula nikdo nežádá o autogram, je od té doby domovem Mc Cartneyových, který většinou opouští jen kvůli natáčení desek.

Nejlepším obrázkem rodinné Paulovy idylly je jeho první album. Z obalu dýchá venkov červenou stávkou v bílé kameninové misce i ovce rozsypaným na prosluněném prkně. Na zadní straně se směje šťastný Paul a za bundou mu vykukuje jeho holčičí kopie. Podobnou náladu mají i fotografie uvnitř. Všechny je samozřejmě udělala Linda v jejíž klidné bledé tváři je spolehlivost přímo vepsána. Vcelku je však na desce víc spokojenosti než tvůrčích podnětů a žádná skladba se nepřibližuje nejlepšímu Paulovému cílům z dob Beatles.

Rok nato, když v květnu 1971 vydával své druhé album *Bevan /RAM/* a srovnával je s prvním, prohlásil: "Ta záležitost Mc Cartney, to byla úplně zvláštní cesta, kterou jsem musel projít. Ale tohle, to je skutečně má hudba, opravdu to, co dnes dělám."

Vedle dozvuků skotské farmářské blaženosti představuje kam především to, co kdysi bílé dvojalbum Beatles: všestranné hudební vyřádkování se. Kromě Paula a Lindy, uvedené u 5 písní jako spoluautorky, /právník Paulova dřívějšího nakladatelství zjišťoval, jestli prý je vůbec schopna také skládat/, a bubeníka Dannyho Seiwell a kytaristu Dava Spinozy a Hughie Mc Crackena se na nahrávkách podílí i Newyorská filharmonie a beatlovský nahrávací režisér G.

Martinez, třebaže o něm na obalu není zmínka. Jako se nedá hodnota tohoto alba vyargumentovat v kritickách, není argumentem ani jeho výborné umístění ve světových tabulkách. Ale i když souhlasím s těmi, kdo soudí, že schopnosti čtyř Beatles se ve skupině nejen sčítaly, ale násobily a že Paulova alba nedosahují úrovně jeho nejlepších písní u Beatles, přesto si zvláště Berana ještě mnohokrát rád poslechnu. Takových desek dnes právě není nazbyt.

Patrně ani sám John nevěří, že Paul spí na vavřínech. Jde o něco jiného: byli jednou jedni Beatles a byli mladí a noví. Jenže to už se nedá ani nahradit, ani vrátit. Zbyly báječné desky a vysoká měřítka. Ale to ještě není důvod k polohysterickým otevřeným dopisům v písnové formě ani ke kritickým nářkům.

Ostatně, Paulovi Mc Cartneymu, je stále teprve třicet let.

Jiří Černý - Melodie - 1/1972

K R I T I K O V É O R A M :

Rolling Stone, Jon Landau:

Zvláštní je, že ve spojení s Beatles byl Paulův talent nesporný. Byl patrně nejvýznamnějším bílým baskytaristou konce šedesátých let, jediným Beatlem s mistrně rozvinutým, osobitým hráčským stylem. Z celé skupiny také skládal nejlepší melodie a určitě měl nejlepší hlas. Ale jestliže to byl Paul, kdo zjemňoval Lennonovu hrubost a nutil ho trochu změnit styl, je dnes zřejmé, že Lennon držel na uzdě Paulovy snahy o nasládlý květnatý rock, vyskovenou hudební kulisu. Na Lennonovi bylo, aby uchránil Paula od pádu, který vešel k albu tak citově tupému, jako je Ram. Teď, když si musí poradit sami, každý udělal, co mu bylo nejpřirozenější. Lennon vytvořil hudbu drsnou, se silou člověka takřka posedlého určitou myšlenkou, zatímco Mc Cartney vytváří hudbu s dokonale provedeným nátěrem, alabou a bez jakékoliv energie...

+ + + + + + + + + +

LENNON KONTRA Mc CARTNEY

Dnes už je zcela jisté, že Beatles se ve svém původním obsazení nikdy nesejdou: po tom, jak John na svém posledním albu Imagine napadl Paula /Jak se ti spí?/, je to zcela nemyslitelné. Oba mají dnes své vlastní skupiny, které se dokonce letos na jaře chystají na samostatné turné. Lennon vede Plastic Ono

Band a Mc Cartney zase soubor zvaný Wings /Křídla/, jehož členy jsou kromě Paula /sólová kytara, bas-kytara/ ještě jeho žena Linda /piano/, Denny Laine /kytara/ a Denny Seiwell /bicí/.

Jediným kladem vzájemné roztříšky je, že všechny písničky, které až do vzniku skladby Give Peace a Chance byly označovány jako výsledek spolupráce dvojice Lennon - Mc Cartney, byly v poslední době identifikovány podle podílu skutečných autorů. Jako skutečně společné práce vznikly skladby I Want to Hold Your Hand, Drive My Car, The Word, From Me To You, Can't Buy Me Love, Michelle, Eleanor Rigby, Yellow Submarine a některé další. Lennon je původcem I'm the Walrus, Norwegian Wood, I Feel Life, A Hard Day's Night, Help, Girls, Strawberry Fields Forever, Ballad of John and Yoko, No Reply a dalších. Mc Cartney má zase "na svědomí" Penny Lane /John pomáhal psát text/, Magical Mystery Tour /dát/, Yesterday, Hey Jude, Back In The USSR, Love Me Do /Paul ji napsal už v 16 letech a John snad pomáhal při tvoření střední části/, All My Loving, Sgt. Peppers, Hello Goodbye, Ob-la-di, Ob-la-da, Honey Pie, Let it Be, The End apod.

ks Melodie - 2/1972

+ + + + +

CO DĚLAJÍ BEATLES?

Veřejnost se zase začala zajímat o Beatles od té doby, co Paul složil skladbu Vraťte Irsko Irům a ocitl se na listině zakázaných hudebních programů BBC a řady dalších komerčních rozhlasových stanic, včetně Radia Luxemburg. Najednou se znovu vynořily otázky, co dělají 4 ze slavné skupiny, která se před 2 lety rozpadla.

Paul Mc Cartney po odchodu z Beatles téměř zmizel ze scény. Uchýlil se do svého domku na vesnici ve Skotsku spolu se svou ženou a s dětmi. Jeho mlčení bylo tak hluboké, že inspirovalo Johna, aby mu věnoval skladbu nazvanou How Do You Sleep? Paul se objevil na scéně spolu se svou angažovanou skladbou Vraťte Irsko Irům, kterou složil bezprostředně po krvavé neděli v Londonderry. Rozjel se pak se svou novou skupinou Wings na turné po malých provinčních městech a po univerzitních centrech.

Pokud jde o Johna Lennona, nedá se říci, že by se v posledních 2 letech odmlčel. Jeho LP Imagine byla ještě půl roku po vydání na 5. místě britského žebříčku. Lennon se přestěhoval s Yoko Ono do New Yorku. V USA jsou také C. Harrison a Ringo. Harrison byl z celé čtyřky neaktivnější: složil celou řadu skladeb, které obletěly celý svět, např. My Sweet

Lord, a začal spolupracovat s takovými lidmi, jako je Leon Russel, Bob Dylan a Eric Clapton.

Ringo Starr složil a naspíval píseň It don't come easy, pracuje však hlavně pro film a brzy se ukáže v hlavní roli westernového filmu.

O Beatles se vždycky říkalo, že je zajímavá hlavně hudba a sláva. Ukazuje se však, že nejen Paul McCartney, ale i ostatní tři z Beatles nechtějí být jenom pouhými pozorovateli velkých a dramatických politických událostí naší epochy. Lennon reagoval rovněž na vývoj v Severním Irsku - napsal probeatní song Bloody Sunday, který byl v BBC také okamžitě zakázán.

George Harrison a Ringo Starr uspořádali nedávno v New Yorku dobročinný koncert, jehož výdělek - 243 418 dolarů - věnovali pro obyvatele Bangladéše.

MS - 22/72

N e j s k r o m n ě j š í č t v r t i n a

Žádná z dívek, které se v březnu hnaly wembleyskou Empire Pool k pódiu, aby se dotkly nejjasnější současné hvězdy britského rock'n'rollu Marce Bolana ze skupiny Tyrannosaurus Rex, ani nezavádila pohledem o salídkého vousáče, který si všechno filmoval ruční kamerou.

Byl to Ringo Starr.

Nikdo ho nežádal o autogram, nedotýkal se ho, nepro-
následoval ho. Od toho tu byl Marc Bolan.

To je to teď dávno, co byl Ringo při amerických zá-
jezdech nejpopulárnějším ze čtyř Beatlů?

Už od samého začátku se Ringo od ostatních Beatles lišil. Přišel do hotové skupiny, protože režisérovi společnosti EMI Martinovi se velký buben Peta Besta, cvičený v hamburských tanečních, zdál příliš silný. A tak 15. srpna 1962 Best odešel a John Lennon zatelefonoval Ringovi: "Tak jestli chceš, dobrá. Ale musíš si oholit vousy. Kotlety si můžeš nechat." Ale Martin měl opět připomínky. "Ringa jsem moc vysoko necenil. Neuměl - a dosud neumí - vibrat, třebaže se hodně slepšil."

Divná situace: John, Paul a George, tři nadaní, vtip-
em a sebevědomím hýřící grázláci - a Ringo, přerůstající
je svou pověstí nejlepšího liverpoolského bubeníka, sle
zakřiknutý, šťastný z kamarádů, které vždycky obdivoval
jako kluky, a ztrapnělý s marracas a s tamburínou, pro-
tože Martin se ho šdráhal při natáčení za bicí pastit.

Ještě po letech označil Mick Jagger z Rolling Stones
za nejlepšího britského beatového bubeníka Peta Besta.

"Lidé si myslí," konstatoval Ringo, "že neumím hrát. Nepovažují se za velkého hráče. Hraju rock'n'rolový oftbeat a jsem s tím docela spokojen. Nechci být progresivní." Ptali se ho, jestli poslouchá jiné bubeníky. Odpověděl s šokující upřímností: "Ne. Snad hrají příliš tiše, ale mě nikdy nebavilo se na ně dívat nebo poslouchat sóla. Nikdy jsem žádné sólo nehrál, protože mě to nudí."

Když redakce Melody Makeru uspořádala v roce 1971 anketu hudebníků o nejlepšího světového beatového bubeníka, vyšel z ní Ringo jako druhý za Buddym Richem a před Tonym Williamsem a Elvinem Jonesem; tedy jako jediný rozzený rocker mezi samými exjazzmeny. Ringův tvrdý, nekomplikovaný zvuk, těsně svázaný se stylem skupiny a dávající jí správný švih bez zbytečného předvádění se, zvuk tak odlišný od toho, jakým hráli skupinová bubeníci před Ringem, dostal zasložené ocenění.

I kdyby však Ringa chválili hned z kraje, sotva by se projevoval jinak. Po tom, jaké měl mládí, není divu.

I na svět přišel ztěžka, pomocí kleští (7. 7. 1940). Když mu byly tři roky, rodiče se rozvedli a zůstal s matkou sám. Jeho nemocniční historie začala v šesti operacích slepého střeva: deset týdnů spal a strávil tam celkem dvanáct měsíců. Potom ještě zánět pohrudnice, nález na plicích atd. Další roky v nemocnicích.

Sám považuje své dětství za šťastné. Ale nepamatuje si jméno žádného učitele, jen zdravotních sester.

Pracovat zkoušel jako poslíček, barman na lodi, montér, truhlář. Všechno změnilo bubny, které mu koupil nový tatínek za deset liber. Na lepší si později půjčil půlku, padesát, od dědečka a splácel mu ze mzdy libru týdně.

Během skifflové vlny koncem padesátých let pomáhal zakládat jednu takovou skupinu a prošel pár kapel, až po Roryho Storma. Kvůli té nechal ve dvaceti učení, aby mohl na výborný třináctidenní kšeft v letních táborech i na turné po amerických vojenských základnách ve Francii.

Kež mu zavolali Beatles, lanožil ho už kdekdo. V Hamburku mu zpěvák Tony Sheridan nabízel byt, auto a třicet liber týdně, když tam na rok zůstane.

Z Beatles ho nejvíce proslavoval George Harrison, protože se mu líbil Ringův styl.

Příhoda s Beethovenem je Ringova nejbeatlevštější. Na otázku, co mu říká, odpovídal novinářům: "Miluji ho. Zejména jeho verše." Tyhle věci režíboval zřejmě Paul McCartney a Ringo se svými světlemodrými očima ochotně hrál roli neškodného bernardýna. Jako veřejná osobnost se stal záhy pro Beatles nepostradatelný. Co do hudebního

významu byl vždycky vsadu. Nejméně zpíval, poslední začal skládat, i od bubnů ho občas Paul ve studiu vyháňl.

Jenomže lásky k outsiderům nemá jenom publikum sportovní: fanouškové pop music si Ringův zpěv oblíbili stejně jako jeho těžkopádnost a velký nos. Ať zpívá rock'n'rolly Carla Perkinse (Matchbox, Honey Don't), country and western (Act Naturally) nebo konečně i vlastní písničky Beatles (Yellow Submarine, What Goes On, With A Little Help From My Friends), vždycky v sousedství vynikajících hlasů a techniky Paula a Johna zapůsobil svou ušedlostí, dobromyslnou pohodou a syrovostí zvuku.

Osobně si myslím, že prostě Beatles "nechali" Ringa, aby si zaspíval. Jistě věděli, že nejen Ringo, ale ani mnohem lepší a osobitější zpěváci se nemohou vůbec přirovnat s Paulem a Johnem. I v tom se projevilo krásné kamarádství, v jakém Beatles několik let žili a jež patří k nejhezčím legendám pop music.

Přímě k pomilování je Ringo jako filmový herec. Typově patří ke komikům s "dlouhým vedením", nezapomenutelný pávab mu dodává jeho bezelstnost a bezbrannost vůči chytřejším spoluhráčům. Po výtečných scénách ve dvou beatlesovských filmech Perný den a Pomoc! - zvláště ta u řeky v Perném dni měla svou úsměvnou, ušmudlanou poezii - si zahrál jako skutečný sólista s největšími hvězdami stříbrného plátna. Poprvé v eroticky provokativním zpracování Southernovy a Hoffenbergovy novely Candy, kde vedle Marlona Branda, Charlese Aznavoura a Richarda Burtoba představoval vášnivého mexického zahradníka; místo, kde svádí na kulečnickovém stole Candy, plavovlasou Švédku Ewu Aulinovou, je stejně nepředstavitelné jako spojení Ringa a vášně. V Kouzelném Christiamovi hrál adoptivního syna nejbohatšího muže na světě (Peter Sellers) a dalšími partnery mu zde byli Raquel Welchová, David Hemmings aj.

Ve filmu principála americké odvažové apokalypsy Franks Zappy 200 motelů, inspirovaném zájezdovými zážitky Zappovy skupiny Mothers Of Inventions, se Ringo dokonce objevuje v úloze samotného Zappy! (I když prý nejlepším hercem je tu bývalý Ringův šofér Martin Lickert.)

Přes všechny své filmové úspěchy však nikdy nepomyslel na odchod ze skupiny, ba ani ne na dočasný: kvůli práci na deskách odřekl i hlavní role. Pro žádného z Beatles neznamenal skupina tolik jako pro Ringa. I v době, kdy už měl rodinu a tři děti (Nejstarší, Zak, se narodil 13. 9. 1965) jako si samozřejmě a bez senzací vzal liverpoolskou kadeřnici Maureen Coxovou, kterou doprovázel domů z tancovaček v Cavern Clubu, když

tam chodila jako fanynka za Beatles, tak samozřejmě létal do Španělska nebo do Ameriky jen proto, aby se podíval, jak John filmuje nebo aby zkrátka "doprovodil George."

Není snad na světě člověka, jehož by rozklad Beatles mrzel víc. Jestliže se kvůli přijetí do skupiny nechal oholit drahocenný vous, zdá se, že dnes by byl ochoten pro její vzkříšení utéci ode všech Bartonů, Welchových a Sellersů a nechat se třeba skalpovat. (Kdyby to ovšem nevadilo Maureen...)

Jednoho dne však i Ringo pochopil, že každý z těch tří báječných kluků půjde dál sám. A že je řada i na něm.

Ringův sólový start je absurdním vrcholem beatlesovské závratě z neomezených natáčecích schopností. (Když Beatles společně meditovali v Indii u Jogina Maharishiho, Ringo s Maureen se po čtrnácti dnech vrátili: prostě se jim stýskalo po dětech.) Ringo pojal své vlastní pěvecká alba jako hračku, splnění dětských snů. Za půl roku natočil dvě!

První se jmenuje *Sentimental Journey* (Sentimentální cesta), podle Blágra, který u nás zpívala Jiřina Salašová. Čá písníčka, to hit - jenomže pro takového Franka Sinatru. Je tu sněлька Vlachova orchestru Stardust, Noc a den (*Night And Day*), Gotten a Chladílem zpopularizované Vím, jak je krásné lásku dát (*Love Is A Many Splendored Thing*) - i se sborem. Kdyby se tak toho dožil Nat King Cole!

Ringo najal nejdražší světové aranžéry, jaké si nikdy nedovolil ani Tom Jones - černého jazzmana Quincyho Jonese, sinatrovského experta Olivera Nelsona, Elmera Bernsteina, milionáře Lesse Reeda, jednoho z Bee Gees Maurice Gibba i Paula McCartneyho - a obklopen nádherným orchestrem, neohroženě všechno uzpíval. Tu falešně, tu jakž takž a másty tak hrozně, až to bylo roztomilé. Ostatně jako všechno, co se k Ringovi nehodí a vo přitom dělá vážně.

Druhé, country and westernové album *Beaucoups Of Blues* už nemá ten "působ". Ringovu hlasu je tato oblast blízká a pohybuje se v ní na úrovni, takže v tomto případě všechny náročné přípravy neskončily jako crazy. Vynikající steelkytarista Pete Drake předložil Ringovi sto nových (!) písní od slavných autorů a ten si z nich 12 vybral. Mezi doprovázejícími hudebníky jsou samozřejmě slavná jména Dylanových spolupracovníků i někdejších Presleyho Jordanaire, se sólistů vynikají kytarista Jerry Reed a hráč na dobro Ben Keith.

Ringův projev lahodí svou bezprostředností a utěšenou, volnou náladou, vyplývající ostatně z pomalejšího, houpavého tempa většiny písní. Ne všechny skladby jsou

perlami, ale dvě k tomu mají blízko: Without Her a Woman Of The Night, obě od Sorrelse Pickarda.

Rozhodně nejlíp zpívá Ringo to, co si sám složil. Dostal příležitost ještě na beatlesovských albech Abbey Road (Octopus' Garden) a na "bílém" (Don't Pass Me By), obojí přibližně ve stylu country. Ringovo vyznání se léta nemění: 90 % dobré hudby a je prý černošské, zbytek připadá na country. Tak to říkával ve všech rozhovorech.

Ale na svém prvním sólovém singlu zpívá vlastní, stylově neurčitou, ale velice pěknou diskotékovku It Don't Come Easy, které se v americkém žebříčku dostala až na vrchol.

Rád bych takových nahrávek slyšel od Ringa víc. Předně proto, co sám říká: "Pár hitů číslu jedné ještě neznamená, že po půldruhém roce se z vás stane boháč. Zase budete muset jezdit autobusem." A já tomu hodnému, ptostému bubeníkovi z nejhorší liverpoolské čtvrti Dingle přeju všechny peníze.

A za druhé kvůli vztahům v pop music. Která hvězda řekne: "Mám strach o manželku, děti a všechny, co mi jsou drahé. O žádném jiném strachu opravdu nevím." ?

Melodie, Jiří Černý

GEORGE HARRISON - super anti hvězda

Patřilo už k Beatles, že jejich nejkrásnější člen nebyl nejpopulárnější. I nosatý Ringo ho zastínil. George Harrison byl skrátka "jen" sólovým kytaristou - a to v éře před Ericem Claptonem znamenalo v hierarchii beatových hodnot méně než zpěvák nebo bubeník. Odborníci samozřejmě o jeho schopnostech věděli, takové sólo v Perném dni se nedalo přeslechnout. Ale pro běžné fanoušky byli hvězdami především John, Paul a Ringo. O těch se psaly reportáže, s nimi se dělali rozhovory; s prvními dvěma ovšem s obtížemi, protože ne každý novinář byl ochoten nechat se sebe dělat cíl jejich ostrovtipů. S Georgem se naopak novinářům jednalo výborně, jenomže on sám je zpravidla tolik nezajímal - vždyť mluvil většinou jen o hudbě - a tak ho využívali jako protažené ruky k ostatním.

Nejmladší z Beatles chodil do stejné obecné školy v Liverpoolu jako John, ale tehdy se nezkamarádili. Jako jediný z celé skupiny vyrůstal George v klidných poměrech. Měl oba rodiče a tři sourozence a doma nejenže mu všechno dovolili a směl s nimi po večerech i uskávat, ale hned jak si řekl, koupili mu i kytaru za dvě a půl libry a matka ho ještě k hraní povzbuzovala. (Dodnes se umí bez alkoholu obejít; bez kytary ne.) Založil si s bratrem Petem a kamarády skupinu Rebels a hrál v ní kytarová sóla. Zjara 1958 si přišel poslechnout Johnovu a Pa ulovu

skupinu a sám jim přesvědčil tehdejší populární kytarovou instrumentálku Raunchy. Vzáli ho.

Je sice ještě v dobré paměti, jak na výzvu producenta Martina, aby Beatles po prvním natáčení řekli, co se jim nelíbí; odpověděl George: "Především vaše kravata," ale jinak ho solidní rodinná výchova přece jen odlišovala od rozvernějších kamarádů. "Ten chlapec je velice tichý," divila se při společném zájezdu s Beatles černošská hvězda Marry Wellsová, "ale roztomilý. Není mu nic?"

Když se John nebo Paul utrhli a křičeli na manažera Epsteinu, mohl to dát dohromady jen George. (Epstein mu pak byl na svatbě jako svědek) Zatímco tři Beatles měli kolem sebe gloriolu geniality a okouzlující osobnost, George platil spíš za pracanta, věcného instrumentalistu, člověka ve všem všudy přispůsobivějšího.

Třebaže skládal od dětství, malokdy dostával vedle Johnových a Paulových písniček příležitost. Teprve druhé album Beatles v listopadu 1963 obsahovalo jeho Don't Bother Me. Pak dlouho nic, až na pátém albu Help! dvě skladby (I Need You, You Like Me Too Much). Na dalším - Rubber Soul - zase dvě (Think For Yourself, If I Needed Someone). Většina kritiků pokaždé označila Georgovy písničky za dobré, i když trochu horší než Paulovy a Johnovy.

Pak přišlo historické sedmé album Beatles předcházející nedostižnému Seržantu Pepperovi - Revolver. Líbil se z něj pochodový hit Žlutá ponorka, který si rázem zpíval kdekdo. Úctu a obdiv budila Bleenor Rigby pokračující ve způsobu využití sayceového kvarteta y Yesterday, ale s ještě závažnějším textem. Jestliže však Revolver vzbudil i četné rozpaky, pak především díky Harrisonovým skladbám Taxman, Love You To a I Want To Tell You. Naplno v nich zazněl vliv indické hudby, kterou se George už delší dobu zabýval.

Stopnujme, jak složitě se k této odlehle hudební kultuře dostával. Jeho prvním velkým hrdinou byl představitel anglického skiffu, nasáklý už trochu rock'n'rollem - Lonnie Donegan. A jako v tomto případě spojoval i později George své idoly s celkovým zvukem nahrávek, především s hrou jednotlivých nástrojů. Takhle se taky zamíloval do amerických rockerů a zajímavých kytaristů Buddyho Hollyho a Eddiho Cochrana. Hodiny poslouchal c'n'westernovou kytaru Cheta Atkinse a klasickou hru Segoviovu. Když zapadal prvotní rock, vrhl se George na všechny možné r'n'bluesové desky amerických černošů. Jeho domácí jukebox, v němž si čas od času vyměňuje čtyřicet nejoblíbenějších singlů, obsahoval v lednu 1966 kromě dvojice Beach Boys a ještě čtyř snímků samé černošské, nejvíc Otise Reddinga. Jako zpěvačku svého srdce tenkrát uváděl Earthu Kittovou, míšenku s nejprovokativ-

nějším mazlivým projevem, jaký jsem kdy na veřejnosti slyšel.

Teprve potom na něj zapůsobil Bob Dylan, sanfranciské skupinové hnutí a indický jogin Maharishi.

O Maharishi a Beatles se toho mnoho napsalo, aniž by se hledalo víc než zajímavé téma. Johnova a Paulova tlakavost se s indickým ou vyrovnaností snášela pár měsíců a Ringo má zkrátka jinou krevní skupinu. Jediný George absolvoval Maharishiho kurs v Indii celý. Zajímalo se o Indii dřív než to byla móda - i potom, co to módou přestalo být. Postupně se seznamoval s různými kulturními oblastmi, až se dostal k Ravimu Šankarovi, virtuosovi na tradiční strunný nástroj - sitár. Šankar už v 50. letech spolupracoval s jazzovým saxofonistou Budem Shankem a s houslistou Yehudim Menuhinem, s nímž později natočil album Setkání Západu s Východem (Na jedné ze svých anti-diskoték jsem si ověřila, že studentské i jiné publikum vnímá Šminutovou improvizovanou ragu v podání Menuhina a Šankara stejně vzrušeně jako největší výboje tzv. čisté pop music.) George Harrison jako jeden z mála pochopil, že Šankarovo tvrzení o nutnosti učit se hrát na sitár celý život není jen reklamní slogan. V rámci Beatles uplatnil George nejprve sitár jako nástroj (Norwegian Wood) a potom se pokoušel o spojení indické lidové hudby, formálně velice volné a z větší části spočívající v nástrojové improvizaci s beatovou hudbou.

Když Luboš Turek v Pop Music Expressu 8/69 vyjmenovává beatlesovské nahrávky se sitárem, upřímně doznává: "...ale já jsem se je vždycky snažil přeskakovat a s věkem jsem kvitoval, že na Double albu nebyla žádná sitárová skladba." Jistě není sám.

Mně třeba Georgovy písničky nějaký čas mnoho neřikaly. Slyšel jsem ~~zvláštní~~ zvuky a nic jsem necítil. Asi jako při poslechu většiny tzv. experimentální hudby včetně Franka Zappy. Až se ta zajímavost jaksi vypařila a mě ta hudba táhla do sebe; neslyšel jsem, co který nástroj hraje, ale hrály ve mně nálady, jako když se díváte za plného slunce na destihové koně.

A přišly písně, co k ničemu nepřirovnáte, co jsou nádherně uzavřeny samy v sobě. To byla Inner Light (Vnitřní světlo) na B straně rockového hitu Lady Madonna: "Aniž bych vyšel ze dveří, mohu poznat všechno na světě.... Čím víc člověk cestuje, tím méně ví. Dojeď bez cestování, dohlédni bez koukání." Téma poznání sebe sama zkrátka nespadlo s nebe. I Grace Slicková z Jefferson Airplane tehdy zpívala v Bílém králíkově Rozpínej svou mysl (Feed your head), nová však byla Harrisonova hudba. Ještě víc než psychedelická, víc než brilantní a zajímavá mi připadala osobní a ukončená. Přijměte ji nebo odvrhněte, nic už k ní stejně nedodáte. Za vrchol Georgova beatlesovského období považují píseň Blue Jay Way z alba Magical Mystery

bur. Ve stejnojmenném televizním barevném filmu (Kouzelná pasta) byla její podoba inspirována - jako všechny snové části filmu - sanfranciskými světelnými představeními: zpívající George sedí ve vířivém mraku, který se neustále proměňuje ve spoustu barevných odstínů. V Blue Jay Way, pojmenovaná po ulici v hollywoodských kopcích, kde George jednou dlouho čekal na manažera Dereka Taylora, není o tom, o čem George zpívá: že jeho přátelé už měli přijít, ale že asi ztratili cestu v mořské mlze nad Los Angeles a že se bojí, že usne. Co se v něm děje, není ani ve stále opakovaném: "Přijďte už, prosím, tak už přijďte," ale ve způsobu, jak tyto prosby přednese a ve složitě propleteném, zvlněném doprovodu velkého orchestru. Na rozdíl od svých předchozích skladeb tu George indické vlivy ideálně vyvážil beatlesovskou zpěvností. V prolínání melodických frází s harmonickými shluky je úzkost, přátelství a očekávání, mořské i člověčí přílivy a odlivy.

Po vynikajícím, byť jediném autorském příspěvku do Seržanta Peppera, po skladbě Within You, Without You, zazářil George - vlastně poprvé vedle ostatních tří Beatles - na předposledním albu skupiny, Abbey Road. Mezitím měl i čtyři skladby na tzv. bílém dvojalbu (tesklivá While My Guitar Gently Weeps s krásným metaforickým textem mě dojmala i v podání Pavla Sedláčka), kde však ještě dominovali John a Paul. Abbey Road dostalo znovu tvář "normální" písničkové LP desky s melodiemi, jaké dnes už kromě Beatles snad tak něčí mysl nenavštíví. Kupodivu dvě nejvýraznější složil právě George. Something později vyšla i jako A strana na singlu. (Jedinkrát v historii skupiny; "dávka" byla vyhrazena skladbám Johna a Paula.) Here Comes The Sun, takřka rituální chvalozpěv na slunce, se zrodila ze zážitků na zahradě Georgova přítele Erica Claptona a na zpěvné sólové kytáře je to i trochu slyšet.

Na Georgově úspěchu v Abbey Road se podílí ještě něco: Moogův syntetizátor. Olbřímí zvukový kybešnet, podle prospectu "dokonalý elektronický hudební mechanismus, schopný napodobit jakýkoliv známý hudební nástroj" (v případě vývojových modelů i lidský hlas) a umožňující vytvořit jakýkoliv známý zvuk. Dosud ho užívali jen avantgardní skladatelé vážné hudby. Prvním syntetizátorem na britské půdě byl ten v Georgově bytě.

A i když si toho málokdo všiml, zvuk Abbey Road je jiný, ještě o poznání umělejší než předchozí studiové experimenty. Chcete-li, mystičtěji, Georgovy nápadyse v této spojitosti zdají ještě aristolejší se stylem desky než Paulovy a Johnovy.

Na rozdíl od podobně průzkumnického alba Revolver na Abbey Road už žádný další Seržant Pepper nenavázal. Let It Be zůstalo pouhým torzem beatlovské představy o LP desce. Beatles se rozešli.

Jediným, koho to zřejmě přizvališ nevytrhlo z práce, byl George. Léta prožitá ve stínu Johna a Paula prohloubila jeho hudební soustředění a ještě zvýraznila jeho

instrumentální zaujetí. Hudební nástroje jsou pro něj něčím víc: pečlivě je leští, několikrát denně ladí, čte si o nich v knížkách. Manželství s modelkou Pattie Boydovou neprobíhá patrně v takovém neustálém názorovém ovlivňování jako Johnovo či Paulovo. ("Jeli jsme vozem, Fattie řídila a já jí povídám: Že bychom se vzali, ne? A ona řekla yes, okay, ani nepostihla oči se silnice. To je řidička!") Není to tak působivé pro novináře, ale zase možná lepší pro práci.

Dříve než ostatní, a s měnící nervozitou, začal George svůj čas dělit mezi Beatles a ostatní zájmy. Komponoval hudbu k filmu Wonderwall, na další své LP Electronic Sounds si prostě vyzkoušel, co se všechno dá se zvukem dělat. U beatlovské společnosti Apple produkoval folkového zpěváka Jackieho Lomaxa a skupinu indických hudebních nadšenců Radha Krišna Temple - z obojího nakonec nic nebylo. Všechno mělo teprve přijít.

Zdálo se, že John a Paul skládají a George si chodí hrát kam chce a s kým chce jako normální instrumentalista a ne-švanda. Svá veřejná vystoupení úzkostlivě nehlídal, mnohokrát byl pouhým doprovázečem.

A pak předložil světu své trojalbum All Things Must Pass. mnozí z těch, s nimiž George jamoval na koncertech i deskách, za to teď oplatili. Baskytarista Klaus Voorman, bubeníci Ringo a Alan White, varhaníci Billy Preston a Gary Brooker a Procol Harum, steelkytarista Pete Drake, Eric Clapton a Dave Mason, trumpetista od rozšířených Rolling Stones Jim Price a jiní. Jako autor orchestrálních aranží je uveden John Barham, ovšem trojalbum zní jednoznačně harrisonovsky: nejjednodušší uvedení melodických motivů, fantastické rozpracování, střídmost a přesnost rytmického podkladu, doprovázení do poslední noty.

Největší hit alba - My Sweet Lord -, v němž Georgovým zpěvem prolíná sborové vaňvání Hare Krišna, náladově nerůstá po celé čtyři a půl minuty, podobně jako Ringovo It Don't Come Easy, které George produkoval. Téměř všechny písničky, ostatně žen mnohaleté právě "třetího Beatla v pořadí", jsou silné a samy s sebou nejen v rámci alba. Střídají se tu rytmy i nálady, rychlejší rocky vůbec nepůsobí jako módní přívlaček. Svůjinkou dvou Dylanových jsou všechny písně od Harrisona; Dylanův pěvecký vliv se odráží nejen v jeho If Not For You, ale i v Harrisonových skladbách. Chápu, proč kdysi George Martin při vybírání "sólového" zpěváka Beatles prvního vyřadil George, zatímco mezi Johnem a Paulem se nedovedl rozhodnout. Samé je to s Georgovým hlasem jako se vším: snad má ze tří tvůrčích Beatlů nejménší talent, snad mu trochu vadí, že je nejkultivovanější a nejvychovanější, nejpracovitější a nejnormálnější, bez onoho geniálního cvokovství Paula a Johna.

Ale jak by dopadla celá plejáda popových hvězd, kdybychom je pořád srovnávali jen s Johnem a Paulem?

UŽ to, že bez společnosti ostatních Beatles pověst George Harrisona neutrpěla, ale právě naopak, je měřítkem jeho kvalit.

A smím-li být trochu osobní, pak tedy mám rád Georgovo pojetí hudby, společnosti a života. Johnovy nápady jsou barvité, Paulovo farmaření zdravé a Ringova bdrost milá, ale jestli je něčeho světu - a vlastně i téhle hudbě - především třeba, je to Georgova prostá schopnost dělat to, co nejlepšího právě lze. Tak taky chápu jeho singl Bangladéš, stejnojmenný třideskový záznam dobročinného koncertu největších hvězd a vůbec všechny jeho akce ve prospěch vysílených obyvatel indického subkontinentu. Když za tím někdo vidí hlavně šikovnost, další reklamu a případné výdělky (protože, jak onehdy napsal jeden anglický novinář, i případné malé procento Harrisona, manažera Kleina nebo jiných zúčastněných z prodeje alba Bangladéše dává dohromady kapitál), prosím. Já spíš vidím ty fotografie oteklých dětí s velikýma očima.

George Harrison se proslavil svou hudbou, pracovitostí, slušností a solidaritou s lidmi, jejich problémy vůbec nejsou jeho problémy. Není zbožňovanou hvězdou, ale zato tím životnější vzpruhou pro všechny, co chtějí i bez jiskry geniality slušně žít.

Melodie 7/72
Jiří Černý

ABBEY ROAD

Come Together - Something - Maxwell's Silver Hammer - Oh! Darling - Octopus's Garden - I Want You (She's So Heavy) - Here Comes the Sun - Because - You Never Give Me Your Money - Sun King - Mean Mr. Mustard - Polythene Pam - She Came in Through the Bathroom Window - Golden Slumbers - Carry That Weight - The End. Hrají a zpívají Beatles. Text doprovodné publikace napsal Lubomír Dorážka, texty písní přeložil Josef Plšek. Edice pop music Gramofonového klubu. Supraphon O 13 1016 (též stereo).

Vida, k čemu je dobré, když si skupina zaváže nakladatelství promyšlenými smlouvami, které z ní sice dělají možná nepříjemného obchodního partnera, zato však se jí nemůže stát, aby její deska vyšla v pytlíku na lejstra, nýbrž jen a jen v originálním zajímavém obalu, který -

nenechte se mýlit kvalitou! - byl vytištěn u nás. Navíc vám z něj vypadne luxusní publikace s řadou fotografií, poučeným Dorážkovým komentářem a vtipnými a takřka vždy výstižnými Plškovými překlady všech písní. A tak není divu, že po desce je šánka, kterou smlouvami limitovaný náklad 20 000 výtisků uspokojí sotva ze čtvrtiny.

Abbey Road je předposlední vydané album Beatles (před Let It Be), avšak poslední jejich společná práce na desce (Let It Be bylo natočeno dříve). Zachycuje široké spektrum jejich tvůrčího a stylového záběru, v němž naleznete všechny žánry, jimiž se Beatles ve svém vyspělém období zabývali - od good timu (Maxwell's Silver Hammer) přes parodii rock'n'rollové balady z konce 50. let (Oh! Darling), refrénovku (Carry That Weight), harmonicky bohatou a vokálně složitou písňovou perlu (Because) a rock (Come Together) až po recesistické motivy (Mean Mr. Mustard, Polythene Pam, She Came In Through the Bathroom Window.) Zvláštní kapitolu tvoří písně Georga Harrisona (dnes už evergreen Something, Sun King, Here Comes the Sun), které dojímají prostým pávabem a jakousi životní vyrovnaností, která dýchá i ve slavného Harrisonova trojalba All Things Must Pass.

Abbey Road je dnes cenná i bez ohledu na to, že jde o desku historickou. Ve spojení s výtečným obalem a bohatě vybavenou publikací zasluhuje maximální posluchačovu přízeň a recenzantských pět hvězdiček.

Melodie 10/72

S t á l e j e š t ě B e a t l e s

Beatles jako skupina už řadu měsíců neexistují. John Lennon, Paul McCartney, George Harrison a Ringo Starr jsou každý svou cestou. Ovšem i přesto je veřejnost nadále bere jako členy Beatles. A jako taková zůstávají ve středu zájmu a pozornosti...

Přítomnost jednoho každého z Beatles je měřena minulostí celé skupiny. Výsledky těchto srovnání však samozřejmě nejsou nejlepší. Posluchači se však chtějí vracet ke svým nejoblíbenějším, a tak jim noviny a časopisy, rozhlasové a televizní stanice ochotně vycházejí vstříc. Neustále znovu a znovu vycházejí retrospektivní články, v obnovených premiérách se promítají filmy Beatles a do programů jsou zařazovány i vzpomínkové hudební seriály. Třetího ledna jeden zahájila rozhlasová stanice BBC. Jmenuje se Historie Beatles, je tří-náctidílný a pravidelně jednou týdně líčí osudy pro-

slulé skupiny - a to od prvopočátků, přes léta slávy až k okamžiku rozchodu. Každé pětáctýřicetiminutové pokračování je bohaté na muziku a nelze pochybovat o tom, že seriál vyvolá další vlnu zájmu o gramofonové desky Beatles. I tak však patří k nejžádanějším v přesnější řečeno patří stále k nejžádanějším. Bilance, kterou koncem dvaašedesátého roku zveřejnila firma E. M. I., je pro Beatles velice lichotivá. Sděluje, že skupina je nejprodávanějším interpretem všech dob. Dosáhla přímo neuvěřitelného čísla: pětiset čtyřicet pět miliónů prodaných desek. Elvis Presley, který v povědomí veřejnosti léta figuruje jako zpěvák číslo jedna, stojí až na druhém místě. Má na "kontě" tři sta miliónů prodaných desek. Zpráva koncernu E. M. I. dále prozrazuje, že nejúspěšnějším albem Beatles je se sedmá milióny šesti sty prodanými kusy Abbey Road. Těsně za ním následuje dlouhohrající deska Sgt. Peppers Lonely Hearts Club Band - šest miliónů tří sta tisíc kusů.... Repertoár Beatles zkrátka lákal, láká a určitě ještě dlouho bude lákat tisíce posluchačů populární hudby na celém světě. A nejen posluchače. Skladby Johna, Paula, Georga i Ringa přitahují i aranžéry. Slavné hity se objevují v řadě nových úprav v podání Ray Charlese, Elvise Presleye, Toma Jonese, Elly Fitzgeraldové a dalších velikánů i ostatních interpretů pop-music. Například píseň Johna Lennona a Paula Mc Cartneye Yesterday má dodnes osmdesát šest verzí. Stále ještě Beatles.... Taková je pravda i přesto, že skupina už tři roky neexistuje. Proč? Na tuto otázku nejlépe odpovídá dopis jedné dívky: "Když mi bylo třináct let, hráli Beatles Love Me Do a já jim rozuměla. Pak hráli All You Need Is Love a já jim zase rozuměla...."

(BAR)

MS B (KV)

BEATLES SE VRACEJÍ

V srpnu to budou 3 roky, co v anglickém časopise Melody Maker vyšel dopis jednoho z legendární čtveřice Beatles - Paula McCartneye, který odpovídal jednoznačně na otázku, jež zajímala fanoušky od poč. 1970: budou hrát Beatles ještě někdy pohromady? Paulovo NE udělalo tečku za fámami o konci skupiny a jeho žaloba u londýnského soudu, žádající formální rozdělení skupiny a dělení zisků na 4 díly, v prosinci téhož roku dokončila rozehod i po právní stránce. Nedávno též Paul prohlásil: "Nikdy neodmítnu hrát na desce Beatles, když mě o to požádají. Nahrál jsem kytarový part na novém Ringově albu..." Tento výrok spolu s prohlášením časopisu New Musical Express o tom, že "cesta ke sjednocení je opět volná" rozvířil znovu diskuse o vzkříšení skupiny, která je vlastně již přes 3 roky mrtvá. Spekuje se o to živější, že to byl právě Paul, vždy vůdčí osobnost skupiny, který až dosud tvrdošíjně odmítal jakékoliv pokusy o znovusjednocení. Navíc se proslýchá, že 3 ze 4 Brouků - John, George a Ringo - již v USA u firmy Capitol natočili společnou desku / s tichým souhlasem Paula/, která se má v nejbližší budoucnosti stát velkým slágrem trhu pop-music.

B u d e s e o p a k o v a t h i s t o r i e ?

Beatles 1973 již nejsou žádní mladíci. Johnu Lennonovi stejně jako Kingu Starrovi je už 32 let, George je spolu s Paulem třicetiletý. Poprvé se sešli již před 17 lety a do světa pop-music pronikli před 10 lety - v r. 1963. Prošli jako skupina fantastický počet desek - celkem 534 milióny - a svými písněkami rozezpívali prakticky celý svět. O málokteré skupině posledních několika desetiletí se dá s takovou určitostí tvrdit, že ovlivnila vývoj světové populární hudby, jako právě o Beatles. Do našich kin přichází animovaný film Žlutá ponorka, ve kterém Beatles vystupují jako kreslené figurky a především ožívají svými hlasy a hudbou plátno. Melodie, které známe z dřívějších hitů z desek a rádia, dožívají najeďnou spolu s plátnem biografu novou dimenzi.

Návrat Beatles by byl žádoucí. Světová pop-music prožívá vleklou krizi, jež v některých extrémech vede k úplné destrukci melodie a nahrazuje nedosta-

tek nápadů hlukem a formálními extravagancemi. Skutečně silná osobnost chybí a Brouci, kteří se po rozchodu každý věnovali i nadále hudbě jako jednotlivci - a výjimkou několika skladeb - díru do světa neudělali. Fanoušci Beatles, kterým je dnes většinou kolem třiceti, by skupinu zcela jistě bouřlivě přivítali. Nová vlna beatlemánie se znovu začala vzdouvat již po prvních zprávách tisku o tom, že se skupina dá dohromady. Např. některé americké rozhlasové stanice zařadily okamžitě staré desky Beatles do vysílání a ohlas na tzv. "oldies" byl obrovský. Potvrdil, že spolu s Beatles zestárli i přátelé jejich hudby a vůbec jim "starý" styl skupiny nevdá, spíše naopak, spatřují v jejich melodiích a textech jisté osvěžení v proudu současné hudby.

Ú a a v a, m a n a ž é ř í a ž e n y...

Tak by bylo možno nejzajímavěji charakterizovat důvody rozchodu skupiny. Beatles se znali příliš dlouho, byli příliš často spolu, nashromáždili příliš mnoho společných desek, než aby nedošlo k rozporům. Zdá se, že to byly především rozpře mezi Paulem a Johnem, které ovlivnily budoucnost skupiny. Právě tito dva po rozpadu Beatles pronášeli výroky, které by pravděpodobně dnes již rádi vzali zpět. "Měli bychom se vrátit do zákulisí a vyprali hodně špinavého prádla na veřejnosti. Kromě vlastní únavy to byla i smrt manažera Briana Epstein /1967/ a příchod nového manažera Allena Kleina, který nastoupil k Beatles proti přání Paula, což vedlo k jejich rozchodu. Od ledna 1969 řídil Klein obchodní záležitosti tří Brouků /Johna, Ringa a George/. Klein je Američan, zastupoval před Beatles zájmy Rolling Stones, na nichž si udělal jméno. Po rozpadu Beatles převzal Klein zájmy trojice John - Ringo - George do svého podniku ABCKO Industries a celou dobu se snažil Paula, jež měl podíl na podniku Apple - vyplatit. To se mu nepodařilo. Paul odmítl i nabídku 2 milionů dolarů a svého podílu se nevzdal. Naopak, vždy označoval Kleina za lichváře. A že není "na šprochu pravdy jen trochu" dokazuje okolnost, že Klein má dnes na krku 40 soudních žalob, mj. jednu za to, že zpro- nevěřil milion dolarů. Na zbytku Beatles rozhodně neproděhl: sám přiznává, že od r. 1969 na nich firma ABCKO vydělala pře 5 milionů dolarů, z čehož šlo Kleinovi do kapsy plných 20 %. Cestu k nynějšímu sjednocení Beatles vede právě, kromě jiného, i ta okolnost, že se Ringo, John a George letos v březnu s Kleinem rozešli, což považuje naopak Paul za své morální vítězství. Prohlašuje, že "Klein již nestojí v cestě".

Nemalý podíl na rozchodu skupiny měly i ženy kolem slavné čtveřice anglických k zpěváků. Paul se oženil s Američankou Lindou. "Její bez zájmovosti, že její otec Lee Eastman je newyorský advokát a nabízel vehementně své služby Broukům již ve zminěném r. 1971. Linda, která porodila Paulovi již 2 děti /a přivedla si dceru z prvního manželství/, má zřejmě i umělecké ambice. Několikrát se pokoušela uplatnit s Paulovou skupinou wings, což dle kritiků dopadlo zcela katastrofálně.

Ženou Johna Lennona je /po rozvodu s Cynthií/ od r. 1969 Japonka Yoko Ono. Měla na Johna velký vliv, zavedla ho do společnosti orientálních filosofů a poblázněných psychoanalytiků a přinutila ho k založení skupiny Plastic Ono Band. Jejich výstřední exhibice, při kterých manželé Lennonovi přijímali novináře v posteli, řadu lidí znechutily. Nicméně je třeba přiznat, že se Lennon pod vlivem své druhé ženy začal více zajímat o politiku a mírové protiválečné hnutí.

K a ž d ý s v o n c e s t o u...

Jak vypadaly osudy zpěváků v posledních 4 letech? Paul McCartney žil ve Skotsku s Lindou a s dětmi. Jeho skupina Wings neměla zpočátku úspěch. Na jeho farmě objevili policisté ze Scotland Yardu rostlinu zvanou cannabis /indické konopí/, ze které se vyrábí hašiš: díky tomuto nálezu nadostal Paul již několikrát povolení k cestě do USA. Skutečnost, že Paul a Linda užívají drogy, byla potvrzena lonským

skandálem v Göteborgu ve Švédsku, kde byl Paul zatčen pro přechovávání marihuany. Paulova skupina wings /Křídla/ se však v posledních měsících dočkala úspěchu. Singl Hi Hi Hi se sice pro svůj erotický text dostal na černou listinu EEC, ale skladba se vyhoupla do anglických hitparád. Paul napsal hudbu i pro novou bondovku /détektivní film/ Žít a nechat umřít, nahrál desku Red Rose Speedway a natočil pro TV hodinové show James Paul McCartney. A je to právě Paul, který pouští do světa fámy o znovuzkříšení Beatles.

John LENNON - žije s Yoko v newyorské čtvrti bohémů - Greenwich Village. Kromě rodinných problémů /Yoko a John marně pátrají po devítileté dceři Kyoto z Japončiny prvního manželství, které byla soudem v Texasu přiřčena matce, ale kterou její otec kdesi v USA skrývá/ mají Lennonovi problémy s americkými úřady. Letos v květnu Američané definitivně zamítli prodloužit Johnovi povolení k pobytu v USA. John byl po třináctiměsíčním soudním sporu vyzván, aby do 60 dnů opustil Ameriku. Důvodem je jeho přestupek ještě z Anglie, kde byl v r. 1968 potrestán soudem za to, že požíval drogy. George Harrison - jediný, který měl velký úspěch i po rozchodu s Beatles. K případnému zpovuzkříšení skupiny se vyjadřuje nejrezervovaněji. Žije

se svou ženou Pattii ve feudálním venkovském sídle poblíž Londýna. Jeho skladba My Sweet Lord byla po celé měsíce velkým hitem, jeho trojalbum All Things Must Pass dokon ce bestsellerem. Album o Bangladéši, na němž má George největší zásluhy, bylo celosvětovým slágrem.

Ringo Starr - jako hudebník byl úspěšný u kritiků, méně už u posluchačů. Jeho country album Beaucoup of Blues se málo prodávalo. Jinak hraje ve filmu, měl úspěch ve filmech Candy a That'll Be the Day. Pokusil se čekat i producenta televizního filmu o skupině T. Rex.

Byznys se těší především
Na Beatles se těší milióny fanoušků. Jejich nová tvorba by byla jistě přínosem. Kdo se však těší nejvíc, jsou představitelé velkého byznysu kolem pop-music. Tuší novou senzaci a příležitost k novým a obrovským ziskům. Beatles jsou zaručený kapitál, Beatles jsou nejlepší investice. Agentury se předhánějí v tom, kdo bude nové Beatles angažovat a organizovat. Jedna anglická agentura jim za jeden jediný koncert nabídla fantastickou částku - dva a půl miliónu dolarů. Koncert by přenášela televize po celé zeměkouli. ..

Beatles se prý dají dohromady. Z dřívějšího idolu, o kterém psali novináři jen v superlativech, se stali třicátníci, jejichž štít není zdaleka tak čistý, jakým se zdál před lety. V pozadí jejich pozdější "slávy" jsou peníze, orgie, drogy. Rozdíl mezi Beatles 1963 a Brouky 1968 je v tom, že se dnes o většinu věcí ví, kdežto součástí tehdejší jejich popularity bylo i umělé zatajování skandálů. Na Západě měli být Beatles neposkvrněnými idoly mládeže, rozpad skupiny způsobil, že tato aureola padla.

Čtyři zpěváci a hudebníci jsou však opatrní. "a fámy odpovídají neurčitě. George Harrison dokonce odmítavě.

Aleš Benda - Mladý svět 28/1973

.....
K A M J Í T D O K I N A

"Pop-odyssea i Renaissance rozmarne absurdnosti i Ohnastroj spontánního veselí, oslnujícího proudu mihotavých barev, překvapujících nápadů a ztřeštěných postav!"

To všechno / a ještě mnohem víc/ jsme před 5 léty četli s údivem i s nedůvěrou o londýnské premiéře celovečerního kresleného filmu Žlutá ponorka, který se u nás po promítnutí ve filmových klubech hrál v letních kinech. Ta nedůvěra k filmu zavánějícímu poněkud lacinou senzací byla oddůvodněna i trochu zaráživým zjištěním: hrdiny kresleného /!/
filmu se stali v té době ještě velice slavní Beat-

les ! A pak jsem uviděli a zjistili jsme, že Žlutá ponorka je opravdu nejen báječná podivná, plně překrásná "bestiální" pohoda, ale že je to také závažný tvůrčí čin v historii animované tvorby. A navíc je to také film podivuhodně dnešní, pocitově i výrazově korespondující se světem mladého kumštu a mladých lidí vůbec. Ale i kdyby to byla jen rozpustilá a nezávažná legrace, nechal by se stejně přehlédnout její pevný řád a stavba. Beatles jsou tedy 4 sympatické "Alenky". Rádi se s nimi vydáváme do země divů za nesčetnými a výtvarnými nápady, při nichž se autoři filmu na nejednom místě docela s chutí vysmějí manýrismu a masové kultuře společnosti, ve které žijí. Se Žlutou pomorkou tedy u diváků /a také u odborné kritiky/ slavně zvítězili:

... Beatles, u nichž i s odstupem si můžeme ověřit jejich neopakovatelnou osobnost. Sympatickou pohodu tohoto filmu určuje především spontánní hravost jejich písniček.

... režisér George Dunning / u nás známe jeho slavné Jablko a Létajícího muže/, který dokázal, že kreslený celovečerní film uspěje, i když je to dílo chytré a náročné - anebo právě proto. Navíc jeho Žlutá ponorka je sympatická i svou bezky vyjádřenou myšlenkou o nutnosti a prospěšnosti pokojného soužití.

... a výtvarník Heinz Edelmann, který vytyčil cestu k novému typu animovanému filmu, jenž se výtvarně liší od disneyovské manýry, ale i anglosaské novinové kresby steinbergovského typu.

jh

Ahoj na sobotu - 40/1973

OH ! DARLING

Oh, Darling - Please Believe Me
I'll Never Do You No Harm
Believe Me When I Tell You
I'll Never Do You No Harm.

Oh, Darling - If You Leave Me
I'll Never Make It Alone
Believe Me When I Beg You
Don't Ever Leave Me Alone

When You Told Me - You Didn't Need Me Anymore
Well, You Know I Nearly Broke Down and Cried
When You Told Me - You Didn't Need Me Anymore
Well, You Know I Nearly Broke Down and Died...

V z p o m í n k a n a v ě r e j š e k ?

Zprávy o znovusetkání Beatles a o jejich další spolupráci by už rozhodně vydaly na několik objemných knih. Shodou okolností právě nyní, kdy Gramofonový klub vydává samostatnou dlouhohrající desku Paula McCartneye RAM (1 13 1383), přilétají k nám další zajímavé zprávy o usmíření. První zvěst oznámila, že John, George a Ringo tajně rokovali v jednom losangelském nahrávacím studiu, že s nimi byl i dlouháletý přítel Ringa Harry Nilsson - a posléze tiskový mluvčí Les Ferrin přiznal, že je naděje na "vzkříšení" Beatles. Krátce poté však bylo oznámeno, že v Sunset-Studiu 2 v Los Angeles byla nahrána jen nová LP deska Ringa Starra, kterému John a George pomáhali pouze z dávného přátelství. Leč záhy došlo k důležitému kroku: jmenovaná trojice se rozhodla, že dá vale manažerovi Allenu Kleinovi, který byl - jak dobře známe - "jablkem sváru". Odchod Kleina otevřel dveře Paulovi. Mluvčí firmy Apple oznámil s patřičným dávkou naděje, že se spor mezi Beatles urovnal. Mnohé naznačilo o několik návštěv Paula v Londýně, kam se trojice přestěhovala. Proslýchá se, že novým manažérem Beatles bude Lee Eastman - Paulův tchán, který se doposud staral o McCartneyovu skupinu Wings. Šestapadesátiletý advokát Eastman oznámil, že se konečně urovnaly i finanční otázky. Ozval se i bývalý producent všech desek Beatles George Martin. Řekl, že podmínky pro návrat skupiny nebyly nikdy tak příznivé, jako jsou nyní. V jednom interviewu se dokonce nechal slyšet i Paul. Také jeho názor je optimistický: "Bedeme-li nyní znovu pokračovat ve společné práci, věřím, že úspěch bude stejně velký, jako dřív."..... Zatím ale Paul společně se skupinou Wing vydává u firmy Apple nové album Red Rose Speedway a v Supraphonu vychází Ram. A proto nejmoudřejší bude poslouchat a čekat, jak to s Beatles doopravdy dopadne.

G-7/1973

P a u l n e s p í , a l e J o h n s e p e r e

"Proč pořád spíš?" dotíral Lennon před 4 roky ve své písni na McCartneyho. Jinak dnes: zatímco nové album Paula McCartneyho a jeho skupiny Wings Kapela na útěku (Band On The Run) i singl Jet se hrají po celém světě, John Lennon je - po dlouhém a stále neúspěšném jednání, aby mu bylo prodlouženo povolení pro pobyt v Americe - v nejhlubším útlumu své umělecké činnosti. Po albu Hry myslí (Mind Games),

ne tak úspěšném jako Imagine, nic nového nechystá, na plány obnovení Beatles nereaguje, ale zato se tak popral v losangelském klubu Troubadour, že mu hrozí násilné vypovězení. Se svou japonskou ženou Yoko Ono, mimochodem stále neúspěšnou zpěvačkou i autorkou, nežije už tři čtvrtě roku, ale

Jeho čínská přítelkyně mu zatím klid nedodala. Vedle Mc Cartneyho Kapely na útěku, považované za nejlepší album od rozchodu Beatles, se dobře mluví také o LP desce nazvané prostě Ringo. A stejně singl Ringa Starra Je ti šestnáct (You Are Sixteen) se už hraje po celém světě. Obecné zklamání je nad albem George Harrisona Život ve hmotném světě (Living In The Material World); k pochopení jeho textů, dosud nejsilněji ovlivněných indickými duchovními směry, si běžný posluchač těžko nachází čas i chuť.

Melodie 6/74

L e n n o n n i c n e v y l u č u j e

Víc vzruchu než svým albem Mind Games - prý lepším než Sometime In New York City, ale horším než Imagine - způsobil John Lennon svými prohlášeními, že se mu líbí McCartneyho album Red Rose Speedway a části Paulova televizního programu, že se stýká s někým z dalších tří ex-Beatles nejméně jednou za 14 dní, a vůbec, že si myslí, že Beatles jsou si dnes bližší než v posledních letech. O možnosti vidět slavnou čtveřici zase na jednom jevišti řekl: "Možnost je tu pořád. Podle toho, co si povídáme, nikdo by neměl námitky proti tomu, něco společně udělat. Nikde není psáno, že už nikdy spolu nic neuděláme, a nikde taky, že uděláme. Pokud něco uděláme, určitě to nebude trvalé. Bylo by to jen na tu chvíli."

Na dotaz po jeho nejoblíbenějších beatlesovských nahrávkách jmenoval Paulovo Here, There And Everywhere, Ringovo Honey Don't, Georgovo Within You, Without You, vlastní Strawberry Fields a Walrus, a z dalších ještě Eleanor Rigby a For No One.

Melodie 1/74

S á g a B E A T L E S n a p o k r a č o v á n í

K nekonečným diskusím kolem opětovného setkání Beatles ve studiu či dokonce na koncertech přispěl před časem také Ringo Starr. V pořadu britské stanice Radio 1 sdělil, že chce definitivně ukončit dvahy o tom, zda se Beatles ještě někdy sejdou: on sám o tom nemá zájem, a proto je přesvědčen, že k tomu nikdy nedejde. V době, kdy byl tento rozhovor natáčen, sešel se v Los Angeles John Lennon a Paulem McCartneyem; bylo to jejich první setkání od doby, kdy roztržku mezi Paulem a ostatními třemi Beatles "vyléčil" odchod manažera Allena Kleina ze scény. Lennon natáčel právě v Hollywoodu nové sólové album, a tak se setkají přímo ve studiu, ačkoliv McCartney se na práci nikterak nepodílel. Také Paul se dal slyšet, zcela jednoznačně: "Ačkoliv mezi námi není nepřátelství, nemyslím, že bychom se ještě někdy sešli jako Beatles."

Melodie 7/74

B E A T L E S pod mikroskopem analýzy

Nestává se příliš často, aby profesor hudební vědy, autor knižních pojednání o sonátové formě nebo o vztahu romantismu a hudby 20. století, věnoval stejné vážně a odpovědně koncipované dílo rozborům tvorby jediného souboru pop music. Pan profesor, o něhož jde, se jmenuje Wilfrid Mellers a je vedoucím hudební katedry na universitě v Yorku; jeho kniha nese wagnerovský název Soumrak bohů (Twilight of the Gods), vyšla r. 1973 v Londýně a soubor, jehož práci se zabývá, není nikdo jiný, než B e a t l e s.

Hudba, o níž se tu píše, pomáhala i u nás utvářet vkus a hudební názor statisíců, ne-li milionů mladých posluchačů, a otázky po příčinách její mimořádné působivosti si kladli kritici, pedagogové i veřejní pracovníci. Podívejme se tedy, jak na ně odpovídá prof. Mellers.

Už od 1. světové války se prý skladatelé vážné hudby ptají, jaká je vlastně jejich funkce v současném světě a proč vynakládají tolik času a námahy na tak obtížné povolání, dostává-li se jim tak málo důkazů, že ostatní lidé - s výjimkou hrstky jiných skladatelů nebo kritiků - mají pramalý zájem sdílet jejich zkušenosti a zážitky. Ještě před třiceti nebo čtyřiceti lety prý by skladatel vážné hudby rozhodně odmítl jít si vydělávat na živobytí do oblasti zábavné hudby, neboť by to byl považoval za zradu svého svatého uměleckého poslání. Ale dnes - říká prof. Mellers - je situace jiná. "Ačkoliv (skladatel vážné hudby) může stále ještě populární hudbu považovat za zkomercializovaný průmysl, může už jen stěží popřít, že do pop music spadá dnes i hudba, kterou už nelze označit za 'jen zábavnou' a vůbec už ne za 'dnikovou'. Velkému počtu mladých lidí zřejmě na populární hudbě skutečně vášnivě záleží. Není jen povrchní ozdoba, kterou můžeme přijmout nebo nechat být; tahle hudba dokazuje něco, je jí nezbytně třeba. A tak si náš skladatel vážné hudby klade otázky jako: co může populární hudba dokázat a moje nikoliv? A k jaké nezbytné potřebě má tahle hudba váže?" Autor odpovídá na tyto otázky hledáním paralel mezi současnou populární hudbou a kultovní, rituální hudbou exotických kultur nebo "nezbytnou potřebou", jakou vyjadřuje dětská hra. Ale konkrétnější odpovědi přináší jeho rozbor, které sledují písňovou tvorbu Beatles od samých začátků až k jejich rozchodu.

Hlavním kladem prvních písní, tehdy často označovaných za primitivní, byla podle Mellerse právě jejich "nevinná" prostoduchost, sahající až k lidovým kořenům. O písní I Saw Her Standing There (Viděl jsem ji, jak tam stojí) z první LP desky např. říká: "Verše (Beatles) svědčí o magickém instinktu pro způsob, jakým příslušníci jejich generace cítili a mluvili. Jsou připraveni dát neartiklovatelnosti jejich výrazu přednost před 'poetickou' neupřímností, s jakou se v šabloně láska-páska vyjadřovaly

populární písně předcházející generace. Zadržávající fráze 'nevzdělané' mládeže (no, teda koukni se, rozumíš, jo?), mezi něž se občas zamíchá obstarožní knižní výraz, znějí poněkud pateticky, ne-li přímo poeticky, a když nám text tímto způsobem řekne, že tomu děvčeti bylo zrovna 17, rozumíš - opravdu rozumíme, co tím chce říct. Melodie odpovídá přesně nevinosti slov, nebo pramení z těch nejpůvodnějších počátků primitivního zpěvu. V první frázi pracuje jen se čtyřmi tóny: s primou, kvintou, sekundou (objeví se jen jednou) a malou septimou:

Rané písně Beatles evokují podle autorů věčný sen o ráji, který je prostý, jednoduchý a dojemný právě svou prostoduchou upřímností. "I harmonie, intuitivně prýšticí z modální melodiky a techniky bluesové kytary, působí jako jakási nová renesance. Upřímný údiv, s očima dokořán a ušima našpicovanými, s jakým tu autoři 'objevují' čistou senzualitu tercií a sext, lze přirovnat k podobně účinným harmonickým 'objevům' v hudbě jiných národů Afriky a v evropských hudebních projevech pozdního středověku a rané renesance." Beatles prý byli v tomto stádiu "prostě a všemi smysly pozitivní, nevinní jako novorozenata, odmítající budoucnost, ale zpívající, jako by jim šlo o všechno."

Tenhle nevinný a naivní optimismus se již poněkud kalí v následujícím období, charakterizovaném deskou *Ferný den*. Objevují se první konflikty. Tady už Beatles poznali, "že láska není jen jednoduchý vztah mezi dívkou a chlapcem, ale že tyto city, často zmatené a matoucí, nelze oddělit od jiných lidí ani od vnějšího světa.... Rozšiřují se rozsah zkušenosti a zážitků Beatles je přitom spjat i s rozšiřováním jejich technických znalostí."

Mellers se ve svých rozborech pokouší textovou a obsahovou stránku každé písně uvádět do spojitosti s hudebními prostředky, jimiž je vyjadřována. Jako ukázkou této metody v praxi ocitujeme alespoň část jeho komentáře ke známé písni *Yesterday*: "Pavel ztratil dívku - a začátek textu nám říká, že včera mu všechny starosti připadaly daleko; hudba však tyto starosti prožívá hned ve druhém taktu zneklidňující modulací do paralelní mollové tóniny, postupující přes její zvýšenou sextu. Něžný vzdech prvního taktu nám po této náhlé modulaci připadá oddělený a osamocený a ačkoliv starosti 'se vrátí natrvalo' a melodie přitom poklesne zpátky k tónice, očekávaná modulace po kvintovém kruhu vzhůru se nedostaví, když se h promění zpět v b v nedokonalem plagálním závěru. Pocit 'ztráty' se projevuje i v nepravidelném členění melodie: po prvním izolovaném taktu následují dva a potom dva plus dva takty. Vzniká sedmitaktová fráze a jeden takt nám chybí. 'Ztracenost' doplňuje i naivně sentimentální instrumentace. Píseň nám říká, že tento pocit je součástí bolestného pocitu dospívání. Zpěvák věří ve věčejšek, jako

sy všichni, protože byla láska 'jen snadná hra'. Teď hledá místo, kde by se skryl před stínem, který na něj padl. Ale ve slovech 'Ach, včerejšek přišel tak náhle' se smysl obrátí: včerejšek se ná stane poznáním onoho stínu - okamžikem pravdy.

V negativním smyslu to lze připsat na vrub nedbalé většiny stavby, kterou Beatles sdílejí se všemi textaři populární hudby; slova se odsekávají nebo chrlí tryskem, aby odpovídala melodii nebo ji pomohla vytvářet. V kladném smyslu v tom však můžeme vidět krásný příklad, jak v praxi pracuje básnictví ústní tradice, které je starší než syntax a v němž emocionální dvojnásobnost je právě náhodou, která se může přihodit intuitivně citlivému umělci. Jak Beatles dospívají, přiházejí se jim takové 'náhody' stále častěji a myslím, že obdobné příklady nemůžeme najít nikde jinde, než v relativně primitivních lidových kulturách. Dítěti Mozartovi nebo dospívajícímu jinochu Schubertovi se takové věci nepřihošily tak empiricky, protože oba pracovali v rámci ustálené tradice kultury psaného záznamu."

Empirický, spontánní způsob tvorby zůstal pro Beatles vždycky charakteristický. Jejich vzpomínky i vyprávění George Martina nám neustále připomínají, jak mnoho věcí, v nichž bychom dnes mohli vidět promyšlený tvůrčí záměr, vzniklo vlastně z náhodného experimentování. Mellers uvádí, že nahrávka písně Strawberry Fields Forever zkoušeli Beatles původně ve dvou verzích. Jedna z nich byla značně pomalejší a v jiné tónině. Johnovi se líbila z kratší verze vždycky jen určitá část. Martin přišel na to, že jestliže jednu verzi zpomalí a druhou zrychlí, budou obě nejenom v téže tempu, ale i v téže tónině, a přitom navíc získají právě onu zvláštní zvukovou kvalitu, jaké není možno dosáhnout žádným "normálním" způsobem. "Takové jevy jsou spučastí 'aurální mytologie' LP desky, která si vytváří vlastní zvukové prostředí," konstatuje Mellers. "Hrát si s kontrolními pačkami ve studiu je prostě součástí nových zážitků."

Ale vraťme se zpátky k písním Beatles. Vývoj skupiny Mellers shrnuje asi v této zkratce: "Jako chlapci objevili ztracený ráj a vytvořili roztančenou hudbu, jejíž opojení bylo opravdové, protože bylo nově zrozené. Jejich první období končí 'nocí, následující po parném dni'. V ní se objevují lidské vztahy a odpovědnosti, a tato 'druhá období' se naplňuje v Sgt. Pepperovi. Ale Pepper současně uvádí období třetí. Mnoho písní na této desce se zabývá myšlenkovým světem mladých a jejich vztahem k vnějšmu světu, jiné však následují příkladu písně Tomorrow Never Knows (Zítřek nikdy neví) z desky Revolver a vstupují do světa snu. Tažové zaměření na život 'uvnitř nás' (Within You) už není dětské a nevinné, neboť zahrnuje i zkušenosti ze středního období Beatles. V jejich třech obdobích můžeme vidět přesnou

analogii s vývojem Beethovenovým, což ovšem neznamená, že bychom mohli zážitky jejich kratičkého dospívání klást na rovně Beethovenovým prometheovským rokům!"

V období, které následovalo po Sgt. Pepperovi a Abbey Road (na bílém albu a na LP desce Let it Be) se Beatles nádherně vrátili k prostým písničkám svých začátků. Je to však návrat, který je poznamenán veškerou zkušeností a má i některé rysy poučené parodie. Některé z těchto písní se pohybují na samém okraji banality a zachraňuje je právě jen okolnost, že nemohou (a zřejmě nemají) být brány zcela vážně. Dostáváme se tak k podobnému přístupu, jaký u nás známe např. z tvorby Seamforu. O písní Goodbye, která se opírá o typické hollywoodské harfy a amyáce, prohlašuje Mellers, že její "upřímý sentiment a parodický charakter, uplatňovaný zde vlastně v sebeobraně, jsou udržovány v jemné rovnováze, a nepostačí prostě říci, že sentiment a satira se navzájem ruší".

Vera Lynnová, zpěvačka sentimentálních, až banálních písniček z období 2. světové války, prý tuto písničku považovala za tak blízkou svému typu, že ji chtěla převzít do svého repertoáru. Mellers v tom vidí zvláštní paradox - úspěch, který ve světě populární hudby mohou dosáhnout jen vskutku výjimečné osobnosti; písnička v takovém případě svůj sentiment neopak povyšuje do jiné sféry. "Síla Beatles byla vždycky v tom, že byli citově nezkorumpovatelní. Podobně jako Bob Dylan ve svém Autoportrétu, mohou nyní tvrdit, že jsou tak prosti jakémukoliv korupce, že dokáží nejen přežít to, jak se jejich vyhájené životy stávají předmětem komerční manipulace, ale mohou dokonce i přinést spásu světu komerce. Nikdo nemůže říci, že by Vera Lynnová byla neupřímná a neupřímní nebyli ani vojáci, kteří ji za války zbožňovali. Upřímnost sama o sobě sice nestačí, ale je to dobrý začátek. A písnička Goodbye v jistém smyslu odhaluje pravdu citu, zasunutého pod dávno odloženým mýtem z válečných let."

Možná, že právě v této schopnosti - vybavit uměleckou přesvědčivostí to, co by jinak nadno sklouzlo do kýče - tkví jeden z nejcennějších přínosů skutečně velkých osobností populárního umění. (Vzpomínáme např. na Chaplina!) Taková schopnost vyžaduje ovšem zvláštní postoj, který si plně uvědomuje možnosti, dosah i přirozené hranice žánru. Autor v této souvislosti ukazuje na schopnosti Beatles brát sebe i svou práci vážně, ale současně se bránit, třeba i provokujícím a klaunským způsobem, příslušnému přecenění jejího významu. Proto se např. na konci jinak "vážné" indické meditace ve Within You, Without You ozve najednou osvobozující smích. "Nesmíme to všechno brát tak vážně," říká George. "Je to pravda, ale přitom je to pořád legrace. Je to vážné a současně to vážné není." Proto mohli Beatles na jedné straně prohlašovat, že "řeč je nejpomalejší forma komunikace - hudba je daleko lepší", ale na druhé straně

šokovat tvrzením, že jejich hudba neslouží žádnému jinému účelu, než vydělávat peníze.

Pro populární hudbu není takové "omezení žánrem" ničím svazujícím, naopak, v některých případech se stává právě její hlavní předností. "Litovat toho, že Beatles (nebo kterákoliv jiná skupina populární hudby nebo jazzu) jsou vlastně hudebně ngramotní, je nesmysl," konstatuje Mellers. "Jádrem jejich přínosu tkví totiž právě v tom, že jde o návrat od gramotnosti a vizuálního přístupu ke kultuře sluchové a ústní tradice."

Mellersova kniha je v hudebně analytické literatuře zatím zcela ojedinělá. Se svými 80 notovými příklady představuje zajímavý pokus, jak přistupovat k hudebně obsahovému rozboru populární písničky. Rozbor, dokumentovaný notovými předpisy, je ta základní metodou; Mellers však velmi dobře ví, jak nebezpečné může být přeceňování tohoto postupu. "Notové příklady mohou být při zkoumání hudby Beatles (a většiny pop music, jazzu, folku a dalších neevropských hudebních druhů) nejen neadekvátní, ale přímo zavádějící. Zapsaná notace nemůže totiž zachytit ani improvizace prvky, ani deformace intonace a rytmu. A ty jsou v hudbě sluchové a ústní tradice podstatou - nikoliv pouhou dekorací."

Je tu ovšem ještě jeden problém: hudební rozbor, který se pokouší spojit hudebně technickou a obsahovou stránku, přechází občas nezbytně od objektivní analýzy k subjektivně zabarvené interpretaci. Naznačily to jistě i naše ukázky - autorovy komentáře k jednotlivým písním mohou vyvolat četné výhrady. Mellers to sám ovšem dobře ví, a proto detailní rozbor i interpretace doplňuje i obecnějším shrnutím. Hlavním přínos Beatles vidí v tom, že i když skupina nemohla uniknout znásilňujícímu tlaku světa obchodních zájmů i masových médií, "její hudba zůstala tak pravdivá, jako prostá pravda sama - přičemž musíme chápat, že ani prostota se v dnešní době neobejde bez nejhrůznějších ironií a dvojznačností. Beatles nejsou bohové na hliněných nohách, jsou to mladí muži, kteří dokázali, že populární písničky se staly něčím významným pro jejich generaci a pro nás všechny. A když si dělají šprýmy z intelektuálů (jako jsem já), kteří v jejich písničkách objevují skryté významy, vědí, že tyto významy vůbec nejsou skryté, ale že - jako 80 % všech významů v umění - se do díla dostávají prostě tak, že si to jejich autoři sami neuvědomují."

Způsob, jakým umělecké dílo působí na posluchače, může být ovšem zcela nezávislý na vědomých záměrech jeho autora. Ale zdůraznění "neuvědomělosti" většiny významů nemůžeme asi při rozbořích populárních písní nikdy dost opakovat. A tahle skutečnost má své důsledky i pro práci kritiky. Někdy se mi dokonce zdá, jako by nejen populární hudba sama, ale i její kritika a teorie měla své "hranice žánru", při jejichž překročení ztrácí svůj nejvlastnější smysl - kontakt se skutečným životem a onu "nezbytnost potřeby", která je

podle Mellerse jejím nejcenějším přínosem. Možná, že ani na konci každé analytické práce o paralelních mollových stupnicích a plagálních závěrech by neměl chybět onen osvobozující smích, připomínající vždy znovu, že tyhle věci jsou sice vážné - ale současně by tak docela vážné být neměly... Jestliže takový pocit dovedli Beatles vzbudit i v panu profesorovi Mellersovi, je to asi další důkaz o síle jejich poselství.

Lubomír Dorůžka Melodie - č. 9 /74

GEORGE BY S PAULEM NEHRÁL

Konečně se po rozchodu Beatles v r. 1970 - poprvé vydal /po Johnu Lennonovi a P. Mc Cartneyovi/ na koncertní turné také George Harrison, nejmladší ze čtveřice, jednátřicetiletý sólový kytarista. V listopadu a v prosinci během sedmi týdnů zpíval a hrál se svou novou kapelou na 50 koncertech v 27 amerických městech. Během zájezdu vydal i své šesté album /počítáme-li i filmové Wonderwall a experimentální Electronic Sounds/, nazvané Dark Horse - Černý kůň, stejně jako jeho nová gramofonová společnost: vyšlo to ještě ovšem na původní beatlesovské značce Apple. Základy několika snímků vznikly ovšem už v listopadu 1973 za spolupráce Ringo Starra, Klause Voormana, Garyho Wrighta a Jima Keltnera. Na pozdějších nahrávkách už jsou basista Willy Weeks, bubeník Andy Newmark a saxofonista a klarinetista Tom Scott, členové někdejší zájezdové kapely. V té jsou dále černý Američan Billy Preston /keyb/, Chuck Findley /Trubka/, Robben Ford /gt/ a Emil Richards /dr/. "Dávat dohromady znovu Beatles, to všechno jsou fantazie," prohlásil George na tiskové konferenci před zájezdem v Kalifornii. "Každý je rád sám sebou. Mačkali jsme se spolu 10 let..." Z jeho dalších názorů alespoň telegraficky: za nejlepší bubeníky považuje Ringa a Levona Helmsa z Bandu. Jako baskytaristu má vedle sebe radši Weekse než Mc Cartneyho. Spojil by se třeba v nějaké skupině s Johnem Lennonem, ale s Paulem ne. Důvody jsou hudební, ne osobní. Nejšťastnější okamžiky jeho kariéry? Když přišel k Beatles a když od nich odešel.

jč - Melodie - č. 1/1975

O myších a lidech

Na knížce s obálkou, jejíž nevinná běloba připomíná slavné bílé album, je zelené jablko. Nahoře z něho vyku-
kují čtyři známé hlavy. Jedna ruka drží koktejlovou
skleničku, druhá cigaretu, jejíž kouř kreslí titulní
nápis: NEJDLEŠÍ KOKTEJLOVÝ VECÍREK. A z jablka, které
jinak vypadá docela svádně, vylézá dole zubatý smrtá-
cký červ.

Knížka, kterou napsal americký žurnalista Richard
Dilello, původně "děvč pro všechny" a posléze zastupu-
jící tiskový mluvčí společnosti Apple, je neformální
historií tohoto krátkodobého a posledního společného
podniku slavné čtveřice. Zachycuje právě dramatické obdo-
bí od okamžiku, kdy se zdálo, že Beatles mohou všechno,
až do chvíle, kdy se ukázalo, že spolu už nemohou - nebo
nechtějí - nic. A mimo to potvrzuje slavné dvojverší
skotského lidového barda Roberta Burnse o tom, že i ty
nejlépe míněné plány myší a lidí se občas navyvedou.

Společnost Apple vznikla v únoru 1968 jako nástupkyně
původní společnosti Beatles Ltd., kterou si čtveřice za-
ložila v červnu 1963. Tehdy do ní chtěla ukládat své
příjmy z desek, z televizních i koncertních vystoupení
i z jiných zdrojů. Každý člen si z těchto honorářů měl
ponechat jen 5 % a celkem 80 % bylo určeno pro společ-
nou pokladnu. A teď se zdálo, že nadešel okamžik, aby se
společné fondy společně vyučily k dobrému účelu - a při-
padně i k jejich rozmnožení. Plány byly velkolepé a John
a Paul o nich informovali jedenáct mil. diváků americké
televizní show Johnnyho Carsona. Společnost Apple hodlá
své fondy vynaložit na podporu mladých umělců a zajistit
jim při tom naprostou tvářící svobodu. Bude financovat je-
jich tvářící projekty v oboru filmu, literatury, hudby i
elektroniky. Bude to místo, kam se mladý umělec nemusí
plazit po kolenou jako ponižený prosebník, bude to pod-
nik, který odstraní tyranii bařtipánských magnátů.

Stránoucí filmová hvězda, která v televizi tento pořad
uváděla, trochu sarkasticky vrtěla hlavou: už na tomto
světě něco zažila. Ale to už se po Anglii rozletěly pla-
káty, navržené a redigované osobně Paulem. Byl na nich
potulný muzikant s kytarou a harmonikou - takový, jakých
vyhrávají stovky po londýnských ulicích. Nad jeho hlavou
se vznášel velký nápis: Tenhle muž má talent! A text pla-
kátu vysvětloval: "Jednou nazpíval své písničky na magne-
tofonový, který si vypůjčil od sousedů. K pásku přidal
krasopisně psaný komentář se jménem a adresou, nezapomněl
připojit ani svou fotografii, a pásek, dopis i fotku
poslal na adresu APPLE MUSIC 94 BAKER STREET LONDON W.1.
Jestli vás snad napadlo udělat něco podobného, udělejte
to teď! Tenhle muž má nyní vůz značky Bentley!

Těch, kteří jsou přesvědčeni, že i oni mají talent, je vždycky dost. Kanceláře Apple Corps praskaly ve švech pod tíhou korespondence, balíčků a energetických návštěvníků: - Máme úžasný námět na film, Ringo v něm bude hrát hlavní roli, a chce to jen pakatýlek - 20 000 liber.

- Máme pro vás senza nápad: Youpíme od americké vlády šest čtverečních mil půdy v Arizoně, nepovíme jim nač, aby nám do toho nekafrali, a pak tam uspořádáme největší rockový festival pro 3 mil. lidí, Bude trvat týden a poslední den tam přivezeme Beatles.

- Hlubokým soustředěním a vcítěním do kosmických vibrací jsem dokázal porozumět řeči zvířat. Vyslovil jsem to ve svých básních a když je Apple vydá v mamutích nákladech, přispěje tím k Novému Kosmickému Míru.

Apple Corps se nadýmalo a za 4 měsíce se přestěhovalo do nových místností v Saville Row č. 9. Na staré adrese v Baker Street se přitom jaksi zapomnělo na jednu místnost plnou dopisů a balíčků s nabízenými básněmi. Nikdo si je nikdy ani nepřečetl. Nebyl na to čas.

Zato štáb nové společnosti se rozrůstal k nevíře. Nebyl problém někoho zaměstnat: bylo to dokonce snadnější, než vyhovět jeho žádosti o podporu. Richard Dilello dvadřacetiletý hoch devatera řemesel ze San Francisca, se náhodou ocitl v Londýně a neměl oš zavazet. Zašel tedy za tiskovým mluvčím Apple Derekem Taylorem a ten mu řekl: "Přijď v pondělí a můžeš u nás nastoupit." Úředník na ministerstvu vnitra, který žádal o zdůvodnění pracovního povolení pro neznámého Američane, Taylor plynne vysvětlil: "Tento mladý muž je mimořádně důležitý pro naši společnost, neboť musíme jednat s umělci, kteří jsou věkově daleko bližší jemu než mně nebo i mým zaměstnavatelům, Beatles, jímž se už také rychle blíží třicítka. Může k nim najít vztah způsobem, který je pro mě, jak občas zjišťuji, nemožný. Já mám ženu a pět dětí a chodím každý večer domů a přeskokovat propast mezi generacemi je občas velice namáhavé. A přitom si nemůžeme dovolit ztratit kontakt s potřebami, proudy i měnivými rozmary našeho hudebního průmyslu, který je nepokojný a těkavý jako rtuť. Pan Dilello je prostě náš Domovní Hippie."

Za Paulam McCartneyem přišla mladá bruneta z Pensylvánie filmovým scénářem. Scénář od ní sice nekoupili, ale dostala alespoň místo v kanceláři. Ať se trochu rozkožká a pomůže, kde bude potřeba. Jejím kolegou se stal mladý básník, který přišel nabídnout své verše a kresby. Neznámý disc-jockey, o němž nikdy nikdo nic neslyšel, dostal všechny LP desky, které se v budově právě našly, "protože byl ošklivý, nikdo ho neměl rád a v životě od nikoho nic nedostal." A v seznamu zaměstnanců figuroval i jakýsi pan Caleb ve funkci astrologa. Jeho úkolem bylo předpovídat Johnovi, Paulovi a zaměstnancům Apple budoucnost. Teprve když po něm příliš často požadovali, aby předpovídal

výsledky žebříčků v Billboardu, rozhodl se, že se svého místa raději vzdá.

Přes všechny téměř neuvěřitelné zmatky však alespoň jedna stránka činnosti Apple fungovala: gramofonová společnost. To byl obor, v němž se Beatles nejvíce cítil doma a o který se z pochopitelných důvodů nejvíce zajímali i jejich obchodní partneři. 30. 8. 1968 byla v Anglii a v Evropě slavnostě ohlášeno vydání prvních čtyř singlů: Hey Jude Beatles, Those Were The Days Mary Hopkinové, Sour Milk Sea amerického písničkáře Jackieho Lomaxe a skladba se záhadným názvem Thingumybob, kterou Paul ve vzpomínce na své liverpoolské mládí napsal pro dechovou kapelu Black Dyke Mills, několikaletého vítěze celoanglické soutěže dechovky. Po jednom kompletu v přebalu naše první čtyřka odevzdal zástupce Apple ve svatojakubském paláci pro Královnu Matku, v Buckinghamském paláci pro Její Veličenstvo královnu Alžbětu II., v Kensingtonském paláci pro princeznu Margaretu a Lorda Snoudena a na předsednictvu vlády v Downing Street pro Harolda Wilsona. Oficiální v termínu podle protokolu příjem desek potvrdily, poděkovaly a ujistily Beatles, že královská rodina patří vždy k jejich obdivovatelům. To bylo ještě období libánek.

Hey Jude a Those Were The Days se postupně probíjely na špičkové žebříčku, prodalo se jich 13 milionů a postaraly se o slavnostní fanfáru pro vstup Apple na gramofonové kolbiště. Dechovka se na několik týdnů v žebříčku uchytíla jako kuriozita a Jackie Lomax, přes mamutí kampaň a časté rozhlasové vysílání, neuspěl.

Ale pokračování už nebylo tak přesvědčivé. Velké společnosti, které převzaly distribuci snímků Apple - Capitol pro Ameriku a EMI pro ostatní svět - se na mnohodlovná úvodní prohlášení a podpoře mladých talentů dávaly se shovívavým úsměvem. Snímky Beatles je zajímaly, ale u nových neznámých jmen vyčkávaly se zkušenou obchodnickou střizlivostí. A uvnitř Apple pokračoval nezadržitelný proces deziluze čtyř mladenců, které svět kdysi korunoval na všemocné krále pop music a kteří na chvíli propadli představě, že dokážou-li změnit hudební zákony tohoto království, dokážou stejně snadno zvrátit i jeho obchodní zákulisí.

Velký koktejlový večírek podniků Apple pokračoval. Neznámí pachatelé odmontovali a odnesli - uprostřed plného provozu v budově - olověný kryt na střeše budovy, takže do místnosti začalo zatékat. Z kanceláří záhadně mizely televizní aparáty, gramofony, elektrické psací stroje, počítačky. Recenzní desky se ztrácely po stovkách. Tiskové a propagační oddělení spotřebovávalo na pohoštění bedny lahví whisky a dalších nápojů. Neuvěřitelně se ztratila dvě podniková auta - zato se však ukázalo, že Apple je majitelem dalšího domu, k jehož koupi nikdo nedal příkaz. A když se Beatles rozhodli, že část svých nahrávacích projektů přenesou do vlastního studia, které si velkým nákladem vybudovali, v suterénu Saville Row a o něž se měla starat

jejich odštěpná společnost Apple Electronics, ukázalo se, že z osmi kanálů na michacím stole fungují s bídou čtyři a že do studia bez zábrany pronikají veškeré zvuky z ulice.

Za rok po ohlášení projektu Apple, 3. 2. 1969, byl vedením pověřen americký finančník Allen Klein. V tiskové zprávě o této změně byla uvedena ještě celá čtveřice, 1 když Paul později tvrdil, že tímto rozhodnutím nikdy nesouhlasil. A teď už věci dostaly rychlý spád.

12. 3. 1969 se Paul v Londýně oženil s americkou fotografkou Lindou Eastmanovou. 20. března téhož roku si John Lennon a Yoko Ono odskočili na rychlou svatební ceremonii do Gibraltaru. Cesty jednotlivých členů se rozdělily. Třicítka byla pro všechny z nich opravdu už nedaleko. Po letech strávených na koncertních turné a v nahrávacích studiích ve čtyřech se v každém ozvala touha postavit se na vlastní nohy. Založit si vlastní život, využít toho, čeho dosáhli, občas k realizaci vlastní hudební představy, o níž se nemusí s nikým dohadovat - a občas i k tomu, stáhnout se "daleko od šilejícího davu" /jak zní titulok jednoho z klasických anglických románů/, pryč z bláznivce publicity a tiskových konferencí. Paul se ve sém soukromí na skotské farmě opevnil tak dokonale, až se mu novináři revanšovali ságou, že už je dávno po smrti. /Už rok ho přece nikdo neviděl! / Později prohlásil, že ze skupiny odešel pro "osobní, obchodní i hudební neshody - ale hlavně proto, že je mu líp doma s rodinou". John, z bezpečí člověka, který si to může dovolit, provokoval společnost tím, že vrátil královně Řád britského impéria, produkoval s Yoko - mírně řečeno - kontroverzní filmy a výtvarná díla a z postele amsterodamského nebo torontského hotelu nabádal k světovému míru. John, Paul i Ringo už začali nahrávat sami nebo s vlastními skupinami. V srpnu 1970 se tisková kancelář Apple definitivně zavřela a z podniku, který měl být startovací plochou pro mladé umělce, se pod vedením pana Kleina stala účtárna, inkasující honoráře.

Soudí řízení probíhající od 1.1. do 26.4.1971, když Paul oficiálně požádal o rozpuštění společnosti, nebylo právě povzbuzující podívanou. Taková už bývají soudní řízení, v nichž jde o peníze. Ze svědeckých výpovědí, čtených v soudní síni, nás dnes už zaujme jen prohlášení Ringa Starra. Očekávanou zprávu o financích a neshodách zahájil slovy: "Paul je teď nejlepší basovkář na světě" a až do posledního okamžiku věřil, že se Beatles mohou ještě sejít jako skupina. Jenže i nejlépe minulé plány myší a lidí....

Sláva i pád podniků Apple, "nejdelšího koktejlového večírku na světě", má leccos analogického s vývojem, který na sklonku 60. let prodělávala celá oblast anglo-americké pop music. Nespokojenost a vření mladé generace se tehdy projevilo mimo jiné právě v oblasti, která

pro ni byla přirozeným prostředkem k projevování vlastních pocitů i názorů. Dříve nevidaný průlom hudebně zajímavých nahrávek do žebříčků, odmítání násilí, mamuti festivaly, hnutí květinové moci - to vše dalo na čas vznik velké iluze. Tak jako brzy po I. světové válce věřil titul dobového žlágru, že "rytmus zachrání svět", tak se i nyní mohlo zdát, že se v nové pop music a v hnutí jejích kouzelných fanoušků objevil univerzální lék na všechny neduhy světa. Ale uplynulo několik let, vina krátkodobého nadšení opadla a vidiny splaskly do reálné podoby. Představa všeobecné spásy prostřednictvím nekrvavé revoluce celosvětové generace pod třicet vzala za své, a jek už to bývá, v mnohých hlavách se po opojení dostavila stejně extrémní kocovina. Pro střízlivější zůstalo to, co nepomijí a co od populární hudby lze opravdu očekávat: velmi slušná přehlídka dobrých a někdy i výborných nahrávek, které mohou učinit svět snesitelnější a v nejlepších případech i přispět k jeho lepšímu pochopení, ale samy o sobě nestačí zvrátit jeho běh.

Takový úkol plní i desky Beatles - ať už vzniklé za jejich společného působení nebo po jejich rozchodu. A velké dobrodružství Apple, které mělo sloužit mladým talentům, se minulo s cílem.

Lubomír Dorůžka
Melodie - 2/75

I n o v u B e a t l e s *****

Premiéra rockového muzikálu Klub osamělého srdce seržanta Peppera, který byl sestaven ze třicítky nejúspěšnějších melodií Johna Lennona a Paula McCartneye, v newyorském Beacon Theatre, znovu oživila desítky dohadů, klípků a zaručených zvěstí o nejbližší či vzdálenější budoucnosti nejslavnější skupiny v historii světové pop music - Beatles.

Impuls k dalším meditacím na téma společná budoucnost ex-Beatles dal kromě jiného také rozhovor Johna Lennona s redaktorem londýnských Evening News. Řekl, že Beatles už dostali nabídku sedmi miliónů dolarů, pokud se opět spojí. A dodal: "Nabídky se denodenně stupňují. Já sám osobně bych mohl dostat dvě milióny dolarů, pokud bych pomohl Beatles obnovit jako kapelu. Ostatně nemusíme chodit daleko. V průběhu roku 1974 mi bylo oznámeno, že ve Spojených státech existuje skupina, která je za znovuvzkříšení Beatles ochotna každému z nás zaplatit tři milióny dolarů. A to za jedno jediné vystoupení."

Obchodní zájmy jsou pochopitelně veliké. A zájemců ochotných investovat do tak zaručené značky, jakou byli Beatles, by se kdekoli na světě našlo víc než dost. Plány, jak se k této pokladnici dostat, vedou nejrůznějšími cestičkami. Jednu ve zmínovaném rozhovoru prozradil

sám Lennon: "O budoucnosti Beatles hovořit nemohu. Přesto bych chtěl oznámit, že v dohledné době v kompletní sestavě natočíme dlouhohrající desku."

Spekulanti kombinují zcela prostě - pokud se podaří Beatles dostat do nahrávacího studia, nemůže být velkým problémem přemluvit je i k veřejným vystoupením. Ovšem v kasách show-businessmanů zřejmě zlato hned tak zásluhou Beatles nezazvoní. Potvrzuje to například i velké americké turné, které koncem r. 1974 se sitaristou Ravi Shankarem a se 16 indickými hudebníky podnikl George Harrison. 47 vystoupení mělo slušnou odzvu. Vydařily se i tři večery v newyorské Madison Square Garden. Harrison má už zkrátka svůj svět. A k pvahám, které nadhodil Lennon, říká: "Nemyslím si, že by bývalí Beatles byli tak žhaví do nové spolupráce. Ty perspektivy jsou především výplodem nejrůznějších přání a fantazií. Zde hovoří především touha dát Beatles znovu dohromady. Ovšem této možnosti nevěřím. Ke znovuvzkříšení Beatles by mohlo dojít jedině v tom případě, že bychom všichni při samostatné kariéře propadli."

Beatles ale nepropadli. Každý z nich si nalezl svoji vlastní cestu. A návrat? Udmítá jej i Ringo Starr, který se prodal nejen jako zpěvák, ale i jako filmový herec.

"Zdá se mi, že kdekdo mluví o tom, že Beatles znovu ožijí. Ano, mluví o tom kdekdo - kromě nás čtyř. Vsadím se s kým koliv o tisíc liber šterlinků, že nebudeme společně hrát ani tento rok ani kdy jindy. Jsme všichni příliš zaměstnaní, než abychom se opět spojovali."

Raději spekulantům nechává pouze ten, který byl klíčovou postavou při rozchodu Beatles - Paul. Tvrdí, že on osobně nic nenamítá proti eventuální společné budoucnosti:

"Neměl bych námitky proti tomu, abych hrál s ostatními na jevišti. Všichni jsou vynikajícími hudebníky."

NS - 5/75

N ý t u s v z k v á t á d á l

Všichni čtyři Beatles se již konečně dohodli, že na společné schůzce svými podpisy stvrdí definitivní rozpuštění partnerské společnosti a udělají tak i poslední právní tečku za dlouhou historií, kterou rozpoutala Paulova žádost o zrušení obchodního společenství. Ale saga slavné čtveřice žije dále: návštěvníci Liverpoolu chtějí vidět jejich rodné domy, chtějí vědět, do kterých škol chodili, nechtějí opustit město bez toho správného suveníru, který by si odnesli s sebou. Městská správa dostává dopisy ze všech částí Evropy, Ameriky i Asie

s žádostí o podrobné informace o raných liverpoolských dnech Beatles.

A tak zatímco obchodní společnost Beatles se rozpouští, inkaso příjmů z jejich slávy pokračuje. K "inkasům" se teď připojila i liverpoolská městská rada, která vydala pamětní publikaci s obrázky všech obalů LP desek Beatles, s mapou města, označující rodné domy i další významné lokality historie Beatles, s chronologickým přehledem všech zájezdů i důležitých dat v jejich kariéře, a konečně s krátkým přehledem historie skupiny. Sestavil jej liverpoolský odchovanec, Mike Evans, který hrál a zpíval s místní skupinou Clayton Square. Možná, že jednou dojde i na ty pamětní desky.

Melodie - 3/75

"Úřední" rozchod Beatles

Rozpuštění skupiny bylo v lednu provedeno a potvrzeno také úředně soudním rozhodnutím - a tato skutečnost zřejmě přiměje všechny čtyři ředitele firmy Apple, aby se podle statutu sešli a rozhodli, co bude dál. Předpokládá se, že k setkání dojde v Americe: to proto, že John Lennon nemůže opustit USA v době, kdy se snaží získat povolení k definitivnímu pobytu a dosáhnout zrušení deportačního rozhodnutí. Jakmile skončí platnost smlouvy se společností EMI, budou konečně - po mnoha složitých jednáních - všichni čtyři hudebníci opět volni v rozhodování o osudu svých nahrávek: George Harrison bude moci vydávat své snímky na vlastní etiketě Dark Horse a totéž lze říci o Ringo Starrovi, který vlastní značku Ring-O Records. Zda také Paul McCartney a John Lennon založí vlastní etiku, není zatím známo.

Melodie - 4/75

.....

Teprve v prvním lednovém týdnu letošního roku byl oficiálně ohlášen rozpad skupiny Beatles. Stalo se tak po 4 letech od doby, kdy proslulí "brouci" natočili poslední společné album. Členství ve skupině omezovalo individuální činnost jednotlivých členů, soudní zrušení skupiny naopak dává všem možnost pracovat samostatně. V gramofonové společnosti Apple, založené v 60. letech, došlo tedy ke změně - v počtu ředitelů. K dosavadním dvěma, J. Lennonovi a G. Harrisonovi, přibyl ještě Ringo Starr a Paul Mc Cartney. Ten okamžitě odletěl do New Orleansu k natáčení svého nového alba, zatímco George se vrátil z USA s novou přítelkyní Olivíí Arriassovou. Georgova bývalá manželka, modelka Patti Boydová, žije s rockovým kytaristou Ericem Claptonem. Harrison věnoval této dvojici jednu z písní ze svého posledního alba. V pořadí 4. album, s názvem Goodnight Vienna, natočil také Ringo, který se navíc chystá k realizaci dalšího hollywoodského filmu, který se má jmenovat Piráti. Patříčný rozruch je i kolem Johna Lennona. Ani ne tak kvůli jeho devátému albu Walls and Bridges, jako kvůli tomu, že při nedávném předávání Grammy v New Yorku se na slavnostním ceremoniálu objevil společně s Yoko Ono. Nadělalo se už mnoho řečí o jejich plánovaném a definitivním rozchodu, ale jak se zdá, všechno to, co spolu prožili, je stále ještě příliš svazuje a sbližuje.

od /Gramorevue
č. 7/1975/

PÍSNĚ NAŠEHO STOLETÍ...

Začátky činnosti skupiny Beatle spadají do r. 1955. Tehdy 15- ročný John Lennon založil skupinu The Quarrymen. Po několika měsících se do skupiny přihlásil 13-ročný Paul Mc Cartney a od té doby jsou silnou přátelskou a skladatelskou dvojicí. V r. 1956 k nim přistoupil George Harrison, v roce 1960 vytvořili kvintet The Silver Beatles. Ringo zatím hrál v kapele Eddieho Clayтона. A protože ani doma v Liverpoolu, ani jinde v Anglii nenašla skupina větší uplatnění, odešli účinkovat do Hamburгу, kde už vystupovali pod zkráceným názvem Beatles. A tam svou produkci dokázali strhávat mládež a nahráli i první gramofonové desky. Právě tyto desky přinesly zájem o Beatles i v

Anglii. A potom už podnikatel - majitel obchodu s deskami - Brian Epstein otevřel Beatles cestu ke světové slávě. B. Epstein se o Beatles začal starat od konce r. 1961. V r. 1962 začali nahrávat ve studiu londýnské společnosti EMI pod vedením známého producenta G. Martina první gramofonové desky. Tento expert na první natáčení s Beatles vzpomíná:

"Po první desce, na které byly písničky Love Me Do a P.S. I Love You jsem si uvědomil, že můžu mít v rukou dobrou skupinu - Beatles věděli, co chtějí, chyběla jim však potřebná technika, aby dali průchod svým myšlenkám. Při jednom natáčení došlo např. k velké hádce, protože jsem jim navrhl, aby hráli v co možná nejnižší poloze a hloubce. Hněvali se, že chci měnit jejich sound... Oně se jejich písně nelíbily, usiloval jsem se všemi prostředky a možnostmi, abych jim dal vyhovující formu. Jednou jsem našel druh písně, která byla pro ně jako šitá na míru. Jmenovala se How Do You Do It od Mitcha a Muraya. Nahráli ji, ale píseň nikdy nevyšla. Jen co jsme skončili nahrávání, přišli za mnou všichni 4 a prosili mě, abych ji nedával z rukou, protože se jim nelíbí. Vysvětloval jsem jim, že je to jistý hit. Oni však trvali na svém a nahráli vlastní písničku. Jmenovala se Please Please Me a byla dobrá. Líbila se mi, takže jsem zapomněl na How Do You Do It..."

Popularita Beatles rostla den ze dne. Stali se nejvýznamnějšími reprezentanty světové komerční produkce. Jejich finanční úspěchy představují světový rekord "bohatnutí". Už v r. 1963 se prodalo jejich nahrávek na gramodeskách za 18 milionů dolarů! V r. 1964 ovládli i americký trh - dosáhli toho, co dosud žádná jiná evropská skupina. Pak už se všechny beatleské desky prodávaly ve vícemilionových nákladech. Ani jedna neklesla pod jeden milión. V Anglii se nejlépe prodávala deska She Loves You, víc než jeden a půl miliónu. I Wanna Hold Your Hand též dosáhla výše jednoho a půl miliónu, ale v USA se jí prodalo víc než 3 milióny a po celém světě víc jak 5 miliónů! Kromě toho jejich písničky přejímaly do svého repertoáru všechny hvězdy a hvězdičky světové populární hudby, takže vydání jejich skladeb představují světový rekord a dosahuje půl miliardy...

Nevidaný úspěch Beatles nemůžeme přičíst jen díky zorganizovanému obchodu, či výlučně módní vlně anebo snobismu. Beatles celkově do vývoje pop-music přinesli mnoho nového, i když

některé novoty, které prosazovali, nepocházely jen od nich. Největší zásluhu na hudebních úspěších Beatles má autorské spolupráce J. Lennona s P. Mc Cartnym. Jejich velikost spočívala v mistrovském uplatnění a tvořivém využití množství hudebních prvků, které u nich jakoby logicky vycházely z vývojových a tendencí moderní populární hudby. Tyto faktory v nejvyšší míře udělaly z Beatles nejelavnější skupinu populární hudby všech dob.

Velká popularita beatu a jeho šíření mělo své kořeny i ve stereotypnosti šlágrů 50. let, které zejména mladým lidem připadaly velice sentimentální. Žádali si údernější, jednodušší a optimističtější styl. Beat takové písně - ky mohl nabídnout. Přinášel novoty, které byly lepší jako v doposud zaběhnutých šlágrech. V tomto směru beat přináší pozitiva, ale ve svém principu už v sobě nesl několik rozporů. Velký význam beatu vyplýval z toho, že podstatná část jedné generace sáhla masově po kytarě. Mnozí se pak pokoušeli být amatérskými hudebníky, vedlo to však až k primitivismu a k nedocenění kytary jako hudebního nástroje.

Beat se správně odvrátil od stereotypu šlágrů 50. let, ale hledajíc zjednodušení naráz, udělal krok zpět. Zatím skladatelé moderní taneční hudby převzali pozitiva beatu a pojali do kapel kytaru i rytmiku, zrodil se tak šlágr beatového stylu. Ujal se natolik, že začal vytlačovat samotný tzv. čistý beat. Asi proto, že byl dokonalejší a na jistou dobu představoval určité novum a přinášel jisté positivity. Pocho-pitelně jen na jistou dobu, protože v populární hudbě vývoj neustále pokračuje...

Populár - 8. 10/1975

DAJÍ SE BEATLES JEŠTĚ NĚKDY DOHROMADY ?

Paul Mc Cartney o tom řekl: Vždycky jsem byl na Beatles velmi hrdý - dodnes nám odevšad nabízejí velké peníze, když spolu začneme zase hrát. Každý nás přesvědčuje: musíte to přijmout... Jenže kdyby se to mělo uskutečnit, tak rozhodně ne za cenu peněz. Vůbec se spolu nestřetáváme, každý z nás má svůj vlastní život. Nedávno v noci jsem telefonoval s Johnem, ale vůbec jsme si nevzpomněli na možnost zase spolu hrát. Víím, že mnoho lidí na světě si myslí, že jsme tu nabídku měli přijmout. Podle mě je jediná možnost k návratu v tom, kdyby i ostatní chtěli dělat novou hudbu a ne jen takovou vložnou, pro peníze. Mohli jsme dostat balík peněz - ale to by nebyl dostatečný důvod pro novou

společnou práci. Jestli každý z nás nadchne stejnou myšlenkou a bude mít pocit, že něco musíme udělat, potom bude možnost hovořit o návratu. Ale jak vidíte, ani jeden z nás si na takovou k možnost nevzpomenul..."

Je zřejmé, že každý z Beatles přešli od svého rozchoďu velký kus cesty. Je jen sympatické, že ne jen peníze, ale tvořivé problémy určují jejich další vývoj.

Popular - č. 7-1976

BEATLES ZNOVU NA SCÉNĚ

Sid Bernstein - známý newyorský manager populární hudby, který organizoval zámořské koncerty Beatles v letech 1964-66, otiskl nedávno v listě Herald-Tribune vycházejícím v Paříži celostránkový inzerát, v němž vyzývá slavnou čtveřici zpěváků, aby znovu vystoupila na veřejnosti. Ve formě otevřeného dopisu vyzývá Johna, Paula, Georgeho a Ringa, aby se znovu vrátili alespoň jednou na podium dohromady a zahráli. Manager Bernstein prý nechce žádné peníze. Celý koncert by se konal v rámci pomoci Unesco sirotkům a byl by zařazen do akce UNICEFF. Beatles by vystoupili zdarma, manažer, kromě pokrytí výdajů, nechce žádný honorář. Celá akce by prý měla přinést závratnou sumu půl miliardy dolarů na dobročinné účely.

Bernsteinovy kalkulace jsou zajímavé: slibuje si, že by koncert vynesl 500 miliónů na vstupném, televizním přenosu do celého světa, velkém albu, které by se natočilo, filmu, pořádaném během představení, na prodeji autogramů a prodeji lístků v uzavřených televizních okruzích po USA. Jak tvrdí manager, jde mu jen o to, aby se Beatles dali alespoň jednou dohromady a zároveň pomohli prospěšné věci. Můžeme-li mu ovšem věřit. Samotní protagonisté plánovaného večera jsou ovšem velmi opatrní. Je již znám odmítavý postoj Paula, který má velmi dobře prosperující skupinu Wings a jež při dovolené v Benátkách popřel možnost, že by se podobného koncertu kdykoliv zúčastnil.

/PU/ Mladý svět - 44/1976

E K O T I K A zrozená z J E D N Ů D U C H O S T I

Společnost EMI přišla s novou kompilací nahrávek Beatles - s dvojalbem Rock'n Roll Music, které obsahuje 28 písní. Na rozdíl od předchozího výběru, vydaného před několika lety,

tu však sestavovatelé nepreferovali beatlesovskou vlastní tvorbu; v první části kompletu se naopak ve značné míře objevují skladby amerických autorů z doby raného rock'n'rollu, ty, které skupina natáčela na počátku své kariéry - Twist and Shout, Roll Over Beethoven, Long Tall Sally a titulní Rock'n'roll Music. Názvu zůstává věrna i druhá polovina - obsahuje výhradně písničky svěžšího tempa z pozdějšího období, balady tu nenalezneme. Sběratelé neznámých klenotů však dvojalbum zřejmě neuspokojí - je totiž sestaveno výhradně z dřívější uveřejněných nahrávek.

Bel - 3/1976

BEATLES

Historie rockové hudby je vlastně historií osudů čtveřice mladíků z Liverpoolu, kteří si v souladu s dobovými svyklostmi a zálibami pro animální a včasně označení avolili jednoduchý název - Brouci. Nejedna čtenář možná teď namítne, že podobná tvrzení vždy zaváněla jistou naserióznoostí reklamních eloganů a byly proto přinejmenším nadnesené. Skutečností však zůstává fakt, že hudba Beatles - jak výstižně uvedl v předmluvě ke své knize Alan Aldridge Beatles v písních a obrazech - "...představuje sociální historii poválečné generace a její kultury..." Souhrnné dílo souboru, které je dnes představováno kolem dvouatovek písní a popěvek, tvoří ucelený soundtrack 60. let /dle Melody Makeru/ a umožňuje pochopit, proč jsou Beatles označováni za nejinspirující sílu druhé pol. 20. století. Přitom ani v rané fázi - silně ovlivněné archaickým rock'n'rollem Ch. Berryho, L. Richarda, B. Hollyho a c. Perkinse, ani v kritiky tak vysoko ohodnoceném období studiové produkce nebyli Beatles nikdy objeviteli nových hudebních myšlenek.

"Beatles se ve své tvorbě plavili vždy několik mil za současnou hudební avantgardou. Jejich úlohou bylo jen popularizovat a upevňovat nové hudební umělecké myšlení a syntetizovat rozličné hudební formy," tak kritik John Grebbree. Že to však nebyla malá a bezvýznamná úloha, o tom svědčí nejen nespočetné výroky chvály a uznání z úst významných osobností hudebního světa, jaké se kdy vyslovily na adresu skupiny, ale především samotný hudební odkaz v podobě výborných gramofonových nahrávek.

Bylo to, právě 7. 12. 1960, kdy v tanečním sále liverpoolského předměstí Litherland vystoupila poprvé skupina, která se jmenovala The Beatles. Čtveřici hudebníků tvořili John Lennon, Paul McCartney, George Harrison a Pete Best. Tehdejší Beatles byli vlastně jen pokračováním celé plejády souborů, které od r. 1955 zakládal a z něho se rozpouštěl neobyčejně schopný, stejně tak nesoustředěný a nepokojný, avšak talentovaný John Lennon. Od skifflových The Quarrymen přes trio Johnny and The Moondogs až ke kvintetu The Silver Beatles, kde kromě uvedených hudebníků působil ještě kytarista Stu Sutcliffe, to byl postupný proces vývoje k optimálnímu obsazení, ve kterém skupina později realizovala svoje originální hudební myšlení. The /Silver/ Beatles vystupovali kromě liverpoolských tanečních sálů a zábavních podniků i v hamburském "Star Clubu" - až do otevření Filmore v San

Franciscu, nejslavnějším beatovém lokálu a centru hudebního dění na kontinentě. V zrenovovaném klubu na St. Pauli se seznámili s módní fotografkou Astrid Kircherovou, která jim navrhla slavné a po celém světě napodobované "montop" účesy. Stu Sutcliffe, který se s Astrid zasnoubil, odešel ze skupiny a zanedlouho poté tragicky zahynul. Zbytek souboru se nadále protěoukal vyhráváním k tanci a čas od času doprovázel anglického zpěváka Tonyho Sheridan. Nemocného Peteho Besta zastupoval stále častěji člen skifflové skupiny Rory and The Hurricanes Richard Starkey alias Ringo Starr, aby trvale nastoupil na jeho místo po návratu do Liverpoolu.

V té době byli Beatles, vystupující v dnes již neexistujícím Cavern Clubu, nejoblíbenější skupinou v Liverpoolu a širokém okolí. Podobně jako většina jejich publika, pocházeli i čtyři "chrobáci" z rozháraných rodin průmyslového proletariátu a ve svých písních nechávali rezonovat právě odrazy sociálního prostředí. Ve svých ostrých imitacích amerických rock and rollů nacházeli ventil pro nahromaděné revoluční nálady proletářské mládeže a současně i možnost společenského vzestupu, která doposud byla možná pro úspěšnou kariéru především ve sportovní oblasti. Všední den liverpoolských slums /Penny Lane/, agresivita a frustrace společenského života kapitalistické společnosti /A Day in the Life/, fantastický svět morbidnosti a iracionálnosti, to byl okruh zkušeností a zážitků, která dávaly podnět k textům plným k napětí a sociální kritiky.

Koncem r. 1961, se zastavil v Cavern Clubu bohatý liverpoolský obchodník s deskami Brian Epstein a nabídl skupině své podnikatelské zkušenosti a pomocnou ruku staršího přítele. Po půl roce marného obcházení více gramofonových společností /dnes už legendárním se stal výrok vysokého úředníka nejmenované britské firmy: "Tito chlapci to nikam nedotáhnou, čtyřčlenné skupiny jsou už přežité, vraťte se zpět do Liverpoolu, máte tam zaběhnutý podnik...."/ narazil konečně na toho pravého. Producent vážné hudby a mluveného slova koncernu EMI George Martin právě potřeboval nějaké šlágrové číslo, a tak se spokojený Mr. Epstein vrátil domů se smlouvou v kapse.

Dne 4. 10. 1962 nahrála skupina první zkušební nahrávku ve studiu na Abbey Road - vlastní skladbu Love Me Do - a dostala se s ní hned napoprvé na dobré 17. místo anglické hitparády. Ale už o tři měsíce později ovládali Beatles celkem suverénně první příčky žebříčku skladbami Please, Please Me, From Me To You, She Loves You, I want to hold your hand, které se staly hity na domácích hitparádách. Poslední jmenovaná píseň pomohla skupině prorazit i v USA a podnítila nevídané scény masové hysterie, ale i rekordní obraty z prodeje gramofonových desek - krátce celému tomu kolotoči okolo nových idolů mladé generace nazvanému vystižně beatlemánie. Úspěch skupiny způsobil, že prodej kytar a zesilovacích aparatur se mnohonásobil, diskotéky prožívaly první boom růstu popularity, početné módní trendy probudily u teenagerů se silnější kupní silou nové potřeby.

Jednoznačným vítězem v závodech o rostoucí zisky se však stal gramofonový průmysl, který se tak spolu s ostatními odvětvími show businessu hařadil mezi nejdynamičtější průmyslová odvětví. 60 % všech prodaných desek ve Spojených státech v r. 1964 pocházelo z produkce Beatles, jejich průměrný měsíční obrát byl dva a půl miliónu kusů. Jenom zisk z prodeje hudebního záznamu z filmu Perný den pokryl výrobní náklady ještě před tím, než se v pokladnách kin objevila první vstupenka. Do r. 1973 Beatles vydali /a prodali/ 90 mil. velkých desek a 125 mil. singlů, ohromující množství, porovnatelné dodnes jenom s komerčními výsledky Binga Crosbyho a Elvise Preslyho.

V rané fázi svého hudebního vývoje se nechali inspirovat především hudebníky starší rock and rollové generace /viz skladby Honey Dont od Carla Perkinse, Rock and Roll Music od Chucka Berryho atd./.. Mistrovským spojením tvrdých rockových útoků s jemnou technikou skupin Drifters a Shirelles vnesli i do těchto písní, označovaných často za primitivní, vlastní umělecký přínos. Jejich hlavním hudebním byla především melodická jednoduchost, nevinná prostoduchost veršů svědčící o magickém instinktu pro způsob, jakým cítí a hovoří příslušníci tehdejší mládeže. Bez respektu parodují do vlastních řádů s hrubou neartikulovaností výrazu, především však silnou senzibilitou a poetickou upřímností výpovědi o své generaci položili Beatles jeden ze základních stavebních kamenů současné rockové poezie. Nové slovní hračky, vtipy, hraná ironie, i nekomplikovaná taneční rytmy prověřily s konečnou platností zatuchlý, v tradičních schématech až po uši uvázlý rock and roll, a přenesly jeho původní význam do nových, vyšších uměleckých poloh.

Tento nevinný a neakalený optimismus naivních žertů a úsměvných historií, který dosáhl svou apoteózu v hudebním filmu Pomocí /1965/, se pozvolna ztrácí v následujícím období, charakterizovaném albem Gumová duše /Rubber Soul, 1966/. Rozšiřující se rozsah zkušeností a zážitků, těsně spojený s rozšiřováním technických znalostí, důležitý vliv surrealistické poezie Boba Dylana a hluboký zájem o jiné

/nerockové/ hudební druhy, to vše - pod vedením zkušeného producenta George Martina - zapříčinilo, že hudebníci začali stále více experimentovat s klasickými hudebními formami /Yesterday, Eleanor Rigby/, exotickými nástroji /sitar, tabla/ a ezoterickou, částečně cizojazyčnou lyrikou /Michelle/. LP deskou Revolver /1966/ začíná období výzkumu, když se Beatles seznamují s novými způsoby skladatelské a aranžérské práce. Texty písní Norwegian Woods a poddělí Yellow Submarine, Lucy in the Sky with Diamonds, Strawberry Fields Forever jsou odrazovým můstkem adu představitivosti, únikem ze světa reálných představ do pohádkové krajiny Pepperladu. Jakou úlohu při tom sehrál vliv narkotik a omamných prostředků, je dnes velmi těžké určit. Zvláště když členové skupiny všechny podobné nářezky horlivě vyvraceli. Snad až příliš horlivě. Veřejné mínění a Scotland Yard si však podobných maličkostí nevšíмали - Beatles byli přece vždy "našimi dobrými milými chlapci". Zato své simodnesli provokující Rolling Stones, kteří časem, předešlím díky svému hudebnímu projevu a i celkovému arogantnímu vystupování, vytvořili jakýsi protipól v tvorbě a myšlení starší rockové generace.

Přibližně v té době se začalo prosazovat snafranciské skupinové hnutí "dětí květů a lásky". Po vlivem jeho uměleckých názorů a částečně pod vlivem indického folklóru se kompozice skupiny obohacují o nové zvuky a prvky, stávají se stále více náročnějšími a v té době nerealizovatelnými v běžné koncertní praxi. To částečně vysvětluje, proč po triumfálním americkém turné vystoupili Beatles 29. 8. 1966 v San Franciscu /že by to byl symbolický akt rozloučení s jednou epochou a současně hold městu, na půdě kterého se zrodilo nové umělecké citění?/ naposled na veřejnosti. Následující LP deska Sgt. Pepper uvádí současně další období umělecké činnosti souboru. Prvou LP desku Please Please Me stačili Beatles nahrát za jeden jediný den - od 10. hodiny ráno do 11. hod. večer - trvala práce na této desce celé 4 měsíce. Během objednaných nahrávacích frekvencí se ve studiu vystřídali k120 tižlenný symfonický orchestr se sborem, v činnosti byl obrovský elektronický aparát, firmu UNI stála celá zábava 56 000 dolarů - jejím výsledkem však zůstalo dílo, představující geniální syntézu rock and rollu a krásného umění. Na desce o Sgt. Pepperovi si kritika váží především její ucelenosti a dramaturgické koncepce, která na jedné straně vynesla gramofonovou desku /jako umělecké médium/ na nejvyšší stupeň rozvoje, na druhé straně však zaznamenala u hudebníků ztrátu původní umělecké nevinnosti a posunula je do nebezpečné blízkosti vědomě manipulované profesionální zručnosti. "Na celém světě je jen pár lidí, kteří rozumí naší hudbě," tvrdil John Lennon, i když ještě rok před tím porovnával slávu Beatles s Kristem. Nebezpečí podlehnutí vlastní propagandě se stalo akutním po smrti Briana Epsteina v srpnu

1967. Ze čtyř hudebníků se stávají manažéři, obchodní ředitelé a finančníci. Výsledkem tohoto stavu je vznik společnosti Apple Corps. Ltd., nástupce bývalé společnosti "Beatles Ltd.", kterou si čtveřice založila ještě v červenci 1963. Zábavný koncern Apple, jehož fondy měly financovat tvořivé podněty v oboru filmu, literatury, hudby a elektroniky a zabezpečit současně mladým tvořivým umělcům úplnou tvořivou svobodu, začal velice rychle vykazovat týdenní ztráty kolem 65 000 dolarů. "Nerozumné obchodní vedení a příliš dobrá srdce 4 beatlů dostalo společnost na pokraj úpědku. Za rok po ohlášení projektu Apple, v únoru 1968, byl vedením pověřený americký obchodník Allan Klein - to však byl jen začátek konce. Z ustanovení, které mělo pomáhat mladým umělcům, se stala účtárna, inkasující honoráře...

Vraťme se však ještě o rok zpět. Přes veškerý téměř neuvěřitelný nepořádek, zmatek i ztráty jedna stránka dezorientované společnosti fungovala: gramofonová firma. To byl totiž odbor, ve kterém se Beatles cítili jako doma a ve kterém mohli proto uplatnit své mimořádné vlohy a schopnosti. Mohli, ale v tehdejší situaci už to také nebylo tak jednoduché. Desky, které následovaly po Sgt. Pepperovi, se stávaly stále větším dokumentem uměleckých a osobních neshod mezi členy skupiny: Paulův nesouhlas s angažováním A. Kleina do funkce ředitele Apple, Johnův vztah k japonské excentrické umělkyni Yoko Ono, stále větší požadavky G. Harrisoga na vlastní tvorbu - jen přilévaly olej na oheň. Jedině dobrá duše R. Starra se jakoby nechtěla zúčastnit všeobecné hry na rozněvané muže...

Na bílém dvojbalu z r. 1968 se ještě Beatles vypjali k vysokému uměleckému výkonu. Dvě desky představují vydařený pokus o virtuózní citaci všech rockových muzikantů, kteří Beatles stylově ovlivnili anebo časem předstihli, o celkový přehled "dějin rockové hudby" /Rolling Stones/. Beatles se tu zdánlivě vrátili k prostým písničkám ze svých začátků. Je to však návrat poznamenaný celou předchozí zkušeností, navíc podán z nadhledu, se značnou dávkou ironie. Jestliže mělo LP Abbey Road /1969/ představovat ještě návrat k období studiového opojení, Let it Be /1970/ zůstalo už jen pouhým torzem beatlesovské představy o LP desce. Dne 11. srpna 1970 se Beatles oficiálně rozešli. Po létech ztrávených v nahrávacích studiích a na vyčerpávajících koncertních turné se v každém ze čtveřice ozvala touha postavit se na vlastní nohy a dokázat sobě i světu vlastní uměleckou samostatnost.

Beatles znovu na prodej! *****

Liverpoolská čtveřice, která stále po všech stylových a módních bouřích zůstává patrně největším fenoménem poválečné historie populární hudby, se stále ne a ne znovu sejít, veškeré prognózy i tučné nabídky selhávají, a tak úsilí obchodníků se stále atraktivní značkou Beatles musí směřovat zpět, k materiálu, který už byl natočen a zapomenut, případně neobjeven. V obchodech jsou dodnes běžně k dostání nejen veškeré beatlesovská "základní" alba, ale po světě obíhá i hezká špousta všemožných kombinací a živých záznamů koncertů. Pokusy o reedici dárkově vypravených singlů už tu také loni byly, což tedy vyhnátnout něco nevidaného a neslýchaného? Něco nového ze starých Beatles.....

Gramofonová firma EMI se do toho pustila s vervou skutečného dravce. Senzací letošního léta se má stát "živé" album The Beatles At The Hollywood Bowl, zachycující skupinu při dvou hollywoodských show v letech 1964 a 1965. Do propagační kampaně, předpokládající několikátýdenní obhrávání Beatles v britském rozhlasu a televizi, bylo investováno 500 000 liber. Renši dohady nastaly kolem ~~šest~~ kvality historických snímků - Beatles neměli při těchto amerických koncertech za zády žádné reproduktory, takže se dobře neslyšeli. Obavy z technické úrovně pásků vyjádřil i producent některého kvarteta George Martin. Po 7 letech od úspěchu LP Let It Be se tedy podle kalkulace vydavatelů má beatlesovské album prodat na vrchol hitparády. Největším technickým problémem prý bylo přepsat záznam z třístopého pásku na současný čtyřladvacetistopý, z dvadvaceti písní, uchovaných na dvou pásech, nakonec zbylo na PL třináct: Twist And Shout, She's A Woman, Dizzy Miss Lizzy, Ticket To Ride, Can't Buy Me Love, Things We Said Today, Roll Over Beethoven, Boys, A Hard Day's Night, Help, All My Loving, She Loves You a Long Tall Sally.

Aby nebylo poprasku kolem Beatles málo, vynese západoněmecká firma Lingasong další triumf: The Beatles Live At The Star-Club In Hamburg, Germany, 1962! Tuto historii zachytil pro současníky liverpoolský zpěvák a nadšenec Ted Taylor na svém přenosném magnetofonu. Ringo se objevuje na těchto páscích osudovou náhodou - po ony večery právě zaskakoval za populárního Peta Besta.

RODINNÉ ŠTĚSTÍ NEJNOUDNĚJŠÍHO Z BEATLES

Čtveřice Beatles oněch vtipných a hudebně nadaných mládenců z Liverpoolu, kteří v šedesátých letech udávali tón světové pop-music a byli zbožňováni mládeží celého světa, se už dávno rozešla a jejich vzájemné vztahy byly zkaleny osobními rozmáškami a soudními spory. Jen jediný z nich dosud figuruje na obloze populární hudby jako hvězda první velikosti - Paul McCartney, považovaný vždy za nejnadanějšího a nejsolidnějšího člena slavné beatové skupiny.

Zatímco John Lennon, George Harrison a Ringo Starr se marně pokoušeli uchovat si popularitu v sólových vystoupeních na koncertních pódiích i ve filmu, Paul McCartney založil novou skupinu The Wings /Křídla/ a znovu dobývá úspěch ze úspěchem. Dříchohrající desky jeho nové skupiny vycházejí v milionových nákladech a jsou ihned rozprodány, na velkém zájezdu do USA měla jeho skupina rekordní návštěvy - v Seattle např. přišlo na její koncert 67 000 nadšených posluchačů. Jako jediný z Beatles má však Paul McCartney úspěch i v osobním životě: žije ve šťastném manželství se čtyřmi pěknými dětmi. Když se roku 1969 oženil s americkou fotoreportérkou Lindou Eastmanovou, tisíce jeho zbožňovatelek ji proklínaly, že jim "jejich Paula uloupila". Zbožňovatelky si však zvykly a Paul nikdy nelitoval: s Lindou si dokonale rozumí. Začlenil ji dokonce do své skupiny. Linda v ní hraje na elektrické varhany a zpívá s ním v duetu. Její dnes čtrnáctiletou dcerku Heather adoptoval a brzy se stal otcem dalších dvou dcer - dnes už sedmileté Mary a pětileté Stelly. Letos v létě se mu konečně splnila touha i po synovi: narodil se mu pěkný chlapec James. Hudba mu přestala být smyslem života - jeho naplnění hledá spíše v rodině. Sám prohlašuje, že kdyby byl nucen volit mezi hudbou a rodinou, bez váhání by zvolil rodinu. Každé léto tráví s Lindou a dětmi na své farmě ve Skotsku: stříhá tu ovce a prodává vlnu, hraje si s dětmi a projíždí se s nimi na kosmatých skotských konicích. Linda pěstuje zeleninu do své kuchyně. Prostě Paul je - na rozdíl od 38 ostatních Beatles - šťastný a moudrý člověk.

KLIDNÝ LET VE TŘECH - W I N G S.

Ačkoliv byl rozchod Beatles oficiálně oznámen až během r. 1971, každý ze 4 členů připravoval vlastní umělecké projekty už dříve. Definitivní rozhodnutí vlastně padlo již 10. dubna 1970, když se Paul Mc Cartney týden před vydáním svého prvního alba na značce Apple rozhodl oznámit, že už nehodlá natáčet společně s ostatními Beatles. Vedle samostatných uměleckých ambicí vedly ho k tomuto kroku zřejmě i osobní důvody, které nabýly na váze zejména na jaře 1969 po jeho sňatku s americkou fotografkou Lindou Eastmanovou.

Sólovým albem nazvaným prostě Mc Cartney začala pro Paula nová éra, sice "pozlacená" úspěšným prodejem desek, ale zato pravidelně tepaná nepřívznivými recenzemi kritiky - slova "monumentální, ale neupotřebitelná," "kýčovitý domácí biograf" a další podobná se objevovala často už v nadpisech hodnotících článků. Když o rok později vyšlo Paulovo druhé album *Ram* /1971/, situace se v podstatě opakovala. Taďy je třeba připomenout, že deska se objevila také v klubové edici Supraphonu. Kritici melodie ji přijali celkem příznivě - 4,4.

Během letních měsíců roku 1971 však Paul a Linda /ta se víceméně jako samouk začala podílet na manželově muzikantské aktivitě. Nejenže zpívala, ale hrála také na el. piano a mellotron/ došli k názoru, že je na čase založit novou stabilní skupinu. Mezi hudebníky pozvanými ke spolupráci byli i americký bubeník Denny Seiwell /podílel se již na albu *Ram*/ a Angličan Denny Laine, bývalý člen Woody Blues /kytara, baskytara, zpěv/, kteří společně s Paulem a Lindou utvořili novou skupinu nazvanou Wings - Křídla. Ta nahrála v prosinci 1971 album *Wild Life*, opět "zlaté".

Jako každý podobný kolektiv, i Paulova Křídla procházela během dalších let proměnami v obsazení: připomeneme si třeba příchod sólového kytaristy Henryho Mc Cullougha, kterého pak vystřídal jeho takřka jmenovec Jimmy Mc Culloch, nebo nástup a pak zase odchod bubeníka Joa Englisha. Koncem roku 1977 sestávali Wings už jen ze 3 členů - Paula, Lindy a Dennyho Laina - kteří představují reprezentaci umělecké současnosti jednoho ze 4 představitelů slavného fenoménu populární hudby druhé pol. 20. století - Beatles. Jaká tedy tato současnost je?

Leckdo by se mohl domnívat, že Mc Cartney v poslední době svou uměleckou činnost zanedbává. Paul sám by však s tím obviněním nesouhlasil a našel by proti němu důkazy. Protože se loni jeho ženě narodil syn James, zaměřil se spíš na práce ve studiu, poňud ovšem můžeme za studio pokládat i výletní loď, kterou si loni najmul, vyhavl ji nezbytnou aparaturou a s celou svou avitou vyplul na moře směrem k Virgin Islands. Kapitán prý nebyl příliš nadšen, když mu před jeho zraky přeměnil plavidlo k nepoznání: jednu místnost seplnila nahrávací aparatura a na palubě vyrostlo kontrolní stanoviště pro nahrávací techniky. A protože na této lodi už mnoho prostoru nesbývalo, bydleli všichni účastníci výpravy ve dvou dalších doprovodných plavidlech.

S výsledkem cesty, při níž ve dne povětšinou pluli po moři a v noci nahrávali základy pro chystané album, je Paul velice spokojen. Většina skladeb vznikla již dříve a napsal si je sám nebo pocházejí z pera denného Laina. Navzdory tomu, že závěrečné míchání i úpravy všech titulů byly uskutečněny až na souši v londýnském studiu Abbey Road, Paul doufá, že přece jen bude z každé loďní nahrávky číset specifická "mořská" atmosféra.

Na zážitky z této cesty Paul rád vzpomíná: "Na lodi jsme nahráli celkem 9 titulů, ovšem bez vokálů - ty doplnujeme až v londýnském studiu. I když o chystaných věcech nerad mluvím předem, písničky tohoto alba se mi líbí. není to samozřejmě žádná velká záležitost s hlubokomyslnou koncepcí, pouze kolekce písní. Po-dílejší se na ní ještě oba bývalí členové Wings-kytarista Jimmy Mc Culloch a bubeník Joe English, kteří už teď s námi nepracují. Wings jsou nyní už pouze triem a tak všechny závěrečné práce dokončuji sám s Dennyem Lainem.

To, že jsme zůstali jenom 3, by mi dříve dělalo starosti. Býl bych sá říkal, že nejdříve udržet pohromadě vlastní skupinu... Teď už mě to však nevzrušuje. Joe English se chtěl vrstít do USA, protože je příliš Američanem a v Británii mu to na delší dobu nevyhovovalo. Každého nelze přesvědčit, že Anglie je právě tou nejvhodnější zemí, kde se dá žít. Jimmy Mc Culloch - to je jiný případ... Je to dobrý kytarista a dobrý mládenec, ale potřebuje změnu: není vždy snadné se s ním shodnout, ale v jednom jsme se dohodli - že se s tím oba nebudeme nadále z-těžovat. Nyní je u Small Faces. Při pokytu na lodi jsme však spolu výborně vycházeli a na albu hraje hodně hezkých kytarových sól.

Od Jimmyho odchodu dostávám spousty dopisů s nabídkami od různých kytaristů, ale zatím se o ně nezajímám. S Dennyem hrajeme oba na kytary a já si mohu ve studiu sednout i za bicí. I když jako bubeník nejsem žádný vynikající technik, udržím rytmus a to je podle mého názoru to, co se od hráče na bubny vyžaduje. Pokud se tedy nejedná o živá vystoupení, stačíme si sami. I jako trio. Má to nesporné výhody. S menším počtem lidí se o všem rozhoduje snad. A protože živá vystoupení zatím s ohledem na Lindu a malé dítě nepřicházejí v úvahu, především nahráváme. Ale vbrzku se chceme opět vrátit na pódium a tak si asi přizveme kytaristu a bubeníka. Anebo uděláme něco úplně jiného - třeba změním celé obsazení a přijdeme s něčím hodně odlišným. Ale protožetě nepřijímáme žádné závazky, zatím si s tím hlavu nelámu. Autorsky nyní spolupracuji s Dennyem. Sice jsme už dříve něco dělali společně, ale nebylo to skutečné komponování, spíš jsme si vzájemně pomáhali při dokončování písniček. Příště bude naše spolupráce už víc vyrovnaná."

Mezitím se však už na trhu objevil nový singl skupiny Wings se skladbami Mull Of Kintyre a Girls School - a rázem dobyl uši posluchačů a tím i hitparád. Obě písně jsou považovány za A stranu, což má zabránit tomu, aby se B strana udržela a nezapadla, jak se to u úspěšných singlů často stává. Skladby se od nahrávek pro připravované album hodně liší a proto byly vydány samostatně. Mull Of Kintyre zní podle Paul Mc Cartneyho velmi skotsky, dokonce vánočně a novoročně. Tomu se konečně nelze příliš divit, protože na nahrávce spolupůinkuje i pravá skotská kapela Campbelltown Pipe Band, složená z dudů a bubnů. Nahrávka byla pořízena za pomoci pojízdného studia jedné stodole ve Skotsku. Píseň je to velmi jednoduchá, protože pro dudy nelze psát všechny tóny běžné stupnice a je také nutno dávat pozor při harmonických změnách. Skladba má waltzový rytmus a je pokusem o současnou skotskou písničku.

Natáčení na lodi či ve stodole dost výmluvně naznačuje, že se Paul nechce uzavírat do studií, ale jde za opravdickou atmosférou. Proč tedy taky nekonzertuje? Ani zdaleka ho nenapadlo natrvalo se vzdát živých vystoupení, jenom nikam nespěchá. Klidně čeká, až jeho syn James doroste a mateřské starosti Lindě dovolí veřejně vystupovat. A zatím dokonce medituje nad tím, jak proložit všeobecné zvyklosti a pořádát koncerty v takový čas a za tak levné vstupné, aby své písně zpřístupnil zejména mladým lidem. A zdůrazňuje: "Docela se nám dařilo, i když jsme museli překonávat překážky a vyrovnávat se se špatnými kri-

tikami. Hlavní věcí je však pro nás hudba. Nikoliv sláva a popularita, ale hudba, kterou máme rádi."

KS Melodie -2/1978

KLUB OSAMĚLÝCH SRDCÍ

Přízeň publika v oblasti populární hudby je značně vrtkavá a sám žánr prochází rok co rok bouřlivým vývojem, který dává velice rychle zapomenout na "včerejší úspěchy". Přesto však se většina posluchačů a hudebních kritiků shodne na tom, že album nazvané Klub osamělých srdcí seržanta Papře, které v r. 1967 uvedla na trh liverpoolská skupina Beatles, znamená neustále milník v historii populární hudby. Paul se McCartney, John Lennon, George Harrison a Ringo Starr přišli pře 11 lety s dlouhohrající deskou, která po hudební a textové stránce, namluvě o vysoké interpretační kvalitě nahrávek, vybočovala z vysokého nadprůměru, který skupina na gramofonových kotoučích nabízela. Zvláštní hudební vidění světa, působivé textové obrazy, originální instrumentace a použití nezvyklých technických triků v nahrávacím studiu, to všechno udělalo z Klubu osamělých srdcí vyjimečnou záležitost v oblasti světové rockové hudby.

O důvodech, které vedly k pozdějšímu rozpadu Beatles, kolovala řada dohadů. Uvedme střízlivý výrok Paula: "Prostě jsme si přestali rozumět. Jako lidé i jako muzikanti. Ale to se přece v životě stává. Každý z nás měl svou vlastní představu o tom, co by chtěl dělat a jak by měla hudba skupiny vypadat. A nikdo nechtěl ze svých nároků slevit. Proto bylo asi nejrozumnější, že jsme si jednoho dne řekli sbohem a každý jsme začali realizovat své plány na vlastní pěst."

Nahrávky z desky Klub osamělých srdcí však nedaly spát filmovým producentům. Žijeme v době filmových muzikálů a rockových oper a album skupiny Beatles poskytovalo ideální hudební motivy pro natočení atraktivního celovečerního filmu. Řada producentů jednala s jednotlivými členy někdejší skupiny, ale všechny plány nakonec ztroskotaly na nechtu sejit se znovu při společné práci. V našich kinech se promítaly 3 filmy Beatles - Perný den, Pomoc a kreslený Žlutá ponorka - a tak je i domácím divákům zcela pochopitelná snaha filmových tvůrců opět přivést 4 "brouky" na stříbrné plátno. Všechno však nakonec dopadlo jinak...

Manažer a producent Robert Stigwood, který si včas zajistil filmovací práva, po 6 letech neúspěšného jednání upustil od původního záměru a rozhodl se natočit film s jiným obsazením. Pro tuto myšlenku získal zpěváka Petera Framptona, skupinu Bee Gees Maurice, Robin a Barry Gibbovi/ a jedenaosmdesátiletého amerického komika George Burnse, který hraje sežanta Pepře. Mladý režisér Michal Schultz měl k dispozici řadu zkušených kameramanů, choreografů, kostymérů, zvůkařů, střiháčů a odborných poradců, z nichž mnozí pracovali na filmové podobě rockové opery Tommy nebo na divadelním nastudování proslulého muzikálu Hair. Ve filmu zaznívá skoro 30 písní z repertoáru Beatles a to nejen z LP Sgt. Pepper's, ale i ze 3 dalších LP - Rubber Soul, Abbey Road a Let it Be.

Partnerku hlavního hrdiny Billyho Shearse /v podání Petera Framptona/ hraje půvatná Sandy Parinaová, v menších rolích se na plátně objevuje anglický komik Frankie Howard, z hudebního světa potom Alice Cooper a Olivia Newton - Johnová.

Film o Beatles byl natočen bez nich a režisér M. Schultz dodává: "Myslí si, že se nám podařilo natočit film, který hudebním nápadům Beatles neubližuje. Mrzí mě, že vztahy mezi členy slavné skupiny jsou dnes natolik špatné, že oblíbenou čtveřici jen stěží ještě někdy uvidíme společně!"

mis - KVĚTY - 21/1978

HARRISONOVA AKTIVITA

Na struny veřejného zájmu se stále snaží brnkat exbeatles George Harrison. Asi chce vyvrátit mýnění, které se vžilo v širokou veřejnost, že je plagiátorem. Ještě nedoznalo tvrzení, že Harrison přemluví své bývalé kolegy, aby spolu vystoupili, /i když i samostatně, se svými nynějšími soubojy/ a už se Harrison ohlásil znovu. Tentokrát v Londýně a to v souvislosti s novou rockovou skupinou, která si říká Brilliant. Nápad založit tuto skupinu vznikl při střetnutí dvou exbeatles, Georga a Ringa Starra. Uvědomili si, že jako samostatní sólisté pomalu ale jistě ztrácejí pozice v světové pop-music a proto se rozhodli založit skupinu hvězd. Od nápadu po jeho realizaci byla dost dlouhá a těžká cesta. Organizačních a přípravných prací se ujal Harrison, Ringo, protože měl problémy s činností svého vlastního vydavatelství ohlásil, že bude se skupinou vystupovat pouze jako host a že se bude podílet na všech nahrávkách. Stálým spolupracovníkem se stal i bývalý člen skupiny Scaffold, Mike Mc Grear, bratr Paula McCartneyho. Po zkouškách, které trvaly několik týdnů, se

ustálila na následujícím obsazení:

Klaus Voorman /bass/, Ginger Baker /percuse/, Billy Preston /keyb/ a George Harrison /voc, lead guitar/. O skupinu Brilliant se okamžitě začal starat známý manažér Barry Allman, který vymyslel i nástup skupiny do světa pop-music.

Skupina začala svoji dráhu takto: 26. februára vystoupila v jednom menším portugalském městě, kde předem patřičně dezorientovala veřejnost, která se domnívala, že jde o znovuzrození Beatles. Na tomto předpremiérovém koncertě připomenuli Brilliant řadu starších hitů Harrisona a nové kompozice K. Voormana.

Zkušební koncert dopadl dobře.

Už 5. března vystupoval Brilliant v londýnském divadle Rainbow, ale tentokrát bez jakékoliv publicity. Při tomto koncertě nahráli dlouhohrající desku, která se pod titulem Brilliant On the Rainbow objevila začátkem května na anglickém trhu. Vyšla ji nová gramofonová firma Carbon, jejímiž majiteli jsou všichni členové souboru.

Manager Barry Allman společně s G. Harrisonem vymysleli zajímavou propagační kampaň. Ve chvíli, kdy se na trhu objevila deska Brilliantu, po celém Londýně vylepili 3,5 tisíce barevných plakátů, ve všech obchodech s deskami po celé Anglii byly speciální poutače a víc než 10 tisíc plakátů bylo ve vlacích, autobusech a v metru. Ale nejen to. Brilliant zároveň vystoupili i před televizními kamerami, v populárních anglických programech Hits On the Top Start a v Shooting Stars.

G. Harrison se na první schůzce s novináři netajil s nadějami, které vkládají všichni členové do své skupiny: "Neptejte se nás, co budeme hrát. Naše hudba se jmenuje clen-rock a o co v ní jde, lehko pochopí každý, kdo si nás poslechně. Clen - tedy čistý rock - je hudbou zítřka, je výsledkem skutečné evoluce. Je vyvrcholením dění, které se v posledních letech v zábavní hudbě odehrálo... Velmi dobře vím, že náš Brilliant se musí opravdu blýskat. A on se blýskat bude! Počkejte a uslyšíte,..."

O tom, jak se představa G. Harrisona naplní, o tom, jestli se - jak si z celé duše přeje - vyrovná Paulovi a jeho Wings, o tom všem se v blízké budoucnosti určitě přesvědčíme. Harrison toho dost nasliboval a má dost nápadů. Možná, že mu tentokrát jeho snažení přinese také ovoce, které všechny ctitele rocku opravdu potěší.

OD BEATLES PO WINGS

V pozadí je světoznámý Tower Bridge, symbol anglického hlavního města a před ním Mc Cartney. Takový je obal velké české skupiny wings, kterou je stále častěji vidět v odborných hudebních časopisech. Tato deska není jen důkazem jejich úspěchu, ale je téměř ojedinělým zjevem v dějinách populární hudby. Svědčí o tom, že Mc Cartney už druhé desetiletí s neochvějnou popularitou vystupuje v hudebním světě. Je nejaktivnějším ze 4 hudebníků bývalých Beatles. Se svou skupinou wings pravidelně koncertuje a jedná za druhou přicházejí na trh jeho gramofonové nahrávky. Někteří kritikové srovnávají jeho hudební invenci se Schubertovou. Je mimořádně plodným skladatelem: byl autorem podstatné části úspěšných skladeb beatlesu je téměř výlučným komponistou skupiny wings.

L i v e r p o o l s k ý p ř í b ě h

Narodil se 18. června 1942 v Liverpoolu. V historii rocku má Liverpool téměř magický význam: je východním bodem obrody populární hudby. V tomto velkém průmyslovém městě - které je současně jedním z největších anglických přístavů - se narodil i Lennon a Harrison. Lennon a Mc Cartney se setkali v r. 1957 a založili svoji první skupinu. Jmenovali se zpočátku The Quarrymen, potom Silver Beatles a nakonec r. 1960, vystupovali pod názvem The Beat Brothers. Paul tvrdí, že v té době hráli nejlepší a nejkvalitnější rockovou hudbu. Skupina měla 5 členů: kromě Paula, Johna a Georgeho byl zakládajícím členem i kytarista Stuart Sutcliffe /který předčasně tragicky zahynul/ a bubeník Pete Best. Ringo Starr přišel až později a dost těžko se přizpůsoboval.

"Zpočátku byl značně rozrušený," vzpomíná Paul. "Přišel, když už jsme byli známou liverpoolskou skupinou".

P o č í t á n í č a s u d l e B e a t l e s

"Nula hodin, dvě minuty - podle Beatles." S tímto heslem vystoupili 4 mládenci na americký kontinent při příležitosti svého velkolepého zájezdu. Toto "počítání času" později s nadšením přebrali někteří uspořadatelé koncertů. Opravdu: vystoupení Beatles je začátkem nového počítání času v populární hudbě. Jejich kariéra je ojedinělá. R. 1962 se na listině slágrů objevily dvě čísla jejich první malé desky. Z jednoho dne na druhý si najdou oduševnělých příznivců i vášnivých odpůrců. Jejich úspěch je nezadržitelný...

Roku 1965 se stává cosi, co doposud nemá obdoby: Beatles jsou první hudební skupinou, které uděluje královna rytířský řád. Před Beatles si nikdo nedovolil skončit s koncertováním a vydávat jen desky. Po koncertě v roce 1966 na stadioně ve Wembley nebyli však ochotní už více vystupovat. Paul hrál do roku 1967 v Beatles jen "drahé housle". Vůdcem skupiny je J. Lennon, který psal texty. Kromě textů s úspěchem publikuje i básně a dokonce přijímá i roli ve filmu Jak jsem vyhrál válku. Paulovou první samostatnou myšlenkou je film magické tajemné cestování, který je současně první barevnou televizní produkcí.

V roce 1968 dochází ve skupině ke krizi. V té době už jejich skladby vycházejí u vlastního vydavatelství, kterým je firma Apple. místo vytoužené nezávislosti se kolem vydavatelství objevují finanční nerovnovahy. Doposud byli oni představiteli mladé generace proti "světu dospělých". Teď se však jako majitelé firmy automaticky sami vyloučili z řad nespokojené mládeže. Začíná se zotřovat vztah skladatelské dvojice Lennon - McCartney: jejich představy se od sebe stále více vzdalují.

Podle zpráv, které se dostaly na veřejnost, hlavním zdrojem nedorozumění bylo soupeření kolem appleovského majetku. Většina obviňovala Paula. Údajně to byl právě on, kdo se dožadoval rozdělení majetku, on se začal soudit s ostatními, on současně v té době přebíral cenu Gramma za gramofonovou desku. Ti ostatní členové rokovali s baskytaristou Klaussem Voormanem, členem bývalé skupiny Manfreda Manna a přemlouvali ho, aby zaujal místo po Mc Cartneym. Jak víte, věc se nepodařila.

Paulova autonehoda ?

Odzněly však i přímo neuvěřitelné dohady, že Paul ani není původní Paul Mc Cartney, že je dvojník. Podle této verze se skutečný Paul stal roku 1965 obětí autonehody a v největší tajnosti byl nahrazen jiným. Za základ pro tyto dohady posloužil fakt, že od r. 1965 se hudební svět Beatles podstatně změnil, někteří pozorovali dokonce i změnu v hře na baskytaru. Za "přítěžující okolnosti" pokládali i takové maličkosti, jako např. to, že na některém obalu desky bylo vidět mezi čtveřicí Paula jen od záda, na jiné fotografii zase kráčet Paul bosý...

Rok 1969 byl tedy rokem dohadů. Skupina je zahalená závojem nejistoty. Každý vzrušeně očekává, co se bude dít nadále. Jaký osud stihne Beatles ? Co ze všech těch zpráv je skutečné ?

Po dlouhých průtahách padlo konečné rozhodnutí: skupina Beatles přestává existovat. Stalo se to roku 1970.

Ale svět ani tehdy nechtěl věřit tomu, vznikaly různé verze o rozchodu skupiny. V novinách a časopisech je nejednou zdůrazňováno, že jde jen o dočasnou přestávku a chlápci se opět spojí. Rozšířila se i zpráva, podle které se čtveřice sejde ještě na závěrečném koncertě, který se připravuje na havajských ostrovech. Od té doby však uplynulo 8 let a členové skupiny chodí po vlastních cestách.

K a ž d ý d ě l á n ě c o j i n ě h o

George Harrison založil začátkem 70. let skupinu Radha Krishna Temple. Ale skupinoholehlavých mužů neexistoval dlouho. George potom připravoval vlastní alba s různými jinými hudebníky.

John Lennon pod vlivem své japonské manželky Yoko Ono založil Plastic Ono Band, kterému se podařilo několik úspěšných nahrávek a vydali i několik LP. Po jejich rozpadu vydal Lennon samostatně více LP.

Ringo Starr čas od času ještě též nahrává, ale především ho láká film. Údajně je načatým filmovým komikem, pamětihodnou postavu vytvořil v Zappově filmu 200 motelů.

I druhý nejaktivnější člen skupiny Paul McCartney pokračoval v kariéře pod vlivem své manželky. Společně s Lindou nahráli LP, kde všechny hudební vložky hrál sám Paul za pomoci užitečného playbacku. Linda zase navrhla obal desky. Ale druhá společná deska měla tlumenější úspěch. Skupinu Wings založil Paul v r. 1971. Jejími členy byli Denny Seiwell /ds/, Danny Laine /gt/, Henry McCullough /gt/ a manželé McCartneyovi. Někteří ze zakládajících členů během let už odešli, jiní zase přišli. Když kritici porovnávají tvorbu skupin Beatles a Wings, dnešní hudbu McCartneye pokládají za lacinou a velmi sentimentální. Lindina odpověď: "To tvrdí jen kritici, posluchačům se líbí."

Pro sedmiročnou existenci Wings však nebyly typické hudební problémy. Více starostí dale udržet pohromadě její členy. Někteří se domnívali, že Wings je jen doprovodnou skupinou McCartneye. Když Henry McCullough odcházel ze skupiny, prohlásil o Paulovi, že je "příšerný."

P a u l o s k u p i n ě W i n g s

"Nejprve jsem měl pocit, že musím rozbít beatlesovskou legendu, aby se mi podařilo založit skupinu novou. Dnes už Beatles nepokládám za soupeře a jsem hrdý na úspěchy Wings."

Členové Wings pokládají za své dosud nejzdařilejší dílo desku London Town, která čerpá ze skotské lidové hudby. V první polovině tohoto roku se jí prodalo víc než 2 milióny exemplářů. Na šlágrové listiny se však už dostala na popřední místo i jejich další skladba - S trochou štěstí.

N a r o z c e s t í

Wings jsou na rozcestí mezi Beatles a skupinami, které jsou v současnosti nejuznávanější. Odborníci, kteří se věnují populární hudbě, s mimořádnou pozorností hledají paralelu mezi mladými Beatles a dnešní skupinou Wings. Existuje však nějaká paralela?

Paul McCartney nepatří k žádnému směru. Kráčí vkastní cestou. V současnosti je nejaktivnějším hudebníkem a skladatelem uprostřed někdejších členů Beatles. Wings nahrává nové desky a pravidelně pořádají koncerty. O jejich posledním uměleckém turné byl natočen i film.

John Lennon se s manželkou Yoko Ono na jeden čas rozešel a vzdal se hudby. George a Ringo nahrávají desky jen příležitostně. Rozdělení applesovského majetku se ještě stále nedostalo do konečné fáze. Paul, John, Ringo i George se čas od času sejdou v New Yorku, aby řešili právníkové problémy. Někdejší společný úspěch Beatles však nedokázal překonat ani jeden z bývalých členů slavné čtveřice...

K d o j e n a t o m n e j l e p š í ?

John, který se vzdal hudby? Anebo Paul, který je aktivním hudebníkem, i když ani on se nedokáže zatím jen přiblížit ke slávě dřívějšího Paula?

Jedno je jisté: tak či onak, všichni působí v dnešní pop-music a bez jejich vlivu by se dlouhé období v hudbě vyvíjelo pravděpodobně celkem jinak...

Beatles a jejich desky *****

Jiří Černý - Melodie 1 - 12/1979

Sobota, třetí odpoledne, 28. října 1961. Do obchodu s deskami v centru Liverpoolu přichází kluk - jakýsi Raymond Jones - v džínách a černé kožené bundě a chce písničku My Bonnie se skupinou Beatles.

Uhlazený vedoucí prodejny, sedmadvacetiletý Brian Epstein, tu lidovku samozřejmě uzná, ale Beatles? Náš zákazník, náš pán, a tak volá známým, až zjistí, že Beatles jsou zdejší, právě se vrátili z Hamburku a hrají teď blízko, v klubu Jeskyně.

Nedostudovaný lékař i herec, potomek přistěhovalců z Polska, psychicky labilní, soužící se na všech možných školách kvůli špatnému prospěchu i židovskému původu, se tedy 9. listopadu vydává na jedinou mimořádnou pouť svého nepovedeného života.

V tmavém, špinavém a nevětraném podzemním klubu ho ohlušují kytary a z kamenné klenby na něho kape. Sám má rád klasiku, Sibelia, a nechápe, proč nadá tímhle dívky ječí štěbetím.

Vždycky šamxdělal, co se má, a všichni se mu smějí. Ti čtyři bluci se při hraní baví mezi sebou, štouchají, jedí, a všem se to líbí.

Jde za nimi a stává se jejich manažerem. Beatles se uculují: pár podvodníků už poznali, fešáka se smlouvou a s advokátem ještě neměli....

NEŽ POZNALI EPSTEINA

Liverpool, 1940: Teprve s pomocí křesťů přichází na svět Richard Starkey /7.7./ přezdívaný později podle své záliby v prstenech Ringo Starr. - Uprostřed těžkého náletu zrozen John Winston Lennon /9.10./

1942: Den po náletu nar. Paul McCartney /18.6./, budoucí nejmilovanější Beatle. Otec se rozpláče, tak ošklivě, zarudlé dítě přece jen nečekal.

1943: nar. George Harrison /25.2./, jediný Beatle, který prožije mládí s vlastním otcem i matkou.

1955: John, neznající svého otce a vychovávaný matčinou sestrou, zakládá ve škole v Quarrybank skifflovou skupinu Quarrymen. /Dvě kytary, valcha, bicí/.

1956: Paul se seznamuje /15.6./ s Johnem, což později dobarvuje v předmluvě k jeho knize Písni - In His Own Write: Potkal jsem ho na pouti ve vesnici Wooltonu. Já byl tlustý školák, a když se mi opřel rukou o rameno, poznal jsem, že je opilý. Bylo nám tenkrát 12, a přesto, že měl své brouky, stali jsme se přáteli. Teta Mimi, která se o něho starala, mi říkávala, že je chytřejší, než dává najevo, a podobné věci. Napsal do školního časopisu básen o poustevníkovi, který řekl: "Neb dýchání

jest mým žitím, odvážit se dýchat neodvážím," To mě opravdu udivilo. "Má to hloubku?" Nosil brýle, tak to bylo možné. - George a jeho starší bratr Peter mají kvintet Rebels.

1957: John a Paul společně skládají první písničky. Z téměř stovky se dochovalo jen pár, mj. Love Me Do.

1958: George se přidává ke Quarrymen, poprvé vystupuje v klubech - Ringo pomáhá zakládat skifflovou skupinu Eddieho Claytona.

LIVERPOOL, OKOLÍ - 1959: Quarrymen se zprvu zužují na kytarové trio a mění názvy: Johnny and the Moondogs, The Rainbows, The Silver Beatles. /Hříčka se stejně vysloveným beatle a brouk/. John přemluví Stuarta Sutcliffa, spolužáka na liverpoolské obdobě naší UNPRUN, aby se naučil na baskytaru a dal se k nim. Ten první měsíce hraje radši zády k publiku.

LIVERPOOL, SKOTSKO, HAMBURK - 1961-62

Kvintet, už jako Beatles. Za šicím se Thomas Moore jen mihne, Pete Best, syn majitelky klubu Casbah, už přináší své vlastní bubny, končí éra půjčených aparatur a rodičovského ručitelství. - Děprovázejí i solové zpěváky. V Liverpoolu působí hlavně v Jeskyni. Hamburské klubu Indra, Kaiserkeller a Star s dvanácti-hodinovým úvazkem /8 na hraní, 4 na přestávky/ je naučí, co je to mít repertoár. Tamní kamarádka, fotografka Astrid Kirchherrová, jím bere Sutcliffa /baskytary se ujímá Paul/, ale vymýšlí jím proslulý účes. - Ringo už je místní hvězdou u Roryho Storma and Hurikánů.

TŘI HAMBURSKÁ ALBA

Liverpool a Hamburk měly jako přístavy společné žadarm nejen volnější mravy, ale taky ostřejší hudbu v klubech a tančírnách, téměř nezávislou na televizně-rozhlasovém vkusu metropolí. Vycházela ovšem ze stejného základu, amerického rock'n'rollu, ale neuhlazovala, jej, spíš naopak. Hamburské a liverpoolské skupiny si proto čile vyměňovaly působíště.

Deska, kterou onehdy Epstein neznal, byla první z čtyř singlů, produkováných Bertem Kaempferem, na nichž Beatles /s Bestem a bez Sutcliffa/ doprovázeli Tonyho Sheridan, který napodoboval Presleyho, jak uměl. Všechna 8 snímků je i na albu The Beatles in Hamburg, vydaném mnohem později. Poprvé tu zazněla vlastní skladba Beatles, Harrisonova a Lennonova instrumentálka Cry For A Shadow, jednou slyšíme i Johna zpívat zrockovanou swingovku Ain't She Sweet. /Po našem: Ači, sviť/ Zbytek je svěží, průměrný rámusivý rock.

Důležitější než tyto studiové nahrávky je pro poznání raných Beatles živé dvojalbum, vydané v r. 1977, neboli 24 písní, které si jedné noci nahrál ve Star Clubu na magnetofon vedoucí jiné liverpoolské skupiny, Ted Kingsize Taylor And The Dominoes. Náhodou si zrovna tohle nesmazal a ještě větší náhodou zrovna tehdy zaskakoval u bicích za Besta Ringo Starr. Taylor pásek nabízel po letech Epsteinovi, ale ten mu za něj dával jen 20 liber.

Ze svých vlastních příštích hitů mu Beatles zpívají už I Saw Her Standing There a Ask Me Why, z přejetých např. Twist And Shout, Johnův koncertní bombónek až do konce jejich kariéry, Long Tall Sally /černý Little Richard je to prý užil v Hamburku/, Matchbox, Roll Over Beethoven, Kansas City /už tehdy uměl Paul přiosťřit/. Legračně zní Besame Mucho s Paulem, katastrofálně Ifieldův hit Remember You. Beatles se vydání dvojalba s 13 nikdy nevydanými skladbami z jejich repertoáru bránili i soudně.

Když snímky v letech 1961 - 1962 vznikaly, neměli ovšem Beatles jako skupina ještě ani singl. "S kytarovými skupinami je konec. Měl byste se radši držet svého krámu v Liverpoolu," řekl Epsteinovi u firmy Decca, když nabízel informativní nahrávky. Vyhodili i Pye, Columbia a HMV. Půl roku darmo obcházel londýnské značky.

Ke všemu ještě 10. dubna 1962 umírá v Hamburku na mozkový nádor jedenadvacetiletý Stuart Sutcliffe.

Ale v červnu dostávají Beatles Epsteinův telegram: Gratuluji, chlape - EMI zve k nahrávání - Zkoušejte prosím nové věci.

George Martin dosud u EMI režíroval hlavně humo-ristické nahrávky. Beatles ho zaujali; kromě bubeníka. John tedy zatelefonoval Ringovi.

Nadarmo se Pete Best zlobí a v Liverpoolu vztyčují standardy: Pete navždy, Ringo nikdy! A i když k nahrávání prvního singlu Martin i tak pozve studiového profíka a Ringo většinu ze 17 pokusů jen chřestí tamburínou, na konečném snímku bubnuje - vzdor opačné legendě - přece jen on.

Na Martinovu povzbudivou výzvu, co že se hochům při poslechu nelíbí, odvěti George Harrison: "Tak abych začal, nelíbí se mi vaše kravata." A John Lennon jménem všech odmítne - už bez žertů - Martinův výběr pro singl, Murrayho píseň How Do You Do It.

Love Me Do je v britské hitparádě sedmácté. Prostěmu, středně rychlému veselý Lennonovy foukací harmoniky v úvodu, osmitaktovém sólu i dobře, a Georgovy rytmické kytary, odpovídá teenagerovský text: "Tak mě miluj/ Viš, že já tě miluju/ Zůstanu věrný/ Tak mě prosím miluj."

MERSEY BEAT

S druhým singlem Please Please Me, už mají Beatles v lednu 1963 svůj hit č. 1 a v dalších sedmi letech takových budou mít ještě osmnáct. Skladba, kterou odmítli, se ovšem taky stane britskou jedničkou: v podání jiné liverpoolské skupiny, Gerry And The Pacemakers. S liverpoolskými skupinami v čele hitparády jako by se toho roku roztrhl pytel: následují Billy J. Kramer And The Dakotas /s písní Lennona a McCartneye Do You Want To Know A Secret?/ a Searchers. Po místní řeči dostává skupinový styl i pojmenování - Mersey beat či Mersey sound.

Na tři sta skupin je v půldruhamilionovém městě. Presyovský solistický typ 50. let už neletí. "Mersey sound je hlas 80 000 rozpadávajících se baráků a 30 000 nezaměstnaných," píše Daily Worker. Tradičně vysoká zločinnost mládeže, glosa a liverpoolský policejní prezident prohlašuje: Kdybych měl peníze, opatřil bych každému nezletilému v našem městě kytaru."

Beatles, vítězové čtenářské ankety časopisu Mersey Beat, z ledna 1962, se z hrdinů oblíbeného formátu stávají idoly anglické mládeže. "Lepší takového hrdinu, než ministerského předsedu, který tvrdí, že žil léta mezi horníky, a ve skutečnosti tím chce říci, že ve společnosti jiných lordů střílel sluky na vřesovišti nad uhelnou slojí," konstatuje Challenge, časopis komunistické mládeže.

BEATLENÁNIE

John se žení s Cynthií Pellowovou /23.8.62/, Beatles poprvé vystupují v televizi /listopad/ a naposledy popáté na zájezdu v Hamburku /prosinec/. Na anglickém turné ještě rozehřívají publikum Bpro hvězdu Helen Shapirovou /únor 1963/, ještě je vyhazují z restaurací kvůli koženým oblekům. Od amerických Everly Brothers částečně přebírají dvojhlasy v kvartách a kvintách a countryové křiklasy hlasů - a úplně prvenství v anketě New Musical Expressu /duben/. Nar. Julian Lennon /8.4./. Při turné s Royem Orbisonem /květen/ poprvé jako hvězdy večera. Poslední, 294, koncert v liverpoolské Jeskyni /3.8./. Dva singlové rekordy: She Loves You předběžně objednává 500 000 zájemců, nakonec se prodá 1 600 000 kusů. Televizní program Beatles z Palladia sleduje 27 mil. diváků, víc než korunovaci /13.10./. Turné ve Švédsku a triumfální návrat na přelidněné letiště. John Lennon během koncertu pro královský dvůr /4.11./: "Mohl by ti, co sedí na laciných místech, tleskat do dlaní? Ti ostatní mohou chřestit svými klenoty." V nejprodávanější britské dvacítky mají Beatles v prosinci sedm desek.

JE TO V HUDBĚ? JÁÉ JÁÉ

Manažer Epstein uměl Beatles obléci a zorganizovat, a přitom jim nevztít klukovství. Nejpodstatnější a nejméně tradičně tu však pracoval Martin: nakonec přece jen na deskách vydával v na singlech bez výjimky - jejich vlastní skladby. On taky zamítnul, poté, co podsunul George a dlouho váhal mezi znamenitými zpěváky Johnem a Paulem, pojem jediného vedoucího zpěváka..

Beatles vzory měli. Twist And Shout, Money, Please Mister Postman, Devil In Her Heart a You Really Got A Hold On Me znali z detroidsčských desek; svým zájmem o tuhle černošskou hudbu předešli gusto veřejnosti o čtyři roky. Přebírali od dívčích skupin z atlantického pobřeží, Shirelles /Boys a Baby It's You/ a Cookies /Chains/. Ono uličnické Zabal to, Beethovene /Roll Over Beethoven/ měli od Chucka Berryho. John miloval téměř bežného Arthura Alexandra /Anna/. I typické jáé jáé /yeah/, ve Francii dokonce označení celého stylu, vzniklo z americko-přístavní výslovnosti yes. Tenhle pramen rock'n'rollu vycházel z černošské městské lidovky, rhythm and blues.

Druhý, countryový, slyšíme třeba hned na Please Please Me, v ohlasu vokálních harmonií Everly Brothers a jejich hitu Cathy's Clown.

Ale úžasné novátorské nápady v melodii, rytmickém rozvrhu a celé stavbě písní - ty nemohli John a Paul, notoví analfabeti, brát odjinud než od sebe. I chuť, s níž své první album strhli za 16 hodin a nákladem 400 liber od spořivé firmy /První dvě alba nahráli pouze s nástroji, jež používali při vystoupení./ Proto v říjnu 1963 poprvé v historii britského zebříčku vedli Britové nad Američany 12:8. V USA první dva singly Beatles zatím ještě propadly....

Svým třetím americkým singlem I Want To Hold Your Hand, konečně Beatles ovládli zemí swingu i rocku. Firma Capitol investovala do reklamy 50 000 dolarů a rozdala pět mil. nálepek BEATLES PŘÍCHÁZÍ. Když v únoru 1964 - ještě nervózní z pařížské Olympie, kde je zastínila blondýna bulharského původu Sylvia Vartanová - přistáli v New Yorku, ječelo jim vstříc 10 000 fanoušků. V televizním pořadu Eda Sullivana je sledovaly 73 mil. diváků, rozhlasoví disc jockeyové hlásali čas v beatleminutách a teplotu v beatlestupních, washingtonské Coliseum a newyorská Carnegieho sín byly vyprodány.

JAK NERESPEKTOVAT MILIÓNY

"75 % reklamy, 20 % dlouhých vlasů, 5 % zpěvavého skučení a kouzelná atmosféra, za kterou Beatles vděčí spíš Barnumovi, než Anglii," reagoval The Herald Tribune. "Předevedím by se měli dát ostříhat." zdálo se Franku Sinatraovi. Jazzový publicista Francis Newton soudil, že Beatles poslouchají osmi až patnáctiletí.

"Všichni si mysleli, že Beatles jsou pro puber'táky," vzpomíná Bob Dylan, "že to zase přejde. Ale mně bylo jasné, že mají výdrž. Věděl jsem, že ukazují směr, kudy musí hudba jít..."

Od první tiskové konference na Kennedyho letišti okouzlovali klukovstvím a srážkami a estrádní rutinou. - "Čím si vysvětľujete svůj úspěch?" John: "Kdybycťom to věděli, založíme další skupinu a staneme se manažery."

- Televizní reportér: "Hledíte do tváře miliónů diváků. Co si právě myslíte?" John: "Chcete to opravdu vědět?"

- Jak vůbec mohou při řevu na svých koncertech zpívat, osvětlil Paul: "Když už neslyšíme, obyčejně přestaneme a jenom otvíráme pusy."

"Když jsem se s nimi setkal poprvé, myslel jsem, že jsem na filmu bratři Marxů. Mají nádherný způsob, jak respektovat okolí," nadchl se Walter Shenson tak, že financoval první film s Beatles, černobílý stominutový Perný den.

SUPERPŘIROZEÍ NEHERCI

Nejdřív mnoho příběhů odmítli. Pak manažer Epstein požádal nejvýznačnějšího liverpoolského scénaristu Alana Owena. Jezdil s nimi, slyšel jejich rozhovory. Neudělal z nich zpěváky přestrojené za herce, den z jejich kariéry je nechal prožít tak věrohodně, že těžko poznáte, co tam bylo vstříženo z dokumentárních snímků. Paul zůstal mírně přemoudřelým mládenčkem, John si liboval v humoru téměř surrealistickém, George se skepticky šklebil, Ringo - nejskvělejší - byl obyčejný a jako vždycky dobrácký.

Režisér Richard Lester využil rozkošného souladu beatlesovské hudby a chování. Mista, kde děj stojí a není nic než dobrá nálada, vyšla nejlépe: karty v kupé při zpěvu I Should Have Known Better nebo pozkouškové vybláznění na hřišti za zvuku Can't Buy Me Love.

Stejnojmenné album A Hard Day's Night, poprvé s výhradně Johnovou a Paulovou hudbou, skládanou poprvé na objednávku, zvoní od titulní písně nejen chlapecky čistým vícehlasem a melodickou nápaditostí /If I Fell, And I Love Her, / ale i Georgeovou dvanáctistrunnou kytarou Rickenbacker. Nejen svým sólem v Perném dni, ale celkovým zvukem ovlivnil George i americkou skupinu Byrds a ta zase tamní rock západního pobřeží.

I s přidanými nástroji /producent Martin na piano/, včetně smyčců, si album, označované dnes za závěr rock'n'rollového období Beatles, udržuje účinnou jednoduchost. I Should Have Known Better se podobá titulní písní tempem, náladou i tóninou G-dur. Things We Said Today /z druhé strany, jejíž melodie ve filmu nezazněly/ stojí vlastně na dvou akordech - coby argument pro řači o "tříakordových zázracích". Ale tehdy už ani jazzové hvězdy akordy nepočítaly: Ella Fitzgeraldová a Count Basie hbitě natočili Can't Buy Me Love.

PERNÝ ROK 1964

Točí se Perný den /2.3.-24.4./, Johnova knížka *Pisání - In His Own Write* - dostává Foyleovu cenu /23.3./, v singlovém prodeji v USA Beatles na 1.-5. a 16., 44, 49., 69., 78., 84. a 88 místě /31.3./, Turné: Dánsko, Holandsko, Hong Kong, Austrálie, Nový Zéland /květen-červen/, Za nemocného Ringa zaskakuje Jimmy Nicol. Provoz na Picadilly uzavřen kvůli premiéře Perného dne /6.3./ Americko-kanadský zájezd s jedenácti koncerty ve 24 městech /srpen-září/, Britské turné s černou Mary Wellsovou /říjen-listopad/, Druhý vánoční pořad v britské televizi.

POCTA ROCKOVÝM VETERÁNŮM

Kdy měli John a Paul skládat? A protože firma EMI se bála i toho, že jim dojdou nápady, nahrála s Beatles do zásoby staré americké rock'n'rolly, které uměli z hamburských dob. Vydala jich tehdy devět, na albu *Beatles For Sale* /Na prodej/ a na páté EP desce; jinak beatlesovské EP desky obsahovaly, co už dřív vyšlo jinde.

Autorsky nebo aranžérsky tu defilují polozapomenutí Carl Perkins /*Honey Don't*, *Everybody's Trying To Be My Baby*, *Matchbox*/, Little Richard /*Kansas City*, *Long Tall Sally*/, Chuck Berry /*Rock'n'Roll Music*/, Buddy Holly /*Words Of Love*/, Dr. Feelgood /*Mr. Moonlight*/ a Larry Williams /*Slow Down*/.

Že Rock'n'Roll Music měla větší ohlas než osm originálů, bývá přisuzováno únavě a spěchu, jež prý 4. album poznamenaly. Zasmušilejší bylo i v textech; Beatles už znali a obdivovali Dylana. Jak ovlivnil Johna, je slyšet z *I'm A Loser*. Ale netvořili *Beatles For Sale* celek jako *A Hard Day's Night*, i tak má krásné písně /*I'll Follow The Sun*, *Eight Days A Week*/ a posouvá vývoj skupiny i aranžérsky a instrumentálně. Zvukově je pestřejší než to, co Beatles do té doby natáčeli.

George Harrison - jako autor zatím bez šancí - se na singlu *I Feel Fine* znovu představuje jako křehký solový kytarista; jako jeden z prvních vědomě využívá zpětné vazby /feedback/, ostatně celé jeho sólo je novátorské.

Končí rok, charakterizovaný později Frankem Zappou: "Když jste nezněli nebo nevypadali jako Beatles, nesehnali jste angažmá."

"Nedovedu si představit, že bychom i napřesrok udrželi tohle tempo jinak, než že natočíme lepší film než *Perný den*," prohlásil v prosinci 1964 John Lennon.

Příklad Beatles nepřitahoval jen 500 skupin v Liverpoolu; v Manchesteru se vynořili Manfred Mann, z Newcastleu Animals /obojí s výraznými verhanami/ a v Londýně především tři skupiny s vynikajícími kytaristy: Rolling Stones /Jones, Richards/, Yardbirds /Clapton, Beck/ a Who /Townshend/. Ve Spojených státech přišli Byrds a Lovin' Spoonful s novými nápady, rockovou skupinu k sobě přibral Bob Dylan.

PŘILIŠ HERECKÁ POMOC!

Barevná Pomoc! /Help!/ měla stejného režiséra jako Perný den, mnoho gagů /třeba dav uklidňující lva zpěvem Hymnus Beethovenovy Údy na radost/, pestrých záběrů z rakouských Alp i Bahamských ostrovů, ve velké roli Ringa, pronásledovaného šíleným vědcem, dychticím po Ringově prstenu, ostatní Beatles téměř pořád v akci, řadu hereckých hvězd;

"...byla to velká legrace, ale náš film to nebyl. Byli jsme v něm jakoby hosty," řekl Paul. Dodejme, že nejlepšími, tam, kde jsou jen sami sebou: údůsnými lyžaři, oběťmi přetechnizovaného prostírání nebo karbaníky.

Měřeno překvapivostí, rok 1965 patřil Rolling Stones, podrážděnému protipólu beatlovského humoru. Jenže Beatles neustrnuli, konkurence nové vlny instrumentalistů hnala dál.

I RINGO BYL ESO

Na singlu Ticket To Ride se vytáhli všichni: John trpkým, vícevrstevným textem o dívce, která už má jízdenku k vyjíždce, ale pořád se jí nechce, George a Paul kytarovými sóly /Paul v závěrech prostředních osmitaktů/ a především důrazný a přesný Ringo, jehož neobvyklé dělení čtyřdobého taktu nahrávku osvěžilo.

Jon Hiseman, který později bubnoval se skupinou Colosseum i v Praze, Ringa ocenil: "Tu hudbu jste mohli poslouchat, aniž byste si bubeníka všimli, prostě celistvý zvuk. To byl, podle mě, objev....." Ringo vytvořil něco naprosto nového. Skoro nebubnování...." Jack DeJohnette řekl jazzmanský rázně: "Vyřídíte Ringovi, že je eso."

NEVĚDÍ, CO DĚLAJÍ

Americký saxofónista Bud Shank chtěl nahrát Yesterday, vůbec nejhranější beatlesovskou píseň, v osmitaktovém členění, ale nešlo to, skladba je sedmitaktová. "Školený bubeník by to prostě takhle nenapsal, je to naprosto špatně, ale je to výborné.... Hodně úspěchu Beatles je v tom, že nevědí, co dělají."

Yesterday zpíval a na akustickou kytaru hrál jediný z Beatles - Paul. Tehdy si mnoho lidí z oboru uvědomilo, že za autorskou dvojici Lennon-McCartney se vlastně skrývají individuální písně Johna nebo Paula; vodítkem bývalo nejen, kdo zpívá, ale i drsnější zvuk a složitější texty Johnovy, a melodičtější, často i méně rockové pojetí Paulovo. Doprovod smyčcového kvarteta, který George Martin vymyslel k Yesterday, použil později Paul v dalších slavných písních, Eleanor Rigby a She's Leaving Home.

Yesterday, jako klasická píseň věčného mileneckého smutku nad odplynulým štěstím, ani celé album Help! nebývá odbornou kritikou docenováno a zřejmě doplácí na ztotožnění s filmem. Pokud mnozí britští recenzenti dodnes litují, že se John a Paul nestali vyslovenými roke-ry, k čemuž měli předpoklady, právě oni vidí v Help! nešťastný mezník. Že některé písňe mají countryový nádech - hlavně druhá strana, i kdyby nezačínala převzatou, na Ringa jak šitou countryovkou o filmové kariéře - jen svědčí o melodické síle autorů, tentokrát včetně Harrisona. Písničkově je Help! silnější a vyrovnanější album než první čtyři. A radost ze zpěvu Beatles je tak všudypřítomná, že i tiživější textům, jako je titulní, dodává elán.

1965: FILM, ŘÁD, TURNÉ

Svatba Ringa s Liverpoolskou kadeřnicí Maureen /11.2./. Začíná filmování v Alpách /13.3./. Ve Wembley se koncertu společně s Rolling Stones jako vítězové čtenářské ankety /11.4./. Mezi mnoha vyznamenanými Řádem britského impéria; Ringo se bál, že je v obálce povolaovací rozkaz. Poslanci protestují. John: "Spousta lidí, kteří si stěžují, ho dostali za to, že zabíjeli lidi. My jsme ho dostali za to, že bavíme lidi. Myslíme, že si ho zasloužíme víc." /12.6./. Začíná turné Francie - Itálie - Španělsko /20.6./. Johnova druhá kniha, A Spaniard In The Works /24.6./. Královská premiéra Help! /29.7./. Začátek amerického turné /14.8./. Koncert v Portland Coliseum. O něm v Ginsbergově knize básní Planet News /22.8./. Nar. Zak Starkey, první Ringovo dítě /13.9./. Když se na záchodě buckinghamského paláce ilegálně uklidnil marihuánovou cigaretou, přebírají od královny Řád /16.10./. V Glasgowě začíná britské turné /3.12./.

JAK ZNĚLI ŽIVĚ?

"Až si lidé budou chtít připomenout náladu 60. let, zahrají si hudbu Beatles," prohlásil nejvýznamnější Američan z opačného hudebního žánru, Aaron Copland.

Vedle řady pirátských desek existuje od r. 1977 i jediné oficiální živé album Beatles: z koncertů na hollywoodském stadionu, 23.8.1964 /šest smímků/ a 30.8.1965 /sedm/. Z čeho mohli George Martin a zvukař Geoff Emerick vyrobit na žádost firmy Capitol takové album? Jen z původních třístopých záznamů, nikdy nezamýšlených k vydání. Čistili, přemíchávali stopy a zvukově vyrovnávali doprovod a zpěv Beatles, kteří patrně nemohli slyšet - bez zadních odposlechových reproduktorů - nic než nepřetržitý řev ze 17 000 mladých zdravých plic.

Výsledek je neuvěřitelný. Beatles zpívají své nezvyklé intervaly většinou stejně čistě jako ve studiu; spíš rytmicky se místy hledají. A najednou po letech zjišťujeme,

že prapůvodem toho nadšení, jež někdy přerůstalo v hysterii, o níž jsme toho tolik čítávali, opravdu tenkrát snad byla - hudba....

Drobné o vážnější rozpory mezi Beatles a posluchači, které se poprvé vyskytly v r. 1966, kariéru skupiny neohrozily, napovídaly však otázky dneš: být lepší - nebo slavnější? Být sami sebou - nebo těmi, jež chce publikum?

Singl o jednodenní výletnici /Day Tripper/, rytmus n'bluesový od ostré kytarové přede hry, přes chytlavý riff, až k bluesově symbolickému popisu koketující dívky /bere mě den na půl cesty... má jen jediné vystoupení/, podnítil sice Otise Reddinga ke skvělé solové verzi, ale britští discjockeyové tentokrát hráli radši písně z druhé strany, We Can Work It Out /Můžeme to vyřešit/, údajně o vztazích Johna a Paula, byla melodičtější a optimističtější, stále v ní znělo nezvyklé harmonium a v tradičně beatlesovsky nepravidelném středu vpadával vždy vprostřed osmitaktní valčík.

65 VERZÍ MICHELLE

Když Beatles natáčeli Rubber Soul, nikdo na ně - poprvé! - nespěchal. Poprvé vytvářeli album jako celek /ani z něj nic nevydali na singlech/, překročili tím dosavadní hranice své hudby - a poprvé narazili. "Některé snímky, You Won't See Me a Nowhere Man, jsou téměř monotónní..." psal Melody Maker. Record Mirror: "Kdyby je nenahráli Beatles, víc než polovina snímků by nestála za vydání." Není ani jisté, zda album pochopili ti kritikové, kteří je chválili.

Změřitelný byl pouze úspěch Michelle: do dvou let Paulovu složitou melodii natočilo 65 interpretů a britští Overlanders vedli se svou verzí Hitparádu. Ale i John složil stejně znamenitou milostnou píseň Girl, s naprosto nesentimentálním textem. /Řekli jí snad v mládí, že sláva vede ke spokojenosti? Rozuměla, když jí říkali, že aby si muž zasloužil den odpočinku, musí pracovat do úmoru? Bude tomu věřit ještě tehdy, až on zemře?/ Svou konkrétní romanci s folkovou melodií Norwegian Wood dotáhl John až k černému humoru: po vtipné hostitelce není ráno ani vidu, a John, který ohleduplně spal ve vaně, ji tedy pokoj obkládaný norským dřevem vtipně zapálí. George to ztajemňuje indickým strunným nástrojem sitar.

ČLOVĚK NIKDO

Hlubokou náhu objevila pod Johnovým civilním zpěvem v jeho písni In My Life až americká písničkářka Judy Collinsová a interpretovala ji prostě, vroucně. Nahrávce Beatles vtiskl producent Martin svým barokním klavírem příjemný náhled.

Ze všech pěti Johnových písní odráží autorův stav - i absurditu a nevysvětlitelnost okolního světa - pomalá, melodická. Člověk Nikdo /Nowhere Man/: "Je to opravdu Člověk Nikdo, sedí ve své Zemi Nikde a dělá nějaké plány pro Nikoho. Nemá žádné stanovisko, neví kam spěje. Není on trochu jako já a ty?"

Stále více se tu nabízí srovnání nejen hudebních, ale především textařských osobností Johna a Paula, oficiálně vystupujících jako dvojice autorská. U Johna má vrch filozofie, sebezpytování, absurdita, zřejmější literární talent, vytříbenější vkus - a také pohodlnost, podrážděnost, čekání na inspiraci. Vxrovnanější, pracovitější a puntičkářský Paul má bezprostřední hudební nápady, ale neumí zavrhnout ani ty obyčejnější. Spíš než myslitele prozrazují jeho texty dobrého pozorovatele, mají děj i atmosféru.

Aby srovnání platilo do puntiku, na to jsou si talenty obou Beatles příliš podobné. A kdo by třeba v nejrockovější tohoto ne právě typicky rockového alba, v trpce moudré Drive My Car /Dělej mi řidiče/ logicky tipoval za autora Johna, neuspěje.

Váhání mladé herečky mezi vábivou, leč nejistou slávou a jistým, leč obyčejným mladíkem popsal Paul a mistrovsky si pohrál s podtextem "řidit vůz", v černošském blues tradičně erotickým.

Paul taky vymyslel název alba: "Gumová duše" ironizovala britskou posedlost právě módním soulem.

Pod jednu píseň se spolupodepsal Ringo, dvě rovnocenné ostatním složil George, jehož bzunivý, duane-eddyovský tón ve svižném Think For Youeself bývá onylen přisuzován baskytaře. Ve dvou nahrávkách dva nezvyklí přichozí dokázali, že Hammondovy varhany jsou i rytmický nástroj: byli to Ringo /I'm Looking Through You/ a cestovní manažer Mal Evans /You Won't See Me/. "Bylo to naše poslední neprefabrikované album," vzpomíná George Martin.

DĚŠT POZPÁTKU

Píseň o spisovateli, který chce vydat paperback a klidně kvůli tomu změnit obsah i rozměr novely, Paul vymyslel cestou vozem k Johnovi a vložil do ní obdiv ke kontrapunktickému vícehlasu amerických Beach Boys i lásku k dětem, které v závěru zpívají - na maléokterém výlisku slyšitelně - francouzské říkadlo Frère Jacques. Byla dvanáctým singlem Beatles, ale prvním od 30. 8. 63, který se nedostal do čela žebříčku okamžitě po vydání.

Novátorství desky dotvrzuje druhá strana, Johnův Děšť, s dnes už slavným závěrem. "Beatles v tu chvíli nevěděli přesně, jak dál," vysvětluje G. Martin, "tak jsem vzal kus pásky s Johnovým hlasem a pustil ho obráceně. Všem se to zdálo ohromně... znělo to nezvykle východně. Tak jsme to tam nechali."

HAMBURK NAPOSLED A JINAK /1966/

George se žení s modelkou Patricií Boydovou /21.1./.
Desetitýdenní nahrávání alba Revolver /duben-červen/.
Ve Wembley opět jako vítězové čtenářské ankety, New Musical Expressu, poslední domácí vystoupení v historii skupiny /1.5./.
Při odletu na zahraniční jím mává stěží stovka fanoušků. V Agglil beatlemánie pominula... /24.6./.....ale ne v NSR; obležené hotely, útoky zadními dvěřmi, manažer Epstein skáče jako poslední do rozjetého vlaku, policisté se perou s fanoušky, John s policisty. Tzv. bleskové turné: Mnichov-Essen-Hamburk. Z bezpečnostních důvodů si Beatles ani nemohou podívat se do klubů, kde ještě před 3 a půl roky vystupovali, měli děvčata a kamarády. Astrid Kirchherr-Tenpová dává Johnovi darem, zač by od jiných dostala kapitál: svazek dopisů, většinou ilustrovaných, které napsal jejímu zesnulému snoubenci Stuartu Sutcliffeovi, někdejšímu členu Beatles. /24.-27.6./ Tokio, hala Budokan; z koncertů existuje pirátské album. /30.6.-2.7./ Manila, největší filipínský stadion. /4.7./ Redakce Melody Makeru se ptá, zda by Beatles mohli přestat koncertovat a pouze točit desky. John: "Takhle, když fanouškové pořád nařikají, že nás nevidí, nemůžeme."

"Publikum bylo každý den jiné, ale my jsme dělali tytéž věci," řekl George na vysvětlenou, proč se Beatles po necelých 4 letech světové slávy stáhli na podzim 1966 z koncertních pódii do nahrávacího studia a do svých domovů.

Nikdo nevěděl, že je to navždy.

Světová pop music tehdy žila novátorskými alby. Rolling Stones /Aftermath/ ho poprvé naplnili vlastními písněmi, Bob Dylan /Blonde On Blonde/ ještě víc zeúctifikoval a zesílil své rockové pojetí folku, Beach Boys /Pet Sounds/ se, vedeni svým mozkem Brianem Wilsonem, pustili do ještě složitějších vícehlasů a dokonaleji nahraných tas technických kouzel, a barevností a smyslovostí oslňovali i jednodušší čtyřhlas náhle se vynořivších kalifornských Namas And /If You Can Believe...../.

To Revolver se zdál být jen dalším albem Beatles, s protivnými Georgovými indickými zvuky a dvěma Paulovými jiskřivými písničkami pro singl. Zbytek opět posloužil coby zlatý důl pro jiné: Cill Blacková vydala lyrický singl For No One /na albu se sálem lesního rohu, které George Martin zapsal do not podle Paulova broukání/, Cliff Bennett žestově břeškný Paulův soul Got To Get Into My Life, Eleanor Rigbyová vznížila i stagnujícího Raye Charlese.

REVOLVER INDICKÉ RÁŽE

Jenže právě Revolver předběhl vývoj, zněl stále líp a dnes jej odborníci považují za nejprogresivnější, ne-li nejlepší album, jaké kdy Beatles vydali.

George tu poprvé stojí v jedné řadě s Johnem a Paullem, dokonce je nejnápadnější, počínaje úvodní písní o výběrčím daní /Taxman/. Svůj smysl pro nosnou píseň tu ozvláštnil indickým nástroji i melodikou a rytmičkou a prohloubil tamním mysticismem, výstředně protiváhou probouzející se drogové módy. George se učil rozpínat svou mysl - a to je cíl tzv. psychedelické hudby - spíš poslechem indických rág a četbou tibetské knihy o smeti než kouřením "trávy". Indická hudba, formálně dost volná a z větší části improvizovaná, sice už díky spolupráci sitaristy Raviho Shankara se západními hudebníky pronikala do jazzu /se saxofonistou Budem Shankem/ a vážné hudby /s huslistou Yehudim Menuhinem/, ale o její širší popularizaci se zasloužili až George Harrison a Beatles. Anekdotické potíže, jaké setkání dvou kultur provázely, nejsou pro výsledek podstatné. /George se prý v Love You To snažil celý den vyhubnovat rytmus na tabla - až najmul indické tablisty a ti to nahráli "Z voleje"./

JOHNOVO PLÁŇ PRÁZDNO

Jako na albu Rubber Soul, i na Revolveru má John pět skvělých písní, vizitek jeho intelligence a fantazie. Závěrčná Tomorrow Never Knows s výzvou "Zapud své vědomí a vzdej se Prázdnou" uzavírá jakousi trilogií /I'm Only Sleeping, She Said She Said/, kde "vznášet se" není jen opakuje se slovesem, ale i charakteristickou hudby; experimenty se zpětným chodem nahrávek a vynořujícími se a mizejícími zvuky pokračují. "Ona ve mně vyvolává pocit, že jsem se nikdy nenarodil..." - jak je She Said daleko od beatlesovských Chci tě držet za ruku! V půvabné rovnováze s hudbou drží John - literárně vynikající téměř vždy - i svého doktora Roberta, ódu na moderního mastičkáře.

HISTORIE SOCIÁLNÍ PÍSNĚ

Vedle Žluté ponorky, z níž cítíme, jak Beatles měli rádi děti a ještě více Ringa, měla ze 6 Paulových písní největší odezvu Eleanor Rigbyová, při jejímž smyčcovém aranžmá Martina ovlivnila hudba k filmu 451 stupeň Fahrenheita. Prapůvodní inspirací textu nebyla ovšem lidská osamělost, nýbrž jméno Daisy Hawkinsová. Paul je zahlédl ve výkladu a začal si je zpívat. Pak je změnil na Eleanor Rigbyová, napádlila ho první věta a přišel s tím za Johnem. Jméno dalšího osamělého hrdiny písničkáře, McKenzie, našli v telefonním seznamu. "Prostě to byl Otec McKenzie a byl přesně takový, jak jsem si ho představoval," vzp. miná Paul. "Opouštěný a spravoval si ponožky.... V dalším verši jsme pomýšleli na nějakého dědu, takového dědu, takového toho, co se hrabe v popelnících. Ale to už bylo moc, bylo to příliš komplikované.

Přemýšleli jsme s Johnem, jestli by to McKenzie nemohl dát s Eleanor Rigbyovou nějak dohromady, ale nepáadlo nás jak."

KAŽDÝ ZVLÁŠTĚ

Po Johnově výroku, že Beatles jsou slavnější než Ježíš, několik rozhlasových stanic v Georgii a Alabamě pálí za podpory Ku Klux Klanu desky Beatles. Ve Francově Španělsku a Jihoafrické republice je načas přestávají vysílat. Ale v Chicagu začíná americké turné po 14 městech jako vždy mohutně /12.8.66/. I 25 000 diváků na clevelandském stadionu pro 80 000 lidí dokáže svým bouřlivým chováním přerušit koncert na půl hodiny. Beatles se pak rychle ztrácejí v hotelu a jako každý večer si pouštějí nové Dylanovo dvojalbum /15.8./.

Candlestick Park, San Francisco: poslední koncert v historii Beatles /29.8./.

Každý se rozjíždí za svým zájmem. /Září./ John, ostříhaný a poprvé s brýlemi, je i s rodinou ve Španělsku, aby svobodník Gripweed ve filmu Jak jsem vyhrál válku - "Minulých 6 let jsem prostě byl Beatle. Byl to prima život a hodně jsme se nasmáli, ale věčně to trvat nemůže. Snažím se dělat něco jeeého... George je teď v Indii, čmouchá tam, kupuje a bere hodiny na sitar. Paul je tak zaměstnaný zdobením svého nového domu v Londýně, že mu moc času nezbyvá. Ringo se tu bude asi týden dívat, jak filmují. Viceméně každý z nás má stejnou starost: do dělat dál." /7.10./ Paul skládá - poprvé oficiálně bez Johna - hudbu k bezvýznamnému britskému filmu Family Way /14.10./.

John se seznamuje s avantgardní japonskou výtvarnicí, filmovou režisérkou a zpěvačkou Yoko Ono v předvečer její výstavy v londýnské Indica Gallery. Je neholený, tři noci předtím nespál, drogoval. "Ty dva roky předtím, než jsem poznal Yoko, jsem byl ve strašně depresi. Písně jsem psal ze zoufalství. Zdálo se mi, že můj život nemá smysl," říká o tři roky později. /Listopad./

Beatles znovu pohromadě ve studiu, natáčejí písničky nazdařbůh, aniž by tušili, že z toho napřesrok vzejde nejslavnější album světové pop music. /Prosinec./

Jak se tak mačkají, aby se všichni na fotografii vešli, připomínají sraz abiturientů. Ale vpředu na velkém bubnu jasně čteme: Kapela seržanta Peppera z Klubu osamělých srdcí.

"Je tomu 20 let, co seržant Pepper učil tuhle kapelu hrát. Nezapadají do dnešní doby, ale určitě vás pobaví. Dovoďte tedy, abych vám představil kapelu, kterou posloucháte ta celá léta - Seržanta Peppera z Klubu osamělých srdcí."

Mezi dvaašedesáti tvářemi jsou Rita Hayworthová, Marilyn Monroová, Shirley Templová, Mae Westová, Tony Curtis, Marlon Brando, Stan Laurel, Patachon, radikální sanfranciský politik Timothy Leary, boxer Sonny Liston, filozof Karel Marx, písničkář Bob Dylan, spisovatelé Aldous Huxley, H. G. Wells, Oscar Wilde, E. A. Poe, plavecký Tarzan Johnny Weissmüller, fyzik Alber Einstein,

šansonistka Edith Piafová, typolog Carl Jung, tanečník Fred Astaire, pistolník Tom Mix, skladatel Karlheinz Stockhausen,

A přímo nad bubnem stojí osm Beatles: čtyři voskovi z muzea Madame Tussaudové a čtyři živí. Voskovi v uniformách - šedých oblecích se sametovými klopami; tak je manažer Epstein vystavíval v r. 1963 do světa. A živí ve starobylých dokonale nestejných stejnokrojích, neklamném znaku květinového roku 1967.

NASTĚHOVÁNÍ VE STUDIU

Zatímco se první album Beatles udělalo za 12 hodin a 400 liber, seržant si během 9 měsíců vyžádal 700 hodin a celkový náklad 40 000 liber. Zhruba tolik, co stojí nahrání osmi alb s londýnskou filharmonií.

Beatles se do studia v Soho takřka nastěhovali, i s opěkačem topinek. Podle svého zvyku dodělávali písničky z větší části až tam a nejlepší nápady mívají po půlnoci. Kolem nepřetržitě čekali nejrozumnější hudbníci, protože se předem nikdy nevědělo, jaký nástroj si Beatles zrovna záměrně zkusit. "Žádný z nás nepozná," říká Paul, "jak má melodie znít, dokud to nenahrajeme a pak si to neposlechneme." Výrobu to samozřejmě nesmírně prodražilo a prodloužilo.

Pracovní den taky někdy trval 20 hodin. Studiem proudili muzikanti a technici, jedni přišli přímo z posíleli, a druzí se do nich chystali, jen Beatles tu byli pořád a zpívali, hádali se, koukali z okna, četli si horoskopy a zase hráli. Jednou pracovali bez přerušování 10 hodin! "Je to strašlivá dřina," přihlásil po dokončení alba hlavní zvukař Geoff Emerick, "ale člověk má potom pocit, že líp už to skutečně udělat nešlo."

ALBUM S KALEIDOSKOPICKÝMA OČIMA

Hluk tanečírny, kdosi počítá takt, a už nás kapela seržanta Peppera vítá dechovou hudbou a představuje svého zpěváka Billyho Shearsa, který hned zkraje ve své jednoduché písničce žádá, aby mu kamarádi pomohli, protože se obává, že by mohl zpívat falešně. /K tomu měl Ringo opravdu sklony... Zpomalená, soulová verze této písně v podání Joa Cockera je příkladem patrně nejodvážnější a také nejvydařenější adaptace beatlesovské hudby./

Z této rozverné nálady - jakoby se v jedné kapce sešli strojdové z předválečných kaváren s beatovými synovci - nás další píseň vyveze výletním člunem až k nejvzdálenějším břehům Johnovy poezie: "Nakresli se ve člunu na řece s mandarinkami a marmeládovým nebem. Někdo tě volá, jen pomalu odpovídáš; dívka s kaleidoskopickými očima. Hlavu ti obkružují žluté

a zelené celofánové květy. Pohlédni na dívku, která má v očích slunce a zmizí. Lucka na obloze s diamanty."

Pisnička, která má název po jedné z dětských kresek Lennonova syna Juliana, zavdala podnět k dohadům, zda počáteční písmena jednotlivých podstatných jmen v názvu - LSD - neznamenaají oslavu oné proslulé halucinogenní drogy. Lennon to vždycky popíral.

Něnavý, těžký ráz celého alba jistě mnoho společného s tehdejšími "rozpináním mysli" měl, Beatles však i tady mnohokrát zrušili užžší vznikající iluzi pohádkového světa a hlukem muzikantů, kohoutím zakokrháním nebo zcela nečekaným závěrem alba /v poslední drážce se "zadrhuji" nerozluštitelná slova/ vždycky dávali najevo, že tohle je jen deska, nic víc.

ELEKTROFONIKA I HŘEBENY

Na Seržantovi se tradiční zvuky střídají nebo prolínají s elektronickými a konkrétní obrazy s neskutečnými. Zpěvák laškuje s představou, jak mu bude čtyřiapadesát a bude chovat na klíně vnoučata, jinde opěvuje slečnu výběrčí z parkoviště, rozkošnou Kitu. Ale taky složitě ffllozofuje nad dírou v zemi, i nad lidmi, kteří se skrývají za hradbou iluzi. Slyšíme všelijak technicky znehonosobené bicí nástroje a smyčce /i když tehdy byl k dispozici teprve osmistopý záznam/, Hammondovy varhany nahrávané různými rychlostmi a dodatečně cioněné elektronickou ozvěnou, Paula bzučícího na hřeben s papírem, trio dvou klarinetů a basklarinetů, řadu indických nástrojů: vedle sitáru a tabla i swaramāṇḍalu /citera, na níž se hraje kovovými prstenci/, dilrubāb /smyčcový nástroj s rezonačními strunami po straně/, tamburu /podobná loutně, hraje se na ni tepátkem/ a druh stolní harfy.

PÍSEŇ JAK FILMOVÝ SCÉNÁŘ

Mezi jednotlivými skladbami nejsou žádné přestávky a z celého alba máte i při vší hudební a textové rozmanitosti tak jednotlivý pocit, že kdyby bylo možno odstranit i to jediné přerušování při obracení desky, jistě byste to udělali. Kromě toho ale ještě každá píseň - snad s výjimkou úvodní dechovky - má svůj vlastní, na ostatních nezávislý smysl, je uměleckým obrazem.

Třeba She's Leaving Home - Opouští svůj domov. Podobně jako jiné Paulovy písně, Yesterday a Eleanor Rigby, je doprovázena smyčci a její zpěvná, jemná melodie, psaná jako pro violoncello by mohla sloužit k zámeckým dychánkům. Místo toho vstupujeme do dramatického děje ve stylu filmového scénáře: "Středa, pět hodin ráno, právě začíná den. Ona tiše zavírá dveře své ložnice, uanechává vzkaz, který, jak doufá, řekne víc."

Zpívající vypravěč Paul tichým falzetem opakuje sdělení "Opouští svůj domov", zatímco John vyzpívá reakce dívčích rodičů; stejně jemně, bez sebeupatrnějšího charakteristického náznaku: "Obetovali jsme ji

většinu života, koupili jsme ji všechno možné. Nikdy jsme nemysleli na sebe, celý život jsme dřeli."

Podnětem k textu byla několikařádková novinová zpráva, jakých se v "květinovém" roce 1967 tisklo mnoho. Šel se z ní udělat protest song, komické číslo, sociální drama, cokoli. Beatles nám umožňují podívat se na událost z více stran: očima rodičů i nezaujatého vypravěče. O dívce zdánlivě jenom víme, jakým způsobem odešla. Tento klam jekličem k pojetí celé písně: dívčiny pocity vyjadřuje - zdá se mi - právě ta něžná, cudně radostná hudba. Svým účinem překonává slova. Máme dojem naprostého uvolnění: jako bychom cítili ve vlasech jítřní vlání a rozeběhli se po silnici ještě vlhké ranní rosou.

NEJLEPŠÍ ALBUM VŠECH DOB?

Závěrečnou píseň A Day In The Life - Den v životě, přirovnávají kritici k mohutnosti a kráse Posledního soudu, namalovaného v Sixtinské kapli. Vznikla náhodně ze dvou písní /John neměl k té své prostředků, Paul zase začátek/ a na její účinnosti se znamenitě podepsal producent Martin. Paul chtěl do studia celou filharmonii, Martin vzal půlku, 41 hudebníků. Paul chtěl, aby se odvažovali, Martin přišel na to, aby nejdřív každý nástroj hrál svůj nejhlubší tón a stoupal pak až ke svému nejvyššímu. Krátce, George Martin skvěle předváděl do hudebního jazyka beatlesovské naivistické perličky, z nichž klasická je Paulova žádost, "aby piano neznělo jako piano."

"Myslím, že vrcholná díla současně pop music jsou tou nejzajímavější hudbou, jakou jsem kdy slyšel," prohlásil někdejší Dylanův producent Tom Wilson. "Seržant mě vzrušuje zrovna tak jako kdysi Charlie Parker."

Když Americká akademie gramofonového průmyslu udílela své ceny za r. 1967, dala Seržantovi čtyři: za celek, za technické zpracování, za aktuálnost a za obal. Sedm let poté vyšel Seržant vítězně - napůl s Dylanovým dvoj-albem Blonde On Blonde - i z hlasování redaktorů New Musical Expressu o nejlepší stovku světových alb celé historie pop music.

"VÝBUCH" JAHODOVÝCH POLÍ

Prý Beatles původně Seržanta zamýšleli jako dvoj-album, ale firma EMI, zděšená délkou a náklady natáčení, je přiskřípla. Každopádně singlové písně, natočené ve stejných frekvencích jako Seržant, předběhly svou dobu - a neuspěly. Čtrnáctý singl Beatles se vzpomínkami na místa v Liverpoolu se nedostal na první místo v hit parádě, víc se prodávalo Engelberta Humperdincka, Release Me.

Bachovské trubky na Penny Lane znějí mistrovsky - i když to nejsou trubky, ale melotron, klávesový elektrický nástroj, v němž jsou zabudovány nahrané pásy se zvuky trubek, smyčců aj. Strawberry Fields Forever - Nezapomenutelná jahodová pole - jsou čtyřminutovou elektrofonní symfonií, dodnes ve své hutnosti a pádné stručnosti nepřekonanou. Nad základem čtyř různých rytmů slyšíme podivně krásné harmonické přechody a kolísající tóny. Skutečnost je prostá: Beatles písničku natočili dvakrát a nejpovedenější místa z obou snímků chtěli spojit. Jedna z verzí však náhodou byla o něco pomalejší, tedy i nižší. Martinovi i po srovnání rychlostí nepatrný rozdíl přece jen zůstal - a to je onen kosmický zvuk snímku.

Nejméně úspěšný beatlesovský singl je možná tím nejzajímavějším, jaký kdy v této hudbě vznikl. Světu taky připomněl, že Beatles - staří 24 až 27 let - jsou pořád ještě kluky, kterým se stýská po rodném, byť zouchazeném městě.

EPSTEINOVA NEVYPRŠENÁ SMLOUVA

Krátce před vypršením pětileté smlouvy o vedení Beatles se manažer Epstein předávkoval prášky proti únavě a zemřel, osamocen, jak tehdy už býval. Po pět let se s Beatles vidali bezmála denně, ale když přestali koncertovat, jejich styk se značně omezil. Beatles měli své ženy, děti, desky a filmy. Epstein je-
nom sebe. Hledal v něm pocit zbytečnosti: kromě Beatles a snad trochu Cilly Blackové mu vlastně nikdy nic naplno nevyšlo. Neúspěch několika liverpoolských zpěváků a skupin, které svého času vedl, přičítal sobě.

Ríkalo se také, že neměl kulturní rozhled. Po zhlédnutí Antonioniho Zvětšení prý nadšeně telefonoval z Ameriky v domnění, že konečně objevil neznámého talentovaného režiséra pro nový film s Beatles. Alespon tedy Antonioniho kvality rozpoznal sám; u showbusinessových manažerů to nebývá samozřejmé.

Krátce před smrtí odhadovaly Financial Times jeho jmění na 7 milionů liber, ale ve skutečnosti po sobě zanechal asi 480 tisíc. V ustavičném pracovním ruchu kolem Beatles nikomu ani nepřišlo, že by Epstein měl skupině chybět.

KALENDÁŘ 1967

George se poprvé osobně setkává s indickým jogínem Maharishiem Mahešem/Únor./ Paul letí do Denveru na 21. narozeniny Jane Asherové, aby ji dal velký diamant, který později ztratila /5.4./ V živém televizním programu Our World International zpívají Beatles čtyřem stům miliónům lidí ve 24 zemích, že jenom láska je důležitá - All You Need Is Love /25.6./ George se objevuje v centru hippies v San Franciscu /8.8./ Ringův další syn se jmenuje Jason Starkey /19.8./. Na návrh Patti

Harrisonové jedou Beatles se spoustou novinářů navštívit do Bangoru v Severním Walesu jogína Maharishiho /26.8./, B. Epstein maldzen artev /27.8./, Premiéra filmu Jak jsem vyhrál válku /18.10./

LOVE LOVE LOVE

Po Seržantovi vydali Beatles další dva superhity na singlech: All You Need Is Love - se vstupní citací Marseillaisy, výzvou láska, láska, láska a závěrečnou, pomalu se vytrácející směsí řevu, zpěvu, swingového slágru In The Mood a irské lidové písně Greensleeves - a Hello Goodbye. Z obou zněla úsměvná pohoda a vše objímající láska. I Beatles světili květinové léto a věřili, že krásnou hudbou lze stvořit krásný svět. A chystali svůj třetí film, který si chtěli sami napsat a režirovat.

Na padesát námětů a scénářů dostali autoři v Anglii, USA a na kontinentě zpět, včetně horkého kandidáta, Talentu pro milování od Richarda Condona. Šlo i z filmové podoby Seržanta. Beatles nakonec svůj třetí celovečerní hraný film nenatočili - už někdy - a místo něj vyrobili pro televizi barevný, hodinový Kouzelný tajemný zájezd /Magical Mystery Tour/, během něhož prožili podivuhodná dobrodružství, z nichž největším patrně bylo jejich vlastní režirování.

DĚLAT FILM NENÍ TĚŽKÁ?

Do Cornwallu přijelo okukovat dvanáct aut reportérů. Beatles se všechno teprve učili, kameramani se pětili, komparsistky skákaly do vody a velící John a uspokojením pozoroval, jak zarzlé dívky vyluzují úsměvy. Beatles byli u všeho včetně střihání. "Je to prima pocit zase pracovat," zářil Paul, který se po Epsteinově smrti rychle vžil do úlohy samozvaného vedoucího. "Dělat film není tak těžké, jak si mnozí lidé myslí. Je to víceméně věc zdravého rozumu."

Kouzelný zájezd je tak trochu filmovým bratrem gramodeskového Seržanta: plný fantazie, snů a nejprotichůdnějších lidiček, představovaných nejen Beatles a profesionálními herci, ale i Paulovým mladším bratrem Michaelem, cestovním manažerem Evansem a skupinou Donzo Dog Band. John se tu mihne jako cestovní agent a jako ulizaný číšník, Paul v jedné scéně hraje toporného plukovníka, který chce celý zájezd ostříhat i jinak srovnat, a Ringo drží ve dvojici s obrovitou tetičkou Jessií alespoň náznak děje.

Při nejpůsobivější z šesti písní, Bláznů na kopci /Foot On The Hill/, je přes celý obraz jen Paulova silueta v zapadajícím slunci. Veškerá pozornost je zaměřena na text: kdo je ve skutečnosti blázen a kdo normální? V Blue Jay Way, pojmenované podle ulice v hollywoodských

vrácích a vyvažující indické vlivy beatlesovskou zpěvností, sedí George ve vířícím mraku, který se neustále proměňuje ve spoustu tvarů a barevných odstínů. Tato i všechny snové části Kouzelného zájezdu jsou inspirovány sanfranciskými světelnými představeními. Nejvíce "rozepjal svou mysl" John, zpívající Já jsem mrož /A AM THE Walrus/ ve svém nejsurrealističtějším textu.

Deníky film strhaly. Daily Express: Naprostý nesmysl. Daily Mail: Domýšlivost Beatlů je kolosální. Daily Mirror: Bylo to chaotické. — Jen New Musical Express odporoval: "Porušili samozřejmě mnohé zádady režijní práce, ale to, jak se zdá, filmu majen dodalo jeho příjemnou, vzdušnou a lehkou atmosféru."

SINGLOVÉ DOZVUKY SERŽANTA

Z časového odstupu mi o tehdejší hudbě víc než dvě EP desky /v historii Beatles č. 13 a 14/ s fotografickou a kreslenou brožurkou, vydané v Anglii, říká stejnojmenné americké album /se zvětšenou brožurou/, doplněné o singly z r. 1967. S výjimkou instrumentálky Flying, která jako by ani nebyla od Beatles, je to nej kvalitnější výběr, jaký za dob existence Beatles vznikl. Hese dál duch Seržanta — a to platí i o dalších dvou singlech s Paulovými písněmi na prvních stranách.

Lady Madonna, s mocnými rify dechové sekce, vedené proslulým britským jazzmanem a majitelem klubu Ronniem Scottem, představuje nadhled, jaký většinou kultivuje Paulovu žánrovou nasáklivost: tentokrát v presleyovském zpěvu a v boogie klavíru a la Fats Domino. /Ten pak ostatně Madonnu nazpíval taky. Krásně./

Hledači skrytých významů se nedohodli, jestli Hey Jude adresovali Beatles jako povzbuzení Bobu Dylanovi nebo bulvární novináře Fag-ash Lil, ale není sporu, že ~~nejlepší~~ lepší první singl na své vlastní značce Apple si Beatles nemohli přát. Byla to melodie probouzející v posluchači touhu být lepší a zažít samé krásné věci. Odborníci, kteří chtěli z jejích sedmi minut krátiť nejím polovinu, byli — jako u Beatles obvykle — vedlejší? za čas se beatleské nekonečné konce staly kopírovanou novinkou. Zato Johnova Revoluce dělá potíže dodnes: surový zvuk kytar, docílený producentem Martinem na Johnovu žádost, nedávno vyvolal v samotných amerických vydavatelích z Capitolu /?/ obavy, jestli to není chyba nahrávky....

PONORKA POTOPENÁ OHYLEM

Kreslenému filmu západoněmeckého výtvarníka Heinze Edelmanna, tehdy už světově proslulého autora filmových plakátů, se ve vši tichosti povedlo to, co písní Hey Jude: naráz vyjádřil náladu doby, rozpínavost a barevnost konce 60. let.

Kupodivu Žlutá ponorka nechytla ani Beatles /George: To nejsme my. - Ringo: Jenom ilustruje některé naše písničky./, ani divácký průměr. Těžko po Beatles chtít, aby jásal nad filmem, s nímž neměli - kromě několika vteřin v obrazu i zvuku na konci - nic společného, do něhož složili jen čtyři nové písně, z nichž Hey Bulldog byl vlastně odpad z dřívějšího natáčení, a který přesto postihl podstatu beatlesovského humoru a lid-skosti líp než Kouzelný zájezd. Album s polovinou Martinových instrumentálek není bez obrazu soběstačné a vyšlo až pět měsíců po letní premiéře. Píseň All Together Now nás ještě dlouho bude provázet coby znělka televizních kursů angličtiny. Vždycky mi připomene porážku Jabkáčů a jiných příšerek od malovaného Johna, Paula, George a Ringa, jejichž zbraněmi byly láska a hudba.

JEDNOVĚTÉ EPIZODY I ROMÁNY

Ringo coby chlupatý mexický zahradník ve filmu Candy po boku Marlona Branda a Richarda Burtons /prosinec 67/. Beatlovská společnost Apple otvírá svůj krám na Baker Street, č. 94 /7.12./. Paul se zasnubuje s Jane Asherovou poté, co u nich žil dva roky /25.12./. Světová premiéra Kouzelného tajemného zájezdu /26.12./. George v Indii studuje deset dní tamní hudbu a skládá pro svoje album Wonderwall /leden 1968/. Beatles medituji v Indii. Ringovi se za 14 dní stýská po synovi, Paul jej za pár dní následuje, George a John vydrží do konce /únor-duben/. Grapefruit, angažování Johnem pro Apple, hrají poprvé veřejně, rovnou v Sini prince Alberta /27.3./. Další beatlovská organizace, Apple Corps Ltd., se usídluje na Savile Row 3, obkloповána talenty, grafomany i podvodníky /duben/. John a Paul bez úspěchu jednají v New Yorku ohledně filmového oddělení Apple /11.5./. Ringo a George v Cannes na zvláštním promítání Wonderwall /15.5./. Apple ptevirají na Kéng's Road už i krajčovství /23.5./. Paul žasne: z televize Jane Asherová mj. říká, že s ní zrušila své zasnoubení /20.7./. Mary Hopkinová, Paulův objev pro Apple s písní These Were The Days vede šest týdnů žebříček /28.9./. Objevem policejní razie v Johnově bytě v Londýně je marihuana, trestem 150 liber /18.10./. Georgova filmová Wonderwall Music, rozpačitý albový start Apple /1.11./. První rozvodové stání Johna a Cynthie /8.11./.

Avšak posluchači čekají od Beatles jediné: další původní album po Seržantovi. Už 18 měsíců.

Ústříž předěl mezi Seržantem a novým albem vedli Beatles chytře už od obalu. Je bílý jak mléko. I titul THE BEATLES je na něm pouze plasticky vytlačen. Uvnitř - po vystřihovánkách v Seržantovi - jsou barevné fotoportréty Beatlů a složený plakát se všemi 29 texty tohoto dvojalba.

"Na rozdíl třeba od Rogerse, Marta a Hammersteina," tvrdí o autorském typu Beatles skladatel a producent Phil Spector, "jsou to obrovští zpěváci. Mohou si se svými hlasy dělat všechno." Nic nepotvrzuje jeho slova lépe než bílé dvojalbum.

PROCHÁZKA HISTORIÍ POP MUSIC

Chcete surf jako od Beach Boys? Prosím: Back in The USSR, opěvované dívky jsou z Ukrajiny. Chcete reggae? Ob-la-di, Ob-la-da /Okamžitě vyšlo v Anglii na singlech pět interpretů. Ani deska s Petrem Spáleným nebyla špatná. / Je líba křížovku z textů Beatles? Glass Onion. Písničky pro děti? Dungalow Bill. Trochu Dylana? Happiness Is A Warm Gun. Či spíš Toma Paxtona? Blackbird. Satiru o prasátkách v bílých košilkách? Piggies. /Může to být o nás, usoudili novináři po slovech "vždycky si hrají ve špině". / Country? Pocky Racoon. Country blues? Don't Pass Me By. Křížené blues? Why Don't We Do In On The Road. Rockový elektrický odvaz a la Electric Flag? Yer Blues. A la Who? Helter Skelter. Filmovou melodií se smyčci? Goodnight. Menší bláznivinu? Revolution No 1. Totální bláznivinu? Revolution No 9.

Některé kritiky si dvojalbum vykládají jako parodii. Sotva je jí však tolik, kolik předpokládá třeba recenzent Melody Makeru, když píseň Goodnight charakterizuje jako "úmyslně vyčpělou, parodizující všechn ten hudební brak." Takový břítký, víc rozumářský než muzikantský přístup vůbec neodpovídá hravosti Beatles.

O nich spíš platí, co jednou v televizi řekl Ilja Hurník: "Jsou případy, kdy skladatel si dojde k sousedovi, aby si s ním pohovořil jeho vlastním jazykem. A já myslím, že na tom není nic špatného."

Bílé dvojalbum poslouchám jako pohádku, kterou napsal klasík ve chvíli oddechu od románů a dramát. Beatles se jí osvobodili od otázek typu: Kam teď, po Seržantovi? Každý už věděl, že se svým talentem mohou, kam je napadne.

I V POLOVIČNÍM OBSAZENÍ

Právě bílé dvojalbum zároveň ukáže, jak se talenty jednotlivých členů neprolínají jako dřív, ale řadí vedle sebe a osamostatňují. Někdo z posluchačů taky vzhlížel k Beatles jako za časů beatlemánie. Beatles byli šenati, ostatně stejně nikde nevystupovali. Platila tedy jen kvalita desek.

Od konce r. 1968 se spolu mimo studio téměř neviděli. Každý měl spoustu vlastních zájmů a často v konečné nahrávce někdo chybl. Na dvacátém singlu - posledním jímž vedl žebříček, Baladě o Johnovi a Yoko - hráli jen dva, John a Paul. John se v textu vypořádával se svou pověstí, činy i kritiky tak přesvědčivě, že lidé přijali i nebeatlovský typ písničky, cosi mezi countryovou

Frankie And Johnny a strým rockem. A předtím si na Get Back se stemou liverpoolskou chutí zahrál čistě rockové kytarové sólo, když Paul zpíval "i s játra-ma", a jako vždy bez jediného intonačního prohřešku.

KDYŽ SNÍLKOVÉ OBCHODUJÍ

Beatlesovské jablko, rozpúlené v etiketě gramodes-ky, vypadá k nakousnutí, ale ve skutečnosti už sním první rok hýbal červ.

Své společnosti, s níž Beatles po Epsteinově smrti spojili celou svoji sociální a uměleckou budoucnost, se zavázali odvádět 80 % honorářů. Paul si já naivně představoval jako "západní formu komunismu" a "mohutný obchodní a tvůrčí celek po vzoru Britské petrole-jářské" zároveň.

Beze všech plánů a schvályhodných předsevzetím po-máhat všem talentům otevřela Apple své kanceláře a oddělení a zaměstnala mnoho brachů, jejich jedinou kvalifikací často byl liverpoolský původ nebo slovní fantazie. Prototypem byl sedmadvacetiletý fecký přístě-hovalec, "Kouzelník Alex" Mardas, samouk, specialista v elektronice údajně vynalezl nebo se chystal instalovat telefon se zrakovou i sluchovou pamětí, elektrické po-lé kolem Paulova domu, desku coby jablíčko z umělé hmoty, znemožňující přehrávání nažerem atd. Mardasovo oddělení elektroniky nikdy nevydělalo ani penci.

Ztroskotaly plány na básnická alba Allena Ginsberga, Lawrence Ferlinghettiho a Richarda Brautigana. Po neúspěchu Kouzelného zájezdu v široké distribuci se rozpad-ly i naděje filmového oddělení. "Od té doby, co zemřel Brian Epstein," minil Ringo, "v tom nějak lítáme. Musíme se starat sami o sebe a udělat všechno, co dělal Epstein, i když se ná někdy zdálo, že nedělal nic."

Začal někoho schopného shánět. Šli až za ředitelem britských železnic, ale každým je odmítl; tak už se roz-křiklý zvěstí o neudržitelném stavu Apple.

A tehdy se sám nabídl Allen Klein, Američan s po-věstí ostrého hocha. Paulův návrh na jeho tchána nepro-šel.

KALENDÁŘ Z POČÁTKŮ KONCE

John a Yoko vydávají u Apple album Unfinished Mu-sic No 1 - Two Virgins /Nedokončená hudba č. 1 - Dva neposkrvnění/. Na zadní straně obalu jsou vyfotogra-fování nazí zezadu, kvůli přední straně je obal téměř všude zakázán. /29.11.68/. Na střeše svého studia v Saville Row Beatles nahrávají a filmují Get Back /Vrať se/, vlastně materiál k poslednímu albu Let It Be /30.1.69/. Proti Paulově vůli n_jímají manažera

Kleina /3.2./, Policejní labradorský pes vyčmuchal u Harrisonových drogy. - Paul se žení s rozvedenou americkou fotografkou Lindou Eastmanovou /12.3./, Čtrnácté Zlaté album Beatles za Žlutou ponorku /18.3./, John se na Gibraltaru žení s Yoko Ono p..... /20.3./a v amsterodamském hotelu zahajují mezi bílými prostěradly svou "mírovou kampan" /21.3./, Poté, co hrál a dokonce byl uveden na etiketě singlu Get Back, podpisuje Američan Billy Preston smlouvu s Apple /3.4./, Singl Johna a Yoko s nápaditým titulem Give Peace A Chance - Dejte příležitost míru /7.4./, Druhá Nedokončená hudba Johna a Yoko - Život se lvy /Life With The Lions/, opět spíš poctivý deník než dobré album. - Ani druhé album z toho dne, Georgovo Electronic Sounds, nepřesvědčuje o zamýšlených avantgardních ambicích nové značky Zapple /2.5./, Montreal, opět John a Yoko, bílé hotelové postele, další "mírová kampan" /26.5./, Beatles naposled společně ve studiu, vzniká album Abbey Road /červenec-srpen/, Nar. Mary McCartneyová /28.8./, Mírový festival v Torontu, John po třech letech poprvé na pódiu. V jeho Plastic Ono Bandu také Eric Clapton, Klaus Voorman a budoucí bubeník u Yes Alan White /13.9./ Článek v novinách illinoiské univerzity zahajuje dlouhotrvající pověsti o Paulově smrti /23.9./.

Nový manažer Klein propustil třetinu zaměstnanců Apple, bohužel ty nejschopnější. Činnost společnosti omezil na minimum a horlivě chystal návrat skupiny na pódium. Celosvětové turné by přineslo okamžitý zisk: honorářové nabídky - Beatles na ně už léta nereagovali - vystoupily na dva milióny liber za sérii 13 koncertů. Zavázal se také koncertu EMI, pod nějž Apple patřila, k výrobě dvou alb plus jednoho dalšího ze starých nahrávek ročně. Pro skupinu vyjednal téměř dvojnásobné zvýšení honoráře za prodané desky.

Kdyby Beatles na všechno přistoupili, nepochybně by finančně získali. A Apple i Klein taky.

Jenomže to celou jejich představu o Apple stavělo na hlavu.

Nepotřebovali víc a víc peněz, ale čas, klid a volnost ke studiové práci. Brian Epstein to pochopil a nikdy nepřipustil, aby je EMI nutila k překotné výrobě desek, natož pak k nechvalně známému vytlačování gramodeskového trhu všelijakými letitými "neštvětšimi hity" a podobně.

Jenže Epstein už byl dva roky mrtev a skupina musela vydat nové, své desáté album.

Z NOUZE MARTIN DOBRÝ

Třebaže vyšlo jako předposlední, Abbey Road je ve skutečnosti posledním albem, které Beatles spolu natočili.

Jejich předchozí pokus o živé album /nakonec vyšlo pod názvem *Let It Be*/ je všechny tak rozladil, že nedokončené nahrávky odložili a znovu se obrátili na producenta Martina, aby s nimi udělal album jako "zastava".

George Martin měl od r. 1965, kdy odešel ze zaměstnání u EMI, své nahrávací studio AIR. Znamenalo pro něj víc než Beatles, z jejichž desek neměl, jak říká, nikdy víc, než byl jeho normální producerský plat. Nabídku však přijal a ve spolupráci především s Paulem dovedl nápady Beatles až ke tvaru, srovnatelnému se Seržantem a s Revolverem.

Abbey Road - nazvané podle ulice a studia, kde Beatles album nahrávali a odkud je i jejich titulní fotografie ne zebrovitým žm přechodu - je zvukově méně náročné, ale ještě dokonaleji nahrané než Seržant; zvukařem byl opět Geoff Emerick. Přestože písničky opět nemají společné téma, vyznívají jako jednotný, "seržantovský" hudební proud, zvuková básně a dvou dílech - stranách, většinou bez mezidrážek, vnitřně ještě svázanější než Seržant. "Snažil jsem se z pop music udělat jakousi symfonii," vzpomíná Martin. "Snažil jsem se dostat z Paula něco, co bychom použili jako kontrapunkt, nebo něco, co by navazovalo na dřívější části." Takové náznaky jsou: třeba melodika *Golden Slumbers* navazuje na *You Never Give Me Your Money*.

Možná však, že úplně jiný Paulův hudební svět ochránil album před přílišnou symfoničností a rozjařil je neočekávanými blbůstkami typu závěrečné *Majesty*, trvající pouze 20 vteřin.

JOHN V MROŽICH STOPÁCH

John, nejsyrovější beatlovský rocker a nevelký stoupenec studiových hejčátek, se ani z takto pojatého alba nevytratil. /Pamatujme také, že tehdy málokoho vůbec napadlo pochybovat o nerozbornosti autorské dvojice Lennon-McCartney/. Hned v úvodní písni *Come Together* navázal na vyzývavost svého Mrože. Způsobem zpěvu nezůstal nic dlužen názvu, který je mileneckou výzvou, aby oběma bylo nejhořejší naráz. /Překlad b brožuje supraphonského, jinak vcelku brilantního vydání, nenalezl období anglické mnohovýznamnosti/.

Johnovo je i zdánlivě mccartneyovské *Bečcause* s trojhlasem, jehož kouzlo občas připomene pražský C&K Vocal svou verzí a capella. V dvoudílném r'n'blue-ovém *I Want You /She's So Heavy/* si hraje i sólovou kytaru. A je také autorem tří po sobě jdoucích písní *Sun King*, *Mean Mr. Mustard* a *Polythene Pam*, v nichž přidává do galerie svých textových podivínů i olezlého pana Ůnuci a Igelitovou Pam.

Ringo s trochou Georgovy pomocí složil svou druhou píseň, Octopus's Garden, s náladou i efekty podobnými Žluté ponorce.

Dvě Georgovy melodie patří k nejkrásnějším. Something složil pro dotáčení bílého dvojalba, ale neměl ještě text; posléze si vypomohl, snad nevědomky, písní Something In The Way She Moves, kterou předtím pro Apple nahrál americký písničkář James Taylor. George svou rozjímavou melodii vyzdobil kytarovými ornamenty a působivými akordickými změnami. Objevila se pak v mnoha verzích. George měl při nahrávání na mysli Raye Charlesa....

Manažér Klein ji správně, ale přece jen až měsíc po vydání alba vybral i na singl. Její neúspěch v hitparádě /5. místo/ tedy rozhodně nebyl způsoben tím, že jedinkrát v historii 22 singlů Beatles, nebyli autory John a Paul.

ANI ANKOVKA NEVYČNÍVALA

Jednoho slunného dne se prý George na zahradě u Erika Claptona cítil krásně jako za školou a píseň Here Comes The Sun /slunce je zde/ mu přišla sang od sebe. Jemný claptonovský styl prochází i jinými nahrávkami, právě tak jako trojhlasý a lákavý setkání akustické kytary se solovým zpěvem. Krásný příklad, co lze udělat z jediného riffu!

Jak musel být v té době George plyný melodii, když už byly - jak dnes víme - hotovy písně jak 2 I'd Have You Any Time a My Sweet Lord, které po roce vydal v solovém trojalbu All Things Must Pass.

Paul se na Abbey Road drží - jako celou svou kariéru - oblíbených žánrů, aniž bymu to ubíralo na působivost nebo to vybočovalo z charakteru alba. V popěvku o Maxwellově stříbrném kladívku vkládá černý humor do téměř kabaretní formy a dětského hlasu, a stejně dobře do toho zapadá i Moogův syntezátor, tehdy novátorský klávesový kybernet, který si pořídil George jako jeden z prvních ve Velké Británii. Zase tedy láska ke třicátým letům jako naposled v Money Pie - ale zas trochu jinak.

Oh! Darling je vyznání rockového pamětníka. Ale zatímco skupiny Moonglows, Paragons a Shells už pamatovali jen sběratelé, jejich pomalé rocky s houkavými sbory tu v Paulově přetlumočení žijí právě tak, jako slavnější styly Chucka Berryho nebo Fatse Domina; zároveň připomínají Paula Anku i to, že také on se učil u rockerů z první poloviny 50. let.

Z dnešního pohledu má Abbey Road jako album jedinou vadu: že na jeho objevy /především v použití syntezátoru/ už Beatles nikdy nenavázali.

LENNONOVSKÉ VARIACE 1969

Lennonovi zavření a obvinění z přechovávání marihuany /září 1969/. **PŘEHRAVEJTE NÁHLAS** poučuje etiketa Johnova singlu *Cold Turkey* /studený krocen/, správně tvrdého rocku s Plastic Ono Bandem /24.10./. The *Wedding Album* je už třetím zvukovým památkem Johna a Yoko, t enokrát svatebním, čili opožděným o osm měsíců. Vložená brožura s novinovými výstřihy o Johnovi, většinou rozhořčenými, dokumentuje meze-britské snášlivosti i Johnovu bezmeznou viru ve smysluplnost vyčerpávající výpovědi o sobě samém /14.11./. Na protest proti britské vojenské účasti v Africe a proti neúspěchu Studeného krocana v hitparádě /13. místo/ John "s úctou" královně vračí v kusu papíru Řád britského impéria. Rozčili královniny věrné ještě víc, než když jej dostal /25.11./. George na koncertech s americkou soul-rockovou dvojicí Delaney + Bonnie /prosinec/. The Plastic Ono Band - Live Peace in Toronto 1969, albový záznam z koncertu pro 25 000 posluchačů na *Varsity Stadium*. Na šesti rock'n'rollech z první strany se současný John mírových prostěradel, pytlů a prorockých hřív náhle rozlíná jak zamlada, s nabuzenými rockery z Plastic Ono Bandu #12.12./. Na jednom session v Lyceu John, Yoko a George společně s Delaney a Bonnií zpívají *Happy Christmas /War Is Over/*, kolébavou melodií, málo odlišnou od lidové lísňé *Stewball*; na desce ji John vydá až za rok v USA a za dva v Anglii /15.12./. Manažera Kleina inspiroval k textu jeho vánočních pohlednic dokonce biblický žalm: "Nojó, byť se mi dostalo jítí přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého, protože největší parchant v tom údolí jsem já."

V roce 1970 ještě ukáže, jak to myslel.

Vizitkou Kleinova pojetí desky je *Let It Be*, jedenácté album Beatles.

Zamýšleli je a natáčeli živě. Přesněji: ve studiu na střeše, s náhodným publikem, původně téměř bez playbacků. "Mechci žádné produkční fagle, chci z toho mít poctivé album. Žádné dodělávání hlasů, musí to být živé," přikazoval John. Ale protože i jemu záleželo na kvalitě nahrávky, točila se každá písnička třeba najednou, jenže taky třeba stokrát. Původní producent George Martin byl brzy vystřídán svým asistentem Glynem Johnsem. Ané on s tím nic nevedl a otrávení a unavení Beatles radši znovu zavolali Martina a za dva měsíce s nim natočili studiové *Abbey Road*, zatímco 35 hodin pásků hudby pro *Let It Be* dál leželo v regálech.

NA POSPAS SUPER-PRODUCENTOVÍ

Až přišel Klein, povolal z Ameriky snad nejslavnějšího rockového super-producenta Phila Spectora a ten po nadlidské práci většinu nahrávek obohatil - a odlidštil. Žádný Beatle se ve studiu ani neukázal, jako by se jich to netýkalo. Klein pak dal na obal, nezatižen výtvarným smyslem, čtyři čtvercové obličejové, barevných Beatles, které dovnitř zasunul 179 stránek brožury plné fotografií, a to vše za cenu, jakou historie gramofonových desek do té doby nezažila, tři libry. "Kdyby před rokem přišel někdo za Beatles s nápadem vydat nové a drahé album se třemi starými a dvěma útržkovitými písněmi," konstatoval *New Musical Express*, "opovrživě by se usmáli."

A tak 15 měsíců po natáčení vyšlo poslední album Beatles, ve skutečnosti předposlední, ani zdaleka ne živé, také ne studiové ve smyslu beatlesovského hračkářství a novátorství.

"Na žádné desce s Beatles bych nepoužil ženský sbor," komentoval Paul spectrovské aranžmá své písně *Long And Winding Road*, která vyšla v USA jako singl a vedla žebříček. Spector dodnes tvrdí, že Beatles jeho konečné úpravy schválili, oni to popírají.

PÍSNÍČKY TO PŘEŽILY

Kdo na koho si však může s čistým svědomím stěžovat? Klein měl dát do pořádku beatlesovské hospodaření, tedy vydělávat. Proto si objednal od Spectora takové album, které se bude prodávat. Oba uspěli. Beatles v té době nedělali nic, jen se nakonec divili, případně občas hádali. Filmový dokument z natáčení, celovečerní *Let It Be*, zaznamenává spor Paula s Georgem. Začalo to už při natáčení *Seržanta*, kdy George jednou odešel ze studia, ale zase se vrátil. V jedné části *Let It Be* říká Paul svému mladšímu příteli: "Já tě zřejmě pořád nějak otravuju." A George vybuchuje: "Tak dobře, buď budu hrát všechno jak chceš, anebo když nechceš, nebudu hrát vůbec."

Přesto všechno se dá *Let It Be* dodnes poslouchat. Nejen Paulova titulní píseň, s gospelovou náladou i klavírem, důstojný poslední, 22. singl Beatles, ale i *I've Got A Feeling*, kde se John s Paulem po verzích střídají, *One After 909*, vzniklá ještě v liverpoolských středoškolských letech a rozhodně Johnova indicky zabarvená *Across The Universe*, pro níž kdysi nezbylo místo na *Seržantovi*. "Slova se jako nekonečný déšť řinou do kelímku, chvíli se sunou, uplývají, mizí do prostoru," zpívá se v opožděně vydané perličce z psychedelického období.

Při dostatku fantazie a dobré vůle si člověk i z kousičku liverpoolské lidovky *Maggie Mae* představí, jak asi mělo "živé" album vypadat. V době, kdy vyšlo, už bylo na všechno pozdě, alespon pod firmou Beatles.....

ZAČINÁ ROK 1970

Londýnská výstava Johnových litografií je po dvou dnech přerušena, osm obrázků podezříváno z obscenosti, posléze vráceno a výstava putuje světem /14.1.1970/. V jednom dni John složil i nahrál singlovou píseň Instant Karma a s producentem Spectorem poprvé zkusil novou techniku natáčení hlasu, založenou na mocné ozvěně; výsledkem je kosmicky třpytivý zvuk. Hutný zvuk píana dosáhl Spector svým oblíbeným způsobem, s několika nástroji najednou: na jeden koncertní klavír hrál John, na druhý čtyřručně George Harrison a bubeník Alan White, na elektrický hrál baskytarista Klaus Voorman /6.2./. John odmítá účast na dalším мировém festivalu v Torontu, protože pořadatelé zrušili bezplatný vstup /21.3./. Ringo nadšeně, statečně, misty falešně zpívá, obklopen nejdražšími hudebníky světa a úpravami od Quincyho Jonese, Maurice Gibba aj., na sólovém albu Sentimental Journey swingové evergreeny. "Dělal jsem to pro svou mámu," omlouvá se ustruvším Beatles /3.4./. V Kouzelném Christianovi hraje Ringo velkou roli adoptivního syna nejbohatšího muže na světě /Peter Sellers/, dalšími partnery mu jsou Raquel Welchová a David Hemmings /duben/. Na premiéře filmu Let It Be není ani jediný Beatle /květen/.

PAUL NENÍ MRTEV? BEATLES ANO

Lidé se čím dál tím víc ptali: Opustí John Beatles? Nakonec se odhodlal Paul - Nex Musical Express uveřejnil 18. dubna otázky, které si Paul položil sám sobě v příloze svého prvního sólového alba McCartney. Většinou se týkaly alba, ale také v nich jasně stálo: "Plánujete nějaké nové album nebo singl s Beatles?" - "Ne." "Myslíte, že někdy v budoucnu zase obnovíte spolupráci skladatelská dvojice Lennon-McCartney?" - "Ne."

Třebaže nikdo z Beatles nebyl situací ve skupině a v Apple nadšen, Paulovo rozhodnutí je zastihlo nepřipravené. George ani Ringo neřekli nic, Johnův sarkasmus nikdy nezněl smutněji: "Ano, Paul mi vabal kvůli tomu, že odchází od Beatles. Dobře, že dal o sobě vědět; teď vím, že není mrtvý."

Neyypočítávejme data a obsah soudních stání Paul McCartney versus Beatles, stejně se nic nezměnilo. V Paulově výroku "Neopustil jsem Beatles, Beatles opustili sebe" je větší pravda, než v nesporném faktu, že Paul vydal své sólové album vlastně až jako poslední ze čtyř.

Poslední kapitolu Beatles načneme, však nedokončíme. Protože má mj. dvě otázky: 1. Co z jejich desek znovu vydat? 2. Bají se Beatles ještě někdy dohromady?

Stalo se někdy dřív, aby se milióny nejrozumnějších lidí z celého světa zabývaly myšlenkou, jak dát znovu dohromady pár kamarádů, kteří se rozešli?

Vlna pověstí o nové spolupráci Beatles dosáhla prvního vrcholu zjara 1974. Počítací stroj vyhodnotil jako nejméně pravděpodobnou možnost, že skupina obnoví stálou spolupráci /20:1/, jako nejpravděpodobnější pak tu, že Beatles budou pravidelně vzájemně hostovat na svých sólových albech /4:6/. O veliké víře, že Beatles ještě někdy natočí "alespon" jedno album společně, svědčil kurs 2:1.

MILIÓN ZA ŠEST VTEŘIN

Druhý, těžko překonatelný vrchol se dostavil o dva roky později. Neslýchaná hoborářová lákadla, hrnoucí se jak na Beatles ze všech stran, překonal americký pořadatel Bill Sargent. Za jediný plánovaný koncert v San Franciscu, kde by všichni společně vystupovali nejméně 20 minut, jim nabídl 50 miliónů dolarů a podíl na zisku z lístků, televizního přenosu, živé desky aj., tedy odhadem celkovou částku 200 miliónů dolarů.

Ringo "nebyl nadšen", John nebyl k nalezení, Paul se nevyjádřil a George řekl: "S Johnem bych se dal do kapely kdykoli, ale s Paulem ne. V tom není nic osobního, ale názor na hudbu."

Nálokdo věří, jak ukazují nové a nové ankety - v znovuzrození Beatles. A dojde-li k tomu někdy, pak nejspíš někde před pár kamarády, na chvíli, zadarmo.

HLAS ODBORNÍKŮ

Z ankety odborníků, kterou v r. 1974 uspořádal londýnský New Musical Express, vzešlo pořadí nejlepších alb v historii světové pop music:

- 1.-2. BEATLES: Sgt. Pepper
BOB DYLAN: Blonde On Blonde
3. BEACH BOYS: Pet Sounds
- 4.-5. BEATLES: Revolver
BOB DYLAN: Highway 61 Revisited
6. JIMI HENDRIX: Elektric Ladyland
7. JIMI HENDRIX: Are You Experienced
8. BEATLES: Abbey Road

Beatles měli v této historické stovce ještě tato alba: 15. Rubber soul, 33. A Hard Day's, 39. White Double, 66. With The Beatles.

ŘEČ STATISTIK

Jak uvádí nové vydání Knihy Zlatých desek, od června 1962 do prosince 1970 vydělali Beatles na deskách, zájezdech, filmech a jiných podnicích 17 006 659 liber. /Nevíme, kolik dostali po zdanění./

Hrubé údaje o prodeji desek, získané přepočtem alba na šest singlů a EP na dva singly, říkájí: Beatles 575 milionů kusů, Bing Crosby 400, Elvis Presley 350, Mantovani 270, Herb Alpert 240, Elton John 235, Rolling Stones 145 atd.

Nejprodávanejší beatlesovská alba: Abbey Road 9 milionů, Sgt. Pepper 7, White Double 6,5, americké Meet Beatles 5,5. Ze singlů I Want To Hold Your Hand 12, Hey Jude 7,5, Can't Buy Me Love 6, She Loves You 5.

Nejnahrávanější skladbou všech dob je Yesterday s 1186 verzemi do konce roku 1972, před Carmichaelovým Stardustem /1100/ a Handyho Saint Louis Blues /1000/.

JEDENÁCTKRÁT GRAMMY

Grammy neboli gramofonek, výroční cenu americké Národní akademie nahrávacího umění a věd /NARAS/, udělovanou v mnoha kategoriích, získávali Beatles takto:

1964: Nejlepší noví umělci. Nejlepší výkon pěvecké skupiny: A Hard Day's Night

1966: Nejlepší mužská pěvecká interpretace v současné populární hudbě: Paul McCartney v Eleanor Rigby
Nejlepší obal alba: Revolver
Píseň roku: Michelle

1967: Album roku, nejlepší obal, nejlepší současná rocková nahrávka a nejlépe sejmutá nahrávka
Sgt. Pepper

1969: Nejlépe sejmutá nahrávka: Abbey Road

1970: Nejlepší původní filmová nebo televizní hudba: Let It Be

VOLBA FANOUŠKŮ

Časopis amerických fanoušků Survey vyhlásil v r.1976 anketu o nejpopulárnější písně Beatles: 1. Sgt. Pepper / A Day In The Life, 2. Hey Jude, 3. Yesterday, 4. Let It Be, 5. Help!, 6. All My Loving, 7. The Long And Winding Road, 8. She Loves You, 9. If I Fell, 10. And I Love Her, 11. Eleanor Rigby, 12. Back In The U.S.S.R.

13. Lady Madonna, 14. A Hard Day's Night, 15. I Am The Walrus.

V r. 1971 disc jockey H. Smith zjišťoval u lidí nejméně oblíbené písně Beatles: 1. Revolution, 2. Mr. Moonlight, 3. You Know My Name, 4. Helter Skelter, 5. Do You Want To Know A Secret.

NEŽ SI KOUPITE DESKU

Desky Beatles jsou většinou stejně drahé jako když vyšly poprvé, ne-li dražší. I přesto, že vyšly nedávno v mohutných reedicích. V r. 1976 se všech 23 znovuvydaných singlů /včetně Yesterday, které předtím v Anglii samostatně nevyšlo/ dostalo mezi nejprodávanějších 87, o vánocích 1978 se podobně úspěšně prodala kolekce všech původních alb. Ale ani vlastníci obou kolekcí nemají ještě všechny nahrávky Beatles, chybí jim pár skladeb vydaných jen na EP deskách.

Při kupování desek je důležité, kde byly vydány. Nejlépe znějící Magical Mystery Tour je z NSR, nejhorší Help! americké apod. Rozdíl jsou i v obalech, sestavě písní a názvech alb. Jen v USA vyšlo 28 beatlovských alb, kromě výběrů, a 49 singlů. Většinou jsou horší než britské, alba už jen svou minulostí: jednotlivé strany jsou i třináctiminutové, tedy proti zvyklostem o polovinu kratší!

Vzácné, byť četné jsou desky pirátské, a prakticky nesehnatelné desky fanouškovského klubu, které pro jeho členy Beatles připravovali vždy o vánocích.

V neposlední řadě se pod jménem Beatles občas skrývá leccos, s čím John, Paul, George a Ringo nemají nic společného: desky, revue, muzikály i filmy.

VYBRANÁ BIBLIOGRAFIE

Z více než stovky publikací o Beatles, vydaných od r. 1964, většinou v Americe, vybírám - vedle dvou, které vyšly u nás - ty, které mě zaujaly samy o sobě, nebo byly zajímavě recenzovány.

THE TRUE STORY OF THE BEATLES /1964, B. Shepherd/ - Z prvních, příhodami nabitých knížek jediná lepší.

LOVE ME DO: THE BEATLES' PROGRESS /1964, M. Braun/ - Především skvělé reportáže z amerických zájezdů. Lennon knihu považuje za pravdivější než jedinou bibliografii, kterou Beatles autorizovali.

A HARD DAY'S NIGHT /1964, J. Burke/ - Novela podle filmového scénáře

A CELLARFUL OF NOISE /1964, B. Epstein/

DEAR BEATLES /1964, uspoř. B. Adler/

LOVE LETTERS TO THE BEATLES /1964, uspoř. B. Adler/
- Dva výběry pečlivě nechtěného humoru z fanouškovské korespondence

DIE BEATLES: FABELWESEN UNSERER ZEIT /1965, Ch. Ehrhardt/

COMMUNISM? HYPNOTISM, AND THE BEATLES /1965, Rev. D. A. Noebe/ - Aneb Beatles coby komunistické spiknutí proti Západu

HELPI /1965, A. Hine/ - Další znovelizovaný scénář

THE PENGUIN JOHN LENNON /1966, J. Lennon/ - Obě dříve vydané Johnovy knížky v jedné/

POPLACH KOLEM BEATLES /1965, H. a J. Černí: Panton/

THE LENNON PLAY: IN HIS OWN WRITE /1968, Lennon, A. Kennedy, V. Spinetti/ - Hra podle Lennonových knih/

THE BEATLES: THE AUTHORIZED BIOGRAPHY /1968, H. Davies/ - Nejdůkladnější zpráva o Beatles. Reedice z r. 1978 nabízí v přidané poslední kapitole překvapivé pohledy na některé problémy

THE BEATLES /1968, A. Scaduto/- Životopisec Dylana a Micka Jaggera podnětně uvažuje i zde

THE BEATLES: A STUDY IN SEX, DRUGS, AND REVOLUTION /1968, D. A. Noebel/. Pan pater si nedá pokoj, dokonce to vidí v širších souvislostech.

BEATLES V PÍSNÍCH A OBRAZECH, The Beatles Illustrated Lyrics /1969, uspoř. A. Aldridge: Panton/ - Kromě jiných předností je to vlastně jediná dosud u nás vydaná barvitá kniha o tom, co v hudbě byla 60. léta.

THE BEATLES GET BACK /1970, J. Cott a D. Dalton/ - Původně jako brožurka k albu Let It Be. Tež 276 výborných fotografií

LENNON REMEMBERS /1971, J. Wanner/ - Rozhovory z časopisu Rolling Stone.

THE BEATLES ILLUSTRATED LYRICS 2 /1971, A. Aldridge/

APPLE TO THE CORE: THE UNMAKING OF THE BEATLES /1972, P. McCabe a R. D. Schonfeld/ - Jak Beatles doobchodovali...

THE LONGEST COCTAIL PARTY /1972, R. DiLello/ - Další nerozporný pohled na nešťastné podnikatele.

CUT OF HIS HEAD: THE SOUND OF PHIL SPECTOR /1972, R. Williams/ - motto: netypický kritik analyzuje netypického producenta, u Beatles posledního.

TWILIGHT OF THE GODS: THE BEATLES IN RETROSPECT /1973, W. Mellers/ - úvahy britského hudebního vědce.

THE PAUL Mc CARTNEY STORY /1974, G. TREMLETT/

THE BEATLES: AN ILLUSTRATED RECORD /1975 a 1978, R. Carr a T. Tyler/ - úplný kritický přehled desek Beatles s fotografiemi obalů.

THE MAN WHO GAVE THE BEATLES AWAY /1975, A. Williams a W. Marshall/ - předešteinovský manager vzpomíná, podle Lennona přesně, podle Mc Cartneyho matně

THE BEATLES: THE FABULOUS STORY OF JOHN, PAUL, GEORGE AND RINGO /1975, R. Burt a J. Pascall/ - výběr ze sešitového vydání The Story of Pop s barevnými fotografiemi a čtivým komentářem.

THE J. LENNON STORY /1975, G. Tremlett/

THE BEATLES LYRICS ILLUSTRATED /1975/ - písněvé texty, 100 černobílých fotografií a předmluva R. Brautigana.

ALL TOGETHER NOW /1976, H. Castleman a W. Podrazik/ diskografie Beatles u firmy Apple

J. LENNON: ONE DAY AT A TIME /1976, A. Fawcett/

A HARD DAYS NIGHT /1977/ původní scénář i jeho konečná podoba, rozhovor s režisérem a záběry z filmu.

MERSEY BEAT: THE BEGINNINGS OF THE BEATLES /1978/ citáty z liverpolského časopisu z 60. let, včetně nepublikovaných Lennonových prací.

BEATLES IN THEIR OWN WORDS /1978, usp. Miles/ názory Beatles na všechno, i nemožné.

THE BEATLES FOREVER /1978, N. Schaffner/ - čtyřladvacetiletý /!!!/ newyorský autor zatím nejlépe zpřehlednil nej důležitější informace a přidal své drobné objevy.

Zahrají BEATLES u svého pomníku?

Deset let poté, co se skupina Beatles definitivně rozpadla, bude tento čtyřem nejslavnějším představitelům pop music postaven pomník v jejich rodném Liverpoolu. Oznámila to agentura Reuter.

Dva a půl metru vysoká bronzová sousoší Johna Lennona, Paula McCartneyho, Ringo Starra a George Harrisona na pětimetrovém podstavci má být slavnostně odhaleno v létě 1980 na liverpoolském Williamsonově náměstí. Pomník bude dílem zdejšího sochaře Briana Burgesse.

Náklady se odhadují na 4000 liber šterlinků, liverpoolské daňové poplatníky však nebude toto umělecké dílo stát ani penny. Prostředky se zřejmě bez obtíží shromáždí veřejnými sbírkami. Beatles tu mají snad ještě více fanoušků než jinde. I když mnozí občané Liverpoolu těžce nesou to, že "jejich" čtveřice opustila rodné dělnické město, jež položilo základ k její světové popularitě.

Nejširší veřejnost se těší, že Beatles se slavnostního odhalení pomníku osobně zúčastní a poprvé od posledního společného koncertu z 30. ledna 1969 tu svým obdivovatelům snad i zahrají a zazpívají. Bývalý manažer skupiny a nynější předseda výboru pro sbírku na pomník Allan Williamson však soudí, že jejich účast není jistá, i když všichni budou rozhodně pozváni.

Beatles přitahují do Liverpoolu na 200 000 turistů ročně. I když tu už dávno nežijí. Jen malá část návštěvníků si jde prohlédnout novogotickou katedrálu, pátou největší na světě. Převážná většina z nich chce na vlastní oči vidět místa spjatá se vznikem nejúspěšnější a nejoblíbenější skupiny v historii světové pop music.

Památek však je málo. Legendární Cavern Club, kde Beatles zahájili cestu ke slávě, je zbořen a na jeho místě je stavební pozemek užívaný zatím jako parkoviště aut. V r. 1980 však má být obnoven. Penny Lane, ulice, kterou proslavila jedna z jejich písní, stále existuje, ale liverpoolská městská rada rozhodla, že se sem už nebudou dávat stále nové a nové tabulky s jejími označeními, neboť ty se téměř okamžitě stávaly cennou kořistí fanoušků.

Mladá fronta
15. 3. 1979

BEATLES znovu /téměř/ pohromadě

Téměř celou skupinu Beatles mohli vidět a slyšet nadšení fanouškové opět pohromadě na jedné svatbě v Británii. Slovo téměř je namístě, chyběl totiž John Lennon, který žije v New Yorku a na svatbu se nedostavil. Šlo o svatbu bývalé manželky George Harrisona, za svobodna Patti Boydové. Vdávala se podruhé, brala si známého rockového kytaristu Erica Claptona a její bývalý první manžel jí k tomu přišel zahrát. Pozval také všechny Beatles, a tak přes dvě stě svatebčanů mělo o zábavu postaráno. Eric Clapton hrál s "brouky" staré známé skladby z desky Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band. Setkání na svatbě bylo příležitostí pro reportéry rekapitulovat historii úspěšné liverpoolské čtveřice a podívat se na jejich současný život.

George Harrison je již dnes 36letý. V r. 1977 se rozvedl po 11 letech s Pattií a znovu se oženil. Jeho druhá žena je Mexičanka, jmenuje se Olivia Arrasová a mají syna jménem Dhani. Harrison žije ne-daleko Oxfordu. Paul McCartney dovršil 36 let, v jak se zdá šťastném manželství s americkou manželkou, osmatřicetiletou Lindou, která s ním vystupuje v souboru Wings. Je zřejmě nejúspěšnějším z celé čtveřice. Žije rovněž v Británii. Guinnessova kniha rekordů ho považuje za nejúspěšnějšího skladatele pís-ní v historii lidstva. Jako Beatles a později jako šéf Wings složil 43 písníček, které prodaly více než milión desek mezi rokem 1962 a 1. lednem 1978. Paul právě uzavřel s firmou Columbia novou luxusní smlouvu, která mu dává ročně 2 milióny dolarů předem za jedno album, které musí Wings pro Columbiu ročně natočit. Smlouva bude platit 3 roky - tedy fanoušci Wings se mají na co těšit.

Dva osmatřicetiletí ze skupiny - John Lennon a Ringo Starr - žijí ve Spojených státech. Ringo odešel do Ameriky vlastně kvůli daním a John kvůli své ženě. Zvláště o posledním není v současnosti příliš mnoho zpráv a zdá se, že je to právě on, který brání tomu, aby se celá skupina opět jednou sešla pohromadě na skutečně velkém veřejném galakonzertu-

Šestatřicáté narozeniny oslavil G. Harrison vydáním nového alba, označeného po supraphonsku úsporně jen jeho jménem. Alespoň částečně tak oslabil narůstající rozpor mezi nahrávací aktivitou P. Mc Cartneyho a stále delšími tvůrčími odmlkami zbylých Beatles /např. Lennon nenatočil album s čerstvým materiálem od r. 1974/. Na Harrisonově letošní novince se objevili hvězdní hosté /E. Clapton, S. Winwood, Gary Wright/, najdeme tu návraty ke starým známým motivům /jedna písnička se ironicky jmenuje Here Comes the Moon/, inspirované atraktivním prostředím automobilových závodů /Faster/ i hitparádové tituly /Blow Away/. Přesto se zřejmě ani tehle desce nepodaří prolomit bludný kruh rozpaků kolem sólové Harrisonovy produkce. Škodolibí novináři sčítají všechny umělcovy nezdařené poslední let a shrnou: Harrison dnes není v módě. Otázkou zůstává, zda objekt těch to úvah ještě vůbec chce hrát onu neustále vnucovanou úlohu bojovníka o popularitu. George v březnovém interview pro Melody Maker říká jasně: "Nemám už žádné ambice. Dokonce ani ambice být kytaristou. Moje hlavní ambice je - být šťastný."

Melodie - 6/79

+ + +

V č e r a n e n í d n e s , j é , j é , j é

Přesně po 10 letech se opět zvedá vlna zájmu o Beatles. Písně nejpopulárnější skupiny, která hrála, zpívala, dělala velké obchody a kolem sebe rozruch, se vydávají ve velkých nákladech. Kupují si je ti, kterým v době největší slávy Beatles nebylo víc než šest sedm let. Jejich písně se už staly evergreeny.

Nedávno dostali nabídku, aby vystoupili opět společně. Kdekoli si vyberou a s jakýmkoli repertoárem. Honorář: 50 milionů dolarů. Odmítli. Pro někoho to je nepochopitelné gesto, pro jiného logické. 50 milionů dolarů jsou velké peníze, ale oni už si své vydělali a nejsou dnes na penězích závislí jako v dobách, kdy stav jejich peněženek se nelišil od situace těch, kterým hráli. Ale to už je tak dávno.....Celých 15 let.

V Liverpoolu, druhém největším přístavu, kde žili, vydali svou první desku. Nahrávka se jmenovala Bonnie a náklad byl tak malý, že ani nestál za řeč. Skladatel byl Paul McCartney, hrál s Johnem Lennonem, jedním bubeníkem a kytaristou, jmenovali se Silver Beatles.

V té době prodával v liverpoolském obchodě Brian

Epstein desky, které šly na odbyt. Deska Beatles na jeho pultě nebyla. Ale B. Epstein se o ní dověděl a vydal se skupinu hledat. Našel ji v The Cavern, začouzené dupárně, kde horko a rámus nebyly snesitelné. Už v prosinci téhož roku podepsali smlouvu. Epstein si vymínil 25 % ze zisku a Beatles se vydali na cestu za svou slávou. Nebyla příliš dlouhá - už za dva roky se "zbláznily" školní děti a liverpoolští "brouci" se stali módou. Neupravený zevnějšek se zalíbil mládeži a stal se trnem v oku starším generacím. Kdo to kdy viděl ve staré dobré Anglii!

V r. 1964 překonaly v Americe jejich písničky Yesterday a You Won't See Me a Get Back rekordy Elvise Presleye v počtu prodaných desek. Písničky a styl přebírá mnoho nově vzniklých skupin, zpěváci zavedených jmen, jako Bob Dylan, si nechávají předělat své kytary na elektrické. První "technické" album Rubber Soul mělo velký úspěch. Velký muzikant a kritik Bernstein říká, že Beatles a Schumann by si měli co říci a po čase i seriózní anglické noviny píší, že některé písně /např. She's Leaving Home/ se vyrovnají Schubertovým melodím.

YESTERDAY skupině zajistila dobré příjmy do konce života. Velkou zásluhu na jejich popularitě i dobrých obchodech měl B. Epstein, který věděl, co a kdy pustit do světa. Ale Epstein neočekávaně v r. 1967 zemřel a od té doby se Beatles zmítali ve svárech. Na čas se dali na mystiku, vydali se do Indie za "klidem duše".

Nenalezli ho, ale rozhodli se k ženitbě. Lennon si vzal Japonku Yoko Ono a pod jejím vlivem složil svůj první angažovaný rock Power to the People. Uženíl se i Paul, miláček dívenek, vzal si Lindu, dědičku firmy Kodak a usadil se na farmě v severním Skotsku. Skládají spolu sladké písně. Yoko Ono se to nelíbí a říká Johnovi, že písničky, to není to pravé. "Přenech ty hlouposti o měšťáckém štěstí Paulevi a Lindě," říká.

Harrison zůstává v zajetí náboženství "třetího světa" a stává se jeho apoštolem. Líbí se mu indická hudba, organizuje dobročinné koncerty pro Bangladéš. Žije se svou ženou v Los Angeles.

Ringo Starr, bubeník se sautnýmma očima, si vzal svou lásku z dětství Maureen Starkeyovou.

Dnes říká Paul, že mnoho unikalo, když byl jednou z 6 leutek podla. Snad nejméně ze čtveřice se nechal ovlivnit dalším vývojem. Občas se vydává za svými posluchači, tak jako v době začátků skupiny. Přijeli mikrobusem, řidič na univerzitě, třeba v Nottinghamu, oznámil, že v sobotu mohou udělat večírek, na němž vystoupí Paul McCartney a jeho skupina. Venku se vybíralo vstupné, oni hráli k tanci,

pak se o výtěžek rozdělili.. "Nebylo to moc, ale byli jsme šťastní," říká Paul. Je milionář, vydělává i nadále, podporuje státní pokladnu 783 % jeho daní dává státu/ a žije tak, jak chce. V londýnské vile se nechává fotografovat se svou ženou a dětmi, v létě pracuje na farmě ve Skotsku. Skladatel, kterého milují milióny holčiček a dívek, stříhá ovce...

Ringo Starr dnes žije nejbližněji. Zamíloval se do kalifornské fotomodelky, opustila ho proto jeho žena Maureen i s třemi dětmi. Fotomodelka si ale brzy našla lepšího čtenáře a Ringo se cítil podveden. Veselý bubeník se smutnými očima je přesvědčen, že jeho kariéra taprve začíná. Investoval své milióny do vlastní gramofonové společnosti /stejně jako Beatles/ a do továrny na nábytek..

Solového kytaristu skupiny George Harrisona který byl vždy jaksi v pozadí, opustila jeho žena Patty, když se plně začal věnovat buddhismu a jeho názory se na čas učila sdílet propagační referentka jeho gramofonové firmy.

"Byl to šílený, divoký sen," řekl Harrison novinářům na jedné tiskové besedě o období, kdy jejich jméno láhlo světem.

BYLY TO PRŮ ŽENY, které způsobily rozchod Beatles, ale není to pravda. Už v r. 1971 si neměli co říci a vzájemně se napadali.....Lennon i McCartney chtěli ihned rozpustit gramofonovou společnost Apple Records, jejíž ředitelství a akcionáři rovnými podíly byli všichni čtyři. Ale likvidace takového podniku není jednoduchá záležitost. Z právního hlediska se skupina rozpadla až v lednu tohoto roku, i když už pět let neexistovala.

Kdyby společně vystoupili, mohl to být koncert století, mohla to být událost jako "zápas století" v boxu, kdy se v ringu setkali Ali s Frazzierem. Není pochybnosti, že se čtenáři Beatles v dohledné době nedočkají.

Každý ze čtveřice zůstane navždy bývalým členem slavné skupiny - z téhle úlohy není úniku. Ale ono opravdu není snadné po 10 letech vběhnout na jeviště, jako to měli ve zvyku, vykřiknou je, je, je... a hrát a zpívat za ohlušujícího řevu diváků.

10 let po posledním koncertu vycházejí dnes v miliónových nákladech alba této skupiny, která v přísne Anglii pozvedla populární hudbu natolik, že je vzala na vědomí i královna. Udělali z hudby, která zajímala jen určitou vrstvu mládeže téměř umění. Jejich slovní hříčky se líbily intelektuálům, jiní chválili jejich geniální talent a velké orchestry v duchu jejich stylu hrály variace na jejich melodie. Královna jim udělila Řád. Tvářili se, že jim to je lhostejné. Měli zábavu z toho, jak vážně je společnost začala brát.

Kdysi nespoutaní mazikanti vydávají alba svých písní - ale každý sám, a jediný Ringo Starr, který přece jen ze všeho umí nejlíp bubnovat, věří ve "vzkříšení". Po zániku skupiny byl zoufalý, pak se dal na filmovou kariéru komika a zpěváka....

Bývalý posluchač dějin umění, syn námořníka, agresivní a ironický John Lennon vydal tři knihy s vlastními obrázky a verši, po zániku skupiny se snažil zpopularizovat i svou ženu Yoko Ono.....

V listopadu 1963 byli pozváni na galapředstavení pro královský dvůr. Lennon v přítomnosti královny a princezny Margaret oslovil publikum: "Ti, kteří mají nejlevnější místa, mohou zatleskat, ostatním stačí, když pohnou šperky." To bylo před lety.

Umělecké fdasko, které visí nad jejich dnešním koncertem, je jisté. Nic nového spolu neudělali a na retrospektivní přehrávání, které vyvolává shovívavý úsměv, jsou přece jen ještě trochu mladí.

Magazín AZ - září 79

M ý t y s B E A T L E S a s k u t e č n o s t *****

Ani se nám nezdá, a už čas odměří 20 roků od dob, kdy se začala rodit slavná saga čtyř liverpoolských mládenců Johna, Paula, Georgea a Ringa, kteří pod jménem Beatles zná celý svět. Cavern klub a ulička Penny Lane, které s nostalgickou úctou věnovali jednu ze svých nejpopulárnějších písní, vešli do novodobé hudební historie jako místa prvních střetnutí a vystoupení nadaných a ctižádostivých "brouků", v té době ještě netušících, jaká velkolepá budoucnost je čeká. Po prvním angažmá v Hamburku a úspěšném působení v tamějších nočních klubech se zpráva o Beatles rychle roznesla o Beatles, "Fab four" - jak jim později začali v Anglii přezdívat - vykročili na cestu k úspěchu, jaký v moderní taneční a populární hudbě snad nemá obdoby. Téměř každá nová skladba znamenala rozruch, první místa v hitparádách byla rezervována pro nové nájemníky. Umění a popularitě čtyř se poklonila i královna Alžběta, která Beatles vyznamenala Řádem Britského impéria. Každá písnička má však konec.....

Po závratných úspěších a smrti manažera Epsteinova se skupina začíná rozpadávat. Z písní se vytrácí gúvodní upřímnost, entuziasmus a muzikalita, a uvědomují místo projevem kromě jiného - i reflexy zhoršujících se vztahů mezi členy kapely. Ne veřejnost

začínají pronikat zprvu sporadické, později skutečně pravdivé odhalení o životě Beatles "za oponou", na povrch vycházejí věci, které nechtěl ty, co se pro mnoho lidí - a nejen teenagerů - stali idoly. V beatlesovské generaci nastává rozčarování, nejvěrnější nechtějí a nemohou uvěřit, jiní hledají kompromis v návratu k "starým" Beatles. Konzervativní Britové zdvihají hlasy proti udělení Řádu. Nemohou se smířit s tím, že královna vyzdvihla jakési muzikanty na úroveň těch, kteří věnovali své celoživotní úsilí šlechtějším cílům, jako je skládání písniček. Mýtus Beatles se otřásl a začal se rozplývat. Členové skupiny se rozešli po světě a skládali a skládají dále pod vlastními jmény, ne však pod společným jménem, které je tak proslavilo. A i když čas od času proniknou zvěsti o možné renesanci "brouků" a o závažných sumách, které jim nabízejí za znovustřetnutí podnikaví manažeři, skutečnost bude pravděpodobně jiná. Roky přibývají i "nesmrtelným" Beatles a čas přináší s sebou i starosti lidské - manželství, rodinu, děti.

Současná pozice Beatles ve světě a názory na ně se ubírají dvěma směry. Většina obdivovatelů uznává jako jediné, rozhodující kritérium jejich hudební tvorbu, neopakovatelnou atmosféru písniček "sáňových" Beatles, a nepřipouští, nebo spíše ignoruje jiné hodnotové aspekty. Druhá část veřejnosti klade důraz na komplexní, objektivní pohled na "případ Beatles". V liverpoolské městské radě se nedávno skončil dlouhotrvající spor, ve kterém se rozhodovalo o přijetí návrhu na postavení sousoší čtyř místních hrdinů v životní veličnosti. A v ostré diskusi byly i takovéto hlasy: "nejsou hodni místa v naší historii," prohlásil předseda komise Rod Stoddard. "Vydělali množství peněz, ale odmítli žádosti, aby se znovu ukázali v našem městě." Raději zemřu, než by se měla socha postavit." Jiný představitel rady uvedl, že od té doby, co se Beatles stali slavnými, způsobovali svému městu jen "ukrutnou hanbu" a John Lennon "urazil královnu nejhrubějším způsobem", když ji vrátil medaili Řádu Britského impéria. Po dvou zamítnutích však Beatles "fans" slavili v hlasování úspěch a občané Liverpoolu a turisté z celého světa budou moci obdivovat v centru města sochu "fab four". Mýtus a legenda - aspoň v Liverpoolu - zvítězily. Nezvítězily však v knižence Lennon Remembers /Lennon vzpomíná/, ve které jednoho ze slavných Beatles vyzpovídala redaktorka newyorského hudebního časopisu Rolling Stone Jann Wannerová. Knižka je napsaná ve formě interview a uveřejňujeme z ní nejzajímavější části:

D i a l o g y o ú s p ě c h u

Jak vypadaly vaše první chvíle v Londýně?

Když jsem tam přišel, Londýňané se mě nám chovali jako k opravdovým venkovanům. Skutečně, bylo to tak.

A jak vzpomínáte na první diskotéky spolu s Rolling Stone?

To bylo, úžasné období. Cítili jsme se jako králové z džungle a Stones nám byli velmi blízcí. Nevím, jak to prožívali ostatní, ale já jsem strávil velmi času s Mickem Brianem a upřímně je obdivuji. Byli jsme jednoduše králi, vozili jsme se auty Londýnem, setkávali jsme se a debatovali o hudbě a Animals a Ericem Burdonem. Bylo to nejlepší období, úžasné, pokojné, žádný shon. Něco jako kuřácký klub gentlemanů, příjemná scéna.

Co si myslíte o Stones?

Myslím, že všeobecně se velmi přeceňují, v řečech o nich se nadsazuje. Líbí se mi Honky Tonk Woman a Micka jsem vždy pokládal za šaška - pro ten jeho divoký tanec. Ale mám ho rád, i jeho filmy. Říká však velmi mnoho špinavých věcí o Beatles, což se mě vždy dotklo, totiž já nemohu nakýdat na Beatles, ale Mick na to nemá právo. Nakonec nás vždy imitoval. A byl bych rád, kdyby na to někdo z vás poukázal. Satanic Majesties je převzatý Sergeant. We Love You je jeden podvod, je to okopírované All You Need Is Love. Nesnáším, když se mluví o Stones jako o revolucionářích v hudbě a o Beatles ne. Jestliže Rolling Stones byli nebo jsou průkopníci, potom Beatles dvojnásobně.

Co si myslíte o Georgeově albu All things must pass? Nevím... Myslím, že je celkem dobré. Já osobně bych doma tento druh hudby nehrál, ale nechdi se tím dotknout Georgeových citů. Nevím, co bych měl o něj říci, myslím, že je lepší než Paul.

A co si myslíte o Paulově albu?

Myslím, že nestálo za nic. Určitě dá dohromady lepší, když ho někdo přinutí. Ale myslím, že to první album byla jen nakupená směs všeho možného, znáte ten brak. Tak je to, moje osobné pocity jsou dost divné.

Jaké jsou ty Vaše?

Rythmus rocku. Mám rád rytmus rock and rollu a to je téměř všechno.

Proč rock and roll?

Je to hudba, která mě inspirovala k vlastní hudbě. Nic není koncepčně lepší než rock and roll, žádná skupina, ať jsou to Beatles, Stones nebo Dylan

se nikdy nedostala výš jako A Whole Lot a shakin' za moje peníze. Nebo jsem možná jako naši rodiče, tato je moje doba a já se jí držím a nikdy se toho nevzdám.

Co si myslíte o dnešní rockové scéně?

Nevím ani, co to je... Měla byste to upřesnit. Nemyslím totiž, že existuje....

Nacházíte trochu potěšení v Top Ten? Posloucháte hitparádu?

Ne, neposlouchám nikdy. Jen velmi zřídka, když nahrávám nebo usiluji dát něco dohromady, tak si něco poslechnu. Jen před nahráváním si vyběhnu koupit pár alb, abych věděl, co lidé dělají, zda se zlepšují nebo se něco děje. A ve skutečnosti se neděje nic. Máme okolo sebe kupu velkých kytaristů a hudebníků, ale nic se neděje. Chci říct, že nemám rád ten hnus Blood, Sweat and Tears. Je to všechno brak. A rock and roll jde vpřed, stejně jako jazz, tak daleko, kam jen dohlédnu: a ostatní utíkají k své své excelentnosti, v kterou jsem nikdy nevěřil, a jiní zase odcházejí pryč..... pokládám se za avantgardu rocku. Yoko mě velmi naučila a já ji taky. Myslím, že to můžete slyšet na jejím albu. O Beatles se vždy hovořilo - a tvrdili to i oni - že jsou čtyři částí jedné a té samé osoby.

Ano, aby se nenarušil dojem.

Co se stalo s těmi čtyřmi částmi?

Nikdy nezapomínali, že zosobňovali čtyři individuality. I my jsme přece věřili v mýtus Beatles. Nevím, zda tomu ostatní stále ještě věří. Začínali jsme jako čtyři kluci. Potkal jsem Paula a zeptal jsem se ho: "Chceš se přidat k mé kapele?" Potom se připojil George, později Ringo. Byli jsme jednoduše skupina, které umělo udělat vše velké, umělo stvořit velkolepé show. Ale naše nejlepší věci jsme nikdy nenahráli.

Proč?

Neboť naši povinností bylo vystupovat v Liverpoolu, Hamburku a jiných tanečních halách: a to, co jsme vytvořili, když jsme hráli tvrdý rock, bylo fantastické a nikdo v Anglii nám nemohl zkřivit ani vlas na hlavě. Brian nás navlékl do hábů a všeho ostatního a my jsme dělali show, obrovské show. Ale byl to jen "výprodej". Hudba byla mrtvá už dávno předtím, než jsme začali po divadlech v Anglii. Přičilo se nám už to, že jsme museli zredukovat jednu nebo dvě hodiny programu - i když na druhé straně nás to těšilo - na dvacet minut a stále, večer, co večer opakovat ty samé skladby. Hudba Beatles tehdy zemřela v podobě hudebníků. Proto jsme se nikdy jako hudebníci nezlepšili. Nisto progresu jsme se zničili. A to byl začátek konce. A potom se z nás

stali technicky výkonni, nahrávající umělci, což už znamenalo cosi jiného. Byli jsme "kompetentní" lidé a když nás postavíte před ledacos, vyprodukuje vždy něco hodnotného.

Jak se hodnotíte jako kytarista?

No, podle toho, jakého kytaristu myslíte....

Rock and rollového.....

Jsem celkem dobrý. Technicky nejsem velmi na výši, ale umím to dokonale kompenzovat hlukem a pohybem.

Byl jsem rytmickým kytaristou. Je to důležitý post. Mohl bych vést kapelu.

Jak hodnotíte Georga?

Je velmi dobrý. Ha, ha.... Ale dávám přednost sobě. Abych byl upřímný. Na druhé straně nejsem spokojený s vlastní hrou na kytaru, neboť je dost slabá. Umím však hrát, že kytra vypráví, umím ji obdarovat řečí. Povídáte, že umíte vyprávět kytgrou. Ve kterých písních je to cítit?

I Found Out. Myšlím, že je pěkná. Unáší nás do dálky. Je to....Neumím to přesně vyjádřit... Zeptejte se Erica Claptona, on vám poví, že umím hrát, jen se ho zeptejte. Nemusím vždy... víte mnozí lidé chtějí technické věci, je to potom, jako byste chtěli technické filmy. Většina kritiků rock and rollu a kytaristů žije ještě v 50. letech, kdy chtěl mít každý technicky perfektní film a potom se cítil šťastný. Já jsem filmově ryzi kytarista. Jsem hudebník a musíte nejprve prolomit bariéry, abyste mohli poslouchat, co hrát. Připomenu vám jeden krásný kousek, který jsem hrál na labu Abbey Road. Paul každému z nás přidělil kousek. Je krátký úsek, ve kterém hrá Paul, George a já. A potom jedna část, jedno ze zastavení v skladbě Carry That Weight, kde náhle nastoupí bici a pohyb se postupně zapojujeme my. Já jsem třetí v pořadí. Mám vytříbený, přesný, čistý styl hry. Vždy jsem ho měl. Ale zastinili mne. Georga nazývají neviditelný kytarista.

Jak byste načetli rozpad Beatles?

Po Brianově smrti jsme se roztříštili. Paul převzal vedení skupiny. Ale jaké to bylo vedení? Rozsypali jsme se na střepy. A to už znamenalo dezintegraci.

Kdy jste si uvědomil, že se Beatles rozpadli?

Přesně si nepamatuji. Měl jsem dost svých problémů. Ve skutečnosti jsem si ničeho nevšiml. Dělal jsem vše jako povinnost, zaměstnání. Beatles se rozpadli po Brianově smrti. Udělali jsme dvojalbum, ale bylo to....jako by si každý nahrával na svojí stopu. Jak jsem již říkal, složení vypadalo takto: Paul a skupina v pozadí, já a skupina v pozadí.....

Kde jste se dozvěděl, že Brian zemřel? Co jste tehdy cítil?

Byli jsme právě ve Walesu. Byl to pocit, jaký míváme, když nám zemře někdo blízký. Jakási menší hysterie a na druhé straně zvláštní pocit: Jak dobře, že to nejsem já, nebo cosi podobného, znáte to? Ten divný pocit, když někdo zemře. A zároveň i rezignace. Co? Co mám k čertu dělat? Vím, že nám tehdy nebylo všechno jedno.

A potom jste odjeli do Indie?

Ano. Myslím, že ano.

Jak reagoval Paul?

Nevím, jak to přijali ostatní. Člověk nikdy nemůže vědět, těžko odpovídat za někoho jiného. Já mám svoji hlavu a nevím, co je v té druhé. Známe skutečně dobře, ale i tak nemohu vědět, jak se cítili. Byla to moje soukromá věc. Všichni jsme žili ve zmatku. Brian zemřel, Paul začal přebírat vedení.

Nevím, co vám mám na to povědět. Paul si namlouval a namlouvá si - jako rodič - i teď, že bychom mu měli být vděční za to, že udržoval Beatles "v chodu". Dělal však vše na svou pěst a snažil se vést všechno tak, jakoby Brian nebyl zemřel. A nahráli jsme do albumu.

Kdy skončilo vaše "skladatelské partnerství" s Paulem?

Nevím to přesně, myslím, že v 62 nebo tak nějak. Kdyby jste mi mohl dát alba, řekl bych vám přesně, kdo co napsal. Každý jeden verš. Někdy jsme psali spolu, jindy ne, ale všechny naše nejlepší věci - kromě úplných začátků - jsme napsali spolu. Vždy jsme psali odděleně, ale psali jsme vlastně spolu, neboť někdy nás to úplně vzalo a i lidé začali vyprávět o novém albu. Dali jsme se tedy dokopy a napsali jsme pár písniček, jen tak, pro potěšení.

Kdo navrhl odjet do Indie?

Zdá se mi, že to navrhl George, nepamatuji si přesně. Asi jsem se v té době seznámil s Yoko. Chtěl jsem ji vzít s sebou. Praskly mi nervy, neboť jsem chtěl vzít i svoji ex-manželku a nevěděl jsem, jak to solidně zařídit. Skončilo ne dobře.

Odešli jste první z Beatles.

Ano.

Jak?

Řekl jsem Paulovi, že odcházím. Byli jsme tehdy ve firmě Apple a připravoval jsem se na to už déle. Oznámil jsem všem, že odcházím. I Ericovi Claptonovi a Klausovi: a pověděl jsem jim, že bych je možná vzal do své nové kapely. Neměl jsem žádný konkrétní plán a později jsem se na to vykašlal, otráven se znovu s dalšími lidmi. Paulovi jsem řekl přímo: "Myslím si,

že se skupinou je konec, odcházím." Ale nechtěl jsem to rozšiřovat dále.

Jak na to reagoval Paul?

Jako každý jiný člověk, když slyší slovo rozchod, znáte to, tvář začne hrát všelijakými barvami. Jako kdyby byl už věděl, že to znamená definitivní konec. Byl jsem hloupý, že jsem to nespravil: to co udělal Paul,

skutečně jste hněval na Paula?

Ne.

Myslím tehdy, když prohlásil, že odchází.

Ne, skutečně. Jen se mi to nelíbilo. Pokládám ho za jednoho z nejlepších na světě, je skutečný odborník. Ale všech se nás dotklo, že nám neřekl, co zamýšlí udělat. Tvrdí sice, že to tak nemyslel, ale to je hloupá lež. Ten den mi zavolaal a říkal: "Rozhodl jsem se udělat to, co vy dva s Yoko už minulý rok. Chci vydat vlastní album a i já odcházím."

"Dobře," řekl jsem, neboť před rokem jsme byli v podobné situaci a věci si o nás mysleli, že se odtrhujeme a spojujeme naše životy místo toho aby-
com vytvářeli okolo sebe fabulózní mýtus. Cítil jsem se divně, neboť tentokrát to říkal on, i když uplynul rok, souhlasil jsem, neboť on byl ten, kterému na Beatles záleželo nejvíce. A potom vyšly půlnoční noviny.

Podle čeho jste se vybíral hudebníky na vaši samostatnou desku?

Ve skutečnosti jsem velmi nervózní člověk, skutečně. Nejsem takový "velkohubý", jako by se zdálo z tohoto rozhovoru. Je to jen způsob, jak přemoci strach. Vybíral jsem si tedy radši známé lidi než "cizince", mezi nimi Ringa, s kterým se mi vždydobře spolupracovalo.

Vždy jste prohlašoval, že Beatles chtěli být "větší" než Presley.

Ano.

Proč?

Protože Elvis byl největší. Chtěli jsme být největší, nechce to každý? Nejprve to chytlo Paula a mne. Chtěli jsme být všeličím možným, jednou tím, podruhé jiným. Ale vždy jsme chtěli být větší než Elvis, neboť on byl pojem. Ať si mluví kdo chce co chce, ale je to pravda.

Kdy jste si poprvé uvědomil, že jste větší než Elvis? Nevím. Je to něco úplně jasného, když toho dosáhnete, člověk už na to nemyslí, zapomene. Je to jako hra. Nejhezčí pocit je tužba dosáhnout něco, proces, úsilí dostat se co nejvýše.

Co jste si myslel, když jste viděl A Hard Day's Night? Myslel jsem si, že to není špatné, mohlo to být i lepší. A tu je další důkaz, že jsme byli jen loutky, a velcí lidé jako Epstein a Dick Lester zaranžovali situaci a vytvořili celou tu odbornou věc. Chtěli jsme být ve filmu o pop hvězdách. Brian dovedl Allena Omana, známého televizního dramatika z Liverpoolu. Pracoval jako profesionální Američan, pobyl s námi dva dny a vytvořil z nás postavy: mne chytrého a bystrého, Ringa němého a podivinského, Georga takového, Paula onakého. Povrchnost toho všeho nás přiváděla do zufivosti a dialogy se nám hnusily. Stále jsme se však snažili o realističtější podání a práci kamery, ale oni nechtěli. A tak se film natočil a nebyl nejhorší, ale další - Help - to bylo pod úroveň, i když nápad Dicka Lestera s humoristickým seriálem Batman ve filmu předstihl svou dobu.

Kdysi jste prohlásil, že musíte psát písně, kterými dokážete oprávněnost své existence.

Už jsem řekl ledacos. Píši písně, neboť je to práce, pro kterou jsem se rozhodl a nemohu přestat se skládáním, to je pravda. A někdy jsem měl pocit, že člověk pracuje, aby potvrdil oprávněnost své existence, ale není tomu tak. Pracujeme, abychom byli a více versa. Tak je to skutečně.

Kterou ze svých písní považujete za absolutní jedničku? Přemýšleli jste někdy o tom?

Nevím, nemohu odpovědět, že je to povězme stardust nebo něco jiného.....nemohu vyslovit jednoznačné rozhodnutí. Vždy jsem měl rád písně I Am the Walrus, Strawberry Fields, Help, In My Life. Tyto patří mezi nejoblíbenější.

Proč Help?

Protože jsem ji myslel upřímně, byla to reálná píseň. Slova jsou rovněž dobrá teď i jako tehdy. Není rozdílu a mám pocit jakési jistoty, že jsem byl takový citlivý, schopný vstoupit do svého nitra. Jednoduše jsem to zpíval já a myklel jsem to upřímně. Velmi rád mám i I Want to Hold Your Hand, tu jsme však napsali spolu.

Jak jste psal písně z alba Help?

Byl jsem v Kenwoodu a nedělal jsem nic jiného a jen skládal písně. Měl jsem tehdy takové období a každý den jsem se snažil napsat jednu píseň.

Co si myslíte o Seržantovi?

Byl to náš vrchol. Pracovali jsme tehdy s Paulem naplno a navzájem jsme se doplňovali. Nedělali jsme nic násilně: když nás práce přestala bavit, nedělali jsme dále a pokračovali až na druhý den. Re Já jsem zazpíval první polovinu a PAULA

to inspirovalo k další části alba. Tak to bylo například se skladbou A Day in the Life.

Ale proti kvalitám Seržanta nepřestanu tvrdit, že dávám přednost dvojalbumu. Když se mám vyjádřit k celkové koncepci Seržanta, mohla být lepší, ale pro mě je lepší hudba na dvojalbumu, protože tam jsem sám sebou.

Cítil jste už v době právě na Seržantovi, že to bude "velké" album?

Ano, samozřejmě, podobně jako při Rubbler Soul a Revolver.

Myslíte si, že budete ještě spolu někdy nahrávat?

V současnosti je na každém albu místo jen pro jednoho, nic víc. Jinak to nemá význam, absolutně žádný význam.

Když jsem měl skupinu, byl jsem zpěvákem i vedoucím zároveň. Seznámil jsem se s Paulem a rozhodl jsem se - on se rozhodoval též - či ho vzít k sobě do kapely, nebo zda bude lepší mít ve skupině hudebníka, který byl lepší než ti, které jsem měl, nebo raději nevzít. Udělat silnější skupinu nebo udělat silnějšího sebe? Rozhodl jsem se pro Paula a skupina se stala silnější.

A jste Beatles vy?

Ne, nejsem. Já jsem já. Paul též není Beatles, Brian Epstein nebyl Beatles ani Dick James. Beatles jsou Beatles. Odděleně je každý sám sebou George byl samostatný, individuální zpěvák s vlastní skupinou The Rebel Rousers předtím, než se k nám přidal. Nikdo není Beatles. Jak by mohl být? Každý z nás má při hře svou úlohu.

Na desce jste prohlásil, že nevěříte v Beatles.

Ano. Nevěřím v Beatles. Nevěřím v mýtus Beatles. Říkal jsem to tak, jak jinak se to dá říct? Nevěřím v ně, ať si kdokoli myslel cokoli, včetně nás čtyř v jistém období. Byl to sen. A já už v tento sen nevěřím. Rozhodl jsem se, že už o tom nebudu hovořit, je mi z toho nanic. Raději rozmlouvám o hudbě, o albech. Raději hovořit o těch věcech, o rozpadu Beatles, protože mě to jednak bolí a potom vypadá to vždy tak, že vytahuji na světlo jisté věci a útočím na lidi. A to nechci.

Jakou hudbu posloucháte dnes?

Říbí se mi několik věcí od Neila Younga. Má několik vel. mi dobrých skladeb, ale jaksi nejsou dotaženy do konce. Koho ještě pokládáte v současnosti za dobrého? V jakémkoliv uměleckém oboru....

Nešťastím všech egomaniaků je trpká skutečnost, že nevěnují moc pozornosti dílům jiných lidí jen podle toho, zda znamenají pro moji práci nebezpečí nebo ne. Yoko je pro mě důležitá jako Paul až Dylan dohromady. Myslim, že uznání se jí dostane až po smrti. Možná bych spočetl na prstech jedné ruky všechny lidi, kteří mají aspoň představu o tom, jaká vlastně Yoko je. Obdivuji její práci. Mám rád i skupinu Fluxus - sdružení newyorských umělců, založené Georgem Macuinase. Myslim si, že to, co dělají, je skutečně krásné a důležité. Obdivuji práci Andyho Warhola, částečně i Zappy: je to však bláznivý intelektuál. Obdivuji lidi z minulosti. Felliniho.

A další, ke kterým mě přivedla Yoko.... Naučila mne mnohé věci, které jsem před tím neznal, protože jsem se pohyboval i v jiném prostředí. Poznávám mnohá jiná velká díla současnosti a minulosti.

Proč obdivujete Warhola?

Protože je originální a veliký. Je velkolepý a strašně moc trpí. Získal si slávu, má své kino atd. NEŘíkám, že obdivuji prostředí a scénu narkotik a dýmu, ve které žije: to není podstatné. Obdivuji jeho umění, práci, která nepředstavuje jen pop art nebo nějaké hloupé umění.

Aco si myslíte o Fellinim?

Řekl bych, že Fellini je přesně takový jako Dali. Jít se podívat na Felliniho, znamená zkonzumovat vynikající jídlo, nasýtit smysly člověka.

Jak ovlivňoval váš liverpoolský původ na vaše umění?

Liverpool je přístav. Tedy prostředí méně venkovské, nepoznačené natolik provinčním charakterem jako místa někde ve střední Anglii nebo na americkém středním Západě. Žilé jsme v druhém největším přístavu Anglie, mezi Manchesterem a Liverpoolem. Na severu, kde se začátkem 19. století chodily dolovat peníze, kde byla měď a tvrdí lidé, a kde žili nejvíce takoví, kterými se pohrdalo. Patřili jsme mezi ty, na kterých se jižané, londýnané, dívali jako na zvířata. Seveřané ve Spojených státech si totiž myslí, že na jihu žijí ošipani a lidé v New Yorku jsou přesvědčeni, že západní pobřeží má venkovsky "dědinský" charakter. My jsme tedy byli obyvatelé "dědinského", provinčního města. V našem městě žilo mnoho lidí irského původu, černí a čínané, všechny rasy. Téměř jako v San Franciscu. V Liverpoolu nebylo nic velkolepého, nic amerického. Město bylo stále více chudobnější a velmi bídné, život byl tvrdý. Ale lidé měli vždy smysl pro humor, protože žili v tvrdých, bolestných podmínkách, a tak vždy vymýšleli vtipy a zábavu. Jsou velmi bystří a duchaplní, je to vlastně irské město. Irové sem přicházeli vždy tehdy, když se ji neurodily brambory, a často tu ~~88888~~ dělali něco jako otroci. Je to kosmopolitní město a námořníci sem přiváželi na lodích desky s nahrávkami blues z Ameriky. Po Londýně - Londýn je ve všem na prvním místě - je Liverpool na druhém místě v popularitě a rozšířenosti country a western hudby v Anglii. Takovou hudbu jsem slyšel v Liverpoolu ještě spíš než rock and roll. Lidé tu - stejně jako Irové v Irsku - berou country a western hudbu velmi vážně. Folklor, blues a country měly v Liverpoolu svoje kluby a dlouhou tradici ještě před rock and rollem a my jsme se najednou objevili jako malé děti, průkopníci čehosi nového, neznámého. Máte nějakou představu, co budete dělat v nejbližších letech?

Ne, nemohu myslet na roky před sebou - je to jako hledět do propasti, před námi je mnoho času, milióny let. Dělán si plány jen na krátký čas, asi tak na týden.

Máte vyhlídnutý čas, kdy se uchýlíte "do důchodu" ?

Ne, to ne. Do důchodu nemohu odejít nikdy.

Populár - č. 9+10/1979

+ + + + +

ALAN ALDRIDGE vysvětluje RAY CONNOLLYMU jak došlo k napsání knihy BEATLES V PÍSNÍCH A OBRAZECH:

Je to téměř neuctivé a zcela neopodstatněné hovořit o skupině Beatles v obvyklých výrazech jako o skupině pop, které se stala největší rock'n'rollovou atrakcí jaká tu kdy byla. Ačkoliv jejich vystoupení způsobovalo v počátcích nevídané scény masové histerie, jejich se vyvinula v okouzující sociální historii naší generace a její kultury. Tím, že jsem si uvědomil význam skupiny Beatles pro pop-hudbu, byl probuzen můj zájem, který mne vedl k vytvoření této knihy.

Poprvé jsem si uvědomil hloubku písní Beatles, když jsem se v r. 1967 zúčastnil společenského večírku v období, kdy vyšlo album s Sgt. Pepperovi. Někdo mi pošeptal do ucha, že "Lucy in the Sky with Diamonds" vyjadřuje pocity poživatelé LSD. Třebaže dvojsmyslnost textů písníček nebyla ničím novým, míra různých interpretací písní z LP Sgt. Peppers mne natolik zaujala, že jsem začal číst všechny texty písní skupiny Beatles a začal jsem v nich nacházet, nebo domnívat se, že v nich nacházím všemožné skryté významy. Zvláště mne zaujala jedna věta: "měla obličej ve dřevě u dveří," z písně Eleanor Rigby. To byl, podle mého mínění, čistý surrealismus. A poněvadž to bylo v období, kdy jsem pracoval na ilustracích, rozhodl jsem se ve své naivitě, že bych měl s autorem tohoto verše, s P. McCartneym o tom pohovořit. Vznikl z toho článek uveřejněný s mými ilustracemi, který způsobil záplavu dopisů od fanoušků. To mne přivedlo k přípravě této knihy nejlepších textů písní skupiny Beatles.

Bylo vydáno celkem asi 180 písní skupiny Beatles, avšak poněvadž mnoho skladeb z počátečního období se námětově často opakuje a nedávalo by dost možností pro ilustrátory, museli jsme je vynechat. Pak jsme 43 přispěvatelům poslali seznamy se žádostí, aby ztrhli ty písníčky, které by chtěli dělat. Bylo ironické, že téměř všechny písně, které jsem chtěl dělat já, si zvolil někdo jiný - ale to nevádí !

Snažil jsem se předložit knihu, které by pro oči a představivost byla tak zábavná, jako je gramofonové album skupiny Beatles pro posluchače. Při ilustraci

textu písničky může výtvarník ukázat co umí. Už odedávna se ilustrují verše z bible nebo z básní a zde jsme se pokusili o něco podobného. V určitém smyslu jsou Beatles náboženstvím: Tím, co říkají a co předstávají, lidi inspiroují.

Hudba a texty Beatles jsou pro mne nezměrným odrazovým můstkem do představitivosti. Bez ohledu na to, jak dobrá, nebo špatná jejich poezie je, svou výzvou je uneverzální a tím je také o to životnějším předmětem ilustrace. Texty písní jsou katalyzátorem umělcovy obrazotvornosti. Některé z ilustrací vynikají imaginací, jiné jsou střízlivé a jednoduché. Je to možné proto, že jsem jejich smysl hned napoprvé nepochopil. Vždycky mě udivuje počet lidí, kteří např. poslouchají píseň Hey Jude, aniž by ji chápali. Musím však přiznat, že ačkoliv jsem všechny texty mnohokrát velmi pečlivě četl, nemohu na svoji čest tvrdit, že bych je plně pochopil.

Chtěl bych, aby tato kniha nebyla chápána pouze jako výběr ilustrací k písním skupiny Beatles. Vidím ji jako ilustraci šedesátých let.

Pro úsek ilustrací z kruhu fanoušků jsme široce inzzerovali. získali jsme bohatou řadu příspěvků od dvoumetrových pláten až po drobné kresby tužkou Johna a Yoko. Obdrželi jsme také velký počet hezlivých dopisů. Něco, co mě překvapilo. Předpokládám, že tam, kde je mnoho projevů lásky k někomu nebo k něčemu, tam také musí existovat hodně nenávisti. Beatles svou hudbou zachytili tempo dnešního světa. Věřím, že ilustrace této knihy mohou osvětlit jejich přínos ke stylu jejich generace.

ÚRYVKY Z KNIHY :

RINGO: Já jsem nikdy nic neudělal pro zrození toho, co vzniklo. Rodí se to samo. Já jsem zde, poněvadž se to stalo. Avšak já jsem neudělal nic, aby se to stalo kromě toho, že jsem řekl ANO...

JOHN: Když jsme byli v Indii, každý dělal plány a já jsem chtěl přivést Yoko a byl bych ji předvedl i kdybychom se nezamilovali. Ale ono to tak navyšlo. A teď jsme spolu. Ano, vyšlo to mnohem lépe a je to stále lepší...

RINGO: Na túře to bylo vražedné. Z Ameriky jsme stěží co viděli, neboť jsme se museli stále zadržovat v hotelových pokojích. Byli jsme také stále velmi unaveni...

PAUL: John a já bychom chtěli udělat písničku jenom o jedné notě, jako Long Tall Sally. Přiblížili jsme se tomu v písní The World, která je dalším příkladem nechuti ze stále stejné práce. Mohla by to být píseň Armády Spásy...

JOHN: Psal jsem písničku s deníkem Daily Mail postaveným na piáně před sebou a měl jsem ho otevřen na straně se sloupцем Denní zprávy nebo Zblízka i zdaleka, či jak tomu říkají. Byl tam odstavec o objevení 4000 děr v Blackburnu, Lancashire a když jsme přišli nahrávat, jedno slovo v rom verši stále ještě chybělo. Věděl jsem, že ten verš má jít "Now they know how many holes it takes to fill the Albert Hall" /ted ví, jak mnoho děr je třeba k naplnění Albert Hallu/. Nemohl jsem však najít sloveso. Co dělají díry Albert Hallu? Byl to Terry /Doran/, který řekl "fill" /naplňují/ Albert Hall...

JOHN: Mnoho lidí, kteří se pozastavují nad tím, že jsme dostali MBE, dostali je ve válce za hrdinství, když zabíjeli lidi jiné. My jsme dostali naše za poskytování zábavy jiným. Mám za to, že jsme si zasloužili naše MBE lépe. Co myslíte?

RINGO: Museli jsme si koupit dům na venkově. Bydli jsme ve městě a dokud byl syn Zak nemluvně, měli jsme stále hrůzu z toho, že by ho mohl nějaký fanoušek odnést z kočárku a nalepit si ho do svého alba Beatles...

RINGO: Já jsem si vždycky přál, abych mohl skládat písničky jako jiní, pokoušel jsem se o to, ale já prostě nemohu. Slova najdu snadno, ale jakmile přemýšlím o nápěvu a zpívám to četným, říkají vždycky: "Jo, to zní jako to anebo ono." A když na to poukáží, vidím co si myslí. Přesto jsem se částečně zúčastnil jako skladatel na jedné písni - jmenovalo se to What Goes On...

JOHN: Často sedím u piána, pracuji na písničce a mám puštěnou televizi jako pozadí. Jsem-li poněkud dole a práce mi příliš nejde, dostanou se slova z televize na povrch. To byl také ten případ, kdy jsem slyšel Good Morning, Good Morning... Byla to reklama na pěničnou vložku...

JOHN o písni Nowhere Man: Jenom jsem ta seděl a přemýšlel o písni a přemýšlel jsem také o sobě, jak tu sedím, nic nedělám a nikam se nedostávám. Jakmile jsem začal přemýšlet o tom, bylo to snadné. Všechno to přišlo. Ne, teď si vzpomínám, já jsem se vlastně přestal snažit myslet na cokoliv. Nic nepřicházelo. Byl jsem otráven, vzdal jsem se a šel jsem si lehnout. Pak jsem začal přemýšlet o sobě jako o Nowhere man - o člověku, jež sedí ve své Zemi nikoho...

YOKO: Cítím, jak mládná. Je to částečně dietou, poněvaď, jak víte, člověk se cítí podle toho, jak jí. A je to také tím, že jsem potkala Johna.

PAUL o písní Lucy in the Sky With Diamonds: Toto je zajímavé! Lidé přicházelí a říkali: "Dobře. Pochopili jsme LSD." Co se vskutku přihodilo bylo to, že Johnův syn Julian nakreslil ve škole obrázek a přinesl ho domů. Má spolužačku, která se jmenuje Lucy. John se ho ptal co to je a on odpověděl: Lucy in the Sky with Diamond ...

PAUL o nepříznivém ohlasu kritiky na televizní Magical Mystery Tour :

Předpokládám, že díváme-li se na to jen jako na vánoční pobavení, nepovedlo se to. můj otec mi tuto špatnou zprávu dnes ráno přinesl jako zosobnění pohromy. Možná, že mají pravdu noviny, možná my...

PAUL : Film Help byla velká zábava, ale nebyl to náš film. Byli jsme tam jenom jako hosté. Byla to zábava, avšak v podstatě jako myšlenka pro film to bylo pro nás peněkuď málo vhodná...

BRIAN EPSTEIN": Nikdy jsem se skupinou Beatles nepodepsal žádnou smlouvu. Dal jsem své slovo, co zamýšlím dělat a to stačilo. Dodržoval jsem podmínky a nestaral se nikdy o to, že jsem neměl podepsanou smlouvu. Měl jsem peníze, vůz, obchod s gramofonovými deskami. Myslím, že to nepomohlo. Avšak kromě toho mě měli rádi. Já jsem je měl rád pro jejich vlastnosti - určitý způsob chování. Byli neuvěřitelně příjemní...

GEORGE: Když jsem měl více času, začal jsem psát více písní, zvláště když jsme přestali se zájezdy. Jelikož jsem měl indických dojmů plnou hlavu, muselo to jít ven...

PAUL: Fanouškové jsou vlastně všechno, co v tom je. A my je máme samozřejmě rádi. Jsou však okamžiky, kdy chceme mít trochu soukromí - kdy mohou být na obtíž. Předpokládám však, že je to součástí naší práce...

PAUL : To je to, k čemu se chceme vrátit - jednoduchost. Není nic jednoduššího a přitom výmluvnějšího, než "miluj me, miluj". Je to přesně to, co to říká. Myslím, že jsem se tehdy vytřel ze školy, abych napsal s Johnem písničku Love Me Do, když jsme začínali...

PAUL: Nebylo tak důležité, že B. Epstein objevil Beatles, jako to, že Beatles objevili B. Epsteina...

PAUL: Jednoho rána jsem se probudil a šel jsem k piánu. A, víte, začal jsem jednoduše hrát. A vyšla z toho tato melodie. Neboť to je to, co se vlastně děje, melodie prostě přijdou. Nemohl jsem přijít na žádná slova, tak jsem to původně nazval Scrambled Egg. Asi po dva dny se to tak jmenovalo. Pak jsem přišel na název Yesterday a slova začala přicházet a měli jsme písničku...

PAUL: Brkl jsem na piáno v Liverpoolu, když mi někdo říkal, že v Americe nazývají ženy, které obsluhují měšičce parkování, "meter-maids". Zdálo se mi to být ohromné a musela to tedy být Rita Meter Maid a pak Lovely Rita Meter Maid a přemýšlel jsem o tom, že by to měla být písnička nenávisti... a pak jsem si myslel, že by bylo lepší mít ji rád, i když byla velmi vrtošivá, jako voják, s tornou přes rameno. Aby dupala nožkou, ale aby byla milá...

JOHN: Zamýlili jsme se, Maharishi je lidský. Nejprve jsme mysleli, že není. Věříme v meditaci, avšak nikoliv v Maharishi a jeho divadlo. S touto částí jsme skončovali.

PAUL: Osobně se domnívám, že je možno dát jakoukoliv interpretaci čemukoliv, avšak jestliže někoho napadne, že píseň Can't Buy Me Love je o prostitutce, pak se musím ohradit. To už jde příliš daleko...

JOHN: Křesťanství zajde. Vymizí a scvrkne se. O to se nemusím přít. Má pravdu a jednou se to ukáže. My jsme teď populárnější, než Ježíš Kristus. Nevím, co zajde dřív, zda-li křesťanství nebo rock'n'roll. Ježíš byl dobrý, ale jeho žáci byli omezení a příliš obyčejní. Je to právě jejich pokroucený výklad, který to ve mne ničí...

PAUL: Myslím, že to původně byla Miss Daisy Hawkins - chtěl jsem však jméno, které by bylo skutečnější. "Eleanor Rigby" sbírá rýži a žije ve snění. Ona to ovšem nedělala, nikdy a nikým to nedělala, dokonce ani nevypadala na to, že by to vůbec kdy mohla dělat.

JOHN: Často v pozadí, o němž původně přemýšlím, se nic nedostaví. V písní Tomorrow Never Knows jsem měl v hlavě, že v pozadí budete slyšet zpívat tisíce mnichů. Bylo to ovšem neproveditelné a udělali jsme něco jiného. Měl jsem se pokoušet dostat se blíže ke své

původní myšlenky zpívajících mnichů. Je mi teď jasné, že to je to, co jsme chtěli...

RINGO: Víte, já nejsem příliš dobrý ve zpěvu, poněvadž nemám velký rozsah. A tak oni pro mne skládají písničky, které jsou značně nízké a nepříliš těžké...

JOHN: Na konci písně kým nás slyšíte zpívat pozpátku. Hlavní natáčení jsme dělali v BEMI a bylo zvykem vzít si píseň domů a podívat se, jak zní ta nebo ona zvláštnost, nebo jaká je kytarová část. Když jsem tehdy přišel domů, asi v pět hodin ráno, hlavu poněkud tvrdou, dopotácel jsem se k magnetofonu a pustil jsem si to, vyšlo to však pozpátku a já jsem byl v tranxu - co je to, co je to... Bylo to trochu moc, ale já jsem opravdu chtěl celou píseň pozpátku, tak jsme to přidali alespoň nakonec. Prostě, páska byla náhodou obráceně, běželo to pozpátku a pobláznilo mě to. Hlas tak zní jako hlas starého Indiána...

GEORGE: Klaus Voorman měl ve své domě harmonium, na něž jsem před tím nikdy nehrál. Preludoval jsem na něm, bavil jsem se, když skládala Within You začala přicházet. Nápěv přišel nejdříve a pak jsem dal dohromady první větu. Bylo to o tom, co jsme dělali toho večera...

JOHN: Pošleme dva žaludy pro mír každému z politických vůdců světa. Možná, že když je zasedí a budou je pozorovat, jak rostou, dostane se pozvolna tato myšlenka do jejich hlavy... .

JOHN: Chci říct, že jsme také lidé. Ovšem, že jsem dotčen, když napadají Yoko nebo říkají, že je ošklivá a podobně...

PAUL: Penny Lane je autobusová křižovatka v Liverpoolu a je tam holičský krámk a vystavenými fotografiemi všech hlav, které ten holič měl potěšení znát - ne, to není pravda, jsou to jen fotky účesů, avšak všichni lidé, kteří přicházejí a odcházejí, se zastaví a řeknou "hello". Je to částečně pravda, částečně pro místo, které je skvělým místem, modrá předměstská obloha jak si na ni vzpomínáme, a je to tam stále.

OTEC Mc Cartneye: Tehdy jsem měl narozeniny, kdy měli premiéru Hard Day's Night a šli jsme všichni do Dorchesteru. Tam mi Paul dal velký balík a byl v něm obraz koně. Řekl jsem "moc hezké" ale uvažoval jsem, co si s obrazem koně počnu. Paul musel vidět můj dlouhý obličej, poněvadž dodal: "to není jenom ten obraz, táto. Já jsem ti koupil toho ztrac-

nýho konč živýho..."

SHE LOVES YOU ...

She loves You, yeah - yeah- yeah

She loves You, yeah- yeah- yeah

You think you've lost your love

well I say her yesterday - yi - way

it's you she's thinking of

and she told me what to say - yi - yay.

She says she loves you and you know that can't be bad

Yes, she loves You

and you know you should be glad

She said you hurt her so

she almost lost her mind

and now she says she knows

You're not the hurting kind

she says she loves you

and you know that can't be bad

Yes, she loves you

and you know you should be glad

She loves You , yeah- yeah

She loves You, yeah- yeah

And with a love like that

you know you should be glad

you know it's up to you

I think it's only fair

price can hurt you too

Apologise to her

Because she loves you

and you know that can't be bad

Yes, she loves you.....

JOHN LENNON VZPOMÍNÁ...

V americkém hudebním časopise Rolling Stone vycházela na samém konci 60. let obsáhlá interview s J. Lennonem. Je v nich řečeno mnoho zajímavého o tom, jak se Lennon dívá na existenci skupiny Beatles, na její rozpad a důvody, proč k němu došlo. Vysvětluje své životní názory a postoje a rozhovory tak postupně nabýly charakter hlubší zpovědi. Autor těchto interview na pokračování, novinář Jann Wenner, pak dostal možnost shromáždit tyto rozhovory do knížky, která vyšla v r. 1970 pod názvem "Lennon vzpomíná".

Rozhodli jsme se, že vám závažnější část této zajímavé knihy předložíme k posouzení. Jistě se vám tím osvětlí nejedna záhada spojená se slavnou skupinou a kromě jiného také získáte přesný obraz záměrně utajovaného zákulisí nelidského kolotoče zvaného show-business v kapitalistických podmínkách.

XxX Nevzal byste někdy všechno raději zpátky ?

Kdybych tak mohl být rybářem, který hodí rybu zpátky do řeky... Kdybych měl schopnost být něčím jiným než jsem, udělal bych to. Být umělcem, to není žádná legrace. Vy dobře víte, co je to psát - to není legrace, to je umění. Četl jsem o Van Goghovi, Beethovenovi a mnohých jiných - a den nato jsem se v nějakém článku dočetl: kdyby už tehdy byly psychiatři, neměli bychom dnes třeba Gauguinovy obrazy... A co ti parchanti, kteří nás vysávají k smrti - jediné, co nám zbývá, je je dělat se o sebe cirkusová zvířata. Hnuší se mi být umělcem v tom smyslu, že je mi odporné vystupovat před idioty, kteří nic neznají a nechápou. Nejsou schopni něco cítit, zatímco já jsem jeden z těch, kteří ~~nic~~ cítí, protože něco vyjadřují. Ti druzí nic neprožívají a tak žijí skrze mne a jiné umělce - dokonce i boxerů. Když přijde Oscar Bonaventura do ringu, vypískají ho, až jednoho dne porazí Claye, budou mu provolávat slávu. To je to, co neznám. Tak bych asi měl být v publiku, ale nejsem toho, prostě schopen. Mám jedno velké přání - být rybářem. Já vím, zní to pitomě a každý je radši bohatý než chudý, ale co člověk musí vytrpět pro to, čím je... Nevědomost je vlastně něco jako požehnání - když nic nevíte, neznáte bolest. Nebo možná že ano, ale já to vidím tak, jak říkám.

XxX Jaký měli podle vašeho názoru Beatles vliv na historii Británie ?

O historii já nic nevím. Pořád je někdo u moci a řídí, pořád je u nás třídní systém a celá ta pitomá buržoazní scéna je přesně taková, jaká vždycky byla. Snad až na to, že se po Londýně toulá spousta dětí ze středních vrstev a mají dlouhé vlasy a módní obleky. Ale mimo to se nic nestalo - u moci jsou stejní parchanti, ti samí lidé mají všechno v rukou, nic se nezměnilo. Jenom zničili další děti, další generaci.

Trochu jsme všichni zestárli a něco málo se přece jenom změnilo - jsme trochu svobodnější a tak, ale přitom je to pořád stejná hra. Ve skutečnosti se nezměnilo nic. Vlády dělají přesně stejné věci - posílají armády do Jižní Afriky, zabíjejí černochoy na ulicích a lidé žijí ve stejné hnušné chudobě a kolem nich se plazí krysy. Je to pořád stejné a je mi z toho na zvracení. To všechno jsem musel pochopit a probudit se. Krásný sen je pryč. Jak vidíte, nic se nezměnilo, jenom je mi už 30 let a plno lidí má dlouhé vlasy, to je všechno.

Kromě toho, že jsme zestárli, se nic nestalo. Dělal jsem všechno tak, jak nám nařídili. Většina tzv. Nové generace let šedesátých už dělá v kšeftech po tatínkovi a je to. Jsme pořád menšina, lidé jako my vždycky byli, ale možná jen nepatrně větší menšina, ať už z jakéhokoliv důvodu.

XxX Co myslíte : proč měli Beatles v Americe o tolik větší úspěch než v Anglii ?

Z téhož důvodu, z jakého jsou americké hvězdy o tolik úspěšnější v Anglii než doma - jinde je tráva vždy zelenější. A pak, když jsme přijeli do Ameriky, byli jsme už opravdovými profesionály, věděli jsme třeba, jak využít tisk. Měli jsme školu z Anglie, kde je ten nejnepřístupnější tisk na světě. Zato v USA jsme mohli všeho využít, protože jsme byli v módě. Vzpomínám si, jak jsem cestou v letadle říkal - "my to tam neovládáme". Ale věděli jsme, že se chytíme, když se nám podaří vás zmáčkout. A taky jsme byli něčím novým. A když jsme sem přijeli, viděli jsme, že nosíte oblečky, ve kterých vypadáte jako koně z roku 1930. Říkali jsme si - co je tohle za rasu ? Byli jsme znechuceni. Připadalo nám, že v Anglii jsme proti vám všichni jedineční, ale taky to nebyla pravda - bylo nás jen pár. Vlastně jen my a Stones. Zbytek Anglie byl stejný jako kdokoli předtím. Chovali jsme se tehdy dost nacionalisticky a Americe jsme se doopravdy smáli - kromě její hudby. A byla to černá hudba, kterou jsme obdivovali. A černoši se zase smáli lidem jako Chuck Berrymu a bluesovým zpěvákům. Byli nad černou funky hudbu povýšení, zatímco bílí zase poslouchali různé Jany a Deany. V Anglii taky nikdo neposlouchal dobrou hudbu až na Erica Burdona v Newcastleu a Micka Jaggera v Londýně. Když jsme přijeli do Států, bylo to totéž. Byli jsme v zemi, ve které nikdo nechtěl vědět, co je v ní původní, co jí je vlastní.

XxX Co pro vás znamenalo být na turné ? Kdesi jste říkal cosi o tom, co se vás naotravovalo mrzáků - duševních i tělesných...

Vážně nám to tak připadalo. Lidé na nás sahali, když jsme šli kolem nich a kdekoli jsme byli, tam nás považovali za něco zvláštního, nenormálního. Předpokládalo se o nás, že budeme šťastní z každé pitomosti, kterou nám předhodí starostové města, jejich manželky, za každé poplácání kdekýjakou prackou po rameni,

jak to všechno bylo vidět v Perném dni, jenže ve skutečnosti to bylo mnohem horší. Třeba na Americké ambasádě - nebo snad Britské ve Washingtonu, nevím už, kde se to vlastně stalo - nějaké zvíře ustříhlo Ringovi vlasy. Dožral jsem se, na všechny jsem řval a odešel jsem uprostřed audience.

A pak - kamkoliv jsme přijeli - ať už v Anglii nebo jinde, všude bylo v sále rezervováno několik sedadel pro mrzáky a lidi na vozíčku. Protože jsme byli populární, považovali nás všude za nejvhodnější k tomu, aby se kolem nás nejpodivnější lidé, druh epileptiků nebo co byli zač, věčně motali. Člověk chce být chvíli sám, ale neví, co by řekl, protože oni vám obvykle říkají "mám vaši desku" nebo nemohou mluvit a jen na vás sahají. A nějaká matka nebo zdravotní sestra je vždycky na blízku a tlačí je na vás. Kdo třeba jen řekl "ahoj" a šel dál, byl dobrý, ale ty mrzáky pořád na vás někdo tlačí, jako byste měl svatozář, o kterou se musí otřít. Zatvrdili jsme se vůči tomu. Bylo to strašné. Kdykoliv jste mohl otevřít okno a místo abyste viděl na lidi, měl jste před sebou řady mrzáků. Kdybychom mezi nimi chtěli proběhnout, lehli by si na zem. Když jsme procházeli chodbami, šahali na nás. Byl to horror. Bylo absurdní, jak nás považovali za někoho, kdo je s to všechny vyléčit. Bylo nám těch lidí líto, jako by bylo komukoliv jinému, ale zároveň nám to bylo odporné. Navíc člověk cítí jisté rozpaky, když je obklopen slepými, hluchými a jinak postiženými lidmi a pod nátlakem se sotva zmůže na něco jako "já jsem ten a ten..." Přerůstalo to až do neakutnosti. Cím víc nás do ní tlačili, tím víc od nás očekávali - až potud, pokud jste neodmítl potřást rukou starostově manželce, která pak začala křičet a nadávat: "Ti jsou ale drzí!" Jednou jsme spali v hotelu kdesi v Americe. Měli jsme za sebou session a bylo pozdě v noci, když přišla starostova žena a řekla: "Vzbudíte je, chci se s nimi setkat!" Derek, náš cestovní manager, odpověděl: "Teď je práce nebudu budit!" Nato začala křičet: "Budto je vzbudíte, nebo to řeknu novinám!" Pořád nám vyhrožovali, co dají do tisku, když nebudeme ochotni se dívat na jejich pitomé dcery. A vždycky to byla dcera šéfa policie nebo dcera starosty, všechno nejdefektnější děti, protože měli nejdefektnější rodiče. Pořád jsme byli nuceni se na ně dívat a nechat do sebe rýpat. To byly naše nejponižující zkušenosti. Třeba při sezení s bahamským guvernérem během natáčení filmu Help nás uráželi hadráři, prasečkáři a parchanti ze středních vrstev, kteří prax poukazovali na náš proletářský původa na naše manýry. Bylo to hnusné, celý ten byznys byl hnusný. Svinské sebeponižování se. A jeden ponižoval druhého, jen aby byl jako Beatles - to na tom bylo to nejnechutnější. Asi jsem to dělal taky, spočátku jsem netušil, kam to všechno povede. Dělo se to kousek po kousku, postupně, až vás ten kompletní blázeňec sevřela dělal jste přenesně to, co jste nechtěl, s lidmi,

ktelé jste nemohl vystát, které jste nesnášel, už když vám bylo deset. Zpívám o tom na jednom albu /Plastic Ono Band/.

Dobře si to všechno pamatují, vy syčáci - podruhé mě nedostanete !

XxX Kdo přišel s nápadem, aby Beatles jeli do Indie ? Nevím, asi George..

XxX Píseňku "Sexy Sadie" jste napsal o Maharišim ? Tenkrát bych to echyťal, kdybych napsal přímo "Mahariši, what have you done, you made a fool of everyone" /Mahariši, co to provádíš, děláš si ze všech bláznů, / Ale teď, mé roztomiloucké publikum, už to být řečeno může.

XxX Kdy vás napadlo, že si z vás tropí žašky ?

Nevím, prostě mi to došlo.

XxX Během pobytu v Indii nebo až po návratu ?

Tam - když se strhl povyk kolem toho, že se prý pokusil znásilnit Miu Farrow a že přesvědčoval i jiné ženy, své žašky, aby s ním "chodily". Diskutovali jsme celou noc o tom, zda to bude či nebude pravda. Když o Maharišim začal pochybovat i George, řekl jsem si, že na tom tedy něco je. Tak jsme se sbrali a šli za ním do jeho velmi drazé zařízeného bungalovu v horách. Já byl mluvčím, ostatně, jako vždy, když šlo o to, vyřídit něco nepřijemného. Řekl jsem mu: "Odjíždíme." Zeptal se: "Proč ?" Já: "Inu, když jste tak kosmický, měl byste to vědět." - protože on i ty jeho "pravé ruce" pořád naznačovali, že umí konat zázraky. On: "Ale já to nevím, musíte mi to říct !" Já zas: "Ale vždyť byste to měl vědět." Jeho oči řekly: "Já tě zabiju, ty-bastarde!" a to mě jen utvrzovalo v tom, že to s ním není tak O.K., i když jsem byl na to jeho "kosmické vědomí" trochu hrubý.

XxX Asi jste od něj očekával příliš mnoho... Jako vždy od všech. Já vím.

XxX Kdy jste se rozhodl odjet do New Yorku "očernit" Maharišiho ?

Cože ?

XxX Přijel jste do Yorku a měl jste tam tiskovku... Ale ta se týkala firmy Apple.

XxX Současně s tím jste řekl něco o Maharišim...

Nepamatuji si, co jsem řekl. Nevím. Často všichni mluvíme tak, že pak nevíme, o čem jsme vlastně mluvili. Možná, že to právě dělám i teď. Už je to tak, že každý je ochoten chytat jiného i za slova, která řekl kdesi kdysi dávno. Já jsem člověk, kterého se lidé hodně vyptávají, tak jim odpovídám - něco z toho má smysl, něco jsou úplné pitomosti, něco lži a něco... bůhví sám, co jsem to vlastně řekl. Nevím, co jsem řekl o Maharišim, vím jen, že se mluvilo o Apple, což byla záležitost daleko horší.

XxX Můžete mluvit o Apple ?
H mm...

XxX Jak to začalo ?

Clive Epstein, či nějaká podobná obchodnická stvořa přišla za námi s tím, že vyděláváme tolik, že jestli to nebudeme vhodně utrácet, tak nás daně sežerou. Za-

čali jsme přemýšlet, co s tím uděláme. Do čeho peníze nacpeme. Když už jsme měli tedy otevřít nějaký kšeft, chtěli jsme, aby to bylo nám všem blízké. Navymýšleli jsme si toho kopec... Paul měl pěkný nápad založit bílý dům, ve kterém by bylo všechno bílé, prodával by se v něm bílý porcelán a tak, protože normálně neseženete cokoli bílého. Nakonec to skončilo strašnými nesmyslnostmi, prodejem stupidních šátečků apodobně.

XxX Kdy jste se rozhodl "zavřít krám?"

Nevím. Tenkrát jsem to všechno řídil já. Chodil jsem křičet na dřády, zařizovat. Paul to dělal půl roku přede mnou. Když jsem do toho nakráčel já, všechno jsem změnil. A zase se kolemotali ti všichni Peterové Brownové a jim podobní, kteří chodili za Paulem a naséptávali mu: "Podívejte, John dělá tohle a udělá tohleto a John je cvok." Vždy jsem byl u těch lidí cvok, protože jsem jim nedovolil převzít status quo. Nakonec jsem toho měl dost a rozhodl jsem se s tím happy-nángem skoncovat.

XxX Byl jste taky první, kdo s tím přišel, že od Beatles odejdete...

Řekl jsem to nejprve Allenu Kleinovi. Pak Ericu Claptonovi a ještě pár lidem, se kterými jsem měl v úmyslu udělat novou kapelu, i když jsem neměl žádné přecné představy co a jak, ale pak jsem se rozhodl nic nezakládat, nechtěl jsem se zase uvázat. Klein mě zrazoval od toho, abych odchod ohlásil veřejně, protože prý je třeba vyřešit nějaké obchodní záležitosti, že na to není vhodný čas. Během té doby, jsem se setkal s Paulem, který mi předatřel další vývoj Beatles - návrhy. Na všechny jsem jen říkal "ne, ne, ne." Nakonec naše rozmluva došla k bodu, kdy jsem musel říct něco víc. Když se zeptal: "Co tím vším míníš?", odpověděl jsem: "Míním, že kapela je na konci. Odcházím." Allen se stále snažil, abych o tom nemluvil vůbec nikde s vůbec nikým, dokonce chtěl, abych to neřekl ani Paulovi. Když už to věděli oba, sdělili mi, že jsou rádi, že jsem s tím ještě nešel ven. Paul mi řekl: "Nakonec je to jako by se nic nebylo stalo, když to neřekneš..."

XxX Jaká byla Paulova reakce na vaše oznámení o odchodu?

Jako kohokoliv jiného, komu řeknete "rozchod". Jeho tvář hraje všemi barvami, jako by se mu mělo tím momentem navždy všechno zhroutit. Mnoho lidí vědělo, že odcházím. A byl jsem blázen, že jsem hned neudělal to, co pak Paul, tedy nezkusil vydat svou desku.

XxX Hněval jste se na Paula?

Ne, nehněval.

XxX I když pak sám zveřejnil zprávu, že je to on, kdo opouští Beatles?

Ne, nehněval. Byl jsem tím jen strašně zaskočen. Paul je určitě jeden z nejlepších kšeftmanů. Džob je zřejmě jeho krédo. Nehněval jsem se.. ale všichni jsme byli opáření tím, že nám dopředu neřekl nic o tom, co chystá. Myslím, že teď tvrdí, že tenkrát nechtěl, aby se to stalo, ale je to kec. Volal mi odpoledne toho dne:

"Chystám se dělat to, co jste Ty a Yoko dělali poslední rok." Já na to, že je to jedý jako fajn - právě Paul se totiž nejvíc ze všech na mne a Yoko koukal jako na něco trhlého, nepříjemného, něco, co má být jen nějakým nafouklým mýtem. Ještě dodal: "Chystám se vydat desku a TAKY odejdu od kapely." Řekl jsem zase, že jako dobře, protože - i když to bylo celý rok po mém rozhodnutí - to byl právě on, kdo si přál Beatles ze všech nejvíc. A tu noc vyšly ty noviny.

XxX Jak na vás zapůsobily ?

Klel jsem a nadával, že jsem to neudělal já. Chtěl jsem, měl jsem to udělat... sakra, jaký jsem byl blázen. Ale tou dobou bylo kolem nás tolik věcí, jako tlak firmy Northern Songs a pořád něco... hodně by se bylo pokazilo, kdybych to byl už tenkrát vyhlásil.

XxX Jaký pocit ve vás vyvolala zpráva o následovném prodeji akcií Dicka Jamese - spolumasitele práv Beatles a Apple ?

Švihlo to se mnou.

XxX Cítil jste se být zrazen ?

Samozřejmě. James je jedním z těch všech, trochu jako Martin, kteří si myslí, že to ONI "udělali" nás. Opak je pravdou. Rád bych slyšel nějakou hudbu Dicka Jamese nebo George Martina - zahrajte mi ji, prosím ! Právě Dick James prohlásil, že nás vytvořil. Lidé mají mylnou představu, že nás udělali právě takovíhle. Ve skutečnosti Beatles udělali je.

XxX Jak vám sdělil Dick James, že akcie...

Neřekl nám nic, prostě šel a prodal je nějakému Lewu Gradeovi. Dozvěděli jsme se o tom až z novin.

XxX U Gradea pak bylo jednání...

To bylo fantastické. V jedné místnosti bylo plno starších pánů, kouřících a zápasících o sumy. To bylo něco! Zdá se, že lidé si o byznysmanech jako jsou Allen nebo George myslí, že je to nějaká zvláštní rasa. Ale oni hrají svou hru tak, jako my hrajeme hudbu - a je při tom co sledovat. Hrají hru, která má svůj rituál, tvoří... třeba Allen je velmi tvůrčí člověk. Tvoří situace, které vytváří pozice pro vstup druhých do hry. Všichni to tak dělají, je to podívaná. Já s Allenem jsme tam hráli z našeho partu.

XxX Jak ?

myslím, že na tohle by vám měl odpovědět nejlíp Allen, zapomněl jsem jednotlivé fragmenty jednání. Nakonec se nám podařilo udělat se všemi obchod, o jaký jsme usilovali.

XxX Jakého druhu ?

Džob. Jak byste popsal džob ? Jako můj džob... manipulují lidmi - to je to, co vůdci dělají. Sedím a modeluji situace, které mi mají přinést zisk. Já

sám jsem manévrován taky. Musel jsem udělat džob i abych dostal Allena do Apple. Já udělal kšeft, vy taky - tak dobrý, ne? Tak to chodí.

/Yoko ONO : "Ale ty to děláš instinktivně"/

Bože, Yoko, tohle neříkej. Je to všechno prostě manévrování, manipulace. Nebudme zbytečně upejpaví. Vždyť jde o vymyšlenou manipulaci za účelem vytvoření takové situace, jakou ji chceme mít - takový už je život - nebo snad ne?

/Yoko ONO : "Ale ty jsi velmi instinktivní!"

Takový je i Allen, i Dick James, i Grade, ale pořád se jedná jen o manipulaci. Není proč se za to stydět, všichni to tak děláme. Říká to tak, jak to je - nechodím kolem toho s předstíráním, že v tom nejsou žádné přímé zájmy, a takovým tím pitomoučkým keichtěním: "Bůh ti žehnej, bratře, Hare Fuckin Křišna."

XxX Jak jste pro Apple získal Allena Kleina?

Stejným způsobem, jakox kohokoliv a cokoliv jiného. Stejně jako to děláte vy. Těžko vysvětlovat jak, prostě na věci děláte, chopíte se telefonu, pár slov taďy, pár slov tam... a je to.

XxX Jak na Allena reagovali ostatní?

Víte, všichni ti Dickové Jamesové, Derekové, Taylori, Peterové Browni, všichni si myslí, že ONI jsou Beatles a jsou na to žárliví. Ale na ně se můžete vykašlat. Po 10-15ti letech spolupráci s géníem začnou ochotně věřit tomu, že génii jsou oni. Nejsou.

XxX Myslíte si o sobě, že jste génius? /pozn.

red: v Anglii též člověk s talentem /

Ano, jestli něco takového existuje, pak ano.

XxX Kdy jste si to uvědomil poprvé?

Když mi bylo asi 12 let. Zdálo se mi, že je ve mně génius, kterého si ostatní ještě nevšimli. Přemýšlel jsem, jestli jsem génius nebo cvok. Vycházelo mi, že blázen asi nebudu, když mě nechávají ve společnosti ostatních, tedy: Jsem génius. Myslím, že genialita je druh bláznovství: všichni jsme trochu cákli. Já jsem se za to malinko styděl, třeba jako za svou hru na kytaru, víte? Jestli však opravdu existuje něco jako genialita, jsem geniální... a

jestli nic takového není, tak je mi to jedno. Už jako malý jsem psal básně, maloval. Nestal jsem se něčím až s příchodem Beatles. Byl jsem takový po celý svůj život. Být geniální, znamená trpět. Je to bolest...

Přeložil -elzet-

KRUH č. 1, 2 - 1979/80

ROCKOVÉ LEGENDY

Tvůrcem zajímavých legend pro široké masy zejména mladých lidí, s cílem odvrátit jejich pozornost od podstatných problémů, se stávají především novináři. Jistě si vzpomínáte na legendu kolem smrti Paula Mc Cartneyho. Jistý rozhlasový disc-jockey z Detroitu vpustil do světa zprávu, že prý Mc Cartney zahynul při autonehodě r. 1966 ve Švédsku. Po kosmetické operaci ho prý "nahradil" William Campbell, čehož důkazem jsou i některé nahrávky na deskách Beatles: např. na LP Abbey Road vystupuje Ringo jako zřízenec pohřebního ústavu, George jako hrobník a John jako kněz. Paul je oblečený do normálního obleku ale jde bos - tak se zvyklo chodit na pohřby v Indii... Na registrační tabulce v pozadí parkujícího auta je uveden nápis 28 IF - co označuje, že Paul by býval tehdy měl 28 let, kdyby zůstal naživu. Hledání dalších symbolů smrti se stalo jakýmsi oblíbeným zaměstnáním mnoha obdivovatelů skupiny Beatles. Dokonce i jazykovědec na univerzitě v Miami M. Truby podporoval tyto pověsti tím, že z analýzy nahrávky Beatles odhalil pomocí detektoru 6 hlasů, namísto čtyř. Tři hlasy prý podle něj patří členům skupiny, kteří zůstali živí a part Paula interpretovali při nahrávání rozliční zpěváci. Někteří z toho těžili i finančně: skupina Billie Shears and All Americans vydala na počest Mc Cartneyho album s názvem Brother Paul. Marychlo založená skupina Mystery Tour zpívá dokonce i smuteční baladu o Paulovi. Naproti tomu, i samotní Beatles na této fázi vydělali, protože jejich LP Abbey Road se takovým způsobem dobře prodávalo...

Populár - č. 2 /1980

NOVÁ LEGENDA aneb PRACANT PAUL...

Devět lednových dní proležel na bambusové rohoži v tokijském vězení a čekal na verdikt japonského prokurátora. Neměl brát na kytaru, nesměl psát a jen minimálně kouřit. Z vězenské kuchyně nejedl nic, protože mu jídlo nosila jeho žena Linda. A nosila mu i naději, kterou měl především zapotřebí. Kdyby byl normální smrtelník, dostal by za to, co udělal, devět let. Při jeho proslulosti spravilo vše devět dnů a doživotní vyhoštění ze země vycházejícího slunce. 200 gramů marihuany

v jeho zavazadlech bylo příčinou aféry, která nedala spát několika miliónům fanynek na celém světě. Byla to velká a nebezpečná aféra, tak nebezpečná, jako jsou drogy. Nebezpečná i proto, že při jeho popularitě by mohl tento způsob "slávy" legalizovat jed ve vědomí dalších statisíců mladých lidí. On ve skutečnosti už více slávy nepotřebuje a dovede upoutat svět i jiným způsobem. Neboť: Paul Mc Cartney, bývalý člen legendárních Beatles a současný šéf skupiny Wings, dostal koncem loňského roku od vydavatelů Guinnessovy knihy rekordů desku z rhodia, což je ko kov dražší než zlato a platina. Stal se tak prvním člověkem na světě, který tuto desku má. A má ji za trojnásobný rekord, který bude uveden ve vydání Guinnessovy knihy pro rok 1980. Mc Cartney je:

- nejúspěšnější skladatel všech dob, neboť 43 z jeho písní napsaných v letech 1962-1978 vyšlo minimálně v milionovém nákladě.
- interpret, který prodal nejvíc desek na celém světě, přesněji 100 miliónů singlů a zhruba stejné množství LP
- umělec, který má nejvíce tzv. Zlatých desek /60/, z toho 42 s Beatles, 17 se skupinou Wings a jednu se Billym Prestonem.

Jen pro pořádek: jeho píseň Yesterday, kterou složil pro Beatles v r. 1965, nahrálo k dnešnímu dni 1000 interpretů.

Paul není pouze nejúspěšnějším z celého čtyřlístku liverpoolských brouků. Je také nejbohatší. A bohatne velmi progresivním způsobem: v r. 1977 vydělal 30 miliónů dolarů, v r. 1978 40 miliónů a v r. 1979 50 miliónů dolarů. Jeho vztah k penězům je však značně problematický, což potvrzují i jeho prohlášení ve stylu: "Když jeju po ulici ve svém rollsu a vidím, jak někdo jde klidanko po chodníku se psem, říkám si, kdo z nás dvou-šije líp..."

Nebo: "Když jsem byl malý, chtěl jsem mít jeden dům, jedno auto a jednu kytaru a nyní nemám o mnoho víc." Paul má ve skutečnosti 3 domy v Anglii, jeden v severoamerické Arizoně a na zdech jeho londýnského bytu visí originála P. Picassa. Mc Cartneyho pokus o "lidovost", který by každý Angličan, žijící z výplaty, označil za směšný, však měřme jeho původem. Tento synek z liverpoolského předměstí dělá zkrátka všechno pro to, aby jej peníze neoddělily od jeho dětských snů, které mu, tváří tvář v dřině pop-byznysu, připadají stále ještě nejsladší. Už jeden jeho syn se uskutečnil - a rozpadl. Ten jeho sen se jmenoval Beatles. "Když se to stalo, chtěl jsem zgruntu změnit styl života a stát se šoférem nebo chirurgem. Pak jsem si ale řekl, že bude lepší zůstat v muzice. Ale jít po nové cestě... Proč má to všechno tak deprimovat? Protože se nerozpadli Beatles, ale legenda. Bylo to,

jako když se rozváděli Burton a Taylorová. Něco jako konec světa. Jenomže já jsem normální člověk. Pro mě to nebyla otázka volby. Když rozved, tak rozved. A totální..."

O možném příležitostním spojení Beatles Paul ne-
diskutuje. Je jednoznačný: "Tyhle projekty mě zne-
chucují. Už 10 let je všechno mrtvé a pohřbené."
O Johnovi Lennonovi, spoluautorovi většiny písní
Beatles, mluví s mírným despektem: "Někteří říkají,
že se chci uštvat proto, abych dokázal, že jsem byl
lepší než John. Pravda je jiná. Dělán, protože
mě to baví a dělat víc než John v současné době ne-
ní tak těžké, protože on nečlá absolutně nic..."

Legendy o Paulově pracovitosti se nicméně
vyprávějí a podporuje je zvláště jeho žena Lin-
da: "Někdy mám pocit, že se zbláznil. Vezme si ky-
taru, uteče a za chvíli se vrátí a má 30 nových pí-
sní..."

Paul však chce být skromný a tak raději říká: "Ne-
dávno se vrátila ze školy moje dcera a ukázala mi
novou učebnici. A já tam byl! Já už jsem v učebni-
cích! Moje jméno bylo v kapitole - sdělovací pro-
středky - . Smáli jsme se tomu vtipu celý večer..."

Vtip to ovšem není, Paulova sláva roste do mamu-
tích rozměrů a zdá se, že vedle legendy Beatles,
jejíž součástí byl Paul, vznikne legenda Paul
Mc Cartneyho, jejíž součástí již nebudou Beatles.

Jan Kašpar Mladý svět 9/1980

.... /////

motto:

najednou je vám 30 a přitom
toho ještě máte tolik udělat...

J. Lennon

PUTOVÁNÍ LENNONOVOU NUTOPIÍ

Po rozchodu Beatles se nejvíc čekalo od toho,
s nímž byla vždy největší potíž: od Johna Lenno-
na. Byl z nich nejbystřejší, nejzajímavější, nej-
nesmiřitelnější. Každý jeho výrok, kresba, povídka,
všechno spoluvytvářelo předstvu o vtípném a ener-
gickém vůdci mladé generace/jímž nikdy nechtěl být/
Drátěné obloučky jeho brýlí, jaké ještě v Perném
dni charakterizovaly staříky, se staly módou a
Lennon idolem světové populární hudby, po B. Dy-
lanovi teprve druhým, kterého davy ctily pro jeho
mozek a ne hrdlo či ješ tě spodnější partie. Inte-

lektuálové a umělci ho počítali mezi sebe ještě
dřív, než poznal Yoko Ono. Imponovala jim jeho mno-
hostrannost. Jeho skladatelství se jaksi rozumělo

samo sebou, o tom se téměř nemluvílo, o jeho hraní na doprovodnou kytaru, případně klavír a harmoniku, vůbec k němu.

Příležitost pro mír - a rock

"Kupodivu si pamatuju spíš tu dobu, než se stali Beatles pojmem," tvrdí Lennon.

"Hamburg, Jeakyni. To, co jsme tehdy hráli, to nebyla jen zábava nebo jak tomu sakra říkají. Tenkrát jsme opravdu hráli hudbu."

"Tenkrát" hráli rock. Jen rock. Po něm a po živých představeních se Johnovi stýskalo i při všech jeho mírových akcích, včetně různých "bed-in", tiskových konferencí v hotelových pokojích, kde John a Yoko Lennonovi v posteli a s květinami v rukou popisovali novinářům vidinu láskyplného světa. V Torontu po desetidenním mírovém podřimování složil Give Peace a Chance - Dejme příležitost míru - písničku, která pak i jako pouhé heslo překonala desah všech ostatních Lennonových akcí, jejichž happeningový charakter milovníky umění jistě neroztrpčil, ale fašizující elementy taky ne.

Pod písní byl ještě spolupoděpaán Paul McCartney, společného však s ním neměl nic. Lennon si do pokoje objednal oemistopý magnetofon a píseň tam nahrával i s tleskáním každého, kdo prošel: na desce tedy jsou zpěvačka Petula Clarková, radikál Timothy Leary, rabínové, ošetřovatelky, kdokoliv. Z této přímo klasické happeningové situace - nadohile, neplánované - se však Lennonův rockový pud nakonec zase propracoval k hudbě, k nápadu založit skupinu, již bychom v Česku říkali MMČ: Kdo má čas. Nazval ji

Plastic Ono Band

Mohl si do ní svát místo dokonalých studiiových profesionálů, které neměl rád a při nahrávání s Beatles je trpěl jen kvůli Paulovi, kamarády a samosty dle svého gusta. S nimi se pak dala nahrát ta Lennonova skladba, která se pro Beatles nadohila, ať už podle soudu Lennonova nebo McCartneyho.

I když se Beatles rozpadli až za rok, vznik Plastic Ono Bandu v dubnu 1969 byl pořádným hřebíkem do jejich rakve. Lennon byl ve svém živlu. Na pódiu obecního domu v Chelsea uatřil skupinu plastikových robotů, kteří propagovali Dejme příležitost míru, první desku Plastic Ono Bandu. I když v hitparádách uspěla jen středně, demonstranti v různých částech světa si ji skutečně spívali a když jednou Lennon v TV zprávách slyšel, jak jeho píseň zpívá ve Washingtonu tisícíhlavý zástup de-

monstrantů proti válce, řekl, že je to jeho největší životní zážitek.

Plasti Ono Band zůstával dlouho jen nápadem, konceptem. /Když se o něm psává jako o konceptuální skupině, někdo hned hledá spojení s konceptuálním výtvarnictvím, poukazuje na roboty v Chelsea atd, ale tak komplikované to zase není, a Lennon sám ostatně taky ne./Zhmotnil se teprve 13. září 1969 před 25 000 diváky pod širým nebem v Torontu. Lennon přemluvil baskytaristu Klause Voormanna, bubeníka Alana White /dnes u Yes/ a na poslední chvíli i Erica Claptona, aby s ním a s Yoko vystoupili.

Staré rock a rollové skladby promísili novějšími Lennonovými. "Víte, budeme hrát jen to, co známe, protože jsme nikdy předtím spolu nehráli," oznámil publiku Lennon a měl pravdu. Ulétlo mu totiž letadlo, takže málem nestihl ani koncert, natož pak zkoušku. Lennon byl nervózní, při Dejte šanci míru zapomínal text. Lidé však vybuchli nadšením při pouhém zaslechnutí jeho liverpoolského přízvuku. Záznamem těch prostých radostí ze syrového rocku je první strana čtvrtého Lennonova sólového alba, The Plastic Ono Band - Live Peace In Toronto 1969.

P á t é a n e j l e p š í

"Každý, kdo je pro mír," řekl v té době Lennon, "bude označován nový rok jako první po míru, PM. Všechny naše kalendáře a dopisy budeme takhle značit." Nebyl však sám, kdo v ovzduší velkých festivalů popletl mír, rock, skutečnost a možnosti dohromady. Šéfredaktor kalifornského časopisu Rolling Stone, zkušený Jann Wenner, mnil: "Pětihodinová schůzka J. Lennona s Richardem Nixonem by byla důležitějším setkáním na nejvyšší úrovni, než jakákoliv ženevská konference za účasti SSSR a USA."

Všechno to mělo tak krátký dech, že můžeme před oněmi iluzemi dát přednost tomu, co z Lennonovy práce opět přežilo zkoušku času: deskám. Singl Make Love Not War /Miluj, neváleš/ ve stylu reggae, ani další "rodinně památníkové" album Johna a Yoko s jednou stranou šeptanou a druhou chechtanou, nebyly nikdy ani natočeny, ale koncem r. 1970, vlastně 01 PM, vyšlo album John Lennon /Plastic Ono Band, páté a podle mínění většiny odborníků nejlepší, jaké kdy Lennon natočil. S Mc Cartneyho albem Band On the Run to jsou nejvýznamnější počiny celé desetileté kariéry 4 bývalých Beatles.

P ř e s v ě ě ě o v á n í p ř e s v ě ě ě e n ý c h

Na první, studiové desce nepřesvědčují manželé Lennonovi o ničem, o čem by jejich publikum už nebylo přesvědčeno: o nespravedlnosti v Severním Irsku / The Luck of the Irish, Sunday Bloody Sunday/, o postavení žen / Woman is the Nigger of the World/, o americkém soudnictví /Angela, John Sinclair/. Jejich pohled je většinou tak černobílý, jak asi byly politické debaty mezi umělci v newyorských bistrech. Na desce ovšem zvolání "vy angličané prasata, co vás poslali zkonsolidovat Sever" vypadá ještě siláčtější a složitosti irské otázky nejpřiměřeněji. Písně nejsou sto působit silou uměleckého obrazu a jako agitka se snadno ocitají na křehkém ledě: zatímco např. Attica State předpokládá okamžitý účín veršů jako "Rockefeller spustil kohoutek", průzkum amerického veřejného mínění bohužel ukázal, že 3/4 obyvatel s krvavým potlačením vzpoury vězňů souhlasilo.

V americkém albovém žebříčku se Some City In N.Y. C. nedostalo nad 48. místo. "ezískalo si ani dosavadní Lennonovy přívržence: časopis Rolling Stone je nazval "uměleckou sebevraždou". Ohlas anglických posluchačů byl ještě zamítavější, možná právě o to, o čem se jim zdál Lennon ve svém bohémském exilu vzdálenější irským problémy. Kdo anglicky nerozumí, uslyší možná dvojalbum úplně jinak.

Rock'n'roll b e z t l u m o ě n í k a

Tak hned vstupní píseň o ženě, která má mnohde ve světě stále ještě úlohu negra, zazní mohutně, s monumentálními smyčcovými podehrávkami, hutným, takřka bigbandovým rockem a Lennonovým žalobným, usvědčujícím zpěvem. V tradičně proměnlivé sestavě Plastic Ono Bandu je tentokrát kromě Johna a Yoko pouze Jim Keltner na bicí, zato jsou zde Invisible Strings /"neviditelné smyčce", jak je vidět i z fotografií, na kterých není nic vidět/ a Elephant's Memory, newyorská skupina, která taky 2x zazněla ve filmu Půlnoční kovboj. I když se ostatní nahrávky celistvému účinku té první nevyrovnají, jsou v nich místa s hybným, štvavým rockem, zvláště sóla saxofonisty Stana Bronsteina, kytaristy Wyna Gabriela a pianisty Adama Ippolita. Ten dokáže ve We're All Wate a New York City rockovat tak, že by zpozorněl i Jerry Lee Lewis. Yoko Ono nejenže složila 3 prosté, zpěvné a textově nejvкусnější písničky /Lennon 2, dalších 5 společně/, ale odlišila je i hlasově. Kdyby pod jejími

nespoutanými improvizacemi ve We're All Water nebo čtvrti hodinové Don't Worry Koyoko na druhé, živé desce byla podapašná nějaká zavedená undergroundová čarodějka, třeba Nico, podzemí by ještě dlouho mělo o čem mluvit.

Druhá deska dvojalba, původně zamýšlená jako samostatná pod názvem Live Jam, je z jedné části záznamem koncertu Plastic People Ono Bandu v londýnském Lyceu z prosince 1969 /mj. G. Harrison, E. Clapton, A. White, K. Moon, B. Preston, Klaus Voorman/, na druhé straně je zaznamenán podobný happening z června 1971, kdy v newyorské Fillmore East vystupovali Lennonovi s F. Zappou a jeho Mothers of Invention. Dodnes se jejich drsný, poctivý rock'n'roll dobře poslouchá. Tehdy s tím celkové zklamání z dvojalba, z nedostatku hlubšího myšlení, nových podnětů / i "novinový" obal už měli předtím Jethro Tull / a proporčního smyslu, odvrátit nedalo.

H r y m y s l i

Na výzvu amerických přistěhovaleckých úřadů, aby opustil zemi, odpověděl Lennon v březnu 1973: "Právě jsme oslavili 4. výročí svatby a nebudeme spát odděleně. V míru a lásce, John a Yoko." Lennonovo vstupní vízum však prošlo v únoru 1972. Yoko si vysoudila svou osmiletou dceru Koyko z prvního manželství, ale otec A. Cox s ní uletěl. Na pověsti o vztazích mezi sebou a Johnem Yoko říkala: "Máme spoustu citových problémů." K tomu všemu spíš jakoby mimochodem manager Klein žaloval Johna a John, Paul a George žalovali Kleina.

Lennon se nechal potřetí za své kariéry ostříhat na ježka a poprvé produkoval své album samostatně, bez P. Spectora i bez Yoko. Profilem její tváře spojil na obalu horizont krajiny s oblaky, album pojmenoval "Hry mysli /Mind Games/ a melodickým, převážně lyrickým pojetím písniček je naráz oddělil od politických proklamací předchozího dvojalba. Lennonovi se vrátila i jeho hravost. Spolu s Yoko vyhlásují v průvodním textu zřízení nového státu, Nutopie, v němž není "žádná území, žádná hranice, žádné pásy, pouze lidé". Zákony jsou pouze kosmické, každý občan Nutopie je vyslancem svého státu a občanem může být každý, kdo si je vědom existence Nutopie. John Ono Lennon a Yoko Ono Lennonová - coby dva vyslanci - zároveň žádali o diplomatickou imunitu a přijetí Nutopie a jejího lidu do OSN.

Na desce je i hymna Nutopie : Š vteřina ticha. Od kultivovaného řazení metafor v titulní písní se Lennon dostává k dravějším hříčkám v Tight A Z , kde dolar čteme jako zdvojené S a správný název jako Sevřený zadek. V Bring On the Lucie

zastupuje zase slečna Freda výzvu Free the People - Dej lidem svobodu!

H r a U. F. O n o B a n d u

V mírně přejmenované Lennonove studiové skupině hráli Ken Ascher /keyb/, David Spinozza /gt/ Sneaky Pete /steelkytarové eso-/ , univerzální jazzový saxofonista Michael Brecker a v rytmice se "starým" Keltnerem baskytarista Gordon Edwards. Nedosáhli pevné úděrnosti prvních sestav Plastic Ono Bandu, ostatně měli také jiný, širší úkol: tu pomalou bluesovku s hospodským piánem a klouzavou kytarou /Alsumansen/, tam doprovod k holčičímu sboru včetně kytar skoro havajských /You Are Here/, jinde však odvazový rock na způsob nejrychlejšího beatlovského Come Together /Only People/, nebo zase rock spíš do Nashvillu za časů Carla Perkinsa /Tight Až /. Vše zvládli profesionálně, stejně jako Lennon hudbu, texty a aranžmá. Považoval taky Hry myslí za lepší album, než Imagine.

Snad je líp zpívané, svěžejším hlasem a pružnější - ale lepší není. Trochu mu chybí lennovská posedlost námětem a trochu mi připadá jak výběr dobrých, nicméně zbylých nahrávek z natáčení Imagine. Což mi nebrání, abych si třeba titulní píseň nepouštěl znovu a znovu a znovu neobdivoval její plný zvuk s dominantou varhan a basového bubnu.

B o j s v l á d o u a s č í ň n í k y

Začátkem r. 1974 požádal Lennon královnu o prominutí zbytku pětiletého trestu za drogy, aby mohl případně vycestovat z USA. Přesídlil v té době do Los Angeles a na věčné téma obnovy Beatles řekl: "Myslím, že teď je možné cokoli a když se to stane, jsem si jist, že všichni uděláme něco báječného." Sám však naopak neudělal za 6 měsíců ani písničku. Putoval se svou novou čínskou sekretářkou May Pang a kalifornskými přáteli od baru k baru. Ze slavného klubu Troubadour ho museli vyvést po rvačce a urážce vystupujících Smothers Brothers. Mezitím Yoko v New Yorku dál rozvíjela svou sólovou kariéru: její koncerty i alba měly úspěch.

V červenci dostal Lennon od amerického ministerstva spravedlnosti příkaz opustit USA do 60 dnů. Nixonova administrativa se Lennonova vlivu na mladé lidi tak bála, že nechávala nahrávat i jeho telefony. Zatím nepomáhala ani přímluva newyorského starosty, ani dopisy tisíců posluchačů, ani petice umělců, mezi nimiž se podepsali i Leonard Bernstein, B. Dylan, Fred Astaire, Jack Lemmon, Henry Miller, Kurt Vonnegut, Saul

Bellow a Lawrence Ferlinghetti.

S podzimem se Lennon vrátil do New Yorku a v jediném týdnu napsal 10 písniček. Za 6 týdnů měl napsané celé album, Stěny a mosty /Walls and Bridges/.

R a d o s t z m u z i k a n t ů .

Když album v Americe vycházelo, písnička z něj Jakkoliv přečkáš tu noc - Whatever Gets You Thru the Night/ už vedla singlový prodej. Album jí následovalo. A výborná nálada toho singlu, podnícená i řízným tenorsaxofonem Bobbyho Keyese a dvojhlasem i pianem Lennonova nového kamaráda Eltona Johna, jakoby určila ráz celého alba. Od první písně Going Down On Love s memphiskými žestí /Lennon je pojmenoval Little Big Horns/ až ke zkratce poslední, jediné převzaté skladby Ya Ya, kde Lennon rockuje na klavír a jeho jedenáctiletý syn Julian ho na bicích úpěnlivě doprovází, se všeho je slyšet radost muzikantů, kteří album natáčeli, i Lennonovo puzení vyzpívat se a vyhrát z přebyteků nápadů.

Postavení Stěn a mostů mezi Lennonovými alby je jistě zvláštní. Autorským pojetím připomíná víc beatlovské desky než Lennonova nejlepší alba, celkovým zvukem, ostatně chvílemi americkým, se dokonce blíží k Paulu Mc Cartneymu a jeho pobeatlovské éře. V textech je nepochybně zdrženlivější a uhlazenější než byl v té době autorův život. Vztah ke dvěma silným ženským osobnostem se do písní promítá spíš akrcze noty než slova.

Angličtí kritikové však Stěnám a mostům ukřivdili, tvrdíce, že jsou anonymní, že by je mohl nahrát kdokoli. Kdokoliiv ne - jen člověk s Lennonovými hudebními pudy. V těch našich nalezl svou Nutopii, říší dobra. V el. kytáře Jesseho Eda Davise, který a druhým, jímavě opileckým hlasem Harryho Nilsona krásně probarvil country-rockovou Old Dirt Road a vyšli si nejlepší jmenovku v Nobody Loves You. Ve smyčcích, které dokázal nejen zironizovat coby The Philharmonic Orchestrange, ale zabudovat jako ortelný zvuk do Steel and Glass, svého soudu nad managerem Kleinem. V nádherně podivínské harmonii Bless You, kterou kupodivu nepřevzali do svého repertoáru jazzoví zpěváci. Nejméně polovina písní z alba je silných. Zajímavé a výtečně nahané a zazpívané jsou všechny. Škoda, že už víc než 5 let John Lennon žádné jiné nesložil a nenahrál...

H u d b a o h u d b ě

V době, kdy album starých rock'n'rollů vydávali David Bowie /Pin Ups/, Band/Woodstock Matinée/ i Brian Ferry /These Foolish Things/, natočil svůj ROCK'N'ROLL i Lennon a vedle klasického repertoáru pionýrů, jakými byli Fats Domino, Chuck Berry, Gene Vincent, Buddy Holly, Sam Cooke, Little Richard aj. si vybral i klasického rock'n'rollového producenta, od něhož se po neúspěchu dvojalba Some Time In N. Y. C. odvrátil, Phila Spectora. Tomu se něco povedlo a něco ne, asi jako později s Leonardem Cohenem. Hlavně mu občas zněl třicetidenní orchestr tak falešně, že se to nedalo ukrýt za "styl". Lennon se Spectorovým konečným úpravám zděsil, schválil jen 4 snímky z původního natáčení /Říjen až prosinec 1973/ a 10 natočil znovu s partou ze Stěn a mostů. Některé jsou lepší /Stand By Me, Rit It Up/, ale žádný tak dobrý jako rock'n'rolly z dob Beatles nebo Plastic Ono Bandu. Je to všechno taková pietní, přeaná reportáž o rock'n'rollu. Navíc psaná stříbrným perem tetelivě bzučivého zvuku. Zpráva o tom, co rock'n'roll byl.

V ě e p r o d ě t ě

V aféře Watergate se provalila i "péče" Nixonových úředníků o Lennona a po soudním stání a přesvědčivé svědecké výpovědi spisovatele Normana Mailera dostal londýnský hudebník konečně 7. 10. 1975 zelenou kartu - oprávnění k pobytu v USA. Za 2 dny nato mu Yoko, od malička americká občanka, porodila Seana Ono Lennona /"Rozchod se neosvědčil," byl jediný Lennonův komentář k jeho návratu domů předchozího roku./ Po letech trápení s úřady, s sebou samými, po několika samovolných potratech, začali Lennonovi žít klidně.

"Bez nějakého velkého rozhodování jsme se v podstatě rozhodli," řekl John v říjnu 1977 na tiskovce v Tokiu, "být s naším dítětem jak to jen půjde, dokud nedostaneme pocit, že si můžeme dopřát mimo svou rodinu čas na jiné věci."

Jame u konce Lennonova hudebního putování? Tomu nevěřím. Ve čtyřiceti - oslaví to 9. října - ještě pokušení nekončí...

Jiří Černý - Melodie - č. 4,5/80

Přestože ke spolupráci na produkci alba Lennon pozval "čaroděje" Phila Spector, celek zní jedno-duše, skoro jako by šlo o informativní autorský pásek pro aranžéra. Každého snímku udává Lennon, buď kytarou, nebo pianem, doprovázený v podstatě jen bicími Ringo Starra a baskytarou Klausa Voormanna: něco klávesových nástrojů sem také přidali Billy Preston a i sám Spector. V textech je Lennon krutě upřímný jako vždy, jenže tentokrát především vůči sobě. Počínaje dětstvím, které najednou vypadá úplně jinak, než jak je pro Daviesovu beatlesovskou autorizovanou biografii líčila Lennonova teta Mimi.

"V ě ř í m e j e n o m v s e b e "

"Matko, tys měla mě, ale já tebe nikdy," začíná Lennon své album. "Já tě chtěl, ale ty mě ne."

Tedy ne "celý den šťastný" u tety a o víkendech s odvázářskou maminkou, které to slušelo a kluci mu ji záviděli. Ve druhé písni, Hold On /Vydrž/, povzbuzuje Lennon sám sebe a poprvé se tu ozývá bezmála nietzschovské vyznání samoty jako zdroje síly, které je nejdůležitější rozvedeno ve skladbě God /Bůh/, v dlouhém výřtu, skoro návozu, na koho nevěřit: na Hitlera, Ježíše, Dylana, Kennedého, Beatles atd. "Věřím jenom v sebe a v Yoko," zpívá John a víc než slovům samotným věříme - jako u Lennona téměř vždy - spíše jeho takřka neomylnému vkusu, s nímž si volí pěvecký projev pro každou příležitost: tedy nepatetický, klidný, podporovaný countryovým klavírem.

Z písní opěvujících Yoko - hlavně Love a Look at Me - vyjadřuje zamilování, jaké v té chvíli hory přenáší. Yoko je pro Lennona vykoupení ze všech druhů nepochopení a odmítnutí: matkou, učiteli, Beatles, společností. "Láska jsi ty, ty a já, láska je vědět, že můžeme být." Nic než pár podobných slov a nejprostší klavír, melodie na několika tónech. Love /Láska/ se nedomáhá sentimentu po způsobu kých, nenabízí nic z tradiční "krásky". Je pouze důrazně pravá, a hodnověrná.

Tenhle pocit autenticity, převažující nad ostatními při poslechu Lennonova 5. alba, je - aniž bychom si to třeba uvědomili - možná rozhodující při posuzování současných autorských výpovědí vůbec. Neboť, koneckonců, zvukově dokonalé a hudebně bezchybné album natočí dnes kdekdo.

K o n z e r v a t o ř A. J a n o v a

Pátému albu Lennon někdy říká Sgt. Lennon. Další přezdívku, Primární album, vysvětlí jen léčení, jemuž se Lennon v době natáčení desky podro-

bil v Primárním institutu arthura Janova v Los Angeles. Janov ve své knížce Primární výkřik, kterou svého času Lennonovi poslal, soudí, že člověk by měl v sobě oživit prazákladní zkušenosti z dob dětství, které byly kdysy zapomenuty, vymazány a nahrazeny spoustou zábran, za nimiž se ztratilo člověko skutečné Já. Oživením těchto zkušeností, včetně primárního výkřiku novorozeněte, má pacient vymýtit prapůvod, svých neuroz a konečně poznat své skutečné potřeby a pocity.

Z hlediska hlasové techniky mohl Lennon, ostatně ječící už v dobách Beatles, ke svým "primárním výkřikům" dojít jistě i jinak. /Jako americké černošky, Joe Cocker a další./ Ale pokud jde o výraz, nebo i o texty, Janovovy teorie ho ovlivnily zcela nepochybně. Lennonovo volání po matce a otci v závěru Matky je vlastně obměnou terapeutické pasáže z knihy Primární výkřik.

V dylanovsky přednášeném Hrdinovi dělnické třídy / Working Class Hero / jsou verše: "Sotva ses narodil, vnutili ti pocit, že jsi malý a na nic ti nedali čas, dokud ta bolest nebyla tak veliká, že už jsi necítil vůbec nic..." A anahu odhodit i poslední zbytky beatlesovské pološarže chytrého klauna vidíme v textu: "Teď jsem se znova narodil... byl jsem mrož, ale teď jsem John."

Proti umělecké síle alba Plastic Ono Band působí Lennonovy vzpomínky v předlouhých rozhovorech v RollingStone /30 000 slov/ silácky. "Člověk musel naprosto ponížit sama sebe, aby byl tím, čím byli Beatles a právě to se mi hnusilo." Podobné formulace právě svou zjitřelostí ukazovaly, že Lennon se přece jen od minulosti neosvobodil tak, jak by rád. Další album Imagine /Představ si/ to v říjnu 1971 potvrdilo.

B ě l o s t n ě p ř e d s t a v y

Po singlovém pokusu navázat na masový čin i použitelnost Dejme příležitost míru v písni At vládně mír /Power To the People/, v níž spojení říznosti pochodu a rock'n'rollu dohromady zůstává ne úplně probádaným dědictvím, zapůsobilo Imagine jako očekávaný čin, hodný nejnaadanějšího Beatla. Melody Maker je označil za největší album roku, recenzent New Musical Expressu psal: "Nemám vůbec žádné připomínky."

Lennon v té době chodil v bílém, hrál na bílé piano, na černobílých fotografiích vypadali a Yoko - a jejími tvrdými, havranními vlasy - jako nejčistší grafika a bělavé byly i jeho předsta-

vy o světě a většinou i o zvuk Imagine, kde Phil Spector polovinu nahrávek proložil smyčcovou vznešeností. Lennon v sobě probudil - poprvé a zatím naposled - melodika a Spector byl rázem doma: podařilo se mu autorskými nápady zvýšit vše, nač sáhl, včetně saxofonu Kinga Curtise. /Studiových hráčů zde bylo na tučety/.

"Představ si, že nejsou žádné hranice... že není koho zabíjet a proč umírat," slyšíme z titulní písně. Yoko, v té době už vydávající svá sólová alba, jsou opět věnována něžná vyznání, Oh My Love a Oh Yoko! a nepřímo asi i Jealous Guy.

J e n o m ě ...

Ve Vietnamu stále umírali lidé a i Joan Baezová, ve srovnání s "Lennonem puncovaná idealistka, označila zjara celou svou protiválečnou akci a činnost za "krach, protože válka pořád pokračuje."

Nekvzrůskne-li ani za této situace podezření, že Lennonův bělostný sen koketuje s trestuhodnou naivitou, znovu je to tím, že v tvůrci nad roztěkaným Janovovým pacientem a nedovzdělaným mudrcem totálně vítězí muzikanť. Od Lennona posluchoš dokonce přijme i trapnost, již v mnoha ohledech je How Do You Sleep /Jak se ti spí/. Lennon útočí proti Paulu McCartneymu už fotografií vloženou do obalu, to ještě vtípně: drží na ní za uši prase, jako předtím držel McCartney na obalu svého alba Ram za rohy berana. V písničce už jen chrlí výtky: "tak oni ti lemplové měli pravdu, když říkali, že jsi umřel. Žiješ s klakou, která ti říká, že jsi král. Jediné, co jsi udělal bylo včera /Yesterday/ atd."

J e n o m ě ...

Bohaté aranžmá zní naléhavě jako velká mše, George Harrison svou klouzavou hrou šahá jako nikdy předtím /a proklamuje tím své místo v nešťastném sporu/ a John zpívá, jako kdyby zaříkal bratra, aby si nepouštěl plyn.

Sedmé album, které Lennon vydal po roce života mezi newyorskými umělci, radikály a radikálními umělci, je téměř z poloviny spívaným úvodníkem o světě na poč. 70. let, především o Americe. Už obal dvoudesky Some Time In New York City připomíná titulní stránku The New York Times. Zdánlivě samostatná datum založení pomyslných Lennonových novin - 1984 - je známý titul Orwellovy apokalyptické novely. A k čemu a jak se to svět může ještě 12 let blížit, popisují písňové texty, upravené jako články a fotografie. Na nejvýrazněji umístěné fotomontáži jsou v družném tanečku dva naháči, prezident Nixon a předseda Mao.

RINGO STARR -

HRAČKA I BEZ PALIČEK

"Sám první přiznám, že o hudbě nevím téměř nic," sděluje Ringo Starr. "Nenaladil bych bubny, ani kdyby mi šlo o život... A když ve studiu někdo řekne: Vezmi to od R, vždycky se musím zeptat, hmmm a která část písničky to je?"

Baví ho jednoduchá, úderná a tempově ani o zlo-
mek doby neposunutelná hra. Proto se mu ze svě-
tových bubeníků líbí Charlie Watts od Rolling
Stones a Američan Jim Keltner. Sola nemá rád, ne-
věří své paměti. Technikáře neobdivuje, i když
by bylo pro co.

Když s Beatles natáčel desky, považované dnes
za klenoty, neměl ani doma bicí nástroje. Co je
to cvičit, nevěděl. To dělal naposledy jako kluk
v Liverpoolu.

Podle příhody z natáčení "bílého dvojalba", kdy
ho Paul Mc Cartney jednou vyhnal od bicích, mo-
hly vzniknout dohady, co vlastně Ringo uhraje,
zejména bez Beatles. Jenže on hned první rok po
jejich rozpadu, 1971, hrál na 9 albech !! I když
byl kvůli smlouvě s EMI uveden jen na 3... Zvali
si ho do studií Steve Stille, černí bluesmani
Howlin' Wolf a B.B. King, Carly Simonová, Dr. John
a další. V anketě, kterou tehdy Melody Maker
uspořádal mezi samotnými hudebníky, se Ringo
vyjímal jako rockové trní mezi jazzovými růže-
mi: 1. Buddy Rich

2. Ringo

3. Elvin Jones

Ringo má z talentů jeden z nejvzácnějších:
přirozenou jednoduchost. Někdy se zdála použi-
telná kdekoliv. Případné neúspěchy měnivala Rin-
gova dobrasrdečnost a dětinská hravost ve vý-
střední roztomilost.

O t e c, h e r e c, p o d n í k a t e l

"Milý chlapec", jak ho znal celý svět a bez ně-
hož by Beatles "pravděpodobně nebyli tak úspěš-
ní," jak vyhlásil Lennon a citoval kdekdo, se
bezděky i stylově oženil: na rozdíl od Johna,
Paula a George si nevzal japonskou režisérku,
americkou fotografku ani modelku, ale liverpool-
skou kašněnici Maureen. Mezitím, co vymysleli klu-
ky a holčičku / 1965 Zak, 1967 Jason, 1970 Lee/
stačil založit a zruinovat stavební firmu a uspo-
řádat řetězec holičských krámů, jejichž osud ne-
byl později zveřejněn.

Směs zádumčivé osamělosti a ztěžklého chápá-
ní ho předurčila k přesvědčivému komediantství
nejprve ve filmech s Beatles, nejnezapomenutel-

něji při jeho procházce u řeky v Perném dni /ať si sám tvrdí, že se tehdy přilopil/ a díky jim i v menších rolích po boku hvězd. Když se coby vily zahradník sápal v Candy na Ewu Aulinovou, přikrytou jen odspoda kulečnickovým stolem, prý bezpečně postihl sarkastický úhel nadhledu nad tématem...

J a k é j e b ý t S i n a t r o u

Ze všech Beatles byl Ringo zván do televize, rozhlasu, na recepcce a festivaly nejčastěji. Nepřestávalo ho to bavit. V lednu 1970 např. jeden den přiletěl se ženou do Los Angeles na premiéru Kouzelného Christiana, absolvoval tiskovou konferenci na letišti, den nato show v Hollywoodu, pak premiéru u Elvise Presleyho v Las Vegas apod.

V květnu šel v Londýně zatleskat Franku Sinatraovi, což bylo menší překvapení než předtím album Sentimental Journey, kde se Ringův suchý, trampsy monotónní a velmi přibližně intonující hlas pustil do nerovného boje se Sinatraovým swingovým repertoárem 40. let... Co v pubertě halekal po hospodách, mohl teď Ringo na desce zpívat s orchestrem, jaký neměl ani Sinatra. Ostatní Beatles oněměli rozpaky...

S t a r á l á s k a, s t a ř í k o z á c i

Z beatlovských snímků Aft Naturally, Matchbox a jeho vlastní písně Don't Pass Me By se vědělo, že Ringo zpívá country: pěkně, bez manýry, přiměřeně ledabyle. Vždycky se k téhle hudbě hlásil, jako jediný z Beatles, jejichž zájmy bývaly přece jenom éteričtější...

Hráč na steel-gt, producent a mozek studia v Nashvillu - Peter Drake, dal Ringovi vybrat ze stovek písní. Muzikanty vybral sám a tohle countryové "mužstvo světa" natočila za 2 dny - včetně Ringa - nejen celé album Beaucoups of Blues, ale ještě 10 písní navíc...

N e j l e p š í R i n g ů v s i n g l

Ještě ve chvílích svého samozvaneckého sinatrování natočil Ringo v Londýně s baskytaristou K. Voormanem a kytaristou G. Harrisonem a S. Stillsem svou písničku It Don't Come Easy. Čekala pak na vydání víc než rok - do dubna 1971 - a v té době George svůj kamarádský podíl na jejím zvuku dovršil přidáním řízných žesťů. It Don't Come Easy má se slavnou řadou beatlovských singlů podobné nejen střední tempo, ale hlavně energii, pohodu a tentokrát mimořádně zvukný a výrazný Ringův zpěv. Na singlu téměř čistý, na živém

trojalbu z Koncertu pro Bangladéš falešný i nad Ringovu míru/. Zlatá deska za americký prodej singlu byla první v bubeníkově sólové kariéře. Zatímco novinářský výklad textu - Nejde to snadno - jako Ringovy snahy vymanit se z beatlovské podoby nepůsobí věrohodně, druhá strana singlu, Early 1970, popisuje jasně: Paula příliš zaměstnává rodina a farma než aby hrál s Ringem, Johna zase Yoko, ale kdyby mu vybyla chvilka, zahrál by si, zatímco George je pokaždé po ruce, aby vám s Ringem zahráli.

Třebaže v r. 1972 se pod další SP opět hrdě autoreky zvětšil svým pravým jménem Richard Starkey, živý slang ani zemitější zvuk Back Off Boogaloo se nevyrovnaly účinnu It Come Don't Easy. Druhé místo v domácí hitparádě a deváté v americké však Ringa už podrážky posunuly před ostatní Beatles. Jako autor i zpěvák proti nim neměl teoreticky mít ani šanci...

Režisér a kameraman

"Znám jen tři akordy a když skládám, používám 3 kytary, každou nalaďenou na ten jeden akord."

"Jsem králem prvních slok. Mám první sloku a pak mi trvá ještě rok, než písničku dočhlám."

"Léta jsem psal texty na melodie jiných autorů, aniž bych si to uvědomil. Na You Win Again od J. Lee Lewise asi stokrát. Pak mi někdo povídá: Ale to je přece tanto. A já řekl: Kristepane. Teprve teďko začínám být trochu originálnější."

Snad s výjimkou prvního berme Ringovy výroky vážně. Aby vůbec podle něčeho mohl skládat, musel ho Klaus Voorman naučit alespoň kytarové minimum. Většinou Ringo vymyslí dvanáctitaktové písně na 3 akordech, někdy i na dvou. "Pak to dám Georgemu, ten přidá dalších 5 a všichni se mohou udivit."

Ať už byly důvody jakékoliv, v albech si dal po countryovém pokusu 3 roky oddech. Vyplnil ho především filmy. Ke tvrzení recenzentů, že frajer stylu Teddy Boy, muzikant, vekelák a manager Mike ve filmu nazvaném podle Hollyho hitu That'll Be the Day je nejlepší Ringovou rolí vůbec, mi chybí v několika úlohách srovnání. Je to nejživější postava, jakou jsem zatím z pop music viděl. Ringo zastínil i hrdinu příběhu, začínajícího zpěváka hraného Davidem Essexem, natož menší roli šitou jakoby na svou míru, bubeníka v podání Keitha Moona z Who...

Nejlepší Ringovo album

Z plánované role charakterově vyšinutého strýce Erniero v rockové opeře Tommy nakonec zůstala je zvuková podoba, zachycená Ringem na dvojalbumu z r. 1972. Až konec r. 1973 přinesl od Ringa to nejnadějnější album, třetí, nazvané prostě Ringo. K silicím pověstem o možném obnovení Beatles přispělo vydatně: všichni 4 tu měli své písně a všichni také hráli. Chybělo jen, aby to bylo na stejné nahrávce. Ale i bez této reklamy, dnes ostatně už "prošlé", album Ringo svítí téměř nade vším, co jeho strůjce i ostatní Beatles ve svých kariérách vysolovali.

Už ahluk účinkujících na malovalém obalu připomíná titul Sgt. Peppé, k němuž se v motivické hříčce odvolává hned vstupní Lennonova píseň I'm the Greatest. Ringo jako zpěvák ohlašuje "největší show na světě", Lennon přidává druhý hlas s piano. Místo jediného chybějícího Paula tu hraje na baskytaru Klaus Voorman, navíc je u varhan starý známý Beatles - černý Billy Preston /dlouho byla tato sestava považována za pravděpodobné pokračování Beatles/.

Počítáme-li předem s některými Ringovými omezeními, jako třeba s nemožností dát Mc Cartneyho melodii Six O'Clock cokoli na způsob paulovské polozastrčené něhy, pak album nemá slabé místo. Kromě singlů, které z něho vzešly, je tam krásně zaranžovaná Have You Seen My Baby od Randy Newmana. V Devil Woman, jedné ze 4 Ringových písní, je uhrančivé duo Ringových a Keltnerových bicích, ve Step Lighty country-bluesová kytara Steva Croppera. Zase jinak je radostná Harrisonova countryová Sunshine Life For Me se 4/5 Banda v doprovodu.

Těžko by někdo jiný než starý dobrý Ringo dal zbytky Beatles alespoň takhle dohromady a rozloučil se v závěrečné Harrisonově You and Me /Babe/ s albem i hráči tak příjemně...

Goodbye Vienna

Tři úspěšné singly, z toho dva americké jedničky, navíc Zlaté desky a celé album Zlaté a Platinové - kdo mohl chtít víc?

Lennon telegrafoval: "Gratuluji. Co si to dovoluješ? A slož mi prosím Tě nějaký hit!"

Následující album zopakovalo smysl pro koncepci, k osvědčeným autorům přibralo Eltona Johna a Nilssona, vstupovalo se do něj vtípným protikladem sféricky šedomodrého obalu s Ringem jako kynoucím kosmonautem a liverpoolsky slangovým názvu

Goodbye Vienna - Tady to balíme. Závislost na desce Ringo však podvázala nápady, chyběli Paul a George, Ringo Starr na 3 pokusy hit nesložil, takže mu musel posloužit dávný cajdák Only You, s nímž od r. 1956 prošli britskou hitparádu už 4 interpreti. S Lennonovou titulní písní a s Toussaintovou Occapellou uchoval desce tvář a zpívajícímu bubeníkovi zdání, že jeho solová kariéra teprve začíná, že jí může počítat až od alba Ringo coby prvního, předchozí evergreenové a countryové pozapomenout coby rozvíčovací laškovnosti a přichystat velké věci.

"Kdo ví, co přijde. To může být nějaký italský tenor nebo všelicos," zodpověděl v r. 1975 Ringo otázku, jaká bude hudba zítřka. Byl v dobré míře, uctivým japonským reportérům, zvědavým na jeho poselství doma, odtušil: "Ahoj, Japonci!" a nekomplikovaně vyjádřil svou oddanost Johnu Lennonovi: "Opravdu si myslím, že Stěny a mosty jsou nejlepší album, jaké kdo za posledních 5 let udělal."

"Ano, všechno ostatní, filmy, písníčky, je pořád jaksi druhořadé," říkal také. "Nic mě netěší tak jako bubnování..."

S t o l e č k y z a 2500 l i b e r

Tedy míň než paličky, ale určitě ho těšilo například bytové návrhářství. Od r. 1970, kdy se spojil s designérem Robinem Cruikshankem pod firmou Ringo Or Robin Limited, kreslil a tvaroval stolečky, zrcadla, pokojovou konstrukci pro stereo apod. Překypoval neobvyklými materiály, rozměry, tvary a cenami. Jeho zamilovanou soupravou byly stolky s upravovatelnými výškami pro celou rodinu Starrových. Do své úřadovny v budově Apple nechal vestavět olbřímí kovovou konstrukci - stereo. Elegantní grilovací stůlek upomínající na předeek Rolls Royce si posléze koupil manager Eltona Johna za 2500 liber...

V o l á n í g r a m o g i g a n t ů

V r. 1975 vypršela i Ringovi smlouva s EMI, jehož součástí byla i značka Apple. zatímco v Hamburku, kde se Polyduru upsal pro Evropu, vypádl z letadla do náruče fotoreportérům, v amsterodamském Hiltonu mu firma Atlantic změnila slavností vpád na americký trh revolučními tanečnicemi, jež měly vše, jen nahoře nic.

Tehdy působila kombinace Ringa a sexu stejně ironicky jako jeho recitace hlubokým sexy hla-

sem v Only You. Nás, vrstevníky ještě nenapadlo, že pro celou novou posluchačskou generaci, kterou od dob Ringových nejpůsobivějších zpěvů a rčení dělí dobrých 10 let, bude pohled na neznámého fousáče a šantánové slečny spíš nezajímavým tuctovým trapasem než ironií. Natož abychoh si uvědomili a připustili, že posledním albem u Apple, dobrým výběrem hitů Blast From Your Past, se nad Ringovou gramodeskovou kariérou zavírá nejméně na 5 let voda...

Ný Nejdhív rozjel svou soukromou značku Ring O'Records - instrumentální verzi alba Ringo! Donutil k ní Davida Menschela, dvaadvacetiletého hráče na moog: původně po něm chtěl přesné kopie svých skladeb, ale pak mu ponechal volnou ruku a polovinu skladeb ze svého alba ani nepoznals... "Myslím, že je asi nejlepším hráčem světa na tento nástroj," tvrdil Ringo v půlhodinových interviewech... Co se asi s Úžasnou hudbou /LP Startling Music/ a celou značkou Ring O'Records stalo?

N á s t r o j e R o t o g r a v u r y

Po rozchodu s Apple i s manželkou se Ringo usadil v Monte Carlu, kvůli vysokým britským daním. Na cesty do Londýna za dětmi bral americkou modelku Nancy Andrewsovou, jen když nebyla manželka doma. "Nechci, aby se setkaly," vysvětloval vážně. "Jsou to zcela odlišné typy." Proč si nechal vyholit lebku? "Ten den bylo horko." A neveřil svým očím při četbě zprávy, že udeřil do brady muže, který se dotknul jiné Ringovy přítelkyně, zpěvačky Lynsey De Paulové: "Copak by mohl takový hodný mužský jako jsem já udělat něco takového?"

Styl, humor a vkus projevil i v pojetí premiérového alba u Atlanticu /Polydoru, Ringo s Rotogravure, z titulu nevyhlíží lupou jen tak: na zadní straně jsou fanouškovské vzkazy na fotografii otevří do kanceláře beatlesovské společnosti opravdu špatně čitelné. Však Ringo žádal, aby se v krámech k albu přidávala pokaždé lupa.

S novým producentem, zkušeným soulovým odborníkem Arifem Mardinem, vyrobili album skvěle zahrané i sejmuté, s kytaristy jako jsou Jesse Edx Davis, E. Clapton, P. Frampton, Lon Van Eaton, Mac Rebennack a Danny Ketchmar, jedním lepším než druhým, téměř povinnou učebnicí doprovodné hry. Vrcholem je kytarový trojzpěv y Claptonově This Be Called A Song. A jako píseň Harrisonova pomalá milostná I'll Still Love-You, docela se povedla i Ringovi.

Vcelku je však Rotogravura natolik skvělé instrumentální cvičení, zvláště ve stylu soul, že

se vytrácí Ringova zpěvácká totožnost. "Nejsem tu na to, abych vyprávěl příběhy," objasnil to. "Chci udělat několik singlových hitů, tolik, kolik jsem schopen a albový hit. Mám popularitu rád." Ani Lennonovy a Mc Cartneyho skladby, slabší než dřív, však nezabraly...

R i n g o Č t v r t ý

Titul Ringo The 4 th platí "upravenému" číslování alb i obalové fotografii našeho hrdiny s vládařským mečem v rukách a dvořankou za krkem.

Jsou tu i nahrávky mdlejší, převládají však vyostřené a nadupané, jak dokonalé playbacky nachystané pro táhlou hořkost Roda Stewarta, pastorskou důstojnost Solomona Burka, dynamiku Wilsona Picketta. Ringo, spolu s Vinim Ponciou autor 6 skladeb z 10, zpívá - a to je přesmutný paradox celé záležitosti - vlastně vůbec nejzvučnější a relativně nejvýraznější v celé své kariéře, oproti Rotogravure je jeho hlas na desce čitelnější a stejně je to zbytečné... Tahle deska je opravdu pro jiného zpěváka, univerzálnějšího...

"Na albu je nejtěžší vymyslet obal a titul," řekl jednou Ringo. Obojí vždycky vykresal, až zasvítilo a přece to teď už nestačilo. Co se kde ztratilo?

S t u d i o v é n e b e z p e č í

"Každý umělec, který je poctivý, vám řekne, že když je album natočené, začne ho nenávidět. Jste s ním už tak dlouho, že nevíte, co na něm je, o čem tam běží."

To by Ringovi potvrdili jistě i tvořivější hudebníci. Jenže studiová únava doléhá mnohem víc na ty, kteří hrají jen ve studiu, bez styku s živým posluchačem a místo tleskajících členů, povzbuzujících pohledů, odečítají odezvu své práce jen z počítačových zpráv o prodeji...

Ringova silná stránka - smelit partu osobností třeba i silnějších než on, se mohla uplatnit tam, kde nějaká parta už sama o sobě byla: na kdekoliv a s kýmkoliv. Nevím, jak se soukromí, ale z desek se začaly vytrácet Ringovy charakteristické rysy: dobromyslnost, lenivá pohoda, melancholie, humor. A nenahradilo je nic podobně přesvědčivého, jako kdysi v nahrávce It Don't Come Easy. Stal se zpěvákem oddechového rocku - neprovokuje k odporu, ani k souhlasu, dobře se podle toho dá tancovat...

B e z h i t u i b e z t v á ř e

Bad Boy /Zlý chlapec/ stojí zatím na konci Ringovy kariéry. Spolu s Ringem čtvrtým je to prý největší investiční fiasko Polyduru v minulém desetiletí. I ze sklady už obě alba vyřadili... Bad Boy nemá nápad ani v titulu, ani na obalu. Skladby se hádají jedna s druhou, doprovod spíš připomíná lepší kavárenskou kapelu. Až na úplném konci alba, po všech těch zbytečnostech včetně skoro všudypřítomného zvuku varhan, se z písničky A Man Like Me vy-
loupne cosi, co snad Ruan O'Lochlainn psal přímo pro Ringa. Silnou melodií začíná velebně hlas, přidává se klavír, bicí, potom smyčce a sbor: "Můžeš se spolehnout, uvidím Tě tam xx x pódia v Carnegie Hall. Vstoupím, až zhasnou světla, protože jsem muž a vlastně jsem docela malý. Protože muž jako já patří světu a svět je báječné místo pro život a muž jako já prostě zpívá světu, který si běží kolem dokola. Můžeš se na mě spolehnout, uvidím Tě tam. Budu tam, až budeš potřebovat přítele, až ti bude zle, etanu se tvým klaunem a dozpíváme svou písničku."

A když už je úplné ticho, cinkne činel Konec.

Bude Ringo Starr ještě někdy - na desce, v biografu, kdekoliv - našim přítelem klaunem ?
Aniž bychom za ním museli do žluté ponorky ?

F i l m o g r a f i e :

- CANDY /1968/ - role chlápěného mexického zahradníka. Rež.- Ch. Marquand
THE MAGIC CHRISTIAN /1969/ . role adoptivního syna Sira Granda. Rež.- J. Mc Grath
260MOTELS /1971/ - role F. Fappy a Trpaslíka. Rež.- F. Zappa a T. Palmer
BLINDMAN /1971/ - role bandity Candyho. Rež.- Ferdinando Baldi
BORN TO BOOGIE /1972/ - dokument o M. Bolanovi, role podivína. Rež.- Ringo Starr
THAT'LL BE THE DAY /1973/ role frajířka Mikeho. Rež.- C. Whatham
SON OF DRACULA /1974/ role čaroděje Merlina. Rež.- F. Francis
LISZTOMANIA /1975/ Role papeže. Rež.- K. Russell
CAVEMAN /1980/ - role divocha Atouka. Rež.- C. Gottlieb

Jiří Černý - Melodie 9+10 /1980

CO DĚLAJÍ BEATLES ?

Liverpoolsští vlasatí mládenci, kteří před lety svými písněmi doslova "zbláznili" svět, jsou nadálem středem zájmu. Nic nevadí, že se Beatles rozpadli. Pro generaci dnešních třicátníků a čtyřicátníků, neustále si pobrukujejících jejich melodie, je jejich muzika pořád ta nejlepší. A je zajímavé, že se líbí i těm, kteří v době největší slávy Beatles byli ještě v kočárku. A co vlastně dělá slavná čtveřice dnes ?

Nejvýznačnější člen skupiny, John Lennon, který nedávno oslavil čtyřicáté narozeniny, žije v USA, kde vlastní několik bytů. Přestože neví, kolik má peněz /jak s oblibou tvrdí/, je multimilionářem. Před 5 lety zmizel z veřejného života. Staral se o domácnost a o svého syna, který se tehdy narodil. Poslouchal jen klasiku, za celou dobu nebyl v žádném rockovém klubu. Obchodní záležitosti přenechal své o 7 let starší japonské manželce Yoko Ono, s níž se oženil před 11 lety. Lennon se nyní navrátil zpět s deskou nazvanou *Zdvojená fantazie*. 7 písní napsal Lennon sám, 7 jeho žena. Říká, že přestávka byla nutná, neboť mu došla inspirace. Opět se pustil do komponování.

Paul McCartney je jediný z Beatles, který se nerozvedl. Žije klidným rodinným životem se svou ženou Lindou, která mu pomáhala při sestavování úspěšné skupiny Wings, stále v Britanii. Letošní zatčení ve Tokiu, kam se pokusil přivést drogy a kde také pobyl krátký čas ve vězení, vyvolalo větší aféru. Vzhledem k jeho popularitě byla celá záležitost s narkotiky rychle vyřešena a Paul byl propuštěn.

Ringo Starr se dal na filmování. Hraje ve filmu *Jeskynní muž* a má prý docela slušný úspěch. Začátkem roku se má ženit se svou partnerkou z tohoto filmu, 32letou kráskou Barbarou Bachovou. Ringo prohlašuje, že nechce žít z minulosti a že se bude plně věnovat filmu.

George Harrison nějaký čas koketoval s indickou náboženskou sektou Hare Krishna, po rozpadu manželství s modelkou Patti Boydovou se přespříliš zaměřil na alkohol. Hudbě se věnoval jen málo. Je ženat s Mexičankou Olivíí a žije v ústraní v Anglii. George miluje rychlou jízdu v autě a pozorně sleduje závody F 1. Jeden z jeho singlů, nazvaný *Rychleji*, je inspirován právě touto světoznámou automobilovou soutěží.

Beatles dostali fantastické finanční nabídky na uspořádání velkého turné, kdy by připomněli své neúspěšnější skladby. Odmítli. Nejvíce se stavěl proti obnově skupiny J. Lennon.

K O N E C L E G E N D Y

V úterý ráno vyřukávaly dálnopisy světových tiskových agentur zprávu, která krutě ukončila všechny dohady o tom, zda se legendární liverpoolská skupina ještě někdy objeví na veřejnosti pohromadě. Pět ran z revolveru pětadvacetiletého maniaka ukončilo život Johna Lennona /1940/ právě v okamžiku, kdy při návratu z nahrávacího studia vyhověl žádosti mladého muže a před newyorským hotelem mu poskytl autogram na zbrusu novou desku *Zdvojená fantazie*...

Skladby autorské dvojice Lennon - Mc Cartney, které vynesly skupinu Beatles na výsluní popularity a jejichž obliba ani 10 let po rozchodu skupiny neopadá, se objevují v repertoáru interpretů celého světa, nezaměnitelné a jedinečné podání Beatles neztrácí ani po letech nic ze své magické přitažlivosti, sugestivnosti a strhující vroucnosti.

Po rozpadu Beatles se Lennon přestěhoval do New Yorku. Dlouhou dobu se táhly jeho neshody s imigračními úředníky - a po několika sólových albech či deskách pořizovaných s manželkou Yoko Ono se vůdčí osobnost Beatles odmlčela. Poslední lennonovo album *Zdvojená fantazie* přináší snad nejkrásnější nahrávky, které Lennon během své sólové dráhy vytvořil - ostatně, malá deska s písní *Začínáme znova* se v těchto dnech dostává na špičku přehledů nejprodávanějších desek. Lennon se bohužel ze svého návratu na výsluní hudební scény dlouho netěšil...

/mis/ Rovnost - 12. 12. 1980

L i v e r p o o l s k é r o z l o u č e n í

Přes půl miliónu obdivovatelů skladatele a zpěváka Johna Lennona, který byl nedávno v New Yorku zastřelen, se v neděli shromáždilo v londýnském Central Parku. Účastníci uctili lennonovu památku 10 minutami mlčení a sborovým zpěvem jeho protiválečných písní. Bezprostředně po skončení akce došlo k přestřelce, při níž byl jeden z účastníků těžce zraněn. Podle prvních údajů policie byla přestřelka spojena s obchodem s drogami. V Liverpoolu, kde Lennon spolu se skupinou Beatles zač. 60. let zahájil svou kariéru, se sešlo 30 tisíc lidí. Vášnivý dav zdemoloval hudební zařízení na improvizovaném pódiu. Přes 100 lidí muselo být lékařsky ošetřeno.

Lidová demokracie - 16. 12. 1980

SEBEOBRANA TLACHÁNÍM

BEATLES SAMI O SOBĚ :

Názory na popularitu Beatles prošly vývojem téměř tak zajímavým, jako sama čtveřice liverpoolských hudebníků: od prvních pokusů svést všechno na vlasy a na pubertu, která loscovala posluchači, až po knihy hudebních vědců, rozabírajících písně Beatles takt po taktu. Spravedlivý čas ukázal, jak třeba zrovna onen děs arthur byl při hodnocení hudby důležitější spíš pro bulvární reportéry než pro mladé posluchače. Nicméně jeden mimo-hudební rys skupiny by si možná samostatnou knížku zaslouhoval: bezprostřední, antiscénářový humor. Vznikal kdykoliv a kdekoliv, z klukovství Ringo Starra a Jihna Lennona, ale i P. Mc Cartneyho a G. Harrisona. Někdy přerůstal do obrany až výsměchu, zejména na tiskových konferencích v USA, jindy zůstával čistou hrou. Naprostá většina citátů v tomto článku pochází z nejhorečnatější doby mezi 4. červnem a 10. listopadem 1964, kdy Beatles objezdili přes 50 měst na 4 kontinentech. Recepce a tiskovky je vyčerpávaly víc než půlhodinové koncerty. "Čím jsme byli populárnější, "konstatuje John, "tím neakutnější věci jsme zažívali, tím víc se po nás chtělo, až k tomu, že když jsme si nepodali ruce se starostovou ženou, začali na nás křičet a nadávat: Co si to dovoluji? Jednou v Americe jsme po koncertu spali kdesi v hotelu a přijde starostova žena a povídá našemu managerovi: Vytáhněte je, chci se s nimi seznámit! Derek řekl: Já je budit nepůjdu. Začala křičet: Vytáhněte je, nebo to dám nověnam. Vždycky to bylo takhle: když jsme se nechtěli sejít s jejich zatracenou dcerou s diamantama v zubech, vždycky nám hrozili, že nás dají do novin. Vždycky jsme se museli scházet s dcerou nějakého policejního náčelníka nebo s dcerou starosty: byly to samé nejnejpříjemnější děti - protože měly nejnejpříjemnější rodiče. Tihle lidé byli na nás přilepení... ... Vždycky jsem se opil a urážel je, nemohl jsem to vydržet."

Stalo se také, že John, k zděšení diplomatického sboru i managery Epsteinova, prostě recepci opustil. Protokol nebyl jeho silnou stránkou. Mnohem lépe zvládal prostředí tiskovek s křivčivou palbou novinářských otázek - a čtyřhlavovým kulometem beatlesovských odpovědí.

XXX Proč zpíváte jako Američané a mluvíte jako Angličané ?

John: Líp se to prodá.

XXX Proč se nezajímáte o politiku?

John: Zajímáme se o ni. Nezajímaví se nám zdají jen politikové.

XXXRingo, proč máte na každé ruce 2 prsteny ?

Ringo: Protože nosím je neprostrčím.

XXX Co si myslíte o názoru kritiků, že nejste moc dobří ?

George: Že nejsem.

XXX Co jste si mysleli, když se dnes při přistávání začalo z vašeho letadla kouřit ?

Ringo: Beatles, ženy a děti - napřed !

XXX Proč si myslíte, že máte víc dopisů od fanoušků než ostatní členové skupiny ?

Ringo: Nevím. Předpokládám, že proto, že mi píše víc lidí.

XXX Dáváte si často schůzky ?

Ringo: Co děláte dnes večer ?

XXX Perete se mezi sebou ?

John : Jen po ránu.

XXX Co vám teď, kdy sláva omazuje vaši svobodu, nejvíc chybí ?

Ringo: Chození do biografu.

XXXGeorge: Možnost nemuset nic dělat.

Paul: Ježdění autobusem

John: Škola, protože tam skoro nic neděláte.

XXX Proč máte jiné hlasy při řeči než když zpíváte?

George: nemáme žádné hudební základy.

XXX Paule, co si myslíte o komentátorovi Walteru Winchellovi ?

Paul: Řekl, že jsem ženatý a já nejsem.

George: Možná, že si tě chce vzít.

XXX Jak se vám jeví Amerika?

Ringo: Za Grónskem se zahne doleva.

XXX Prošli byste se rádi po ulici, aniž by vás někdo poznal ?

John: To jsme dělávali, když jsme neměli v kapse ani vindru. Nemá to žádný smysl.

XXX Je to pravda, že neumíte zpívat ?

John /Ukazuje na Georga/: Já ano. To on neumí.

XXX Jaká je vaše reakce na názor jednoho psychiatra ze Seattlu, že jste hrozbou ?

George: Hrozbou jsou psychiatři.

XXX Líbí se vám být Beatles ?

John: Ano, když už nemůžeme být Rolling Stones.

XXX Chystáte nějaké protiválečné písně ?

John: Všechny naše písně jsou protiválečné.

XXXKdyž uděláte novou píseň, jak se rozhodnete, kdo bude zpívat sólo ?

John: Sejdeme se a kdo zná většinu slov, zpívá.

XXX Působí na vás všechnen ten obdiv mladých dívek ?

John: Když cítím, že se mi začíná točit hlava, podívám se na Ringa a bezpečně vím, že žádní supermani nejme.

XXX Jak jste se cítili, když si noční klub Arthur dal jméno podle vašeho účesu ?

George: Byl jsem na to hrdý - dokud jsem ten klub neviděl.

XXX Je vám protivné, že fanouškové trhají vaše prostěradla na suvenýry ?

Ringo: Mně to nevadí. Pokud na něm zrovna při tom trhání neležím.

XXX Co po vás kdo žádal nejzvláštnějšího ?

John: To bych nerad říkal.

XXXFrancouzi si ještě neudělali na Beatles názor. Co si o nich myslíte ?

John: Ach, nám se Beatles líbí, jsou báječní.

XXX Máte rádi plavky nahoře bez ?

Ringo: Koupeme se v nich už léta.

XXX Jak to, že to vyšlo právě Beatles a ne některé z těch dvou set skupin ?

Ringo: To bych někdy taky rád věděl.

XXX Jakou máte omluvu pro to, že vám lezou vlasy až na krk ?

John: No prostě nám rostou z hlavy ven.

XXX Kdo z vás je ve skutečnosti holohlavý ?

George: Všichni. A já jsem hluchoněmej.

XXX Kde jste si ten účes vymysleli ?

John: Napovídali jsme už tolik lidí, že jsme je zapomněli.

XXX Nosíte paruky ?

John: Nosili bychom je, jen kdyby měly opravdové lupy.

XXX Co si myslíte o teenagerech, kteří vás napodobují s beatlovskými parukami ?

John: Nás nenapodobují, protože my beatlovské paruky nenosíme.

XXX Máte paruky nebo vlastní vlasy ?

Paul: Vyveděte ji !

Ringo: Haló, kde je policie ?

George: Naše vlasy jsou pravé. A co vaše, madam ?

XXX Co nejvíc ohrožuje vaši kariéru, atomová bomba nebo lupy?

Ringo: Atomová bomba. Lupy už máme.

XXX Máte už obsazenou hlavní ženskou roli ve vašem filmu?

George: Snažíme se vzít královnu. Ta teď letí.

XXX Jezdíte tím rolls-roycem pořád?

George: Ten rolls-royce je austin.

XXX Zaspíváte nám něco?

Všichni: Ne.

XXX Protože neumíte zpívat?

John: Ne, ale napřed potřebujeme peníze.

XXX Rádi točíte filmy?

Paul: Není to nejhorší způsob, jak přečkat odpoledne.

XXX Můžeme se těšit na nějaký další film s Beatles?

John: Bude jich ještě hodně, ale nevím, jestli se ne ně můžete těšit.

XXX Kdy začnete točit svůj nový film?

Paul: V únoru.

George: Ještě nemáme název.

Ringo: Ještě nemáme děj.

John: Ještě nemáme herce.

XXX Jak se vám líbí v rakouských Alpách?

Paul: To je nádherná.

John: Jo. Ale proč jsme museli jet tak daleko, když tu není žádný noční život?

XXX Proč nemáte rád Kačera Donalda?

Ringo: Nikdy jsem ho nepochopil.

XXX Dívky se hrnuly k mému vozu, protože měl novinářskou značku a myslely, že se s vámi setkám. Jak si tento jev vyavětlujete?

John: Jste roztomilý na pohled.

XXX Nepřipadáte si v hotelích jako zvířata v kleci?

John: Ne. My se krmíme sami.

XXX Neděsili vás ti hulvátští hromotluci, kteří se při vašem přiletu snažili proniknout davem na letiště?

Ringo: To jsme byli my.

XXX Co budete dělat, až beatlemánie pomine?

John: Počítat peníze.

XXX Co si myslíte o meziplanetárních raketách?

John: Když vídíte jednu, jako byste je už znal všechny.

XXX Přijali byste někdy do skupiny dívku, kdyby uměla zpívat, hrála na nějaký nástroj a byla učešaná jako Beatles?

Ringo: Jak je vysoká?

XXX Výrobky s beatlesovskou značkou vynesly milióny dolarů je v samotné Americe: paruky Beatles, klobouky Beatles, košile Beatles, vajíčkové stojánky Beatles, zmrzlina Beatles....

Ringo: Kdykoli vyslovíte Beatle s "a", dostáváme nějaké peníze.

XXX Jaké jsou vaše oblíbené programy v americké televizi?

John: Americká televize se mi líbí, protože chytne osmnáct stanic, ale dobrý obraz nemá žádná.

XXX Včera večer jste byli v Playboy Clubu. Co si o něm myslíte?

Paul: Jsem s tím Playboyem dobrý kamarád.

XXX Jak se dozvíte o všech těch večírcích?

Ringo: Nevím. Prostě na nich skončím.

Paul: Moc na ně při zájezdech nechodíme. Ale Ringo vždycky.

John: Ringo má svobodné povolání.

XXX V Detroitu vzniká hnutí Zneškodněte Beatles. Co s tím chcete dělat?

Paul: Spustíme kampaň Zneškodněte Detroit.

XXX Kdo vymyslel ten název Beatles?

Paul: Já ho vymyslel.

XXX Proč?

Paul: Proč ne?

XXX Měli jste nějaké potíže s přistěhovaleckým úřadem?

John: Museli jsme se odvážit.

XXX Jak je vám z té neustálé invaze do vašeho soukromí?

Ringo: Vadí nám to jen když nás povalí na podlahu a začnou mandlovat.

XXX Co byste dělali, kdyby fanouškové prolomili policejní špalír?

George: Umřeli bychom smichy.

XXX Máte nějakou zvláštní radu pro teenagery ?
John: Někdyjte uhry.

XXX S kým na světě by se Beatles sešli nejraději ?
Ringo: S opravdickým sv. Mikulášem.

XXX Paule, vy vypadáte jako můj syn.
Paul: Vy ani trochu jako moje matka.

XXX Prosimte, že vás ruším při jídle, ale co si myslíte, že budete dělat za 5 let, až to všechno skončí ?

Ringo : Pořád ještě jíst.

XXX Učím se bubnovat podle desek Beatles.

Ringo: Tam mě nikdy nemůžete slyšet.

John: A to hraje 30 let.

XXX Proč jste v jedné ze svých písní použil jedenáctitaktový střed ?

Paul : Opravdu ? No, snad to byla potřeba.

XXX Je pravda, že žádný z vás neumí číst ani psát noty ?

Paul: Nikdo z nás neumí číst ani psát noty. Skládáme tak, že si prostě pískáme. John pískne na mě, já zase písknu na něj.

Jiří Černý - Melodie 12/1980

JOHN LENNON NEBYL JEDINOU OBĚTÍ...

Plných 9 let od chvíle, kdy se rozpadla slavná hudební skupina Beatles, jejíž byl hnací silou, prožíval řetěz životních těžkostí. Až k hořkému konci, Lennon se stal vlastně součástí americké statistiky, jednou ze 23 tisíc obětí, které jsou v USA rok co rok zavražděny střelnou zbraní, jedním ze 434 lidí hynoucích násilně týden co týden, jedním ze dvou lidí, kteří jsou v USA násilně zbavováni života každou hodinu.

Když po definitivním konci éry Beatles přepnul Atlantik a přistál v Novém světě, měl plné 4 roky potíže s americkými úřady o právo pobytu. Jeho beatlesovská alba nevyrovnané umělecké úrovně vzbuzovala u posluchačů smíšené pocity. Od roku 1973 pak zcela zmizel z veřejného života. Spolu se svou japonskou ženou Yoko Ono se usadil na své farmě a mezi manžely došlo vlastně k výměně rolí. Yoko Ono se začala intenzivně zabývat obchodními záležitostmi, převzala do svého řízení věci rodinného majetku a proto opět objevení se Johna Lennona na hudebním trhu vzbudilo senzaci. Od července letošního roku se Lennon se svou ženou takřka přestěhoval do

newyorského studia Hit Factory a pracoval s hudebníky od Davida Bowie, Petera Gabriela, Cheap Trick a Roxy Music. Výsledkem je s napětím a dychtivostí očekávané album gramofonových desek nazvané *Zdvojená fantazie*, které se má na trhu objevit co nevidět. Je to 14 písní, z nichž 7 jich složil John a druhou polovinu jeho žena Yoko. První ze skladeb má i příznačný a symbolický název: *Jako bych vystupoval poprvé*.

V souvislosti s návratem proslulého ex-Beatles na scénu populární hudby uskutečnil s ním americký časopis *Newsweek* rozhovor, který zůstal posledním.

V jeho první části se americká reportérka ptala Lenona na příčinu jeho pětiletého odmíčení - "Znechutilo se vám komponování nebo hudební byznys?"

- Asi obě věci, od svých dvaadvaceti let jsem stále popisoval kontrakty, vystupoval, napsal desítky písníček. Stal jsem se umělcem - a chtěl jsem být svobodný. Nehodil jsem se do úřadu ani ke studiím. Postupem doby se ze mne stal nevolník, otrok gramofonových firem i bezejmennosti. Mnohokrát jsem se pokoušel či vlastně jen rozmýšlel, že všeho nechám, ale na druhé straně jsem se bál, že bez toho nebudu umět žít. Pak jsem se přesvědčil, že to jde.

XXX Proč jste se na celých 5 let stáhl do pozadí?

- Celou tu dobu jsem zasvětil synovi. Zabýval jsem se historií i antropologií a tak mohu odpovědně říct, že děti jsou dnes více osamělé. Jsem rozhodně proti, abychom my dospělí v zájmu své osobní slávy - a to jak známo je velice vrtkavá - je odsouvali a tlumili jejich individualitu. Proto jsem také vzal syna zpět z mateřské školy. Domnívám se, že většina škol je pro děti vězením.

XXX Paul McCartney však říká, že jste se všeho vzdal proto, že už nemáte v hudbě co říci.

Paul o mně nic neví. Přes deset let jsme se spolu nesetkali a když mne před dvěma lety navštívil a přijel s kytarou, byl jsem vzteklý, protože jsem měl právě těžký den.

XXX Jak vlastně vypadá váš typický den?

- Yoko se zabývá obchodními problémy a finančními záležitostmi, já žiji zase domácností, vařením, péčí osyna. Vše u nás bylo vlastně obráceně než v normálních rodinách. A tak ode mne dostávala Yoko otázky: Jak se ti daří na úřadě? Mohu ti udělat koktejl? Představ si, že ještě nepřivezli prádlo z prádelny...

XXX Bylo pro vás těžké zanechat hudby?

- Z počátku velice těžké. Pociťoval jsem v sobě jakýsi chaos, nedostatek inspirace, bylo to nakonec patrné i v mém albu z r. 1974 nazvaném *Zdi a mosty*. Obsahovalo kompozice napůl chorého řemeslníka.

XXX Přestal jste hudbu také poslouchat?

- Poslouchal jsem hlavně klasickou hudbu. Ani mne tak nezajímá práce jiných lidí jako mne vzrušuje. Nijak se netajím tím, že jsem nikdy nebyl ve studiu 54 ani v žádném jiném rockovém klubu. A otázka, zda poslouchám hudbu, to je asi stejné, jako by Picasso dostal otázku, kdy byl naposledy v muzeu...

XXX Proč jste se rozhodl znovu nahrávat?

- Dlouho jsem byl "ženou v domácnosti", ale i ta potřebuje nakonec mít pocit úspěchu. Bylo mi čtyřicet. Můj pětiletý syn se mne nedávno optal, zda je to pravda, že jsem kdysi zpíval a byl jedním z Beatles... Od okamžiku, kdy se narodil, jsem se nedotkl kytary.

XXX Mnoho lidí prohlašovalo, že vlastně Yoko Ono vás odtrhla od Beatles a skupinu rozbila. Je to pravda?

- Dlouho už jsem hledal důvod, proč z naší skupiny odejít. Prvně jsem o tom začal uvažovat v době natáčení filmu Jak jsem vyhrál válku. To bylo v r. 1966. Rozhodnutí padlo, když Beatles přestali jezdit na zájezdy. Ale ani tehdy jsem neuměl opustit svůj "palác slávy". To nakonec, tedy podobná situace, zabilo Presleyho. Krále vždy ničí jejich poddaní. Yoko mne jen upozornila na to, že zbylá trojice chce za každou cenu udržet skupinu přesto, že její konec je neodvratitelný. Hrozila, že budu stagnovat, že to bude moje tvůrčí smrt. Yoko však v žádném případě Beatles nezničila.

XXX Netoužíte někdy po době už dávno minulé, po starých dobrých časech?

- Ne. Beatles byli fenoménem 60. let. Dali jim vlastní styl. Čtyři chlapi vydávali ze sebe vše, co v nich bylo, ba ještě víc. To se nikdy nevrací. Znovuvzkříšení skupiny pokládám právě tak za nemožné, jako třeba sednout si zpět do školy... Rovněž tak bych nemohl /jako kdysi/ komponovat společně s Paulem. To by mne nudilo. Raději spoléhám na sebe.

Náhle násilná smrt Johna Lennona, tak předčasná, nesmýslná a šokující, znovu rozjitřila nikdy v USA neukončenou diskusi na téma přísnější a větší kontroly možnosti vlastnit střelnou zbraň. Podle střízlivých odhadů je mezi obyvateli Spojených států na 50 milionů revolverů, pistolí, karabin, ba i lehkých kulometů nejrůznějších typů a kalibru. Legálně i nelegálně. Jen v New Yorku jich mají více než dva miliony. A v mnoha amerických městech či okresech si pistoli může volně koupit i dvanáctileté dítě právě tak jako duševně vyšinutý člověk či ten, kdo právě opustil bránu vězení.

Obchod se zbraněmi, legální i ten podludný, to je v USA gigantický a velmi výnosný byznys dosahující ročního obrátu několika miliard dolarů. A mít vlastní střelnou zbraň, to jaksi patří k představě "dobrého" Američana, je to takřka národní zvyklost a zároveň je to pokládáno za nezadatelné "občanské právo". Objevuje se

sice stále více a více „přivrženců názoru, že by právo na vlastní střelnou zbraň mělo být přísněji omezeno, K zastáncům této myšlenky patří mj. senátor E. Kennedy, jehož vlastní zkušenosti z rodinných tragédií jsou více než varovné. Jak ale vše nasvědčuje, je to předem prohraný zápas. Pistolové hobby – působí bezpochyby i ve washingtonském parlamentě – je příliš silné, příliš mocné a příliš vlivné a bohaté, než aby bylo možno proti němu cokoliv podniknout.

Krátce poté, co pod vražednými výstřely padl k zemi John Lennon mrtev, dostal na téma problému volného a neomezeného držení střelných zbraní otázku příští americký prezident Ronald Reagan. Z jeho odpovědi jasně vyplývá, že je i nadále, přes veškeré varující údaje, rozhodně proti všeobecnému zákazu, aby obyvatelé Spojených států byli omezení v možnosti nýkupu střelné zbraně. A tak má svou vlastní pistolí i první dáma USA, Nancy Reaganová.

Lidová demokracie – 19.1.81
Pavel Steklý

Balada o Johnovi a sarti

Byl mrtev.

■ Před chvílí jej přivezli v policejním hlídkovém voze do newyorské Rooseveltovy nemocnice s pěti střelnými ranami. Teď leží na ambulance lůžku, zatímco doktor Stephen Lynn diktuje asistentovi do úmrtního listu.

Vražda zastřelením. Druhý den se milióny lidí na celém světě dozvědí z policejní zprávy, že to byla už v pořadí 701. vražda zastřelením v New Yorku v minulém roce. Hrozná statistika však v tomto případě dostala ještě hrůzivější rozměr: muž zakrytý bílým prostěradlem je John Lennon, jedna z nejznámějších postav populární hudby XX. století.

8. prosince 1980 byl mizerný den. Možná podobný tomu, ve kterém se narodil, 9. října 1940. Při náletu v bitvě o Anglii. Neuměl se v klidu ani narodit... O pětadvacet let později, v době největší slávy skupiny Beatles, řekl, že vždycky věděl, že s Beatles vyhrává loterii života. Vyhrál. Se všim všudy, co k takové loterii patří.

Byli slavní, úspěšní, bohatí. Jejich desky se prodávaly v milionových nákladech, jejich koncerty zaznamenávaly nové a nové rekordy v návštěvnosti, tržbě i superlativech v oblasti kritiků. Pak přišel konec. Ne

náhlý, ale postupný a hlavně - zákonitý. V r. 1966 poslední veřejné vystoupení. V r. 1970 definitivní rozchod. Konec Beatles. Konec jedné legendy.

Mohli žít pohodlným životem třicetiletých vysloužilců se sedmicifernými konty v bankách. Mohli. Nadarmo se ale nenarodili v dělnickém Liverpoolu, kde "každá libra má dvacet šilinků a každý šilink dvanáct penci". Pokračoval každý dál v umělecké kariéře. Bubeník Ringo Starr vystupuje ve filmech, hraje country hudbu a utrácí peníze v kasínech celého světa. Kytarista George Harrison objíždí stále svět na dlouhých turné, skládá, zpívá, vede domácnost.

John, ten neposlušný a věčně provokující John si vybral svou cestu dávno před rozpadem Beatles. Začal v soukromí. Nejdřív se rozvedl s ženou Cynthií. Pak přišla známost a manželství s dcerou japonského bankéře, o sedm let starší, Yoko Ono. Koncem 60. let neuplynul prakticky týden, aby noviny nepřinesly zprávu o nějakém novém skandálu Johna a Yoko. Čtenostní občané je žalovali za pornografii, když se na obálku své samostatné desky nechali vyfotografovat nahí. Někonečné byly aféry s drogami. Veřejnost odsuzovala Yoko a v novinách zvláště britských, se objevovaly otázky, kdy si to konečně John s tou hroznou Japonkou rozmyslí.

Nerozmyslel. Agentury dále přinášely fotografie. John Lennon s vlasy až po ramena, John Lennon na ježka. John Lennon v pytlí. John Lennon v saku slušně střiženém.

I přes skandály a pohoršení, které natropil, si získával sympatie svými politickými postoji. Termín "politický rock" se stal díky jemu světovou zpleťtinou a protiváhou v té době populárnímu americkému protest-songu jak jej zpíval Dylan a další za oceánem.

S Yoko založili skupinu Plastic Ono Band. Písně "Power to the People" a "Working Class Hero" /Hrdina dělnické třídy/ se staly hymnou revoltující mládeže. Zvláště ta druhá vysloužila Lennonovi v měšťáckých kruzích když ne pověst komunisty /na to byl příliš bohatý/, tak alespoň pečeť anarchisty. Vrátil královně Řád britského impéria na protest proti podpoře americké politiky ve Vietnamu. Podepsal se jako John Lennon z Bagu.

Bag Production byla společnost, kterou založil sám na podporu mírového hnutí.

I v nahrávacích studiích mluvil docela vážně o míru: "...jen snobové kritizují slova jako komerční nebo populární. Například slovo "usilovat" má špatnou pověst. Ale přesto si myslím, že kdyby se pouhým "usilováním" dosáhl světový mír, souhlasil bych."

Za čas oznámil, že zaplatí 1 344 liber šterlinků pokut, k nimž bylo odsouzeno 91 skotských demonstrantů proti politice apartheidu.

Koupil školu pro cikány. Rozdával na dobročinné účely. A život jel na plně obrátky.

"Hledám si malou farmu, kde bych mohl pěstovat orientální rostliny. Jsme s Yoko vegetariáni. Měla by tam být malé jezírko a pár kuřátek. Teď mám 12 koček a uvažuji o tom, zda je mám všechny držet. Rozhodně bych chtěl mít pár slepic," řekl John jednomu novináři.

"Skandál. Ten člověk si snad dělá legraci," řekl novinář.

Osm let mlčel.

Po dlouhých bojích s americkými přistěhovaleckými úřady, které nechtěly Lennona natrvalo ve Státech, se v polovině 70. let Johnovi podařilo konečně usídlit v New Yorku. V městě, kde se kromě rodného Liverpoolu cítil nejlépe, kde jeho výstřednost nikomu nepřekážela, a kde chtěl začít nový život.

Bylo mu pětatřicet, když se mu narodil druhý syn Sean. Žil s rodinou v Manhattanu v luxusním centru Dakota Forum. John přenechal starosti o finance své zkušenější ženě a sám se staral o syna. Chodil s ním na procházky do blízkého Central Parku, potkával sousedy z domu, pár známých mezi nimi i dirigenta a skladatele Leonarda Bernsteina: povídali si o počasí, sportu, politice, ale hudbě se vyhýbal. V jedno z posledních rozhovorů se přiznal, že dlouholetá přestávka v tvorbě byla jen jakousi terapií, kterou se chtěl zbavit všudypřítomného stínu Beatles, který si každý z Beatles chtěl nechtě nese s sebou.

To byl zřejmě jeden z důvodů, proč právě John Lennon v roce 1979 odmítl nabídku OSN na jedinečný koncert Beatles ve prospěch UNICEF. Z televizních, filmových a nahrávacích práv by tato světová organizace získala 150 milionů dolarů.

Loni na podzim se kolem Johna opět zavlínila stojatá voda. Vydal, společně s manželkou, album Double Fantasy. V rozhovorech s novináři řekl, že začíná nový život. Deska je na světě a brzy bude následovat další. Bylo mu čtyřicet a terapie, které se na 8 let dobrovolně podrobil, skončila.....

8. 12. 1980

17,00 - Černá Johnova limuzína předjíždí před vchod Dakota Forum v sousedství Central Parku. Ulice jsou plné úředníků, vracejících se domů z kanceláří.

17,05 - John a Yoko vycházejí z domu. V odpoledním shonu je poznalo jen pár kolemjdoucích. K Johnovi přišel mladý muž s nejnovějším Lennonovým albem v ruce. Žádá o autogram. John se mu podepíše. Pohotoví fotoamatér zachytí setkání na citlivou vrstvu filmu. Nikdo netuší, jaký význam bude fotografie mít. Muž žádající o autogram se jmenuje Mark Chapman.

17.25 - Manželé Lennonovi přijeli do nahrávacího studia dvě míle od Dakota Forum. Dalšíh pět hodin budou pracovat s producentem Jackem Douglassem na posledních úpravách připravovaného alba.

22.30 - Lennonovi odjíždějí ze studia domů na večeři.

22.48 - Lennonovi přijeli zpět k Dakota Forum. Chapman čekal celých šest hodin na jejich návrat.

22.50 - "Haló, pane Lennone!" Chapman volá, zatímco John jde jen několik kroků před Yoko. Oba se najednou otočili na volajícího a s hrůzou zjišťují, že na ně míří z revolveru ráže 38. Chapman pětkrát vystřelil. Smrtelně raněný John se stačí ještě doplazit ke dveřím vrátnice. Šeptá: "Jsem zasažen." Pak upadne do bezvědomí.

22.51 - Chapman pustil pistoli na zem a chladně pozoruje Yoko nařikající nad mrtvým a volající o pomoc. Vrátnému se podařilo přivolat policii a odkopnout Chapmanovu, teď už prázdnou, zbran.

22.52 - Policejní hlídka. Chapman se vzdal bez odporu. Druhý policista odváží Yoko a zkrvavené Johnovo tělo do nemocnice.

"Víte, co jste udělal?" křičí vrátný na Chapmana.

"Jo, právě jsem zastřelil Johna Lennona," řekne klidně spoutaný vrah.

Ještě téhož večera policie zjistí, že pětadvacetiletý Mark Chapman z Havajských ostrovů je psychopatický maniak a proto jej odvezla do psychiatrické věznice.

V Senátu začne za 48 hodin bouřlivá debata mezi poslanci, zda by se konečně neměla zavést účinnější kontrola prodeje a držení osobních zbraní. Odpůrci kontroly namítají, že je to stejně zbytečné. V celých USA je přibližně 50 milionů střelných zbraní nejrůznějšího typu v držení civilních osob. Pro lidi Chapmanova typu není žádným problémem si zbran obstarat. "Včera to byl John Lennon, zítra to může být kdokoliv z nás." "Amerika se stala společností násilí a zločinu." To napsal Washington Post vzápětí po vraždě.

Zemřel John Lennon. Vynikající zpěvák, hudebník, textař, skladatel. Psal dobré povídky, kreslil. Mohl z něj být dobrý povídkář či ilustrátor. Mohl...

Většina liverpoolských patnáctiletých dětí si k loňským vánocům přálo aspoň jednu desku od Beatles. Desku patřící generaci jejich rodičů.

Text Magda Šimičková a Jarosl. Major
Mladý svět 4/81

Beatles už nikdy pohromadě

Všechny dohady o tom, zda se ještě někdy Beatles sejdou společně ve studiu nebo na koncertním pódiu, ukončilo pět smrtících výstřelů jednoho promineového rána. Bylo něco po půlnoci, když se John Lennon se svou japonskou manželkou Yoko Ono vracel z nahrávacího studia, kde právě pracoval na sérii nových snímků: pětadvacetiletý maniak ho před vchodem do umělceva newyorského bytu zastavil s žádostí o autogram a posléze do něj vpálil všech pět ran svého revolveru. Lennon zemřel při převozu do nemocnice...

9. října oslavil John Lennon své čtyřicáté narozeniny, na sklonku roku se dostal na špičku přehledů nejprodávanějších desek s písničkou *Právě začínáme znovu /Just Starting Over/* a dvojalbem *Dvojnásobná fantazie /Double Fantasy/*. Jeho náhlý vpád na hudební scénu byl překvapivý, neboť Lennon v posledních letech nahrával velice sporadicky, věnoval se farmaceutice a výchově syna Seana. O vzniku svých nových nahrávek řekl reportérovi týdeníku *Newsweek*: "...Jednou se vrátil Sean z parku, dlouho se na mne díval a potom najednou prohlásil: 'Tatínku, kluci říkají, že jsi prý byl jeden z Beatles.' To mě tak naštvalo, že jsem rychle začal shromažďovat a dodělávat repertoár, něco si napsala Yoko - a že jsem se vypravil do nahrávacího studia. Chtěl jsem tomu špuntovi dokázat, že třeba něco umím..." Deska se setkala s mimořádným ohlasem: Lennonovy písničky se zde střídají se skladbami Yoko, nenajdeme zde samoúčelné výstřednosti a nefunkční technická kouzla; jde zřejmě o kolekci nejpresvědčivějších snímků, které John Lennon vytvořil během své sólové umělecké dráhy.

Od 70. roku, kdy Beatles ohlásili svůj definitivní rozpad, byl Lennon - jak uvádí doslova Hardyho a Laingova encyklopedie rocku - "spojován s uměleckou a politickou avantgardou". Vrátil královně Řád britského impéria, neboť nesouhlasil s politikou své vlády v Biaře a jiných částech světa, v mnoha jeho písních se začíná objevovat politický protest, touha po míru a štěstí. Ačkoliv rozpad skupiny byl oficiálně potvrzen až v r. 1970, už před tím se Lennon začínal cílevědomě věnovat své vlastní dráze a nacházel stále více společného s newyorskou uměleckou avantgardou. Ještě před rozchodem Beatles vydali John a Yoko tři dlouhohrající desky: *Two Virgins /1968/*, *Unfinished Music No. 2: Life With The Lions /1969/*, *A Wedding Album /1969/*. A už v r. 1969 se Plastic Ono Band stal hlavním Lennonovým zájmem.... Skupina se společně s Johnem a Yoko zúčastnila vystoupení v rámci show *Toronto Rock Revival* - zahráli si také Eric Clapton, Klaus Voorman /bg/ a Alan White /drs/ - a nahrávky vyšly na "živém"

albu *Live Peace in Toronto*. Na desce byly staré rock'n'rolly, dvě písničky Yoko a také melodie *Give Peace A Chance* /Dejte míru příležitost/ - ukázka další stránky Lennonovy tvorby; tvorby jednoduchých, snadno zapamatovatelných a textově úderných skladeb, které si může na ulici zapískat nebo zazpívat kdekoliv.

V r. 1970 vydal John Lennon album nazvané jednoduše *John Lennon/Plastic Ono Band*, kde vzpomínal na svá dětská přátelství i na zkušenosti s Beatles /Mother, My Mummy's Dead, Working Class Hero aj./, o rok později přišel s dlouhohrající deskou *Imagine*, kterou produkoval známý Phil Spector. Album bylo komornější a obsažnější, než desky předchozí; titulní melodie je považována za jednu z nejkrásnějších Lennonových kompozic vůbec, zatímco písnička *How Do You Sleep* /Jak se ti spí/ je často interpretována jako posměšek namířený na McCartneyho sólovou dráhu.

Po znovuzvolení Nixona v r. 1972 začal sílit tlak k vystěhování Lennona z New Yorku, lépe řečeno ze Spojených států, kam v r. 1970 s Yoko Ono přesídlil a byl prostě mnoha lidem nepohodlný a jeho názory se neshodovaly s přesvědčením amerických měšťáků. V té době vydává John album *Some Time in New York City*....Texty hovoří o utlačování žen, o nepokojích ve státním vězení v Attice, o Severním Irsku. Nutný doprovod na tomto albu obstarala newyorská rock'n'rollová skupina *Elephant's Memory*. Na druhé desce alba našli diskofilové snímky ze dvou živých nahrávek - jednak s *Mothers Of Invention*, jednak s takovými muzikanty, jako jsou Eric Clapton, zesnulý Keith Moon nebo Delaney a Bonnie.

Alby *Mind Games* /1973/ a *Walls And Bridges* /1974/ se Lennon vrátil ke konvenčnějším tématům lásky a vztahů mezi lidmi, při nahrávání využil schopností předních newyorských studiových hráčů. Deska *Mind Games* se dostala v Americe mezi desítku nejprodávanějších alb, syrově znějící písnička *Whatever Gets You Through The Night* se v r. 1974 vyšplhala na první místo v těžké konkurenci singlů.... Dlouhohrající deskou rock'n'rollů složil Lennon jakýsi hold hudbě svého mládí, hudbě 50. let a vlastně všem těm, kteří rock'n'rollu pomáhali na svět. Ostatně, Lennonova veškerá kompoziční a interpretační tvorba je rock'n'rollem silně poznamenána - a i jeho poslední singl *Just Starting Over* se po konejšivém začátku k této hudbě vehementně hlásí.

Myslím si, že trefně vystíhl Lennonův přínos světové hudební scéně jeden z britských kritiků, když v nekrologu věnovaném Lennonově úmrtí závěrem poznamebali: "Na rozdíl od jiných vyzýval ve své tvorbě k lásce, a ne k nenávisti, vyzýval k naději, a ne k beznaději...."

Je samozřejmé, že Lennonovy písničky budou žít ještě dlouhou dobu, podobně jako letité snímky Beatles, ale je neoddiskutovatelnou skutečností, že s odchodem Johna Lennona mizí i kus mládí mnohého z nás.

Miloš Skalka - G-2/81

Ještě dříve, než začneme hovořit o historii beatové hudby, musíme uvést základní fakta o nejvýznačnější skupině beatové hudby, která byla v 60. letech "největší tvůrčí silou moderní populární kultury". /Times/

JOHN LENNON - rhyt. gt., harmonika, klavír, varhany
Narodil se 9.10.40 v Liverpoolu-Woolton. Navštěvoval prozatímní uměleckou akademii. V r. 1955 založil první skupinu - Quarrymen. Naskytla se mu příležitost experimentovat se skifflovou a rock'n'rollovou hudbou a vyzkoušet vlastní kompozici. U Beatles se Lennon rychle vyvinul na "instinktivního básníka proletariátu s ostrým jazykem" /Nik Cohn/. Vedle toho vystoupil s knihami "In His Own Write" /Písni, 1964/, "A Spaniard In The Works" a divadelními hrami. Ve "Scene Three, Act One" /Poprvé uvedeno v Londýně 1968/ zářtoval se společenskými konvencemi a sociálními zákazy třídní společnosti.

PAUL McCARTNEY - bs gt., banjo, klavír, trubka
Narodil se 18.6.42 v Liverpoolu-Atlerton jako syn obchodníka bavlnou. Již ve 12 letech se u něho projevil muzikantské vlohy. V r. 1956 vystoupil k Lennonovým "Quarrymen". Společně s Lennonem složil významná beatlesovská "čísla". Jeho skladby Yesterday a Michelle nazpívalo a nahrálo do pěti let okolo 2 000 interpretů. Obratně se mu podařilo využít stylových prostředků. U skladby Michelle se orientoval na bluesové schema, u skladby Tomorrow Never Knows na elektronické efekty, u skladby When I'm Sixty Four na rigtime, u She's Leaving Home na mazurku, v dramatické poemě A Day In The Life sáhnul k prahovým tónům Wagnera atd.

GEORGE HARRISON - melod. gt., klavír
Narodil se 25.2.43 v Liverpoolu-Speke, jako syn řidiče autobusu. Hrál na kytaru se naučil jako samouk. V r. 1958 přišel ke Quarrymen. U Beatles hrál zpočátku "druhé housle", v r. 1966 jel do Indie, kde se učil hru na sitar u Ravi Shankara. Při napodobení Beatles to vyvolalo u mnoha skupin náchylnost ke zvukům mysticismu Dálného Východu. Jako skladatel se Harrison prosadil relativně pozdě s tituly jako While My Guitar Gently Weeps nebo Here Comes The Sun, Something.

RINGO STARR - bici

Jeho pravé jméno zní Richard Starkey. Narodil se 7.4.40 v Liverpoolu-Dingle jako syn dělníka v doku. Ještě jako zámečnický učeň byl členem skupiny Eddie Clayton Skiffle Group. Později hrával u Rory Storm And The Hurricanes. V r. 1962 se připojil k Beatles. Do r. 1965 hrál na činely a buben pronikavý beat, od r. 1966 přibýly basový buben a tam-tam. Svůj proslulý "pudding-sound" dosáhl uvolněním

napínáním šátků kolem těla bubnů. Tímto způsobem dosáhl dutě znějící tón.

Poté, co přišel Harrison v r. 1958 ke Quarrymen, založil Lennon a s ním i McCartneyem trio Johnny And The Moondogs. Vr. 1960 rozšířil na kvintet - přišli Pete Best a Stu Sutcliffe. Jmenovali se The Silver Beatles. Při hraní v Hamburku se s nimi rozešel Sutcliffe, Best byl nahrazen v r. 1962 Ringo Starrem. V této době byli Beatles domácí kapelou v Cavern Clubu a jednou z nejoblíbenějších skupin v Liverpoolu a okolí.

Koncem r. 1961 nastává spolupráce s manažerem Brianem Epsteinem, bohatým obchodníkem s deskami, který Beatles zařídil smlouvu u anglické společnosti s deskami EMI. V říjnu 1962 vyšel první singl Love Me Do, v r. 1963 následovaly Please Please Me, From Me To You, She Loves You, I Want To Hold Your Hand.

Následovaly koncerty a turné. V USA pronikli Beatles poprvé do monopolu amerického hudebního průmyslu. Do července 1964 obsadili bez přerušení přední místa v americkém žebříčku hitů, 60 % všech prodaných desek neslo jejich jméno.

Bylo natočeno několik filmů: A Hard Day's Night, Help!, Yellow Submarine aj.

Na nastávající beatlemánii vydělávala celá průmyslová odvětví - výroba oblečení, výroba hřibových účesů, plakátů, knih apod. Zdůrazňovaná snaha Epsteina šéfa hudebního průmyslu po výjimečnosti a snaha samotných Beatles o udržení a vyniknutí vedla čtyři Liverpoolčany od r. 1965 ve vzrůstající míře k experimentům s klasickými hudebními formami, exotickými nástroji, elektronickými efekty a esoterické lyrice /částečně cizojazyčné jako u Michelle/. Krátkodobé požívání drog zesílila tendence k surrealismu a esoterismu. Na LP Rubber Soul /1965/ a Revolver /1966/ je znatelné, že nebylo dále možné demonstrovat studiový zvuk bez podstatného zkrácení veřejných koncertů. Proto uspořádali 29.8.66 v San Franciscu svůj poslední koncert a poté hráli jen ve studiu. Aby dosáhli výjimečnosti, bylo použito jen u následující LP Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band /1967/ 120 hudebníků, rozličné elektronické aparatury, trubačů a produkční doba 4 měsíce způsobila náklady 56 000 dolarů. U následující LP desky Magical Mystery Tour /1968/, Abbey Road /1969/, Let It Be /1970/ se Beatles podařilo dojít s jednotlivými tituly k ještě skutečnému úspěchu. Vcelku převážila vykonstruovanost a umělost. Dříve tak úspěšná umělecká naivita a svěžest odpadla.

Hledání různých uměleckých východisk z nastávajících zlých časů, rozporu o následovníka manažera Epsteina /zemřel 1967/, o gramofonovou společnost Apple Corps Ltd, hudebního nakladatelství Northern Songs a jistě také ne vždy sdružující vliv Yoko Ono vedlo konečně k rozpadu.

11. dubna 1970 se čtyři hudebníci rozešli.

V průběhu zhruba 10 let - počínaje singlem Parlophonu Love Me Do - vyprodukovali Beatles 22 singlů, 13 EP a 14 alb. Singlů se prodalo 120 miliónů, dlouhohrajících a alb 85 miliónů. Favority byla alba Abbey Road /7,6 mil./ a Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band /1,3 mil./, singlu Hey Jude bylo prodáno 7,5 mil. Lennonova a McCartneyho píseň Yesterday byla nazpívána v USA v 617 verzích, ve Velké Británii v 355 a v ostatních evropských zemích ve 194. Ani Michelle není daleko od těchto údajů. Lennon a McCartney obdrželi kromě toho honoráře za prodej not. Zpěvník Beatles byl prodán jen ve Velké Británii v 300 000 exemplářích.

Po rozchodu Beatles produkoval každý s větším nebo menším úspěchem sólová alba, filmy apod. John Lennon pokračoval v progresivní cestě Beatles nejcitlivějším, což dokazují tituly Give Peace A Chance a Imagine. Pod vlivem Yoko Ono byl však také sveden k neplodným kulturně avantgardickým a esoterickým experimentům.

U Mc Cartneyho jsou sólová alba "McCartney", "Ram", jakož i od roku 1972 společně s Wings "Wild Life", "Red Rose Speedway" výrazem obsahové a stylistické bezcílnosti. Na tom nemůže nic změnit ani pokrokový titul jako Give Ireland Back To The Irish. K Wings patřili v r. 1972 McCartneyho žena Linda, Denny Seiwell /Bicí/, Denny Laine /gt./, Henry McCullough /gt./.

George Harrison začal svojí sólovou kariéru trojalbem All Things Must Pass /1970/. Úspěch měl s náboženským titulem My Sweet Lord. Také na následujícím LP Living In The Material World /1973/ pokračoval ve své mystickónáboženské tvorbě a pasivním rozumování nad lidskou nedokonalostí. Světlym bodem bylo, že v srpnu 1971 v newyorské Madison Square Garden zorganizoval koncert solidarity "Concert For Bangla Desh", na kterém se zúčastnil také Ringo Starr.

Ringo Starr se marně pokoušel začít kariéru sólového zpěváka /LP Sentimental Journey/ a zpěváka country-music /LP Beauceups Of Blues/. Žádaný je jako hudebník pro session.

Poté, co se Lennon, McCartney a Harrison zúčastnili písněmi a instrumentální pomocí na Starrově nové LP, objevily se opět pověsti o tom, že by mohlo dojít ke znovuspojení Beatles.

Cesta do marmeládového nebe *****

"Člověk musí děkovat za to, že jsme přežili ten rozklad, že jsme přežili Vietnam a Watergate, všechny ty strašné změny v celém světě," vyprávěl John Lennon v pondělí 8. prosince odpoledne v americkém rozhlasu. "V 60. letech jsme byli slavní, ale tento svět už je jiný. Celý se změnil. Mám před sebou neznámou budoucnost, ale pořád jsem ještě zde a dokud je život, je i naděje."

Brzy nato, kolem páté, vyšel Lennon z domu Dakota, prostulého bydliště slavných osobností, odkud se celá léta svého newyorského exilu se svou ženou Yoko Ono na díval na Central Park a jeho jezera. Před domem mu ještě tůrostitý, tmavovlasý brýlatý mladík nastavil obal alba Double Fantasy, po více než šesti letech zase prvního, pro které si Lennon s Yoko složili nové písničky. Lennon se podepsal a odjel do nahrávacího studia dokončit nahrávky pro další album.

Vrátil se s Yoko ve 22,50 hod. Vystoupili z auta a když vstupovali do vestibulu Dakoty, zastavil je výkřik: "Jste pan Lennon?" Než se mohl bývalý doprovodný kytarista Beatles, vedle Presleyho, Bylana a McCartneyho nejvýznačnější osobnost světové populární hudby posledního dvacetiletí, otočit, byl z necelého půlmetru zasažen čtyřmi střelami z revolveru. Tři mu roztrhly levou plíci a vyšly hrudí, jedna mu roztránila kost v rameni a zůstala vězet v krku. Udělal šest kroků k vrátnici: "Střelil na mne," a padl. Rooseveltova nemocnice, kam ho už za pár sekund vezl policejní kamión, je od Dakoty dvě minuty jízdy, ale lékař tam mohl už jen konstatovat smrt způsobenou krvácením a šokem z krvácení. Ta střela, která zasáhla levou podklíční tepnu, asi rozhodla o nejtragičtější události dějin rockové hudby.

Střelcem - odhodil pistoli a s mírně zděšeným úsměvem mlčky přihlížel shonu ve vestibulu Dakoty - byl pětadvacetiletý Mark David Chapman, ženatý, syn bankéře, od deseti let fanoušek Beatles, dobrý kytarista, prý příjemný společník s dobrým pracovním posudkem z předchozím zaměstnání: býval údržbářem, tiskárenským výtvarníkem, strážným. Trestní rejstřík měl čistý, proto dostal v Říjnu bez problémů povolení vlastnit zbraň. Ve 14 utekl z domova, v 18 byl obviněn z trestního činu v samobsluze, ale později zproštěn obvinění. Dvakrát se pokoušel o sebevraždu a byl pak na čas v ústavu v Honolulu. S otcem se neviděl přes rok, s nevlastní matkou ještě nikdy. Známí mluvili o jeho mesiášských skloních.

Když 23. Října opouštěl zaměstnání ve Walkiki, podepsal se do služební knihy jako John Lennon. Půjčil si 2 000 dolarů a řekl, že jede do Londýna. V New Yorku byl 14 dní a po Lennonovi se v Dakotě ptal poslední tři dny.

Jako důvod svého činu prohlásil na Lennonovu adresu: "Jeho slovům jsem rozuměl, ale nechápal jsem jejich význam." A ještě: "Nemohl jsem si pomoci. Víc ze mne to udělat nechtělo, ale to měně rozhodlo." Je téměř jisté, že soud mu vyměří menší trest než možných 15 let vězení. Co bude vypovídat, poučen advokátem, asi těžko vyjeví pravdu.

Mezi mladými lidmi, kteří se okamžitě po neuvěřitelné zprávě začali shromažďovat u Dakota, zapalovali svíčky i sirky a zpívali písničky Beatles i Lennonův vlastní, se udál i tento rozhovor: "Je to jako když zastřelili prezidenta." "Je to ještě horší."

Lidé nevěděli, co dělat. Paul McCartney řekl, že John bude chybět celému světu, ale pak otrěsen odjel před novináři i svými spolupracovníky. Ringo Starr to z Baham volal své bývalé ženě, ta se pak sešla s Cynthií, první Johnovou manželkou, Ringo přijel do New Yorku za Yoko. George Harrison zrušil natáčení a někde se ztratil.

/Doposluchoval jsem rozhlasové stanice, dočetl stohy agenturních zpráv, neustále dementovaných, doplňovaných, opravovaných. Pořád to bylo tady. Volal Hanza Burian, Zuzana Richnová, jini, mladí, staří, neznámí. Co jsme chtěli slyšet? Co jsme mohli říct?/

Londýnské Times o nekrologu o 1 600 slovech napsaly: "Uvědomíme-li si, co lze očekávat od 80. let, má Lennonova smrt příšerný význam." Daily Telegraph: "Člověka, který žil мировou filozofií, zničil revolver." A krutě přesně vystihli, co se v nás, kteří s každým hitem Beatles máme v sobě zapsáno nějaké místo, tvář a čas, v těchto dnech dělo, v Daily Mail: "ZPRÁVA O SMRTI JOHNA LENNONA BYLA, JAKO KDYŽ NAPOSLED ZABOUCHNETE DVEŘE ZA SVÝM VLASTNÍM HLÁDÍM."

Co se dělo v tom nejzraněnější, v matce Johnova pětiletého Seana. v Yoko Ono? Seanovi naposled v nemocnici ukázala otce, vysvětlila, že vrah byl pomatený člověk, oznámila veřejnosti, že John Lennon byl zpopelněn, pohřebné břad nebude a poprosila ty, kdo ho měli rádi, aby na něj v neděli čtrnáctého ve dvě odpoledne kdekoli na deset minut vzpomněli.

V Central Parku se v tu dobu sešlo 100 tisíc lidí.

Nucen publicistickým povoláním řadil jsem v duchu vedle Lucy na obloze s diamanty a jejím marmeládových nebes, vedle Mrože a dívky i písničky, obrázky a řeči příškaradělé, nevyvedené a zamotané, k nimž osudovou schválností patří i většina posledního alba.

I kdyby však těchto řádků bylo mnohem víc, bylo na ně víc času a dokonce i kdyby Johnovy provokace byly ještě zlejší, zase bychom mu měli po větru poslat slovička básníková: "A odpusťte mu, čím vás zranil. Byla to slova. Platil za ně. A ruce, které sepjali mu, má od nich na kost pořezané."

Jiří Černý
Melodie 2/81

Z a J o h n e m L e n n o n e m

Lennon je mrtev... Pomale, opakujíc si tento fakt, se většina lidí /ponejvíce ve věku od pětadvaceti do čtyřiceti/ začíná v hlavě odvíjet film. Film o jejich mládí. První lásky, škola, nespokojenost, upřímné hledání smyslu vlastního já.... Kronika lásky a naděje v barvě a s hudbou. S hudbou Beatles.

Když se však máme nad významem Johna Lennona zamyslet a pochopit ho úplně a nezaujatě se všemi protichůdnými fakty jeho života a najít mu místo v kulturním kontextu civilizace závěru XX. století, musíme od začátku počítat s tím, že byl osobností, na jejíž rozměry nestačí jen hudební parametry. Není třeba věnovat se faktografii, která je až notoricky známá /účinkování v Cavern Clubu r. 1961, turné po USA r. 1964, poslední koncert v San Franciscu r. 1966..../, někdy až na škodu věci, protože pod povrchem své monotónní periodičnosti přerostla základní smysl Beatles a tedy i Johnovy tvorby. U osobnosti jeho typu je důležitější fakta interpretovat, než je řadit k sobě. Že se v mnohém shoduje s interpretací významu celé skupiny je pochopitelné, protože Lennon byl nejdůležitější intelektuální složkou Beatles a tím vlastně i beatové éry 60. let. Při bližším pohledu na vývoj Beatles je to nepřetržitá, v unisonu znějící linie příčin a následků. Když za příčinu označíme sociálně-kulturní prostředí přelomu 50. a 60. let, ve kterém žili teenageři z dělnických vrstev, tak její důsledek, liverpoolští Beatles, odpovídali tužbám a možnostem realizovat se s neopakovatelnou, takzvaně absolutní svobodou. Z tohoto překvapivě nového pocitu vznikla davová, až hysterická beatteménie, která nemá v dějinách obdobu. A tehdy širokým publikem znovu objevený "elektrický" zvuk tento pocit ještě umocňoval. Úvaha od tohoto momentu vede skoro nerozluštěitelnou spleť názorů. Můžeme se však pokusit vyjmenovat sumu věcí, mezi kterými se Beatles pohybovali určitě jako jejich příčina nebo jako jejich důsledek. Faktem však zůstává, že v rozhodující míře ovlivnili vývoj populární hudby a myšlení mladých na celém světě. Nasová, neverbální komunikace mezi mladým publikem v době jejich koncertů umožnila postupně vzniknout jakémusi novému druhu krátkodobého "životního prostředí", které později umocnilý několikaletými festivaly typu Woodstock a návštěvností nad sto tisíc lidí. V tomto období se v rámci kinematografie z Perného dne, Pomoci a dalších staly předlohy pro nový typ hrdiny, či režijní vedení. Samozřejmě, v animovaném filmu je Žlutá ponorka rozhodujícím mezníkem v jeho vývoji. Můžeme i uvažovat i o vlivu na nové pohyby ve světové kinematografii, která se k inspiraci životním gestem a la Beatles sama hlásí.

Američtí hippies, holandští provos, zakládání komun a vlastně celé to antiměšťácké vření na konci 60. let určitě komunikuje s tvorbou Beatles. Jako by se sen řešit problémy láskou a porozuměním na jedné a recesi na

druhé straně, měl naplnit. Problém byl jen v tom, že jak se stát se dospělým bez ztráty nadšení. Výsledky jsou smutné. Bouřlivé beatové publikum se dnes odreagovává na fotbale a neustále buduje už vybudovaný "rodinný krb", nebo zklamaneč hledá smysl v destrukčním ideálech terorismu. Nastupující generace nemůže překročit stín předcházející a tak se bez rozmyslu krní směsí z předcházející hostiny.

Beatles tuto fázi samozřejmě "úspěšně předvidali" a naznačili - rozešli se. Nebylo to vědomé, ale jako důkaz o nebývalé intuici v kontaktu s duchem doby to stačí. Paradoxem je, že hudební kritika si z Beatles vzala na pranýř Johna Lennona, který projevil chuť nejen dále hledat, ale i nacházet.

Svoji nespokojenost se situací v populární hudbě řešil John Lennon několikaletou odmlkou a sarkastickými komentáři. Když se v minulém roce opět rozhodl nahrávat a pracovat, byl to důsledek jeho vrozené čínorodosti. Gestu návratu však zůstalo neukončené. Je jen mnohovýznamným paradoxem, že zemřel takovým způsobem, jakým odešly ideály 60. let. Násilným činem - vlastně terorismem.

Význam Johna Lennona pro populární hudbu u nás je stejný, jako všude na světě. Mohutná vlna zájmu - a nejen diváckého - která se díky Beatles o big-beat u nás vytvořila a hned rozšířila a zaplnila zájem i o jiné hudební žánry. A i takto, jakýmsi systémem spojitých nádob, se hudba stala hlavním kulturním projevem konce našeho století.

Ladislav Snopko
Populár 3/81

Vzpomínky na Beatles mají nejenom pomyslnou cenu: V Anglii byl nedávno vydražen za 120 tisíc šterlinků dopis, který napsal v roce 1963 Paul McCartney svému otci a bratrovi do Liverpoolu, originální scénář Magical Mystery Tour byl nabízen za 4 600 liber.

Melodie 2/81

Lennon chybí celému světu

"Sedmdesátá léta byla otrava, že? Udělejme si z 80. let něco chromného, protože je to jen na nás, abychom z nich udělali to, čeho jsme schopni."

John Lennon

Přesně jako když zemřel Buddy Holly, Jim Croce nebo Elvis Presley? singly Johna Lennona ovládly hit-parády. V půli ledna, měsíc po jeho smrti, bylo v Anglii první Imagine, druhé Wappa Xmas, páté Starting Over. Reedice všemožných Lennonových desek i nahrávek Beatles továrny ani nestačily lisovat.

I jinak Lennonova smrt mnoho lidí spojila a objevila v nich zasuté cnosti: především takt, cudnost a úctu ke slovu. A to nejvzácnější: novou chuť odpovídat zlému a něco se snažit.

Aniž by recenzenti změnili svá původní záporná hodnocení, v nových pohledech na poslední album Johna Lennona a Yoko Ono, Double Fantasy, zdůraznili hodnověrnost Lennonových myšlenek, tvořících páté desky: návratu k rodinnému životu, opravdového přátelství, a vůbec pozitivismu. Pouze šéfredaktor Melody Makeru zašel až k nominaci alba jako nejlepšího za rok 1980.

I beze všech smutných aktualizací obtočí písně I'm Losing You /Ztrácím tě/ a Watching The Wheels /Pozoruju kolotoč/; první rockovou hutností, druhé rozjímavostí, danou už lennonovským pianem. Ukolébavkovou Beautiful Boy /Krásný chlapče/ nechť nekřikuje, kdo nesleduje pokusy o českou dětskou píseň. Woman /Ženo/ jako milostně vyznání se v tuto chvíli opravdu vzpírá nezaujatému hodnocení - Yoko Ono potvrdila až do konce úctu, kterou k ní Lennon měl. Necháme-li stranou písně Yoko Ono, v úhrnu překvapivější, chybí celému albu víc hudebních nápadů.

Už se nedozvíme, jak by tato i jiná Lennonova hudba vypadala na koncertním turné, v jehož rámci měl Lennon vystoupit i v Blackbushe u Londýna, kde v r. 1978 koncertoval Bob Dylan. Byla by živější, jako v dobách Plastic Ono Bandu?

Nemám ani tušení, jak vypadají poslední nahrávky, jichž prý měl Lennon připraveno sdostatek na další album. Jestliže budou lepší, nezvětšá to jen lítost, už nyní tak velkou, že ji nevyjádřily ani hlasy nejvýznačnějších osobností světové pop music?

PAUL McCARTNEY: John byl ohromný kluk a bude chybět celému světu.

NICK JAGGER, Rolling Stones: Johna Lennona jsem znal 18 let a měl jsem ho rád, ale zrovna teď, v tak strašné chvíli pro jeho rodinu a milióny fanoušků, nechci jen tak něco poznamenávat.

ELTON JOHN: Jsem tak šokovaný, že nechci říkat vůbec nic. Než budu s kýmkoliv mluvit, doufám, že si zítra promluví s Yoko.

MIMI, Johnova teta; která ho vychovala: Byl šťastný jak sluníčko. Chystal se domů, hned, jak mu vyjde deska.

BOB GELDOF, Boomtown Rats: Představuji si, že John Lennon B není; je to hrozně těžké. Když ten kluk s revolverem zastřelil Lennona, ukradl nám naše mládí. Jeho hudba obklopovala naše dospívání. Cítím jeho smrt mnohem ostřeji než třeba Presleyho nebo Hendrixovu; nebyl žádným hrdinou, to on překonal. Jeho hudbaba byla všemocná. Vyhrával vám vaše vlastní myšlenky. Mně a mé generaci byl tak blízký, že když se stalo, bylo to jako kdyby vám někdo znásilnil vlastní vědomí. Takovéhle násilnosti si většinou umíte představit v souvislosti s některými rockery ale ne u Lennona. Myslím, že nejlepší poctou Lennonovi by byla změna amerického zákona o nošení zbraní, aby se už něco takového neopakovalo.

GEORGE MARTIN, producent Beatles: John byl ze všech nejuzavřenější a hodně si toho prodělal. Snášel hlavní břemeno v záležitosti s Allenem Kleinem i traumatizující zkušenost z možného vyhoštění z Ameriky. Když dostal povolení k pobytu v Americe, soud vyjasnil všechny pře a když se uvolnil z nahrávacích závazků, všechno dospělo k pokojnému řešení. Skutečně mi řekl: "Poprvé v životě jsem svobodný. Nic nemusím pro dělat."

JEFF LYNNE; Electric Light Orchestra: Na můj život, a zrovna tak asi na všechny ostatní měl největší vliv Lennon. Byl mým idolem. Byl jedinou osobností, se kterou jsem se chtěl setkat.

PETE TOWNSHEND, Who: Jsem příliš rozrušený, abych o tom mluvil; nenajdu slova, která by vyjádřila, jak mi je.

JOHN PEEL, nejslavnější světový disc jockey: Když jsem se to dozvěděl, bylo mi velice bídně. Nebýt Beatles, byl bych ještě asi programátorem někde u počítače. V r. 1964 samotný britský původ, zvláště, když jste tvrdili, že pocházíte od Hersey /což jsem tvrdil/, vás stačil dostat do rozhlasu. Musel jsem si liverpoolský přízvuk trochu pěstovat, abych je přesvědčil. Nebýt Beatles, nikdy bych nedosáhl takové kariéry.

PAUL GAMBACCINI, publicista: Newyorčany ten zločin šokoval. Johna Lennona a Paul McCartney jsou v Americe považováni za božstva. Tohle Newyorčanům připomnělo, že v New Yorku může být zabit kdykoli kdokoli.

JONATHAN KONG: Je mi toho smutku dvojnásob... především Lennon naprosto New Yorku propadl. Viditelně se do něj zamiloval a ono je to město extrémů, dobra i zba, a tyhle věci se tam stávají. A to, co jsem měl

na Lennonomi nejradši, bylo jeho odhodlání stát si za svými city, to, že když kdekde pomlouval Yoko, která nebyla světovým ideálem prasté blondýnky, on se do ní prostě zamiloval a hotovo.

NEIL SPENCER, New Musical Express: Nedovolme, aby se náš zármutek změnil v nesprávné zoufalství. To by vůbec neodpovídalo životu Johna Lennona: právě naopak. Řekl, že pokud kdy Beatles měli nějaké poselství, pak to bylo naučit se plavat...

"Nečekejte, že přijde John Lennon, Yoko Ono, Bob Dylan nebo Ježíš Kristus a udělají něco za vás. Musíte to udělat sami." Jistliže jste Johna Lennona skutečně milovali a věřili mu, uděláte právě tohle. Vytvořil ze svého života cosi dobrého, cenného a trvalého. Všichni bychom se měli pokusit o totéž.

J. Černý
Melodie - 3/1981

LP J. Lennon + Y. Ono - DOUBLE FANTASY /Geffen /

Poslední album, které ve svém životě Lennon natočil, vyšlo po zvlášť dlouhé odmlce a přináší sedm jeho vlastních písniček a stejný počet skladeb, které napsala a nazpívala Yoko Ono, a které jsou zřejmě příčinou negativní reakce mnohých kritiků. Mezi Lennonovými skladbami nalezneme dva klenoty, které snesou porovnání s vrcholem jeho tvorby - bluesovou I'm Losing You a písničku Watching the Wheel, jejíž text ve zkratce načrtává autorův myšlenkový vývoj...

F. Doráčka - Populár- 4/81

+ + + + +

LENNON V ZPOMÍNÁ.....

Úryvky rozhovoru, který vyšel knižně po rozchodu Beatles pod názvem Lennon Remembers. Přeložil Igor Navrátil.

XXX Jak vypadaly vaše první chvíle v Londýně ?

Když jsme tam přišli, Londýňané se k nám chovali jako k opravdovým venkovanům. Opravdu, bylo to tak.

XXX Jak vzpomínáte na první diskotéky s Rolling Stones ?

Ach, to bylo děsné období. Cítili jsme jako králi v džungli a Stones nám byli velmi blízcí.

+ + +

Bombastické zprávy o tom, že zbylí 3 členové Beatles natáčeli krátce po smrti J. Lennona na jednom z Karibských ostrovů společné album na jeho památku, se nepotvrdily. Podkladem pro fámu se ukázala skutečnost, že Paul Mc Cartney si zmíněný ostrov pronajal k nahrávání nové desky Wings a spolu s celou řadou známých hudebníků si pozval i Ringo Starra. Naopak - G. Harrison se seancí nezúčastnil...

...Aby nebylo pochyb o tom, že se George Harrison ve své rezidenci v Henley uzavřel před okolním světem, umístil na bránu upozornění v devíti jazycích "soukromý majetek - absolutně žádný přístup".

Desáté sdělení je prý adresováno Američanům: "Ne-strkejte mi sem zádky !"

Melodie - 5 /1981

RINGO SE ŽENIL !

Poslední dubnové úterý se v Londýně oženil Ringo Starr, bývalý bubeník skupiny Beatles. Manželkou jedenačtyřicetiletého Ringa se stala čtyřiatřicetiletá herečka a fotomodelka Barbara Bachová. Mezi hosty obřadu na londýnském matričním úřadě byli i dva zbylí členové Beatles, George Harrison a Paul Mc Cartney. Ringova svatba se stala rovněž příležitostí k natočení dlouho očekávané společné nahrávky. Je jí Harrisonova skladba All Those Years Ago. Jde však údajně o jednorázovou spolupráci, na trvalý návrat na hudební scénu prý skupina nepomýšlí... /em/

Mladý svět 21/1981

ALBUM NA POČEST LENNONA ???

Někdejší producent skupiny Beatles, George Martin, se snaží dát dohromady tři zbývající členy této skupiny, aby natočili album na počest Johna Lenno-
na. Oznámil to anglický časopis Sun a dále uvádí, že tito tři světoznámí hudebníci chtějí toto album natočit ve studích G. Martina na ostrově Montserrat v Karibském moři, kde v současnosti točí album Mc Cartney se svou skupinou Wings. S nahráváním by se mělo začít co nejdříve, ale zatím se tyto zprávy nepotvrdily...

Populár 6 /1981

X X X X X

Newyorský soud odsoudil exbeatla Georgeho Harri-
sona k 587 000 dolarům odškodného za to, že ve svém
hitě z roku 1971 - My Sweet Lord využil cizí prvky
z písně He's So Fine...

Populár 6/1981

+ + + + +

Producent filmů Beatles Walter Shenson získal
roku 1964 a 1965 od filmové společnosti United
Artists písemný souhlas, že po 15 letech převezme
světové právo na filmy Help! a Yeah, yeah, yeah.
Vedení společnosti v tom čase neodhadlo, že filmy
se stanou komerčním "zlatým dolem" /dosud vyne-
galy okolo 13,5 miliónů dolarů čistého zisku/ a teď
se marně pokouší soudní cestou zpochybnit Shenso-
novy nároky na vlastnictví obou filmů...

Popular - 6/1981

S m r t č t y h l a v é h o O r f e a

Za hlasem, jenž ho se tak oslovil jménem, se stačil ohlédnout jen napůl.

Muž v černém plášti do deště stál půldruhého metru za jeho zády. V napřažené pravici jejíž zápěstí si podepíral levou rukou, svíral bubínkový revolver s hlavní, připomínající čenich buldoka. Spoušť stiskl čtyřikrát a slyšel ani jedna z kulek ráže 0,38 palce neminula cíl.

"Víte, co jste právě provedl?" vykřikl nevěřícně vrátový, zbucovaný střelbou.

"Právě jsem zastřelil Lennona," řekl vrah a začal se do brožovaného vydání Salingerova románu kdo chytá v žitě.

Legenda jménem Beatles

Pětaadvacetiletý Mark David Chapman, který před měsícem vypálil čtyři výstřely před vchodem do newyorské Dakoty, měl pravdu jenom zčásti. Nezastřelil jen Lennona. Spolu s ním zemřela i celá éra Beatles. Bez Johna by se ti čtyři vlasatí kluci z anglického Liverpoolu nikdy nestali tím, čím byli. Nejen legendou pop music, ale čtyřhlavým Orfeem mladých lidí 60. a 70. let. Jestliže Beatles tak ovlivnili tvář desetimilionů svých vrstevníků na celém světě, byl to právě John Lennon, kdo rozhodujícím způsobem ovlivnil tvář Beatles.

Jeho otec, námořník Alfréd, opustil rodinu krátce po Johnově narození. Ani matka Julie zřejmě nebyla tím pravým vzorem rodičovství. O jejím vlivu na synův život i na jeho pozdější tvorbu se sice píše psychologové celé léta, pravdou zůstává, že už od čtyř let se o Johna místo vlastní matky starala tetička Mimi.

Dětství prožil v liverpoolské uličce Penny Lane a neda-leko domu s poetickým názvem Strawberry Fields, tedy Jahodové pole. Ta jména budou za pár let s lepší či horší výslovností spívat při kytarě desetitisíce mladých lidí od Severní Ameriky až po Dálný východ. Teď je Johnovi teprve patnáct, ale už začíná tetě přerůstat přes hlavu. Jeho idolem jsou Elvis Presley, Little Richard, Chuck Berry a Jerry Lee Lewis. Chodí v oblískané kožené bundě, učí se hrát na kytaru a kamarádí se se spolužákem Paulem McCartneyem. Píší spolu první písničky a v šestnácti zakládají beatovou skupinu Quarrymen. Za dva roky se k nim připojuje George Harrison. Mají fanoušky, mají úspěch, občas kápne i nějaká ta libra. Pak - to už pod jménem Beatles - přijdou k angažmá v hamburském baru Star-Club. Tetě Mimi (matka mezitím zemřela při autonehodě) se to moc nezamlouvá. "Věděla jsem, že John bude vědycky trochu bohém," posteskuje si po letech. "Ale chtěla jsem, aby si našel nějakou kloudnou práci. Bylo mu skoro jedena-dvacet a potloukal se po všelijakých pitomých lokálech za pár liber za celý večer. Jaký to mělo smysl?"

Stárnožek tetička neměla dích, jímž byl vybaven li-verpoolský obchodník s deskami Brian Epstein. V jedena-šedesátém se stal manažerem Beatles a za rok nato skupina natočila první singl. To už u bicích seděl nosatý mla-dík Richard Starkey, přezdívaný Ringo Starr. Drhňá na-hrávka Please, Please Me spatřila světlo světa na sklonku

roku 1962. Za měsíc byla v čele britského žebříčku. V následujícím desetiletí Beatles natočili a prodali na dvě stě milionů desek. Jejich hudba a texty překročily hranici mezi pomíjivým a trvalým, jinými slovy mezi zábavou a uměním. Začínali s jednoduchými popěvkami, s refrény typu "jé, jé, jé...", z nichž se staly elektronické kytary a souprava bicích. Skončí texty, jež jsou i bez hudby poezí a které obsahují myšlenkový náboj, skladbami, do nichž budou zvukaři složitě míchat doprovod symfonických orchestrů i zvuky, jaké dovede vyloudit jen syntetizátor.

Uprostřed 60. let jsou Beatles na vrcholu. V té době se šestadvacetiletý John náhodou zatoulá do zastrčené londýnské galerie, kde vystavuje své extravagantní výtvary o sedm let starší japonská sochařka Yoko Ono. Za pár let nato kvůli ní definitivně opustí nejen ženu Cynthii a syna Juliana, ale v roce 1969 i samotné Beatles.

Slavný muž v domácnosti

Zatímco Paul, George a Ringo se i na vlastní noze dál věnují hudbě, po Johnovi se za čas na celá léta slehne země. Přestěhoval se do New Yorku, léta se handrkaje s americkými úřady o povolení pobytu v USA, a od října 1975, kdy se Yoko narodil syn Sean, se z něj stává muž v domácnosti. Prakticky nevychází z luxusního domu Dakota, kde má najato pětadvacet místností s vyhlídkou na Central Park a kde jsou jeho sousedy Leonard Bernstein, Roberta Flacková a další hvězdy amerického umění. Zatímco Yoko se se zručností zděděnou po otci bankéřovi, stará o Lennonovo jmění (odhadované až na 235 milionů dolarů), John pečuje o syna, vaří a máchá plínky.

Psát, skládat a natáčet začíná až po dlouhé přestávce. Letos v listopadu vychází po osmi letech jeho další album Double Fantasy, které nahrál společně s Yoko a na němž jsou jeho písně překvapivě melodické a prosté. Další desku s pracovním názvem Walking on Thin Ice (Vycházka po tenkém ledu) připravuje. V pondělí 8. prosince odpoledne na ní pracuje v nahrávacím studiu na 44. západní ulici. V půl jedenácté večer končí, sedá do šoférované limuzíny a po chvíli váhání, zda povečeřet doma nebo ve městě, se vrací do Dakoty.

Je za deset minut jedenáct. U postranního vchodu ze 72. ulice vystupuje Yoko a po ní John.

Ve stínu vestibulu pochmurně novogetické budovy čeká muž v černém pláští a s nabítou pistolí v ruce.

Johnovo druhé já?

Lennonův vrah se narodil v Texasu v době, kdy se John začal kamarádit s Paulem. Jako školák Mark Chapman nejprve věřil v létající talíře, potom propadl Beatles. Celé hodiny poslouchá jejich desky a učí se na kytaru jejich písničky. Z celé vlasaté čtveřice má nejraději Johna.

V patnácti se z něj stává náboženský a fanatik. Nechal se nakrátko ostříhat, chodí v bělostné košili a černé kravatě, na krku nosí kříž a pod paží bibli. Lennonův výrok, že "Beatles jsou slavnější než Ježíš Kristus,"

jej rozčílí k smrti. V třiasedmdesátém skončí střední školu, z vysoké vylétí po prvním semestru. Pak pracuje na plný úvazek v ymce, jako křesťanský misionář chce odejít do Libanonu. Má rád děti, nemá rád násilí a zbraně. Jeho kolega z ymky David Moore vzpomíná na příhodu z Fort Chaffee v Arkansasu. Chapman si všiml ručnice, pověšené v zaparkované dodávce, otočil se k Moorevi a plačivým hlasem řekl: "Proč musíme mít v Americe tolik zbraní?" Stejnou otázku si v prosinci 1980 díky jemu samotnému položí desetitisíce Američanů.

Pak se Mark Chapman protlouká jako noční hlídač v Atlantě (při cvičné střelbě na skore osmaosmdesát ze sta) a jako údržbář v havajském Honolulu. Před rokem se žení. Tak jako Lennon s Japonkou, starší než je on sám.

Koncem letošního října dává zčistajasna výpověď. Do knihy docházek se polední den v práci запиše jako John Lennon. V tu chvíli jen on, co to znamená.

"pane Lennone!"

27. října si u firmy J&S Sales v Honolulu kupuje za 169 dolarů pětiranný revolver. "Je to zbraň oblíbená hlavně u detektivů a policistů v civilu," řekne po Lennonově vraždě majitel obchodu Steve Grahovac, potěšený reklamou, která z ho nestála ani cent. "Dá se totiž snadno ukrýt."

V sobotu 6. prosince Chapman se zbraní a vypáčenými dvěma tisíci dolarů přilétá do New Yorku. Ubytuje se v noclehárně ymky devět bloků od Lennonova bytu a tři dny se potlouká kolem Dakoty. Čeká na Johna. V pondělí odpoledne se konečně dočká. John odchází do studia. Chapman mu skočí do cesty a pod nos mu strčí album Double Fantasy. Lennon jej ve spěchu podepíše, Paul Goresch z New Jersey, další fanoušek Beatles, a nímž Chapman to odpoledne klábosil před vchodem do Dakoty, celou scénu vyfotografuje. "John mi podepsal album!" křičí Chapman, nadšením bez sebe. "To mi doma nikdo nebude věřit."

Přesto před domem dál přešlapuje ještě šest hodin.

Před jedenáctou se John a Yoko vracejí ze studia.

"Pane Lennone!" zavolá Chapman na svůj idol.

John se otáčí, Chapman odborně poklesne v kolenou a zbraň v jeho sepnutých rukou vypálí první výstřel.

Osmnáct set bezejmenných

Do Rooseveltovy nemocnice přivezla záchranka Johna Lennona už v agonii. Tým sedmi chirurgů se sice horečně snažil zachránit mu život, ale zranění byla příliš těžká a oběť ztratila před třetí čtvrtinou krve. Po půlhodině neúspěšné resuscitace byl Lennon prohlášen mrtvým.

Jeho vrah - s policisty šel s výrazem člověka, neprávem šikovaného pro dopravní přestupek - skončil

v pečlivě střežené cele newyorského vězení na Rikerově ostrově v zátocce na Východní řece nedaleko letiště La Guardia. Od té chvíle až do dnešního dne jej mají v péči psychiatři. Podle jejich soudu byla motivem jeho činu duševní nemoc, chorobné ztotožnění s Lennonom, jehož pokládal za své druhé já a jehož se prý chtěl zbavit i za cenu vraždy.

O Chapmanově duševním zdraví jež jistě možné plným právem pochybovat. Čin, jehož se dopustil, je koneckonců normální motivací nevysvětlitelný. Na pomstence podobného druhu jistě Amerika patent nemá. Ale čím to, že právě ve Spojených státech se lidé Chapmanova typu uchylují k násilí a vraždám? A čím to, že je jich tolik? Máme-li věřit oficiálnímu vysvětlení, vraždil bez důvodu x Oswald, který zastřelil Johna Kennedyho, i Ruby, který zastřelil Oswalda, vrahové Kinga, Roberta Kennedyho i herečky Tateové, nemluvě o pachatelích stovek dalších obdobných vražd bez motivu, jejichž oběti ostatní svět nezná, protože jejich jména nezněla tak zvučně.

Vražda Johna Lennona, smrt té nejschopnější a nejslavnější hlavy čtyřhlavého Orfea, právem vzrušila celý svět. Už dvě hodiny po ní se před Dakotou sešly stovky mladých lidí na spontánní trysně a mříž u vchodu zmizela pod závějí věnců, květin a kostrbatých vyznání smutku z jeho smrti.

Ale kromě Lennona toho tragického 8. prosince zemřeli v New Yorku násilnou smrtí další čtyři lidé. Počet obětí jež byly za loňský rok nalezeny zastřelené, ubodané a umlácené v ulicích největšího města Ameriky, dosáhl výše 1787. Podle oficiálních statistik je ve Spojených státech po automobilových nehodách vražda střelnou zbraní druhou nejčastější příčinou smrtelných zranění. Podle dalších údajů je v amerických kapsách, zásuvkách, nočních stolcích a ve skříňkách aut více než padesát miliónů revolverů a pistolí. V den, kdy zemřel John Lennon, se jich prodalo osm tisíc.

Kolik Marků Chapmanů ten den vešlo do některého ze 165 000 specializovaných obchodů se zbraněmi, položilo na stůl 169 dolarů a přišlo k pistoli se stejnou samozřejmostí, s níž se jinde ve světě kupuje svetr, žehlička nebo prut na ryby, to se Amerika a ostatní svět dozví až za nějaký čas.

Tak, jako se dříve či později dozví, kdo bude po Johnu Lennonovi další slavnou obětí.

Karel ČECH
Mladá fronta

DISKOGRAFIE SP SKUPINY BEATLES :
 XX

Love Me Do + P. S. I Love You	- 1962
Please Please Me + Ask Me Why	_1963
From Me To You + Thank You Girl	-1963
She Loves You + I'll Get You	-1963
I Want To Hold Your Hand + This Boy	-1963
Can't Buy Me Love + You Can't Do That	-1964
A Hard Day's Night + Things We Said Today	-1964
I Feel Fine + She's A Woman	-1964
Ticket To Ride + Yes It Is	-1965
Help! + I'm Down	-1965
Day Tripper + We Can Work It Out	-1965
Paperback Writer + Rain	-1966
Eleanor Rigby + Yellow Submarine	- 1966
Penny Lane + Strawberry Fields Forever	-1967
All You Need Is Love + Baby You're A Rich Man	- 1967
Hello Goodbye + I Am the Walrus	- 1967
Lady Madonna + The Inner Light	- 1968
Hey Jude + Revolution	- 1968
Get Back + Don't Let Me Down	- 1968
The Ballad of John and Yoko + Old Brown Shoe	- 1969
Something + Come Together	- 1969
Let It Be + You Know My Name	- 1970

+ + + + +

DISKOGRAFIE EP SKUPINY BEATLES :

XX

1. The Beatles Hits /From Me To You + Thank You Girl +
Please Please Me + Love Me Do / - 1963
2. Twist and Shout /Twist and Shout + I Taste of Honey +
Do You Want A Secret + There's A Place/- 1963
3. The Beatles No. 1 /I Saw Her Standing There + Misery +
Anna + Chains/- 1963
4. All My Loving / All My Loving + Ask Me Why + Money +
P. S. I Love You/- 1964
5. Long Tall Sally /I Call Your Name + Slow Down + Long
Tall Sally + Matchbox/- 1964
6. A Hard Day's Night No. 1 /I Should Have Known Better +
If I Feel + Tell My Why + And I Love Her/- 1964
7. A Hard Day's Night No. 2 /Any Time At All +I'll Cry
Instead + Things We Said Today + When I
Get Home / -1964
8. Beatles Sale No. 1 / No Replay + In A Loser + Rock
and Roll Music + Eight Days A Week/- 1965
9. Beatles For Sale No. 2 /I'll Follow the Sun + Baby's
in Black + Words of Love + I Don't Want
To Spoil the Party/- 1965
10. Beatles Million Sellers / She Loves You + I Want
To Hold Your Hand + Can't Buy Me Love + I
Feel Fine / - 1965
11. Yesterday / Act Naturally + You Like Me Too Much +
Yesterday + It's Only Love/-1966
12. /Nowhere Man + Drive My Car + Michelle +
You Want See Me/- 1966
- 13.+ 14. Magican Mystery Tour /Magican Mystery Tour + Your
Mother Should Know + I Am the Walrus +
Fool On the Hill + Flying + Blue Jay Way/-
-1967

* * * *

DISKOGRAFIE LP SKUPINY BEATLES :

XX

1. Please Please Me / duben 1963 - Parlophone/
 I Saw Her Standing There + Misery + Ask Me Why + Please
 Please Me + Anna + Love Me Do + Chains + P.S. I Love
 You + Boys + Do You Want To Know A Secret ? + Baby It's
 You + There's A Place + A Taste of Honey + Twist and Shout
2. With the Beatles /listopad 1963 - Parlophone/
 It Won't Be Long + All I've Got To Do + Till There Was
 You + All My Loving + Please Mister Postman + Don't
 Bother Me + Roll Over Beethoven + Little Child + You
 Really Got A Hold On Me + Hold Me Tight + Devil In
 Her Heart + I Wanna Be Your Man + Money + Not a Se-
 cond Man
3. A Hard Day's Night /červen 1964 - Parlophone/
 A Hard Day's Night + I Should Have Known Better + If
 I Fell + I'm Happy Just To Dance With You + And I Love
 Her + Tell Me Why + Can't Buy Me Love + Any Time At All +
 I'll Cry Instead + Things We Said Today + When I Get
 Home + You Can't Do That + I'll Be Back
4. Beatles For Sale /listopad 1964 - Parlophone/
 No Reply + I'm A Loser + Rock'n'Roll Music + Baby's
 in Black + I'll Follow the Sun + Mr. Moonlight + Kan-
 sas City + Eight Days A Week + Words Of Love + Every
 Little Thing + Honey Don't + I Don't Want To Spoil the
 Party + Everybody's Trying To Be My Baby + What You're
 Doing
5. Help ! /srpen 1965 - Parlophone/
 Help ! + The Night Before + You've Got To Hide Your
 Love Away + I Need You + Another Girl + You're Gonna
 Lose That Girl + Ticket To Ride + It's Only Love + You
 Like Me Too Much + Tell Me What You See + I've Just
 Seen A Face + Act Naturally + Yesterday + Dizzy Miss
 Lizzy
6. Rubber Soul /prosinec 1965 - Parlophone/
 Drive My Car + Norwegian Wood + You Won't See Me +
 Nowhere Man + Think For Yourself + The Word + Mi-
 chelle + What Goes On + Girl + I'm Looking Through
 You + In My Life + Wait + If I Needed Someone +
 Run For Your Life
7. Revolver / srpen 1966 - Parlophone/
 Taxman + Eleanor Rigby + I'm Only Sleeping + Love You
 To + Here, There and Everywhere + Yellow Submarine +
 She Said She Said + Good Day Sunshine + And Your Bird
 Can Sing + For No One + Doctor Robert + I Want To
 Tell You + Got To Get You Into My Life + Tomorrow
 Never Knows

8. Sgt. Peppers Lonely Hearts Club Band /červen 1967-
Parlaphone /

Sgt. Peppers Lonely Hearts Club Band + With A Little Help From My Friends + Lucy In the Sky With Diamonds + Getting Better + Fixing A Hole + She's Leaving Home + Being For the Benefit Of Mr. Kite + Within You, Without You + When I'm Sixty Four + Lovely Rita + Good Morning, Good Morning + Sgt. Peppers Lonely Hearts Club Band + A Day In the Life

9. The Beatles - 2 LP / listopad 1968 - Apple/

Back In the USSR + Dear Prudence + Glass Union + Ob-la-di, Ob-la-da + Wild Honey Pie + The Continuing Story of Bungalow Bill + While My Guitar Gently Weeps + Happiness Is A Warm Gun + Martha My Dear + I'm So Tired + Blackbird + Piggies + Rocky Raccoon + Don't Pass Me By + Why Don't We Do It On the Road + I Will + Julia + Birthday + Yer Blues + Mother's Nature Son + Everybody's Got Something To Hide Except Me And My Monkey + Sexy Sadie + Helter Skelter + Long Long Long + Revolution 1 + Honey Pie Savoy Truffle + Cry Baby Cry + Revolution No. 9 + Goodnight

10. Yellow Submarine /prosince 1968 - Apple/

Yellow Submarine + Only A Northern Song + All Together Now + Hey, Bulldog + It's All Too Much + All You Need Is Love + soundtrack from film - skl.
G. Martina v podání jeho orchestru: Pepperland + Sea of Time + Sea of Holes + Sea of Monsters + March of the Meanies + Pepperland Laid Waste + Yellow Submarine In Pepperland

11. Abbey Road /září 1969 - Apple/

Come Together + Something + Maxwell's Silver Hammer + Oh! Darling + Octopus Garden + I Want You - She's So Heavy + Here Comes the Sun + Because + You Never Give Me Your Money + Sun King + Mean Mr. Mustard + Polythene Pam + She Came In Through the Bathroom Window + Golden Slumbers + Carry That Weight + The End + Her Majesty

12. Let It Be /květen 1970/- Apple

Two Of Us + Dig A Pony + Across the Universe + I Me Mine + Dig It + Let It Be + Maggie Mae + I've Got A Feeling + One After 909 + The Long and Winding Road + For You Blue + Get Back

NEJZNÁMĚJŠÍ VÍBĚRY , PIRÁTSKÉ LP APOD :
 XXX

The Early Years /mit Tony Sheridan/	
This Is the Savage You Beatles	-1961
Meet the Beatles	-1964
Second Album	-1964
Something New	-1965
The Early Beatles	-1965
Beatles First	-1965
1965	-1965
Beatles Story	1965
Beatles 6	-1965
Yesterday and Today	-1966
A Collection Of Oldies... But Goldies	-1966
Magican Mystery Tour	-1968
Hey Jude	-1969
In The Beginning /mit T. Sheridan - 2LP/	-1969
In Italy	-1971
The Beatles 1962-66 /2LP/	-1973
The Beatles 1966-70 /2LP/	-1973
Rock and Roll Music /2LP/	-1976
The Beatles Tapes /2LP/	- 1976
The Beatles At the Hollywood Bowl	-1977
The Beatles - Live ! At the Star-club In Ham- burg, Germany 1962 /2LP/	-1977
Love Songs /2LP/	-1977
The Masterwords of the Beatles	-1977
Beatles Rarities	-1979
The Songs Lennon and Mc Cartney Give Away	-1979

* * * * *

dále LP : This Is Where It Started
 The Beatles Best
 And Now !
 The Beatles Greatest
 Get Back Session
 Live At the Shea Stadion
 The Last Live Show
 Yellow Matter Custard
 Complete Christmas Collection 1963-69

ALBOVÁ DISKOGRAPIE J. LENNONA :
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Unfinished Music No. 1 - Two Virgins	/1968/
Unfinished Music No. 2 - Life With the Lions	/1969/
Wedding Album	/1969/
Plastic Ono Band - Live Peace Ina Toronto	/1969/
J. Lennon - Plastic Ono Band	/1970/
Imagine	/1971/
Some Time In New York City - 2LP	/1972/
Mind Games	/1973/
Walls and Bridges	/1974/
Rocknroll	/1975/
Shaved Fish	/1975/
Double Fantasy	/1980/

+ + + + +

ALBOVÁ DISKOGRAPIE G. HARRISONA :
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Wonderwall	/1968/
Electronic Sound	/1969/
All Thinks Must Pass /3 LP/	/1970/
Concert For Bangladesh /3LP/	/1971/
Living In the Material World	/1973/
Dark Horse	/1974/
Extra Texture	/1975/
33 and 1/3	/1976/
The Best of G. Harrison	/1977/
Brilliant On the Rainbow	/1978/
George Harrison	/1978/

ALBOVÁ DISKOGRAFIE P. Mc. CARTNEYHO :
 XXX

Mc Cartney	/1970/
Ram	/1971/
Wild Life	/1971/
Red Rose Speedway	/1973/
Band On the Run	/1974/
Venus and Mars	/1975/
Wings At the Speed of Sound	/1976/
Wings Over America /3LP/	/1976/
Waterwings	/1977/
London Town	/1978/
Back To the Egg	/1979/
Mc Cartney 2	/1980/

+ + + + +

ALBOVÁ DISKOGRAFIE R. STARNA :
 XXX

A Sentimental, Journey	/1970/
Beaucoups Of Blues	/1970/
Ringo	/1973/
Goodnight Vienna	/1974/
Blast From Your Past	/1975/
Ringo's Rotogravure	/1976/
Ringo The 4th	/1977/
Bad Boy	/1978/